فرهنگ
ترکی استانبولی به فارسی

TÜRKÇE–FARSÇA
SÖZLÜK

تألیف

ابراهیم اولغون و دکتر جمشید درخشان

YAZAN

IBRAHİM OLGÜN Ve CEMŞİD DRAHŞAN

موسسه انتشارات تلاش

خیابان شریعتی جنوبی روبروی خلیفه گری

تلفن : ۶۱۴۸۶ فاکس: ۶۶۵۷۶

A

A و a حرف اول الفبای ترکی، آ، ا
aba عبا
abacı عبافروش، عبادوز
abadî نوعی کاغذ کلفت کاهی رنگ روشن
abajur آباژور
abalı عبائی، عباپوش، عبابدوش
abandırmak حیوانی را بزانو نشاندن یا
روی دست تکیه‌دادن
abani قماش یا پارچهٔ سفید که با
ابریشم زرد دست‌دوزی شده‌باشد
abanmak روی چیزی خم شدن ،
تکیه‌دادن ، سربار کسی‌شدن
abanoz چوب آبنوس
abartmak مبالغه کردن
abes عبث ، بیهوده
abıhayat آب حیات
abıru آبرو
abide بنای یادگار تاریخی
abla آباجی، خواهربزرگتر، به‌دختر یا زن
بزرگتر برسبیل احترام گفته میشود
ablak صورت گرد و چاق و گوشتالو
abluka محاصره
abone آبونه
abonman آبونمان
abraş خالدار، دارای خالها و لکه‌ها و
رنگهای ...اف ، ابرش
abstre مجرد
abuk-sabuk پرت و پلا ، چرت و پرت ،
حرفهای بی‌معنی و بی‌سر و ته
abullabut کودن ، احمق
abur cubur غذا یا چیزهای نامرتب و
درهم برهم
abus عبوس
acaba آیا ؟ آیا چنین است ؟
acar پرقوت و قوی‌بنیه ، پرحرکت
acayıp عجیب و غریب
acele فوری ، سریع
aceleci پرعجله ، دست‌پاچه
Acem ایرانی، فارس (عجم)
acem درموسیقی ترک نتی است نزدیک به «می»
acem-aşiran نام آهنگی درموسیقی ترك
acem-buselik نام آهنگی درموسیقی ترك
Acemce بفارسی ، بزبان ایرانی
acemi ۱ـ ناشی ۲ـ غریبه ، ناشناس
acem-kürdî نام آهنگی درموسیقی ترك
acenta = acente نمایندگی، نمایندگی
تجارتی یا حمل و نقل وغیره
acep عجب ، آیا
aceze عجزه ، اشخاص عاجز
acı ۱ـ تلخ ، تند ، تیز ، ناگوار

۲ـ درد ، دردناك
acıağaç درخت کوچکی‌است درمناطق حاره که ریشه و پوستش تلخ و درطب بکار می‌رود
acıbadem بادام تلخ
acıca تلخ مزه
acıklı غمناك ، پرغصه ، پرغم ، ماتمزده
acıkmak گرسنه شدن
acılanmak, acılaşmak تلخ شدن ، تند شدن
acılı تلخی‌دار ، تندی‌دار ، عزادار
acılık تلخی، تندی
acıma ۱ـ درد ۲ـ رحم ، مروت ، دلسوزی
acımak ۱ـ دلسوختن ۲ـ درد کردن
acımsı, acımtırak تلخ مزه ، تند مزه
acındırmak کسی را برحم‌آوردن
acınmak بحال کسی‌دل‌سوختن، غصه‌خوردن
acıtmak دردآوردن
acibe چیزی که دیده‌نشده ، چیز عجیب
âcil عاجل ، فوری
acip عجیب ، غریب
aciz عجز ، ناتوانی
âciz عاجز ، بی‌دست و پا
âcizane عاجزانه
acûl عجول
acun کائنات ، گیتی ، عالم
acur ۱ـ خیار چنبر ۲ـ آژور (درخیاطی وگلدوزی)
acuze عجوزه
aç ۱ـ گرسنه ۲ـ حریص ۳ـ فقیر
açan بازکننده
açar آچار
açgözlü چشم و دل گرسنه ، حریص
açgözlülük طمع ، حرص ، پستی
açı زاویه ، گوشه
açık باز ، گشاده ، واضح ، رنگ‌باز ، کم رنگ ، وسیع ، روباز
açıkartırma مزایدهٔ حضوری ، حراج
açıkça علنی ، بی‌پرده ، بطور وضوح ، رك
açık deniz دریای‌آزاد
açıkeksiltme مناقصهٔ حضوری
açıkgöz زرنگ ، موقع‌شناس ،مردرند
açıkgözlük زرنگی ، مرد رندی
açıkhava هوای‌آزاد ، جای بدون سقف
açıklamak فاش‌کردن ، توضیح دادن
açıklık ۱ـ باز ، روباز ، فضادار ۲ـ جای وسیع خلوت
açıklı-koyulu سایه روشن
açıksaçık سروضع نامرتب و باز
açıkta بیرون ، روباز ، دور ، بی‌محل ، موقتاً بیکار
açıktan ۱ـ مفت ، بی‌زحمت ۲ـ از دور
açılır-kapanır باز و بسته شو ، تاشو
açılış گشایش ، افتتاح
açılmak ۱ـ بازشدن ، افتتاح ۲ـ بحال آمدن،جان گرفتن ۳ـ دورشدن کشتی‌وغیره ازساحل ۴ـ درددل کردن
açındırmak پهن‌کردن ، گستردن ، منطبق‌کردن ، انطباق
açısal زاویه‌ای
açlık گرسنگی
açma (açış) افتتاح ، گشایش
açmak بازکردن
açtırmak بدست دیگری بازکردن
ad اسم ، نام
ada جزیره
âda دشمنان ، اعداء
adaçayı نوعی برگ خوش‌بو مثل چای
adak نذر ، نذری
adale عضله
adalet عدالت ، دادگستری
adam مرد ، انسان ، آدم ، نوکر
adamak نذرکردن
adamakıllı بخوبی ، حسابی
adamca مثل‌آدم ، انسان‌وار
adamcağız مردك ، مرد بیچاره
adamlık انسانیت ، آدمیت
adamsız بی‌نوکر ، بدون پیشخدمت
âdap آداب ، رسوم
adaptasyon اقتباس، تطبیق
adapte اقتباس ، منطبق ، موافق‌شده
adaş هم‌اسم ، هم‌نام

adavet دشمنی ، عداوت ، خصومت
aday نامزد (برای وکالت یا شغل وغیره)
addetmek محسوب کردن ، تصور کردن
adem نیستی ، نابودی ، عدم ، مرگ
âdem حضرت آدم ، بابا آدم
adese عدسه ، عدسیه
adet تعداد ، دانه ، عدد
âdet رسم ، عادت
âdeta تقریباً ، معمولاً ، مانند
adım قدم
adımlamak باقدم اندازه گرفتن
âdi پست ، معمولی ، عادی ، فرومایه
âdil عادل ، منصف
âdilâne عادلانه ، منصفانه
âdilik پستی ، بدی
adlandırmak تسمیه ، اسم گذاشتن ، نام گذاری کردن
adlanmak نام گرفتن ، موسوم شدن
adli نامدار ، نامیده شده
âdlı sanlı با اسم و رسم ، شهرت‌دار
adlı عدلیه‌ای ، مربوط به دادگستری
adlî tıp طب قانونی
adliye دادگستری ، عدلیه
adres آدرس ، نشانی
adsız بی‌نام ، بدون اسم
af عفو ، بخشودگی ، بخشیدگی
afacan بچهٔ شر ، بچهٔ ناولا ، آتش‌پاره ، بچهٔ شیطان
âfaki آفاقی
afal afal مات و متحیر ، مبهوت
afallamak, afallaşmak متحیر شدن
afallaştırmak, afallatmak مات و متحیر کردن
afaroz اخراج ، طرد ، طرد کردن ازمسیحیت
afedersiniz ببخشید ، انشاءالله خواهید بخشید
âferin آفرین ، بارک‌الله
âfet آفت ، ضرر وزیان ، (مج) زن خوشگل
affetmek بخشیدن ، عفو کردن
afi پز ، خودنمائی
afif باعفت و عصمت ، عفیف
afiş اعلان دیواری
afiyet صحت ، عافیت ، نوش جان
afsun افسون ، جادو
afsuncu جادوگر ، افسونگر
afsunlu جادوشده ، افسون شده
aftoş عاشق ، خاطرخواه (عو)
afyon افیون ، حشیش و تریاك
afyonkeş تریاکی ، افیونی
agu صدای بچهٔ شیرخوار دروقت نشاط و خوشحالی
ağ تور ، تور ماهی
ağa ارباب ، آقا
ağabey آقا داداش ، برادر بزرك
ağaç درخت ، چوب
ağaç-çileği نوعی تمشك
ağaçkakan دارکوب
ağaç-kavunu بالنگ
ağaçlandırmak درختکاری کردن
ağaçlık محل پر درخت
ağalık آقائی ، آقابودن ، اربابی
ağarma ۱ـ سفیدی ۲ـ طلوع فجر
ağarmak سفیدشدن ، طلوع فجر
ağartı ۱ـ سفیدی که از دور پیدا شود ۲ـ لبنیات
ağartma عمل سفیدکردن ، سفید و براق کردن نقره
ağartmak سفیدکردن
ağda شیرهٔ شکر و لیموی جوشانیده که بحالت غلیظ و چسبناك در آورند
ağı زهر ، سم
ağıl ۱ـ چهاردیواری که با چپر یا دیوار محصورشود برای شب کردن رمه‌های بز و گوسفند وامثال آن ، آغل ۲ـ هاله ، خرمن ماه
ağılamak مسموم کردن ، زهردادن
ağılanmak مسموم شدن ، زهرخوردن
ağılı زهردار ، سمی
ağır سنگین ، گران ، سخت ، شدید ، خسته کننده ، برخورد کننده ، یواش ، آهسته
ağırbaşlı موقر ، متین

ağırbaşlılık وقار ، متانت ، سکونت
ağırca قدری سنگین ، نسبتاً سنگین
ağırceza محکمهٔ جنائی ، محکومیت جنائی
ağırlamak اعزاز واکرام و احترام مهمان
ağırlaşmak ۱ـ سنگین شدن ۲ـ متین و موقرشدن ۳ـ بیات وخراب‌شدن‌غذا
ağırlaştirmak, ağırlatmak سنگین کردن
ağırlık ۱ـ وزن ، سنگینی ۲ـ مهمات ، تدارکات وارزاق یك واحدنظامی۳ـ پولی که‌ازطرف داماد به‌عروس داده می‌شودبرای تهیهٔ جهیزه ۴ـ رخاوت و سستی ۵ـ حال خفقان‌که درخواب به‌انسان عارض می‌شود
ağırsamak سرسنگین‌شدن، بی‌اعتنائی کردن
ağıt ۱ـ مرثیه ۲ـ نوحه‌سرائی و عزاداری
ağıtçı مرثیه‌خوان ، نوحه‌سرا
ağız ۱ـ دهان، دهن ۲ـ سر یا در ظروف ۳ـ مصب رودخانه۴ـ دهانه ۵ـلهجه ۶ـ زبان ۷ـ وهله ، دفعه
ağız آغوز ، فله ، اولین شیرحیوانات بعداز زایمان
ağızlık ۱ـ موشتوك ، چوب سیگار۲ـ دهنی در آلات موسیقی آن‌قسمتی که‌بدهان گرفته می‌شود ۳ـ پوزه‌بند ۴ـ دهنی تلفن و بلندگو و امثال آن
ağızsız بی‌سروزبان ، آدم ملایم و بی‌صدا
ağlamak گریستن ، گریه کردن
ağlaşmak باهم‌گریستن ، با همدیگر گریه و زاری‌کردن
ağlatmak گریانیدن ، به‌گریه‌آوردن
ağma, akanyıldız شهاب
ağrı درد
ağrılı دردمند ، دردناك
ağrımak دردگرفتن ، درد کردن
ağrısız بی‌درد ، بدون درد
ağrıtmak دردآوردن
ağ tabaka سفیدی چشم
ağustos ماه اوت ، هشتمین ماه سال فرنگی
ağustosböceği جیرجیرك
ağyar اغیار
ah آه
ahali اهالی
ahar, kola آهار ، چسب
âhar دیگر ، دیگری ، آخر
ahbap دوست ، رفیق
ahbaplık دوستی ، رفاقت
ahçı آشپز
ahçıbaşı سرآشپز
ahçılık آشپزی
ahdetmek عهدکردن
ahdî مربوط بعهد و پیمان
ahdiatik کتابهای قبل از حضرت عیسی ، کتاب عهد عتیق ، تورات
ahdicedit کتابهای بعد از حضرت عیسی ، کتاب عهد جدید ، انجیل
ahenk ۱ـ آهنگ ، مقام ۲ـ توافق ، هم‌آهنگی ، بموقع ، موافق
ahfat احفاد ، نوه و نتیجه‌ها ، نسل
ahır آخور
âhir آخر، پایان ، انتها
ahir اخیر، آخری
ahiren اخیراً ، اواخر
ahiret آخرت
ahit عهد ، پیمان
ahitleşmek عهد و پیمان بستن
ahitname عهدنامه
âhize گیرنده ، آلت دریافت‌کننده الکتریك ، آخذه
ahkâm احکام ، حکم‌ها
ahlâf اخلاف
ahlâk اخلاق ، خلق ، خوی
ahlâk-dışı خلاف اخلاق ، غیراخلاقی
ahlâkî اخلاقی
ahlâklı خوش‌اخلاق
ahlâksız بداخلاق ، بدخلق
ahlâksızlık بداخلاقی
ahmak احمق ، کم‌عقل ، نادان
ahret آخرت
ahşap اخشاب ، چوب و تخته ، چیزی‌که از جوب و تخته ساخته شده‌باشد

ahtapot ۱ـ هشت پا ، نوعی جانور دریائی‌هشت‌پا،اختپوت ۲ـ غدهٔچرکی که درجداربینی پیدا می‌شود، پولیپ
ahu, ceylan آهو
ahududu تمشك
ahval ۱ـ احوال ۲ـ وضعیت
ahzetmek اخذکردن ، دریافت‌کردن ، گرفتن
aidiyet متعلق‌بودن به ، صلاحیت (دادگاه و غیره)
aile ۱ـ عائله ۲ـ عیال
ait بستگی ، مربوط و متعلق بودن
ajan ۱ـ نمایندگی یك شرکت یا یك دولت ۲ـ جاسوس
ajanda دفترچه یادداشت روزانهٔ تقویم‌دار
ajans خبرگذاری روزنامه و جرائد
ajur آژور ، ژوردوزی ، سوراخ دوزی اطراف دستمال یا سفره و غیره
ajurlu ژوردار ، آژوردار
ak سفید
akabinde متعاقباً ، بلافاصله ، درتعقیب‌آن
akağaç نوعی درخت برسپید دار
akait عقائد
akanyıldız شهاب
akar جاری ، روان
akar, akaret جائی که کرایه داده شده درآمد داشته‌باشد ، مستغلات ، عقار
akarsu آب جاری ، جویبار
akasya اقاقیا
akbaba عقاب
akbalık ماهی سفید
akcığer جگر سفید ، شش
akça ۱ـ نسبتاً سفید ۲ـ akce ، پول، سکه
akçaağac نوعی درخت ، سپیددار، سیندان
akçalı مالی ، مربوط به پول
akçe نوعی سکه سابق عثمانی ، آقچه
akdetmek منعقدکردن
akibet عاقبت ، سرانجام
akıcı روان ، جاری ، سیال
akıcılık روان‌بودن ، سلاست ، روانی
akıl عقل
akıllanmak باعقل شدن ، عقل‌رس شدن
akıllı باعقل ، عاقل
akıllılık باعقل‌بودن ، باعقلی
akılsız بی‌عقل ، نادان
akılsızlık بی‌عقل‌بودن ، بی‌عقلی
akım جریان برق یا آب یا هوا
akın هجوم ، حمله
akıncı هجوم‌کننده ، مهاجم
akıntı ۱ـ چیزی که روان است یا چکه یا نشد می کند، ریزش۲ـچرك،جراحت
akıtmak ریختن ، جاری‌کردن
akide عقیده
akide, akide şekeri = نوعی آب نبات
akik سنگ عقیق
akil عاقل
akim عقیم
akis انعکاس ، عکس ، وارو ، برعکس
akit عقد انعقاد
âkıt عاقد
akkefai ماهی سفید
akkor شعلهٔ سفید خیره‌کننده دراثرحرارت زیاد(تقریباً ۱۸۰۰ درجه)،ناربیضا
akkuyruk نوعی چای اعلا (دم سفید)
aklamak ابراء ، پاك ، تمیز ، تصفیه کردن
aklan دامنهٔ کوه ، شیب ، میل‌کوه
aklanmak سفیدشدن ، تصفیه شدن حساب یا دعوی ، برائت ، ابراء
aklen عقلا
aklık سفیدی ، پاکی
aklî مربوط به عقل ، عقلی
akma جریان ، سریان ، ریزش
akman تمیز ، عفیف ، پاك‌دامن
akraba اقربا ، قوم و خویشان
akran اقران ، هم‌کنان ، دوستان
akreb, akrep عقرب
aksâ اقصی ، دورترین نقطه
aksak چلاق ، لنگ ، شل
aksakal ریش‌سفید ، بزرگ محل
aksaklık لنگی ، معطلی
aksamak لنگیدن ، خوب پیش‌نرفتن کاری
aksetmek منعکس‌کردن ، منعکس شدن

aksettirmek منعکس کردن ، انعکاس دادن
aksırık عطسه
aksırmak عطسه کردن
aksırtmak به عطسه آوردن
aksi برعکس ، برخلاف ، لجوج
aksilik برعکسی ، خلاف قاعده
aksine برخلاف ، وارونه ، برعکس
aksu آب سفید چشم
aksülamel عکس‌العمل
akşam غروب ، سرشب
akşamcı کسی که هر شب می‌نوشد
akşamlamak در جائی یا برای کاری غروب ماندن ، شب بسر آوردن
akşamlık مخصوص غروب
akşamüstü طرف شب ، طرف غروب
aktar, attar عطار ، دکان عطاری
aktarlık عطاری
aktarma ۱ـ درمسافرت تغییردادن قطار یا کشتی یا اتوبوس وغیره ۲ـ ماده‌ای را از ظرفی بظرف دیگر ریختن
aktarmak شعر یا نوشتهٔ کسی را در متن دیگری جا دادن
aktavşan نوعی موش صحرائی بزرگ
akti اجرت ، دستمزد
akval اقوال ، گفته‌ها ، قول‌ها
akvam اقوام ، جوامع ، مردم
akvaryum نمایشگاه آبی ، ظروف بزرگ مکعب که اطراف آن شیشه و آب در آن ریخته‌شده ماهی‌های ریز یاجانوران دریائی در آن نگاهداری می‌شوند
akyuvar گلبول سفید خون
al حقه ، حیله ، گول زنی
al ۱ـ سرخ کم‌رنگ ، رنگ گل انار ۲ـ سرخاب ۳ـ بعقیدهٔ قدیمی‌ها جنی بوده که سراغ زائو می‌آمده، عال
al ۱ـ سرخ ، قرمز ۲ـ حیله ، گول
âl عائله ، آل ، خاندان
ala ۱ـ رنگ برنگ ۲ـ رنگ میشی
âlâ اعلا ، عالی ، خیلی‌خوب
alabaca اسبی که از زانو یا مچ به پائین سفید است

alabildiğine با تمام سرعت
alabora, albura وارونه‌شدن کرجی ، چوب بادبان که بشکل صلیب روی کرجی بادی نصب می‌شود
alaca رنگارنگ ، رنگ مخلوط
alacak طلب
alacakaranlık تاریک روشن
alacaklı طلبکار ، داین
alacalanmak رنگ برنگ شدن ، رنگ عوض کردن
alafranga فرنگی مآب ، اروپائی
alâimisema = gök kuşağı قوس قزح
alâka بستگی ، محبت ، توجه ، علاقه
alâkadar مربوط ، علاقمند
alâkalı علاقمند ، متوجه ، مربوط
alâkasız بی‌توجه ، بی‌علاقه ، لاقید ، نامربوط
âlâm غصه‌ها ، دردها ، آلام
alamana نوعی قایق بزرگ برای ماهی‌گیری یا حمل هیزم
alâmet نشان ، علامت
alan میدان ، مساحت ، سطح
alarga حریم آبهای ساحلی ، فاصلهٔ آبهای ساحلی
alaşım فلز مرکب ، عیار ، آلیاژ
alât آلات ، اسباب ، وسایل کار
alaturka شرقی ، محلی ، ترکی محلی
alay ۱ـ استهزاء ، مسخره ۲ـ گروه ، جمعیت ، دسته
alaycı مسخره کن ، استهزاءکننده
alâyim نشانی‌ها ، علامت‌ها ، علایم
alâyiş آلودگی ، آلایش
albüm آلبوم
albümin سفیدهٔ تخم مرغ ، آلبومین
alçacık خیلی پائین و پست
alçak پایین ، پست
alçakgönüllü متواضع ، فروتن
alçaklamak تحقیر کردن ، توهین کردن
alçaklık پستی ، دنائت
alçalmak ۱ـ پست شدن ۲ـ پایین آمدن
alçı گچ

aldanmak اغوا شدن ، گول‌خوردن ، فریب خوردن
aldatıcı گول‌زن ، فریبنده
aldatmak گول‌زدن ، فریب دادن
aldırmak ۱ـ عمل خریدن یا گرفتن را بکسی محول کردن ۲ـ بخود گرفتن یا اهمیت‌دادن به‌حرفی، رنجیدن
alelusul اصولا ، علی‌الاصول
alelumum عموماً ، علی‌العموم ، بطور کلی
alem بیرق ، پرچم ، علم
âlemşumul جهانی ، دنیائی
alenen آشکارا ، علناً
alenî آشکار ، واضح ، علنی
aleniyet وضوح ، علنیت
alesta آماده ، حاضر بکار ، حاضر یراق
alet وسیله ، واسطه ، آلت
alev الو ، شعله
Alevî پیروان حضرت علی ، علوی ، ترکهای غیرسنی که معتقداتی نظیر علی‌اللهی یا اهل حق ایران دارند
Alevîlik از فرقهٔ علوی بودن ، علوی گری
alevlendirmek آتش را دامن زدن ، شعله‌ور کردن
alevlenmek ۱ـ شعله‌ور شدن ۲ـ (مج) عصبانی‌شدن خشمناك شدن
algı ادراك
alıcı ۱ـ مشتری ، خریدار ۲ـ دریافت کننده ۳ـ دستگاه گیرنده برقی یا الکتریك
alık بی‌دست و پا ، ساده‌لوح
alıklık حماقت ، کودنی
alıklaşmak مات شدن ، خیره ماندن
alıkoymak مانع شدن ، بازداشتن
alım ۱ـ خرید ۲ـ عمل گرفتن ۳ـ گیرائی ، جذابیت
alımlı جذاب ، گیرا ، جاذب
alımsız بدگل ، زشت ، بی‌نمك
alın ۱ـ جلو ، رو ، جبهه ۲ـ جبین ، پیشانی
alınteri رنج ، زحمت ، عرق جبین
alni açık روسفید ، سربلند
alın yazısı تقدیر ، سرنوشت
alındı ۱ـ گرفته شد ۲ـ قبض ، رسید
alıngan حساس ، زود رنج
alınmak بخود گرفتن ، رنجیدن
âliaba آل‌عبا ، خاندان حضرت رسول
alil مریض ، ناقص ، علیل
âlim فاضل ، دانشمند ، دانا ، عالم
alış عمل گرفتن ، عمل خریدن ، خرید
alışık آشنا ، خو گرفته ، معتاد
alışmak خو گرفتن ، عادت کردن
alışkanlık عادت ، اعتیاد
alıştırmak معتاد کردن ، عادت دادن ، پیچ و مهره وغیره را بهم‌جور کردن یا جا انداختن
alışveriş خرید و فروش ، داد و ستد ، معامله
alıvermak ربودن ، تند گرفتن یا خریدن ، بلند کردن
âli بلند ، عالی
alicenap نظربلند ، بلندهمت ، عالی‌جناب
alkım قوس قزح
alkış دست زدن ، کف زدن
alkışlamak کف زدن
alkol الکل
alkolik الکلی ، دائم‌الخمر
allahlık صاف ، زود باور ، ساده‌لوح ، بی‌خاصیت
allâk بدقول ، حقه‌باز ، بی‌بند و بار
allak bullak شلوغ ، درهم‌برهم ، زیرو رو
allâme بسیار دانا ، پرعلم ، علامه
allık سرخاب ، قرمزی ، سرخی
alma عمل گرفتن ، وصول ، دریافت
almaç آلت گیرنده برق یا تلفن ، آخذه
almak ۱ـ خریدن ۲ـ وصول کردن ۳ـ دریافت داشتن ۴ـ گرفتن ۵ـ قبول کردن ۶ـ کسب کردن ۷ـ فتح کردن
Alman آلمانی
Almanca به‌آلمانی ، بزبان آلمانی
Almanya کشور آلمان
aln açık روسفید ، سربلند
alp قهرمان ، پهلوان
alt پائین ، زیر ، پست

altçene فك اسفل ، آرواره زیرین ، چانه
altcins جنس پست
altetmek مغلوب کردن ، بزیر آوردن ، سرنگون کردن
altı شش (۶)
altıgen شش ضلعی ، مسدس
altıköşe شش زاویه ، شش گوشه
altın زر ، طلا
altıncı ششم
altınlamak طلا گرفتن ، مطلا کردن
altınlı ذهبی ، طلائی
altlık زیردستی یا چیز کلفتی که وقت نوشتن زیر دست گذاشته می‌شود
altmış عدد شصت
altmışaltı شصت و شش
altmışıncı شصتم ، شصتمین
altmişlık شصت تائی ، شصت سالگی
altsınıf درجه پست ، کلاس پائین
alttakım قسمت‌های زیرین یك ماشین ، طبقهٔ پست
altüst زیر و زبر ، درهم برهم ، زیر و رو
alüminyüm آلومنیم
alüvyon خاك یا شنی که آب باخودآورد ، رسوب
alyuvar گلبول قرمز خون
âmâ کور ، اعمی
ama, amma لیکن ، لکن ، ولی ، اما
amaç نشانه ، هدف ، آماج ، مقصد
amal ۱ـ آمال ۲ـ اعمال
aman فریاد ، فغان ، امان
amansız سنگدل ، بی‌امان
ambalaj بسته‌بندی
ambar ۱ـ انبار ، مخزن ۲ـ پیمانه ۷۵ سانتیمترمکعبی اندازه‌گیری شن و ماسه ۳ـ مؤسسه یاشرکت حمل‌ونقل
ambarcı انباردار
amber عنبر
amber balığı عنبرماهی ـ نوعی ماهی
amberbu برنج عنبربو ، برنج صدری ، دم سیاه
amber çiçeği گل عنبر
amca عمو ، عم ، عموجان
amcazade پسرعمو یا دخترعمو
amden عمداً ، قصداً
amel ۱ـ عمل ۲ـ اسهال
amele عمله ، کارگر
amelî ممکن ، عملی
amelimanda بیکاره ، وامانده
ameliyat عمل جراحی ، عملیات
ameliyathane اطاق جراحی
âmenna آمنا ، قبول وباور کردیم یا می کنیم
amil عامل ، سازنده
amir متصدی
amiral عنوان افسران نیروی دریائی بالاتر از سرهنگ
âmirane آمرانه
amme عامه ، عمومی ، همگانی
amorti ۱ـ در بخت‌آزمائی یا لاتاری کمترین برنده ۲ـ قرضه‌ای که فوراً پرداخت شده نزولش بریده شود
ampul ۱ـ لامپ برق ۲ـ آمپول
amud=amut عمود ، ستون ، خط راست
amudî عمودی
amudufikarî, omurga kemiği ستون فقرات
an ۱ـ لحظه ، آن ۲ـ ذهن ، فکر
ân حسن و جمال ، جذابیت
ana ۱ـ ننه ، مادر ۲ـ مادر روحانی یا مقدس ۳ـ اساس ، پایه ، اصل
anacıl بچه‌ننه
anne مادر ، والده
anaç ۱ـ حیوان یا درختی که وقت بچه‌آوردن یامیوه‌دادنش رسیده‌باشد ۲ـ زرنگ،باتجربه ۳ـ درشت، پیر
anababa ابوین ، مادر پدر
anadandoğma برهنه ، مادرزاد
Anadolu آسیای صغیر ، شبه‌جزیرهٔ ترکیه ازاستانبول‌تاسرحد ایران راآناطولی می‌گویند
anafor ۱ـ مفت ، بادآورده

۲ـ گرده‌باد ، گرداب
anaforcu کلاه گذار ، مفت‌خور
anahtar ۱ـ کلید ۲ـ آچار
analık ۱ـ مادری ۲ـ نامادری ، مادر اندر
anane عنعنه ، رسم ، عادت
anarşı اغتشاش ، بی‌صاحبی ، هرج و مرج
anarşist اغتشاش طلب ، هرج و مرج طلب
anasır عنصرها ، عناصر
anason بادیانه ، بادیان ، رازیانه
anatomi علم تشریح
anayasa قانون اساسی
anayön هریك از چهار جهات اصلیه (شمال ، جنوب ، شرق ، غرب)
anayurt مادر وطن ، وطن اصلی
anbean هرلحظه ، آن به آن
ancak, anca ۱ـ اما ، فقط ، ولی ، تنها ، منحصراً ۲ـ نهایت، حداکثر
andaç خاطره ، یادگاری
andıç دفتر یادداشت تقویم دار
andetmek قسم خوردن ، عهدکردن
andırmak ۱ـ بیادآوردن ، بخاطر آوردن۲ـ شباهت‌دادن، تشبیه‌کردن
anestezi بیهوشی ، بیحسی
angarya کار بی‌اجرت ، بیکاری
angı=anı یادگاری ، خاطره
angin مشهور ، معروف
anı خاطره
anık ۱ـ حاضر ۲ـ قابل ، مستعد
anılmak بخاطرآمدن ، یاد شدن
anırmak عرعرکردن ، صدای الاغ درآوردن ، عربده‌کشیدن
anıt بنای یادگاری
anız ریشه و ساقه‌ای‌که بعد از چیدن محصول در زمین باقی می‌ماند
anî فوری ، آنی
anide فی‌الفور
anka سیمرغ ، عنقا
anlam مفهوم ، معنی
anlama فهم ، تفهم
anlamak ملتفت شدن ، فهمیدن
anlamdaş کلماتی که دارای مفهوم مشترك‌اند ، مترادف
anlamlı معنی‌دار
anlaşma توافق ، قرارداد
anlaşmazlık عدم توافق ، اختلاف
anlatım توجیه ، افاده ، توضیح
anlatmak تعریف‌کردن ، توضیح دادن ، فهماندن
anlayış ادراك ، فراست ، ذکا ، شعور
anlayışlı بافهم ، دراك ، بافراست
anlayışsız نفهم ، نادان ، بی‌شعور
anmak تذکر ، خاطرآوردن ، یادآوری کردن
ana, anne مادر
anneanne جده ، مادربزرگ
anonim ۱ـ بی‌اسم ، بی‌نام ۲ـ شرکت سهامی
anormal غیرطبیعی ، غیرمعمولی
ansız طفل نامشروع ، حرامزاده
ansızın غفلةً ، ناگهان ، آنی
ansiklopedi دائرةالمعارف ، انسیکلوپدی
ant, and سوگند ، قسم
and-içmek قسم خوردن
ant vermek سوگند دادن ، قسم دادن
antant قرارداد ، قول و قرار (فرانسه)
antropoloji مردم شناسی ، انسان شناسی
antika ۱ـ عجیب ، آنتیك ۲ـ زور ، آزور
antipati تنفر ، نفرت
antipatik غیرمطلوب ، منفور
antitoksin تریاق ، پادزهر ، ضدزهر
antlaşma قرارداد ، میثاق ، عهدنامه
antlı قسم خورده
antoloji گلچین ادبی ، منتخبات ادبی
antrenör مربی ورزش ، معلم ورزش
apansız فوری ، آنی
aparmak دزدیدن ، زدن ، بلندکردن
apar topar باشتاب ، باعجله ، سرهم‌بندی
apaş ولگرد ، گردن‌کلفت ، داش

apaz یك مشت
apazlamak مشت کردن ، (بادبان کشتی) باد را درتوی خود گرفتن
aperitif اشتهاباز کن ، غذای اشتها آور
apış بین دو ران ، بین دو پا ، لای دوپا
apışmak ۱- گشاد گشاد راه رفتن ۲- (مج) در جواب گیر کردن ، متحیر شدن ، عاجز ماندن
apolet سردوشی ، پاگن
apse جراحت ، چرك جمع شدن زیر پوست
apşak ۱- پا کج یا کسی که وقتی پاها را جفت می کند وسط ساقها فاصله می گیرد ۲- خیلی خسته که حال راه رفتن ندارد
aptal بی‌شعور ، نادان ، احمق
aptallık بی‌شعوری ، حماقت ، نادانی
aptes وضوء ، آبدست
aptes almak وضوء گرفتن
aptes yapmak دفع حاجت کردن ، بمستراح رفتن
aptesane مستراح
aptessiz وضوء نگرفته ، بی‌وضوء
ar حیا ، عار
arsız پررو ، بی‌حیا ، بی‌عار
ara ۱- میانه ، مسافت ، فاصله ۲- واسطه ، رابطه
araba ۱- چرخ دستی ، ارابه ، گاری ۲- اتوبوس ، اتومبیل ۳- واگن
araban آهنگی‌است در موسیقی شرقی
arabacı گاری‌چی ، ارابه‌چی
arabozucu فتنه جو ، دو بهم زن ، سخن چین
arabulucu میانجی ، واسطه
aracı واسطه ، میانجی
araç وسیله ، اسباب ، واسطه
arak آهنگی‌است در موسیقی شرقی
araka نوعی نخود سبز درشت
arakçı دزد ، سارق (عو)
arafat عرفات
arakesit خط میانه ، خط فاصل
arakıye عرقچین ، عرقپ
araklamak دزدیدن ، بلند کردن ، زدن (عو)
aralamak ۱- جدا کردن ۲- فاصله دار کردن
aralanmak فاصله‌یافتن ، جداشدن
aralık ۱- وسط ، میانه ، مسافت ، فاصله ۲- دالان، گذر ۳- ماه دوازدهم ترکی که مقابل ماه دسامبر فرنگی‌است
arama تحقیق ، تفتیش ، جستجو
aramak دربی چیزی گشتن ، جستجو کردن
aranağme ۱- نغمه‌ای که بین دو قسمت یا درآخر قطعه موسیقی می‌نوازند. رنگ ۲- (مج) حرفی را گاه گاه بحث و تکرار کردن
aranılmak جستجو شدن ، خواسته یا پرسیده شدن
aranmak سؤال شدن دربارهٔ چیزی یا کسی ، جستجو یا تعقیب شدن
arasıra گاه‌بگاه
arasız مرتباً ، لاینقطع ، بدون فاصله
arasöz نوشته یا سخن مابین کلام ، استطراد
arasta راسته بازار
araştırmak بررسی کردن ، تحقیق کردن ، تجسس کردن
arayıcı جستجو کننده
araz عرض ، نشانه
âraz اعراض ، علائم
arazi زمینها ، اراضی
arda ۱- چوب علامت که بزمین می کوبند ، میخ چوبی ۲- قلم‌تراشکاری یاخراطی
ardıç تخم اردج ، درخت عرعر، سرو کوهی
ardıç ağacı درخت عرعر
ardınca از عقب ، از پشت سر
ardısıra تعقیب هم ، پشت سر ، عقب هم
ardıl ۱- پشت سر هم ، متوالی ۲- خلف ، بعدی
ardiye ۱- انبار ۲- ارضیه ، انبارداری
argaç پود ، رشته نخی که در پهنای پارچه بافته می‌شود
argın ناتوان ، مانده ، خسته

argıt دربند ، راه تنگ بین دو کوه
argo زبان غیرادبی ، عوامانه
arı ۱ـ زنبور ۲ـ تمیز، پاك ، خالص ، مبزا
arıbeyi شاه زنبور ، پادشاه زنبورها
arıcılık پرورش زنبور ، کندوداری ، زنبور داری
arık ۱ـ ضعیف ، لاغر ۲ـ تمیز ، پاك
arıkil گل سفید مخصوص چینی‌سازی
arınmak برائت یافتن ، تمیز شدن ، پاك شدن
arış قسمت مچ دست تا به سرانگشتان
arıtmak شستن ، تمیز کردن ، پاك کردن ، تمرئه کردن
arıza نقص ، نقصان ، عیب ، خرابی
arızalı ناهموار ، خراب ، معیوب
arızî عارضی ، بعداً وارد شده
ari ۱ـ خالی ، عاری ۲ـ برهنه ، عریان
arif عارف
ark جوی
arka ۱ـ عقب ، پشت ۲ـ حامی ، پشتیبان
arkadaş دوست ، همدم ، رفیق
arkalı پشتیبان دار ، محکم ، قوی
arkalık کوله‌پشتی حمالی
arkeoloji باستان شناسی
arlanmak خجالت کشیدن ، حیا کردن ، عارداشتن
arma علامت یا نشان پرچم یا کلاه ، علامت ، نشان
armağan هدیه ، ارمغان ، سوغات
armatör صاحب کشتی ، صاحب سفینه
armonik ساز دهنی
armudî شکل گلابی
armut ۱ـ گلابی ۲ـ پخمه ، وارفته ، هالو
arnavut آلبانی
arnavutluk مملکت آلبانی
arpa جو
arpacık کورك چشم ، گل مژه
arsa قطعه زمین ، عرصه
arsız پررو ، بی‌حیا ، بیعار
arslan شیر

arş عرش ، بالاترین نقطه آسمان
arşın آرشین ، واحد قدیم طول ، (تقریباً ۷۰ سانتیمتر)
arşiv مخزن اسناد قدیمی، بایگانی، آرشیو
art عقب ، پشت
artakalan پس مانده ، بازمانده
artı (+) علامت بعلاوه ، باضافه
artık دیگر ، اضافه ، بیشتر
artıkgün روز اضافی در سال کبیسه
artıkyıl سال کبیسه
artım تزاید ، اضافه شدن
artımlı ری‌کردن برنج ، زیاد شدن برنج در موقع پختن
artırma مزایده
artırmak زیاد کردن ، اضافه کردن
artmak زیاد شدن ، اضافه شدن ، باقی ماندن
aruz عروض ، میزان شعر
arz ۱ـ پهنا ، گشادی ، عرض ۲ـ ارض ، زمین، روی زمین ۳ـ عرض، گفتن ، تقدیم
arzetmek تقدیم داشتن ، توضیح دادن ، عرض کردن
arzu خواهش ، میل ، تقاضا
arzuhal عریضه ، عرضحال
arzulamak ۱ـ آرزو کردن ۲ـ خواستن
arzulu پرهوس ، آرزومند
as ۱ـ پیش‌وند ، بمعنی کم، کوچك ، پائین ، جزء ، (assubay) = افسر جزء ۲ـ قاقم ۳ـ تك خال ۴ـ سرکار
asabî عصبانی ، تند خلق
asabileşmek عصبانی‌شدن
asabiyet عصبانیت
asabiyeci دکتر متخصص اعصاب
asal اصلی ، اساسی
asalak پارازیت ، طفیلی
asalet نجابت ، اصالت
asaleten از طرف خود ، اصالتاً
asap عصب
âsap اعصاب

asayiş راحتی ، آسایش
asbaşkan نایب رئیس ، کفیل
asbest آزبست ، پنبه یا نخ نسوز
ases عسس
asfalt اسفالت ، قطران
asgarî اقلاً ، حداقل
ashap صاحب‌ها ، صحابه‌ها ، اصحاب
ası تعلیق ، آویزان ، نفع ، منفعت
asıcıl منفعت پرست
asıl حقیقت ، منشأ ، اصل
asılanmak نفع بردن ، انتفاع
asılı آویزان ، معلق ، آویخته
asılmak ۱- آویختن ، دار کشیده شدن ۲- آویزان شدن ۳- بند شدن و اصرار کردن
asılsız بی‌اساس ، دروغ ، بی‌اصل
asılzade خانواده‌دار ، اصیل
asıntı تعویق ، تعلیق
asir عصر ، عهد ، قرن ، دور
aside خوراکی‌است که از گوشت وآرد و بامیه می‌پزند ، نوعی آش
asi عصیان‌گر ، طاغی ، عاصی
asil ۱- اصلی ۲- نجیب ، اصیل
asistan آسیستان ، دستیار
asit آسید
asker ۱- سرباز ۲- قشونی ، ارتشی
askerî قشونی ، سربازی ، ارتشی
askerlik خدمت سربازی ، نظام وظیفه
askı ۱- آویز ، آویزان شده ۲- چوب لباسی ، جای لباس ۳- رخت‌آویز ۴- بند شلوار
asla ابداً ، اصلاً ، هرگز
aslan (arslan) شیر
aslanpençesi نوعی گیاه که در گلدان می‌کارند برگهای‌بزرگ بریده مانند پنجه دارد
aslî حقیقی ، اصلی ، اساسی
asma ۱- درخت انگور ، مو ۲- داربست ۳- آویزان ، آویخته
asmagiller درختهای میوه از فامیل مو
asmak دار کشیدن ، معلق کردن ، آویزان کردن ، آویختن
asmakilit قفل‌آویز ، قفل
asmaköprü پل معلق
asma yaprağı برگ دلمه ، برگ مو
aspiratör هواکشنده ، مکنده
asrî امروزی ، متجدد ، عصری
asrîlik روشهای تازه ، اصول جدید ، تجدد
assubay افسر جزء ، درجه‌دار ارتش
ast مادون ، پائین ، جزء
astar آستر
astarlamak آستر کشیدن
astarlık پارچه آستری
astasım قیاس مطلق (منط)
aşteğmen ستوان سوم
astigmatizm بی‌نظمی در طبقهٔ شفافهٔ چشم ، تیرگی در بینائی
astirmak آویزان کردن ، بند کردن آویختن توسط شخص دیگر
astma تنگ نفس ، مرض آسم
astragan پوست بخارا ، قره کل، پوست‌بره
astronom منجم ، ستاره‌شناس
astronomi نجوم ، ستاره شناسی
asude آسوده ، راحت
Asya آسیا
asyaî آسیائی
aş خوراك ، غذا
aşağı طرف زیر ، پائین ، پست
aşağılamak تحقیر کردن ، خوار کردن ، پست شمردن
aşağılatmak زیرافکندن ، پست کردن ، پائین آوردن
aşağılık ۱- ذلت ، خواری ، پستی ۲- پست
aşağı yukarı تقریباً ، کمابیش
aşağılı yukarılı زیر و رو باهم
aşama رتبه ، طبقه ، مرتبه ، درجه
âşar, uşur ده یك‌ها ، اعشار ، عشور
âşarî اعشاری
aşayir (جمع) عشیره ، قبیله ، طایفه

aşçı آشپز ، طباخ
aşerme ویار
aşevi رستوران ، سفره‌خانه
aşı ۱ـ تلقیح سرم و آبله‌کوبی وغیره ۲ـ پیوند درخت
aşıboyası رنگ آجری ، رنگ اخری
aşıcı ۱ـ پیوندزننده ، پیوندکار ۲ـ تلقیح کننده ، آبله‌کوب
âşık ۱ـ عاشق ۲ـ ژولیده ، آشفته ، شوریده ۳ـ شاعری که شعر می‌خواند و ساز می‌زند
aşık, asık kemiği قاب استخوانی ، استخوان قوزك پا ، قاب بازی
aşıklı عاشق ، علاقمند
aşılama پیوندکاری ، تلقیح ، آبله‌کوبی ، مایه‌کوبی
aşılamak ۱ـ آبله‌کوبیدن ، تلقیح کردن ۲ـ سرایت‌دادن بیماری به‌شخص دیگر ۳ـ (مج) تلقین ۴ـ خنك کردن آب و غیره باقراردادن آن درون برف یا یخ
aşılı پیوند شده ، تلقیح شده
aşınma سائیدگی ، خورده شدگی در اثر سائیدن ، آب‌بردگی
aşınmak نخ‌نما شدن ، پاك شدن یا نازك شدن دراثر سائیدگی
aşıntı سائیدگی
aşırı فوق‌العاده زیاد ، افزون
aşırıbellem حافظه فوق‌العاده قوی
aşırıbesi افراط در تغذیه
aşındoyma اشباع
aşırılık افراط ، افزونی
aşırılmak ۱ـ سرقت شدن ، زده شدن ، دزدیده شدن ۲ـ ازکار خارج شدن ، بیرون شدن
aşırmak ۱ـ جستن ، گذراندن ، ردکردن ۲ـ دزدیدن ، زدن ۳ـ دورکردن کسی که مطلوب طبع نیست (عو)
aşırtı دزدی از پولی که بشخص سپرده شود ، اختلاس
aşırtıcı کسی که پول امانت شده را بخورد ، مختلس
aşırtmak اعث سرقت شدن ، بدزد دادن
aşısız پیوندنشده ، مایه‌کوبی‌نشده ، تلقیح نشده
aşıtaşı گل اخری
aşikâr واضح ، آشکار
aşikâra آشکارا
aşina ۱ـ دوست ، آشنا ۲ـ وارد ، مطلع
aşinalık آشنائی ، حرکت دوستانه
aşiret عشیره ، طایفه
aşk عشق ، شوق ، محبت فوق‌العاده
aşketmek کوبیدن ، باضرب یا شدت زدن (سیلی)
aşkın بیش ، متجاوز ، از حد گذشته
aşkolsun اختیار دارید ، بارك‌الله بشما ، آفرین !
aşmak گذشتن ، جستن ، عبور کردن ، از حد گذشتن
aşna = aşina ۱ـ دوست ، آشنا ، رفیق ۲ـ خاطرخواه
aşna-fişna عشقبازی پنهانی ، خاطرخواهی
aşure نوعی غذا یا آش شیرین که از مخلوط گندم و سایر حبوبات وخشکبار پخته اغلب درروز دهم محرم، عاشورا، مثل شله‌زرد به‌همسایگان کاسه‌همسایه‌می‌دهند
aşüfte پریشان عشق ، آشفته
at اسب
ata پدر ، پدر زرگ ، جد ، شخص محترم
atâ احسان ، بخشش ، عطا
atacılık رجعت به خوی نیاکان
ataç اجدادی
atak جسور ، ماجراجو ، نترس ، پرجرأت ، بی‌باك
ataklık جسارت ، بی‌باکی ، جرأت
atalar اجداد ، پدران ، نیاکان
atalet عطالت ، بیکاری ، تنبلی، بی‌حرکتی
atamak بشغلی تعیین کردن ، منصوب کردن ، انتصاب
atanmak منصوب شدن ، تعیین شدن
atardamar شریان

ataşe وابسته ، آتاشه
atavizm=atacılık رجعت به‌خوی نیاکان
at canbazı اسب فروش ، دلال اسب
atelye کارگاه
ateş ۱ـ آتش ۲ـ تب ۳ـ شور و هیجان ، آتش عشق
ateşbalığı ماهی ساردین ، نوعی ماهی ریز
ateşböceği کرم شب تاب
ateşlemek آتش‌زدن ، آتش گیرانیدن ، آتش روشن کردن ، روشن کردن بخاری و غیره
ateşlendirmek آتش کردن ، گیراندن
ateşli پرحرارت ، جوشی ، آتشین
atfen عطفاً
ateşperest آتش‌پرست
atfetmek عطف کردن
atgiller حیوانات از طبقهٔ اسب و الاغ و قاطر و مانند آن
atıcı تیرانداز ، (مج) دروغگو
atıf عطف
atık طغار کره‌گیری (بوسیلهٔ زدن شیر یا ماست) ، اسباب کره‌گیری
atıl بیکار ، تنبل ، عاطل
atılgan=atak جسور ، پرجرأت ، متهور
atılım=atılış پرش ناگهانی ، هجوم ، حمله
atılma عمل حمله و هجوم
atılmak حمله و هجوم کردن.
atım تیررس ، فاصله‌افتادن چیزی که پرت می کنند
atış تیراندازی ، طرز انداختن
atışmak دعوا ، منازعه ، مشاجره کردن
atıştırmak ۱ـ با عجله خوردن یا نوشیدن ۲ـ نم‌نمك باریدن
ati آتی ، آینده ، مستقبل
atik زرنگ ، فرز ، چابك
atîk قدیم ، کهنه ، عتیق
âtiyen درآینده
atiyye احسان ، بخشش ، عطیه
atkafalı کله خر ، احمق
atkı ۱ـ پود ، رشته‌ای که در پهنای پارچه‌بافته می‌شود، نخ ۲ـ روسری، شال‌گردن ، چارقد
atkulağı ترشك ، نام گیاهی است
atlama جهش ، پرش
atlamak ۱ـ گذشتن یا رد شدن ۲ـ پریدن ، جستن
atlambaç لی‌لی‌بازی
atlas اطلس
atlatmak ۱ـ گذراندن ، ازخود رد کردن ۲ـ از سر باز کردن ۳ـ خلاص شدن
atlet زورمند ، پهلوان
atlı سوار ، اسب سوار
atlıkarınca چرخ فلك (آلات‌بازی)
atma پرت‌کردن یا انداختن ، پرتاب
atmaca شاهین ، عقاب ، باز
atmak از اسلحه در کردن ، پرت کردن ، انداختن
atmosfer فضا ، هوا ، آتمسفر
atom جزء لایتجزی ، اتم
atomal مربوط به اتم ، اتمی
atsineği خرمگس ، مگس سگ
atsız پیاده ، بی‌اسب
attırmak پراندن ، رد کردن ، بیرون انداختن
av شکار
avlamak شکارکردن
aval جیرو ، ضامن سند تجارتی
aval ابله ، کم عقل ، ساده‌لوح
avam مردم ، عامه ، عوام
avans مساعده ، پیش‌پرداخت
avara لنگربرداشتن ، از ساحل جدا شدن
avare بیکاره ، آواره ، سرگردان
avare etmek کسی را مشغول کردن و ازکار بازداشتن
avarelik بیکارگی ، آوارگی
avarız گرفتاری‌ها ، عوارض ، موانع
avarya کالاهای خراب شده ، ضایعات مال‌التجاره
avaz صدا ، فریاد ، آواز
avcı شکارچی

avcılık شکار ، شکارچی گری
avdet برگشت ، مراجعت ، عودت
avize چراغ آویز ، شمعدانی ، اوستر
av köpeği سگ شکاری ، سگ تازی
avlak محل شکار ، شکارگاه
avlamak شکار کردن ، (مج) بدام انداختن ، فریفتن
avlanmak بدام افتادن ، گرفتار شدن ، شکار شدن ، با شکار کردن خود را مشغول ساختن
avlu حیاط
avrat=avret (عو) زوجه ، عیال ، زن (عورت)
avret جاهای محرم بدن انسان ، عورت
avruk پیچیده ، منحنی، کج
avuç کف دست ، مشت
avuçlamak مشت کردن
avukat وکیل دادگستری ، وکیل عدلیه
avunç تسلی
avundurmak تسلی دادن ، ساکت کردن
avunmak تسلی یافتن ، خود را مشغول کردن و تسکین دادن
avuntu مایهٔ تسلی
avurt گونه ، گودی طرفین صورت ، لپ
avurtlamak فیس کردن ، پزدادن ، لاف زدن
avurtlu پرفیس و افاده
avurt satmak پز دادن ، لاف زدن
avurt zavurt etmek فیس وافاده کردن، خودنمائی کردن
Avusturalya استرالیا
Avusturya اطریش
Avusturyalı اطریشی
avutmak سر بچه را گرم کردن ، ساکت کردن ، تسکین دادن
ay قمر، ماه
aya کف دست
ayağı çabuk زرنگ ، بدو ، چالاك
ayak پا ، فوت ، قدم
ayakçı پیشخدمت سرپائی
ayak altı جای پررفت و آمد . محل پرازدحام
ayakkabı کفش ، پوتین
ayakkabıcı کفاش ، کفش‌فروش
ayaklamak لگدکردن، با پا اندازه گرفتن
ayaklanmak ۱- شورش کردن ، عصیان کردن. قیام کردن ۲- راه‌افتادن بچه
ayaklı پادار ، پایه‌دار
ayaklık جای پا ، پائی ماشین‌آلاتی که با پا کار می کنند
ayaksızlar حیوانات بی‌پا ازفامیل‌قورباغه
ayak takımı اشخاص بی‌سر و پا ، رجاله
ayaktaş همراه ، رفیق ، هم پا
ayakteri انعام ، بخشش ، مزدپا
ayakucu سمت پا ، نك پا ، طرف پا
ayaküstü روی پا ، سرپا ، درحال ایستاده
ayakyolu کنارآب ، مستراح
ayal عیال ، همسر ، زوجه ، زن
ayan عیان ، ظاهر ، روشن ، آشکار
âyan بزرگان ، سران ، اعیان
ayar میزان ، اندازه ، عیار
ayarcı مامور دولتی که مقیاسهای کسبه را عیار و کنترل می کند
ayarlamak عیار کردن ، میزان کردن
ayaz سرماخشکه ، ایاز
ayazda kalmak در ایاز و یا سرما ماندن ، (مج) محروم ماندن
ayazlamak در ایاز ماندن ، یخ کردن
ayazma چشمه‌ای که بعقیدهٔ یونانیان مقدس شمرده می‌شود
aybalta تبرزین
aybaşı ۱- روز اول ماه ، سرماه ۲- عادت ماهیانهٔ زنان
ayçiçeği گل آفتاب‌گردان
aydın ۱- نورانی ، روشن ، واضح ۲- روشن‌فکر
aydınlatmak توضیح دادن ، روشن کردن
aydınlık وضوح ، نورانیت ، روشنائی
ayet علامت ، آیه، آیت
aygın (aygın baygın) افسرده ، بی‌حال
ayı خرس

ayıbalığı فوك ، خوك آبی ، خرس آبی
ayıb, ayıp زشتی ، نقص ، عیب
ayıcı دوره گرد که خرس را به بازی می آورد ، خرس باز
ayıgiller پستانداران از فامیل خرس
ayık هوشیار ، بیدار
ayıklık هوشیاری ، بیداری
ayıklamak انتخاب کردن ، پاك کردن ، تمیز کردن ، جدا کردن
ayılmak بهوش آمدن ، بخود آمدن
ayıp, ayıb عیب ، نقص ، زشتی
ayıplamak عیب جوئی کردن ، عیب گوئی
ayıpsız بی نقص ، بی عیب
ayıraç درشیمی ماده‌ای که برای جدا کردن ترکیبات شیمیائی بکار برده می‌شود
ayiran چیزی که درفیزیك نور را به رنگهای بسیطه تجزیه می کند، جدا کننده
ayırdetmek فرق گذاشتن ، تمیز کردن ، تشخیص دادن
ayırmak انتخاب کردن ، تمیز دادن ، جدا کردن ، کنار گذاردن
ay ışığı روشنائی ماه ، مهتاب
ayıüzümü نوعی میوه شبیه انگور (عنب الدب)
âyin تشریفات ، آئین مذهبی ، رسم ، مراسم
âyin-i cem مراسم مخصوصی که در تکیهٔ بکتاشی‌ها انجام می‌شود
ayine=ayna آینه
aykırı متناقض ، وارونه ، برعکس ، برضد ، مغایر ، مخالف
aylak عاطل ، بیکاره ، معطل
aylık حقوق ماهیانه ، شهریه ، مواجب
aylıkçı کارمند ، نوکرباب ، حقوق‌بگیر
ayn ۱- عیناً ، همانند ۲- چشمه ، چشم
ayna آئینه
aynacı آئینه فروش ، آینه ساز ، (مج) حقه باز
aynali آئینه‌ای ، (عو) سیك ، قشنگ ، هرچیزی که آئینه داشته باشد
aynalık قسمت گرد یا صاف عقب یا دم کشتی که نام کشتی آنجا نوشته می‌شود
aynasız ۱- بی‌ریخت ، بی‌قواره (عو) ۲- بد خلق ، ناسازگار (عو) ۳- مأمور پلیس (عو)
aynen همانند ، کاملاً شبیه ، عیناً
aynı مشابه ، شبیه ، عین
aynî مربوط بچشم ، نظری ، عینی
ayniyat اشیائی که دارای قیمت پولی باشند ، اموال منقول
ayniyet عین هم بودن ، شباهت تام
ayol حرف ندا ، و تعجب است که بیشتر در محاورهٔ زنان متداول است
ayraç ۱- پرانتز ۲- معیار (درشیمی) برای تشخیص اجزاء مرکبه
ayran آبدوغ ، دوغ
ayrancı دوغ فروش
ayrı جدا ، علیحده ، دیگر
ayrı basım چاپ جداگانهٔ یکی از مقالات از یك مجله
ayrıca علاوه بر آن ، جداگانه ، بعلاوه
ayrıcalık تبعیض ، برای دیگری امتیاز قائل شدن
ayrık ۱- نوعی گیاه هرزه بیمار ۲- شاذ ۳- جدا از هم
ayrılık اختلاف ، دوری ، غریبی ، جدائی
ayrısız بدون تفاوت ، بدون فرق
ayrım ۱- فصل ، باب ۲- تفاوت ، فرق
ayrımlı فرق دار ، جور بجور
ayrıntı تفصیلات ، فرع ، شعبه
ayrışık ۱- متفاوت ۲- جوراجور ، گوناگون
ayrışım تجزی ، تحلل ، از هم جدا شده
ayrışmak انحلال ، تحلل ، تجزیه شدن
ayrıt خط تقاطع دو سطح ، فصل مشترك
ayva به (میوه)
ayva ağacı درخت به
ayvalık بهستان ، باغ به
ayvaz پیشخدمت ، پادو (قد)
ayyaş میگسار ، مشروب خوار ، دائم الخمر
ayyuk ستارهٔ کوچك روشن طرف راست کهکشان ، (مج) بالاترین نقطهٔ آسمان ، عیوق

az کم ، ناچیز ، مختصر
âza اعضاء=âzalar ، عضو
âzab , azap شکنجه ، اذیت ، عذاب
âzad , âzat آزاد ، مرخصی اطفال از درس ، بی‌قید
azade آزاده ، خلاصی یافته
azadeser مستقل ، آزاد
azadegi استقلال ، آزادگی
azadetmek آزاد کردن ، مرخص کردن ، ول کردن
âzalık عضویت ، اعضا بودن ، عضو بودن
azalmak کم شدن ، پائین آمدن
azaltmak کم کردن ، مختصر کردن
âzam بزرگترین ، اعظم
âzamî حداکثر ، بیشترین
azamet بزرگی ، عظمت
azametli باعظمت
âzâr آزار ، عذاب، اذیت
azar سرزنش ، ملامت ، تشر ، سرکوفت
azar azar کم کم ، بتدریج
azarlamak سرزنش کردن، طعن و تشرزدن
azarlanmak ملامت شنیدن
azdırılmak تحریك شدن، اوقات‌تلخ شدن
azdırmak تحریك کردن ، منحرف کردن
Azerî اهالی یا زبان آذربایجانی
azgın منحرف شده ، عصبانی ، خشمناك
azgınlık مست شده ازشهوت (حیوان)
azıdişi دندان کرسی ، دندان آسیا
azıcık یك جزئی ، خیلی کم ، مختصری
azık آذوقه ، توشه ، علوفه ، خوراك
azıklanmak تهیه آذوقه ، آذوقه گرفتن
azıklı کسی که فقرا‌را اطعام می‌کند ، شخص خیر
azıklık آذوقه ، نفقه ، معیشت
azılı زورمند ــ خطر

azım استخوان ــ عظم
azımsamak کم و کوچك شمردن
azınlık اقلیت
azışmak شدت ، بالاگرفتن ، تند شدن
azıştırmak رفته رفته شدت دادن ، شدیدکردن
azıtmak ۱ــ شدیدکردن ، ترقی دادن ۲ــ منحرف کردن ، ازحد معمولی خارج کردن
azil عزل
azim اراده ، عزم
azimkâr باعزم ، مصمم ، بااراده
azîm عظیم ، بزرگ ، مهم
azimet مسافرت ، حرکت ، عزیمت
aziz ۱ــ عزیز، پرقیمت ۲ــ شوخی
azizlik عزیزی ، شوخی ، خوشمزگی
azletmek عزل کردن، برکنار کردن ازکار
azlık کمی ، نایابی
azmak ۱ــ ازحال طبیعی خارج شدن ۲ــ عصبانی شدن ۳ــ مست شدن شهوانی ۴ــ دورگی شدن (حیوان) ۵ــ اختلام شدن ۶ــ جوی ، نهر ، چالهٔ آب
azman ۱ــ تزاید فوق‌العاده ۲ــ دورگی (حیوان) ۳ــ غول‌آسا
azmetmek عزم کردن
azmış ازحال طبیعی خارج شده ، خشمگین شده ، دورگه (حیوان) ، مست شهوت شده
aznavur زمخت ، گردن‌کلفت ، متجاوز
aznif یك نوع بازی دومینو
azoik ۱ــ خاك زمین بسیار قدیمی و کهنه ۲ــ خاکی که درآن آثارزندگی یا فوسیلی نباشد
azrak نادر ، کمیاب

B

B و b دومین حرف الفبای ترکی «ب»
bab=bap ۱ــ در ، درب ۲ــ قسمت ۳ــ باب ، موضوع
Bab؛ f سید علی‌محمد شیرازی ملقب به باب (۱۸۱۹ــ۱۸۵۰)
baba ۱ــ پدر ۲ــ پیر، شیخ ۳ــ سرستون که در اسکله طناب کشتی را به‌آن می‌بندند
babaanne مادر بزرگ ، والدهٔ پدر
babacan مرد خوش مشرب ، مرد پخته و خوب
babaç خروس بزرگ و پیر
babalı ۱ــ پدردار ۲ــ آدم عصبانی، تند خلق
babalık ۱ــ پدری ۲ــ قیم ، ولی ۳ــ ناپدری
babatatlısı نوعی شیرینی‌تر
babayani ۱ــ درویش مآب ، ساده پوش، باباواری ، داش
babayiğit مرد دلیر، جسور ، دلاور
Babıâli باب‌عالی، عمارت نخست وزیری (در دورهٔ عثمانی)
Babîlik ۱ــ بابیت ۲ــ بابی‌بودن
baca دود کش ، سوراخ بخاری ، دود کش بخاری واجاق وغیره
bacak پا ، لنگ ، ساق پا ، پاچه
bacaksız قد کوتاه ، کوتاه‌قد ، پا کوتاه
bacanak باجناق
bacı ۱ــ خواهر بزرگ ۲ــ خدمتکار، باجی
baç باج
badana سفید کاری ، رنگ کاری دیوار با گچ یا آهك ، دوغ‌آب گچ یا آهك
badanacı استاد سفید کار که دیواررا با گچ یا آهك سفید میکند
badanalamak سفید کاری کردن دیوار و اطاق و امثاله
bade باده ، مشروب
badem بادام
bademcik لوزه ، یکی از لوزتین
bademlik باغ بادام
bademşekeri شیرینی بادام، لوز شیرینی که ازخمیر بادام میسازند
badi badi تاتی تاتی ، راه رفتن‌بچه
badire خطر ، بلای‌ناگهانی
bagaj باگاژ ، توشهٔ مسافر
bağ ۱ــ گره، بند، بستگی ۲ــ ارتباط علاقه
bağ bozumu فصل چیدن انگور ، فصل پائیز
bağ budamak بریدن وچیدن شاخه‌های زیادی درخت مو

bağcı باغ دار

bağdaş چهار زانو

bağdaş kurmak چهار زانو نشستن

bağdaşmak توافق کردن ، هم‌فکرشدن ، سازش

bağdaşmazlık اختلاف ، ناسازگاری ، عدم توافق

bağ=fiil فعل رابط ، صیغهٔ ربط

bağımlı تابع ، غیرمستقل

bağımsız مستقل، آزاد

bağımsızlık استقلال، آزادی

bağıntı بستگی، علاقه ، نسبت ، ارتباط ، ربط

bağır آغوش ، سینه ، بغل

bağırmak جیغ زدن ، داد زدن ، فریاد کشیدن ، داد کشیدن

bağırsak=barsak روده ، امعاء ، احشاء

bağırtı فریاد ، صدا ، جیغ

bağırtmak جیغ کسی را در آوردن ، فریاد یا صدای کسی را بلند کردن ، به‌جار کشیدن وا داشتن

bağış بخشش ، عطا ، تبرع

bağışlamak ۱ـ عطا کردن ، بخشیدن ۲ـ عفو کردن

bağlama ۱ـ علاقه ، بستگی ۲ـ نوعی‌تار، سه تار ترکی ۳ـ اتصال ، بستگی

bağlamak بستن، گره زدن ، محکم کردن ، بندآوردن ، مربوط کردن ، متصل کردن

bağlanmak مربوط شدن ، دل بستن ، گرفتارشدن ، بسته شدن ، علاقه پیدا کردن

bağlantı ارتباط ، بستگی

bağlı بسته ، وابسته ، منسوب ، مربوط ، مقید ، مسدود

bağlık مرغزار ، سبزه زار ، باغ وباغچه ، باغستان ، تاکستان ، باغ انگور

bağlılık بستگی، علاقه ، ارتباط ، نسبت

bağrışmak باهم ویامتقابلاً فریاد کردن ، داد و فریاد کردن متقابل

Bahai ۱ـ بهائی ، پیرو دیانت بهائی ۲ـ دین بهائی

Bahailik بهائیت ، بهائی بودن ، دیانت بهائی

bahane بهانه ، عذر

bahar ۱ـ بهار ۲ـ شکوفه و سبزه‌ای که دراول بهار روی درختها پیدا میشود ۳ـ ادویه

baharat=bahar ادویه‌جات ، ادویه ، بهارات

baharlı=baharatlı ادویه‌دار

bahçe باغ ، باغچه

bahçelik سبزه زار ، جای پرسبزه وباغچه

bahçıvan باغبان

bahir دریا ، بحر

bahis بحث ، فصل ، مطلب ، موضوع ، باب ، مباحثه

bahri=ördek نوعی اردك دریائی

bahrî دریائی، بحری

bahriye نیروی دریائی، بحریه

bahriyeli افراد نیروی دریائی، بحریه‌ای

bahsetmek بحث‌کردن ، حرف زدن

bahşetmek بخشیدن ، عطا کردن ، احسان کردن

bahşiş انعام ، بخشش

baht بخت اقبال ، طالع

bahtiyar خوشوقت ، مشعوف ، مسرور ، بختیار ، سعادتمند

bahtsız بدبخت ، بی‌طالع

bahur ایام هفت روزهٔ شدت گرمای مرداد

bahusus بخصوص ، علی‌الخصوص

bakakalmak حیران و متحیر ماندن

bakan ۱ـ وزیر ۲ـ نگاه کننده ، بیننده

bakanlık وزارت

bakarkör کوری که چشمانش بازاست

bakaya ۱ـ بقایا ، باقیمانده ۲ـ بقایای مالیاتی، دراصطلاح سربازی معاف موقت

bakıcı ۱ـ پرستار، مواظب ۲ـ فال‌بین

bakıcılık ۱ـ پرستاری ۲ـ فال‌بینی
bakılmak پرستاری و مواظبت شدن
bakım ۱ـ مواظبت ، معاینه ، نظارت
۲ـ نقطه‌نظر
bakımlı خوب مواظبت و نگاهداری شده
bakımsız بی‌مواظبت مانده ، بی‌سرپرست
bakınmak نظر کردن به‌چپ و راست ، اطراف را نگاه کردن
bakır مس
bakırcı مسگر، مس‌فروش
bakış نظر، نگاه ، دیده
baki باقی، برقرار
bâkir باکر، دست‌نخورده
bâkire باکره ، دختر شوهرنکرده
bakiye بقیه ، باقیمانده
bakkal بقال ، سقط فروش
bakkaliye بقالی، سقط فروشی
bakla باقلا
baklagiller بقولات ، ازفامیل باقلا مانند لوبیا و نخود و بنشن
baklava باقلوا
bakliye بقولات
bakmak ۱ـ نگاه کردن ، نظر کردن
۲ـ مواظبت کردن ۳ـ نظارت کردن
۴ـ معاینه‌کردن
bakraç سطل کوچك مسی
baksana آهای نگاه کن! نگاه کن!
bakteri باکتری ، میکروب
baktırmak نشان دادن ، مورد معاینه قراردادن
bal عسل
bala فرزند ، بچه ، کوچولو (لهجهٔ آذری یا تاتاری)
balaban ۱ـ آدم چاق وگنده ۲ـ خرسی که میرقصانند
balabankuşu نوعی مرغ که درلجن‌زارها زندگی میکند
balarısı زنبور عسل
balayı ماه عسل
balcı عسل‌فروش

balçık گل ، گل شل ، گل چسبناك
balçık hurması, inciri خرما یا انجیر له شده که در صندوقها پر میکنند
baldır ساق پا ، ماهیچهٔ پا
baldıran زهر، شوکران
baldız خواهرزن
bale نمایشی که موضوع آن فقط رقص و موسیقی بدون حرف باشد ، بالت
balerin زن یا دختر رقاصه ، بالرین
balgam ۱ـ بلغم ۲ـ خلط سینه ، اخلاط
balık ماهی
balıkçı ماهی گیر، ماهی‌فروش
balıkçıl ماهی‌خوار ، مرغ ماهی‌خوار
balıketi ۱ـ گوشت ماهی ۲ـ شخص خوش‌اندام موزون (بیشتر به زنها اطلاق میشود)
balıkhane انبار ماهی، مرکز عمده‌فروشی ماهی
balıklama شیرجه
balıksırtı ۱ـ شکل پشت ماهی، شیب دار
۲ـ پارچه راه‌راه جناقی
balina ۱ـ وال ماهی، نهنگ ماهی ۲ـ طلق یا صفحه و لایه سفت لای یقه
balistik علم مربوط به تأثیر و حساب سلاحهای آتش‌زا
balkabağı کدو تنبل ، کدوی شیرین ، کدو زرد
balkan سلسله کوههای جنگل‌دار، بالکان
balkımak درخشیدن (قد)
balkır برق (رعد) ، درخشش (قد)
balkon بالکن ، ایوان
ballandırmak ۱ـ مبالغه در مدح ، آب وتاب دادن ۲ـ قوام آوردن شکر
ballıbaba نوعی نبات یا گزنه
ballık نوعی آفت درخت انگور
balmumu موم عسل
balo مجلس رسمی شب‌نشینی و رقص ، باله
balon ۱ـ بالون ۲ـ بادکنك رنگی
balta تبر
baltalamak (مج) ممانعت کردن ،

خراب کردن
balya بسته ، تکه ، لنگه ، عدل مال‌التجاره
balyoz پتك ، چکش سنگین
bambaşka بکلی مغایر، اصلاً جور دیگر
bamteli ۱ـ سیم (بم) صدای کلفت تار و ساز وغیره ۲ـ (مج) نقطه‌ضعف کسی
bamya بامیه (سبزه)
bandra بیرق ، پرچم کشتی که تابعیت آن را نشان میدهد
bandırmak درتوی آب یا مایع یا شیرینی فروبردن ، غوطه‌ور ساختن
bandırol باندرول، نوار نازك یا برچسب ادارهٔ انحصارات
bando دستهٔ موزیك
bangır bangır (bağırmak) داد وفریاد باصدای بلند ، های‌های فریاد کردن
bâni بانی، بنا کننده
banka بانك
bankacı کارمند بانك
banker بانکدار، صاحب بانك (مج) شخصی که زیاد پول دارد
banknot اسکناس ، پول کاغذی
banliyö حومه ، قطار راه‌آهن محلی
banmak غوطه‌ور کردن یا فروبردن چیزی درمایع ، تریت یا تلیت کردن
banyo حمام ، شستشو
bar ۱ـ بار مشروب خوری ۲ـ نوعی رقص دستجمعی مخصوص جوار ارضروم
baraj سد آب ، بند
baraka باراك ، کلبه
barbar بربر، قوم وحشی
barbunya ۱ـ لوبیای چیتی ۲ـ نوعی ماهی کوچك قرمز و سفید
barbut نوعی بازی یا قمار با تاس
barça (قد) نوعی قایق سربازی که زیرآن مسطح است
bardacık انجیر تازه
bardak لیوان ، استکان
barem جدول تعیین پایه و مقدار حقوق کارمندان
barınak پناهگاه ، التجاءگاه
barındırmak پناه دادن ، تأمین راحتی یا التجاء دادن
barınmak پناه آوردن ، ملتجی شدن
barış صلح ، آشتی
barışçı صلح جو
barışık درحال آشتی و دوستی
barışmak آشتی کردن ، صلح کردن
barışsever صلح پرور ، صلح دوست
barıştırmak آشتی‌دادن ، صلح دادن
bari اقلاً ، باری
bârid بارد ، سرد ، خنك
bârika بارقه
barıkat مانع ، سد ، سپر
bâriz بارز ، آشکار ، واضح
baro کانون وکلای دادگستری
barok سبکی درمعماری (قد)
barometre میزان‌الهوا، هواسنج ، بارومتر
baron عنوان طبقه‌ای از نجبا در اروپا ، بارون
barsak=bağırsak روده، امعاء ، احشاء
barudi رنگ باروتی
barut باروت
baruthane کارخانه باروت سازی
baryum باریوم ، فلزی است نقره‌ای رنگ
basamak پله ، پلکان ، رتبه ، درجه
basar بصر، دیده ، نظر
basari بصری ، مربوط به‌چشم
basbayağı بطور ساده ، صاف و ساده ، صاف و پوست کنده
basıcı طبع کننده ، چاپ‌کننده
basık ۱ـ فشرده ۲ـ پست ، پائین
basılı طبع شده ، مطبوع
basılmak چاپ شدن ، طبع شدن
basım طبع ، چاپ ، صنعت چاپ
basımevi چاپخانه ، مطبعه
basın مطبوعات ، روزنامه‌ها و مجلات
basın toplantısı جلسه مطبوعاتی
basınç فشار ، تضییق
basil باسیل ، میکروب

basıölçer=manometre فشار سنج ، مانومتر
basiret بصیرت
basiretli باصیرت ، دوراندیش
basiretsiz بی‌بصیرت
basit ۱ـ ساده ۲ـ ساده‌لوح ، ساده دل ۳ـ پست
basketbol باسکتبول
baskı ۱ـ فشار ، زور ۲ـ چاپ ، طبع
baskıcı کسی که نقوش روی کاغذ یا قماش چاپ می کند
baskın ۱ـ سنگین ۲ـ پرفشار ۳ـ حمله ، هجوم ، غافل گیر
baskül قپان
basma چاپ ، چاپی، چاپ شده
basmacı سازنده یا فروشندهٔ قماشهای رنگین یا قالبی
basmak ۱ـ پا روی چیزی گذاشتن ، لگدکردن ۲ـ حمله و هجوم کردن ۳ـ چاپ کردن ، طبع کردن ۴ـ فشار دادن ، زور آوردن ۵ـ چپاندن ، طپاندن
basmakalıp کلمات و جملات قالبی، حرفهای زیاد گفته شده و مکررات
bastı نوعی آبگوشت سبزی ، خوراك گوشت چرخ کرده و سبزیجات
bastıbacak شخص پاکوتاه ، خپله
bastık لواشك میوه
bastırmak ۱ـ فشاردادن ، له کردن ۲ـ خاموش کردن ، خوابانیدن ، ساکت کردن ۳ـ فائق آمدن
baston عصا ، چوب دستی
basur بواسیر
baş ۱ـ سر، رأس، کله ۲ـ رئیس ۳ـ شروع
başabaş سربسر، بی‌حساب، مطابق یکدیگر
başak خوشهٔ جو یا گندم ، سنبله
başaklanmak خوشه بستن
başaltı ۱ـ پهلوان درجه دوم ۲ـ کابین یا اطاقهای ملوانان در طرف جلو کشتی

başarı موفقیت ، کفایت ولیاقت
başarılı موفق
başarmak موفق شدن ، ازعهده برآمدن ، خوب انجام دادن
başbakan نخست وزیر، رئیس الوزراء
başbakanlık نخست وزیری
başbuğ فرمانده کل
başçavuş سرگروهبان
başcı ۱ـ سرعمله ، مباشر، سرکارگر ۲ـ کله‌پاچه فروش
başgedikli سرگروهبان
başgöz etmek (عو) متأهل کردن ، شوهر یا زن دادن
başhekim سرطبیب ، سرحکیم
başıboş ۱ـ افسارگسیخته ۲ـ سرخود
başıbozuk ۱ـ غیرنظامی ، سویل ۲ـ غیرمنظم ، بی‌ترتیب
başıkabak سربرهنه ، بدون کلاه
başka دیگر، دیگری ، غیر ، جدا
başkaca بطور جداگانه
başkalaşmak تغییرشکل دادن ، تغییر پیداکردن ، عوض شدن
başkalık تغییرحال ، دگرگونی
başkan ۱ رئیس ۲ـ رئیس جمهور
başkâtip سردبیر، رئیس دفتر
başkent پایتخت
başkomutan سرفرمانده ، فرمانده کل
başkonsolos سرکنسول
başkonsolosluk سرکنسولگری
başkumandan=başkomutan سرفرمانده ، فرمانده کل
başlamak شروع کردن ، آغازکردن ، از سرگرفتن
başlangıç ابتدا ، شروع ، سرآغاز ، دیباچه ، سرلوحه
başlanmak شروع شدن ، آغازشدن
başlatmak کاری را وادار بشروع کردن
başlayış شروع ، بدو ، ابتدا ، آغازچیزی
başlıbaşına سرخود ، مستقل
başlıca ۱ـ در درجهٔ اول ۲ـ سرآمد

۳ـ مهم و مشهور
başlık ۱ـ سرآغاز ، سرلوحه ۲ـ سرستون ۳ـ کلاه مانند ، باشلق ۴ـ شیربها
başmakale سرمقاله
başmüfettiş سرمفتش ، سربازرس
başöğretmen مدیر دبستان
başparmak شست دست یا پا
başsız بدون رئیس ، بی‌سرپرست ، بی‌سر
başşehir = başkent پایتخت
baştan از سر ، ازسرنو
başvekil نخست وزیر ، رئیس‌الوزراء
başvurmak متوسل شدن ، تشبث نمودن
başyazar سرمقاله‌نویس ، سردبیر
başyazı سرمقاله ، مقالهٔ اول
bataat کندی ، تنبلی
batak باتلاق
batakçı ۱ـ متقلب ، کلاه‌بردار ، مال مردم خور ۲ـ کسی که مال و پول خود یا دیگران را از بین می‌برد ۳ـ بد بده
bataklık محل باتلاقی
batarya ۱ـ واحد آتشبار (نظ) ۲ـ دسته‌ای از پیل یا قوه الکتریك ۳ـ اجتماع چند آلت
batı غرب ، مغرب
batık غرق‌شده ، مغروق
bâtıl باطل
batılı اهل ممالك غرب یا اروپا ، غربی
batın ۱ـ بطن ، شکم ۲ـ نسل ، پشت
bâtın باطن ، درون
bâtıni باطنی ، حقیقی
Batıniye باطنیه ، نام فرقه‌ای از اسلام
batır = batur قهرمان ، پهلوان ، شجاع
batırmak ۱ـ غرق کردن ، فروبردن ۲ـ آلوده ، ملوث ، بد نام ، رسوا کردن
batış ۱ـ غرق ۲ـ غروب آفتاب ۳ـ ازبین رفتن ، نابودی
bati بطئی ، یواش ، آهسته
batmak ۱ـ غرق شدن ۲ـ غروب کردن ۳ـ فرورفتن ۴ـ نیست و نابود و محو شدن
batman (قد) واحد وزن ، من (تقریباً سه کیلو)
battal خیلی بزرگ ، غوال ، بی‌قواره
battaniye پتو
batur = batır پهلوان ، قهرمان
bavul چمدان بزرگ
bay بیك ، بك ، آقا
bayağı ۱ـ معمولی ، ساده ۲ـ پست ۳ـ صرف ، محض ، کاملاً
bayan بانو ، خانم
bayat بیات ، مانده ، کهنه
bayati آهنگ بیات
baygın بیهوش ، مدهوش ، غش کرده
baygınlık از حال رفتگی ، بی‌هوشی ، حالت غش
bayılmak از هوش رفتن ، بیهوش شدن
bayıltmak بیهوش کردن
bayındır آباد ، معمور ، آبادان
bayındırlık عمران ، آبادانی ، آبادی
bayır محل شیب دار ، دامنهٔ کوه
bâyi بایع ، فروشنده
baykuş جغد ، بایقوش ، بوم
bayrak بیرق ، پرچم ، علم
bayram عید
bayramlaşmak عید مبارکی کردن ، تبریك عید گفتن ، عید دیدنی کردن
bayramlık عیدی ، هدیهٔ عید
baytar دامپزشك ، بیطار
baz ۱ـ باز (درشیمی) ۲ـ اساس
bazalt بازالت ، مرمر سیاه ، سنگ تیره رنگ
bazan بعضی‌اوقات ، گاهی
bazı بعضی ، برخی ، پاره‌ای
bazlama = bazlamaç ۱ـ نان‌لواش که روی ساج می‌پزند ۲ـ نوعی شیرینی خمیر که روی ساج می‌پزند
bazu = pazı بازو
bazubent = pazıbent = pazıvant بازوبند

bazuka نوعی اسلحه ، نوعی تفنگ که راکت می‌پراند ، بازوکا
be ۱ـ «ب» ۲ـ حرف ندا
bebe=bebek ۱ـ عروسك ۲ـ بچهٔ شیرخوار
bebek عروسك ، بچهٔ کوچك یا شیرخوار
becayiş هریك از مأمورین که جای خودرا با مأمور دیگر عوض کند
becelleşmek دست به یقه شدن ، پنجه نرم کردن
becerikli زرنگ ، کارآمد ، باعرضه
beceriksiz بی دست وپا ، بیکاره ، بی‌عرضه
becermek از عهده بر آمدن ، موفق شدن (مج) کار کسی را ساختن ، خراب کردن کار کسی
bedahet ۱ـ بداهت ، وضوح ۲ـ بی‌اندیشه (سخن گفتن) نسنجیده
bedava مجانی، مفت ، بادآورده
bedavacı مفت خور
bedbaht بدبخت
bedbin بدبین
beddua نفرین
bedel ۱ـ عوض ، بجای ۲ـ قیمت ، بها
bedelci شخصی که قسمتی از خدمت نظام وظیفه را در مقابل وجه معینی خریداری نماید
beden ۱ـ تن ، بدن ، تنه ۲ـ دیوار قلعه
bedesten (بزازستان) راسته‌بازار، بازار سرپوشیده که محل‌فروش جواهرات و اشیاء قیمتی باشد
bedevi بدوی ، بادیه‌نشین
bedi بدیع ، نو ، علم بدیع
bedia بدیعه ، نو بیرون آورده شده
bedihi بدیهی، واضح ، معلو·
bediî بدیعی
bediiyat=estetik علم زیباشناسی
bedir بدر ، بدر تمام ، ماه گرد
beğenilmek پسند شدن ، پسندیده شدن
beğenmek پسندیدن
behemehal درهرصورت ، هرطور شده
beher هرعدد ، هردانه ، هریك
behey (نداء) ای ، آی ، ایا
behimî بهیمی، حیوانی
behre بهره ، نصیب ، اطلاع ، قسمت ، حصه
beis بأس ، مانع ، عیب ، بدی
bej بژ ، رنگ کاه
beka بقاء ، دوام
bekâr عزب ، مرد بی‌زن یا زن بی‌شوهر، مجرد
bekâret بکارت ، دوشیزگی
bekçi قراول ، نگهبان ، مستحفظ ، ناطور
beklemek ۱ـ منتظرشدن ، معطل‌شدن ، صبر کردن ۲ـ انتظار داشتن ۳ـ نگهبانی کردن ، منتظر گذاشتن ، معطل کردن
bekrî مشروب خور ، دائم‌الخمر (قد)
bektaşi بکتاشی
bel ۱ـ کمر، میان ۲ـ بیل، بیلچه
belâ بلا ، مصیبت
belâgat بلاغت ، رسائی سخن
belâhat بلاهت ، نادانی، کم عقلی
belâlı پربلا
belbel بر‌ـ‌بر نگاه کردن ، بر‌ـ‌بر
Belçika بلژیك
belde بلده ، شهر
belediye شهرداری ، بلدیه
belemek=kundaklamak قنداق کردن
belermek چشم را خیره کردن ، برای ترساندن چشم را خیلی باز کردن
beleş (عو) مفت ، مجانی
beleşçi مفتخور
belge سند ، مدرك ، ورقه ، برگه
belgelemek اثبات کردن ، توثیق کردن ، استناد کردن ، سند ارائه کردن
beliğ بلیغ ، فصیح
belirgin آشکار ، معلوم ، بارز ، واضح
belirli معین
belirmek واضح شدن ، نمایان شدن ، ظاهرشدن
belirti علامت ، اشاره ، نشانه
belirtmek واضح کردن ، توضیح دادن

belirsiz مبهم ، نامعلوم ، مجهول
belkemiği استخوان کمر، (مج) اساس مطلب ، موضوع اصلی
belki بلکه ، شاید
bellemek ۱ـ یاد گرفتن ، ازبر کردن ، حاضر کردن ، حفظ کردن ۲ـ بیل زدن
belleten بولتن ، مجله علمی
belletmek آموختن ، یاد دادن
belli معلوم ، آشکار ، ظاهر ، بدیهی
bellisiz نامعلوم ، ناپیدا
belsoğukluğu سوزاك
bembeyaz کاملا سفید ، سفید مثل برف
ben ۱ـ من ۲ـ خال ، نقطهٔ سیاه روی پوست بدن
benci خودخواه ، خودپسند
bencil خودپرست ، خودبین ، خودخواه
bencileyin مانند من ، مثل من
bencilik خودخواهی، خودبینی، انانیت
bendetmek بخود جذب کردن ، بخود جلب کردن
benek لکه ، لکهٔ پیس ، نقطه ، خال
benekli خالدار ، لکهٔ پیس‌دار
bengi ابدی ، دائمی
bengisu آب حیات
benim مال من ، ضمیر ملکی اول شخص
benimsemek صاحب شدن ، تصاحب کردن ، مال خود شمردن
beniz رنگ رو ، رنگ رخسار
benli خالدار
benlik ۱ـ شخصیت ۲ـ خودخواهی ، خودپرستی ، منیت ، انانیت
benlikçi خودخواه ، خودبین ، متکبر
bent = baraj ۱ـ بند ، سد ۲ـ بند شعر (درترکیب و ترجیع)
benzemek شباهت داشتن ، شبیه‌بودن
benzer شبیه ، مثل ، مانند ، مشابه ، شبه
benzerlik شباهت ، مشابهت ، شبیه و مانند بودن
benzeş مشابه ، متشابه ، همانند
benzeşme متشابه‌بودن ، شباهت داشتن
benzetmek تشبیه‌کردن ، تطبیق کردن ، شبیه کردن ، (مج) شکستن ، کتك زدن
benzeyiş شباهت ، مشابهت
benzin بنزین
beraber ۱ـ باهم ، باهمدیگر، باتفاق ، مطابق ۲ـ برابر، سربسر
beraet تبرئه ، برائت ، پاك شدن از عیب و تهمت
berakis برعکس ، بالعکس
berat ۱ـ فرمان اعطای مدال ، کاغذ حق امتیاز یاحق ثبت اختراع ۲ـ شب پانزدهم ، شعبان ، شب برات
berbat خراب ، بد ، افتضاح (برباد)
berber سلمانی
berdevam مداوم ، مدام ، متداوم
bere ۱ـ داغ ، جای زخم ۲ـ کلاه بره
bereket برکت ، فراوانی
bereketli پربرکت ، بابرکت
berelemek زخمی کردن ، خراشاندن
beri اینجا ، اینطرف ، جلو ، نزدیك ، به‌اینطرف
berk محکم ، سفت ، سخت ، استوار
berkitmek محکم‌کردن ، سفت‌کردن
bermutat بنابرعادت ، برحسب عادت
berrak زلال ، شفاف
bertaraf etmek برطرف کردن ، رفع کردن
besbedava مفت مسلم ، کاملاً مفت ، خیلی ارزان
besbelli کاملاً واضح و روشن و معلوم و آشکار
besi ۱ـ تغذیه ، پرورش با مواد غذائی ۲ـ دستك یا پایه برای نگاهداشتن چیزی
besin غذا ، مواد غذائی
besleme ۱ـ تغذیه‌کردن ، پرورش دادن ۲ـ کلفت کوچکی که فقط درمقابل خوراك و پوشاك کار میکند

beslemek تغذیه کردن ، پروردن ، پرورش دادن
besmele بسمله ، جملهٔ بسم‌الله
besmelesiz بدون بسمله ، حرام زاده
beste قطعه موسیقی ، آهنگ ساخته شده
bestekâr آهنگ ساز
bestelemek آهنگ ساختن
beş پنج
beşer ۱ـ بشر ، انسان ۲ـ پنج تائی ، پنج پنج
beşer-beşer پنج تا پنج تا
beşgen پنج گوشه ، پنج ضلعی
beşik گهواره ، ننی ، ننو
beşinci پنجم ، پنجمی ، پنجمین
beşiz پنج قلو
beşizli پنج قلوئی
beşli ۱ـ پنج تائی ۲ـ پنج خال ، پنج لو (در ورق بازی)
beşlik سکه یا اسکناس پنجی
beter بدتر
betik (قد) مکتوب ، نوشته
betim تصویر ـ تشریح و تجسم
betimlemek تشریح و تجسم کردن
beton بتن ، بتون ، ملاط سفت
betonarme بتون‌آرمه ، بتون مسلح
betoniyer ماشین بتون ریزی
bevliye امراض مجرای ادرار بولیه
bey بیك ، بك ، آقا
beyan ۱ـ بیان ، توضیح ۲ـ آشکار ، هویدا ۳ـ علم بیان
beyanat بیانات ، توضیحات
beyanname اعلامیه ، بیانیه
beyaz سفید
beyazımsı = beyazımtrak قدری‌سفید، یك کمی سفید
beyazlanmak سفید شدن
beyazlatmak سفید کردن
beyazlık سفیدی
beyefendi جناب آقا ، حضرت آقا
beygir اسب بارکش ، اسب باری
beyhude بیهوده ، عبث ، بیفایده
beyin ۱ـ مخ ، مغز کله ، دماغ ۲ـ (مج) فهم ، عقل ، شعور
beyincik دماغچه ، دماغ صغیر
beyinsiz بی‌مخ ، بی‌مغز ، (مج) بی‌شعور
beyit ۱ـ بیت ، خانه ۲ـ دو مصرع شعر، بیت
beylerbeyi (قد) بیگلربیگی، والی (در دورهٔ عثمانی)
beylik ۱ـ مال دولت ، دولتی، مربوط بدولت ۲ـ حرفهای تشریفاتی و تعارفاتی
beyn بین ، وسط ، میان
beynamaz نمازنخوان ، تارك‌الصلوة
beynelmilel = uluslararası بین‌الملل
beyyine بینه ، دلیل
beyzi بیضی، تخم مرغی شکل
bez ۱ـ پارچهٔ نخی،کرباس ۲ـ کهنه ، پارچه ۳ـ غده
bezdirmek به‌تنگ‌آوردن ، بجان‌آوردن ، ستوه‌آوردن
beze غده
bezek بزك ، آرایش
bezekçi ۱ـ آرایشگر زنانه ، مشاطه ۲ـ نقاش وتزئین کنندهٔ دیوار عمارت
bezelye نخودفرنگی، نخود سبز
bezemek دیگری را بزك کردن ، آرایش کردن
bezenmek بزك‌کردن ، آرایش کردن
bezgin بستوه‌آمده ، از زندگی سیرشده
bezik نوعی بازی ورق
bezir ۱ـ روغن بزرك ۲ـ تخم کتان
bezirgân (قد) بازرگان ، تاجر، (مج) نفع پرست
bezletmek بذل کردن ، بخشیدن
bezmek به‌تنگ‌آمدن ، بستوه‌آمدن ، از زندگی خسته شدن
bezzaz (قد) بزاز ، پارچه فروش

bıcılgan ۱ـ زخم متعفن بزرگ شده
۲ـ نوعی زخم در ریشهٔ سم یا ناخن حیوانات
bıçak ۱ـ کارد ۲ـ تیغ سلمانی . تیغ ریش تراشی . چاقو
bıçakçı کارد ساز . چاقو ساز
bıçaklamak کارد زدن . مجروح کردن با کارد
bıçkı ارهٔ دوسره
bıçkın داش . گردن کلفت . ماجراجو
bıkkın افسرده . بستوه آمده
bıkmak بستوه آمدن . تنگ آمدن . خسته شدن
bıktırmak به تنگ آوردن
bıldır سال گذشته . پارسال (درزبان دهاتی)
bıldırcın بلدرچین
bıngıl bıngıl گوشتالو . چاق . لرزان از چاقی . چاق و چله
bıngıldak ملاذ . ملاج . آبگاه سر بچهٔ نوزاد
bırakmak ول کردن . ترک کردن . گذاردن . گذاشتن
bıyık سبیل
bıyıklı سبیل دار . سبیلی
bızır چچوله
biat بیعت . عهد و پیمان دوستی . تابع شدن . سر گذاردن
bibehre بی بهره . محروم . بی خبر . بی نصیب
biber فلفل
biberlik فلفل دان
biberon پستانك بچه . پستانك شیر
bibi عمه (بزبان دهاتی)
bibliyograf کتابشناس
bibliyografya علم کتاب شناسی
biblo مجسمه یا گلدان کوچك زینتی که روی بخاری یا در جعبه آینه در اطاق می گذارند
biçare بیچاره . فقیر
biçim نوع . شکل . قواره . جور
biçimli خوش قواره . موزون . خوش شکل
biçimsiz ناجور . بی قواره . زشت . بی ریخت
biçki برش (درخیاطی)
biçmek ۱ـ بریدن . برش کردن پارچه
۲ـ درو کردن . درویدن
bid'at بدعت
bidayet بدایت . ابتدا . شروع
bidon چلیك . بشکهٔ آهنی
biftek بیفتك . گوشت گوسالهٔ سرخ کرده
bigâne بیگانه . عاری . بی علاقه
bigayrihakkın بدون استحقاق . من غیرحق
bigünah بی گناه . بی تقصیر
bihaber بی خبر . نادان
bihakkın حقا . کاملاً بجا . بدون نقصان
bihuş بیهوش . بی شعور
bihuzur ناراحت . مضطرب
bikes بی کس
bikir=bikr بکر . باکره
bilâ بلا . بدون
bilâfasıla بلافاصله
bilâhara بعد . بعداً . بعدها . بالاخره
bilâistisna بلااستثناء
bilâkayduşart بلا قید و شرط
bilâkis بالعکس . برعکس
bilânço بیلان حساب . ترازنامه
bilârdo بازی بیلیارد
bilâvasıta بلاواسطه . مستقیماً
bilcümle جملگی . همه . تمام
bildik معلوم . مشهور . معین . آشنا
bildiri اطلاعیه . بیانیه . اعلامیه
bildirilmek اطلاع داده شدن
bildirmek اطلاع دادن . فهماندن . اعلام کردن . ابلاغ کردن
bile حتی . هم . نیز
bilek مچ دست
bilemek تیز کردن

bilenmek تیز شدن
bileşik مرکب ، غیربسیط
bileşim ترکیب
bilet بلیط ، بلیت
biletçi بلیط فروش
biletmek دادن برای تیزکردن ، تیزگردانیدن
bileyici کارد تیزکن
bilezik النگو ، دستبند
bilfarz لوفرض ، بالفرض ، فرضاً
bilfiil بالفعل، عملاً
bilge حکیم ، دانشمند ، عالم ، عاقل ، فاضل
bilgi اطلاع ، معلومات ، دانش ، علم
bilgiç عالم‌نما ، متظاهر به علم
bilgili دانشمند، عالم ، دانا
bilgin عالم ، دانشمند
bilgisiz نادان ، بی‌اطلاع ، جاهل ، بی‌علم
bilhassa بخصوص ، مخصوصاً ، قصداً
bililtizam بالالتزام ، عمداً قصداً
bilim دانش ، علم
bilimsel علم ، مربوط به علم
bilinç شعور
bilinmeyen مجهول ، نامعلوم
bilirkişi اهل خبره ، خبره ، کارشناس
bilistifade بااستفاده از . . .
billur بلور
bilmece معما
bilmedik نامعلوم ، ناشناس
bilmek دانستن ، شناختن
bilmezlik ندانم‌کاری ، جهالت ، نادانی
bilmisil بالمثل ، همانند
bilmukabele درمقابل ، درعوض ، متقابل
bilmünasebe بالمناسبه ، بمناسبتی
bilumum عموماً ، کلیة ، کلیتا
bilvasita باواسطه ، بالواسطه ، غیرمستقیم
bilvesile بااستفاده از موقعیت ، بالوسیله
bilye ساچمه ، مهره ، تیله
bin هزار
bina بنا ، ساختمان ، عمارت

binaen بنابر، بناء
binaenaleyh بناءً علیه ، بنابراین ، لهذا ، لذا
binamaz=beynamaz کسی که نماز نمی‌گزارد ، نمازنخوان
binbaşı سرگرد
bindebir هزار یك ، یك در هزار
bindirmek سوار کردن
binefsihi به‌خودی خود ، به‌نفسه
binek مخصوص سوارشدن ، سواری (اسب وغیره)
biner ازقرار هزارتائی ، هزار برای هرنفر ، نفری هزارتا
binici سوارکار ، اسب سوار
binicilik سوارکاری ، اسب سواری
binilmek سوار کرده شدن
bininci هزارمی، هزارمین
biniş طرز سوارشدن
binit مال سواری ، مخصوص سوارشدن
binlik ۱ــ اسکناس هزاری ۲ــ شیشهٔ بزرگ تقریباً سه لیتری (هزار درهمی)
binmek سوارشدن
binnetice بالنتیجه ، درنتیجه
binnisbe نسبتاً ، نسبة
bir یك
bira آبجو
birader برادر
birahane دکان یا محل آبجو خوری
biraz قدری ، یك کمی، اندکی
birazdan بعد از مدت کمی، یك کمی بعد
birbiri یکی بعد از دیگری ، یکی دیگری را
birçok مقدار زیادی ، بسیاری
birden یك مرتبه ، ناگهان
birdenbire ناگهان ، غفلتاً
birdirbir جفتك چهارکش ، بازی پریدن از روی یکدیگر
birebir دارای تأثیر آنی ، کاملاً مؤثر
birer یك بیك ، هریك یکی ، یکی یکی

birey فرد ، شخص تنها
biricik یگانه
biri یکی
birikinti جمع شده . گرد آمده
birikmek جمع شدن . گرد آمدن
biriktirmek جمع کردن . انبار کردن ، گرد آوردن
birim واحد ، واحد مقدار یا مقیاس
birinci اولین ، نخست . نخستین
birincilik اول شدن
birisi یکی ، فردی ، شخصی
birkaç چند تائی ، چندی . مقداری ، تعدادی
birlemek توحید ، یکی شمردن ، واحد دانستن
birleşik متحد ، متفق
birleşmek متحد شدن ، یکی شدن
birleşmiş متحد شده ، متحد
birleşim جلسه ، نشست
birlik اتحاد ، یگانگی ، فردانیت
birlikte باتفاق ، باهمدیگر
birtakım مقداری ، دسته‌ای . نوعی
bisiklet دوچرخه
bisküvit=bisküvi بیسکویت
bismillah بسم‌الله
bit شپش
bitap بی‌تاب ، بی‌طاقت . بی‌حال
bitaraf بی‌طرف
biteviye مرتباً ، پشت سرهم ، یك جور ، یکنواخت
bitik بی‌تاب ، ناتوان
bitim انتهی ، ختام ، منتهی ، آخر کار
bitirim همه‌کاره ، عیار ، خیلی پردست وپا
bitirmek تمام کردن ، خاتمه دادن ، پایان دادن
bitirmiş کسی که همهٔ اطراف و جوانب کار را داشته باشد
bitişik وصل‌شده ، چسبیده ، همسایهٔ پهلوئی
bitişmek چسبیدن ، بهم وصل‌بودن
bitiştirmek بهم وصل کردن ، سر و ته را بهم چسباندن
bitki گیاه ، نبات
bitkin خسته ، کوبیده ، فرسوده
bitkisel نباتی ، گیاهی
bitlemek شپش جستن
bitlenmek شپس گذاشتن
bitli شپشو ، شپشه دار
bitmek ۱ـ تمام شدن، پایان‌یافتن، خاتمه یافتن ۲ـ ناتوان شدن ، فرسوده شدن ۳ـ محـو و نابود شدن ، بی‌طاقت شدن (مج) خیلی دوست داشتن ۴ـ روئیدن ، سبزشدن
bitmez بی‌پایان ، بی‌نهایت ، تمام‌نشدنی
bitpazarı بازار کهنه فروشی که اشیاء کهنهٔ خارجی و فرسوده در آن خرید و فروش میشود
bittabi بالطبع ، البته . طبیعی
bityeniği (مج) مقصد پنهانی، یك نکتهٔ نامعلوم
bivefa بی‌وفا
biyoloji علم‌الحیات ، زیست شناسی ، بیولوژی
biz ۱ـ ما ۲ـ درفش کفش‌دوزی
bizar بیزار ، متنفر، بستوه‌آمده
bizatihi شخصاً ، بذاته
bizim مال ما ، متعلق بما
bizzat شخصاً ، خودش
blok ۱ـ توده ، تکه‌بزرگ ، دسته ، تخته
blöf لاف ، بلوف
bluz بلوز زنانه ، پیراهن نیم تنهٔ پشمی یا ابریشمی زنانه
bobin قرقرهٔ الکتریکی ، بوبین
bocalamak تردد کردن ، شبهه کردن
bodrum زیرزمین
bodur کوتوله ، آدم کوتاه و کوچولو
boğa گاو نر قوی غالباً مخصوص جفت گیری
boğaça نان کره‌ای چند لا
boğaz ۱ـ گلو ، حنجره ، حلقوم ۲ـ تنگه ، کانال

boğazlamak سر بریدن ، ذبح کردن
boğazlaşmak مجادله یا جدال کردن ، دعوا کردن ، باهم دست به‌یقه شدن
boğazlı پرخور ، شکم پرست
boğazsız کم‌اشتها
boğmaca سیاه سرفه
boğmak خفه کردن
boğucu خفه کننده ، خفقان‌آور
boğuk خفه ، صدای خفه
boğulmak خفه شدن ، غرق شدن
boğulmuş خفه شده ، درآب غرق شده
boğum گره ، گره خوردگی، برآمدگی گره روی نی، حنجرهٔ روده
boğuntu تضییق ، احتکار یا استفاده از فرصت برای گران فروختن یا ارزان خریدن چیزی
boğuşmak باهم دست به‌یقه‌شدن ، منازعه یا نزاع کردن
bohça بقچه
bohçacı دلاله زن ، زنی که با بقچه درب منازل پارچه میفروشد
bok مدفوع ، گوه
bokböceği جعل ، سرگین غلتان ، پشکل غلتان
boks بوکس ، مشت زنی
boksör بوکسور ، مشت زن
bol فراوان ، پر، زیاد ، گشاد
bollanmak فراوان شدن ، گشاد شدن
bolluk فراوانی، زیادی ، وسعت ، گشادی
bomba بمب ، (مج) چاق و چله ، قوی ، مثل توپ
bombalamak بمباران کردن
bombardıman بمباران
bombok خیلی خراب ، (عو) افتضاح
bomboş کاملا خالی، بکلی خالی
bonbon آب نبات
boncuk منجوق
bonfile گوشت پشت مازو
bono سفته ، برات
bonservis رضایت خط ، گواهی حسن خدمت
bora طوفان باران ، باد باران ، گردباد
borani بورانی اسفناج مخلوط با برنج
borazan ۱ــ شیپور ، بوق ۲ــ شیپورچی، شیپورزن
borç ۱ــ قرض ، دین ، بدهی ۲ــ بدهکار (در محاسبات)
borçalmak قرض کردن ، قرض گرفتن
borçlanmak مقروض شدن ، قرض‌دارشدن
borçlu مقروض ، مدیون ، بدهکار
bordro لیست حقوق
bornoz حولهٔ حمام که بشکل پالتو است
borsa بورس ، بورس پول یا جنس
boru لوله ، شیپور ، بوق
boruçiçeği گل شیپوری
bostan جالیز ، پالیز ، مزرعه ، بستان ، بوستان
boş ۱ــ خالی، تهی، پوچ ۲ــ بیکار، بیکاره، ول ۳ــ شل ، سست
boşalmak خالی‌شدن ، تهی‌شدن
boşaltma تخلیه
boşaltmak خالی کردن
boşamak طلاق دادن
boşanma طلاق ، طلاق گرفتن
boşanmak طلاق گرفتن
boşboğaz کسی که زبانش را نمیتواند نگاهدارد ، سست زبان ، پرحرف
boşlamak بی‌علاقه شدن ، سست گرفتن کاری
boşluk خلاء ، جای خالی
boşnak اهالی شهر بسنه (در یوگسلاوی مرکزی)
boşuboşuna بیهوده ، بیخودی
bot ۱ــ کشتی کوچك ۲ــ پوتین
botanik گیاه شناسی
boy ۱ــ قد ، ارتفاع ، طول ، درازا ۲ــ اصل و نسب
boya ۱ــ رنگ ۲ــ رنگ روغن یا آب رنگ ۳ــ واکس

boyaci ۱ــ واکسی ۲ــ رنگ وروغن زن، رنگ‌کار ، رنگرز ، رنگ فروش
boya رنگ
boyalamak رنگی کردن
boyalanmak رنگی شدن ، رنگ خوردن
boyalı رنگی
boyamak ۱ــ واکس کردن ، واکس‌زدن ۲ــ رنگ خوردن ، رنگی شدن
boyanmak ۱ــ واکس خوردن ۲ــ رنگ خوردن، رنگی‌شدن
boyatmak ۱ــ رنگ کردن ، رنگ زدن توسط کس دیگر ۲ــ واکس زدن توسط کس دیگر
boybos قد وقامت
boydaş هم قد ؛ اقران
boykot تحریم ، تهدید ، قهر ، بایکوت
boylam خط نصف‌النهار
boylamak قطع طریق کردن ، راهی را پیمودن، خواه ناخواه بمحلی رفتن ، راه گز کردن
boylanmak قدکشیدن ، دراز شدن
boylu دراز ، طولانی ، طویل
boynuz شاخ
boynuzlu ۱ــ شاخدار ۲ــ (مج) کسی‌که بی‌ناموسی کسان خود را ندیده بگیرد ، بی‌غیرت
boyun گردن ، گردنهٔ کوه
boyuna متمادیاً ، لاینقطع ، پشت سرهم
boyunbağı کراوات
boyunduruk یوغ، (مج) فشار وتضییق ، ظلم
boyotu رازیانه
boysuz قدکوتاه ، کوتاه
boyut ابعاد ، هریکی ازبعدها ، عرض یا طول یا ارتفاع
boz ۱ــ رنگ خاکی ، بور ، خاکستری ۲ــ زمین بایر ، لم یزرع
boza شربت غلیظ میخوش که از ارزن تخمیر شده درست میشود ، بوزه
bozarmak بور شدن ، رنگ رفتن ، رنگ خاکستری شدن
bozdoğan ۱ــ نوعی بازخاکستری رنگ ۲ــ گرز شش پر (قد)
bozdurmak ۱ــ پول خرد کردن ۲ــ ضایع وخراب کردن کاری یا چیزی
bozgun وضعیت نامرتب وبی‌نظم ، مختل ، اختلال ، پریشانی
bozguncu مفسد ، خراب‌کار، آشوب طلب
bozgunculuk آشوب ، خرابکاری
bozkır صحرای بی‌آب وعلف ، کویر
bozkurt گرگ خاکستری رنگ (مربوط به افسانهٔ قدیم ترك)
bozmak ۱ــ خراب کردن ، ضایع کردن ، ازکار انداختن ۲ــ خرد کردن پول ۳ــ طرف مقابل را شرمسار یا عصبانی کردن
bozuk ۱ــ ضایع ، فاسد ۲ــ ازکارافتاده ، خراب
bozukdüzen نامرتب غیرمنظم، بی‌ترتیب
bozukluk ۱ــ بی‌ترتیبی، خرابی، نامنظمی ۲ــ پول خرد
bozulmak ۱ــ خراب شدن، معیوب شدن ۲ــ ضعیف یا مریض شدن
bozum ۱ــ خرابی ۲ــ خجل ، شرمسار
bozuntu ۱ــ تقلبی، بدلی، غیر واقعی ۲ــ خراب شده ، عوض شده
bozuşmak بهم خوردن دوستی، تیره شدن مناسبت فیمابین
böbrek کلیه ، قلوه ، گرده
böbürlenmek تکبر کردن، فیس و افاده کردن ، مغرور شدن
böcek حشره ، سوسك ، کرم
böceklenmek کرم گذاشتن ، کرم افتادن
böğür پهلو ، طرف ، گرده
böğürmek صدای گاووامثال آن برآوردن
böğürtü صدای گاو
bölen مقسوم علیه

bölge منطقه ، ناحيه
bölgesel منطقوی ، موضعی ، ناحیه‌ای
bölme ۱ـ تقسیم، تقسیم بندی ۲ـ تورفتگی قسمتی از یك اطاق یا سالن که برای گذاردن مبل و اثاثیه بکار میرود ۳ ـ تقسیم بندی اطاقهای کشتی و جداکردن آنها با تیغه
bölmek تقسیم کردن ، قسمت کردن، بخش کردن
bölü علامت تقسیم
bölük قسمت ، دسته
bölüm ۱ـ قسمت ، پارچه ، حصه ۲ـ خارج قسمت
bölümlemek طبقه‌بندی کردن ، تصنیف کردن
bölünebilme قابل تقسیم‌بودن عددی (بدون باقیمانده)
bölünem مقسوم
bölünmek تقسیم شدن ، قسمت شدن ، تکه تکه یا پارچه پارچه‌شدن
bölünmez غیر قابل تقسیم
bölüşmek بین خود تقسیم کردن ، قسمت کردن فیمابین
bölüştürmek بین چند نفر تقسیم کردن
bön احمق ، ابله
börek خمیر بازشده با تیرآش که لابلای آن سبزی پنیر یاگوشت ماشین کرده گذارده در روغن یا فر میپزند
börülce لوبیای چشم بلبلی
böyle چنین ، اینطور
böylece این چنین
böylelikle این‌طوری
böylesine این طوری ، این‌چنین (نامناسب)
branda برزنت ، پارچهٔ بادبان ، پارچهٔ کتان ضخیم
bravo براوو ،آفرین ، مرحبا
Brezilya کشور برزیل

briket ۱ـ تکه‌های گرد که از خاکه زغال سنگ درست میشود ۲ـ آجرهائی که از گرد زغال سوخته و سمنت ساخته میشود
briyantin بریانتین، روغن موی سر
brom برم ، مایعی است قهوه‌ای رنگ و سنگین
bronşit برنشیت
bronz مفرغ ، آلیاژ ، مس وقلع ، برنز
broş گل سینهٔ زنانه
broşür جزوه ، رساله ، کتاب کوچك
brovnik نوعی اسلحهٔ کمری خودکار، بروونیك
brüt حقوق یا دستمزد قبل‌ازکم‌کردن کسورات ، حقوق ناویژه ، غیرخالص
bu این
bucak ۱ـ کنج ،گوشه ، کنار ۲ـ بلوك ، ناحیه
buçuk نیم ، نصف ، نیمه
budak شاخ، شاخه
budala احمق ، ابله
budamak ۱ـ قلمه کردن ، شاخ وبرگ زدن ، شاخه‌های زائد را بریدن ۲ـ کوتاه کردن، مختصر کردن
budanmak شاخ وبرگ زائد زده شدن
bugün امروز ، امروزی ، امروزه
buğday گندم
buğday benizli گندم‌گون
buğdaygiller غله ، ازفامیل گندم
buğu بخار ، بخور
buğulamak بخور دادن
buğuevi بخورخانه ، اطاقی که اشیاء مریض و غیره را بخور میدهند و ضد عفونی میکنند
buhar بخار
buharlaşmak بخار شدن ، تبخیر شدن
buhran بحران
buhur بخور ، هرمادهٔ صمغی که درآتش بریزند وبوی خوش بدهد ، بخار آب‌گرم یا داروی جوشانده

buhurdan بخوردان ، ظرفی که درآن صمغ یامواد خوشبو را بخور میدهند
buji شمع موتور بنزینی
bukağı بخو ، بخاو ، حلقه و زنجیر که دست و پای چهارپایان یا زندانیان را با آن می‌بندند
bukalemun نوعی جلپاسه یا مارمولك که رنگ آن متغیر میشود
buket دسته گل
bukle طره ، پیچ زلف ، دالبر ، بوکله
bulak چشمه
bulama شیرهٔ غلیظ انگور وغیره
bulamaç خمیر آبکی رقیق
bulamak ۱ـ آلودن ، آغشتن ، مالیدن
bulandırmak ۱ـ بهم‌زدن معده ، حالت تهوع آوردن ۲ـ بهم‌زدن یا تیره و گلی و گل‌آلود کردن آب
bulanık گل‌آلود شده ، بهم خورده ، تیره شده
bulanmak دل بهم خوردن ، حالت تهوع پیدا کردن
bulantı دل بهم خوردگی، تهوع
bulaşıcı مسری ، ساری
bulaşık کثیف ، آلوده ، مالیده شده ، ظروف چرك ، ظروفی که درآن غذا خورده شده
bulaşmak ۱ـ آلوده شدن ، کثیف شدن ۲ـ سرایت کردن
bulaştırmak آلوده کردن ، مالیدن
buldok نوعی سگ قوی که دارای صورت و دماغ پهن است
buldozer بولدوزر ، ماشین جاده سازی
buldurmak وادار کردن به‌پیدا کردن ، سبب پیدا کردن شدن
bulgu پیدایش کشف
bulgur بلغور
bulmaca معما لغز
bulmak یافتن، پیدا کردن ، بدست‌آوردن ، کشف کردن

bulundurmak حاضرنگاهداشتن ، موجود داشتن
bulunmak پیدا شدن ، یافت شدن ، حاضربودن
buluş راه حل ، کشف ، طرز فکر
buluşmak ملاقات کردن ، بهم رسیدن
buluşturmak ملاقات دادن، بهم رسانیدن، گرد هم‌آوردن
bulut ابر
bulutlanmak ابرگرفتن آسمان ، ابری شدن
bulutlu ابری ، ابردار
bulvar خیابان وسیع
bumbar رودهٔ ضخیم حیوانات
bunak فرتوت ، خرفت ، معتوه
bunaklık فساد و تباهی عقل در اثر پیری ، عته
bunalmak تنگی‌نفس یافتن، حالت خفقان پیدا کردن ، درتنگی‌افتادن در مضیقه قرارگرفتن
bunaltmak تحت فشار ومضیقه قراردادن ، درتنگنا گذاردن
bunamak ضعف روحی و ذهنی یافتن ، عته یافتن
bunamış معتوه ، خرف ، فرتوت
bunca اینهمه ، اینقدر ، مدت مدید
bunlar اینها
bura = burası اینجا
buram buram خیلی‌زیاد (درمورد عرق کردن ، بوی دود وامثاله استعمال میشود)
buran = bora بوران، باران یابرفی که با باد توأم باشد
burası اینجا
burcu burcu فراوان (درمورد بوی عطر و بوی خوش) استعمال میشود
burç ۱ـ برج ، بارو ، قلعه ۲ـ برج ، هریك از دوازده بخش فلك
burçak ۱ـ ماش ۲ـ علوفه‌ای که به‌حیوانات میدهند

burgu برقو
burgulamak برقوزدن . بابرقو تراشیدن یا سوراخ کردن
burkmak پیچاندن . پیچ دادن
burkulmak پیچ خوردن ، پیچ خوردن استخوان دست یا پا
burmak ۱- پیچاندن . چرخاندن ۲- اخته کردن
burs بورس تحصیلی، کمك هزینهٔ تحصیل
buruk ۱- پیچیده . پیچیدگی ۲- گس
burulmak پیچیده شدن . پیچ خوردن
burun ۱- بینی، دماغ ۲- نك . منقار ۳- دماغه
burunlu (مج) متکبر، مغرور
buruntu پیچش . پیچ معده ، دلدرد شدید
buruşmak جروکیدن . مچاله شدن . چروك برداشتن. چین برداشتن صورت
buruşturmak مچاله کردن
buruşuk چین و چروك
buse=öpme بوسه
buselik آهنگی در موسیقی ترکی
but ران . کفل . سرین
butlan بطلان
buut ۱- بعد ، هریك از ابعاد ، عرض یا طول یا ارتفاع ۲- دوری
buyruk امر . فرمایش. فرمان
buyurmak فرمودن . امر کردن فرمان دادن . فرمایش کردن
buz یخ
buzağı گوسالهٔ شیرخوار
buzçiçeği گل یخ
buzdağı کوه یخ (در آبهای قطبی)
buzhane ۱- سردخانه ۲- کارخانهٔ یخ سازی
buzkıran کشتی یخ شکن
buzlanmak یخ بستن ، یخ شدن
buzlu یخ دار
buzluk یخچال . صندوق یخ ، یخدان
buzul کوه یخ . کوه بزرگ یخ و برف

bücür کوتوله . کوچولو . ریزه
büfe ۱- گنجهٔ جای ظروف وغیره . بوفه ۲- محل فروش یا توزیع خواربار ومشروبات درایستگاههای راه آهن و امثال آن
bügü=büyü جادو وجنبل. سحر. افسون
bühtan بهتان . افتراء
büklüm ۱- پیچ . پیچیده ، خم ۲- طره
bükmek تاکردن ، پیچیدن . تابیدن
bükülmek پیچیده شدن . تابیده شدن
bülbül بلبل . هزاردستان . عندلیب
bülten مجله . مجموعه ، گزارش چاپی هفتگی یا ماهیانه
bülug بلوغ . رشد
bünye بنیه . بنا . اساس
bürç=bürc برج
bürçük زلف
bürhan برهان . دلیل
büro اداره . دفتر
bürudet برودت . سردی
bürülmek خود را پیچیدن . در چیزی پیچیده شدن
bürülü پیچیده شده . پوشیده
bürüm چیزی که پیچیده و تاشده باشد
bürümcek گلوله نخ . پشم یا ابریشم
bürümcük کرباس
bürümek پوشانیدن . در چیزی پیچانیدن
bürünmek پوشیده شدن با چیزی
büsbütün کاملاً . تمام کمال . تماماً
büst مجسمهٔ نیم تنه
bütçe بودجه
bütün همه . کلیه . تمام
bütünleme امتحان تجدیدی را تکمیل کردن
bütünlemek تمام کردن . کامل کردن
büyü سحر. جادو
büyücek نسبتاً بزرگ
büyücü جادوگر
büyük بزرگ
büyükelçi سفیر کبیر

büyükelçilik سفارت کبری
büyüklemek تکبیر، بزرگ داشتن
büyüklenmek خود را بزرگ شمردن . تکبر
büyüklük بزرگی، عظمت
büyüksemek اعظام ، بزرگ شمردن
büyülemek سحر کردن ، جادو کردن . (مج) مفتون کردن
büyülenmek جادو شدن ، مفتون شدن

büyütmek مبالغه کردن . بزرگ جلوه دادن
büyümek بزرگ شدن . نمو کردن
büyüteç ذره‌بین
büzgü ساسون ، چین لباس
büzmek درهم کشیدن ، چین دادن
büzük ۱ــ چین خوردگی ، درهم کشیدگی ۲ــ نشین ، مقعد
büzülmek چین خوردن ، جمع شدن . خود را جمع کردن ، بهم پیچیدن

C

C و c ج، سومین حرف الفبای ترکی
caba مفت . مجانی. غوز بالاغوز
cabadan مفت . مفتکی. مجانی
cacık آبدوغ خیار
cadaloz عجوزهٔ پرحرف و شرور
cadde خیابان
cadı جادو . جادوگر
cafcaf ۱- (عو) پرحرفی ۲- طنطنه ۳- خودستائی
cafcaflı (عو) پرطنطنه و دبدبه . متظاهرانه . حرفهای توخالی غیرحقیقی
cağ ۱- پرهٔ چرخ ارابه ۲- کیسهٔ بزرگ ۳- گودال یا چالهٔ آب هرز
cahil ۱- بی‌سواد ۲- نادان . جاهل . جوان بی‌تجربه
cahiliyet دورهٔ جاهلیت قبل از اسلام
cahillik جاهلی. بی‌تجربگی. نادانی
caiz مجاز . جایز
caize ۱- (قد) انعام . پاداش . صله‌ای‌که به‌شعرا داده میشود ۲- علامت تیك یا رده یا رجه (v)
caka (عو) خودنمائی. خودفروشی. پز .
caka satmak = c. yapmak پزدادن . خود فروشی‌کردن
caket = çeket ۱- کت ۲- جاکت
câli دروغی. ساختگی. غیرحقیقی (جعلی)
câlip جالب
cam ۱- شیشه . شیشه جام ۲- شیشه‌ای
cam bardak استکان چایخوری . لیوان آبخوری
câm جام . قدح
cambaz ۱- بندباز ۲- دلال اسب ۳- (مج) حقه‌باز (جانباز)
camcı شیشه فروش. کسی‌که شیشهٔ در و پنجره و قاب عکس را میگذارد
camekân ۱- ویترین مغازه ۲- گنجه یا قفسهٔ شیشه دار . بالکن یا جای کوچك شیشه‌بندی شده
camgöbeği رنگ سبزفام . سبز کم رنگ . رنگی‌که از کنارهٔ شیشه دیده میشود
camgöz ۱- چشم مصنوعی ۲- (مج) آدم طمعکار . حریص
cami مسجد بزرگ . مسجد . مسجد جامع
câmi جامع . جمع‌کننده . تمام‌کمال
camia جامعه
camit جامد
camlamak شیشه انداختن . شیشه‌گذاردن
camlatmak توسط دیگری شیشه انداختن

camlı شیشه‌دار ، گنجه یا قفسه یا پنجرهٔ شیشه‌دار

camus=camuz گاومیش

can ۱ـ جان ، روح ۲ـ دل

canan جانان

canavar ۱ـ جانور ، حیوان وحشی ۲ـ (مج) انسان بی‌رحم قسی‌القلب ۳ـ هرچیز خیلی بزرگ ، هیولا

canavarlık حیوانیت وحشیت و بی‌رحمی

cancağız کلمهٔ جان‌که در مقام محبت یا تصغیر استعمال میشود

candan از ته قلب ، با جان و دل

candarma=jandarma ژاندارم

caneriği نوعی آلوی سبز و شیرین . آلوچهٔ شیرین

canfes پارچهٔ ابریشمی سادهٔ بی‌نقش نازک

canfeza نام آهنگی‌است در موسیقی ترک

cangıl cungul صدای زنگوله ، زلنگ زلنگ

canhıraş دلخراش

cani جانی، آدم‌کش، جنایتکار

canip جانب ، طرف ، سمت

cankurtaran ۱ـ کمربند نجات ۲ـ اتومبیل آمبولانس

canlandırmak مجسم‌کردن ، تازه و زنده‌کردن ، بکار وفعالیت انداختن

canlanmak جان‌گرفتن ، تازه و زنده شدن ، بکار و فعالیت افتادن

canlı ذیروح ، جاندار ، زنده

canlılık تازگی، زندگی، باحرکت و فعالیت بودن

cansız جماد ، جامد ، بیروح ، بی‌جان ، بی‌حس ، بیحرکت ، مرده

cansızlık جمادی ، بی‌حسی، بی‌روحی

cansiperane فداکارانه ، شجاعانه ، بطور جانفرسا

car=zar=çarşaf چادر زنانه

carcar (عو) پرحرف ، پرچانه ، حرف مفت زن

cari ۱ـ جاری ، درجریان ۲ـ معمولی، متداول

cariye کنیز ، کنیزک

cascavlak لخت ، عریان ، برهنه ، طاس

casus جاسوس

casusluk جاسوسی

cavalacoz (عو) بی‌ارزش ، چرت پرت ، بی‌معنی

cavlak لخت ، برهنه ، عریان ، طاس، بی‌مو

caydırmak پشیمان‌کردن ، کسی را از حرف یا قولی‌که داده برگرداندن

cayır-cayır (yanmak) ، گرگرسوختن ، باشدت سوختن

cayırtı صدای شدید و دلخراش ، جیغ

caymak از قول خود برگشتن ، عدول‌کردن ، پشیمان شدن ازقولی که داده شده

caz (cazbant) موزیك جاز

cazgır کسی‌که باصدای بلند پهلوانها را به‌تماشاچیان معرفی‌میکند وبرایشان دعا میخواند

cazibe ۱ـ جاذبه ، خوشگلی ۲ـ قوهٔ جاذبه

cazibeli خوشگل ، دلکش

cazip جذب‌کننده ، بخودکشاننده ، جاذب

cebanet ترسوبودن ، ترسوئی

cebe ۱ـ زره ۲ـ سلاح ، اسلحه

ceberut جبروت

cebin ۱ـ پیشانی ۲ـ ترسو ، جبان

cebir (cebr) ۱ـ جبر، زور ۲ـ جبر (ریض)

cebirsel مربوط به علم جبر، جبری

cebren جبراً، مجبوراً

cebretmek مجبورکردن ، بزور و جبر کاری را انجام دادن

cebri مجبوری ، زورکی

ced=cet جد ، پدر بزرگ ، نیا

cedel جدال ، نزاع ، کشمکش

cedit=cedid جدید ، نو ، تازه

cefa جفا ، جور ، عذاب ، اذیت

cefakâr جفاکار ، ظالم

cefakeş جفاکش ، مظلوم
ceffelkalem بی‌مقدمه ، فوری ، بالبداهه. بی‌مطالعه
cehalet جهالت ، نادانی
cehennem جهنم ، دوزخ
cehil (cehl) جهل ، نادانی
cehiz جهیز ، جهاز عروس
cehren باصدای بلند و واضح خواندن ، جهراً ، بطور واضح وآشکار
ceht (cehd) جهد ، کوشش ، جدیت
ceket ۱ـ کت ۲ـ ژاکت
celadet جسارت ، دلیری ، جلادت
celâl بزرگی، شکوه ، عزت ، جلال
celâllenmek عصبانی‌شدن ، خشمناك‌شدن
celbetmek ۱ـ بخود کشیدن ، جنب‌کردن ۲ـ آوردن ، جلب‌کردن
celep چوبدار ، خرید و فروش کنندهٔ اغنام
celeplik چوبداری ، خرید و فروش گوسفند و امثال آن
celi واضح ، روشن ، آشکار
celil جلیل ، باشکوه
cellât جلاد ، میرغضب ، دژخیم
celp (celb) ۱ـ ورقهٔ احضار از طرف مقامات قضائی ۲ـ جلب ، بطرف خود کشیدن
celpname ورقهٔ جلب ، جلب‌نامه
celse جلسه
cem جمع ، دسته ، جمعیت
cemaat جماعت ، گروهی از مردم
cemadat جمادات
cemal حسن ، زیبائی، خوشگلی، جمال
cem'an جمعاً
cemat جماد ، بی‌روح ، بی‌جان
cemetmek ۱ـ دور هم جمع کردن ، گردآوردن ۲ـ جمع کردن ، علاوه کردن (حس)
cemi=cem ۱ـ جمع ، گروه ۲ـ علاوه ، جمع (حس) ۳ـ ضد مفرد
cemiyet جمعیت ، گروه ، خلق
cemiyetli کامل ، بی‌نقص ، جمع و جور
cemre افزایش حرارت که قدری قبل از بهار ابتدا در هوا بعد در آب و سپس در خاك پیدا میشود
cenabet جنابت ، جنب‌بودن و در مورد تحقیر بمعنی کثیف ناپاك و نجس استعمال میشود
cenap جناب
cenaze جنازه ، جسد ، هیکل مرده
cendere آلت فشار ، تضییق
Cenevizli (قد) اهل شهر ژنو
Cenevre شهر ژنو
cengâver جنگجو ، جنگی ، جنگاور ، سلحشور ، شجاع ، دلیر
cenge ۱ـ تکه‌های ریز آتش مانند جرقه ۲ـ کرم شب‌تاب
cenin جنین
cenk جنگ
cennet جنت ، بهشت
cennetlik جنت مکان ، اهل بهشت
centilmen جنتلمن ، شریف
cenup (cenub)=güney جنوب
cep (ceb) جیب
cepane (cephane) زرادخانه، قورخانه ، اسلحه و مهمات نظامی
cephe ۱ـ جبهه ، پیشانی ۲ـ جبههٔ جنگ ۳ـ طرف ، سمت
cepken نوعی جلیتقه یا یل اهالی کوهستان
cer ۱ـ قسمت‌جریهٔ راه‌آهن ۲ـ کشش
cerahat جراحت ، چرك
cerahatlanmak چرك‌کردن ، جراحت جمع شدن
cerahatli چرك‌دار ، پرجراحت
cerbeze خوش‌نطقی، خوش سرزبانی، آسان بیان‌کردن مطلب
cerbezeli پرسرزبان ، نطاق
cereme تاوان ، غرامت (جریمه)
cereyan ۱ـ جریان برق ۲ـ الکتریك ، برق ۳ـ جریان امور ، روش
cerh جرح ، زخم ، خرابی

cerhetmek خراب یا باطل کردن حرف یا فکر کسی، ساقط کردن
ceriha جریحه ، زخم
cerrah جراح
cerrahlık جراحی
cerrar آخوند مصری که با اصرار از مردم پول میکشد ، کشنده (جرار)
cesamet جسیم بودن ، درشتی، بزرگی
cesaret شجاعت ، دلیری ، جسارت
cesaretlenmek جسارت یافتن
cesaretli جسور ، شجاع
cesaretsiz جبان ، ترسو
ceset جسد ، کالبد
cesur جسور ، شجاع ، دلیر
cet (ced) جد ، نیا
cetvel (cedvel) ۱ـ خط کش ۲ـ جدول
cevaben در جواب ، جواباً
cevahir جواهر، گوهر، سنگ گرانبها
cevahirci جواهرفروش ، جواهرچی
cevap جواب ، پاسخ
cevaplandırmak جواب‌دادن، پاسخ دادن
cevaz اجازه ، جواز ، جائزبودن
cevelan جولان ، گردش ، دورزدن
cevher ۱ـ جوهر، گوهر ۲ـ اصل، خلاصهٔ چیزی ، اساس
cevir (cevr) جور ، جفا ، اذیت ، عذاب
ceviz گردو ، جوز ، گردکان
cevval جوال ، پرحرکت ، پرگردش
ceylân آهو ، غزال ، جیران
ceza ۱ـ جزا ۲ـ جریمه ۳ـ تنبیه
cezalandırmak جزادادن ، جریمه کردن، تنبیه کردن
cezalanmak جزا دیدن ، جریمه شدن ، تنبیه شدن
cezb=cezp جذب ، کشش بسوی خود ، ربودن
cezbe جذبه ، حالت جذبه
cezbetmek جذب کردن ، کشش بسوی خود ، جذب کردن
cezir ۱ـ جزر ، پائین رفتن آب دریا ، ضد مد ۲ـ ریشه ، پی ، اساس
cezp (cezb) جذب ، کشش بسوی خود
cezrî ریشه‌ای ، اصولی، اساسی
cezve قهوه‌جوش ، ظرف مخصوص جوشاندن قهوه
cıdağu=cidav محل بین دو کتف اسب
cıgara سیگار
cılız ضعیف ، لاغر، نحیف ، ریزه
cılk فاسد ، خراب شده ، گندیده
cımbız موکن ، موچین ، انبرك موکن
cıncık مهره و شیشه آلات
cırcır صدای جیرجیر سوسك و جیرجیرك و غیره
cırcır böceği=ağustos böceği جیرجیرك
cırlak صدای ناهنجار ، صدای دلخراش
cırnak چنگ یا چنگال حیوان ، پنجهٔ حیوان ، پنگول
cıva=civa جیوه
cıvata مهره‌پیچ
cıcık ۱ـ آبکی، آبدار ، شل ۲ـ (مج) آدم بیمزه و خنك ، آدم شل و ول و لوس
cıvıl cıvıl صدای جیك‌جیك پرندگان
cıvıldamak چهچه زدن ، جیك‌جیك کردن
cıvımak شل یا آبکی‌شدن
cıvıtmak بی‌مزگی کردن ، از حد معمولی خارج کردن
cıyak cıyak صدای جیغ ، جیغ جیغ
cızbız کباب بریان (جلزولزـ جز وز)
cızıktırmak قلم‌انداز کردن ، بی‌دقت و تند نوشتن
cızırdamak صدای جز وز در آوردن
cibilliyet جبلت ، طینت ، طبیعت
cibinlik پشه‌بند
cibre تفاله
cici خوشگل ، ملوس ، زیبا
cicili bicili پرزینت ، زرق و برق‌دار
cidal جدال

cidar جدار
cidden جداً ، واقعاً ، حقیقتاً
ciddî جدی
ciddiyet جدیت
cife ۱ـ لش ، لاشه ، جسد مرده ۲ـ منفور ، بد
cigara = cıgara سیگار
cigara içmek سیگار کشیدن
ciğer ۱ـ جگر، کبد، جگرسیاه ۲ـ (âkciğer) جگر سفید ، شش ، ریه
cihat جهاد
cihan جهان ، عالم ، دنیا
cihanşümul دنیائی، مربوط بتمام عالم ، جهانی
cihaz ۱ـ جهاز ، دستگاه ، اسباب ، وسائل ۲ـ جهیزیه ، جهیز ، جهاز عروس
cihet جهت ، سمت ، طرف
cilâ جلا ، صیقل ، روغن واکس کفش ، (مج) ظاهرسازی
cilâcı استاد جلاکار ، صیقل‌کار
cilâlamak صیقل دادن ، جلادادن
cilâlı صیقل‌دار ، جلادار
cilâsın (قد) قهرمان ، شجاع ، دلیر
cilt ۱ـ جلد ۲ـ پوست بدن انسان
ciltçi صحاف
ciltlemek جلد کردن ، صحافی کردن
ciltlenmek جلد شدن
ciltletmek توسط دیگری جلد و یا صحافی کردن
ciltli جلد دار ، باجلد
cilve جلوه ، عشوه ، ناز ، کرشمه
cilveleşmek ناز و کرشمه طرفین
cilveli پرجلوه وناز ، عشوه‌دار
cima جماع
cimri خسیس ، لئیم ، کنس
cin جن
cinaî جنائی
cinas جناس ، دو یا چندکلمه‌که لفظاً یکی ولی در معنی مختلف باشند
cinayet جنایت ، آدم‌کشی، بزه ، تبهکاری
cingöz آدم زرنگ
cinnet دیوانگی ، جنون
cins جنس ، نوع ، جور
cinsî جنسی، آنچه مربوط به امور شهوانی باشد
cinsiyet جنسیت ، زنی یا مردی
cirit نیزه‌بازی ، بازی سواری و نیزه‌پرانی
ciro جیرو ، ظهرنویسی
cisim جسم ، ماده
civa جیوه زیبق
civan جوانك ، جوان
civanmert جوانمرد
civar جوار ، کنار ، طرف
civciv جوجه‌ای‌که تازه از تخم بیرون آمده
civelek ۱ـ خوش‌حالت ، خوش دماغ ، پرعشوه ، جلوه‌دار ۲ـ (قد) جوانی که تازه وارد جرگهٔ ینی چری شده باشد
coğrafî جغرافی
coğrafya جغرافیا
cokey سوارکاری‌که شغلش شرکت در مسابقات اسب دوانی است
conta واشر چرمی وغیره‌که برای‌آب‌بندی شیرآب و غیره بکار میرود
cop ۱ـ چماق سرکلفت ۲ـ باتون پلیس
coşkun دستپاچه ، پرجوش و خروش ، پرحرارت ، پرنشاط
coşmak ازجا دررفتن ، جوشیدن ، جوشش یافتن
coşturmak به‌نشاط آوردن ، سبب نشئه و شادی شدن ، بهیجان‌آوردن
cömert سخاوتمند، جوانمرد، دست ودل‌باز
cönk جنگ ، دفترچه شعرهای گوناگون
cudam آدم بی‌دست و پا ، بی‌عرضه
cuma جمعه ، آدینه
cumartesi شنبه

cumba برآمدگی، جای بالاآمدگی یا بیرون‌آمدگی بطرف خارج ، پنجرهٔ بیرون‌آمده از سطح دیوار ، نوعی پنجرهٔ مشبك که درقدیم ساخته‌میشده وقسمت پائین آن ازدیوار بسمت خارج بیرون‌آمدگی‌داشته که زنها از آنجا طرفین خیابان را نگاه میکردند

cumhur جمهور ، گروه ، جماعت

cura طنبور ، سه‌تار ، نوعی تار سه سیمی

curcuna ۱ـ درموسیقی‌ترکی‌نوعی‌آهنگ شلوغ و پرسر و صدا ۲ـ شلوغی و بی‌ترتیبی ، نعره و غوغا و جار و جنجال در بین جمعیتی

curnal ژورنال، راپورت یانامهٔ تزویرآمیز، راپورت یا نامهٔ خبرچینی و نمامی مخفی به مقامات شهربانی و آگاهی وغیره

curnalcılık نمامی، خبربری ، مفسدت نسبت‌به‌یك مقام اداری ، خبرچینی

cüce کوتوله ، آدم‌کوتوله

cücük ۱ـ جوانه ، غنچه ۲ـ بچهٔ پرنده ۳ـ پیچ ، توی‌کاهو

cümbür cemaat جمعیت انبوه

cümbüş ۱ـ جنبش شادی ، تفریح ، خوشحالی ۲ـ نوعی ساز دستی مانند طنبور که قسمت بزرگ پائین آن فلزی است

cümle ۱ـ جمله ۲ـ تمام ، کلیه

cümleten همگی، همه باهم

cümudiye کوه یخ دریائی ، تکهٔ بزرگ یخ شناور در دریا

cünun جنون ، دیوانگی

cünüp جنب ، کسی که بسبب جماع کثیف باشد

cüppe جبه ، جامهٔ گشاد و بلند

cüret جرأت

cüruf زنگ فلز

cürüm جرم ، گناه ، تقصیر

cüsse جثه ، هیکل

cüz جزء ، جزوه ، جزو

cüzam جزام ، مرض جزام یا خوره

cüzdan کیف پول ، کیف بغلی

cüzi جزئی، مقدارکم

Ç

«ç» چهارمین حرف الفبای ترکی Ç و ç
çaba جهد ، کوشش
çaba harcamak جد وجهد کردن ، کوشش کردن
çabalamak دوندگی کردن ، تقلا و تلاش کردن ، جد وجهد کردن
çabucacık فوری ، جلد ، سریعاً ، فوراً
çabucak فوراً ، سریعاً
çabuk تند ، سریع ، زود
çabuklaşmak سرعت گرفتن ، تند شدن
çabuklaştırmak تسریع کردن ، شتابانیدن ، تند کردن
çabukluk سرعت ، تندی
çaça ۱ـ کشتی‌بان جوان ، ناخدای کشتی تجارتی ۲ـ نوعی ماهی ریز ۳ـ (مج) رئیس زنهای هرجائی
çaçaron پرچانه ، پرحرف ، شارلاتان ، حراف
çadır چادر ، خیمه
çağ عصر، عهد ، زمان ، قرن
çağa اولاد ، فرزند
çağatayca جغتائی، بزبان جغتای
çağdaş معاصر، همزمان
çağıldamak صدائی مانند زمزمهٔ آب در آوردن

çağıltı صدای زمزمهٔ آب ، صدای شرشر آب
çağırmak ۱ـ صدا کردن ، دعوت کردن ۲ـ آوازخواندن
çağla چغاله ، بادام سبز یا خام ، میوه‌های یك هسته‌ای سبز ، نارس
çağlamak صدای ریزش آب و کف کردن آن
çağlayan آبشار کوچك ، آب چشمه یا نهری که از جای بلند فرومیریزد، آبشار
çağrı دعوت ، صدا زدن
çağrıcı دعوت کننده ، وعده گیرنده ، صدا کننده
çağrılmak دعوت شدن
çağrışım = tedai تداعی معانی
çakal شغال
çakı چاقو ، قلمتراش
çakıl سنگ‌ریزه ، ریگ ، ریگ گرد
çakılmak کوبیده شدن میخ وغیره
çakır چشم زاغ یا کبود ، چشم آبی‌رنگ
çakırkeyf سرخوش ، نشئه‌دار ، پرکیف
çakışmak ۱ـ درهم‌رفتن ، گره‌افتادن ، بهم گیر کردن ۲ـ مقابله یا مشاعرهٔ شاعرهای محلی

çakmak ۱ـ فندك ۲ـ برق‌زدن از بهم‌خوردن دو چیز ۳ـ کوبیدن میخ وغیره ۴ـ (عو) فهمیدن، ملتفت‌شدن ۵ـ (عو) در کلاس‌ماندن
çakmak-taşı سنگ چخماق
çakşır ۱ـ چاقچور ، چاقشور ۲ـ نوعی شلوار گشاد
çakşırlı چاقچوری
çala پیشوندی است برای فهماندن سرعت استعمال میشود
çâlâk چالاك ، تند
çalakalem تندنویس، تند قلم
çalar-saat ساعت زنگ‌دار
çalçene پرچانه ، پرحرف ، پرگو
çaldırmak ۱ـ دزدانیدن ، سبب سرقت شدن ، بباددادن ۲ـ نوازاندن (آلت موسیقی یا دسته مطرب)
çalgı ساز ، ضرب ، آلت نواختن موسیقی
çalgıcı سازنده ، نوازنده ، مطرب
çalı بوته ، بته ، بوتهٔ خار
çalı-çırpı خار وبوته ، بوتهٔ خار ، گیرونه
çalık کج ، معوج
çalıkuşu پرنده‌ایست خوش‌صدا که سرش قرمزاست در بوته‌زارها میخواند
çalılık بوته‌زار
çalım خودفروشی، تظاهر، پز، فیس
çalımlı پرفیس و افاده ، پرپز
çalınmak ربوده شدن ، دزدیده شدن
çalışkan پرکار ، کاری ، زحمت‌کش ، ساعی
çalışkanlık کوشش ، سعی، پرکاری
çalışmak کار کردن ، خدمت کردن ، سعی و کوشش کردن
çalıştırmak ۱ـ بکار واداشتن ، بکارانداختن ۲ـ استخدام کردن
çalkalamak=çalkamak ، آب‌کشیدن در آب تکان‌دادن یا تمیز کردن ، درآب شستن
çalkalanmak=çalkanmak آب کشیده شدن ، تمیز شدن درآب ، در آب تکان خوردن ، پرموج شدن دریا
çalkantı تکان خوردن آب ، موج
çalmak ۱ـ زدن ، نواختن ، کوبیدن ۲ـ دزدیدن ، سرقت کردن
çalparı نوعی آلت موسیقی که به‌انگشتان می‌بندند و صدای زنگ درمیآورند
çam کاج ، صنوبر
çamaşır ۱ـ لباس زیر ، مردانه یا زنانه ، زیر پیراهن یا زیر شلوار ۲ـ لباس‌شوئی، رختشوئی
çamaşırcı رختشوی ، لباس‌شوی
çamaşırhane=çamaşırlık رخت شویخانه
çamfıstığı بادام کاج ، میوهٔ درخت صنوبر
çamlık جنگل کاج
çamur گل ، لای ، لجن
çamurlamak گل‌مالی کردن ، لجن‌مالی کردن ، گل آلود کردن
çamurlanmak گلی‌شدن ، گل‌مالی‌شدن
çamurlu گلی، پر گل ولای
çamurluk گلگیر اتومبیل وغیره
çan زنگ ، ناقوس ، جرس
çanak ظرف گلی یا سفالی، بشقاب تو گرد ، کاسهٔ دم پهن
çançan پرچانگی، پرچانه
çangıl-çungul=çangır-çungur صدای زلنگ وزولونگ، صدای‌ناهنجار
çangırdamak صدادرآمدن از بهم‌خوردن فلزات یا ظروف
çanta ۱ـ کیف دستی مردانه یا زنانه ۲ـ چمدان کوچك
çap قطر، اندازه
çapa ۱ـ کج‌بیل ، بیل باغبانی، کلنگ دوسر ۲ـ لنگر کشتی
çapaçul وارفته ، کسی که لباسش نامرتب است
çapak چرك یا قی چشم ، چسبندگی
çapaklanmak قی گرفتن گوشهٔ چشم ، چسبناك شدن چشم
çapalamak کندن باغچه یا زمین با کج‌بیل یا کلنگ

çapan چاپار ، قاصد ، نامه‌بر ، پیک
çapar ۱- چاپار ، پیک ۲- لك و پیس‌دار ۳- نوعی قایق
çaparı قارماق ماهیگیری با چنگکهای مختلف
çapavul ۱- (قد) سرباز چپوچی، غارتگر ۲- چپاول ، غارت
çapkın چشم‌چران ، بدچشم ، هرزه‌چشم ، کسی که زنان را تعقیب میکند
çaplı گشاد ، قطور ، پرقطر
çapmak چهارنعل رفتن
çapraşık پیچیده ، مغلق ، تو در تو
çapraz چلیپا ، صلیب ، دو خط متقاطع (چپ راست)
çaprazlamak بشکل چلیپا یا صلیب درآوردن
çaprazlaşmak پیچیده ومغلق وسخت‌شدن چیزی یا کاری
çapul چپو ، غارت
çapulcu چپوچی، غارتگر
çaput پارچهٔ کهنه، پارچه برای تمیز کردن، پارچهٔ گرد گیری
Çar تزار ، لقب پادشاهان سابق روسیه
çarçabuk فوری ، باعجله، تند وتیز ، زود
çarçur ریخت و پاش، خرج بیهوده ، تبذیر
çardak سایه‌بان ، آلاچیق (چهارطاق)
çare چاره
çaresiz بیچاره ، بدون چاره
çarık چارق ، چارغ
Çariçe ملکهٔ تزار
çark چرخ
çarkçı ۱- ماشینیست کشتی ۲- کاردتیز کن، چرخچی
Çarlık حکومت تزاری
çarmıh صلیب ، خاج (چهارمیخ)
çarnaçar خواه‌ناخواه
çarpan=madrup مضروب (حس)
çarpı ۱- ضرب‌در، علامت ضرب (×) ۲- روکش‌تکرگی روی‌دیوار بشکلی که ملاط را بدیوار میباشند

çarpık کج و معوج ، پیچیده ، تودرتو
çarpılmak ۱- به چیزی خوردن ، ضرب دیدن ، به‌چیزی تصادف کردن ۲- یکه خوردن
çarpım حاصل ضرب
çarpım tablosu جدول ضرب
çarpınmak (مج) خود را باین طرف و آن طرف زدن ، تقلاکردن ، درهم غلتیدن
çarpıntı تپش قلب ، ضربان
çarpışmak بهم‌خوردن ، بهم تصادف کردن، تصادم
çarpma ۱- بهم‌خوردگی، تصادف ۲- عمل ضرب
çarpmak ۱- کوبیدن ، زدن ، به چیزی خوردن ، تصادف کردن ۲- ضرب کردن (حس)
çarptırmak ۱- باعث تصادف یا بهم‌زدن شدن ۲- (مج) دزدانیدن ، سبب ربودن شدن
çarşaf ۱- ملافه ۲- چادر زنان (چادرشب)
çarşamba چهارشنبه
çarşı بازار (چهارسو)
Çasar (قد) سزار، قیصر(عنوان امپراطور آلمان در وین)
çatal ۱- چنگال غذاخوری ۲- دوشاخه ، چنگال‌مانند ۳- محل‌جداشدگی‌راه‌ها یا شاخه‌ها ۴- چوب جناق مانند یا دوشاخه‌ای
çatallanmak به دو شاخه تقسیم شدن ، ازهم جدا شدن
çatallaşmak غامض شدن ، پیچیده شدن کاری که‌احتمالهای متعدد در آن‌برود
çatallı دوشاخه‌ای ، جناقی
çatana قایق موتوری یا بخاری
çatı ۱- شیروانی ۲- اطاق یا محل زیر شیروانی ۳- پایه چوب‌بندی ، بنیاد ، ساختمان
çatık پیوسته ، متصل بهم ، بهم دررفته

çatır çatır ۱ـ صدای شکافتگی یاشکستگی چوب وغیره ، صدای دراق دراق یا ترق ترق ۲ـ (مج) با کمال صفا، باسانی
çatırdamak درآوردن صدای شکستگی چوب و امثال آن
çatırtı صدای شکستگی چوب و چیزهای خشك و سخت
çatışık متغایر، متناقض
çatışma مشاجره
çatışmak ۱ـ مشاجره کردن ، منازعه کردن، دعوا کردن ۲ـ بهم گیر کردن، بهم رسیدن
çatlak ۱ـ شکاف ، ترك‌دار ، ترك ۲ـ (مج) کم‌عقل
çatlamak ترکیدن ، ترك خوردن ، شکاف برداشتن ، شکافتن
çatmak ۱ـ درهم کردن ، پیوستن ، متصل کردن، بهم آوردن، بهم‌رسیدن ۲ـ کوك زدن پارچه ۳ـ تشرزدن ، اوقات تلخی کردن
çatra-patra = çat-pat جزئی، کم‌وبیش ، غلط‌غلوط(درحرف‌زدن زبان‌خارجی)
çavdar چاودار
çavuş ۱ـ گروهبان ۲ـ سرکارگر، سرعمله
çay ۱ـ چای ۲ـ رود ، نهر
çaycı چایچی
çaydan-çaydanlık قوری
çayhane قهوه‌خانه ، چای‌خانه
çayır علفزار ، مرغزار ، چمن‌زار
çayırlamak ۱ـ چرای حیوانات در مرتع و علفزار ۲ـ مریضی‌حیوان درائر خوردن علف مرتع
çayırlık مرتع ، علفزار
çaylak نوعی باز ، قوش ، باشه
Çeçen نام قبیله‌ای از اهالی قفقاز
çedik (قد) نوعی کفش زرد که در سابق روی مست میپوشیدند (مست = چکمهٔ ظریف‌نازك بی‌تخت‌است مانندجوراب چرمی)

çehiz = cehiz جهیزه ، جهیز ، جهاز عروس
çehre ۱ـ چهره ، سیما ، صورت ، روی ، قیافه ۲ـ (مج) چهرهٔ عبوس
çek ۱ـ چك بانك ۲ـ اهل چکوسلاوی
çekecek پاشنه‌کش
çekememek ۱ـ حسادت ، حسد کردن ۲ـ تحمل یا طاقت نداشتن
çekemezlik ۱ـ حسادت ، خوشی کسی را نتوان تحمل کردن
çeki ۱ـ توزین ۲ـ وزنه ، واحد وزنی است معادل ۲۵۰ کیلو درمورد هیزم وگچ وآهك وغیره ۳ـ نظم، ترتیب
çekici جذاب ، کشنده ۲ـ آلت‌کشیدن
çekiç چکش
çekik کشیده شده ، درازشده (چانه . چشم و غیره)
çekilmek ۱ـ کناره‌گیری ، استعفا کردن ۲ـ وزن شدن ، توزین ۳ـ عقب کشیدن،پس‌نشستن ۴ـ کناررفتن، رد شدن
çekim ۱ـ جاذبهٔ زمین‌کشش ، جاذبه ۲ـ صرف افعال
çekimser مستنکف ، کسی‌که رای مثبت یا منفی خود را اظهار نمیکند
çekingen کمرو ، محجوب ، ترسو ، خجول
çekinmek خودداری کردن ، عقب‌کشیدن ، احتراز کردن ، دوری کردن
çekirdek ۱ـ هسته ، تخم ، مغز ، تخمه ۲ـ تخم هندوانه یا کدو یا آفتاب‌گردان
çekirdekli تخم‌دار ، باهسته
çekirdeksiz بی‌دانه ، بی‌هسته
çekirge ملخ
çekiş کشش
çekişmek ۱ـ از دوطرف‌کشیدن ۲ـ جروبحث ، مشاجره
çekiştirmek غیبت ، بدگوئی
çekme ۱ـ عمل‌کشش ۲ـ کشو میز وغیره

çekmece کشو میز و دولاب و گنجه
çekmek ۱ـ کشیدن ، جلب کردن ، جذب کردن ۲ـ حمل کردن ۳ـ توزین کردن ۴ـ تحمل کردن
çektiri (قد) نوعی کشتی قدیم پاروئی یا بادی
çektirmek کشانیدن
çelebi با تربیت ، آقا ، محترم
çelebilik آقامنشی
çelenk حلقه گل ، تاج گل ، دسته گل
çelik ۱ـ فولاد ، پولاد ۲ـ قلمه
çelik-çomak الك‌دولك
çelim شکل ، ریخت ، هیکل ، قواره
çelimli خوش‌قواره
çelimsiz ضعیف ، بی‌ریخت ، بی‌قواره
çelişik متناقض،
çelişme تناقض، متناقض‌بودن
çelme ۱ـ پشت‌پازنی، زیرپازدن برای انداختن کسی
çelmek ۱ـ پا را حائل کردن برای زمین زدن کسی، زیرپائی‌زدن برای انداختن کسی ۲ـ از راه دربردن ۳ـ اریب بریدن
çeltik ۱ـ شلتوك ، چلتوك ، برنج باپوست ۲ـ برنجزار ، مزرعهٔ برنج
çember چمبر، حلقه ، دائره
çemberlemek ۱ـ در حلقه گرفتن ، محاصره کردن قشون ۲ـ به‌چرخ عرابه حلقه‌انداختن ۳ـ گردکردن
çemen=çimen چمن
çemremek ۱ـ آستین یا پاچهٔ شلوار تو شکستن ۲ـ کنار زدن یا تو زدن، دامن
çemrenmek ۱ـ بالازدن آستین یا پاچهٔ شلوار یا دامن ، ورمالیدن پاچهٔ شلوار ۲ـ(مج) برای کاری آماده‌شدن
çene ۱ـ چانه ، زنخدان ۲ـ (مج) وراجی، پرحرفی، پرچانگی
çengel چنگال، گیره ، چنگك ، قلاب
çengellemek قلاب‌انداختن یا قلاب کردن
çengelli iğne قزن قفلی
çengi زن مطرب ، رقاصه
çenk چنگك ، چغانه
çentik زدگی، خورد گی یا دندانه‌ای شدن لبهٔ کارد وغیره
çentmek کناره یا لبهٔ چیزی را دندانه‌ای کردن. پیاز وغیره را ازطرف چپ و راست ریز کردن
çepçevre گرداگرد ، دورادور ، تمام اطراف
çepel گل‌آلود ، مخلوط ، پرآشغال
çepellik گل‌ولای ، پرآشغال ، مغشوش
çepiç بز یك ساله
çepken کت کوتاه
çepreşik=çapraşık شلوغ ، متناقض ، پیچیده
çepreşmek=çapraşmak پیچیده و مغلق شدن
çerçeve قاب عکس ، چهارچوبه
çerçevelemek قاب کردن ، قاب گرفتن عکس وغیره
çerçi دست‌فروش ، خرازی دوره گرد
çerden çöpten ساخته‌شده از پته وترکه، غیرمحکم
çerez آجیل
çerezci آجیل‌فروش
çerge=çergi چادر، چادر کوچ‌نشین
çeri (قد) سرباز (ینی‌چری)
çermik معدن آب گرم
çeşit نوع ، جور ، طور ، قسم
çeşitli جوربجور ، متنوع ، مختلف ، انواع
çeşme شیر، شیرآب وغیره
çeşmeci تعمیر کنندهٔ شیرآب وامثال‌آن
çeşni مزه یا طعم غذا (چاشنی)
çete دستهٔ مسلح جنگجویان غیرمنظم ، دسته‌های غیرنظامی ، سرکرده‌های مسلح
çeteci یکی‌از افراد سر کرده‌های مسلح
çetele چوبخط
çetin سخت ، مشکل ، پرزحمت ، دشوار

çetrefil مغلق ، مبهم ، تودرتو ، درهم‌برهم و نامفهوم
çevgen چوگان ، چوب گوی‌زنی
çevik تندکار ، زرنگ ، جلد ، چابك
çeviklik تندکاری ، جلدی ، چابکی
çeviri = çevri = tercüme ترجمه
çevirmek ۱- گرداندن ، بر گرداندن ، چرخاندن ۲- پس فرستادن ، اعاده کردن ۳- واژگون کردن ، محاصره کردن ۴- ترجمه کردن
çevirtmek توسط دیگری ترجمه کردن یا چرخانیدن و گردانیدن
çevre اطراف ، دوره ، محیط ، دور ، دایره
çevrelemek احاطه کردن ، دور چیزی را گرفتن
çevrilmek احاطه شدن ، محاصره شدن
çeyiz = çehiz جهاز ، جهیزیه
çeyizlik = çehizlik جهیزیه
çeyrek ۱- ربع ، چهار یك ، چارك ۲- ربع ساعت ، پنج ۳- ربع مجیدی ، پول سابق ، پنج غروش
çeyreklemek پاها ودستهای بچهٔ شیرخوار را برای تمدد اعصاب بطور چپ و راست گذاردن و کشیدن وفشاردادن
çıban دمل
çıfıt جهود ، یهودی
çığ بهمن ، تودهٔ برف ، برف انبوه که از کوه فرود میآید
çığıltı صداهای درهم‌برهم ، صدای شلوغی
çığır ۱- راهی که دراثر سقوط بهمن ایجاد میشود ۲- طرز یا راه نوین
çığırtkan ۱- کسی که برای فروش یا نمایش متاع یا جلب مشتری فریاد میکند ، نعره میزند ۲- (مج) بازار گرم کن ، کسی که برای دیگری تبلیغ میکند
çığlık جیغ ، فغان ، نعره ، فریاد
çığrışmak باهمدیگر داد و فریاد کردن
çıkagelmek سردرآوردن ، ناگهان درآمدن
çıkak مخرج ، محل خروج
çıkar ۱- نفع ، منفعت ، فایده ، درآمد ۲- امکان خروج
çıkarcı نفع‌پرست
çıkarılmak بیرون‌آورده شدن ، خارج کرده شدن
çıkarma ۱- تفریق ، منها (کردن) ۲- سرباز پیاده کردن به‌ساحل دشمن ، سرباز پیاده کردن
çıkarmak ۱- خارج کردن ، بیرون کردن ، منها کردن ، تفریق کردن ، ظاهر ساختن ، سردرآوردن
çıkartmak ازچیزی خارج کردن ، بوسیلهٔ دیگری خارج کردن ، درآوردن ، بیرون کردن ، خارج کردن
çıkı بستهٔ کوچك ، بقچهٔ کوچك ، دستمال‌پیچ کوچك
çıkık ازجا درآمده ، از بند دررفته (استخوان) ، بند دررفتگی
çıkıkçı شکسته‌بند ، استخوان‌بند
çıkıkçılık شکسته‌بندی
çıkın دستمال‌بسته ، بقچه‌بند کوچك
çıkıntı ۱- برآمدگی ، پیش‌آمدگی ، بالاآمدگی ۲- علاوه یا اضافه در نوشته یا نامه ، خارج سطر
çıkıntılı دارای برآمدگی
çıkış ۱- خروج ، حرکت ۲- درب خروجی ۳- شکستن خط محاصره ۴- پرخاش
çıkışlı فارغ‌التحصیل
çıkışmak ۱- پرخاش کردن ۲- کفایت کردن ۳- حریف‌بودن ، هم‌عیار بودن
çıkma ۱- عمل بیرون‌آمدن ۲- اضافه یا بیرون‌آمدگی قسمتی‌ازبنا در طبقات فوقانی ۳- حاشیه نویسی کنار صفحهٔ کتاب
çıkmak ۱- خارج شدن ، درآمدن ، بیرون‌آمدن ، صادر شدن ، بیرون رفتن ۲- فارغ‌التحصیل شدن ۳- بالارفتن ۴- حاصل‌شدن

çıkmaz بن‌بست ، لاینحل ، بغرنج

çıkolata شکلات

çıkrık چرخك ، دوك ، چرخ چاه ، چرخ ریسندگی

çılbır ۱- نوعی غذاکه باآب و ماست و تخم‌مرغ پخته میشود (مانند اشکنه) ۲- افسار اسب یا الاغ

çıldır çıldır در نگاه کردن یا سوختن درخشندگی یا روشنی یا تندی را نشان میدهد

çıldırmak دیوانه شدن

çıldırtmak دیوانه کردن ، خیلی عصبانی کردن

çılgın دیوانه ، مجنون ، دیوانه‌وار

çılgınlık دیوانگی، بی‌عقلی

çıma گره ، طناب که بهاسکله می‌بندند ، طناب کلفت کشتی

çımacı کارگری که طناب کشتی‌ها را گرفته بهاسکلهٔ کشتی می‌بندد

çımkırık فضلهٔ پرنده و مرغ ، مدفوع انسان

çın طنین زنگ ، صدای «جنگ» یا «جرنگ»

çınar چنار

çın-çın صوت جرنگ جرنگ یا جنگ‌جنگ ، صدای زنگ

çıngar (عو) دعوا ، مشاجره ، داد وبیداد

çıngıl=çılkım خوشهٔ انگور که کم حبه داشته‌باشد ، خوشهٔ کوچك انگور

çıngırak=çıngırdak زنگوله ، زنگ کوچك

çıngırdak زنگوله

çıngırdamak صدای زنگوله درآوردن

çınlamak طنین‌انداختن ، صدای جرس

çınlatmak صدای زنگ بیرون‌آوردن

çıplak برهنه ، لخت ، عریان

çıpo لنگرقایق

çıra گیرونه ، چوب سفید ، چوب چرب

çırak شاگرد ، نوآموز ، کمك اوستا ، وردست

çıralı چوب چربی‌دار ، چوب گیرونه‌ای

çırçıplak=çırılçıplak لخت ، عریان ، کاملا برهنه ، لخت مادرزاد

çırçır ۱- جین پنبه‌پاك‌کنی ۲- چشمهٔ کوچك ، جویبار ۳- جیرجیرك

çırılçıplak لخت مادرزاد

çırpı ۱- تراشه ، سرشاخه ، خرده‌چوب ، بته ۲- نخ یا سیم رنگین راکشیدن و ول کردن که اثرخط برجا بگذارد

çırpınmak بال و پرزدن ، تلواسه‌کردن ، تلاش و تقلاکردن درحالت تب

çırpıntı ۱- حالت تلواسه و تقلا و تلاش ۲- موج‌های کوچك روی‌آب ، تموج

çırpışmak پروبال‌زدن ، پرپرزدن مرغها

çırpıştırmak ۱- ترکه‌زدن یا چوب زدن چیزی گرد گرفتن ۲- (مج) سرسری یا قلم‌اندازنوشتن، سرهم‌بندی کردن

çırpmak ۱- تکان دادن ، تکاندن با چوب زدن قالی وغیره ۲- پروبال بهم زدن ۳- کف زدن ، دست زدن ۴- دزدیدن ، زدن ، ربودن، رشوه گرفتن

çırptırmak بوسیلهٔ دیگر عمل تکان‌دادن یا تکانیدن را انجام دادن

çıt صدای «تف» یا «تیك» یا «ترق»

çıta تخته‌باریکه، توفال برای طارمی یاچپر

çıtak ۱- بداخلاق ، بدخوی ۲- بد لهجه

çıtır-çıtır صدائی که از سوختن یا ترکیدن چوب یا ذغال در موقع سوختن درمی‌آید، صدای شکستن تخمه یاجویدن نان‌خشك ومثل آن یاصدائی که از شکستن ترکه وغیره درمی‌آید ، صدای «چرت چرت»

çıtırdamak صدای چرت چرت درآوردن

çıtır-pıtır صدای حرف زدن بچه‌ها که بطرز بچگانه و خوشمزگی صحبت میکنند

çıtkırıldım قر و غمزه‌دار ، خانم‌وار

çıtlamak از شکستن چیزی صدای «تق» یا صدای «تك» در آمدن یادر آوردن صدائی که از سوختن هیزم یا ذغال خشك حاصل میشود

çıtlatmak ۱ـ صدای «تق» یا «تك» از چیزی در آوردن ۲ـ (مج) کنایه زدن و اشاره کردن ، گوشزد کردن

çıvgar یك جفت اسب یا گاو که ارابه یا خیش را میکشد

çıyan نوعی هزارپا

çiçek ۱ـ گل، شکوفه ۲ـ آبله

çiçek-bozuğu آبله‌رو ، چوپور

çiçekçi گل‌فروش

çiçekli گلدار ، گلدوزی شده

çiçeklenmek گل کردن ، گل بستن گل باز کردن درختها

çiçeklik گلدان ، ظرف جای گل

çiçek yaprağı گلبرگ ، برگ گل

çifçi=çiftçi دهقان ، برزگر ، رعیت ، دهاتی، زارع ، فلاح

çiflik=çiftlik مزرعه ، ده زراعتی

çift جفت ، زوج ، جفت گاو شخم کاری ، دوتائی

çiftçi=çifçi زارع ، دهقان ، دهاتی ، رعیت

çiftçilik فلاحت ، زراعت ، کشاورزی

çifte ۱ـ دوتائی ، جفتی ۲ـ لگد ، جفتك ۳ـ قایقی که دو جفت پارو دارد

çifte atmak جفتك انداختن ، جفتك زدن

çiftehane قفس بزرگ مخصوص تولیدنسل پرندگان ، قفس‌خانه

çiftelemek جفتك انداختن ، جفتك زدن

çiftetelli نوعی رقص که بدن و کله و دستها را می‌جنبانند و میلرزانند

çiftlemek جفت کردن حیوانات

çiftleşmek جفت‌گیری حیوانات ، جفتگیری کردن ، جفت شدن

çiftleştirmek جفت کردن ، جفتگیری کردن حیوانات

çiftlik=çiflik مزرعه ، ده زراعتی، کشت زار

çiğ ۱ـ خام ، ناپخته ۲ـ شبنم ، ژاله

çiğde عناب

çiğdem گل زعفرانی، نوعی زنبق صحرائی

çiğit پنبه‌دانه ، تخم خربزه ، هندوانه ، کدو بخصوص پنبه تخم

çiğlik خامی، ناپختگی، کالی

çiğnek راهی که پاخورده و لگد شده، معبر

çiğnemek ۱ـ جویدن ، زیر دندان له کردن ۲ـ له کردن، خرد وخمیر کردن ، لگدمال کردن ۳ـ هتك حرمت ، بی‌اعتنائی و بی‌احترامی کردن ، زیر پا گذاردن

çiğnenmek جویده شدن ، له شدن ، لگدمال شدن

çiklet آدامس ، سقز امریکائی

çikolata شوکولات

çil ۱ـ ککمك ، لکهٔ صورت ، خال‌خالی ۲ـ دراج ، مرغ کوهی

çile ۱ـ چله ، ایام چهل‌روزه ، ریاضت و عبادت درویشان ، ریاضت و زحمت و عذاب ۲ـ کلاف

çilek توت فرنگی

çilekeş چله‌نگهدار، چله‌کش، زحمت‌کش، عذاب و ریاضت‌کش

çilesiz بی‌غم و غصه

çilingir چلنگر، کلیدساز ، قفل‌ساز

çillenmek ککمك پیدا کردن ، لکه‌دار شدن صورت

çilli ککمك‌دار ، لکه‌دار

çilkim خوشهٔ کوچك انگور

çim چمن

çimdik نیشگان ، نیشگون ، وشگون

çimdiklemek نیشگان گرفتن ، وشگون گرفتن

çimen چمن علفزار

çimento سمنت

çimentolamak سمنت‌کاری کردن ، سمنت مالیدن

çimlemek علفزار کردن ، سبز کردن
çimlenmek علفزار شدن ، سبز شدن
çimmek آب‌تنی کردن ، غوطه‌خوردن
çimrenmek پاچهٔ شلوار را بالازدن ، پاچه ورمالیدن
çin—çin صدای زنگ ، طنین
çin کشور چین
çinakop نوعی ماهی، ماهی‌کولی، ماهی لوفر کوچك
çince بزبان چینی
çingene کولی، قبطی، غرشمال ، (مج) خسیس، پست ، بیعار
çini بدل چینی، آجر کاشی، ظرف کاشی
çinici ۱ـ کاشی‌ساز ، بدل چینی ساز ۲ـ کاشی‌فروش
çinicilik کاشی‌کاری ، بدل چینی‌سازی
çinko روی ، زنگ
çinkograf کلیشه‌ساز
çinkografi کلیشه‌سازی
Çinli اهل چین
çipil چشمان مریض که پلکهای آن ریخته باشد
çipura نوعی ماهی پهن و لذیذ درآبهای مدیترانه
çiriş سریش
çirişlemek سریش مالیدن ، سریش‌مالی کردن
çirişli سریش‌دار ، سریش‌مالیده
çirkef چرك‌آب ، گنداب ، (مج) آدم بدجنس و شریر
çirkin زشت ، بدگل ، بی‌ریخت
çiroz نوعی ماهی‌خشك (مج) آدم لاغر، خشکیده
çise=çisinti نزم ، نم‌نم باران
çiselemek نم‌نم باران باریدن نزم باریدن
çiş ادرار بزبان بچهٔ کوچك ، جیش ، شاش
çiş etmek شاش‌کردن (بزبان بچگانه)
çit ۱ـ چپر، پرچین ۲ـ چارقد نقش‌دار
çitari ۱ـ اسم نوعی ماهی ۲ـ نوعی پارچه که از پنبه و ابریشم بافته‌شده
çitçit دکمهٔ فشاری ، دکمهٔ قابلمه‌ای
çiten سبد
çitilemek بهم مالیدن پارچه یا لباس در موقع شستن
çitlembik نوعی درخت سقز ، حبه یا دانه یا میوهٔ درخت سقز
çitli (زمین) چپر یا پرچین‌دار که با شاخه و بته و ترکه محصور شده‌باشد
çitlik بته و شاخه و لوازم چپر و پرچین
çitmek=çitilemek ۱ـ رفو کردن پارگی یا سوراخ پارچه ۲ـ وصله کردن ، بهم‌آوردن
çitmik ۱ـ ساقهٔ فرعی یك خوشهٔ انگور ۲ـ مقداری ازچیزی که‌باسرانگشت و شست برداشته میشود
çivi* میخ
çivici میخ‌ساز ، میخ‌فروش
çividî لاجوردی ، نیلی
çivileme ۱ـ عمل میخ‌کوبی ۲ـ بحالت ایستاده و راست درآب درپریدن
çivilemek میخ‌کوبی کردن ، میخ‌کوبیدن
çivilenmek میخکوب شدن
çivit نیل ، لاجورد
çivitlemek نیل‌زدن به‌لباس
çiy=çiğ ۱ـ شبنم ، ژاله ۲ـ خام ، ناپخته
çizdirmek خط‌کشانیدن ، وادار به خط‌کشی کردن
çizelge جدول
çizgi خط ، سطر
çizgili خط‌دار ، خط‌کشی شده
çizgisiz بی‌خط ، بدون خط
çizi شیار ، خط
çizik خط‌کشی‌شده ، خطزده
çizilmiş خط‌زده شده ، خط‌خورده
çizim رسم ، ترسیم
çizme ۱ـ چکمه ۲ـ عمل خط‌کشی
çizmek ۱ـ خط‌کشیدن ، رسم کردن ۲ـ خراش‌انداختن

çoban چوپان ، شبان
Çobanyıldızı ستارهٔ زهره ، ونوس، ناهید
çoban-köpeği سگ چوپان . سگ گله
çobanlık چوپانی
çocuk بچه ، کودك ، طفل ، فرزند ، پسر بچه
çocukcağız طفلك ، طفلکی، بچه طفلك
çocukca بطور بچه گانه ، کودکانه
çocuklaşmak کودکانه رفتار کردن ، بچه شدن
çocuklu بچه‌دار ، عائله‌مند
çocukluk طفولیت ، کودکی
çocuksu کودکانه ، مانند بچه
çoğalma افزایش
çoğalmak زیادشدن ، فزودن ، افزایش یافتن
çoğaltmak زیاد کردن ، افزودن ، تکثیر کردن
çoğul جمع (دس)
çoğumsamak زیاد شمردن ، زیاد دیدن
çoğunluk اکثریت
çok زیاد ، خیلی، بسیار
çok bilmiş بچه‌ای که نسبت بسن خود بیشتر حرف میزند و اظهار فضل میکند
çok gelmek زیادآمدن . اضافه‌بودن
çokgen کثیرالاضلاع
çokluk کثرت ، فراوانی، زیادی
çoktan beri ازخیلی وقت پیش
çok görmek زیاد دیدن ، مضایقه‌داشتن ، دریغ کردن ، لایق‌ندیدن
çolak کسی که دستش کج باشد ، دست‌چلاق
çolpa=çulpa بی‌عرضه ، بی‌دست و پا ، بی‌دقت
çoluk-çocuk اهل و عیال ، زن و بچه
çomak چماق ، دگنك
çomar سگ چوپان ، سگ بزرگ
çopur آبله‌رو ، چوپور
çor ۱- مرض ، درد ۲- وبای گاوی
çorak لم‌یزرع ، بایر، کویر
çoraklık ۱- کویر، شوره‌زار ۲- خشک‌سالی
çorap جوراب
çorapçı جوراب‌باف . جوراب‌چی ، جوراب فروش
çorba آش ، سوپ ، شوربا ، (مج) شلوغ پلوغ ، نامرتب
çotur پهن ، پخش ، دماغ پخش ، دماغ پهن
çöğen=çöven چوبك ، چوبه ، بیخ
çöğür نوعی تار یا طنبور
çökelek ۱- پنیر بدون چربی، دوراغ ۲- رسوب
çökelmek ته‌نشین شدن ، رسوب کردن
çökertmek ۱- بزانو نشاندن حیوان ۲- بزانو درآوردن
çökkün ضعیف ، زمین‌گیرشده ، ناتوان ، زانو زده
çökkünlük ضعف و ناتوانی ، بزانو درآمدگی
çökmek ۱- بزانو زدن ، بزانونشستن ۲- ضعیف و پیرشدن
çökük بزانونشسته ، بزانو درآمده ، نشست کرده ، ضعیف و پیرشده
çöküntü ۱- نشست ، ته‌نشینی ۲- ناتوانی و ضعف
çöl بیابان ، صحرا ، بادیه
çöllük بیابان بی‌آب و علف
çömelmek چندك زدن ، چنلی‌نشستن ، چنباتمه زدن
çömez طلبهٔ مدرسه‌های قدیم ، شاگرد
çömlek ظروف‌کوزه‌گلی ، سوفال
çömlekçilik سوفال‌سازی ، کوزه‌گری
çöp خاشاك ، زبیل ، آشغال خاکروبه
çöp-çatan میانجی برای ازدواج
çöpçü رفتگر، خاکروبه‌چی، سپور، کناس
çöplenmek ۱- خوردن یا دست‌زدن یا چنگ زدن به غذا در آشپزخانه ۲- استفاده کردن ، فایدهٔ جزئی بردن
çöplük خاکروبه‌دان ، آشغالدان ، مزبله

çörek نوعی گرده نان شیرمال
çöreklenmek حلقه‌زدن مار، چنبره‌زدن ، (مج) جایگیرشدن آدم مضر
çöreotu تخم سیاه‌دانه ، سیاه‌دانه
çöven=çöğen چوبك ، بیخ
çözdürmek گره یا کلاف سربکم را بوسیلهٔ دیگری بازکردن ، وادار به حل کردن
çözmek گره را باز کردن ، حل کردن مسئله
çözük حل‌شده ، بازشده
çözülmek ۱ـ بازشدن گره ۲ـ حل‌شدن مسئله ۳ـ ذوب شدن ، آب شدن ۴ـ شل‌شدن ۵ـ پراکنده شدن
çözüm راه حل
çözümlemek ۱. حل کردن مسئله ۲ـ تجزیه کردن
çubuk ۱ـ چوب کوتاه ، ترکه ۲ـ چوبخط ۳ـ چوب سیگار ، چپق
çubuklamak ۱ـ پنبه یا پشم‌زدن باچوب یا ترکه ۲ـ تکان‌دادن قالی باچوب یا چماق
çuha ماهوت ، پارچهٔ پشمی ضخیم (چوخه ، چوخا)
çuhacı ماهوت فروش
çuhaçiçeği نوعی گل گلدان
çukur گودال ، حفره ، سوراخ ، قبر
çukurluk گودالی، محل گود ، گودال
çul پارچهٔ موئی، پارچه‌ای‌که روی حیوان می‌اندازند ، جل چهارپایان
çulha بافنده ، پارچه‌باف بادستگاه دستی
çullanmak پوشانیده شدن حیوان با جل ، (مج) حمله کردن بکسی یا زیر گرفتن کسی
çulluk نوعی پرندهٔ شکار ، نوك دراز
çulpa=çolpa بی‌دست و پا ، بی‌عرضه ، شلخته
çulpan ستاره ، زهره ، ناهید ، ونوس
çultarı جل چهارپایان
çurçur ماهی ریز بی‌قیمت ، (مج) بی‌ارزش
çuval جوال، کیسهٔ بزرگ
çuvaldız جوالدوز
çuvallamak (عو) موفق نشدن، عدم موفقیت
çük (عو) دول ، دودول ، چل ، آلت تناسل بچه
çünkü چونکه ، زیرا
çünki=çünkü چونکه، برای‌اینکه، زیرا
çürük پوسیده ، خراب ، فاسد
çürüme ۱ـ پوسیدگی، فاسد شدن ، فساد ۲ـ سیاه شدگی زیر پوست بدن دراثر ضربه
çürümek ۱ـ پوسیدن ، خراب وفاسدشدن ۲ـ سیاه شدن زیر پوست بدن دراثر ضربه
çürütmek خراب کردن . فاسد کردن ، پوساندن ، پوسانیدن
çüş چوش ، صدائی که برای متوقف کردن الاغ و اسب بکار میرود

D

D و d پنجمین حرف الفبای ترکی «ده»
de, da پسوندی است که در آخر کلمات میآید
اگر بطور جداگانه باشد، و «هم»،
«نیز» معنی میدهد واگر بطور پسوند
بآخر کلمه اضافه ومتصل شود (-da
-de) بمعنی «در»، «در محل»، یعنی
مفعول‌فیه درمی‌آید
dadanmak ۱ـ لذت بردن ، بدهن مزه
کردن ۲ـ بدعادت شدن
dadaş داداش ، برادر (درلهجهٔ ارضروم)
dadı دایه ، پرستار زن ، للهٔ زن
dadılık دایه‌گی ، لله‌گی
dağ ۱ـ کوه ۲ـ نشان یا علامتی‌که باآهن
سرخ‌کرده رویبدن انسان یاحیوان
میگذارند ، داغ
dağar تغار ، طغار
dağarcık انبان ، انبانه ، کیسهٔ چرمی
dağcı کوه‌نورد ، کوه‌پیما
dağcılık کوه‌پیمائی، کوه‌نوردی
dağdağa دغدغه ، داد و فریاد ، سروصدا،
تشویش خاطر
dağelması سیب صحرائی، سیب کوهی
dağılım انتشار، پراکندگی، داغانی، پخش
dağılmak داغان شدن ، پراکنده شدن ،
پاشیده شدن

dağınık پراکنده ، ریخته ، پاشیده ،
داغان ، بی‌نظم
dağınıklık پریشانی، پراکندگی ،
پاشیدگی، بی‌نظمی
dağıtıcı ۱ـ موزع ۲ـ پراکنده‌کننده ،
داغان‌کننده ، پخش‌کننده
dağıtılmak بواسطهٔ کس دیگر توزیع یا
داغان یا پراکنده یا پاشیده شدن
dağıtım پخش ، توزیع
dağıtmak ۱ـ توزیع‌کردن ۲ـ داغان
کردن ، پراکنده‌کردن ۳ـ بهم‌زدن
یا منحل‌کردن
daği آهنگ مخصوص مردم کوهستانی
dağlağı آلت مخصوص داغ‌کردن
dağlamak داغ‌کردن ، نشان داغی‌زدن
dağlı ۱ـ داغ‌کرده شده ، نشان‌دار
۲ـ اهل کوهستان ، کوهستانی ۳ـ
ورق شاه (در ورق‌بازی)
dağlıç گوسفند اخته‌شده ، گوسفند پروار
dağlık کوهستان ، کوهستانی
daha دیگر، بازهم ، هنوز ، بیشتر
dahi حتی، نیز
dâhi داهی، نابغه ، دارای ذکاوت فوق‌العاده
dâhil داخل ، درون ، تو ، میان ، اندرون
dahil=dahl داخل ، ربط ، ارتباط

dahilen درونی. از داخل. داخلاً
dahilî داخلی. درونی، اندرونی
dahiliye داخله . داخلی
dâhiyane بطور فوق‌العاده و نبوغانه . داهیانه
dahiye مصیبت ، بلا . داهیه
dahletmek مداخله کردن . دخالت کردن
daim دائم ، ابد ، جاوید
daima دائما . الی‌الابد . همیشه
daimi دائمی. ابدی . همیشگی
dair دایر. درخصوص . درباب . درموضوع
daire ۱- اداره ۲- دایره ۳- آپارتمان ۴- درحدود
dairevi بشکل دایره ، مانند دایره
dakik دقیق . ظریف
dakika دقیقه
daktilo ۱- ماشین تحریر ۲- ماشین‌نویس
daktilografi ماشین‌نویسی
dal ۱- شاخه ، فرع . شعبه ۲- عقب ، پشت ۳- لخت ، برهنه
dalak طحال، اسپرز
dalâlet ضلالت ، گمراهی
dalamak گاز گرفتن ، گزیدن
dalaşmak ۱- نزاع کردن ، دعوا کردن ، (مج) مناقشه و عربده و مشاجره کردن ۲- بهم افتادن وجنگ کردن سگها
dalavera حیله ، تزویر. حقه
dalavereci حقه‌باز ، کلاه‌بردار ، شیاد
dalbudak شاخ و برگ
daldırma شاخ نهال یا تاک درخت را زیرخاک خوابانیدن
daldırmak درآب فروبردن ، غوطه‌ور ساختن
dalga ۱- موج ۲- اهتزاز ۳- حالت‌خماری و بیهوشی از بنگ وحشیش وتریاك ۴- (عو) موضوع ۵- (عو) مسخره، گول، تنبلی
dalgacı (عو) سردرهوا ، کسی که کارش‌را بطور جدی انجام ندهد ، هوائی
dalga geçmek مسخره کردن ، دست انداختن. تضییع اوقات کردن . حرام کردن وقت
dalgakıran موج شکن
dalgalanmak موج زدن ، بموج آمدن ، باهتزار درآمدن
dalgalandırmak بموج آوردن ، باهتزاز درآوردن
dalgalı موج‌دار
dalgıç غواص ، آب‌باز
dalgın پریشان حواس . غرق درفکر، حواس‌پرت
dalgınlık حواس‌پرتی . پریشان حواسی ، غفلت
dalıcı=dalgıç غواص ، آب‌باز
dalkavuk چاپلوس . متملق
dalkavukluk تملق . چاپلوسی
dalkılıç کسی که شمشیر برهنه بر کشد ، شمشیر کشیده
dallandırmak شاخه درآوردن ، (مج) شاخ و برگ پیدا کردن ، مفصل کردن موضوع
dallanmak شاخه‌یافتن ، متفرع شدن ، مفصل شدن
dallı شاخه‌دار ، پرشاخه ، دارای تفرعات
dalma ۱- غوص ، شیرجه ۲- در کشتی پاشنه یاپای طرف راگرفتن ۳- غرق درفکر وخیال . حصر کردن هم‌خود در چیزی ، در چرت فرورفتن ، از حال رفتن
daltaban پابرهنه ، (مج) بی‌سروپا
dalya ۱- گل کوکب ۲- در موقع شمارش گفته میشود وقتی که بواحد کامل میرسند مثل «ایضاً» در فارسی (مثلاً ایضاً صد! ایضاً دویست!= (dalya yüz! dalya iki yüz)
dalyan شیلات ، مرکز ماهی گیری
dalyancı شیلاتی

dam ۱- پشت‌بام ، بام ۲- خانه یا بنای کوچك ۳- آخور ۴- حبس‌خانه، زندان ۵- بی‌بی در ورق بازی ۶- خانم در مجلس رقص
dâm دام ، تله
dama بازی داما که در خانه‌های شطرنج بامهره بازی میکنند
damacana غرابه ، شیشهٔ بزرگ که دهانه‌اش تنگ وشکمش فراخ باشد
damak سقف دهان ، کام ، سق
damalı شطرنجی
damar ۱- سیاه رگ ، رگ ۲- خط ترك خوردگی ۳- اخلاق ، خوی ، مزاج
damarlı ۱- رگ‌دار ۲- بدرگ ، بدخلق
damarsız ۱- بی‌رگ ، بی‌غیرت ۲- (مج) بدخو
damasko نوعی پارچهٔ کرکر
damat داماد
damga مهر، علامت ، انگ ، طمغا
damgalamak مهر کردن ، نشان‌زدن ، کسی را لکه‌دار کردن
damgalanmak مهرخوردن ، نشان داغ خوردن ، مهرشدن
damgalı مهرشده ، مهردار ، نشان‌دار
damga pulu تمبر مالیاتی
damgasız بدون مهر
damıtık مقطر، تقطیرشده
damıtmak تقطیرکردن
damız آخور
damızlık حیوان یا نبات اعلا که برای تولید نسل یا تکثیر نگاهداری میشود ، نریان ، حیوان نر از جنس اعلا
damla ۱- قطره، چکیده ، چکه ۲- سکته یا فلج
damlalık قطره‌چکان
damlamak ۱- چکانیدن ، چکیدن ، چکه کردن ۲- (عو) رسیدن ناگهانی، بی‌موقع آمدن کسی
damlatmak چکاندن ، چکانیدن
damping کالائی را بقیمت نازل فروختن جهت بدست‌آوردن بازار
dana گوساله
danaburnu کرم زمینی که بریشهٔ نباتات آسیب میرساند
dan dun تقلید ، صدای تیر و تفنگ ، دنگ و دونگ ، ترق تروق
dangalak مهمل ، بی‌مخ ، بی‌عرضه ، احمق ، خل ، رك‌گو
dangıl dungul ۱- به‌لهجهٔ دهاتی و بد حرف زدن کسی ۲- کسی که حرف زدن و حرکاتش خشن و ناملایم است
danış مشورت ، مشاوره ، مذاکره
danışık مواضعه ، دست‌بدست دادن وحیله برای اغوای دیگری، همدست‌شدن برای انجام کاری
danışma ۱- شور ، مشورت ۲- دایرهٔ اطلاعات
danışmak مشورت‌کردن ، شورکردن ، مشاوره کردن، استشاره کردن
danışman مشاور ، مستشار ، رایزن
danıştay شورای دولتی
Danimarka دانمارك
Danimarkalı دانمارکی
daniska (عو) بهترین ، عالیترین ، مطلوبترین
dans دانس ، رقص دونفری
dansöz رقاصه
dantel=dantelâ تور ، تور لباس زنانه
dapdaracık خیلی‌تنگ ، تنگ و ترش
dar ۱- تنگ ، کم‌عرض ، محدود ۲- (مج) بسختی
dara لفاف ، وزن لفاف یاظرف ، پارسنگ
daraban ضربان ، تپش ، ضربان قلب
daragacı چوبهٔ دار ، دار
daralmak تنگ شدن
daraltmak تنگ‌کردن
darbe ۱- ضربه ۲- کودتا

darbımesel ضرب المثل
darbuka دنبك ، تنبك
darbuka çalmak دنبك زدن
darçın = tarçın دارچین
dardağan دربداغان ، پراکنده و پریشان ، شلوغ
dardağanotu هفت‌بند ، نوعی نی که دارای هفت بند است ، نوعی گیاه
dargın رنجیده ، مکدر ، قهر ، دلگیر
dargınlık رنجیدگی ، دلگیری ، دلتنگی ، تکدر
darı ارزن
darılgan زود رنج
darılmak رنجیدن ، مکدر شدن ، دلتنگ یا دلگیر شدن
darıltmak رنجاندن ، دلگیر کردن ، باعث رنجیدگی شدن
darkafalı کوته فکر ، متعصب
darlaşmak = daralmak تنگ شدن
darlık ۱- تنگی ۲- تنگدستی ۳- مضیقه
darmadağan = dardağan پاشیده و پراکنده ، دربداغان
darp ضرب (حس) ، زدن ، کوبیدن
darphane ضرابخانه
darülaceze دارالعجزه ، دارالمساکین
darülfünun (قد) دارالفنون
daüssıla = yurtsama دلتنگی برای دوری از وطن ، یاد وطن
dâva دعوی ، دعوا ، ادعا ، اختلاف ، مسئله
davacı شاکی ، مدعی
dâvalı مدعی‌علیه ، دعواکار
dâva etmek ادعا کردن ، برعلیه کسی دعوا کردن
davar دام ، حیوان اهلی ازقبیل گاو و گوسفند
davet دعوت
davetçi دعوت کننده
davetiye کارت دعوت
davetli دعوت شده ، مدعو
davetsiz ناخوانده

davlumbaz ۱- پوشش یا سپر چرخهای پروانهٔ دوطرف کشتی درقدیم ۲- سپر یامحافظ نیم‌دایرهٔ دور اجاق
davranış روش ، طرز ، حرکت ، رفتار ، سلوك
davranmak ۱- حرکت و سلوك و رفتار کردن ، معامله کردن
davudî صدای بلند و کلفت ، صدای بم
davul دهل ، طبل ، کوس
davul çalmak طبل کوبیدن ، دهل‌زدن
davulcu طبل‌زن ، دهل‌زن
dayak ۱- چوب ، چماق ، کتك ۲- پایه ، تیر ، شمع
dayak atmak کتك‌زدن ، چوب زدن
dayaklamak پایه یا شمع یا تیرزدن زیر چیزی
dayak yemek کتك خوردن ، چوب خوردن
dayalı تکیه داده شده ، واداشته شده
dayalı döşeli مرتب و منظم ، شسته و رفته ، دارای اثاثیه ، مرتب
dayamak تکیه‌دادن ، واداشتن
dayanıklı بادوام ، قوی ، محکم ، استوار ، بامقاومت ، بااستقامت
dayanıksız بی‌استقامت ، بی‌دوام ، سست ، ضعیف ، بی‌مقاومت
dayanışma پیوستگی ، همبستگی ، مناسبت ، مشترك
dayanışmak پشتیبانی کردن از یکدیگر ، کمك متقابل کردن
dayanmak ۱- تکیه کردن ، اتکاء کردن ۲- مقاومت کردن ۳- استناد کردن ۴- دوام کردن ، استقامت کردن ، صبر کردن ، استقامت
dayatmak ۱- واداشتن ۲- اصرار کردن ۳- به‌دیوار یاچیزی دیگر تکیه‌دادن
dayı ۱- دائی ۲- (مج) پارتی ، پشت ، پشتیبان ۳- عنوان فرماندار جزائر در عهد عثمانی
daz ۱- طاس ، سر بی‌مو ۲- زمین بایر

dazlak طاس
debagat دباغی
debbag=tabak دباغ
debbe دبه ، ظرف فلزی در و دسته‌دار که در آن روغن و غیره می‌ریزند
debboy=deppoy انبار ، دپو
debdebe دبدبه ، طنطنه ، شکوه
debdebeli بادبدبه ، باجلال و شکوه
debelenmek ۱ـ تلواسه و دست و پا زدن ازناچاری ۲ـ (مج) کوشش بی‌ثمر، تلاش بیهوده
debreyaj کلاچ اتومبیل
Deccal دجال
dede ۱ـ پدربزرگ ، جد ، (مج) پیرمرد ۲ـ عنوان شیخ‌های مولوی
dedikodu غیبت ، بدگوئی
dedikoducu بدگو ، عیب‌کن ، غیبتگر
dedirtmek بسخن‌آوردن ، وادار بگفتن کردن ، بزور حرف کشیدن
def=tef دایره ، دف
def çalmak دایره زدن
defa دفعه ، مرتبه
defedilmek بیرون کرده‌شده ، رانده‌شدن ، دفع کرده شدن
defetmek دفع کردن ، رد کردن ، راندن ، بیرون کردن
defile دفیله ، نمایش مد درسالن مد ، رژه
defin دفن ، زیرخاک کردن
define دفینه ، خزینه ، گنج ، گنجینه
defineci کسی که پی گنج میگردد، گنججو
deflasyon کم‌یابی، کم‌شدن پول درجریان
defne درخت غار ، درخت برگ بو (که‌برگ آنرا درخوراك میگذارند)
defn etmek دفن کردن ، خاك کردن
defol جهنم شو ، گم شو ، دور شو
def olmak دفع‌شدن، دورشدن، جهنم‌شدن
defter دفتر، دفترچه ، کتابچه
defterdar امین مالیه ، پیشکار دارائی ، رئیس دارائی استان
defterdarlık ریاست دارائی
değdirmek تماس‌دادن، بچیزی‌خوردن یا زدن ، دست خود را بچیزی زدن
değer ۱ـ قیمت ، ارزش ، بها ۲ـ قابلیت ، لیاقت
değer biçmek ارزیابی کردن ، تقویم کردن ، تعیین قیمت
değerbilir قدرشناس ، قدردان
değerbilmez قدرنشناس
değerlendirmek ۱ـ بالابردن یا افزودن قیمت ، ارزنده کردن ۲ـ به پول برگرداندن
değerlenmek ارزش پیدا کردن ، عزیز شدن
değerli پرارزش ، پرقیمت ، عزیز ، لایق ، شایسته
değersiz بی‌ارزش، بی‌فایده ، ناچیز ، بی‌قیمت
değgin مربوط ، متعلق ، راجع
değil نیست ، نه‌خیر ، نه ، نه فقط
değim لیاقت
değin=dek الی، تا، تا (زمانیکه) ، تا (وقتیکه) ، تا (جائیکه) ، الی
değinmek برخورد کردن ، تماس‌یافتن ، اشاره‌کردن به‌مطلبی
değirmek ۱ـ برخورد کردن، تماس کردن ۲ـ ابلاغ کردن
değirmen آسیاب ، آسیا
değirmenci آسیابان ، صاحب آسیا ، سازندهٔ آسیاب
değirmenlik ۱ـ محل آسیاب ، سرآسیاب ۲ـ مقدار آبی که برای یك آسیاب کافی باشد
değirmentaşı سنگ آسیا
değirmi ۱ـ مدور ، چرخی، دایروی ، گرد ۲ـ مربع (درمورد پارچه‌که طول برابر عرض بریده شود)
değirmilenmek گرد شدن ، بشکل دایره درآمدن
değiş تبادل ، مبادله
değişen متغیر

değişik ۱ـ عوض‌شده ، تغییریافته
۲ـ متنوع ، جوربجور ، نوظهور ،
تازه ، جدید
değişiklik تغییر ، تبدیل ، فرق
değişim تبدیل، تغییر (درمورد آب وهوا)
değişken متغیر
değişkin تغییریافته
değişmek ۱ـ تغییریافتن ، عوض‌شدن ،
تبدیل یافتن ۲ـ عوض کردن
değiştirmek عوض کردن ، تبدیل کردن ،
تغییردادن ، مبادله کردن ، تعویض
کردن
değiştirtmek وادار به‌عوض کردن یا
تغییردادن، عمل‌تعویض‌را انجام‌دادن
değme ۱ـ بچیزی برخوردن ، دست‌زدن،
لمس کردن ، تماس کردن ۲ـ هر ،
هرکس ، نکند؟ نباشد؟!
değmek ۱ـ برخوردن ، تماس کردن ،
دست‌زدن ، دست‌خوردن ۲ـ رسیدن،
اصابت کردن ۳ـ ارزیدن
değnek دگنك ، چوب ، چماق
değnekçi مباشر یا متصدی تنظیم
رفت وآمد وسائط نقلیه از قبیل
تاکسی و قایق وغیره
deha نبوغ ، دهاء
dehalet التجاء ، پناهندگی، داخل‌شدن
در سایهٔ حمایت و پناه دیگری
dehalet etmek التجاء کردن، پناه‌آوردن
dehir=dehr دهر، زمانه ، دنیا ، طالع
dehlemek ۱ـ (عو) دست‌بسر کردن ،
دفع کردن ۲ـ جلوراندن حیوانات
و صدای «ده» درآوردن
dehliz دهلیز ، دالان
dehrî دهری ، درویش ، ملحد
dehşet دهشت ، وحشت ، حیرت
dehşetli حیرت‌انگیز ، دهشت‌آور
dek=değin تا ، الی
dek تقلب ، حیله ، حقه

dekadan پست شده ، پس‌رونده ،
در فرانسه در قرن نوزدهم به
سنبولیست‌ها در مقام تمسخر
گفته میشده
dekagram دکاگرام ، واحد مقیاس وزن ،
ده گرم
dekalitre دکالیتر، واحد مقیاس حجم،
ده لیتر
dekametre دکامتر، واحد مقیاس طول،
ده متر
dekan رئیس دانشکده
dekanlık ریاست دانشکده
dekar ده آر ، هزار مترمربع ، واحد
مقیاس سطح
dekbaz حقه‌باز ، متقلب
dekbazlık حقه‌بازی ، حیله‌گری
dekolte ۱ـ لباس زنان‌که طرف پشت و
جلو سینه و یقه باز باشد ، دکولته
۲ـ زنانی که لباس دکولته پوشیده
باشند
dekont مبلغی‌که ازحساب‌کسر میشود ،
تنزیل ازحساب ، تخفیف ازحساب
dekor دکور ، زینت ، زیور ، آرایش ،
دورنماها و لوازم صحنه
dekoratör دکورکننده ، آرایش‌دهنده در
سن نمایشگاه ، دکوراتور
dekovil خط‌آهن کم عرض
delail دلائل ، دلیل‌ها
delalet دلالت ، راهنمائی
delalet etmek دلالت کردن
deldirmek واداشتن بسوراخ کردن ،
سبب سوراخ کردن شدن
deli دیوانه ، مجنون
delibozuk خل ، دیوانه
delice ۱ـ دیوانه‌وار ، مجنونانه
۲ـ نام‌گیاهی‌است زهردار از فامیل
گندم
delidolu خل ، دیوانه

delifişek آدم هواهوسی ، آدم سبك ، کم عقل
delik سوراخ ، منفذ
delik açmak سوراخ باز کردن ، سوراخ کردن
delik-deşik سوراخ سوراخ ، پراز سوراخ
delikanlı تازه‌جوان ، نوجوان ، جوان پرحرارت
delikli سوراخ‌دار
deliksiz بی‌سوراخ ، بدون سوراخ
delil ۱- دلیل ، برهان ، حجت ۲- دلالت کننده ، راهنما
delilik جنون ، دیوانگی
delinmek سوراخ شدن
delirmek دیوانه شدن ، عقل را از دست دادن
delirtmek دیوانه کردن
delişmen آدم لوس و سبك
delk مالش ، اصطکاك ، تماس
dellal=tellal دلال
delme عمل سوراخ کردن ، سوراخ کنی
delmek سوراخ کردن
delta دلتا ، قطعه خاك بشکل مثلث که در مصب رودخانه تشکیل میشود
dem ۱- خون ۲- نفس ۳- لحظه ، آن، دم
demagog آدم عوام فریب
demagoji دماگوژی ، عوام فریبی
dem çekmek نغمه‌سرائی پرندگان خوش‌خوان
dem dökmek خونریزی اضافی زنان درموقع قاعدگی
demeç بیان ، بیانات ، نطق
demek ۱- گفتن ، بیان کردن ، نام‌بردن ۲- یعنی، گویا، دراینصورت
demet دسته یا بسته (سبزی، گل وغیره)
demetlemek دسته کردن (گل و سبزی و غیره)
demevi پرخون ، دموی مزاج
dem gelmek عادت شدن ، قاعده شدن زنان

demin آنوقت ، قبلاً ، پیش‌تر از این ، قدری پیش‌تر
demincek آنوقت، قدری قبل‌ازاین
demir ۱- آهن ۲- لنگر
demir almak لنگر جمع کردن ، لنگر برداشتن برای حرکت کشتی
demir atmak لنگرانداختن
demirbaş اموال منقول، اموال غیرمصرفی
demirci آهنگر
demircilik آهنگری
demirhane آهنگرخانه
demirhindi تمرهندی
demirkapan مغناطیس ، مقناطیس
demirkırı فلفل‌نمکی
demirlemek ۱- لنگرانداختن ۲- آهن‌کوبی کردن ۳- آهن یا کلون درب را انداختن
demiryolcu مأمور راه‌آهن ، کارمند راه‌آهن ، راه‌آهنی
demiryolu راه‌آهن
demlemek دم‌کردن (چای یا پلو) ، دم‌گذاشتن
demlenmek ۱- دم کشیدن ۲- مشروب خوردن
demlendirmek دم‌کردن ، دم‌گذاشتن
demli چای دم‌کشیده
demlik قوری چای
demode مدکهنه‌شده
demokrasi دموکراسی
demokrat دموکرات
denaet پستی، دنائت ، دنی‌بودن
denektaşı سنگ محك
deneme تجربه ، امتحان ، آزمایش، محك
denemek آزمایش کردن ، تجربه کردن ، امتحان‌کردن
denenmek تجزبه شدن ، آزمایش‌شدن
denet رسیدگی، بازرسی، کنترل
denetlemek تفتیش‌کردن ، رسیدگی کردن ، مراقبت یا بازرسی کردن
deney تجربه ، آزمایش ، امتحان

deneyim تجربهٔ علمی، آزمایش عملی، روش آزمایشی
deneysel تجربی ، آزمایشی
denge تعادل ، موازنه ، عیار ، میزان
denî پست ، فرومایه ، دنی
denilen مذکور ، گفته‌شده
denilmek=denmek گفته شدن ، نامیده شدن ، ذکرشدن
deniz ۱ـ دریا ۲ـ (مج) موج زیاد یا طوفان دریا
denizaltı زیردریائی، تحت‌البحری
denizanası نوعی ذی‌حیات لزج شکلی‌است باندازه‌های مختلف تقریباً بقدر کف دست که درسطح دریا حرکت میکنند ، مدوس ، مدوز ، چتر دریائی ، عروس دریائی
denizaşırı ماوراء بحار
denizaygırı اسب آبی ، نوعی ماهی حرام‌گوشت که سرش شبیه سر اسب و دمش پیچیده است
denizayısı خرس دریائی یا شیر دریائی یاگراز دریائی ، جانور دریائی‌که بطول ۵ یا ۶ متر
denizci بحریه‌ای ، دریائی، بحری،
denizcilik کشتیرانی، بحرپیمائی ، حرفه های بحری یا دریائی ، دریانوردی
denizkadayıfı نوعی خزهٔ دریائی
denizkızı دختر دریائی ، یك نوع موجود خیالی دریائی که تا کمر شبیه زن و ازکمر بپائین شبیه ماهی‌است
denizköpüğü نوعی سنگ سفید نرم معدنی که کف دریا نیز میگویند و از آن دانه‌های تسبیح و چوب سیگار و پیپ میسازند
denizpencesı نوعی‌علف یاجانور مرجانی
denizyolları ادارهٔ کشتیرانی
denk ۱ـ بار ، عدل ، یکطرف بار اسب یا الاغ ۲ـ موافق، هم‌عیار، میزان
denklem معادله
denklemek میزان کردن ، عیار کردن ، جور کردن
denkleşmek معادل‌شدن ، هم عیار شدن ، میزان شدن
denkleştirmek جور کردن، معادل کردن، دو یا چند چیز را باهم جور کردن
denkteş هم‌سنگ ، هم‌عیار ، برابر
denli ۱ـ مقدار ، قدر ، مانند ۲ـ آدم معقول ، مناسب
denmek=denilmek نام‌بردن، گفته‌شدن
densiz آدم بی‌معنی، بی‌مناسبت ، نامعقول
depo انبار ، محل عمده‌فروشی جنس
depo etmek انبار کردن ، جمع کردن
depozito سپرده ، ودیعه ، بیعانه ، گرو
deppoy مخزن ارتشی
deprem زلزله ، زمین‌لرزه
deprenmek=teprenmek تکان دادن ، بهم زدن
depreşmek=tepreşmek بحرکت آمدن ، برگشتن ، باز آمدن ، عود کردن
derağuş etmek درآغوش کشیدن ، درآغوش گرفتن
derakap فوراً ، بلافاصله (در عقب)
derbeder دربدر ، سرگردان ، سفیل ، پریشان
dercetmek درج کردن ، درمیان نوشته‌ای جادادن
derd=dert درد
derdest ۱ـ در دسترس ، درجریان ۲ـ بدست‌آوردن
derdest etmek گیرآوردن، بدست‌آوردن
dere ۱ـ دره ۲ـ جوی ، نهر ، رود
dereotu شوید ، شویت
derebey فئودال ، ملوك‌الطوایف ، صاحب ایل و تیول در قرون وسطی، (مج) ظالم ، زورگو
derebeylik ملوك‌الطوایفی، فئودالیته ، خانخانی، تیول

derece ۱ـ درجه ، رتبه ۲ـ میزان‌الحراره ۳ـ هریك از ۳۶۰ درجات محیط دایره
dereke درکه ، طبقه و پله رو بسرازیری
dergâh ۱ـ درگاه ۲ـ خانقاه ، تکیه و زاویهٔ اهل طریق
dergi مجله ، نشریه
derhal فوراً ، بیدرنگ ، بلافاصله
deri ۱ـ پوست ، جلد ۲ـ چرم
derilenmek پوست پیداکردن ، پوست گرفتن
derilmek جمع‌شدن ، گردآمدن
derin ۱ـ گود ، عمیق ، ژرف ۲ـ (مج) متبحر، عالم ۳ـ زیاد ، فراوان ، سنگین
derinleşmek گودشدن ، عمیق شدن ۲ـ (مج) تخصص پیداکردن
derinleştirmek گود کردن ، عمیق‌کردن
derinlik گودی ، عمق
derişmek متکاثف شدن ، متمرکزشدن
derk درك ، فهم
derken درحال گفتن ، درهمان لحظه
derkenar هامش ، حاشیه ، یادداشت کنار کتاب
derketmek درك کردن
derlemek جمع‌کردن ، گردآوردن ، جمع‌آوری‌کردن، جمع وجور کردن، انتخاب کردن
derlenmek خود را جمع‌کردن ، جمع‌آوری شدن
derli-toplu جمع و جور ، مرتب ومنظم
derman ۱ـ درمان ، علاج ، چاره ۲ـ قوت ، قدرت ، استطاعت
dermansız ۱ـ بی‌درمان ، بدون چاره ۲ـ بی‌تاب و توان
dermansızlık بیچارگی، ناتوانی ، بی‌درمانی
dermatoloji پوست شناسی ، علم امراض جلدی

derme=derleme عمل جمع‌آوری ، گردآوری ، انتخاب شده
derme çatma سرهم‌بندی ، ناجور ، ناقص ، نامرتب
dermek جمع کردن ، جمع‌آوردن
dermeyan etmek موردبحث قراردادن، بمیان‌آوردن
dernek انجمن ، جمعیت ، مجمع ، جامعه
derpiş مورد بحث یا مطالعه قراردادن ، درنظرگرفتن
ders درس
ders almak درس‌گرفتن ، (مج) عبرت‌گرفتن
dershane کلاس درس
dersiâm ۱ـ مدرس دروس دینی، کسی‌که درمساجد دروس دینی میدهد ۲ـ دروس دینی که در مساجد تدریس میکنند
dert=derd ۱ـ درد ، مرض ، الم ۲ـ غم ، غصه ، اندوه ۳ـ مشکل، زحمت
dert yanmak درد دل‌کردن
dertlenmek درد داشتن ، دردمندبودن
dertleşmek باهم درد دل‌کردن ، همدردی‌کردن
dertli ۱ـ دردناك ، المناك ، دردمند ۲ـ غم و غصه‌دار ، اندوهناك
dertsiz بی‌درد ، بی‌غم ، بی‌غصه ، (عو) پوست‌کلفت
deruhde etmek تعهدکردن ، عهده‌دار شدن ، تقبل‌کردن
deruni درونی، داخلی، اندرونی
derviş ۱ـ درویش ، (مج) قانع ، متواضع ۲ـ فقیر، گدا
dervişlik درویشی
derya دریا ، یم ، بحر
deryadil بلند طبع ، نظربلند ، پردل ، دریا دل
derz بندکشی دیوار

desen ۱ـ نقش ، نقشه ، طرح ۲ـ نمونه
desigram دسی گرام ، یك‌دهم گرام
desilitre دسی‌لیتر، یك دهم لیتر
desimetre دسی‌متر، یك دهم متر یا ده سانیمتر
desise دسیسه ، دغل ، حیله
despot ۱ـ مستبد ۲ـ اسقف ، کشیش یا رئیس دینی یونانیان
dessas دسیسه‌کار ، مزور ، حیله‌گر
destan ۱ـ داستان ، حکایت ، افسانه ۲ـ درترکی یك طرز شعر مردم است که از حکایات قهرمانی بحث میکند ، نوعی اشعار حماسی
deste دسته ، بسته ، توده
destelemek دسته‌کردن
destek پایه ، تیر، شمع
desteklemek ۱ـ پایه زدن ، شمع زدن ۲ـ پشتیبانی کردن ، حمایت و تقویت کردن
destere=testere اره ،.ارهٔ دستی
destroyer ناوشکن
destur اذن ، اجازه
destursuz بدون اجازه ، بی‌اذن
deşelemek کندن ، سوراخ باز کردن
deşilmek سوراخ شدن ، سرباز کردن (جراحت)
deşmek سوراخ‌کردن ، نفوذکردن، کندن
detektif پلیس مخفی ، خفیه
detektör دتکتور ، موج‌یاب در دستگاه رادیو
determinizm نوعی مسلك فلسفی که معتقداست چیزی بدون سبب وجود ندارد وهرحادثه‌ای نتیجهٔ ضروری یك سبب مادی یا معنوی معینی میباشد ، فلسفه یا طریقهٔ معینیه
dev ۱ـ دیو ۲ـ فوق‌العاده بزرگ ، عظیم ، وحشتناك ۳ـ (مج) شخص بسیار قوی
deva علاج ، چاره ، دوا
devair ادارات ، اداره‌ها
devaülasyon تنزل‌دادن ارزش رسمی پول
devam ادامه ، مداومت ، دنباله ، حضور
devam etmek ادامه‌دادن ، دنبال‌کردن، تعقیب کردن ، حضوریافتن ، حاضر بودن
devamlı ۱ـ مدام ، پشت سرهم ، متمادیاً، مرتباً ۲ـ ساعی، پشت‌کاردار
devamsız ۱ـ موقت ، غیرمرتب ، غیرثابت ، ناپایدار ۲ـ شخصی که مرتب ومنظم سرکار یاوظیفه‌حاضر نمیشود ، غیبت‌دار
devamsızlık عدم حضور، غیبت، نامرتبی
devanası پیرزن‌گنده، زن فوق‌العاده چاق
devaynası آینهٔ محدب ، آینهٔ بزرگ‌نما
deve شتر
deveboynu شترگلو ، لولهٔ سیفون ، لولهٔ شترگلو
deveci شتربان ، ساربان
devedikeni بوته خار ، بوتهٔ کنگر
devedişi دانهٔ درشت (برای دانه‌های انار یاگندم وغیره)
devedöşlü اسب لاغر، اسبی که شکمش تو رفته و ضعیف باشد
devekuşu شترمرغ
deveran دوران ، گردش ، دورزدن
deveran etmek گردش‌کردن ، دور زدن ، دوران
devetabanı نوعی نبات طبی برای بخور دادن ، بخور مریم ، حشیشة‌العال
devetımarı کار سطحی، سرهم‌بندی
devetüyü ۱ـ پشم شتر ۲ـ رنگ شتری، رنگ بژ ۳ـ چیزی که از پشم شتر ساخته شده‌باشد
devim حرکت (فیز)
devindirmek بحرکت درآوردن ، تحریك کردن
devinme حرکت

devir=devre ۱ـ عصر، عهد، دوره، قرن ۲ـ دوران، گردش ۳ـ مبادله، تبدیل
deviralmak تحویل گرفتن
devirmek واژگون کردن، وارونه گردن، سرنگون کردن
devirtmek واژگون کردن بواسطهٔ کسی
devlet ۱ـ دولت ۲ـ بخت، طالع، سعادت
devlet adamı از سیاسیون برجسته، ارکان دولت
devletçilik سیستم حکومت واگذاری امور بدست دولت
devletdüşkünü کسی که مال و دارائی خود را ازدست داده، از جاه و جلال و دولت بزیرافتاده
devlethane دولت سرا
devletkuşu همای سعادت
devletle بسلامت و سعادت (بجای خداحافظی استعمال میشود)
devletleştirmek ملی کردن، بتصرف دولت درآوردن
devletli=devletlü حضرت اجل. (القاب قدیم برای وزراء وتیمسارها)
devletreisi رئیس جمهور یا پادشاه
devran طالع، قدر، سرنوشت، دوران، فلك
devre ۱ـ دوره، عهد ۲ـ دوران، الکتریك
devretmek تحویل دادن، منتقل کردن
devrî دوری، دورانی
devri-âlem دور دنیا
devri-daim پمپ آب اتومبیل، دور دائم
devrihindi اصولی است در موسیقی ترکی
devrik برگشته، پیچ خورده
devrilmek واژگون شدن، سرنگون شدن، پرت شدن وسائط نقلیه
devrim انقلاب، نهضت، تحول
devrimci نهضت طلب، اصلاح طلب، انقلابچی
devrirevan اصولی است درموسیقی شرق
devrisi=ertesi روز بعد، فردای (آن روز)
devriye مأمور گشت، نگهبان، پاسدار
devr-u teslim تحویل و تحول
devşirim مقدار چیده شده، جمع آوری
devşirimli مرتب و منظم، جمع و جور
devşirimsiz پریشان، نامنظم، نامرتب، ریخته و اریخته
devşirme ۱ـ جمع و جور، جمع آوری ۲ـ (قد) جمع آوری سرباز ینی چری
devşirmek ۱ـ درو، چیدن کاری ۲ـ خودرا جمع آوری کردن ۳ـ جمع کردن رخت ولباس ویا قالی
deyim گفته، تعبیر، قول، اصطلاح
deyiş ۱ـ طرز گفتن، اداء یا بیان، اسلوب ۲ـ شعر
deyn دین، قرض
deyr ۱ـ دیر، صومعه، کلیسا ۲ـ میخانه
deyyus دیوث، جاکش
dezenfekte ضدعفونی شده
dılı=dıl ضلع، خط کنار، پهلو
dımdızlak خالی، عریان، لخت برهنه، تهیدست
dırlamak غرغر کردن، لندیدن
dırdır غرغر، لندلند
dırıltı بگومگو، غرولند
dış خارج، بیرون، خارجی، خارجه
dışaçı زاویهٔ خارجی (هن)
dışarı بیرون، خارج
dışarlıklı دهاتی، دهقانی، خارج از شهر
dışbükey محدب
dışkı مدفوع، کثافت، غایط
dışkutsal کسی که مقدسات را نمی‌شناسد
dışlı بیرونی، خارجی، ظاهری
dıştan از بیرون، ازخارج
dışyüz صورت ظاهر، ظاهر
dışzar پوستهٔ خارجی، حجرهٔ ذی‌حیات
dızlak=dazlak طاس، سر بی‌مو

dibâ دیبا، نوعی پارچهٔ ابریشمی گل و بوته‌دار ، صورت زیبا
dibâçe (قد) دیباچه ، مقدمه
dibek هاون بزرگ سنگی یاچوبی
didaktik تعلیمی، یاددهنده
didar دیدار ، چهره ، روی ، رخسار
dide دیده ، چشم
didik خرده ، ریزه ، تکه ، پاره ، کنده
didik didik تریش‌تریش، کنده ، پاره
didiklemek تریش‌تریش کردن ، پاره کردن ، خرده ریزه کردن ، نلک‌زدن
didinmek زحمت زیاد کسیدن ، خود را خسته کردن ، مشغول‌شدن
didişken ۱- ایرادگیر ، غرغری ، ستیزه‌گر ۲- خیلی زحمت‌کش
didişmek ستیزه و نزاع کردن ، سربسر گذاشتن
difteri دیفتری ، خناق
diğer دیگر، غیر، غیره
diğerkâm نوع‌پرست ، نوع‌دوست
diğerkamlık نوع‌دوستی
dik راست ، سرپا ایستاده ، قائم ، عمود ، فراز ، سربالائی
dikaçı زاویهٔ قائمه
dik-başlı کله‌شق ، لجوج ، عنود
dik-dörtgen مربع مستطیل
dikelmek راست شدن ، راست ایستادن ، برپا ایستادن
diken خار ، تیغ
dikenli خاردار ، تیغ‌دار
dikensiz بی‌خار
dikey عمود ، قائم
dikgen قائمه ، عمودی
dikici ۱- دوخت‌گر، بخیه‌دوز در کفش‌دوزی ۲- کسی که درخت میکارد
dikili ۱- دوخته‌شده ، بخیه‌دار ، وصله‌شده ۲- عمود شده ، راست شده ، برپاداشته شده ۳- کاشته شده (درخت)
dikilmek ۱- دوخته‌شدن ۲- راست‌شدن، برپاشدن ، راست ایستادن ۳- کاشته شدن درخت
dikim دوخت ، بخیه ، دوزندگی
dikim evi دوزندگی، خیاطخانه ، کارخانهٔ دوزندگی
dikine بطور قائم یا عمود
dikine gitmek لج کردن
dikiş خیاطی، دوخت ، بخیه
dikiş dikmek خیاطی کردن
dikiş makinesi ماشین خیاطی
dikiş درخیاطی قسمتی از پارچه که موقع دوخت توگذارده میشود
dikiz (عو) چشم‌اندازی
dikiz etmek (عو) نگاه کردن ، چشم‌چرانی کردن
dikizlemek (عو) نگاه کردن ، چشم‌چرانی کردن ، چشم انداختن
dikkafalı کله‌شق ، لجباز ، خودسر
dikkat دقت ، توجه ، مواظبت
dikkatle بادقت‌کاری کردن
dikkatli بادقت ، پردقت ، دقیق
dikkatsiz بی‌دقت ، بی‌ملاحظه ، لاابالی
dikkatsizlik بی‌دقتی ، بی‌مبالاتی
dikkenar خط قائم، راست‌کنار
dikleme عمودی ، قائم ، راست ، برپا ایستاده
diklenmek عمودشدن، (مج) سردرآوردن
dikme ۱- دوخت ، دوزندگی ۲- درختکاری ۳- عمل عمود یا راست کردن
dikmek ۱- دوختن ، بخیه‌زدن ۲- درخت کاشتن ۳- راست کردن، برپا کردن ۴- (عو) سر کشیدن بطری مشروب یا آب ، بالاانداختن مشروب
dikmen تپهٔ مخروطی شکل
diktafon ماشین ضبط سخن و پس‌دادن آن
diktatör دیکتاتور ، مستبد

dikte دیکته ، املاء ۲ـ (مج) دستور یا امردادن ، تلقین
diktirmek دوختن یا کاشتن یا برپاداشتن بوسیلهٔ دیگری
dil زبان ، لسان
dilbalığı نوعی ماهی سفید بی‌استخوان شبیه زبان
dilbaz زبان‌باز
dilber دلبر
dilberdudağı نوعی شیرینی از خمیر شبیه لب
dilbilgisi دستور زبان
dilbilimi علم زبان ، زبان شناسی
dilbilmez ۱ـ زبان‌نفهم ۲ـ لسان‌ندان
dilci استاد زبان‌شناسی
dilcik زبان‌کوچك
dilçıkarmak زبان را بعنوان استهزاء بیرون‌آوردن
dildökmek زبان‌بازی کردن
dilek آرزو ، میل ، تمنا ، خواهش
dilekçe عریضه ، عرضحال ، دادخواست
dilemek تمنا کردن ، آرزو داشتن
dilenci گدا، فقیر، سائل
dilencilik گدائی
dilendirmek به‌گدائی وادار کردن
dilenme گدائی
dilenmek گدائی کردن
dilgir دلگیر
dilhıraş دلخراش
dilim قاچ ، شرحه ، یك تکهٔ بریده‌شده
dilimlemek قاچ کردن ، تکه تکه بریدن
dilinmek قاچ‌شده ، تکهٔ‌بریده شده
dillenmek ۱ـ بزبان‌آمدن ، بحرف‌آمدن ۲ـ بسرزبانها افتادن
dilli خوش‌زبان ، پرسرزبان
dilmaç (قد) مترجم
dilmek قاچ کردن ، تکه‌بریدن
dilpeyniri پنیر بی‌نمك ، پنیری که بشکل زبان درست میکنند

dilsiz لال ، بی‌زبان ، (مج) ساکت ، کم حرف
dimağ مغز ، مخ ، دماغ
dimağçe=beyincik مخ‌کوچك، پس‌مخ
dimdik راست و صاف ، تمام قد ، تمام راست
dimi نوعی‌پارچهٔ‌کتانی‌برای بادبان یاچادر
din دین ، مذهب
din adamı آخوند ، پیشنماز ، واعظ
dinamik دینامیك ، پرحرکت ، متحرك
dinamit دینامیت
dinamo دینامو ، دینام ، مولد برق
dinar دینار ، نوعی واحد پول
dincelmek=dinçleşmek ، حال‌آمدن پرقوت و پرنیرو ، وبا صحت شدن
dinç شخص مسنی که دارای صحت و نیروی کامل میباشد ، سرحال
dinçleşmek سرحال‌آمدن
dindar دین‌دار ، متدین
dindaş هم‌دین ، هم مذهب
dindirmek آرام‌کردن ، ساکت‌کردن ، خوابانیدن
dinelmek بپاخاستن،ایستادن،برپاایستادن
dineri در ورق‌بازی خال خشتی
dingil محور ، میل بین دو چرخ
dingildemek لنگ‌زدن ، تکان‌خوردن ، لرزیدن
dingin خسته ، مانده ، کوفته ، درمانده
dinî دینی، مربوط بدین
dini-bütün دیندار ، متدین
dinlemek ۱ـ گوش‌دادن ، گوش‌کردن ، شنیدن ۲ـ حرف‌گوش‌کردن ، اطاعت‌کردن
dinlememek ۱ـ گوش‌ندادن ، نشنیدن ۲ـ حرف‌گوش‌نکردن
dinlendirmek استراحت دادن ، کسی را راحت‌کردن ، بحال خود گذاردن
dinlenmek آرام‌نمودن ، استراحت‌کردن، بحال خود ماندن

dinletmek شنواندن ، وادار بگوش‌دادن یا شنیدن‌کردن
dinleyen شنونده ، گوش‌دهنده
dinleyici شنونده ، سامع
dinleyiciler شنوندگان ، سامعین
dinmek آرام گرفتن ، پایان‌پذیرفتن ، منتهی‌شدن ، قطع شدن (درمورد دردمندیٔ و ماتم و الم)
dinsiz بی‌دین
dip بیخ ، ته ، کف ، زیر، عمق
dipçik ته‌تفنگ ، ته قنداق تفنگ
dipdiri سرزنده ، باروح ، تروتازه
dipkoçanı ته‌چك ، ته‌سوش
dipli بی‌دار ، پایه‌دار ، بااساس ، بیخ‌دار
diploma دیپلم ، گواهی‌نامه
diplomalı دیپلمه ، صاحب دیپلم
diplomasi دیپلماسی
diplomat دیپلومات ، مأمور سیاسی، سیاستمدار
diplomatik دیپلماتیك ، مربوط به دیپلماسی
diplomatlık سیاستمداری ، رفتار سیاستمدارانه
dipsiz بی‌اساس ، بی‌اصل ، بی‌ته
dirayet درایت ، اقتدار، لیاقت
direk ۱ـ ستون ، پایه ، تیر ۲ـ یك راست ، مستقیم
direksiyon فرمان اتومبیل، رل اتومبیل
direktif دستورالعمل ، امر
direktör رئیس، مدیر
diren چوب بزرگ که سرش چنگال‌دارد وبرای باددادن خرمن بکار میرود، چنگال بادافشان
direnim=direnme پایداری، استقامت، عناد ، لجاج
direnmek لجاج ، عناد ، مقاومت کردن
dirhem ۱ـ درهم ، درم ، واحد وزن قدیمی معادل یك چهارصدم حقه که برابراست با ۳۱ دسی گرم ۲ـ نوعی واحد پول قدیمی
diri ۱ـ زنده ، جاندار، سرزنده ، تروتازه ۲ـ خام ، زنده (درمورد برنج پلو و غیره)
diriğ دریغ ، افسوس
diril نوعی پارچه برای رویهٔ بالش یا متکا
dirilik ۱ـ حال زنده‌بودن ، حیات ۲ـ لرزنده و تازه‌بودن
dirilmek ۱ـ زنده‌شدن ۲ـ تازه‌شدن ، جان پیدا کردن
diriltmek زنده‌کردن ، احیاء کردن
dirlik آرامش ، آسایش، رفاه
dirsek آرنج
dirsek çevirmek (مج) روبرگرداندن، پشت‌کردن
dirsek çürütmek (مج) استخوان خرد کردن ، زحمت‌کشیدن برای تحصیل علم
disiplin دیسیپلین ، انضباط
disk دیسك (آلت ورزش)
disk atmak پراندن دیسك ، دیسك انداختن
dispanser درمانگاه موقت مجانی ، درمانگاههائی که درآنجا مریضهای سرپائی را معاینه و تداوی میکنند
diş دندان ، دنده ، دندانه
diş bademi بادام پوست نرم‌که بادندان شکسته میشود (بادام کاغذی)
dişbudak درخت زبان‌گنجشك که چوب‌آن سفید و سخت است
dişbuğdayı ۱ـ نوعی‌گندم درشت دانه و نرم ۲ـ درموقع دندان درآوردن بچهٔ کوچك‌گندم جوشیده‌ای که روی آن گرد شکر و گردوی خرد شده ریخته جشن میگیرند و به دوستان میدهند
dişçi دندانساز ، دندانپزشك
dişçilik دندانسازی
dişeti لثه ، گوشت بیخ دندان

dişi ۱ـ ماده ۲ـ ماده‌گی، جای دگمه ، جای‌کلید
dişilik ماده‌گی، ماده‌بودن
dişlek کسی که دندانهای جلو دهانش بیرون‌آمده باشد . (عو) گازو
dişlemek گازگرفتن ، دندان‌گرفتن ، گاز زدن
dişlenmek گاز زده‌شدن ، گاز گرفته‌شدن
dişli ۱ـ دندانه‌دار ، مضرس ۲ـ متنفذ ، کسی که حرفش تأثیر و نفوذ میکند
dişsiz بی‌دندان ، بدون دندانه
ditmek شانه‌کردن یا ازهم باز کردن پنبه یا پشم با دست
dival سرمه‌دوزی ، گلدوزی که زیرش مقوا و رویش سرمه‌دوزی است
divan ۱ـ دیوان ۲ـ مجلس بزرگان و ارکان دولت در زمان عثمانی ۳ـ مجموعهٔ اشعار، دیوان اشعار ۴ـ مبل یا نیمکت راحتی چندنفری
divançe دیوان کوچك اشعار
divan durmak بحالت احترام و تعظیم دست بسینه ایستادن
divane دیوآنه ، مجنون
divan edebiyatı ادبیات قدیم ترك که تحت تأثیر لسان و ادبیات فارسی بوده، ادبیات قدیم عثمانی مربوط به‌قرن ۱۳ تا ۱۹ میلادی
divanı âli دیوان عالی، محکمهٔ عالی قضائی که وزراء و وکلاء واعضای شورای دولت و دیوان محاسبات ومدعی‌العموم کل‌را محاکمه‌میکند
divanı harp دادرسی ارتش، دیوان حرب
divanı muhasebat=**sayıştay** دیوان محاسبات
divani خط دیوانی، نوعی خط که مخصوص نوشتن متن فرمانهای پادشاهان عثمانی بوده
divit (قد) قلم ، دوات ، قلمدان

diyabet مرض قند
diyafram ۱ـ (فیز) دیافراگم ، صفحهٔ فلزی‌که دارای سوراخ کوچکی‌است که از توی‌آن دسته‌ای ازنور عبور میدهند ۲ـ حجاب حاجز
diyagram دیاگرام ، نمودار ، خطوط هندسی یا منحنی که تغییرات مقدار چیزی را نشان بدهد، نقشهٔ‌نمودار تمام جزئیات یك کل
diyalektik دیالکتیك ، روش مجادلهٔ منطقی، مناظرهٔ منطقی
diyalog مکالمه یا گفتگوی دوطرفه در صحنهٔ تآتر وغیره، اثرنوشته‌شده‌ای که حاوی مکالمهٔ دونفری باشد
diyanet دیانت ، دین
diyapazon نوعی دو شاخهٔ فولادی مانند انبرکه موقع لرزش صدای مخصوصی میدهد و در فیزیك یا موزیك بکار میرود
diyar دیار ، کشور
diye مثل اینکه ، بتصور اینکه ، بعنوان اینکه ، بسبب اینکه ، ادات ربط
diyelek لهجه ، زبان محلی
diyet ۱ـ دیهٔ ، جزیه ، جریمه ۲ـ پرهیز غذائی، رژیم غذائی ۳ـ پارلمان مخصوص هریك از کشورهای جزء اتحادیهٔ آلمان
diyez اصطلاح موسیقی نتی که نیم‌آهنگ نازك شدن صدائی‌را نشان میدهد
diyoptri واحد قوهٔ عدسی ذره‌بین ، واحد قوهٔ انکسار نور در عدسی، واحد نمرهٔ عینك
diz زانو
dizanteri اسهال‌خونی ، دیزانتری
dizbağı بند جوراب
dizçökmek بزانونشستن ، زانو زدن ، (مج) تسلیم شدن

dizdar قلعه‌بان ، پاسبان قلعه
dizdirmek ردیف کردن یا پهلوی هم چیدن یا دانه های تسبیح یا مهره را نخ کردن توسط کس دیگر
dizgi ۱- ترتیب ، نظم ۲- حروف‌چینی
dizgin افسار ، عنان ، زمام
dizi ردیف ، رج ، رشته ، راسته ، قطار
dizici حروف‌چین
dizili ردیف شده ، رج شده
dizilmek ردیف شدن ، پشت سر هم قرار گرفتن
dizin اندکس کتاب ، فهرست کلمات
dizkapağı کاسهٔ سر زانو
dizlik ۱- زانوبند ۲- تنبان کوتاه که تا سر زانو بیاید
dizmek ردیف کردن ، رج کردن ، قطار کردن
do اولین نت موسیقی
dobra dobra رك و پوست کنده ، بی‌پروا ، واضح و آشکار گفتن
dobracı رك‌گو
doçent دانشیار
doçentlik دانشیاری
doğa طبیعت ، عالم طبیعت
doğacılık مسلك طبیعیون ، ناتورالیسم
doğal طبیعی
doğan ۱- شاهین ، باز ۲- زائیده ، زائیده شده
doğaüstü خارق‌العاده ، مافوق‌الطبیعه
doğma ۱- تولد ۲- طلوع ۳- ظهور
doğmak ۱- زائیده‌شدن ، تولدیافتن ، بدنیا آمدن ، متولدشدن ۲- طلوع کردن ۳- ظهور کردن
doğmatik مربوط به‌فلسفهٔ مبتنی‌بریقین ، دگماتیك
doğramak خرد کردن ، تکه کردن ، پارچه کردن ، بریدن
doğramacı نجار یا اره‌کش که تخته‌ها را می‌برد برای ساختن در و پنجره وغیره ، نجار شیروانی‌ساز
doğramacılık نجاری ، تخته‌بری ، شیروانی یا در و پنجره سازی
doğru ۱- راست ، درست ، حقیقت ، صحیح ۲- مستقیم ۳- خط مستقیم ۴- بطرف ، بسمت
doğruca مستقیماً ، سرراست
doğrucu راستگو
doğrudan-doğruya مستقیماً وبلاواسطه
doğrulamak تأیید کردن ، تصدیق کردن
doğrulmak راست شدن ، مستقیم شدن
doğrultmak راست کردن ، مستقیم کردن، صحیح کردن
doğruluk راستی، درستی، صحت عمل
doğrusu راستش ، حقیقت امر
doğu=**şark** شرق ، مشرق ، خاور
doğum تولد ، ولادت
doğumlu تاریخ تولد ، متولد سال...
doğurgan پرزا ، ولود ، زیاد زائیده
doğurmak زائیدن ، بچه زائیدن
doğurtmak کمك کردن به‌قابله یاماما یا دیگری برای زایانیدن، زایانیدن
doğuş ۱- زایش، تولد ۲- طلوع ، اشراق
doğuştan مادرزادی ، خلقتاً
dok ۱- حوضچهٔ دریائی درجای سربسته برای تعمیر کشتی ۲- بارانداز یا انبار ساحل دریا
doksan نود (۹۰)
doksanıncı نودم ، نودمین
doksanar نودتائی، نود ـ نود
doktor دکتر ، طبیب ، حکیم
doktora دکترا ، درجهٔ دکتری
doktorluk ۱- دکتری ، طبابت ۲- پایهٔ دکتری
doktrin عقیده ، اصول ، نظریه
doku بافت ، نسج
dokubilim=**histoloji** نسج شناسی، بافت شناسی
dokuma بافندگی، پارچهٔ بافته‌شده
dokumacı نساج ، بافنده
dokumacılık نساجی، بافندگی

dokumak بافتن

dokunaklı برخورنده ، رنجاننده برخورد کننده

dokundurmak ۱- سبب تماس کردن‌شدن ۲- (مج) کنایه‌زدن

dokunma تماس‌یافتن ، لمس کردن ، برخوردن

dokunmak ۱- دست‌زدن ، برخوردن ، تماس کردن، اصابت کردن ۲- ضرر رساندن یا تأثیر کردن‌خوراك وغیره ۳- اذیت کردن ، سربسر گذاشتن

dokunulmak تماس کرده‌شدن ، مورد تماس یا برخورد قرار گرفتن

dokunulmazlık مصونیت

dokunum حس لامسه

dokunur ۱- ضرردار ، برخورد کننده ۲- بافته شده

dokutmak بافتن بوسیلهٔ دیگری

dokuz نه (۹)

dokuzar نه_نه ، نه عدد_نه عدد

dokuzuncu نهمین

doküman سند ، مدرك

dolak مچ‌پیچ ، پاپیچ

dolam یك پیچ ، یك دور ، شال یا تسمه که دور پیچیده شود

dolama ۱- عمل پیچ‌خوردن ، عمل چرخ یا دوران ۲- عقربك انگشت

dolamak پیچیدن ، نخ یا ریسمان وغیره را دور چیزی پیچیدن

dolambaç مارپیچ ، راه پیچ و خم‌دار

dolambaçlı پرپیچ و خم ، مارپیچی، (مج) کار پیچیده و پراشکال

dolan (yalan-dolan) حقه ، حقه‌بازی، حیله ، گول

dolandırıcı کلاه‌بردار ، کلاه‌گذار ، حقه‌باز ، متقلب

dolandırmak ۱- چرخانیدن ، دور گردانیدن ۲- کلاه گذاردن ، کلاه‌برداری کردن ، گول‌زدن

dolanmak گردیدن ، گردش کردن ، چرخیدن ، دور گشتن

dolap ۱- گنجه ، رف ، دولابچه ۲- چرخ چاه ۳- چرخ‌فلك (اسباب بازی) ۴- تقلب ، حیله ، گول

dolâr دولار ، واحد پول امریکا

dolaşık بغرنج ، پیچیده ، مغشوش

dolaşıklık پیچیدگی، درهم، درهمی

dolaşım دوران ، گردش (خون)

dolaşmak ۱- گردش کردن ، گشتن ۲- گره‌افتادن ۴- چرخیدن ، پیچیدن ، دور زدن

dolaştırılmak گردش داده شدن ، چرخ داده شدن ، پیچ داده شدن

dolaştırmak چرخ‌دادن ، گردش‌دادن ، پیچاندن ، گردانیدن

dolay اطراف ، حوالی، حومه

dolayı بمناسبت ، بسبب ، برای

dolayısile بالمناسبه ، بدان سبب یاجهت

dolaylı بالواسطه ، بوسیلهٔ من‌غیرمستقیم

dolaysız بلاواسطه ، بطور مستقیم

doldurmak پر کردن ، بار کردن

doldurtmak دادن برای پر کردن ، سبب پر کردن شدن

doldurulmak پر کرده شدن

dolgu ۱- پر کنی ۲- درچیزی پر کردن ۳- پر کردن دندان

dolgun ۱- پر، پر کرده شده ۲- چاق و چله

dolikosefal کله‌دراز، نژادی که استخوان سرشان دراز است

dolma ۱- دلمه ۲- پر کرده شده

dolmak پرشدن ، زیاد و فراوان شدن

dolmakalem قلم‌خودنویس

dolmalık هرچیز مربوط به‌دلمه که برای دلمه مناسب است مانند برگ مو و کلم وغیره

dolmuş ۱- پرشده ۲- در ترکیه نام تاکسی‌های‌عمومی‌است که درخط‌های معین کار میکنند و پس از پرشدن حرکت میکنند (پنجزاری)

dolu ۱ـ پر ۲ـ تگرگ
dolu-dizgin سرعت تمام (درمورد ارابه یا اسب)
dolunay بدر ، ماه تمام
dolunmak ۱ـ غروب کردن خورشید ۲ـ بحالت بدر کامل درآمدن ماه
doluş=dolma پری ، پرشدگی
domalmak سربزمین دم بهوا کردن ، دولا شدن
domates گوجه‌فرنگی
dombay گاومیش، گاومیش ماده
domino دومینو، نوعی بازی که بامهره‌های پهن مخصوص که روی آنها ازیك تا شش خال دارد بازی میکنند
dominyon کشورهای مشترك‌المنافع انگلیسی که دارای حقوق‌متساوی میباشند
domuz خوك ، خنزیر
domuzluk خوك‌صفتی، حد اعلای لجاجت
don ۱ـ زیرشلواری ، تنبان ، تنکه ۲ـ رنگ اسب ۳ـ یخزده ، منجمد
dona kalmak یخ‌زدن ، درجای خود خشك شدن ، مات و متحیرماندن
donanma ۱ـ قوای بحری کشور ۲ـ تزئین و چراغانی و آتش‌بازی
donanmak ۱ـ ملبس‌شدن ، خود را تزئین کردن ، لباس نو پوشیدن ۲ـ مجهز شدن
donatılmak بواسطهٔ دیگری تزئین شدن ، تزئین ، آئین بستن ، آئینه‌بندی کردن
donatım تجهیزات نظامی، تأمین و تکمیل تجهیزات نظامی
donatmak ۱ـ ملبس کردن ، پوشانیدن ۲ـ تجهیز کردن ۳ـ تزئین کردن ، (مج) فحش و بدگوئی کردن به کسی
dondurma ۱ـ بستنی ۲ـ یخ‌بسته شده ، منجمد کرده شده
dondurmacı بستنی‌فر
donmak یخ کردن ، یخ‌بستن ، سفت‌شدن
donsuz ۱ـ بی‌تنبان ۲ـ سر و پابرهنه ، بینوا ، لخت آسمان‌جل
donuk ۱ـ یخ‌بسته ، سرمازده ، یخزده ، منجمدشده ۲ـ رنگ مات ۳ـ(مج) بی‌حس و حرکت ، بیحال
donyağı پیه آب‌کرده ، چربی پیه
dopdolu لبالب ، لبریز ، کاملاً پر ، لب بلب
doru اسب قره‌کهر ، برنگ شاه‌بلوط
doruk خمیدگی بالای تپه یا کوه ، مخروطی‌شکل ، نوك قله
dorum بچهٔ شتر ، کره شتر
dosdoğru سرراست ، کاملاً راست ، یکراست
dost دوست ، آشنا ، رفیق
dostca بطور دوستانه
dosya دوسیه ، پرونده ، پوشه
doygun ۱ـ سیر ۲ـ مستغنی، بی‌نیاز
doyma سیری ، پری ، اشباع
doymak سیرشدن ، پرشدن ، اشباع‌شدن
doymaz چشم ودل گرسنه ، طماع
doymuş سیرشده ، حالت اشباع
doyum سیری
doyumluk سیرائی، سیری، بقدر سیرشدن، یك شکم سیر
doyurmak سیر کردن ، اشباع کردن
doyurulmak سیر کردن بوسیلهٔ دیگری
doz مقدار ، جزء یا قسمتی از یك دارو یا چیز مرکب
döğmek=dövmek زدن ، کتك‌زدن ، کوفتن ، کوبیدن ، خرد کردن
dökme ۱ـ افشان ، ریخته ، ریزش ۲ـ ریخته‌گری ۳ـ چدن
dökmeci=dökümcü ریخته‌گر، قالب‌گیر، قالب ریز
dökmecilik ریخته‌گری ، قالب ریزی
dökmek ریختن ، پاشیدن ، خالی کردن ، افشاندن ، قالب ریختن

döktürmek ریزاندن ، پاشانیدن ، ریختن یا پاشیدن بوسیلهٔ شخص دیگر
dökük ریخته شده ، افشان ، پارچهٔ افتاده ، افتدار (درمورد پارچه یا موی سر گفته میشود)
dökülmek ریخته‌شدن
döküm ۱- ریزش ۲- ریخته گری
dökümcü=dökmeci ریخته گر
dökümevi=dökümhane ریخته گرخانه ، کارخانه ریخته گری
dökümlü لباسی که ببدن قشنگ میآید، برازنده
dökünmek آب روی خود ریختن ، روی خود ریختن
döküntü خرده ریزه ، پس‌مانده ، ریخته و پاشیدگی
döl نطفه ، سلاله ، نسل، پشت
dölek با تأنی ، سنگین ، متین
dölleme تلقیح ، القاح ، جفت گیری
dölüt جنین
dölyatağı رحم ، زهدان ، بچه‌دان
dölyolu مجرای رحم ، مجبل
döndürmek ۱- برگرداندن، پس‌فرستادن ۲- چرخانیدن ، گردانیدن
döndürülmek چرخانیده‌شدن ، گرداندن بوسیلهٔ کس دیگر
dönek بدقول ، غیرقابل اعتماد ، هردم مزاج ، بی‌ثبات ، کسی که از قول خود زود برمیگردد
döneklik بدقولی، بی‌ثباتی
dönem دوره ، موسم ، فصل
dönemeç نقطهٔ پیچیدگی راه ، سر پیچ (درمورد راه)
döner ۱- چرخان ، گردان ، گردنده
döner kebap کباب مخصوصی که در ترکیه روی سیخ عمودی گوشتهارا میگذارند و سیخ در مقابل آتش میچرخد و از سطح اطراف آن بتدریج بریده میشود

döngel=muşmula ازگیل
dönme چرخش ، گردش ، دوران ، برگشت ، گردان
dönmek ۱- برگشتن ، رجعت ، مراجعت کردن ، بازآمدن ۲- چرخیدن ، گشتن ، تبدیل‌شدن
dönü توبه ، پشیمانی
dönük برگشته ، پشت کرده ، روبرگردانده ، پیچیده
dönülmek برگردانیده شدن
dönüm مقیاس سطح معادل تقریباً ۹۴۰ مترمربع (یا ۴۰۰ آرشین مربع)
dönüş رجعت ، عودت ، برگشت ، بازگشت
dönüşlü در دستور زبان ترکی فعلی که بخود برمیگردد مانند باب انفعال درعربی و(reflective verb) در انگلیسی
dönüşmek تحول ، استحاله
dörder چهار چهار ، چهارتا چهارتا
dördüncü چهارم ، چهارمین
dördüz چهارقلو
dört چهار ، چار
dörtayak چارپا ، چهارپا ، حیوان
dört-cihar جفت چهار (دربازی تخته)
dörtgen چهارگوشه مانند مربع ، مستطیل و مانند آن
dörtkaşlı نوجوان ، جوانی که تازه پشت لبش سبزشده ، جوانی که دو ابرو ودو سبیل تازه روئیده دارد(چهار ابرو)
dörtlük چهارتائی، دراصطلاح موسیقی ربع یك نت کامل ، در ادبیات ترکی شعری که چهار مصراع جائی دارد
dörtnal چهارنعل (بسرعت دویدن اسب)
dörtyüzlü شکل چهارطرفی، چهارجانبی (درهندسه)
döş ۱- سینه ۲- تهیگاه ۳-آغوش
döşek تشك ، بستر

döşeli ۱ - پهن‌شده ، گسترده‌شده ۲- مفروش ، مبله

döşeme ۱- مفروشات ۲- سنگفرش یا تخته‌کوبی کف اطاق ۳- پوشش

döşemeci ۱- کسی که روکش مبلها را میکوبد یاعوض میکند۲- فروشندهٔ مبل و صندلی و فرش و امثاله

döşemek فرش‌کردن ، رویه‌انداختن ، پوشانیدن

döşenmek ۱- مفروش‌شده ، فرش‌شدن ۲- (مج) نوشتن نامهٔ سنگین با حرفهای تحقیرآمیز و سرزنش‌کننده ، توهین و تحقیر کردن

döşetmek مفروش‌کردن یا پوشانیدن یا پهن‌کردن بوسیلهٔ کس دیگر

döveç گوشت‌کوب ، دسته هاون چوبی

döven خرمن‌کوب ، گندم‌کوب

döviz ۱- ارز ، اسعار ، پول‌خارجه ۲- شعارهای‌نوشته‌شده روی‌تابلوهای دستی که در میتینگها مردم بدست میگیرند

dövme=doğme ۱- کوبیده‌گی، کوفتگی ۲- زدن، کتک‌زدن ۳- خال‌کوبی، خال‌که با رنگ بوسیلهٔ سوزن زیر پوست بدن‌نموده‌نقش‌تولید میکنند

dövmek=doğmek زدن ، کوبیدن ، کوفتن ، خرد کردن ، زدن ، کتک زدن ، بمباران‌کردن

dövülgen فلزی‌که قابلیت‌کوبیدگی داشته باشد

dövülgenlik قابلیت‌کوبیده‌شدن فلزات

dövülmek کتک‌خوردن ، زده‌شدن ، کوبیده شدن ، کوفته‌شدن

dövünmek خودرازدن،بسر وسینهٔ‌خودزدن

dövüş=doğüş زد و خورد ، کتک‌کاری، دعوا

dövüşken جنگجو ، دعواطلب ، دعواکن، زد و خوردکن

dövüşmek زد و خورد کردن ، کتک‌کاری کردن ، دعواکردن ، جنگ‌کردن

dövüştürmek بجنگ‌هم انداختن ، بهم‌انداختن ، سبب زد و خوردشدن

dragon ۱- اژدها ۲- نوعی مخصوص از سواره نظام ، شمشیرزن در اروپای قدیم

drahmi واحد پول یونانی

drahoma مال یاپولی‌که دربعضی‌اجتماعات ازطرف عروس به‌داماد داده میشود

dram درام ، نمایش یا تآتر، بین تراژدی و کمدی

dramatik ۱- نمایش درام ۲- تهییج‌آمیز، هیجان‌آور

drednot نوعی‌ناو زره‌پوش‌که دارای ده توپ ۳۰۵ میلیمتری میباشد

drenaj زه‌کشی، راههای زه‌کشی، فاضل‌آب

drezin درزین ، چهارچرخهٔ دستی یا موتوری روی خط‌آهن

dua دعا

dua etmek دعاکردن ، دع گفتن

duacı دعاگو ، دعاکن

duba دوبه ، بارژ یاکرجی ته پهن ، کرجی‌که از هرطرف بسته‌است و برای جسر یاباراندازبکارمیرود

dubara ۱- «جفت دو» در طاس‌بازی تخته ۲- حیله ، تقلب ، حقه

dubaracı متقلب ، حقه‌باز

dublaj دوبلاژ

dublör یکی‌از دوآرتیستی‌که درتآتر برای یك رل معین میشوند

duçar دچار ، گرفتار ، مبتلا

dudak لب

dudu ۱- پیرزن ارمنی ۲- پیرزن ۳- طوطی

dudukuşu طوطی

duetto قطعه موسیقی‌که برای دو خواننده یا دو نوازنده ساخته‌باشند

duhan دخان ، دود ، سیگار
duhul دخول ، ورود ، درب ورود
duhuliye بلیت ورودی ، حق ورود، بلیط
duka ۱- دوك ، لقب اشرافی درانگلستان، امیر ۲- نام سکهٔ قدیم ونیز
dul بیوه
dulluk بیوه گی
dulunmak ۱- زیرآب رفتن ، غرقشدن ۲- غروب کردن ، افول کردن
duman دود ، دخان
duman attırmak ترس و وحشت بوجودآوردن
dumanlanmak دودی شدن ، پر از دود شدن
dumanlı پردود ، دود دار
dumdum kurşunu نوعی‌فشنگ مهلك که زیاد مجروح وتأثیر میکند
dumur=körelme دمور ، تباهی ، هلاکت
dun ۱- دون ، پست ، دنی ۲- زیر، پائین
dununda زیرش، زیرآن ، پائین‌آن
dur! ایست! ، به‌ایست!
durak ایستگاه اتوبوس و ترامووای
duraklama مکث ، توقف ، وقفه ، فاصله ، سکوت
duraklamak توقف کردن ، ایست کردن ، ایستادن ، برای مدت کمی فاصله دادن
duraksamak تردید و تردد کردن ، تأمل کردن
durdurmak بازداشتن، جلوگیری کردن ، مانع شدن ، متوقف کردن ، تعطیل کردن
durendiş دورانديش
durdurulmak متوقف کردن یا شدن توسط دیگری
durgu ۱- وقفه ۲- تقطیع شعر، تجزیه کردن مصراع شعر به‌اجزاء وارکان عروضی
durgun راکد ، متوقف ، کساد ، بی‌حرکت ، ساکت
durmak ۱- ماندن ، توقف کردن ، ایستادن ، صبر کردن ، مکث کردن ۲- دوام کردن ، باقی ماندن ۳- موجودبودن
duru زلال ، صاف
durulamak آب کشیدن، باآب تمیز شستن
durulanmak آب کشیده شدن
durulmak ۱- زلال‌شدن ، صاف شدن ، ته‌نشین شدن ۲- ساکت شدن ، خاموش شدن ، آرام شدن ۳- متوقف شدن
duruluk زلالی، شفافی
durum وضع ، حال ، شکل ، وضعیت
duruş طور ، طرز ، حالت ، وضع
duruşma دادرسی، محاکمه، جلسهٔ محاکمه
duş دوش ، آبی‌که از بالا پاشیده میشود
duş yapmak زیر دوش ایستادن ، زیر دوش خود را شستن
dut توت
dutluk باغ توت ، توتستان
duvak ۱- تور صورت ، تور روی صورت عروس ۲- سرپوش سفالی یاسنگی که بر در خمره یا دودکش روی بام میگذارند
duvar دیوار
duvarcı بنا، دیوارکش، دیوارساز
duy سرپیچ لامپ برق
duyar حس‌دار ، باحس
duygu ۱- حس ، احساس ، حساسیت ۲- حظ
duygulanmak کیف کردن ، حظ کردن
duygulu حساس ، باحس
duygusuz ۱- بی‌حس ۲- بی‌عاطفه
duymak ۱- حس کردن ، احساس کردن ۲- شنیدن
duyu حاسه ، حس
duyulmak شنیده شدن ، احساس شدن

duyurmak ۱ـ فهماندن ، خبردادن ، شنواندن ۲ـ مح. وس کردن
duyuş ۱ـ طرز شنیدن ۲ـ احساس، حس
dübbü-asgar دب اصغر، بنات نعش‌صغری، ستاره های هفت برادران کوچك در سمت قطب شمال
dübbü-ekber دب اکبر، بنات نعش کبری، ستاره های هفت برادران بزرگ
dü-beş جفت پنج (در طاس‌بازی تخته)
düden چاه عمیق زیرزمینی که ازآبهای جاری زیرزمینی بوجود میآید
düdük ۱ـ سوت ، نی، نی‌لبك ، فلوت ۲ـ (عو) تهی‌مغز ، کم‌عقل
düdüklemek (عو) جماع ، مجامعت ، مباشرت کردن
düdüklü tencere دیگ‌زودپز
düello دوئل
dügah آهنگ دوگاه ، درموسیقی شرقی آهنگی که در پردهٔ «لا» یا پردهٔ دیگری که‌بآن نزدیك باشد قرار میگیرد
düğme ۱ـ دگمه ، تکمه ۲ـ کلید برق
düğmelemek دگمه‌کردن ، دگمه‌بستن
düğü بلغور ریز ، برنج کوبیده و خرد کرده شده
düğüm گره
düğüm çözmek گشادن گره ، گره‌باز کردن
düğümlemek گره‌بستن ، گره‌انداختن
düğümlü گره‌دار ، گره‌افتاده ، بغرنج
düğün جشن عروسی، عروسی
düğün yapmak عروسی کردن
dük دوك ، لقب اشرافی (در اروپای قدیم) که بعد از شاهزاده میآید
dükkân دکان ، مغازه
dükkâncı دکانچی، مغازه‌دار ، دکاندار
düldül دلدل، نام استر حضرت علی
dülger در و پنجره‌ساز ، نجار
dülgerlik نجاری
dümbelek ۱ـ ضرب ، دنبك ، تمبك ۲ـ (عو) احمق ، ابله
dümdüz ۱ـ سرراست ، راست درست ، راست ، مستقیم ۲ـ (مج) آدم صاف و ساده
dümen سکان ، فرمان کشتی
dümenci ۱ـ سکان‌دار ۲ـ (عو) آخرین شخص، کسی که ازهمه‌آخرتر میآید
dümtek دم‌ـتك زدن ، صدای دم‌ـتك درآوردن، یعنی‌بادستهاگاه برانوی راست‌گاه برانوی چپ‌کوبیدن‌برای توازن آهنگ
dün دیروز ، روز قبل
dün akşam=dün gece دیشب ، دوش
dünden beri ازدیشب‌به‌اینطرف
dünkü دیروزی
dünür خویشاوندی پدر عروس و پدر داماد نسبت بیکدیگر
dünürcü=görücü خواستگار ، خواستار دختر
dünya ۱ـ دنیا ، جهان ،گیتی ، عالم ۲ـ (مج) همهٔ مردم
dünvalık مال دنیا ، پول ، آنچه مربوط به‌دنیاست
dünyevi دنیوی ، دنیائی، آنچه مربوط به‌دنیاست
düpedüz راست ودرست، صاف‌وپوست‌کنده
dürbün=dürbin دوربین ، آلت دوربین
dürmek درهم پیچیدن ، لوله‌کردن
dürtmek ۱ـ سیخ‌زدن ، سیخ کردن ، سیخونك زدن ، انگلك کردن ، ۲ـ(مج) تحریك کردن،برانگیختن
dürtü سیخونك ، آلت سیخ زدن
dürtüklemek پشت سرهم سیخ زدن
dürtüş سیخونك ، سیخ
dürülmek سیخ زده شدن ، برانگیخته‌شدن
dürüm لوله‌شده ، پیچیده ، تاشده

dürüst درست ، راست ، صحیح ، حقیقت
dürüstlük راستی، درستی
dürzi ۱ـ مذهب درزی ، پیروان مذهب درزی که در سوریه هستند ۲ـ عنوانی که برسبیل حقارت باشخاص میگویند
düse طاس جفت سه دربازی تخته
düstur ۱ـ قواعد عمومی‌اصلی ۲ـ مجموعهٔ قوانین ۳ـ فورمولهای شیمی ۴ـ دستور
düstürülamel دستورالعمل
düş خواب ، رؤیا
düş azmak احتلام ، محتلم شدن
düş görmek خواب دیدن ، رؤیادیدن
düşes دوشش ، خانم دوك
düşeş جفت شش (در بازی تخته)
düşey عمودی ، شاغولی
düşkün ۱ـ زبون ، حقیر، ذلیل، فقیر، ازپا افتاده ۲ـ نازل ، کم قیمت ۳ـ پست، بی‌شرف ۴ـ علاقمند ، دل‌بسته
düşkünezen ضعیف‌کش ، زبون‌کش
düşkünlük ۱ـ پستی، بیچارگی، ذلت ۲ـ علاقه ، دلبستگی
düşman دشمن ، بدخواه ، ضد ، مخالف
düşmanlık دشمنی، عداوت
düşmek ۱ـ افتادن ، سقوط کردن ، نزول کردن، فرود آمدن ۲ـ درافتادن ۳ـ باریدن ۴ـ میل وعلاقه‌نشان دادن ۵ـ جور آمدن ، به چیزی خوردن یا موافق‌بودن ۶ـ تعلق گرفتن ، مربوط‌شدن ۷ـ تصادف کردن، راست‌آمدن ۸ـ به‌قسمت یاحصهٔ کسی‌اصابت کردن ۹ـ جلو یا دنبال کسی افتادن ۱۰ـ کسر کردن ، منها کردن ۱۱ـ ساقط شدن بچه
düşük ۱ـ افتاده ، نازل ، پست ، ساقط ۲ـ بچهٔ ساقط شده ، جنین ساقط
düşüklük پستی، ذلت ، نزول

düşünce ۱ـ فکر ، اندیشه ، عقیده ۲ـ غم ، غصه
düşünceli ۱ـ باملاحظه ، بافکر، عاقل ۲ـ مغموم ، محزون ، فکر و خیال دار
düşüncesiz بی‌فکر، بی‌غم
düşündürmek بفکرانداختن ، بخیال واداشتن
düşünme تأمل ، تذکر
düşünmek تأمل کردن ، تفکر کردن ، فکر کردن ، خیال کردن ، درفکر بودن ، تصور کردن ، اندیشیدن ، فکروخیال کردن ، قصد و آهنگ کردن
düşünülmek بخاطر کسی‌آمدن ، بخاطر خطور کردن ، بیاد کسی‌آمدن
düşünür فکور ، متفکر
düşünüş فکر، تفکر، اندیشه
düşürmek ۱ـ پائین انداختن ، ساقط کردن ، نازل کردن ، پائین‌آوردن، تنزل‌دادن،انداختن ۲ـ گیر آوردن، بچنگ‌آوردن ، بدست‌آوردن
düşüş نزول، سقوط ، تنزل، افتادگی
düttürü زنی که لباس جلف و سبك پوشیده‌باشد
düve گوسالهٔ مادهٔ یك ساله که هنوز جفتگیری نکرده
düvel دول ، دولتها
düyek ۱ـ آهنگی از موسیقی شرقی ۲ـ طاس ۲و۱ دربازی تخته
düyun دیون ، قروض ، بدهی‌ها
düz صاف ، راست ، مستقیم ، مستوی ، هموار
düz ayak خانه یا راهی که اطرافش صاف باشد یعنی پله یا پست و بلندی نداشته‌باشد
düzeç آب تراز ، ترازآبی
düzelmek راست شدن ، درست شدن ، خوب شدن ، مرتب و منظم شدن ، روبراه‌شدن ، مستقیم شدن

düzeltmek درست کردن ، صاف کردن ، تصحیح کردن ، راست کردن ، منظم کردن ، مرتب کردن

düzen ۱ــ نظم و ترتیب ، انتظام ۲ــ حقه ، حیله ، تقلب ، تزویر

düzenbaz حقه باز ، متقلب

düzenlemek منظم کردن ، مرتب کردن

düzenli با نظم و ترتیب ، مرتب

düzensiz بی‌نظم و ترتیب ، نامرتب ، بی‌انتظام

düzey تراز ، سویه ، مرتبه ، سطح هموار و مستوی

düzgün ۱ــ صاف و هموار ، سرراست ، مرتب و منظم ۲ــ بی کم و کسر ، تمام و کمال ۳ــ نوعی کرم صورت که در سابق خانم‌ها بصورت میمالیدند برای صاف کردن پوست صورت

düzine دوجین ، دست ۱۲ عددی

düzkanatlılar راست‌بالان . فامیل نوعی از کرمهائی که چهار بال راست دارند

düzlem مستوی ، سطح صاف

düzlemek صاف کردن ، تراز کردن

düzlük صافی، راستی، درستی، جای صاف و هموار

düzme=düzmece جعلی، ساختگی، تقلبی، از پیش‌خود درآورده

düzmek ۱ــ مرتب کردن ، حاضر کردن ، ردیف کردن ، پهلوی هم گذاردن ، جمع کردن، گرد هم آوردن ، تجاوز کردن به کسی

düztaban ۱ــ آدم پاپهن ۲ــ بد یمن، شوم

düzülmek ردیف شدن ، پشت سرهم قرار گرفتن ، مرتب شدن

düzyazı نثر، غیرشعر

E

E , e «۱» «ه» ششمین حرف الفبای ترکی بجای زیر و زبر فارسی

ebabil ۱- ابابیل ، دسته‌های پراکنده ، دسته های مرغان ۲ - پرستو ، چلچله

ebat ابعاد ، بعدها، عرض و طول و ارتفاع

ebced ابجد ، نام نخستین صورت از صور هشتگانهٔ حروف جمل ، نام عمومی صور هشتگانهٔ حروف جمل

ebe ۱- ماما ، قابله ۲- در بازی قایم‌موشك خردسالان «اوستا» بچه‌ای که‌چشمهای‌خودرا میبندد تادیگران مخفی شوند

ebedî ابدی

ebediyen برای همیشه ، بطور دائم و ابدی ، تا ابد

ebediyet همیشگی، دائمی، ابدیت

ebe gümeci ۱- نوعی‌گیاه دارای‌برگهای رگ‌دار که مانند اسفناج می‌پزند و میخورند ، پنیرك ۲- گل‌خطمی

ebe kuşağı قوس قزح ، علائم‌السماء

ebelik قابلگی، ماماتی

ebet ابد ، جاوید ، باقی ، دائم

ebeveyn ابوین ، والدین ، پدر و مادر

ebonit ابونیت ، نوعی کائوچو که گوگرد بدان اضافه شده‌باشد، کائوچوی سیاه

ebleh ابله ، نادان ، ساده‌لوح

ebkem گنگ ، زبان‌بسته ، ابکم

ebru ابرو ، رنگ راه راه و خطدار رنگهای موجی و مخطط که روی کاغذ نقش میکنند ، مرمرنما

ebrulamak روی چیزی را رنگ موجدار زدن، برنگ مرمرموجدار درآوردن

ebrulu دارای رنگ موجی ، مخطط

ebucehil karpuzu هندوانهٔ ابوجهل، کبست ، حنظل

ecdat اجداد ، نیا ، نیاکان

ecel اجل ، زمان مرگ ، مدت یاوقتی که ازطرف خداوند تعیین شده‌باشد

ecir اجر، ثواب ، مزد

ecîr مزدور ، اجیر، کارگر روزمزد

eciş bücüş کج و معوج ، کج و کوله ، بی‌قواره

ecnebi بیگانه ، خارجی ، اجنبی

ecza ۱- جزءها ۲- اجزاء دارو ، اجزاء شیمیائی، دواها ، داروها

eczacı داروگر، داروساز ، داروخانه‌چی، دواچی

eczane داروخانه ، دواخانه
echel خیلی نادان و جاهل، اجهل
eda ۱- ادا ، طرز ۲- ناز، کرشمه ۳- اداء ، پرداختن
edalı پرادا ، ادادار ، خوش ادا
edat ادات ، اداة ، یکی از قسمتهای کلمه که در اصطلاح دستور زبان یا نحو حرف میگویند
edebî ادبی، منسوب به ادب و ادبیات
edebiyat ادبیات ، علوم ادبی
edebiyatçı عالم ادبیات ، ادیب
edep ادب ، تربیت ، اخلاق
edepli باادب ، مؤدب ، با تربیت
edepsiz بی‌ادب ، بی‌تربیت ، بیمار
edepsizlik بی‌ادبی، بی‌تربیتی، پرشور و شر بودن
eder ۱- میشود ، میکند ۲- قیمت ، تمام شده
edevat ادوات ، آلات ، لوازم
edibane ادیبانه
edilmek شدن ، کرده شدن ، انجام شدن
edinmek اخذ کردن ، صاحب شدن ، ازخود کردن ، بدست آوردن
edna ۱- خیلی کم ، کمترین ۲- پست ، پست‌ترین
edyan ادیان ، دین ها
efdal افضل، خیلی بهتر و بالاتر
efe ۱- داداش، آقاداداش، برادربزرگ ۲- داش ، گردن کلفت ، پهلوان دروغی، ازجان گذشته ۳- در ترکیهٔ غربی در قدیم اشخاصی که نسبت به‌دولت یاغی شده بکوهها فرار میکردند ولی نسبت بطبقهٔ ضعیف ومظلوم جوانمرد و باشفقت بودند، آقامنش
efektif پول نقد، و در جریان
efelik آقامنشی. شجاعت ، جوانمردی
efendi ۱- آقا ، ارباب ، خان ، اصیل افندی ۲- سابقاً در ترکیه بطریق احترام به‌اهل علم و ادب میگفتند و نیز با آخر نام رجال افزوده میشود
efendilik آقائی ، نجابت ، اصالت
efendim ۱- وقتی کسی‌را صدا میزنند در جواب «افندیم» یعنی «بلی» ، «بلی قربان» ۲- در موقع حرف زدن وقتی چیزی فهمیده نشود میگویند«افندیم» بجای‌چه؟ چی؟ ۳- کلمه‌ایست مثل«قربان»درمورد احترام درآخر جمله میگویند
efkâr ۱- افکار ، فکرها ، عقیده‌ها ۲- (عو) غم ، غصه ، حزن
efkârı umumiye افکار عمومی
efkârlanmak (عو) غصه‌خوردن ، محزون شدن ، مغموم‌بودن
efkârlı غمگین ، محزون ، نگران
eflâk افلاك ، آسمانها
Eflâk والاشی، نام سرزمینی است در کشور رومانی
eflâtun رنگ بنفش ، کبود روشن
eflâtuni بنفش رنگ ، کبود رنگ
efrat افراد ، اشخاص ، نفرها (نظ)
efsane افسانه ، قصه ، داستان ، چیز موهوم
efsanevi افسانه‌ای
efsun=afsun افسون
Ege اژه ، دریای اژه ، نواحی ساحل دریای اژه درترکیه
ege ولی، قیم ، ارباب ، سرپرست
egemen حاکم ، آقا
egemenlik حاکمیت
egzama اگزما ، سودا ، خارش پوست‌بدن
egzoz لولهٔ دود و صداخفه‌کن موتور و اتومبیل، اگزوس
eğe ۱- استخوان دنده ۲- سوهان
eğelemek سوهان‌زدن ، سائیدن باسوهان
eğekemiği استخوان دنده

eğer اگر
eğer=eyer زین اسب
eğiç چنگك دسته‌دار برای کندن میوه
از درخت یا کندن عسل از کندو
eğik خمیده ، مایل ، سر کج
eğiklik خمیدگی،کجی، میل
eğilmek کج شدن ، خم‌شدن.
eğim میل، شیب
eğin پشت ، دوش
eğirmek تابیدن ، ریسیدن ، رشتن پنبه
یا پشم بد دوك
eğitim تربیت ، تعلیم و تربیت ، فرهنگ،
پرورش
eğitimci مربی، آموزگار ، معلم
eğitimli ۱- تربیت شده ، تعلیم‌یافته
۲- تربیتی، تعلیمی
eğitmek تعلیم‌دادن، تعلیم و تربیت کردن،
پرورش دادن
eğitmen مربی
eğlemek مشغول کردن ، معطل کردن
eğlence تفریح ، خوشی ، سرگرمی
eğlencelik ۱- مشغولیات ، سربندی
۲- آجیل
eğlendirmek تفریح‌دادن، سرگرم کردن،
مشغول کردن
eğlenmek ۱- تفریح کردن ، مشغول‌شدن،
سرگرم‌شدن، کیف کردن ۲-مسخره
کردن ۳ - استراحت کردن ،
وقت گذراندن
eğlenti مهمانی، ضیافت با ساز و آواز ،
تفریح
eğleşmek اقامت کردن ، ساکن‌بودن ،
مقیم بودن
eğmek خم کردن ، کج کردن
eğreti عاریه ، موقتی
eğri ۱- کج ، معوج ، منحنی ۲- متقلب ،
نادرست
eğrilik ۱- کجی ۲- نادرستی
eğrilmek کج شدن ، خم‌شدن
eğriltmek کج کردن ، منحنی کردن ،
خم کردن
eh اه، ای ..... خوب ، بلی
ehemmiyet اهمیت
ehemmiyetli مهم ، بااهمیت
ehemmiyetsiz بی‌اهمیت ، غیرمهم
ehil ۱- اهل، خبره ۲- اهل وعیال
۳- صاحب
ehli اهلی، خانگی، دست‌آموز
ehlibeyt اهل‌بیت
ehlidil اهل دل
ehlikeyf اهل‌کیف
ehlivukuf=bilirkişi خبره، اهل‌خبره ،
کارشناس
ehlisalip صلیبیون ، اهل صلیب
ehliyet ۱- گواهی رانندگی، تصدیق
شوفری ۲- اهلیت ، صلاحیت ،
وقوف
ehliyetname ۱- تصدیق رانندگی،
گواهینامهٔ رانندگی ۲- گواهی
اهلیت یا کارشناسی، اجازه‌نامه
ehliyetsiz ۱- بی‌تصدیق، بدون‌گواهینامهٔ
رانندگی ۲-ناشی، بدون اهلیت
و صلاحیت
ehram احرام
ehram ۱- هرم (شکل هندسی) ۲-
اهرام (مصر)
ehremen اهریمن
ehven ۱- دهون، سست‌تر ۲-قیمت ارزان
ejder اژدها ، اژدرها
ejderha اژدها ، اژدرها
ek ضمیمه ، پیوست ، چسبیده ، فرع
ekâbir بزرگان ، محترمین ، اعیان ،
رجال ، اکابر
ekânimi selase اقانیم ثلاثه
(اب و ابن و روح‌القدس)
ekici زارع ، فلاح
ekili مزروع ، کاشته شده
ekilmek کاشته شدن

ekim ۱ـ زرع ، زراعت ، کشت ۲ـ نام ماه دهم ترکی ، ماه اکتبر
ekim ۱ـ کشت ، زرع ۲ـ محصول، حاصل
ekinci زارع ، کشتکار ، برزگر، فلاح
ekip دسته ، گروه
eklem مفصل ، بند
eklemek ۱ـ متصل کردن ، وصل کردن ۲ـ ضمیمه کردن ، پیوست کردن
eklenmek وصل‌شدن ، متصل‌شدن ، پیوست‌شدن
eklenti تکهٔ اتصالی ، تکهٔ اضافی ، ضمیمه شده
ekletmek بواسطهٔ دیگری ضمیمه یا متصل کردن
ekli ضمیمه‌دار ، پیوست‌دار ، الحاقی، ملحق ، علاوه شده
ekmek ۱ـ نان ، غذا ، معیشت ۲ـ کاشتن ۳ـ (عو) غال گذاشتن ، از سر باز کردن
ekmekçi نانوا ، خباز
ekmekçilik نانوائی، خبازی
ekmeklik گندم یا آردی که برای نان‌پزی مناسب باشد
ekonomi اقتصاد ، اکونومی
ekran اکران ، پردهٔ سینما
eksantrik خارج از مرکز ، (مج) غیرعادی
eksen محور
ekser اکثر، غالب اوقات ، اغلب
ekseriya عموماً ، غالباً ، غالب اوقات
ekseriyet اکثریت
eksi منها، علامت منها (—)
eksik کسر، کم، نقصان
eksikli ۱ـ محتاج ۲ـ مقصر
eksiklik نقصان ، کمی، کسری
eksiksiz بدون کم و کسر ، تمام کمال
eksilmek کم آمدن، کسر شدن ، کم‌شدن
eksiltme مناقصه
eksiltmek کسر کردن، کم کردن ، پائین‌آوردن، مقدار یاقیمت چیزی
eksiz یک‌تکه ، یک پارچه ، بدون ضمیمه بدون وصله
ekskavatör ماشین حفاری ، آلت خاکبرداری یا زمین‌کنی
eksper متخصص ، کارشناس ، خبره
ekspres سریع‌السیر، اکسپرس، ترن یا کشتی که سریع میرود و فقط در ایستگاههای اصلی بزرگ توقف میکند
ekstra اعلا ، عالی‌ترین جنس
ekşi ترش
ekşice قدری ترش‌مزه
ekşili ترشی‌دار
ekşilik ترشی، ترشیدگی
ekşime ۱ـ ترشیدن ، ترش شدن ۲ـ تخمیرشدن یا ترش‌شدن خمیر ۳ـ(عو) آبرو رفتن ، خجل‌شدن
ekşimsi=ekşimtrak ترش‌مزه ، ملس، میخوش
ekşimtrak ملس، ترش‌مزه، میخوش
ekşitmek ترشانیدن ، ترش کردن
ektirmek کاشتن بوسیلهٔ دیگری ، وادار به کشت کردن
ekvator خط استوا
ekzema=egzema اگزما ، سودا
el ۱ـ دست ۲ـ دسته ، دستگیره ۳ـ توسط ، واسطه ، وسیله ۴ـ ایل، عشیره ۵ـ خارجی، بیگانه ۶ـ کشور، مملکت
ela رنگ‌بلوطی، میشی (درموردرنگ چشم)
el açmak گدائی کردن، دست تکدی دراز کردن
el âlem تمام مردم ، همه کس ، همهٔ عالم
elaman الامان ، امان ، فریاد

el almak ۱ـ (قد) اجازهٔ ارشاد گرفتن از شیخ یا پیر در طریقت ۲ـ اذن یا اجازه گرفتن شاگرد از استاد در مورد صنعت و یا هنر مخصوص
el altından پنهانی، مخفی، زیر، زیرکی
elan حالا، اکنون، فعلاً، الان
el arabası ارابهٔ دستی
elastikî کش‌دار
elastikîyet حالت لاستیکی داشتن، کش‌دار بودن
el atmak تشبث کردن، دست بکاری زدن، بکاری مبادرت کردن
el ayası کف دست
elbet البته، یقین، معلوم، محقق
elbezi پارچهٔ دست پاك کنی، پارچهٔ تر برای پاك کردن دست
el birliği اشتراك مساعی، همکاری
elbise لباس، جامه، پوشاك، رخت
elbiselik پارچهٔ لباسی
el çekmek دست برداشتن، دست کشیدن، منصرف شدن
elçi ۱ـ سفیر، نماینده، ایلچی ۲ـ میانجی، واسطه
elçilik ۱ـ سفارت ۲ـ میانجی گری، وساطت
el çırpmak دست زدن، کف زدن
el darlığı تنگدستی، فقر
elde bir ۱ـ یك عدد باقی (در عمل جمع کردن حساب گفته میشود) ۲ـ (مج) بدون شك و شبهه، بدون تأخیر
el değiştirmek دست عوض کردن، دست بدست چرخاندن
elde etmek ۱ـ بدست آوردن، تأمین کردن ۱ـ نفوذ کردن، تأثیر کردن در کسی، دوست شدن با کسی برای پیش بردن کاری، از خود کردن
elde kalmak روی دست ماندن، باقی ماندن، فروش نرفتن
elde tutmak در دست نگاهداشتن، از دست ندادن
elden almak از دست اول خریدن، ازدست خریدن نه از بازار
elden çıkarmak فروش رساندن مال یا متاعی
elden düşme مستعمل، کار کرده
elden düşürmemek کتاب یا تسبیح یا چیز دیگر ازدست رها نکردن، با آن همیشه سر و کار داشتن، حاجت دست قراردادن
elden geçirmek تعمیر کردن، تصحیح کردن، سروصورت دادن، تمیز و مرتب کردن
elden gelmek ازدست برآمدن، قادر بودن یا ازعهده برآمدن کاری
elden gitmek ازدست رفتن، گم شدن، ازدست دادن
eldiven دستکش
ele başı ۱ـ اوستای بازی، بچه‌ای که در بازی بزرگتر همه میشود ۲ـ سر کرده، بزرگتر، محرك، سردسته
elek الك
elekçi ۱ـ الك فروش، الك ساز ۲ـ کولی، قبطی
elektrik الکتریك، الکتریسیته، برق، چراغ برق
elektrikçi الکتریکچی، مأمور برق
elektrikli ۱ـ برقی، الکتریکی ۲ـ پرآشوب، پرهیجان، هیجان انگیز
elektroliz تحلیل اجسام مرکب توسط جریان برق، تجزیهٔ شیمیائی بوسیلهٔ جریان برق، الکترولیز
elektrolit جسمی که بوسیلهٔ جریان برق تجزیه میشود
elektron الکترون، اتم منفی الکتریك

elektrod الکترود ، هریك از میله‌های فلزی که در الکترولیت وجود دارد ــ نام مثبت «آنود» ومیلهٔ منفی «کاتود» میباشد
el ele دست بدست ، دست دردست یکدیگر
elem الم ، درد ، غم ، غصه
eleman ۱ـ عضو ، کارمند ، کارگر، عنصر، آلت ۲ـ جزء ، رکن
elemeği دسترنج ، حق‌الزحمه ، دستمزد ، اجرت
elemek ۱ـ الك کردن ، بیختن ، سرند کردن ۲ـ جدا کردن ، انتخاب کردن
eleştirmek موشکافی کردن ، انتقاد علمی کردن
eletmek بادست اشاره کردن ، دست تکان‌دادن
el vermek لودادن ، مقصری را تسلیم یا معرفی کردن
el feneri چراغ دستی، چراغ قوه‌ای
el freni ترمز دستی
elhasıl خلاصه ، باری ، الحاصل
eli ağır ۱ـ متأنی، کسی که یواش حرکت میکند ۲ـ سنگین دست ، دست سنگین ۳ـ بد بده ، سخت بده ، کسی که بدهی خودرا دیر و بسختی میپردازد
eli bayraklı پرشر و فساد ، شریر، دعواکن ، بی‌ادب (درمورد زنها)
eli çabuk تند دست ، فرز ، چالاك ، زرنگ
eli dar تنگ‌دست ، دست‌خالی، بی‌پولی
eli değmek فرصت کردن ، فرصت‌داشتن، فرصت شدن
eli düzgün کسی که دستش بکارآشناست ، ماهر، کسی که کار را خوب انجام میدهد
elifba الفبا
eligenişlemek گشایش‌یافتن ، استطاعت پیدا کردن ، پولدارشدن
eli hafif کسی که دستش سبك است ازقبیل جراح ، دندانساز ، آمپولزن یا سلمانی که براحتی و بدون اذیت و درد زیاد کار را انجام میدهد
eli kulağında در شرف انجام یافتن ، فی‌الفور ، زود ، الان
elîm الیم ، دردناك
eli maşalı پرشر و فساد ، پربلا ، شریر، غرشمال
elinden gelmek ازدست برآمدن ، از عهده برآمدن
elinden tutmak دستگیری کردن ، زیر بالش راگرفتن
elips قطع ناقص ، بیضی شکل
eli sopalı چوب‌بدست ، گردن‌کلفت ، قلچماق
el işi کار دستی ، صنعت یدی
eli yatmak عادت‌داشتن دست ، کاردانی، مهارت داشتن
el koymak ضبط کردن ، دست گذاردن، مصادره کردن
elleme دست‌کاری ، دست‌زدگی
ellemek دست زدن ، تماس کردن ، لمس کردن ، دستکاری کردن
ellenmek دست زده شدن ، دست‌کاری‌شدن
elli ۱ـ پنجاه ۲ـ دسته‌دار ۳ـ دست‌دار، بادست
ellilik ۱ـ اسکناس پنجاه لیره‌ای ، پنجاهی ۲ـ پنجاه ساله ۳ـ پنجاه تائی
ellinci پنجاهم ، پنجاهمین
ellişer پنجاه‌پنجاه ، پنجاه تائی ، پنجاه‌تا پنجاه‌تا
elma سیب
elmacık ۱ـ سیبچه ، سیب کوچك ۲ـ برآمدگی استخوان گونه
elmalık باغ سیب ، سیبستان
elmas الماس

elöpmek دست‌بوسی
el sallamak دست تکان‌دادن
el sıkmak دست‌فشردن ، دست دادن
el sürmek دست مالیدن ، دست‌زدن ، لمس کردن
el şakası شوخی دستی
elti جاری ، زن برادرشوهر، هم‌عروس
elulağı وردست ، بچه شاگرد ، شاگرد زیردست ، خانه شاگرد ، پادو
elveda الوداع ، وداع ، خداحافظی
elverişli مناسب ، سهل‌الوصول ، موافق ، بدردبخور
elverişsiz نامناسب ، غیرمتناسب
el vermek ۱- دست دادن ۲- کافی‌بودن ، بدردخوردن
elyaf الیاف ، لیف‌ها ، لیفه‌ها
elyazısı دست‌نویس، دست‌نوشته ، خط دستی ، دستخط
elyazması کتاب خطی، کتابی که بادست نوشته شده
el yummak دست را مشت کردن ، بحالت مشت درآوردن
elzem الزم ، لازم‌تر ، واجب‌تر
em (قد) دوا ، علاج ، چاره
emanet امانت
emanetçi امانت‌دار ، امانت‌نگهدار
emare اماره ، علامت ، نشانه ، اثر
emaret (قد) امارت ، امیرنشین ، امیری
emaye لعابی، لعاب‌دار
emdirmek عمل مکیدن را انجام دادن ، وادار بمکیدن کردن
emek زحمت ، کار ، خدمت ، دسترنج
emekçi زحمتکش، کارگر، رنجبر
emeklemek سینه‌خیز کردن بچه ، باسینه وپا راه رفتن کودک
emekli بازنشسته ، متقاعد
emektar خانه‌زاد، کسی که خدمت طولانی کرده باشد
emel امل، آرمان ، آرزو ، میل
emin امین
emir امر، فرمان،
emîr امیر، بزرگ ، رئیس. آقا
emirber امربر، فرمان‌بردار
emirname امریه ، امرنامه
emlâk املاك ، اراضی ، ملك
emmek مکیدن ، مك‌زدن ، جذب کردن
emniyet ۱- امنیت، آسایش ۲- شهربانی، آگاهی پلیس ۳- اعتماد ، اطمینان
emniyetli مورد اعتماد ، مطمئن
emniyetsizlik عدم اعتماد و اطمینان
emperyalizm ۱- امپریالیسم، وسعت‌طلبی حدود کشور ۲- سیاست استثمار منابع طبیعی کشورهای دیگر
emperyalist امپریالیست
emprime پارچهٔ ابریشمی گل و نقشه‌دار
emraz امراض ، مرض‌ها ، ناخوشی‌ها
emretmek امر کردن ، فرمودن ، امر دادن
emri vaki امر واقع ، عمل انجام شده
emsal ۱- امثال ، مثل‌ها ، مثال‌ها ۲- اقران ۳- نمونه و سرمشق
emtia امتعه ، مال‌ها ، اجناس
emval اموال ، مال‌ها
emzik ۱- پستانك ، شیشهٔ پستانك ، سر پستانك ۲- لولهٔ قوری
emzikli ۱- زن بچه شیرده ۲- قوری یا لیوان لوله‌دار یا دهانه‌دار
emzirmek بچه شیردادن
en پهنا، عرض ، گشادی ، پهنی
en پیشوند صفت تفضیلی (در اول صفت میآید وآنرا صفت تفضیلی میکند)
enayı (عو) احمق ، خل ، ساده‌لوح
enayilik بلاهت ، حماقت ، ساده‌لوحی
encek=encik توله ، بچهٔ حیوانات پستاندار مانند سگ و گربه
encümen انجمن ، کمیسیون
endam اندام ، قدو بالا
endamlı خوش‌اندام ، خوش‌هیکل

endaze اندازه ، میزان ، واحد طول قدیم (معادل ۶۵۰ سانتیمتر)
ender نادر، کمیاب ، نایاب
endişe اندیشه ، ترس، واهمه
endüstri صنعت ، صناعت ، پیشه وهنر
enek ۱- غبغب ۲- اخته شده
enerji قوه ، قدرت ، انرژی
enfarktüs سکتهٔ قلبی
enfes بسیار لذیذ ، قشنگترین ، لذیذترین ، عالیترین
enfıye انفیه
enflasyon تورم اسکناس، تنزل‌قیمت پول
enflüanza انفلوانزا
enfüsî ذهنی، معنوی ، باطنی، انفسی
engebe ناهمواری زمین ، بالاآمدگی و تورفتگی‌های زمین، پست و بلندی
engebeli زمین ناهموار و پست وبلندی‌دار
engel مانع ، رادع ، اشکال
engellemek مانع شدن ، جلوگیری کردن
engerek افعی ، نوعی مار کوچك پرزهر
engin ۱- وسیع ، پهناور ، بیکران ۲- پست ، کم‌قیمت ۳-کم عمق ، کم‌ارتفاع
enginar کنگرفرنگی ، انگنار
enik=encik تولهٔ حیوان پستاندار
eniklemek توله‌کردن ، بچه‌زائیدن حیوان پستاندار مانند سگ
enikonu سرتاسر، تمام‌کمال، حسابی
enişte شوهرخواهر، شوهرخاله ، شوهرعمه
enkaz خرده‌ریزه ، تکه‌پاره‌های ساختمان یا بنا یا ماشین و غیره ، خرابه ، باقیمانده و تکه‌های بنای خراب شده ، هوار ، آوار
enlem عرض جغرافیائی، مدار جغرافیائی
enli پهن ، عریض
ense پس گردن ، پشت گردن
enselemek (عو) گیر آوردن ، بچنگ انداختن ، یقهٔ کسی‌را بدست آوردن
ensiz باریك ، کم‌عرض ، تنگ
enstitü بنگاه ، انستیتو
entari پیراهن زنانه ، لباس بلند زنانه یا مردانه
enteresan جالب توجه
enterne زیرنظر، تحت نظر ومراقبت
entertip ماشین حروف‌چینی اتوماتیك
entipüften بی‌ارزش ، چرت و پرت
entrika دسیسه ، حقه‌بازی ، تحریك ، آنتریك
entrikacı حقه‌باز ، متقلب ، دسیسه‌کار
epey زیاد ، خیلی ، فراوان
epeyce بقدرکافی، نسبتاً زیاد ، بطورحسابی
epik ۱- هنر ، صنعت ۲- حماسی (در شعر و ادبیات)
er ۱- زود ۲- مرد ۳- نفر ، سرباز ۴- شجاع ، قهرمان ۵- صاحب ، ارباب ، متخصص
erbain اربعین ، چلهٔ زمستان ، چهل روزهٔ وسط سرمای زمستان
erbap ارباب ، کسی که کاری را خوب میداند ، اهل فن
erbaş درجه‌دار (نظ)
erdem فضیلت
erdemli صاحب فضیلت ، فاضل
erden باکره
erdirmek رسانیدن ، ایصال‌کردن
erek هدف ، منظور مقصد
erenler راشدین ، واصلین ، رسیدگان بحق (تص)
erganun ارغنون ، ارگ
ergeç ۱- دیر یا زود ، بزودی ، هروقت باشد ۲-(erkeç= بز نر)
ergen ۱-کسی که بسن بلوغ رسیده ولی هنوز متأهل نشده ۲- عزب ، مجرد
ergin رشید ، بالغ ، کامل ، رسیده ، پخته

erguvan ۱ـ ارغوان ، رنگ ارغوانی، رنگ سرخ مایل به بنفش ۲ـ درخت ارغوان
erik آلو ، آلوچه ، گوجه
erimek ۱ـ ذوب شدن ، آب شدن ، بازشدن ، گداخته‌شدن ۳ـ کم‌شدن، تحلیل رفتن ۲ـ (مج) از خجالت آب شدن
erişmek ۱ـ نایل‌شدن ، بهم‌رسیدن ، واصل‌شدن ۲ـ رسیدن میوه
erişte رشته (خمیر)
eritilmek آب کرده‌شدن ، ذوب کرده شدن
eritmek ۱ـ آب کردن ، ذوب کردن ، حل کردن ، گداختن ۲ـ برباد دادن ، اسراف کردن ، ولخرجی کردن
eriyik محلول ، شیره (فیز)
erk قدرت ، اقتدار ، نفوذ
erkân ۱ـ ارکان ۲ـ بزرگان ، اعیان ۳ـ اصول قاعده
erkeç بز نر
erkek ۱ـ مرد ، نر ۲ـ مردانه ۳ـ شوهر، زوج ۴ـ شجاع، بی‌باك ۵ـ خوش‌قول
erkeklik مردی ، جرأت ، شجاعت ، مردانگی
erkeksi مردوار ، شبیه مرد
erkeksiz بی‌مرد ، بی‌شوهر ، بدون سرپرست
erken زود
erkence قدری زود ، کمی زودتر
erkenci صبح‌خیز ، سحرخیز ، کسی که زود میآید یا زودتراز موقع سر وظیفه حاضر میشود
erkin آزاد ، مستقل
erkinlik آزادی ، استقلال
erlik مردانگی، مردی
ermek ۱ـ نایل‌شدن ، موفق‌شدن ۲ـ رسیدن ، واصل شدن ۳ـ پخته شدن ، رسیده شدن ۴ـ ارشادشدن
Ermeni ارمنی
Ermenice زبان ارمنی
eroin هروئین ، مادهٔ مخدره که از مرفین میگیرند
ersiz=erkeksiz بی‌مرد ، بی‌شوهر
erte روز بعد ، فردا روز
ertelemek موکول به‌بعد کردن ، بتأخیر انداختن ، تعلیق کردن
ertesi بعد ، بعدی
ervah ارواح ، روح‌ها
erzak ارزاق ، خوراك ، آذوقه
esans اسانس ، عطر، جوهر
esaret اسارت ، قیادت
esas ۱ـ اساس، اصل، پی، بنیان ، بنیاد، پایه ۲ـ ذات ، جوهر، حقیقت
esasen اساساً ، اصلاً ، ذاتاً
esaslı اساسی، کامل، حسابی، اصلی
esassız بی‌اصل ، بی‌اساس ، بی‌پایه
esatir جمع اسطوره ، اساطیر، افسانه‌های باطل ، افسانه‌ها و داستانهای خدایان و پهلوانان ملل قدیم
esbab اسباب ، سبب‌ها ، علل ، وسائل
esbak اسبق ، سابقی
esef اسف ، تأسف ، افسوس ، اندوهگین شدن بر.....
esen سالم ، نیرومند
esenlik صحت ، سلامت ، نیرومندی
eser ۱ـ اثر ، نشان ، علامت ، نشانه ۲ـ کتاب، تألیف ، شعر، عمل‌خطیر ۳ـ جاپا ، نشان قدم ۴ـ تأثیر
eseri cedit کاغذ سفید رقعه‌ای
eshap=ashap اصحاب
esham اسهام ، حصه‌ها ، سهم‌ها
esin وزش ، نسیم ، باد ملایم
esir ۱ـ اسیر ۲ـ گرفتار ، برده

esîr اثیر، هوا و جو، اتر
esirci برده‌فروش
esirgemek ۱ـ حمایت کردن، حفظ و صیانت کردن ۲ـ مضایقه کردن، دریغ داشتن
esirgeyici ۱ـ رحمن، حافظ، رحیم ۲ـ بخیل، خسیس، لئیم
eski ۱ـ کهنه، عتیق، قدیم ۲ـ سابق، قدیمی
eskici ۱ـ کهنه‌فروش، کهنه‌خر، سمسار ۲ـ پینه‌دوز
eskimek کهنه شدن، فرسوده شدن
eskimo اسکیمو
eskitmek کهنه کردن، فرسوده کردن
eskrim شمشیربازی
eskrimci شمشیرباز
eslâf اسلاف، پیشینیان، گذشتگان
esma اسماء، اسمها
esmek ۱ـ وزیدن، هوا آمدن ۲ـ (مج) بخاطر آمدن
esmer سبزه، سیاه‌چرده، گندم‌گون
esna اثناء، خلال، هنگام، درمیان
esnaf ۱ـ اصناف، کاسب‌کار، پیشه‌ور ۲ـ بازاری، کسبه ۳ـ رسته صنف، دسته
esnek کش‌دار، قابل ارتجاع
esnemek ۱ـ خمیازه کشیدن، دهن‌دره کردن ۲ـ تکان‌خوردن، خم‌شدن، ارتعاش‌یافتن، کج و کوله شدن
esrar ۱ـ اسرار، سرها ۲ـ تریاك، حشیش، افیون
esrarkeş تریاکی، تریاك‌کش، افیونی، بنگی
esre کسره، زیر
esrik (قد) مست، مشروب‌خورده
estağfurullah استغفرالله
estek-köstek حرف چرت و پرت، مزخرف
ester ۱ـ استر، قاطر ۲ـ ترکیبی از آسید و الکلوئید
estetik زیباشناسی
esvap لباس، جامه، رخت (اثواب)
eş ۱ـ جفت، قرین ۲ـ زوج یا زوجه، همسر ۳ـ شبیه، مثل، مانند، مساوی
eşanlamlı مترادف، هم‌معنی
eşantiyon نمونه
eş'ar اشعار، شعرها
eşarp روسری
eşdeğer هم‌قیمت، معادل، مبادله
eşek ۱ـ الاغ، خر، حمار، درازگوش ۲ـ (مج) نادان، احمق، ابله
eşekçi خرکچی
eşeklik (مج) خریت، حماقت
eşelemek ۱ـ کاویدن، کندن، زمین را کندن و سوراخ کردن ۲ـ (مج) تعقیب و پی‌گیری کردن
eşhas ۱ـ اشخاص، مردم ۲ـ افراد یا اشخاصی که در نمایش‌بازی میکنند، آکتورها
eşik ۱ـ آستان، درگاه، آستانه ۲ـ پل چوبی یاخرك زیرسیم تار یا کمانچه
eşinmek کندن یا گود کردن زمین که مرغها یاحیوانات دیگر بادست یا پا میکنند
eşit ۱ـ مساوی، معادل، برابر ۲ـ علامت مساوی (=)
eşitlemek مساوی کردن، معادل کردن
eşitlik ابری، مساوات
eşitsizlik عدم برابری، عدم تعادل، غیرمساوی‌بودن
eşkâl اشکال، شکلها، وضع ظاهری، مشخصات انسان
eşkenar متساوی‌الاضلاع
eşkiya اشقیا، یاغی، راه‌زن، قطاع‌الطریق

eşkiyalık یاغی گری ، راه‌زنی
eşkin چهارنعل ، تاخت ، یرغه ، یورغه
eşlemek متقارن کردن ، متعادل نمودن ، دوچیز متشابه را باهم آوردن
eşlik ۱ـ تقارن ، تعادل ۲ـ رفاقت ، هم‌آهنگی، همراهی ، همکاری
eşme ۱ـ عمل کندن یا کاوش ۲ـ چشمهٔ آب که در محل‌های ریگزار با کندن وکاویدن زمین پیدا میشود
eşmek گود کردن ، کندن ، کاویدن
eşraf اشراف ، اعیان ، بزرگان ، ثروتمندان
eşref باشرف‌ترین ، اشرف
eşsiz بی‌مانند ، بی‌مثل، بی‌همتا
eşya اشیاء ، اثاثیه ، اجناس
et گوشت
etajer قفسه ، رف
etamin پارچهٔ شماره‌دوزی ، پارچهٔ پنبه‌ای درشت‌باف برای گلدوزی
etçil گوشتخوار
etek ۱ـ دامن ، دامنهٔ کوه وغیره ۲ـ محل عورت ، جاهای محرم بدن انسان
eteklemek غلو در حرمت و احترام ، دامن کسی‌را بوسیدن
eteklik پارچهٔ دامنی
eter اتر
etibba اطباء ، طبیب‌ها
etiket ۱ـ اتیکت ، برچسب ۲ـ (مج) آداب ، تشریفات ، تعارفات
etilen اتیلن ، نام گازی است کم بو و بی‌رنگ
etimoloji علم ریشه‌شناسی کلمات
etine dolgun آدم نسبتاً چاق
etkafalı احمق ، ابله ، نادان ، کودن
etken ۱ـ مؤثر ، عامل مؤثر ۲ـ معلوم (دس)
etki تأثیر، اثر، نفوذ
etkilemek تأثیر کردن ، نفوذ کردن
etkili مؤثر، بانفوذ
etli گوشتالو ، پر گوشت ، چاق
etmek کردن ، نمودن ، انجام‌دادن ، بجاآوردن
etnik قومی، نژادی
etnografya شرح نژادها ، شرح مربوط به‌طوائف بشر
etnoloji نژادشناسی، علم شناسائی اقوام و طوائف بشر
etobur گوشتخواران
etraf اطراف
etraflı وسیع ، کامل ، مفصل
etsiz لاغر، بی گوشت
etsuyu آبگوشت ، نخودآب
ettirgen متعدی (فعل)
ettirmek بوسیلهٔ دیگری کاری انجام‌دادن
etüt مطالعه
etüv دستگاه ضدعفونی آلات و لوازم طبی، اتو ، دیگ بزرگ که بافشار زیاد بخار لوازم والبسهٔ طبی‌را ضدعفونی میکند.
etvar اطوار ، حرکات
etyaran مرض گوشه کردن انگشت، عقربك
ev ۱ـ خانه ، منزل ، مسکن ، جایگاه ۲ـ عائله ، خانواده
ev açmak تشکیل خانواده
evamir اوامر
ev bark اهل‌وعیال ، اهل‌خانه
evbaş اوباش
evcek مع عائله ، بااهل و عیال ، با ایل و اولاد
evci محصل شبانه‌روزی ، سربازی‌ که شبهای آخرهفته را بخانه میرود
evcil اهلی، خانگی
evcimen خانه‌دار ، باسلیقه ، علاقمند به خانه و خانواد
evç اوج
evermek خانه‌دار کردن ، متأهل کردن

evet بلی، بله ، آری
ev halkı اهل‌خانه ، افراد عائله
evham اوهام، خیالات
eviç آهنگی‌است در موسیقی ترکی قدیم
evirmek برگرداندن ، عوض‌کردن
ev kadını زن خانه‌دار ، زنی‌که درمحل دیگرکار نمیکند
evkaf اوقاف
evlâ اولی، برتر، بهتر
evlâdiye چیز بادوام و محکم ، چیز پردوامی‌که از نسلی به نسلی انتقال یابد
evlât اولاد ، فرزند
evlâtlık فرزند خوانده
evlek ۱- شیار، شیار شخم ۲- ربع‌هکتار ۳- زهکش ، آب‌رو، جوی‌کوچك در مزرعه
evlendirmek متأهل‌کردن ، زن یا شوهردادن ، عروس یا دامادکردن
evlenmek ازدواج‌کردن ، متأهل‌شدن، زناشوئی‌کردن
evleviyet برتری ، اولویت
evli متأهل، خانه‌دار
evlilik متأهل‌بودن ، خانه‌داربودن
evliya ۱- اولیاء ، مدفن پیر یا ولی، مدفن امامزاده
evrak ۱- بایگانی ۲- اسناد ۳- اوراق
evrat اوراد ، جمع ورد ، دعاها و ذکرها
evren ۱- اژدها ۲- دنیا ، جهان ، عالم ، فلك ۳- روزگار ، زمانه ۴- بزرگ
evrensel دنیائی، جهانی، عالم‌شمول
evrim تکامل ، تحول
evsaf اوصاف
evvel ۱- اول ، نخست ، نخستین ۲- جلوتر، قبل
evvelâ اولاً ، اول ، نخست
evvelce قبلاً ، اولاً ، درسابق
evvelki اولی، نخستین ، پیشین ، گذشته ، قبلی
evveliyat مقدمات ، پیشینه ، سابقه
ey ای (حرف نداء)
eyalet ایالت ، استان
eyer زین ، زین برگ
eyerlemek زین‌کردن
eyitmek (قد) گفتن ، بیان‌کردن
eylem فعل، عمل
eylemek کردن ، نمودن (فعل‌کمکی)
eylemli عملی ، فعلی
eylemsiz بی‌اثر، بدون عمل (درمورد دستیار یادانشیاری‌که رسماً عنوان دارد ولی عملا کار انجام‌نمیدهد)، پاسیف
eylül نام نهمین ماه ترکیه (سپتامبر)
eytam ایتام ، یتیمها
eyvah ای وای ، وای ، واه
eyvallah ۱- ای‌والله ۲- متشکرم ۳- بسیار خوب ۴- خداحافظ
eyyam ایام ، روزها
eza اذیت ، رنج ، ایذاء
ezan اذان
ezanî ساعتی‌که با اذان غروب میزان میشود و در غروب آفتاب ساعت ۱۲ را نشان میدهد
ezber ازحفظ ، ازبر
ezberci کسی‌که درس را طوطی‌وار ازبر میکند
ezberlemek ازبرکردن ، حفظ‌کردن
ezcümle ازجمله ، منجمله ، ازقبیل، مثلاً
ezdirmek بوسیلهٔ دیگری له‌کردن یا خردکردن یا پامال‌کردن
ezel ازل ، قدیم ، اول‌الاول
ezelî ازلی ، قدیمی
ezgi لحن ، آهنگ ، مقام (درموسیقی) ، نوا
ezgil = muşmula ازگیل
ezgin له‌شده ، لهیده ، خرد و پایمال‌شده
ezici ۱- خردکننده ، له‌کننده

۲ـ قطعی، قوی

ezik لهشده ، خردشده ، لهیده

eziklik مالش دل ، دل ازحال‌رفتگی

ezilmek خرد شدن ، له شدن ، پایمال شدن

ezinti مالش‌رفتن دل ، غش‌رفتن دل ، بیحالی (ازگرسنگی)

eziyet اذیت ، ناراحتی

ezme ۱ـ له شدگی، کوبیده شده ۲ـ له شدگی، مالش‌رفتگی، خرد شدگی، زدگی میوه وغیره

ezmek ۱ـ خرد کردن ، له کردن ، پایمال کردن ۲ـ شکست دادن ، غالب شدن ۳ـ کوبیدن ، کوفتن ، نرم کردن

Ezrail = Azrail عزرائیل

F

F, f	هفتمین حرف الفبای ترکی «ف»
fa	صدای فا ، چهارمین نت موسیقی
faal	فعال ، کاری ، جدی ، زرنگ
faaliyet	فعالیت
fabrika	کارخانه ، کارگاه ، فابریك
fabrikacı	کارخانه‌چی، صاحب‌کارخانه
fabrikatör	صاحب‌کارخانه ، کارخانه‌دار
facia	۱ـ فاجعه ، مصیبت ۲ـ نمایش غم‌انگیز ، تراژدی
fâcir	فاجر، بدکار ، گناهکار
fağfur	۱ـ عنوان سلطان در چین قدیم ، خاقان چین ۲ـ ظروف چینی
fahiş	۱ـ فاحش ، زیاد ، فزون ازحد ۲ـ زشت ، کریه ، شرم‌آور
fahişe	فاحشه ، جنده
fahrî	افتخاری ، مجانی
fahriye	مدیحی‌که شاعر راجع به‌اوصاف فصاحت و شجاعت خودش به‌سبك شعرای دورهٔ جاهلیهٔ عرب درشعر خود میآورد
faide=fayda	فایده ، سود ، نفع
faideli=faydalı	مفید، بافایده، سودمند
faidesiz=faydasız	بی‌فایده ، بیهوده ، بی‌سود
faik	برتر، مرجح ، بالاتر، غالب ، چیره ، فایق
fail	فاعل،کننده، سازنده، عامل
faiz	ربا، نزول، تنزیل، فرع ، بهره ، ربح
faizci	رباخوار ، نزول‌خور ، ربح‌بگیر
fak	تله ، دام
faka basmak	به‌دام‌افتادن
fakat	فقط ، اما، ولی، وایکن
fakır	فقر ، فاقه ، تنگدستی
fakîh	فقیه
fakir	۱ـ فقیر ، تهی‌دست ، بینوا ۲ـ بنده ، من (در مقام تواضع) ۳ـ درویش هندی ، جوکی
fakirhane	۱ـ کلبهٔ درویشی ، بنده منزل ۲ـ دارالمساکین
fakülte	دانشکده ، فاکولته
fal	فال ، طالع‌بینی
falaçmak	فال‌گرفتن ، تفأل
falaka	فلکه ، چوب فلك ، فلکه‌کردن
falan	فلان
fal bakmak	فال‌دیدن
falcı	فالچی، فال‌بین ، طالع‌بین
falcılık	فال‌بینی ، طالع‌بینی
falçete	کارد یا تیغ کفاشی

falso ۱- غلط یا اشتباه درنت موسیقی
۲- (مج) خطا ، اشتباه ، کار غلط
falso yapmak کار خطا کردن ، غلط کاری کردن
faltaşı سنگ فالگیری ، نخود فال
familya فامیل ، عائله ، خانواده
fâni فانی، ناپایدار
fanila ۱- فلانل ، نوعی پارچهٔ سبك پشمی نرم ۲- زیرپوش کشی یا پشمی، زیرپیراهنی یا زیرشلواری کش‌باف
fantaziye فانتزی ، تجملی، آرایشی
fantezi ۱- فانتزی ، خیالی ، توهمی
۲- تجملی
fanus ۱- فانوس ، چراغ بادی
۲- چراغ دریائی
far چراغ جلو اتومبیل ، لامپ جلو وسائط نقلیه
faraş خاك‌انداز ، بیلچهٔ خاکروبه
faraza بالفرض ، اوفرض ، فرضاً
farazî فرضی ، تصوری
faraziye فرضیه
farbala دامن چین‌دار ، سجاف چین‌دار ، چین‌چین دور پرده یا دامن لباس
fare موش
fare kapanı تله‌موش
farfara پرحرف ، پرچانه
farfaralık پرحرفی، پرچانگی
fariğ ۱- فارغ ، آزاد ، خلاص
۲- دست کشیده از چیزی
farik فارق ، فرق کننده
farika علامت فرق ، وجه تمایز ، علامت فارقه
Farisî فارسی
fariza فریضه ، وجیبه ، وظیفه یا حکم شرعی
fark فرق ، تمیز ، تفاوت
farketmek متوجهٔ فرق چیزی شدن ، فهمیدن ، ملتفت شدن
farklı فرق‌دار ، متفاوت ، متغایر، مختلف
farksız بدون فرق ، بدون تفاوت
farmason = mason فراماسون ، ماسون (مج) بی‌دین ، بی‌ایمان
farmasonluk = masonluk فراماسونری
Fars فارس ، ایرانی
Farsça بفارسی، فارسی، زبان فارسی
farz ۱- فرض ۲- واجب ، لازم
farzetmek فرض کردن ، خیال کردن
farzı muhal فرض محال
Fas مراکش
fasafiso چرت و پرت ، حرف بی‌معنی
fasahat = fesahat فصاحت ، بلاغت ، سخنوری
fasarya بی‌دست و پا ، کودن
fasıl ۱- فصل ، باب ۲- اصطلاحی در موسیقی شرقی ۳- غیبت ، ذم
fasıla فاصله
fasılalı فاصله‌دار ، دورازهم ، بافاصله
fasılasız بدون فاصله ، پشت سرهم ، بلافاصله
fasih فصیح ، بلیغ
fâsık فاسق ، بدکار ، گناهکار
fasikül جزء ، جزوه
fâsit ۱- فاسد ، خراب ، بد
۲- دوبهم‌زن ، مفسد
fasletmek حل وفصل کردن، تصفیه کردن، جدا کردن
Faslı اهل مراکش
fasulya لوبیا
faş فاش ، ظاهر کردن ، بروز دادن
faşetmek فاش کردن
faşır-faşır شرشر، صدای آب
faşist فاشیست
fatih فاتح ، فتح کننده ، کشورکشا
fâtiha فاتحه ، سورهٔ اول قرآن کریم
fatura صورت حساب
fava خوراك پخته شده از باقلا و روغن زیتون با آبلیمو

favori ۱ـ موی بلند دوطرف صورت پهلوی گوش که بگذارند بلند شود ۲ـ اسب دوست داشته‌شده که امید میرود در اسب‌دوانی برنده شود
fay شکاف زمین (جغ)
fayans چینی، دستشوئی یا وان چینی، دستگیره و کناره‌های چینی‌حمام
fayda = faide فایده ، نفع ، سود
faydacılık سودپرستی، طریقهٔ یاسلك فایده پرستی (فل)
faydalanmak استفاده کردن ، نفع بردن
faydalı=faideli مفید ، سودمند ، بافایده
faydasız بی‌فایده ، بی‌سود
fayrap آتش کشتی یا دیگ بخار را زیاد کردن ، (مج) کاری را تسریع کردن ، سرعت‌دادن
fayton درشکه
faz (برق) فاز ، مرحله ، دوره (فیز)
fâzıl=erdemli فاضل ، صاحب فضل
fazilet=erdem فضیلت
fazla زیاد ، افزون ، بیشتر، خیلی، بیش‌از حد
fazlasiyle بیش از حد کافی ، بیش از اندازه
fecaat افتضاح ، فجیع والم
feci فجیع ، الیم ، دردناك ، جانگداز
fecir فجر، سفیده‌دم ، سفیدی صبح
feda فدا ، برای چیزی از چیز دیگر گذشتن
fedai فدائی
fedakâr فداکار
fedakârlık فداکاری
federal وابسته به‌اتحاد دول ، مربوط به اتحاد ، فدرال
federasyon ۱ـ اتحاد چندکشور ، اتحاد چند استان ، فدراسیون ، اتحاد چند جمعیت یا دسته‌ای از مردم ۲ـ سازمان ورزشی که‌اداره کنندهٔ یك رشته از ورزش است
fehmetmek فهمیدن ، درك کردن
fehva فحواء ، مضمون ، معنی
fek فك ، قطع کردن ، جدا کردن
felâh فلاح ، نجات ، رستگاری
felâket فلاکت ، بدبختی، بلا ، مصیبت
felâketzede مصیبت‌زده ، منکوب
felç فلج ، سکته
feldispat فلدسپات ، سنگی‌است معدنی بلوری مرکب از سلیکات‌آلومونیوم با پتاسیم یاسدیم یاکالسیم یاباریوم وغیره که در اغلب سنگهای معدنی یافت میشود
felek ۱ـ فلك ، آسمان ، سپهر ۲ـ (مج) تقدیر، قضا
felekiyat (قد) ستاره‌شناسی، علم نجوم
felekzede مصیبت‌زده ، بدبخت ، فلك‌زده
Felemenk کشور هلند
Felemenkçe زبان هلندی
Felemenkli هلندی ، اهل هلند
fellâh ۱ـ دهقان یا فلاح اهل مصر ۲ـ (مج) کاکاسیاه
fellik fellik بطور دستپاچه ، باعجله هرطرف پی چیزی گشتن
felsefe فلسفه ، حکمت
felsefeci اهل فلسفه
felsefî فلسفی، مربوط به فلسفه
feminist طرفدار حقوق زنان
feminizm مسلك طرفداری ازحقوق زنان
fen فن ، عنوان علوم فیزیك و شیمی و ریاضی و امثاله
fena بد ، فاسد ، زشت
fenâ فنا، نابودی ، محویت
fenalaşmak ۱ـ خراب شدن ۲ـ خراب شدن حال کسی ۳ـ غش کردن ، از حال رفتن
fenalaştırmak باعث خرابی‌شدن
fenalık ۱ـ بدی ۲ـ غش، ازحال رفتگی
fener ۱ـ فانوس، چراغ بادی ۲ـ چراغ دریائی ۳ـ چراغهای کنارخیابان ۴ـ سینی قهوه‌چی

fenerci ۱- فانوس‌ساز ۲- متصدی فانوس دریائی
Fenike فنیقیه
Fenikeli اهل فنیقیه ، فنیقیه‌ای
fennen از نظر فنی
fennî فنی
fenomen حادثه ، عارضه ، عرض ، تجلی
fent ۱- حیله ، حقه ۲- عشوه ، کرشمه
fer ۱- فر، روشنی، پرتو ، نور ۲- شوکت ، جلال ، جاه
ferace ۱- نوعی چادر که در ترکیهٔ قدیم زنان سرمیکردند ۲- نوعی جبه یا لبادهٔ علماء در ترکیهٔ قدیم
ferağ ۱- راحتی، آسودگی، فراغ حال ۲- انتقال ملك ، بخشیدن ملك ، فراغ حاصل کردن
feragat از حقی صرفنظر کردن ، فراغت
ferah ۱- شاد ، خوشنود ، شادی ، راحتی، فرح ۲- وسیع ، فراخ
ferahfeza آهنگی‌است درموسیقی ترکی
ferahlamak شادشدن ، خوشحال‌شدن ، شادی کردن ، فرحناك شدن
ferahlandırmak شاد کردن ، خوشنود و خوشحال کردن دیگری
ferahlanmak از غصه خلاص‌شدن ، شادی کردن
ferahlatmak خوشحال کردن، شاد کردن
ferahlık ۱- شادی ، فرح ، خوشی ۲- وسعت، فراخی،گشایش دل یا کار
ferahnâk آهنگی‌است درموسیقی ترکی
feraiz ۱- فرائض ، احکام شرعی ۲- احکام شرعی وراثت
feraset فراست ، ذکاء ، هوش
ferç فرج
ferda فردا
ferdi فردی
feri فرع ، شاخه
fer'i فرعی
feribot کشتی حمل‌ونقل اتومبیل
ferik ۱- (قد) عنوان سابق سپهبد ۲- اسمی که به‌بچهٔ کبك یا بلدرچین بعد از دورهٔ جوجه‌گی داده میشود ۳- بچه‌خروس پائین‌تر از دوسالگی ۴- یك نوع سیب ترد
ferman فرمان ، امر و دستور مخصوص سلطان
fermanlı ۱- فرمان‌بدست ۲- (مج) کسی که حرف هیچکس‌راگوش‌نمیکند پر بلا
fermejüp=çitçit دگمهٔ فشاری ، دگمهٔ قابلمه‌ای
fersah فرسخ
fersiz بی‌فر، بی‌نور ، بی‌شعاع
fersude فرسوده ، کهنه ، ازبین رفته
fert فرد ، شخص ، نفر، تك
fertiği çekmek فرار کردن ، جیم‌شدن
fertik (عو) فرار
feryat فریاد ، فغان ، داد ، جیغ
fes فینه
fesahat فصاحت
fesat ۱- فساد ، خرابی ۲- نفاق ، دو بهم زنی
fesatçı فتنه‌جو ، خراب‌کار ، دو بهم‌زن
feshetmek فسخ کردن ، ملغی کردن ، نسخ کردن، باطل کردن، الغاء کردن
fesleğen ریحان
festival ۱- فستیوال ، جشن ، شادی ۲- (عو) شلوغی مانند حمام زنانه
fethetmek فتح کردن ، گشادن
fetih فتح
fetret فترت ، بحران
fettan فتان ، دلربا، فریبنده
fetva فتوا
fevç فوج
feveran ۱- فوران ۲- هیجان ،جوش‌و خروش
fevk فوق ، بالا ، زبر
fevkalade فوق‌العاده،خیلی‌زیاد،خیلی‌عالی

fevkalbeşer فوق‌البشر
fevkattabia فوق‌الطبیعه
fevrî فوری ، آنی
fevt ۱ـ از دست رفتن ، گم شدن ۲ـ مردن ، فوت
fevvare فواره
feyezan فیضان ، طغیان آب ، لبریزشدن، سررفتن
feyizli بافیض ، فراوان ، پربرکت
feylesof حکیم ، فیلسوف
feyyaz پرفیض و برکت ، فیاض
feyz فیض ، برکت ، فراوانی، بخشش
feza فضا ، جو
fezail فضائل ، جمع فضیلت ، برتریها
fezleke خلاصه ، تلخیص ، خلاصهٔ راپورت پلیس یا بازرس یا بازپرس
fıçı بشکه
fıkara = fukara فقیر، بینوا ، بیچاره ، درویش
fıktan فقدان ، عدم ، نایابی
fıkıh فقه
fıkırdak پرحرکت ، پرجنب و جوش ، پرناز و غمزه
fıkırdamak قلقل کردن ، جوشیدن ، پك‌پك خندیدن، عشوه و نازکردن، غردادن
fıkır-fıkır ۱ـ قلقل ، صدای جوشیدن آب ۲ـ پرحرکت، جلوه‌گر، پرغر وفر
fıkra ۱ـ حکایت کوچك ، ضرب‌المثل ، مثال ۲ـ فقره (قانون) ۳ـ مقالهٔ کوچك روزنامه
fıldır-fıldır درمورد چشمهای پرحرکت و متجسس گفته میشود ، بربر بچپ و راست حرکت کردن چشم
fındık فندق
fındıkçı ۱ـ فندق‌فروش ۲ـ (مج) زن سبك ، زن عشوه‌گر، پرادا
fındıkı رنگ فندق ، بلوطی
fındıkkıran انبر فندقشکن
fırancala = francala نان سفید ، نان سفیدکه در فر پخته میشود
fırça ۱ـ فرچه ۲ـ مسواك ۳ـ قلم مو ۴ـ بروس ، ماهوت‌پاك‌کن ، چتکهٔ لباس
fırçalamak ماهوت پاك کن کشیدن یا زدن به لباس ، فرچه‌کشیدن به‌لباس یا دندان ، چتکه‌زدن
fırdolayı دورادور ، گرداگرد ، دور و بر
fırdöndü ۱ـ محور چرخ ، چرخنده ، گردنده ۲ـ شخص دمدمی ، آدم متغیر ، متلون
fır fır فرفر (چرخیدن)
fırfır چین اطراف لباس، سجاف چین‌دار
fırıldak ۱ـ فرفرهٔ کاغذی ، چرخك ۲ـ بادنما ۳ـ بادگیر، بادکش دیواری پروانه‌دارکه هوای اطاق را تمیز میکند ۴ـ حیله ، حقه
fırıldakçı ۱ـ فرفره‌چی ، فرفره ساز ۲ـ (مج) حقه‌باز ، متقلب ، حیله‌گر، شیاد
fırıl-fırıl فرفر (چرخیدن یاگردیدن)
fırın = furun فر نانوائی، کورهٔ نانوائی، تنور خبازی ، نانوائی
fırıncı نانوا ، خباز ، کسی‌که فر نانوائی را کار می‌اندازد
fırınlamak خشك‌کردن تخته وغیره در کوره یا فر ، چیزی را در فر یا کوره خشك‌کردن
fırka فرقه ، (نظ) تیپ
fırlak جلوآمده، چشم ازحدقه بیرون‌آمده، هرچیزی‌که بیرون‌آمده یا بیرون جسته باشد
fırlama ۱ـ عمل پرانیدن یاپرت‌کردن ۲ـ (عو) ولدالزنا ، حرامزاده
fırlamak پرت شدن ، بیرون پریدن ، بیرون جهیدن ، ازجا یا ازحدقه بیرون‌آمدن، ترقی‌فوری درقیمت چیزی

fırlatmak پرانیدن ، پراندن، پرت کردن
fırsat فرصت ، شانس ، موقعیت
fırt fırt فرت فرت ، پشت سرهم ، زود زود
fırtına طوفان ، کولاك ، تندباد
fırtınalı ۱ــ طوفانی ۲ــ (مج) عصبانی
fısıldamak بیخ گوشی حرف زدن ، نجوا کردن
fısıldaşmak فس‌فس بیخ گوش همدیگر حرف زدن
fısıltı ۱ــ صدای خفیف حرف زدن که بگوش میخورد ، صدای نجوا ، یواشکی حرف زدن ۲ــ شایعه
fısk فسق
fıskıye فواره
fıslamak بیخ گوش کسی فس‌فس کردن ، بطور پنهانی خبری بکسی‌دادن
fıstık ۱ـ پسته ۲ـ (مج) زن یادختر خوش‌قواره و خوش‌اندام
fıstıkçı پسته‌فروش
fıstıkî مغز پسته‌ای ، رنگ سبز باز
fışırdamak صدای خش‌خش‌درآوردن پارچه یا لباس
fışkı تاپه ، تاپاله ، تپاله ، سرگین گاو و اسب و امثاله
fışkırmak جهیدن، جستن ، بیرون‌پریدن
fıta=futa لنگ حمام
fıtık فتق ، باد فتق
fıtır (قد) فطر ، عید فطر ، صدقهٔ فطر ، فطریه
fıtrat فطرت ، سرشت ، طینت ، آفرینش
fıtrî فطری ، ذاتی
fiyango فکل ، پاپیون
fiyat=fiat قیمت ، ارزش ، مظنه ، فی ، نرخ
fidan نهال ، درخت جوان
fidanlık باغ نهال‌کاری ، محل یا باغچهٔ نهال ، نهالستان
fide باغچهٔ تخم پاشیده، تخمی که‌کاشته‌میشود که بعد از سبزشدن درجای دیگر نهال‌کنند
fidye فدیه ، فدیه اعتاق
fifre نوعی آلت موسیقی از تخته مانند نی (در اروپای قدیم)
figan فغان ، فریاد
figüran کسی که حرف نمیزند(درنمایش)، کسی که درنمایش رل‌عمده‌ای‌ندارد، سیاهی‌لشکر
fihrist فهرست ، فهرس
fiil فعل، عمل، کار
filen ۱ـ عملاً ۲ـ اکنون ، فعلاً
filî عملی، حقیقی، بالفعل
fikir فکر، عقل، اندیشه ، ذهن
fikirli باعقل‌وهوش، بافکر
fikirsiz بی‌فکر، بی‌خیال
fikrî فکری ، ذهنی
fil فیل ، پیل
filama=flama ۱ـ بیرق یا پرچم (مخصوص کشتی یادسته‌ای از مردم که معمولاً بشکل مثلث است) ۲ـ بیرق‌های رنگ مختلف که مهندسین یا نقشه‌بردارها بکار میبرند
filân=filânca فلان ، فلانی
filânca=falanca فلان ، فلانی
filarmonik فیلارمونیك ، جمعیت دوستدار موزیك
fildişi عاج
file ۱ــ زنبیل توری ۲ــ تور بافته ، تور سر ۳ــ تور سیمی
fileto گوشت پشت مازو ، گوشت فیله
filhakika فی‌الحقیقه ، درحقیقت
filî=fiilî عملی، واقعی، فعلی
filibit ورم جدار ورید ، آماس دیوارهٔ سیاهرگ اکثراً در زنان حامله پیدا میشود
filigram نوعی کاغذ که وقتی جلو نور میگیرند نقش و نگار آن دیده میشود
filika قایق بارژ ، قایق کوچك نجات که در کشتیها موجود است
filim=film فیلم

filinta نوعی تفنگ کوتاه سواره‌نظام قرابینه
filiz ۱- شاخهٔ نورستهٔ تازه ، شاخ و برگ نورسته ۲- فلز
filizi سبز کمرنگ
filizlemek بریدن یا قیچی‌کردن یا شکستن شاخه‌های زیادی نورستهٔ باغ انگور
filizlenmek ۱- سبزشدن ، روئیدن ، رستن ، بن‌زدن ۲- (مج) روآمدن نوجوان
filo ناوگان ، واحد یاگروه کشتیها یا هواپیماهای جنگی
filoloj لغت شناس ، زبان شناس
filoloji علم شناسائی ریشهٔ لغات ، عام زبان شناسی
filozof ۱- فیلسوف ۲- (مج) قلندر ، درویش‌مسلك
filört=flört لاس ، ملاعبه یا عشقبازی زن و مرد
filtre صافی، فیلتر
filvaki فی‌الواقع
Fin فنلاندی ، اهل فنلاند
final ۱- فینال ، آخرین بازی در بازیهای ورزشی ۲- قسمت اخیر یك آهنگ موسیقی
fincan ۱- فنجان ۲- مقره‌چینی برق و تلفن
fincancı فنجان‌فروشی
Fince زبان فنلاندی
fingirdek پرغر و فر ، پرناز و غمزه
fingirdemek عشوه و غمزه کردن ، غر و غمزه درآوردن ، رفیق‌بازی کردن
fino سگ نوع کوچلو ، سگ کوچك دست‌آموز
firak فراق ، هجران ، دوری
firaklı ۱- حزن‌آور ۲- محزون، فراقدار

firar فرار
firarî فراری
firavun ۱- فرعون ۲- (مج) متکبر ، بدصورت ، بدقلب
fırdevs فردوس ، بهشت ، جنت ، مینو
fire کم‌شدن وزن بواسطهٔ خشکی یا تبخیر
firen=fren ترمز
firengi=frengi سوزاك
fireze=freze آلت تراش‌کاری داخل لوله یا سوراخهای فلزی
firigorifik خنك‌کننده سردکننده (واگن یا کامیون) ، سردخانه‌های متحرك
firkat فرقت ، دوری ، جدائی
firkateyn نوعی کشتی جنگی سریع‌السیر در قدیم
firkete سنجاق مو ، سنجاق سر
firma مارك تجارتی، نام مسجل تجارتخانه یا شرکت ، فیرم
firuze فیروزه ، سنگ فیروزه
fisebilillâh فی سبیل‌الله ، در راه خدا ، (مج) مجانی ، بی‌اجر
fiske ۱- تلنگر، ضربهٔ آهسته که با سرانگشت میزنند ۲- نمك یاادویه که با دو انگشت اول گرفته میشود
fiskelemek تلنگرزدن
fiskos (عو) زیرگوشی یا بچ‌بچ حرف‌زدن، بیخ‌گوش فس‌فس حرف زدن
fislemek=fıslamak بیخ‌گوشی حرف زدن ، خبر نهانی را به‌کسی گفتن
fistan ۱- دامن ، شلیته ، پاچین ، روپوش یا جامهٔ زنانه ۲- نوعی جامه که مردان آرناوود (اهل آلبانی) و یونانی میپوشند
fisto دندان موشی دوختن‌کنار پارچه ، نوعی تورکتانی
fiş ۱- فیش برق ۲- فیش‌کاغذ مانند قبض

۳- فیش‌بازی ، ژتون

fişe almak فیش‌نوشتن ، یادداشت کردن روی کاغذهای کوچك

fişek ۱- فشنگ ، گوله یا گله ۲- فشنگ آتش‌بازی ۳- سکه های فلزی که رویهم چیده شده در کاغذ بشکل استوانه پیچیده میشود

fişeklik کمربند فشنگ ، قطار فشنگ

fişlemek فیش کردن، یادداشت‌ها را روی فیش‌ها نوشتن

fit تحریك ، انگیزش ، خبرچینی ، (عو) حساب پاك شدن ، تصفیه حساب شدن

fitçi دو بهم‌زدن ، مفسد

fitil ۱- فتیله ۲- نخ یا ریسمان باریکی که کنار پارچه میگذارند ۳- مست لایعقل

fitillemek ۱- فتیلهٔ باروت یادینامیت را روشن کردن ۲- (مج) تحریك، آتشی یاعصبی کردن کسی

fitlemek تفتین کردن ، تحریك کردن

fitneci فتنه گر، مفتن ، مفسد ، تفتین کننده

fitnelemek تفتین کردن ، فتنه بپا کردن

fit olmak (عو) حساب پاك شدن ، تصفیه‌شدن حساب

fitre فطریه یا فدیه که درآخر ماه رمضان میدهند

fitret فترت ، فاصله، تعطیلی

fiyaka (عو) خودنمائی، پز ، ژست

fiyakalı خوش‌پز ، ژست‌دار

fiyaka yapmak (عو) ژست کردن ، پزدادن

fiyango=fiyonga پاپیون ، فکل

fiyat=fiat قیمت ، ارزش ، بها، فی

fizik ۱- فیزیك ۲- وضع ظاهری یاجسمی

fizikçi استاد فیزیك ، دانشمند علم فیزیك

fizikötesi متافیزیك ، مافوق‌الطبیعه ، ماوراء طبیعت

fiziksel مربوط به‌علم فیزیك ، مربوط به ظاهر و جسم و ماده

fizyoloji فیزیولوژی ، علمی که دربارهٔ اعضاء و بدن جانوران و طرزکار آنها بحث میکند

fizyonomi قیافه ، صورت ، رو

flâma=filâma بیرق ، پرچم ، علامت فارقه ، جمعیت‌های مختلف(معمولاً بشکل مثلث) ، بیرق هائی که در نقشه‌برداری بکار میبرند

flaş نور زیاد برق در عکاسی شب

flavta فلوت

flebit=filibit التهاب سیاه‌رگ

flit داروی مگس‌کش ، امشی

flori (قد) نوعی سکهٔ طلا

florin سکهٔ دو شیلینگی پول هلند و برخی کشورهای دیگر اروپا

floş ۱- خالهای هم‌رنگ در ورق‌بازی پوکر ۲- ابریشم خام

flört=filört لاس

flörtetmek لاس‌زدن

flüt فلوت

fob فوب (تج) ، تحویل مال خریداری‌شدهٔ تجارتی در بندر مبدأ

fobi=fobya رعب ، جبن

fobya رعب ، جبن ، ترس ، حساسیت نسبت به‌بعضی چیزها

fodla (قد) گردهٔ نان‌که در سابق در سفره‌خانه‌های‌عمومی به‌فقرا میدادند

fodlacı اجیر، کسی‌که بکارگرفته میشود فقط در مقابل خوردن غذا ، (مج) مفت خور ، سورچران

fodul خودپسند ، گستاخ ، مغرور (فضول)

fok فك ، سگ آبی ، نوعی جانور گوشتخوار پستاندار دریائی سرش شبیه سگ است

fokurdamak قلقل جوشیدن ، قلقل کردن

fol تخمی‌که در لانهٔ مرغ میگذارند برای

تخم کردن مرغ ، تخم مایه
folklor علم برسوم و عادات تودهٔ مردم ، افسانه ها و تصنیفهای عامیانه ، توده‌شناسی ، فولکلور
folluk جائی که مرغ برای تخم کردن می‌نشیند
fon وجوهی که برای پیش‌بردن کاری تخصیص داده میشود ، سرمایه ، صندوق . تنخواه
fondan شیرینی شکری که در دهان آب میشود ، شکررس
fonem (دس) صدا ، حرف ، صوت
fonetik علم اصوات (دس)
fonksiyon ۱ـ اثر، عمل ۲ـ عامل (ریض)
fonograf گرامافون
font=dökme چدن
fora (-etmek) (در کشتیرانی) شل کردن، باز کردن
forma ۱ـ فرم ، شکل ۲ـ لباس متحدالشکل ۳ـ فرم کاغذ تاشده در چاپخانه که عبارت از ۱۶ صفحه است
formalite فرمالیته ، تشریفات
formül فرمول ، قاعده ، دستور ، علامت رمزی در ریاضیات وفیزیك وشیمی
formüler کتابچهٔ دستورات یا تعریف‌نامهٔ کارکرد دستگاه ۲ـ کتابچه‌ای که فرمول یا دستور کار چیزی را نشان میدهد
fors ۱ـ پرچم دریائی در کشتی یاخشکی ۲ـ قوت، زور، (مج) نفوذ ، تأثیر
forsa درکشتیهای قدیم اسیر یا محکومی که پاروکشی میکرد
forum میدانهای قدیمی‌رومی که مردم در آن جمع میشدند و مسائل خود را مذاکره میکردند، میدانهای‌عمومی در روم قدیم
fos خراب ، مزخرف ، بد
fosfat فسفات
fosfor فسفر
fosil فسیل ، سنگواره
foslamak خراب شدن ، بی‌اثر شدن
fosurdatmak پف بدسیگار زدن
fota خمرهٔ چوبی بلند مخصوص شراب
fotin=potin پوتین ، کفش
fotoğraf عکس
fotoğraf çekmek عکس برداشتن
fotoğrafçi عکاس
fotoğraf makinesi قوطی عکاسی
fotojenik کسی که در عکس همیشه خوش‌صورت و خوش‌پز میافتد
fotometre (فیز) فتومتر، نورسنج
foya برگ فلزی کوچك نازکی که زیر الماس میگذارند که برق آنرا زیاد کند
foya (sı meydana çıktı) (عو) رسوا شد ، پایه‌اش روی آب افتاد ، آبرویش رفت
fötr نمد نازك ملایم ، يك‌نوع نمد که برای گل کلاه یا گل کیف و غیره بکار میرود
frak فراك ، لباس سیاه رسمی مردانه که دامن عقب آن بلندتر ازدامن جلو میباشد
francala=fırancala نان سفید
frank فرانك ، واحد پول فرانسه
Fransa فرانسه
Fransız فرانسوی ، اهل فرانسه
Fransızca بزبان فرانسه
frekans (فیز) سرعت ارتعاش در ثانیه ، شدت
fren ترمز
frengi سفلیس ، کوفت
frengili سفلیسی
frenk اروپائی، اهالی انگلوساکسن
frenk (-gömleği) پیراهن یقه‌دار که کراوات میزنند ، پیراهن فرنگی
frenkinciri انجیر فرعون ، انجیرهندی، گیاهی‌است دارای برگهای وسیع گوشتالو وخاردار که‌پوست ضخیم

خاردار و میوهٔ شیرینی دارد
frenküzümü انگورفرنگی. نوعی انگور قرمز ملس با خوشه‌های بلند که از آن شربت میسازند
frenlemek ترمز کردن ، (مج) مانع شدن. جلوگیری کردن
fresk نقاشی آب رنگ روی گچ دیوار
freze = fireze فرز ، آلت یا متهٔ تراش‌کاری درون لوله یا سوراخهای فلزی
fribort قسمتی‌ازبدنهٔ کشتی که خارج از آب میماند
frigorifik = firigorifik دستگاه سرد کننده
fuar بازار مکاره ، نمایشگاه امتعه و کالا
fuhuş فحشاء ، فاحشه‌گی
fukara = fikara فقراء
ful ۱- یاس درختی ۲- نوعی باقلای کوچك
fulya نرگس ، نسرین
funda خلنگ بوتهٔ خار ، بتهٔ خاروئی
funda (toprağı) خاکی که از پوسیدن برگ و بوته و خلنگ درجنگل بعمل میآیدکه بعنوان کود نباتی بکار میبرند
furgon واگن توشه درقطار مسافربری
furun = fırın فر نانوائی، فر
furya فراوانی. فزونی
futa ۱- لنگ حمام ۲- نوعی قایق مسابقه دراز و باریك
futbol فوتبال
futbolcu فوتبالیست
fuzulî زیادی ، بیخودی ، بیجا
fücceten ناگهانی (درمورد مرگ گفته میشود) ، فجاةً
fücur فجور ، بدی‌ها ، گناه‌ها
füme گوشت یاماهی دودی ، دود داده‌شده
füme (rengi) رنگ دودی ، خاکستری پررنگ
fünun فنون ، فن‌ها
füru فروع ، فرع‌ها
füsun افسون ، فسون ، جادو
fütuhat فتوحات ، فتح‌ها ، گشایش‌ها
fütur فتور ، سستی، بیحالی، کوتاهی درعمل
füturizm مکتب جدیدی است درنقاشی که درسال۱۹۱۰درایطالیا تأسیس‌شده که ماضی و حال و استقبال را در عین‌حال درنقاشی‌نشان میدهد
füze فوزه ، فشنگ جهنده ، فشنگی که در اثر فشار و فوران گاز پرتاب میشود

G

G , g «گ» هشتمین حرف الفبای ترکی
gabardin کابااردین ، نوعی پارچهٔ پشمی ریزباف ضخیم و محکم
gabavet غباوت ، کودنی، احمقی، کم‌هوشی
gabí احمق، کودن، کم‌هوش، غبی
gaco (عو) فاسق ، زن فاسق
gaddar غدار ، ظالم
gadir=gadr ظلم ، تعدی ، بی‌حقی
gadretmek ظلم کردن ، تعدی کردن
gaf اشتباه لپی ، خطا
gaf (yapmak) اشتباه بزرگ کردن ، خطا کردن
gaffar بسیار عفو کننده ، زیاد بخشنده (از اسماء خدا)
gafil غافل ، بی‌خبر ، بی‌فکر
gafir غفیر، کثیر، انبوه
gaflet غفلت ، بی‌خبری ، فراموشی
gafur غفور ، بسیار عفو کننده (از اسماء خدا)
gaga نك ، نوك ، منقار
gaga-burun بینی‌درازخمیده مانند منقار
gagalamak نوك‌زدن ، بامنقار دانه جمع کردن
gagalaşmak نوك بهمدیگرزدن منقار بهمدیگرزدن
Gagavuz ترکهای مسیحی ساکن درکشور رمانی
gâh گاه ، بعضی‌اوقات
gahî گاهی
gaile غائله ، دردسر، گرفتاری
gaip غایب ، غیرموجود
gaita غایط ، مدفوع ، کثافت یا نجاست انسان
gala جشن ، ضیافت وجشنی که بعد از یك جلسهٔ رسمی داده میشود
gala (gecesi) اولین شب تآتر، نمایش یا اوپراکه بالباس‌رسمی بآنجامیروند
galat غلط ، خطا ، اشتباه درکلمه یاحرف
galebe غلبه ، چیرگی، پیروزی
galen نوعی سنگ معدن‌که دارای سولفور سرب میباشد
galeri ۱ـ دالان ، راهرو ، گالری ۲ـ سالن نمایش‌آثار صنعتی مانند مجسمه وعکس وغیره ۳ـ دهلیز یا راهرو زیرزمینی، اجاق فلزات
galeta نان سوخاری ، سوخاری
galeyan غلیان ، جوشش
galiba گویا، احتمالاً ، بنظرم

galibarda رنگ سرخ کبودی ، رنگ بادهجانی
galibiyet غالبیت ، غلبه ، ظفر، فتح
galip غالب ، مظفر، پیروز
galiz ۱ـ غلیظ ، سفت ۲ـ سخت ، درشت
galon گالون ، کیله ، چهار و نیم لیتری
galoş=kaloş گالش
galsame پرهٔ گوشهای ماهی، پرههای طرفین سر ماهی
galvanize گالوانیزه
gam ۱ـ غم ، اندوه ، غصه ۲ـ گام ، نت موسیقی ازصدای کلفت تاصدای نازك
gamalı صلیب شکسته ، چلیپای شکسته ، صلیبی که گوشههایش مانند حرف گامای یونانی برگشته باشد مانند صلیب شکستهٔ حزب نازی آلمان
gambot نوعی کشتی جنگی کوچك
gamlanmak غمگین شدن ، غصه خوردن
gamlı غمناك ، غمدار ، غصهدار
gammaz سخن چین ، خبرکش، فتنه گر، غماز، باچشم و ابرو اشاره کننده
gammazlamak سخن چینی کردن ، تفتین
gammazlık سخن چینی ، غمازی
gamsele پالتو بارانی، پالتو کائوچوئی که باران درآن نفوذ نمیکند
gamsız بیغم ، بیعار
gamze ۱ـ ازگوشهٔ چشم نگاه کردن ۲ـ اشاره باچشم و ابرو ، گودی که درگونهها موقع خندیدن پیدا میشود ۳ـ غمزه ، ناز ، کرشمه
gangren=kankıran غانقاریا، قانقرایا، شقاقولوس
gangster گروه تباهکار در امریکا ، گانگستر
gani غنی، زیاد، فراوان
gani-gani فراوان ، خیلی زیاد
ganimet غنیمت ، مالی که از تاراج و تالان دشمن بدست میآید

gar ۱ـ ایستگاه بزرگ راهآهن ۲ـ غار، مناره
garabet غرابت ، عجیب و غریبی
garaj گاراژ
garam غرام ، عشق ، شیفتگی
garamî آثار ادبی مربوط بهعشق و هجر و شیفتگی
garanti گارانتی، تضمین ، کاغذ تعهد و تضمین
garaz=garez ۱ـ غرض ، مقصد ، هدف ۲ـ دشمنی ، کینه
garazkâr ۱ـ غرض آمیز ۲ـ مغرض ، پرکین
garazsız بیغرض ، بیمقصد
garbî غربی
gardenparti گاردنپارتی
gardıfren گارد ترن، ترمزبان
gardırop گنجه ، اشکاف
gardiyan گاردین ، نگهبان یا قراول محبس
garez=garaz غرض ، کینه ، دشمنی
gargara غرغره ، گرداندن آب در دهان و گلو
garibe چیز غریب و عجیب ، تعجبآور
garip ۱ـ غریب ، بیگانه ، اجنبی، دور از وطن ۲ـ عجیب ، تعجبآور ، بیمعنی ، ناپسند
gariplik ۱ـ غریبی ، حس بیکسی ، بیگانگی ۲ـ عجیبی
garipsemek ۱ـ استغراب ، چیزی را عجیب وغریب تلقی کردن ۲ـ احساس غریبی کردن
gark غرق ، خفهشدگی درآب ، فرورفتگی درآب
garnizon پادگان ، ساخلو
garp=batı غرب ، مغرب
garplı غربی ، اروپائی
garson گارسون ، پیشخدمت یا شاگرد

مهمانخانه و رستوران
garsonluk شغل گارسونی، پیشخدمتی
رستوران و کافه
garsonyer خانهٔ پنهانی که مردی برای
خوشگذرانی با زنها ترتیب میدهد
gasbetmek غصب کردن
gaseyan=kusma غثیان، قی، استفراغ
gasıp غصب
gasil غسل میت، شستشوی مرده
gasletmek غسل‌دادن میت، شست‌وشوی
کردن مرده
gassal غسال، مرده‌شوی
gaşiy ۱- غش، غشی، ازحال‌رفتگی
۲- حالت جذبه
gaşyolmak ازحال‌رفتن، بحالت جذبه
در آمدن، غش کردن
gavamız ۱- غوامض، مشکلات،
پیچیدگی‌ها ۲- جزئیات، تفرعات
gavur ۱- کافر، (عو) درمورد مسیحیان
و غربی‌های غیرمسلمان گفته میشود
۲- (مج) بی‌رحم، سنگدل، لجوج
gavurca (عو) زبان‌های غربی
gaybubet (قد) غایب شدن یا غایب‌بودن،
غیبت
gayda شیپوری که به‌یکطرف خیك باد
گذارده میشود، نوعی آلت موسیقی
که در اسکاتلند نواخته میشود
gaye مقصد، هدف
gayet بغایت، زیاد، خیلی
gayr غیر، دیگری
gayret ۱- غیرت، همت، جد وجهد
۲- حمیت، مردانگی
gayretkeş کسی که تظاهر به‌سعی و غیرت
مینماید، خودنما
gayretlenmek به‌غیرت‌آمدن، دارای
سعی و کوشش شدن
gayretli باسعی‌و کوشش، باهمت،
غیرتمند، ساعی

gayretsiz تنبل، بی‌حال، بی‌همت
gayrı دیگر، من‌بعد
gayri غیر، دیگری، بدون، ادات نفی که
برسر صفت‌آورده میشود (مانند،
غیرانسانی، غیرمحسوس وامثاله)
gayur غیور، باغیرت
gayya غیا، نام چاهیست در جهنم
gayz غیظ، غضب، کینه، عصبیت
gaz ۱- گاز ۲- نفت ۳- پارچهٔ نازك،
پارچهٔ تنظیف
gaz (-bezi) پارچهٔ نازك زخم‌بندی،
پارچهٔ تنظیف
gaz (-ocağı) ۱- پریموس ۲- چراغ نفتی
خوراك‌پزی
gaz (-sobası) بخاری نفتی
gaza غزاء، غزوه، محاربهٔ دینی
gazal غزال، آهو
gazap غضب، خشم
gazaplanmak غضبناك‌شدن، خشمناك‌شدن
gazel ۱- غزل، نوعی‌شعر که از عشق و می
بحث میکند، اشعار عاشقانه ۵
الی ۱۰ بیتی که غلب در موضوع
حسن و جمال محبوب و شراب
سروده میشود ۲-اوج گرفتن‌صدا
وبلندکردن آواز در غزل‌خوانی
۳- برگ خزان، برگهای‌خشك
درختان که ریخته میشود
gazeliyat غزلیات
gazellenmek خزان کردن درختان،
زردشدن و ریختن برگ درختان
در پائیز
gazete روزنامه
gazeteci ۱- روزنامه‌نویس
۲- روزنامه فروش
gazetecilik روزنامه‌نویسی
gazhane کارخانه‌ای که گاز سوخت میسازد،
کارخانهٔ گازسازی
gazi غازی، مجاهد، کسی که درراه خدا با

دشمنان جنگ‌میکند و کشته‌نمیشود

gazilik غازی‌بودن ، مجاهدی

gazino=kazino کافهٔ باساز و آواز و خواننده ، کازینو

gazlı ۱ـ گازدار ، گازی ، پرگاز ۲ـ نفتی، آلتی که با گاز یا نفت کار میکند

gazoz لیموناد

gazve غزوه ، غزا ، جهاد ، جنگ دینی

gazyağı=gaz نفت

gebe آبستن ، حامله ، باردار

gebe kalmak آبستن یا حامله شدن ، باردار شدن

gebelik آبستنی، حاملگی

gebermek (عو) مردن ، تلف شدن ، سقط شدن

gebertmek (عو) کشتن

gebeş شکم گنده ، بدترکیب ، (مج) مزخرف ، ناشی ، احمق

gebre ۱ـ کیسه که از موی خشن بافته‌شده برای تیمار اسب ۲ـ درخت کبر یا کپر

gebrelemek تیمار کردن

gece شب

gececi شب‌کار ، نوبت‌کار شب

gecekondu خانهٔ موقت که بدون اجازهٔ صاحب زمین یاشهرداری میسازند

gece kuşu نوعی بایقوش ، بوم ، جغد ، کوف ، (مج) شب‌زنده‌دار

gecelemek ۱ـ شب بسر آوردن ، شبانه درمحلی ماندن ۲ـ شب تا سحر بیدار ماندن

geceleyin شبانه ، وقت شب

gecelik لباس‌خواب

geceyarısı نصف شب ، نیمه شب

gecikmek دیر کردن ، تأخیر کردن ، دیرماندن

geciktirmek بتأخیرانداختن ، سبب دیر کردن شدن

geç ۱ـ دیر، دیروقت ۲ـ بگذر ، رد شو

geç (kalmak) دیرماندن ، تأخیر کردن

geçe درمورد دقیقه که از سرساعت میگذرد گفته میشود «میگذرد»

geçen گذشته ، ماضی، قبل

geçende=geçenlerde درگذشته ، در سابق ، اخیراً

geçer ۱ـ میگذرد ۲ـ جاری ، رایج ، مرغوب

geçerlik رواج ، حالت جاری و رایج‌بودن

geçici ۱ـ موقت ، بی‌دوام ۲ـ ساری ، واگیر

geçilmek حالت عبور و مرور یا ردشدن

geçilmez غیرقابل عبور

geçim ۱ـ معیشت ، گذران ، مخارج ۲ـ سازگاری ، معاشرت

geçim (seviyesi) سطح زندگی

geçimli مردم‌دار ، خوش‌معاشرت، خوش‌خو

geçimsiz ناسازگار، بدخلق، بدمعاشرت

geçimsizlik ناسازگاری ، بدخلقی، عدم سازش

geçindirmek تأمین زندگی کردن ، اداره کردن‌زندگی، مخارج زندگی کسی را برعهده گرفتن

geçinecek عایدات ، درآمد ، معیشت ، مخارج زندگی، وسیلهٔ زندگی

geçinme=geçinim ۱ـ وسائل زندگی، معاش، گذران ۲ـ حسن معاشرت

geçinmek ۱ـ گذران کردن ، مخارج زندگی‌را اداره کردن ۲ـ موافق بودن ، سازش‌داشتن ۳ـ مردن ، درگذشتن

geçirgenlik قابلیت نفوذ ، حالت‌پس‌دادن یاسرایت کردن رطوبت یا مایع

geçirilmek ۱ ـ عبور داده شدن ۲ـ مشایعت کرده شدن

geçirmek ۱ـ گذراندن ، نقل‌دادن ،

gelberi جنگال آتش کش، کج بیل دسته بلند برای آتش کشی از کورهٔ گچ وغیره

gele درجین بازی تخته نرد درمورد طاس بد برای آوردن طاس مناسبی که در خانهٔ خالی تخته بنشیند میگویند یعنی «بیاید» (طاس خوب)

gelecek آینده ، آتیه ، مستقبل

gelen شخصی درحال آمدن است ، آینده

gelenek رسوم و عادت ، رسم و قاعده ، عنعنه

gelgeç گذران ، موقت ، بی‌استقامت

gel-gelelim چه‌فایده که... ، چه‌چاره.... ، مسئله اینجاست که....

gelgit رفت و آمد ، آمد و شد بی‌فایده

gelin عروس

gelincik ۱ـ راسو ۲ـ گل‌لاله

gelinlik ۱ـ لباس عروسی ۲ـ حال یا وضعیت عروس بودن ۳ـ رسیدن بسن عروسی

gelir درآمد ، عایدات ، واردات ، مداخل

gelirli پردرآمد ، پرمداخل

geliş حالت‌آمدن ، اياب

gelişme پیشرفت ، ترقی، بهبودی، توسعه

gelişmek نشو و نما کردن ، توسعه‌یافتن ، بزرگ‌شدن بچه، رسیدن ، پیشرفت کردن

gelme حالت‌آمدن ، ازجائی‌آمده

gelmek آمدن ، واردشدن ، رسیدن

gem لجام ، لگام ، دهنه

gemi کشتی

gemici کشتی‌بان ، ملاح

gemicilik کشتیرانی

gemilik=gemlik محل کشتی‌سازی

gen ۱ـ وسیع ، گشاد ، پهن ، جادار ۲ـ خاك یا زمین متروك ۳ـ ضلع، کنار ، خط (هن)

genlik پهنا ، وسعت ،گشادی ، (مج) نشاط ، فرح

عبوردادن ، ردکردن ۲ـ مشایعت کردن

geçirtmek عبوردادن یا گذراندن بوسیلهٔ دیگری

geçiş گذر ، عمل گذشتن یاعبور کردن

geçişli فعل متعدی (دس)

geçişme تراوش، حلول (شیم)

geçişsiz فعل‌لازم (دس)

geçiştirmek ردکردن ، گذراندن ، خلاص کردن یاخلاص‌شدن

geçit ۱ـ معبر، گذرگاه، گدوك، تنگه ۲ـ رژه ، مراسم عبور

geçkin ۱ـ گذشته از يك حدی ، بیش‌از متجاوز ازمقدار ۲ـ پیر، سالخورده ۳ـ خیلی رسیده ، ازحد پختگی یا رسیدگی گذشته

geçme ۱ـ درهم کرده‌شده، ازتوی‌همدیگر گذشته ۲ـ فاق یا کام و زبانه

geçmek ۱ـ گذشتن، عبور کردن ، ردشدن ۲ـ سرایت کردن ۳ـ به‌ارث رسیدن ۴ـ منتقل‌شدن ۵ـ نفوذکردن ۶ـ تعلیم گرفتن یاآموختن (موسیقی) از کسی

geçmiş ۱ـ گذشته ، ماضی ۲ـ از حد رسیدگی یاپختگی گذشته (درمورد میوه‌جات یا سن انسان)

geçmiş olsun بیشتر درمورد مریضی یا اتفاقات بد یاتصادف گفته میشود، مانند « بلا دور است یا انشاءالله خیر باشد» در فارسی

gedik شکاف ، رخنه ، فاق ، بریدگی وسط چیزی

gedikli ۱ـ فاقدار ، شکاف‌دار ۲ـ دائمی، همیشگی ۳ـ عنوان عمومی درجه‌داران وگروهبانان دائمی درآرتش

geğirmek آروغ زدن

geğirti آروغ

gençecik تازه‌جوان ، خیلی‌جوان، جوانك
gençelmek = gencleşmek جوان‌شدن، ترو تازه شدن
genç جوان ، برنا
gençleşmek جوان‌شدن
gençleştirmek ۱ــ جوان کردن ، ترو تازه کردن ۲ـ تقویت کردن ، در مؤسسه یا اداره‌ای پیرها را کنارزدن وجوانهاراسرکارآوردن
gençlik ۱ـ جوانی ۲ــ جمعیت جوان ، جوانان
gene = gine = yine باز ، بازهم، مجدداً
genel کل،کلی، عمومی
genelge بخشنامه ، متحدالمال
genelleme تعمیم ، عمومیت دادن ، شامل عموم نمودن
genelkurmay başkanı رئیس ستاد آرتش
genelleşmek کلی‌شدن ، تعمیم‌یافتن ، عمومیت پیداکردن
genellik عمومیت ، کلیت
genellikle بطورکلی، عموماً، بطور عموم
general ژنرال ، تیمسار ، درجه از سرتیپ به‌بالا
generallik ژنرالی، تیمساری
genetik ژنتیك ، موضوع وراثت نبات و حیوان و انسان در علوم طبیعی
geniş ۱ــ وسیع ، عریض ۲ــ شل، بیحال، خونسرد ۳ــ کلی ، عمومی
genişlemek توسعه‌یافتن ، وسعت پیداکردن ، گشاد شدن
genişlik ۱ــ وسعت ، انبساط ۲ــ (مج) رفاه ، فراوانی
geniz دماغ ، بینی ، لولهٔ ته بینی ، توی دماغ ، غنه
genleşme انبساط (فیز)
genlik انبساط (فیز)
gensoru استیضاح (در پارلمان)

geometri هندسه
geometrik مربوط به‌هندسه ، هندسی
gerçek حقیقت ، واقع ، صحیح ، درست
gerçeklik راستی ، درستی ، صحت ، حقیقت واقع ، واقعیت
gerçeklemek تصدیق کردن، تأیید کردن، تحقیق کردن
gerçekleşmek تحقق‌یافتن؛ بوقوع‌پیوستن
gerçeklik حقیقت
gerçekten درحقیقت ، حقیقتاً، فی‌الواقع، راستی ، واقعاً
gerçi اگرچه ، گرچه ، هرچند
gerdan = gıgı ۱ـ غبغب ۲ـ گردن
gerdaniye نام آهنگی‌است درموسیقی‌ترك
gerdanlık گردن‌بند
gerdan kırmak گردن را با ناز تکان‌دادن ، غردادن گردن
gerdek حجلهٔ عروس ، رختخواب عروس
gerdek (.e girmek) به‌حجله‌رفتن (عروس و داماد)
gerdirmek عمل کشش یا کشیدن و سفت کردن چیزی توسط دیگری
gereç لوازم ، آلات و ادوات ، اسباب‌کار
gerek لازم ، ضروری ۲ـ خواه ، هم ، نیز
gerekçe موجب ، سبب ، علت
gerekli لازم ، ضروری ، واجب ، مورد لزوم
gereklik لزوم، وجوب، ضرورت
gerekmek لازم‌بودن ، لزوم‌داشتن ، ایجاب‌نمودن
gerektirmek ایجاب کردن ، لزوم‌یافتن
gergedan کرگدن
gergef چهارچوبه یا مهارگلدوزی ، کارگاه دستی گلدوزی
gergi ۱ـ کارگاه بافندگی‌کش‌باف ۲ـ آلت سفت کردن دستگاه تار و پود بافت ۳ـ پرده

gergin ۱ـ سفت ، سخت ، سفت کشیده‌شده ۲ـ (مج) تیره ، وخیم (روابط و مناسبات بین دول)
gerginlik حالت سفتی و سختی ، اوقات‌تلخی‌ودلتنگی بین دوطرف، تیره‌گی ، شدت خشم بین دوطرف
geri ۱ـ عقب، پشت ۲ـ بقیه، ادامه، مابقی
gerici مرتجع ، کهنه‌پرست ، متعصب
gericilik ارتجاع ، تعصب
gerilemek رجعت ، پس‌رفتن ، انقراض ، انحطاط یافتن
gerili سفت‌شده ، از دوطرف کشیده‌شده
gerilik عقب‌افتادگی، ارتجاع ، بازماندگی
gerilim (فیز) قوهٔ کشش ، درفیزیك سیمی که ازدوطرف‌باقوهٔ مساوی‌کشیده میشود و مقاومت هریك از نقاط آن سیم یانخ ، فرق پتانسیل (در الکتریك)
gerilla جنگ جنگجویان محلی، جنگ غیررسمی محلی
gerillacı جنگجویان محلی غیررسمی
gerilmek سفت کشیده‌شدن
gerinmek تمدد اعصاب، کشش‌اعصاب بدن
gerisin geriye (عو) پس‌پس یا عقب‌عقب (رفتن)
geriz زه‌کش، مجرای فاضل‌آب زیرزمینی (ازکلمهٔ کهریز یا کاریز میآید)
germek چیزی را از دوطرف سفت کشیدن
getir ۱ـ بیاور ، بیار ۲ـ گتر، پوشش پارچه‌ای روی کفش
getirilmek آورده‌شدن
getirmek آوردن
getirtmek سبب آوردن شدن ، امر به‌آوردن کردن، بواسطهٔ کسی وارد کردن یا آوردن
gevelemek ۱ـ جویدن ۲ـ حرف را جویدن ، من من کردن ، زمزمه آغاز کردن
geveze پرحرف ، پرچانه
gevezelik پرحرفی، پرچانگی، وراجی
geviş نشخوار
geviş getirenler نشخوارکنندگان
geviş getirmek نشخوار کردن
gevmek ۱ـ خائیدن ، جویدن ، با لثهٔ دندان خائیدن یاجویدن و بسختی کندن چیزی
gevrek ۱ـ ترد ، شکننده ، برشته ۲ـ نان حلقه‌ای برشته
gevrekçi سازنده یا فروشندهٔ‌نان دورگرد حلقه‌ای کوچك کنجددار
gevremek تردشدن ، برشته وشکننده‌شدن درتنور یا فر
gevretmek برشته‌کردن ، ترد و شکننده پختن نان
gevşek ۱ـ گشاد ، شل ، سست ، واز و ولنگ ۲ـ بی‌حال ، تنبل
gevşeme رخاوت ، سستی ، شلی
gevşemek گشادشدن، شل‌شدن ، سست‌شدن ازشدت افتادن
gevşetmek شل‌کردن ، گشادکردن
geyik گوزن
geymek=giymek پوشیدن
gez ۱ـ فاق روی لولهٔ تفنگ‌که برای نشانه‌گیری میباشد مقابل‌مگسك تفنگ ۲ـ فاق‌تیر کمان ۳ـ مقیاس طول، گز ۴ـ طناب گره‌دار برای اندازه‌گیری زمین ۵ ـ شاقول ، شاهقول
gezdirmek گردش‌دادن، گردانیدن برای نشان‌دادن چیزی
gezegen سیاره، ستارهٔ گردندهٔ دورخورشید
gezenti گردش‌کن، کسی‌که وقت خود را به‌گشت و گردش میگذراند
gezgin=gezginci جهانگرد ، سیاح
gezginci سیاح ، سیار
gezi ۱ـ گشت، گردش، سیر، سفر ۲ـ گردشگاه

۳ـ نوعی پارچه از پنبه و ابریشم
gezici سیار ، دوره گرد
gezilmek دیده‌شدن ، گردیده‌شدن
gezinme گشت، گردش، سیر، تفرج
gezinmek سیر و گشت کردن و تفرج کردن
gezinti ۱ـ گشت و گردش، تفریح و تفرج ۲ـ دالان ، کریدور
gezlemek ۱ـ گز کردن ، اندازه گرفتن زمین یا مساحت ۲ـ نشانه گیری کردن با تفنگ
gezmek ۱ـ گردیدن ، گردش کردن ، راه‌رفتن ۲ـ تحقیق ورسیدگی کردن
gıbta غبطه
gıcık ۱ـ خراش توی گلو ، آب یا چیزی جستن بگلو ۲ـ غلغلك گلو ۳ـ (عو) غلغلك‌دهنده، تحریك کننده (راجع به‌شخصی)
gıcıklamak ۱ـ غلغلك کردن ۲ـ (مج) تولید توهم کردن، دست‌انداختن، تحریك کردن
gıcır ۱ـ نوعی آدامس یاسقز ۲ـ صدای غرچ غرچ دندان یا خش‌خش کاغذ وغیره
gıcırdamak قرچ‌قرچ کردن ، صدای قرچه‌در آوردن،
gıcırdatmak قرچ‌قرچ کردن ، خش‌خش کردن کاغذ و امثال آن
gıcır gıcır ۱ـ صدای قرچ‌قرچ یاخش‌خش ۲ـ پاك و تمیز وسفید ۳ـ هیچ کار نکرده تازه و سفید و پاك
gıcırtı صدای خش‌خش یا غژغژ یاغرچ‌غرچ
gıda غذا ، خوراك
gıdaklamak غدغدغدا کردن مرغ ، غدغد کردن
gıdalandırmak غذادادن ، تغذیه کردن دیگری
gıdalanmak خودرا تغذیه کردن
gıdalı مغذی ، دارای خاصیت یامواد غذائی
gıdasız غیرمغذی ، غذای بی‌خاصیت یا بی‌قوت
gıdık ۱ـ غلغلك ، غلغلی ۲ـ غبغب زیر چانهٔ بچه
gıdıklamak غلغلك کردن یا دادن
gıdıklanmak غلغلك آمدن یا شدن
gıgı ۱ـ غبغب ۲ـ غبغب زیر چانهٔ بچه
gık demek به‌تنگ‌آمدن ، بستوه‌آمدن
gık dememek هیچ صدا درنیاوردن (درمورد درد)
gılman غلمان ، جوانهای بهشتی
gılzet غلظت
gına ۱ـ غناء ، ثروت ۲ـ تغنی، آواز
gıpta غبطه ، حسرت ، آرزوداشتن نعمت دیگران
gır geçmek (عو) اهمیت‌ندادن ، پایی نشدن ، دقت‌نکردن
gırgır غرغر، لندلند
gırgır etmek غرولند کردن
gırla (عو) فراوان ، زیاد ، موفور، وفور
gırt صدای خرت‌خرت یا غرت‌غرت (بریدن پارچه یا مقوا یا تخته یا حلبی وغیره)
gırtlak حنجره ، گلو ، حلقوم ، خرخره ، (مج) شکم ، خورد و خوراك
gırtlaklaşmak دست به‌یقه‌شدن ، ازگلو یا خرخرهٔ یکدیگر گرفتن
gışa غشاء ، پردهٔ نازك
gıyaben غیاباً
gıyabî غیابی
gıyap غیاب
gıybet=dedikodu غیبت ، پشت‌سرِ کسی حرف‌زدن
gıybetçi=dedikoducu غیبت کننده
gibi مانند ، مثل، طور ، جور
gider خرج ، مصرف ، مخارج
giderayak دم رفتن ، درست درموقع رفتن
giderek=gitgide تدریجاً ، یواش‌یواش،

بتدریج

gidermek محو کردن ، رفع کردن ، از بین بردن ، نیست کردن

gidi جاکش ، قرمساق ، دیوث ، (مج) پدرسوخته

gidilmek رفتن برای دید و بازدید ، قابل رفتن ، رفتن

gidip=gelme رفت و آمد

gidiş طرز رفتن ، رفتار ، روش

gidişat طرز کار ، جریان کار ، وضعیت

gidişmek خاریدن ، خارش آمدن

–gil, –giller پسوند اسامی که در آخر نام خانوادگی میآید و نسبت را میرساند ، ادات نسبت

giray عنوان خانهای شبه‌جزیرهٔ کریمه

girdap گرداب

girdibat گردباد

girdi çıkti ۱– علاقه ، ربط و ارتباط ، دندانه‌های تودرتو یا نر و ماده ۲– جزئیات ، خصوصیات مطلبی

girgin تودل‌برو ، چشم و گوش‌باز ، زرنگ ، پرتشبث

girginlik زرنگی ، باهوشی در کارها ، کاربری

girift تودرتو ، مغلق ، مشکل ، پیچیده ، بغرنج

giriftar گرفتار

girilmek وارد کاری شدن ، خود را داخل کاری کردن ، داخل یا وارد شدن

girilmez دخول قدغن است ، ممنوع ، قدغن ، غیرقابل دخول

giriniz وارد شوید ، داخل شوید ، بفرمائید

girinti تورفتگی

girintili دارای تورفتگی ، گودی‌دار

girintili çıkıntılı دارای پست و بلندی ، دارای تورفتگی و برآمدگی یا برجستگی

giriş ۱– ورود ، مدخل ، دخول ، معبر ۲– طرز درآمد یا ورود ۳– مقدمه ، دیباچه ۴– پیش‌درآمد

giriş kapısı درب ورود

girişik تو در تو ، شلوغ ، درهم

girişken بانشبث ، کاربر ، زرنگ ، کسی که با زرنگی میتواند وارد کارها بشود

girişmek ۱– وارد شدن ، داخل‌شدن ، تشبث کردن ، نفوذ کردن ۲– دعوا کردن ، بهم‌افتادن

Girit جزیرهٔ کرت

girizgâh گریزگاه (درشعر) ، درشعر و قصیده بیتی که از تصویر یعنی نسیب و تشبیب به مدح گریز میزند

girmek داخل‌شدن ، وارد شدن ، تو رفتن ، فرورفتن

gişe گیشه

gitar گیتار

gitgite بتدریج ، رفته رفته

gitmek ۱– رفتن ۲– برازنده یا مناسب بودن

gittikçe بمرور ، بتدریج ، رفته رفته

giydirmek پوشانیدن ، لباس دربر کردن

giyecek پوشاك ، لباس

giyilmek پوشیده‌شدن ، ملبس‌شدن

giyim ۱– پوشاك ، لباس ، جامه ۲– طرز لباس ، طرز پوشش

giyim-kuşam سربز خوب ، سرلباس‌خوب

giyimli لباس‌پوشیده ، لباس تن کرده

giyinmek لباس‌پوشیدن ، لباس تن کردن

giymek پوشیدن ، تن کردن ، دربر کردن

giyotin گیوتین ، آلت سربریدن

giysi جامه ، رخت ، لباس

gizlemek پنهان‌داشتن ، مخفی کردن

gizlenmek پنهان شدن ، مخفی‌شدن

gizli پوشیده ، پنهان ، مخفی ، سری ، محرمانه ، مخفیانه

gizlice بطور محرمانه ، سری ، بطور مخفیانه

gladyatör در رم قدیم غلامان یازندانیانی که درمیدانهای عمومی باحیوانات درنده بیکار ومجادله میکردند و

امپراطور وسایرمردم این‌صحنه‌ها
را تماشا میکردند
glikoz گلوکز ، مادهٔ قند
gliserin گلیسرین
glüten مواد آلبومینی که درحبوبات و غله
موجود است
gocuk نیم‌تنه که آستر آن پوست و پشم
گوسفند باشد ، پوستین نیم‌تنه
gocunmak=kocunmak بخودپیچیدن،
دراثر زخم یاناراحتی فکری بخود
پیچیدن وناراحت‌شدن، توهم‌کردن
و بخودگرفتن
gol گل دربازی فوتبال
golf گلف ، بازی توپ و چوگان
gomalaka شلاك ، لاك
gonca=konca غنچه
gondol گوندولا ، قایقهای مخصوص
باریك و طویل که دوسرآن بارفته
است در ونیز ایتالیا با یك پارو
آنرا حرکت میدهند
gong نوعی سینی یا صفحهٔ فلزی که برای
اعلام وقت با چکش روی آن
میکوبند مانند ناقوس
goril گوریل ، نوعی میمون بزرگ و قوی
که بیشتر شبیه انسان است
gotik منسوب به‌گوتها ، نوعی حروف
گوشه‌دار که دراوایل صنعت چاپ
در اروپا بکار برده میشده
goygoycu دراویش یاگداهای سیارکه در
ماه محرم وعاشورا ازیك‌جا بجای
دیگر میرفتند و شعر و مرثیه
میخواندند و پول میگرفتند
göbek ۱- ناف ، شکم ، بطن ۲- مرکز ،
وسط ۳- نسل، پشت ۴- نقش وسط
قالی یا باغچه یا سقف اطاق
göbek atmak ناف بالاانداختن دررقص ،
رقص شکم
göbek bağlamak چاقشدن ، گنده‌شدن
شکم کسی
göbek taşı تخت‌گاهی یا تخته‌سنگ
وسط حمام ترکی که روی‌آن دراز
میکشند برای عرق کردن
göbeği çatlamak درمقابل شدائد و
زحمات زیاده قرارگرفتن ، (عو)
پدر درآمدن
göbeklenmek ۱- شکم بیرون‌آوردن ،
شکم گنده‌شدن ۲- توبستن ، مغز
بستن ، گنده‌شدن
göbekli ۱- شکم‌دار ، شکم گنده
۲- توپر ، تودار
göç کوچ ، هجرت ، مهاجرت ، نقل‌مکان
göç etmek ۱- کوچ کردن ، مهاجرت
کردن ، نقل‌مکان کردن ۲- (مج)
درگذشتن ، رحلت کردن
göçebe کوچ‌نشین ، چادرنشین ، بادیه‌نشین
göçebelik کوچ‌نشینی ، بی‌خانمانی ،
بادیه‌نشینی
göçertmek خواباندن ، زمین بلند را
پست کردن ، پائین‌آوردن
göçkün درحال ریزش و خرابی‌بودن
göçmek ۱- کوچ کردن ، هجرت کردن
۲- پائین ریختن ، خراب شدن
۳- رحلت کردن ، درگذشتن ،
مردن
göçmen مهاجر
göçmenlik مهاجرت ، هجرت
göçürmek سبب واریختن یاخرابی‌شدن
göğermek ۱- سبزشدن ، روئیدن
۲- کبودشدن
göğüs ۱- سینه ۲-آغوش، بغل ۳- پستان
göğüslemek مقاومت‌کردن ، سینه سپر
کردن
göğüslü بزرگ پستان ، دارای پستان
بزرگ یا برجسته
göğüslük پیشگیر، پیش‌بند
gök ۱- آسمان ، گردون ، آسمان‌کبود

۲- رنگ آبی مایل بسبز ، رنگ آسمانی

gök (-gürültüsü) رعد ، غرش آسمان

gök (-kubbe) قبه آسمان ، آسمان کبود

gök (kuşağı) قوس‌قزح

gökçe=gökçek ۱- آسمانی سماوی ۲- آبی‌رنگ ۳- زیبا ، خوشگل، قشنگ ، لطیف

gökçen قشنگ ، خوشگل

gökdelen آسمان‌خراش

göksel سماوی ، مربوط به آسمان

göktaş سنگ فیروزه

göktaşı حجر سماوی

gökyüzü سماء ، آسمان

göl دریاچه ، استخر، برکه

gölcük برکه ، استخر، دریاچهٔ کوچک ، مرداب

gölek گودال آب ، برکه ، استخر، مرداب

gölet گودال آب ، جائی که آب جمع شده باشد

gölge سایه ، سایه روشن در نقاشی

gölgelenmek ۱- سایه انداختن، سایه‌دادن ۲- از اهمیت‌انداختن، ازقرب و منزلت کم کردن ، تحت الشعاع قراردادن

gölgelemek ۱- زیر سایه‌رفتن یا نشستن ۲- دردرجهٔ دوم‌اهمیت قرارگرفتن، از قرب و منزلت‌افتادن

gölgeli سایه‌دار

gölgelik محل سایه‌دار ، سایه‌بان ، چادر

gömeç=gümeç هریك از خانه‌های شش گوشهٔ کندوی زنبور عسل

gömgök ۱- کاملاً سبز ، سبز یکدست ۲- (مج) خیلی‌زیاد

gömlek ۱- پیراهن ۲- درجه ، رتبه ۳- میتیل یاروکش‌مبل ۴- نسل، فامیل ۵- دوسیه ، پوشه ، شمیز

gömlekçi پیراهن‌دوز ، پیراهن‌فروش

gömleklik پارچهٔ پیراهنی

gömme توی دیوار کارگذارده ، کار دفن

gömmek دفن کردن ، زیرخاك کردن

gömü دفینه ، خزینهٔ زیرخاك

gömülmek دفن‌شدن

gömülü مدفون ، دفن‌شده

gön چرم ، میشن

göncü سراج

gönder ۱- تیر یا چوب پرچم ۲- سیخونك یا سیخك ، چوب گاوراني

gönderilmek فرستاده شدن ، ارسال‌شدن

göndermek فرستادن ، ارسال‌کردن

göndertmek فرستادن بواسطهٔ کس دیگر

gönen ۱- رطوبت ، نم ۲- مرطوب ، نمدار

gönenç رفاه ، آسایش ، سعادت

gönendirmek مرفه‌کردن ، سعادت و رفاه فراهم‌کردن

gönenmek سعادتمند شدن ، آسایش‌یافتن

gönül دل ، قلب ، میل

gönül (-almak) دل کسی‌را بدست‌آوردن

gönül (-vermek) دل‌بستن، دل‌دادن

gönüldeş هم‌فکر، هم‌دل

gönüllü ۱- داوطلب ، دلبخواه ۲- مایل‌بودن ، طالب‌بودن ۳- عاشق ، دلداده

gönülsüz ۱- متواضع ۲- بی‌میل

gönye گونیا

gördürmek وادار به‌دیدن‌کردن ، وادار به‌انجام‌دادن کاری

göre نظر به... ، بنابر.... ، بنظر...

göre göre درحال دیدن ، دستی دستی

görenek عادت ، رسوم ، عنعنه

göresi -(gelmek) دلش تنگ شدن ، آرزوی دیدار کردن

görev وظیفه ، تکلیف ، خدمت ، مأموریت

görevlendirmek مأمور کردن ،

وظیفه‌دار کردن ، موظف کردن
görevlenmek وظیفه گرفتن ، مأمورشدن
görevli موظف ، مأمور ، وظیفه‌مند
görgü ۱ـ تجربه ۲ـ آداب معاشرت ، چشم دل ۳ـ مشاهده
görgülü ۱ـ تجربه‌دیده ، پخته ۲ـ دنیا دیده ، چشم و دل سیر ، کارآزموده
görgüsüz بی‌تجربه ، ندیده ، تازه بدوران‌رسیده
görkem شوکت ، جلال ، دبدبه
görklü خوشگل ، خوش‌صورت ، زیبا
görme بینائی، ملاحظه ، مشاهده ، نظارت
görmece تخمین با رؤیت چشم
görmek ۱ـ دیدن ، مشاهده کردن ، ملاحظه کردن ۲ـ فهمیدن ۳ـ دیدن کردن ، ملاقات کردن
görmemezlik=görmezlik چشم‌پوشی، اغماض ، مسامحه ، غمض‌عین
görmemiş=görgüsüz ندیده ، ندید بدید ، کوته‌نظر
görmez نابینا، کسی که نمی‌بیند یا اهمیت نمیدهد یا اعتنا نمیکند
görmüş کسی که دیده‌است ، تجربه‌دار ، دنیا دیده
görmüş geçirmiş تجربه ، دنیادیده
görücü خواستگار ، کسی که برای دیدن و پسندیدن دختر برای پسری میآید
görücülük خواستگاری (دختر)
görülmek دیده‌شدن ، مشاهده یا ملاحظه شدن
görümce خواهرشوهر
görümlük ۱ـ رونما ۲ـ چیزی که برای دیدن باشد نه خریدن
görünmek ۱ـ خود را نشان‌دادن ، دیده شدن ، به‌چشم خوردن ۲ـ زهرچشم گرفتن، خودرا نشان‌دادن برای ترساندن بچه

görüntü ۱ـ شبح ، خیال ، وهم ۲ـ طیف
görünüş ظاهر، صورت ظاهر، منظره
görünüşte بصورت ظاهر
görür-görmez بمحض دیدن ، به‌یك دید
görüş ۱ـ دید ، نظر، دیدار ، عمل دیدن ۲ـ نقطه‌نظر، عقیده ، فکر
görüşmek ۱ـ دیدن کردن، ملاقات کردن، دید وبازدید ۲ـ مذاکره، مشاوره، صحبت کردن
görüştürmek ملاقات دادن
görüşülmek مذاکره شدن
gösterge عقربه
gösteri نمایش ، تظاهرات
gösteriş خودنمائی، تظاهر، ظاهرسازی
gösterişçi خودنما ، متظاهر
gösterişli خوش نما ، خوش هیکل ، خوش اندام
gösterişsiz ۱ـ بی‌قواره ، بی‌اندام ، بدترکیب ۲ـ بدون‌تظاهر، متواضع، متواضعانه
göstermek ۱ـ نشان‌دادن ، نمایاندن ۲ـ فهماندن ، ظاهر کردن
göstermelik نمونه‌ای ، نشان‌دادنی، قابل عرضه‌داشتن
göt مقعد ، کون ، (عو) جرأت ، جسارت ، غیرت
götürmek ۱ـ بردن ، نقل‌کردن ، حمل کردن ۲ـ برداشتن ۳ـ تحمل کردن ، تاب‌آوردن
götürü رویهم، فته ، چکی، مقداری از چیزی بدون کشیدن یا شمردن
gövde تنه ، بدنه
gövdeli پرهیکل ، تنه‌دار ، درشت هیکل
göymek (قد) سوزاندن
göyünmek (قد) سوختن
göz ۱ـ چشم ۲ـ نظر ۳ـ سوراخ ، چشمه ۴ـ کفهٔ یا لنگهٔ ترازو ۵ـ کشو میز یا دولاب

göz açtırmamak فرصت ندادن ، امکان ندادن
göz ağrısı چشم‌درد ، (مج) کسیکه ازقدیم مورد علاقه باشد ، یار
göz alıcı جاذب ، جذاب
göz atmak چشم‌انداختن به‌چیزی ، نظر سطحی انداختن
göz bağı چشم‌بندی ، حقه‌بازی
göz bağıcı تردست ، حقه‌باز
göz bebeği مردمك چشم
göz boyamak ظاهرآرائی،گول‌زدن ، ظاهر چیزی را به تقلب رنگین نشان دادن
gözcü ۱ــ نگهبان ، پاسبان ، قراول ۲ــ دکتر چشم ، چشم پزشك
göz dağı زهرچشم ، چشم زخم
gözde ۱ــ گزیده ، برگزیده ، پسندیده ۲ــ معشوقهٔ شاه یا امیر
göz değmek نظرخوردن ، چشم‌خوردن ، نظرزدن
göze چشمه
gözemek ۱ــ رفو کردن ، وصله‌کردن ۲ــ گلدوزی ، سوراخ‌دوزی روی پارچه
gözetlemek باحالت تجسس نگاه‌کردن
gözetmek ۱ــ مواظبت‌کردن ، نگاهداری ۲ــ خاطر نگاهداشتن ، ملاحظه کردن ۳ــ منتظرشدن
göz-göz سوراخ سوراخ ، مشبك
gözgü (قد) آینه
göz kaçmak پلهٔ جوراب دررفتن
göz kamaşmak ۱ــ خیره شدن چشم ، ناراحت شدن چشم ۲ــ حیران و مبهوت شدن
göz kapağı پلك چشم
göz kırpmak چشمك زدن
göz koymak چشم‌داشتن به‌چیزی ، چشم‌دوختن به‌مالی
gözlem مشاهده ، نظارت
gözlemci ناظر ، مشاهد
gözlemek مترصدبودن ، منتظربودن
gözlük عینك
gözlükçü عینك‌چی ، عینك‌ساز
gözlüklü عینکی
gözsüz کور ، بی‌چشم
göz taşı سنگ جهنم ، سولفات مس
gözükmek دیده‌شدن ، ظاهرشدن
gözü pek نترس ، پرجرأت
gözü tok چشم دل سیر ، نظربلند
göz yaşı اشك چشم
göz yummak اغماض‌کردن ، چشم‌پوشی کردن ، چشم پوشیدن
grafik گرافیك
grafit گرافیت ، کاربن یا ذغال طبیعی متبلور که از آن مغز مداد سیاه میسازند
gram گرام
gramer دستور زبان ، گرامر
gramofon گرامافن ، گرامافون
granit گرانیت ، سنگ خارا
gravür گراور ، کلیشه
gravyer نوعی پنیر که در شهر Gruyere سوئیس ساخته میشود شبیه پنیر هلندی
grev اعتصاب ، گرو
grevci اعتصابچی
greypfrut دارابی،گریپ‌فروت
gri خاکستری ، سربی
grip گریپ
grizu گازی است در معادن ذغال‌سنگ که قسمت اعظم آن کاربن و هیدرژن است و با تماس کوچکترین آتش منفجر میشود
grup دسته ، زمره ، گروه ، طبقه ، توده
guatr گواتر، مرضی که دراثر آن جلو گردن وگلو تورم پیدا میکند

gubat زمخت ، بی‌قواره ، بی‌ریخت
gudde غده
gudubet زشت ، بی‌ریخت ، بدترکیب
gufran غفران ، بخشایش، آمرزش
guguk فاخته ، پرنده‌ای که صدای «کوکو» درمیآورد
guguklu نوعی ساعت که بجای زنگ صدای فاخته درآورد
gul غول
gulâm غلام
gulyabani غول بیابانی
gurbet غربت ، غریبی
gurbetçi غریب ، کسی که درغربت میباشد
gurk کرك ، کرچ ، مرغ کرك
gurlamak غرغر کردن شکم یا روده ، غار و غور کردن شکم ، صدای نفخ شکم
gurup غروب
guruldamak غارغور کردن
gurultu صدای غار و غور ، غرغر
gurur غرور ، کبر
gururlanmak مغرور شدن ، تکبر کردن
gururlu مغرور ، متکبر، خودپسند
gusletmek غسل کردن
gussa غصه ، غم
gusül غسل
güya گویا
gübre کود ، پهن
gübrelemek کود دادن
gübreli کوددار ، پرکود ، کود داده‌شده
gübrelik انبارکود ، محل جمع‌آوری کود یا پهن
gücendirmek عصبانی کردن ، دلگیر کردن ، دلخور کردن
gücenik دلگیر، اوقات تلخ
güceniklik اوقات تلخی ، دلخوری ، عصبانیت
gücenilmek اوقات تلخ شدن، دلخور شدن، دلگیر شدن
gücenmek اوقات تلخ شدن ، رنجیدن ، آزرده شدن
güç ۱ــ زور ، قوه ، فشار ۲ــ سخت ، شدید ، مشکل
güçlendirmek پرزور کردن، شدید کردن، فشارآوردن ، سخت کردن
güçlenmek قوی‌شدن ، پرزور شدن ، مقتدر شدن ، زور پیداکردن ، پرقوت شدن
güçleşmek سخت شدن ، مشکل‌شدن
güçleştirmek سخت کردن ، مشکل کردن
güçlü قوی ، پرقوت
güçlük سختی، زحمت ، اشکال ، اذیت
güçlülük پرقوتی، توانائی، پرزوری
güçsüz بی‌قوت ، کم‌زور ، ضعیف ، عاجز ، ناتوان
güçsüzlük ۱ــ عجز ، بی‌قوتی، ضعف ۲ــ بی‌کاری
güderi جیر، چرم جیر، چرم بزکوهی
güdük بی‌دم ، دم‌بریده ، یکطرف چیزی کم و کسر بودن ، ناقص
güdüm راهنمائی، رهبری
güdümlü بطور مرتب اداره‌شده ، تحت رهبری یا نظارت بودن
güfte (گفته) متن اشعاری که درموسیقی و آوازگفته یا خوانده میشود
güğüm نوعی ابریق یا آفتابهٔ بزرگ دهان‌گشاد، لولهین ، لولهنگ
güherçile شورهٔ قلمی، آزوتات دوپطاس
gül گل
gülabdan گلاب‌پاش، گلاب‌دان
gülbank گلبانگ ، بانگ بلند ، دعا یا مدح وثنا که به‌آواز بلند خوانده میشود (بیشتر در میان طریقت بکتاشی معمول است)
gülbeşeker نوعی مرباکه از برگ گل درست میکنند

güldürmek خنداندن ، بخنده آوردن
güldürücü مضحك ، خنده آور
güleç متبسم ، خنده رو
güle güle بسلامت (که درجواب خداحافظی گفته میشود)
güleş = güreş کشتی
gülhatmi گل ختمی
gülistan گلستان
gülkurusu صورتی رنگ ، رنگ برگ گل صورتی خشك شده
güllâbi = güllâbici عنوان یا اسمی که در قدیم به پرستاران یا خادمین تیمارگاهها داده میشد
güllâbilik etmek صبر و تحمل کردن و باحرکات خارج از حد و بچگانه کسی ساختن و مدارا کردن
güllaç ۱ـ نوعی شیرینی که ازخمیرنشاسته میسازند خیلی نازك و درون آن مغزگردو یاغیره میگذارند ودر شیره میزنند ومیخورند (شیرینی ماه رمضان است) ۲ـ کپسول دوا که درآن گرد آسپیرین یا سایر داروهای تلخ گردما ننداميريزند
gülle گلولهٔ توپ ، گلولهٔ فلزی ، گوی ، گلوله (گوله)
gülleci وزنه بردار ، ورزشکاری که با وزنه هائی که دوطرف آن گوی مانند است ورزش میکند
güllük گلستان ، گلزار
gülmek خندیدن
gülsuyu گلاب
gülümsemek تبسم کردن ، خنده برلب آوردن
gülünç خنده آور ، مضحك
gülüş خنده ، تبسم
gülüşmek باهم خندیدن
gül yağı عطر گل ، روغن گل
güm صدای گمب یا بم
gümbürdemek ۱ـ گمبی صدا کردن ۲ـ (مج) مردن ، از بین رفتن
gümbür gümbür گرمب گرمب ، درق درق ، گمب گمب
gümbürtü صدای گرمب ، گمب
gümeç کندوی زنبور عسل
gümlemek = gümbürdemek ۱ـ گمبی صدا کردن ۲ـ مردن ، نابودشدن ، (عو) هپرو شدن
gümrah ۱ـ گمراه ۲ـ پرپشت ، فراوان ، وافر، انبوه، شدید (درمورد صدا، آب یا موی پرپشت یا فراوان گفته میشود)
gümrük گمرك
gümrükçü گمركچی ، مأمور گمرك
gümüş نقره ، سیم
gümüşi = gümüşü نقره ای ، نقره فام
gümüşlemek با نقره پوشانیدن ، نقره کاری کردن
gün ۱ـ روز ۲ـ زمان ۳ـ آفتاب ، خورشید
günah گناه ، تقصیر
günahkâr = günahlı گناهکار، تقصیر کار، مقصر
günahsız بی گناه ، بی تقصیر
günaşırı يك روز درمیان
günaydın صبح بخیر، سلام صبح
günbatısı باختر ، مغرب ، غرب
günbegün روزبروز ، هرروزه
günçiçeği = ayçiçeği گل آفتاب گردان
gündelik ۱ـ روزمزد ، اجرت روزانه ، یومیه ۲ـ روزنامه ، یومیه
gündelikçi کارگر روزمزد ، اجیر
gündem برنامه ، پرگرام
gündoğusu خاور ، مشرق ، شرق
gündönümü موسم اعتدال شب و روز برابری درازی شب و روز
gündüz روز

gündüzcü کارگر یا قراولی که روزانه کار میکند ، روزکار
gündüzlü شاگردی که فقط روز در مدرسه میماند ، شاگردی که در مدرسهٔ شبانه‌روزی امیباشد
gündüzün وقت روز ، درموقع روز
günebakan = ayçiçeği گل آفتاب‌گردان
güneş آفتاب ، خورشید
güneşlenmek درمعرض آفتاب قرارگرفتن ، جلو آفتاب‌نشستن، آفتاب خوردن
güneşlik جای‌آفتابی، سپر آفتاب برای جلو کلاه
güney جنوب
günlük ۱ــ روزانه ، مال همان روز تازه ۲ــ مربوط به یك روز ۳ــ کندر
günübirlik یك روزه ، در مدت یك روز (بدون شب) در مورد مهمانی و سفر کوتاه گفته میشود
günügününe همه روزه ، روز بروز ، روزانه
güpegündüz در روز روشن ، در عین روز
gür فراوان ، پر ، تند ، شدید ، پرقوت ، پرپشت ، انبوه ، کلفت (صدا)
gürbüz ستبر ، قوی ، تنومند
Gürcü گرجی
güre ۱ــ کره اسب (تا سه ساله) ۲ــ رمو ، مردم گریز
güreş کشتی
güreşçi کشتی گیر
güreşçilik کشتی گیری
güreşmek کشتی گرفتن
güreştirmek به کشتی وادار کردن
gürgen چوب جنگلی، آلش، وسکا
gür gür=gürül gürül گر گر (آب)
gürlemek غرش کردن

gürlük ۱ــ فراوانی ، انبوهی ، وفور ۲ــ رفاه
güruh گروه یا جماعت ناپسند ، توده ، انبوه
gürültü صدای غرش ، صدای بلند ، غوغا ، صدای شلوغی، سروصدا
gürültücü آدم پرسروصدا
gürültülü پرسروصدا ، پرهمهمه
gürültüsüz بی‌سروصدا ، آرام ، ساکت
gürz گرز
gütmek چوپانی کردن ، چرانیدن ، پائیدن
güve بید ، حشره‌ای که لباس پشمی را خراب میکند
güveç ۱ــ دیگ گلی ، دیگ سفالی ، دیزی ۲ــ خوراکی که در دیزی یا دیك سفالی می‌پزند
güven امنیت ، اعتماد ، اطمینان
güvenilmek مورد اعتماد بودن ، شایان اعتماد و اطمینان‌بودن
güvenlik امنیت ، مصونیت
güvenmek اعتماد کردن ، اطمینان کردن
güvercin کبوتر، کفتر
güverte کف یا سطح کشتی ، عرشهٔ کشتی
güvey داماد
güvey girmek به‌حجله رفتن داماد
güveylik ۱ــ دامادی ، حال دامادبودن ۲ــ لوازم مربوط به‌داماد
güz=sonbahar پائیز ، خزان
güzel خوب ، قشنگ ، خوش ، خوشگل ، زیبا
güzelce ۱ــ قدری خوشگل ، نسبتاً زیبا ۲ــ خوب ، حسابی ، بادقت
güzellik زیبائی ، قشنگی ، خوشگلی ، خوبی
güzel sanatlar هنرهای زیبا
güzide گزیده ، ممتاز ، منتخب ، برجسته
güzlük آنچه مربوط به‌پائیز است
güzün هنگام پائیز ، وقت خزان

H

H, h «ه ، ح ، خ» دهمین حرف الفبای ترکی

ha حرف ندا ، ها ، هان ، ها ؛ (حرف تعجب) ، بله

habaset خباثت ، بدی ، خبیث‌بودن

habbe دانه ، تخم ، حبه

haber خبر ، اطلاع

haberci خبرآورنده ، خبررسان ، پیغام برنده

haberdar مطلع ، باخبر، خبردار

haberleşme مخابره ، مکاتبه

haberleşmek مخابره کردن، مکاتبه کردن

haberler اخبار ، خبرها

haberli باخبر ، مطلع

habersiz بی‌خبر ، بی‌اطلاع ، غافل

Habeş ۱ـ حبشی ۲ـ آدم سیاه ، زنگی

Habeşistan حبشه

habis خبیث ، بدجنس

hac حج

hacalet خجالت ، شرم

hacamet حجامت ، باشیشه یا شاخ خون گرفتن از بدن انسان

haccetmek بجای‌آوردن مراسم حج

hacet حاجت ، احتیاج ، لزوم

hacı حاجی

hacıağa حاجی‌آقا ، برای مسخره به‌دهاتی‌های تازه بدوران رسیده که درکافه و میخانه‌ها پولزیاد و بی‌حساب خرج میکنند میگویند، پسرحاجی

hacılaryolu=hacıyolu=saman-yolu کهکشان

hacıyatmaz نوعی‌عروسك که در ته‌آن سرب میریزند و بواسطهٔ سنگینی همیشه راست میایستد و نمیخوابد

hacim حجم

hacir حجر(حق) ، منع کردن قاضی از تصرف در مال خود

Hacivat نام یکی‌از دو بازیگران که درنمایش خیمه‌شب‌بازی حاجی‌وات و قره‌گز بازی میکنند

haciz=hacz حجز (حق) بازداشتن ، توقیف یاتأمین خواسته یا مدعی‌به

haczetmek توقیف کردن خواسته ، تأمین کردن مدعی‌به

haç خاج ، صلیب

haçan (عو) کی ، چه‌وقت!
haçlamak برصلیب آویختن ، صلیب کردن
haçlılar صلیبیون
had ۱- حد ، حدود ۲- درجه ، مرتبه ۳ - یك جملهٔ ریاضی ۴ - یك جملهٔ منطقی
hâd حاد ، شدید ، تیز ، تند ، تنگ
hadde حدیده ، آلتی که فلز را بصورت میلهٔ نازك یا مفتول درمیاورد
hadeka=gözbebeği مردمك چشم ، سیاهی چشم
hademe خدمه ، پیشخدمت زن یا مرد در دوایر دولتی یا مریضخانه ها ، خدمتکار
hadım خواجه ، مردی که خایداش را کشیده باشند ، خواجهٔ حرمسرا
hadımağası خواجهٔ حرمسرا
hadi=haydi یاالله ، زودباش!
hadika حدیقه ، باغ
hâdim خادم
hâdis حدیث ، خبر ، علم حدیث
hadîs حادث ، جدید
hadise اتفاق ، حادثه ، واقعه ، جنجال
hadsiz بی‌حد ، بی‌حد و حساب
hads حدس ، حس، کشف
hafakan خفقان ، خفگی
hafazanallah خدا حفظ کند ما را ، حفظنا الله
hafız ۱- حافظ قرآن ، کسی که قرآن را حفظ کرده‌باشد ۲- حافظ، حامی
hafıza قوهٔ حافظه
hafi پنهان ، پوشیده
hafif سبك ، آسان ، خفیف ، (مج) آدم سبك
hafiflemek سبك شدن ، آسان شدن ، راحت شدن ، لاغرشدن
hafiflik ۱- سبکی ، آسانی ، راحتی ۲ - خفت
hafifmeşrep سبك سر ، زن سبك
hafifsemek سبك شمردن، کوچك شمردن، حقیر شمردن
hafiye پلیس مخفی، خفیه
hafriyat حفریات ، کندن زمین برای یافتن آثار عتیقه
hafta هفته
haftalık هفتگی، اجرت یك هفته
haftalıklı بطور هفته‌ای ، کسی که اجرت خود را هفته‌بهفته میگیرد
haftaym دربازی فوتبال فاصله‌ای که بین دو نیمهٔ بازی میدهند
hah ها! ، علامت تعجب
haham خاخام ، ملای کلیمی
hail مانع ، حائل
haile فاجعه ، واقعه ، مصیبت ، هائله
hain ۱- خائن ، خیانتکار ۲- بدجنس ، موذی ۳- خطاب سرزنش کارانه
hainlik خیانت
haiz حائز ، دارنده
hak ۱- حق ، عدالت ۲- اجرت حقوق ۳- ایزد ، خداوند
hakk حك ، کنده‌کاری روی فلز یا سنگ یا چوب
hâk خاك
hakan خاقان
hakaret توهین ، هتك احترام ، تحقیر
hakça از روی حق و حقانیت ، عادلانه
hakem حکم ، داور
haketmek سزاوار شدن ، مستحق‌شدن ، درخور شدن
hakeza هکذا ، همچنین
hakî رنگ خاکی، رنگ لباس سربازی ، بین زرد و سبز کم رنگ
hakikat حقیقت ، درستی، راستی
hakikaten حقیقتاً ، واقعاً
hakikatli باوفا
hakikatsiz بی‌وفا

hakiki حقیقی ، واقعی

hakim حکیم ، عالم ، فیلسوف

hâkim ۱- حاکم ، حکم کننده ۲- قاضی ، حاکم ۳- مشرف ، محلی نسبت به اطراف بلندتر و بالاتر و مسلط است

hakimane حکیمانه ، از روی حکمت و دانش

hakimiyet حاکمیت

hakimlik ریاست محکمه ، حاکم بودن ، دارای شغل قضاوت

hakir حقیر ، ذلیل ، بی مقدار ، کم و کوچك

hakkâk حکاك

hakkaniyet حقانیت ، نصفت ، عدالت

hakketmek حکاکی کردن ، حك کردن

hakkında درحق او ، درآن خصوص ، درخصوص ، دربارهٔ

hakkı sükût حق السکوت

hakkiyle بطور شایسته ، آنطور که باید و شاید ، تمام کمال

haklamak حقش را کف دستش گذاشتن ، کلکش را کندن ، ازعهده بر آمدن ، (عو) چیزی را خوردن و تمام کردن

haklaşmak تصفیه حساب کردن ، حق و حساب همدیگر را تصفیه کردن

haklı ۱- محق ، حقدار ، ذیحق ۲- باحق وحقانیت ، درست ، بجا

hakperest درستکار ، شخص درست ، حق پرست

haksever حق پرست ، حق دوست

haksız بی حق ، ناحق ، بی اساس

haksızlık بی حقی ، ظلم ، بی عدالتی

hakşinas حق شناس ، حق پرست ، رعایت کنندهٔ حق دیگران

haktanır حق شناس ، عادل

hakyemez امین ، درستکار ، کسی که حق مردم را نمیخورد

hâl ۱- حال ، وضع ، وضعیت ، حالت ۲- اکنون ، الان ، زمان حال ۳- قدرت ، تاب ، توان

hal دالان ، بازارچه ، تیمچه

hal حل ، تجزیه ، تصفیه ، ذوب

hala عمه

hâlâ هنوز ، تاکنون ، تاحال

halâ ۱- خلاء ، جای خالی از هوا ۲- محل خلوت ۳- مستراح ، خلا ، جائی

halâs خلاص ، رهائی

halâskâr نجات دهنده ، آزاد کننده ، خلاص کننده

halat طناب کلفت که کشتی را به اسکله می بندند

halâvet حلاوت ، لذت ، خوشی ، شیرینی

halay نوعی ساز و رقص با دهل و سورنا در ترکیه

halayık کنیز ، کنیزك

halazade عمه زاده

halbuki درصورتیکه ، در حالتیکه ، باوجودیکه

hale هاله ، خرمن ماه ، دایرهٔ نورانی که گاهی دور ماه ظاهر میشود ، شایورد

halecan خلجان ، طپش قلب ، ضربان زیادی قلب از هیجان

halef خلف ، بعدی ، جانشین

halel خلل ، ضرر ، آسیب ، عیب ، علت ، نقصان ، معیوب

hâlen فعلاً ، الان ، درحال حاضر

halet حالت ، وضعیت ، حال

hal etmek خلع کردن

halezon = helezon مارپیچ ، پیچدار ، حلزونی

halı قالی ، فرش

halıcı قالی فروش ، قالی باف

halıcılık قالی بافی ، قالی فروشی

hâli خالی ، تهی

haliç خلیج
halife خلیفه ، جانشین
hâlihazır درحال حاضر ، اکنون ، الان
halik خالق. آفریدگار ، آفریننده
halim سلیم ، ملایم ، حلیم ، خوشخو
halis خالص ، پاك
halisane خالصانه ، صمیمانه ، بدون‌غرض
halita آلیاژ ، فلز مرکب
haliyle همانطوریکه هست ، بالنتیجه
halk خلق ، مردم ، عوام
halka ۱- حلقه ، دایره ، چنبره ۲- حلقهٔ انگشتر ۳- انجمن یا جماعتی که دور هم گرد آیند
halkalı حلقه‌ای ، حلقه‌دار ، حلقه‌مانند، دایره‌ای
halkbilgisi علمی که از عادات عمومی، رسوم و عادات اجدادی ، مجموع عقاید و افسانه‌ها و حکایات و منظومه‌هائی که از یك سرزمین بحث میکند
halkçı ۱- مردم‌دار ، خلق‌پرست ، کسی که در امور مملکتی متکی به‌عقاید مردم باشد ۲- کسانیکه وابسته به حزب خلق در ترکیه میباشند
halkevi خانهٔ مردم ، محل اجتماع مردم برای سخنرانی یا نمایشگاه نقاشی و هنرهای زیبا وغیره
hallaç حلاج
hâllak خلاق ، خالق ، آفریدگار
hallenmek ۱- حال‌بحال‌شدن ۲- ازحال رفتن ۳-(عو)مبارزه‌طلبی کردن، شاخ و شانه کشیدن
halleşmek حال و احوال کردن ، احوالپرسی کردن ، با همدیگر صحبت و درددل کردن
halletmek ۱- حل کردن ، تصفیه کردن ۲- آب کردن ، ذوب کردن
hallıca=hallice نسبتاً بهتر، راحت‌تر
halsiz ضعیف ، بی‌حال ، خسته ومانده
halsizlik بی‌تابی ، بی‌حالی ، ضعف ، ناتوانی
halt (عو) غلط ، مزخرف ، مخلوط ، شلوغ
halta تسمه ، حلقه، تسمه‌گردن سگ وغیره
halter هالتر
haltetmek (عو) غلط کردن، گوه خوردن ، مزخرف گفتن
halûk خلوق، خوش‌خلق، خوش‌خو، سلیم
halvet ۱- خلوت ، تنهائی ، بی‌سروصدا ۲- خلوت ، خانه حمام ، اطاق خلوت
Halvetı نام طریقت خلوتی یا منسوبین بآن سلك یا طریقت
ham ۱- خام ، کال ، نارس ، ناپخته ۲- ناشی ، تازه‌کار ، ناپخته ۳- بی‌معنی ، خشن ، ناهنجار
hamail=hamaylı ۱- واکسل‌بند (حمایل)، بند حمایل روی بدن که شمشیر را نگاه میدارد ۲- دعای بی‌وقتی، دعای چشم‌زخم که بگردن یاداخل پیراهن می‌بندند
hamak ننی ، ننو ، توری‌که مثل ننو از چهار طرف بریسمان می‌بندند و کسی درون آن می‌نشیند
hamakat حماقت ، احمقی، سبك مغزی
hamal حمال، باربر
hamaliye حمالی ، باربری
hamallık حمالی ، باربری ، (مج) کار بی‌منفعت
hamam حمام ، گرمابه
hamamcı ۱- حمامچی ، اوستای سرحمام ۲- واجب‌الغسل، محتلم
hamarat زرنگ ، ماهر ، زبردست ، بامهارت
hamaset شجاعت ، دلیری ، جسارت ، حماست

haması حماسی ، رزمی ، شعر رزمی ، رزم‌نامه ، رجزی
Hambeli حنبلی، یکی از مذاهب چهارگانهٔ اهل سنت
hamd=hamt حمد ، شکر
hamdetmek حمد کردن ، شکر کردن ، ثنا گفتن
hamdolsun الحمدلله ، شکر خدا را ، حمد خدا را
hamdüsena حمد و ثنا
Hamel برج حمل (بره)
hamhalat چلفتی ، بی‌دست و پا ، نتراشیده نخراشیده
hamhum منمن کردن برای از سرباز کردن
hamız ترش، ترش‌مزه ، دارای حموضت
hami حامی، پشتیبان ، حمایت‌کننده
hamil حمل، آبستنی، بارداری ، حاملگی
hamil حامل، آورنده ، حمل‌کننده
hamile حامله ، باردار ، آبستن
haminne مادربزرگ (محرف خانم ننه). ننه‌خانم ، ننه‌جان
hamiş هامش، حاشیه (کتاب یا مکتوب)
hamiyet حمیت ، غیرت ، مروت ، وطن‌پرستی
hamiyetli باحمیت ، باغیرت ، وطن‌پرست
hamle حمله ، یورش ، هجوم
hamletmek ۱- حمل کردن ، بارکردن ۲- (مج) تعبیر کردن، تصور کردن
hamlık ۱- خامی ، ناپختگی ، کالی ۲- بی‌تجربگی ، ناآزمودگی
hammadde مواد خام، مواد اولیه، مادهٔ معدنی یاحیوانی، اولیه
hamsi نوعی ماهی ریز ، ساردین
hamsin نام پنجاه روزهٔ آخر زمستان
hamt=hamd حمد ، شکر
hamule محمول ، بار
hamur خمیر ، خمیر نان ، خمیر کاغذ (خمیر درجه ۱و۲و۳، جنس کاغذ راکه اعلا ووسط و پست میباشد تعیین میکند)
hamur işi اجناسی که از خمیر ساخته میشوند مانند شیرینی وغیره
hamurkâr خمیرگیر
hamurlamak خمیررا به‌چیزی مالیدن یا باخمیر پوشانیدن
hamurlaşmak بحالت خمیر درآمدن ، شل یا سست شدن
hamursuz ۱- نان فطر، نانی‌که خمیرش ورنیامده ۲- نام عیدفطر یهودی‌ها
hamur tahtası تختهٔ گردی‌که خمیر را روی‌آن باز میکنند
hamurumsu خمیرمانند ، نسبتاً خمیر
hamut چوب یا چرم بیضی شکل‌که به‌گردن اسب ارابه ودرشکه وصل میکنند (خاموت)
han ۱- خان ، عنوان سلاطین ترک یا عثمانی قدیم ۲- کاروانسرا
hanay ۱- سرسرا ، دالان ، راهرو ۲- خانهٔ دوطبقه یابیشتر
hancı کاروانسرادار ، صاحب سرا
hançer خنجر
hançere=gırtlak حنجره
handân خندان ، خوشحال
hane ۱- خانه ، منزل ۲- خانهٔ حساب مانند دهگان ، صدگان وغیره
haneberduş خانه‌بدوش، بی‌خانه و زندگی
hanedan ۱- خاندان، دودمان، خانواده ۲- اصیل ، نجیب
Hanefi حنفی
haneli ۱- خانه‌دار ۲- خانوار
hanende آوازه‌خوان ، خواننده
hangar محل انبار ، گاراژ هواپیما یا لکوموتیو
hangi کدام ، کدام‌یك
hangisi کدامین ، کدامش، کدام‌یکی
hanım خانم ، بانو ، عیال

hanımefendi ۱ـ سرکار خانم ، حضرت علیه ۲ـ خانم اصیل
hanımeli نام نوعی گل پیچك
hani نوعی ماهی متوسط قدری قرمزرنگ
hani کو ، چه‌شد ، کجاست؟
hanidir مدت مدید ، از کی تابحال ، مدتهاست....
haniya پس‌چطور، پس کو، کجاست؟
hanlık خانی، قلمرو خان
hantal غوال ، زمخت ، خشن، گنده
hanüman خانمان ، خانه
hap حب ، قرص
hapır hapır هلف هلف (خوردن)
hapis ۱ـ حبس ، زندان ، توقیفگاه ۲ـ محبوس، زندانی
hapis giymek محکوم به‌حبس‌شدن
hapishane محبس، حبس‌خانه ، زندان
hapsetmek ۱ـ حبس کردن، توقیف کردن ۲ـ (مج) از کار بازداشتن ، فلج کردن ، معطل کردن
hapsolmak حبس‌شدن
hapşırmak عطسه کردن
haptetmek (عو) طرف را مجاب کردن ، اسکات کردن، زبان طرف را بستن، در مباحثه طرف را ساکت کردن
har بسیار فراوان ، گرگر(آب)
hara ۱ـ مزرعه یا محل پرورش و ازدیاد و اصلاح نژاد اسب ۲ـ یك نوع مرمر رگه‌دار، خارا، سنگ‌خارا
harabat خرابات ، میخانه ، میکده
harabatî خراباتی، درویش ، صوفی
harabe ویرانه ، خرابه
haraç ۱ـ (قد) باج ، جزیه ، خراج ۲ـ حراج ، مزایده
haraca bağlamak خراج‌بستن
haraca kesmek از کسی پول‌زور گرفتن، خراج‌بستن
haraççı مأمور خراج‌بگیر، باج‌گیر
haraçgüzar خراج‌گذار
haram حرام
haramî دزد ، راهزن ، حرامی
haramzade حرامزاده
harap ۱ـ خراب ، ویران ۲ـ پریشان ، ناتوان
harar جوال بزرگ موئی ، جوال ، کیسهٔ بزرگ
hararet ۱ـ حرارت ، گرمی، گرما ۲ـ عطش ، تشنگی ۳ـ تب
hararetlenmek ۱ـ حرارت پیدا کردن ، گرم‌شدن ۲ـ (مج) عصبانی‌شدن
hararetli باحرارت ، پرحرارت ، پرجوش، گرم ، پرهیجان
haraza (عو) نزاع ، دعوا، مشاجره
harbe نیزهٔ کوتاه ، زوبین
harbi میل یا سنبه که با آن داخل لولهٔ تفنگ را پاك میکنند
harbî جنگی، حربی، متعلق به‌حرب
harbiye ۱ـ دانشکدهٔ افسری ۲ـ امور جنگی یا حربی
harbiyeli دانشجوی دانشکدهٔ افسری
harcamak ۱ـ خرج کردن ، مصرف کردن ۲ـ ازبین‌بردن ، نابود کردن
harcanmak خرج شدن ، مصرف شدن ، بکاررفتن
harcatmak سبب خرج کردن شدن ، بخرج‌انداختن
harcetmek خرج کردن ، مصرف کردن
harcı ارزان ، کم‌قیمت
harcıâlem مبتذل ، عمومی ، بی‌معنی ، بی‌قیمت
harcırah خرج سفر ، فوق‌العادهٔ مسافرت
harç ۱ـ خرج ، مصرف ، هزینه ۲ـ ملاط، شفته، گل‌آهك ، کاهگل ، مخلوط سمنت و ماسه که در ساختمانها بدیوار میمالند یا بین آجرها بندکشی میکنند ۳ـ مصالح یا

لوازم هرچیز

harçlık خرجی، پول برای مصرف

hardal خردل

hardaliye شیرهٔ انگور که بان خردل مخلوط کنند

hare ۱- خارا، سنگ خارا ۲- قماش یا پارچهٔ موج دار یا رگ‌دار ۳- خطوط موج‌داری که روی پارچه یا بعضی اشیاء دیده میشود

harekât ۱- حرکات، رفتار، اعمال ۲- مانور در اصطلاح نظامی

hareke حرکت، اعراب (زبر، زیر، پیش)

hareket ۱- حرکت، تکان ۲- رفتار ۳- زمین‌لرزه، زلزله ۴- قسمت حرکت در راه‌آهن

hareketli پرحرکت، باحرکت، جوال

hareketsiz بی‌حرکت، راکد، ساکت، بی‌جان

harelenmek رنگ‌برنگ شدن، شفاف و براقشدن، موج‌دار شدن

hareli موج‌دار، براق

harem ۱- حرم، حرمسرا ۲- (قد) عیال

harf حرف، هریکی از حروف الفباء

harfendazlık متلك گفتن، حرف پرت کردن

harfiyen کلمه به کلمه، طابق‌النعل بالنعل، کاملاً مطابق...

harıl harıl گرگر، فراوان، لاینقطع و زیاد

harıltı صدای گرگر

haricen ازطرف خارج، از بیرون، - مصرف خارجی

haricî خارجی، بیگانه، اجنبی، بیرونی

hariciye ۱- خارجی ۲- وزارت امور خارجه

hariciyeci مأمور وزارت خارجه

hariç ۱- خارج، بیرون ۲- مستثنی، به‌استثناء...

harika خارق‌العاده، فوق‌العاده

harikulade خارق‌العاده، عجیب، بیمانند

harim حریم

haris حریص، طماع، اثیم

harita نقشهٔ جغرافیا

haritacı ترسیم کنندهٔ نقشهٔ جغرافیا

haritacılık نقشه کشی جغرافیائی

hark=ark جوی، نهر کوچك

harlamak گرگر کردن درمورد صدای آتش

harlatmak آتش را شعله‌ور کردن

harlı با قوت سوختن، پرشعله

harman ۱- خرمن ۲- چای یا توتون مخلوط

harmanî شنل، روپوش بدون آستین

harmanlamak ۱- خرمن کردن ۲- مخلوط کردن چای و توتون و امثاله

harmoni هم‌آهنگی، هارمونی، صداهای مختلفی که همگی دریك آن بگوش رسد و با هم ارتباط و هم‌آهنگی داشته‌باشند

harmoniyum اورك کوچك

harnup خرنوب، درختی‌است شبیه درخت گردو که دارای میوه‌ایست طعمش شیرین ازآن رب درست میکنند و پوست‌آن در دباغی بکار میرود

harp ۱- حرب، جنگ ۲- سازی است سیمی سه گوش

harrangürra های وهوی، داد وفریاد، صدای شلوغی، قیل‌وقال

hars معارف، فرهنگ، پرورش

harup=harnup خرنوب

has ۱- خاص، مخصوص، اختصاصی (این کلمه درموردچیزهای مخصوص به سلطان گفته میشود مانند خزینهٔ خاصه) ۲- خالص، بی‌مخلوط، بی‌غش ۳- تیول

hasa خاصه، پارچهٔ خاصه، چلوار نازك

hasar خسارت ، زیان ، ضرر ، خرابی
hasat ۱- حصاد ، درو کردن محصول
۲- هنگام جمع‌آوری محصول
hasbıhal احوالپرسی ، اختلاط و
صحبت ، گفتگو
hasbî صمیمانه ، بدون غرض ، بدون نظر
hasebiyle برحسب ، بدان مناسبت
haseki ۱- خدمهٔ مخصوص یا سوگلی
سلطان ۲- عنوان صنفی‌از سربازان
ینی‌چری که محافظ مخصوص‌سلطان
بوده
hasenat حسنات ، کارهای نیك ، ثوابها
hasep حسب ، نسب ، اصل خانواده
haset حسد ، رشگ
hasetçi حسود
hasıl قصیل ، محصول جو درحالت سبز بودن
که‌برای‌علوفه به‌چهارپایان میدهند
hâsıl حاصل ، نتیجه ، محصول
hâsıla نتیجه ، حاصل
hâsılat محصولات ، درآمد ، استفاده
hâsılı خلاصه ، بالنتیجه
hasım ۱- خصم ، دشمن ، عدو
۲- طرف دعوی
hasır حصیر ، بوریا
hasıraltı (عو) سنبل کردن ، از سر
باز کردن
hasırcı ۱- حصیرباف ، حصیرفروش
hasır otu پوشال
hasis خسیس ، لئیم ، پست
hasislik خساست ، لئامت ، دنائت
hasiyet ۱- خاصیت ، طبیعت ۲- فایده
hasiyetli پرخاصیت ، مفید
haslet خصلت ، طبیعت ، خلق ، خوی
hasmane خصمانه ، بطور دشمنی
hasna قشنگ ، زیبا (حسنا)
hasna ve müstesna قشنگ بی‌مانند ،
فوق‌العاده زیبا ، بی‌نظیر
haspa شریر ، شیطان (پدرسوخته) ،
معمولاً به‌دخترها بشوخی والتفات
گفته میشود
hasret حسرت ، آرزو ، اشتیاق
hasretli پرحسرت ، آرزومند
hasretmek حصر کردن ، منحصر کردن ،
تخصیص‌دادن ، محدود کردن
hassa ۱- خاصه ، خصوصیت ، طبیعت
۲- گارد مخصوص سلاطین عثمانی
hassas حساس ، دقیق ، زودرنج
hassasiyet حساسیت ، دقت
hassaten بالاخص ، بخصوص ، مخصوصاً
hasse حاسه ، یکی‌از حواس پنجگانه
hasta مریض ، بیمار
hastabakıcı پرستار
hastalanmak مریض‌شدن ، بیمارشدن
hastalık بیماری ، مریضی
hastalıklı مریض ، علیل ، مرض‌دار ،
مریض یا علیل متمادی
hastane بیمارستان ، مریضخانه
hasut حسود
haşa جل زین ، نمد زیر زین (غاشیه)
hâşa حاشا ، ابداً ، اصلاً
haşarat حشرات
haşarı ۱- شیطان ، شر (مخصوص بچه)
۲- وحشی ، شرور(مخصوص‌حیوان)
haşarılık شیطنت ، نافرمانی
haşere حشره ، کرم
haşhaş خشخاش
haşır haşır صدای علفهای خشك
(خش‌خش)
haşin خشن ، بدخلق ، زمخت ، ناهنجار
haşir حشر ، روز قیامت
haşiş ۱- حشیش ۲- تریاك ، افیون
haşiv حشو ، زواید ، حرف بی‌معنی ،
مزخرف
haşiye حاشیه ، هامش
haşlama آب‌پز ، گوشت یا خوراك آب‌پز
haşlamak ۱- آب‌پز کردن ، پختن با آب ،

جوشاندن ۲ـ روی چیزی آبداغ یاروغن داغ کرده ریختن یاچیزی را توی آب جوش فرو بردن و غوطه‌ورساختن ۳ـ سرزنش کردن، اوقات تلخی کردن

haşlanma جوشیدنی

haşlanmak پخته‌شدن با آب، جوشیده‌شدن، آبداغ یاروغن کرده رویچیزی ریخته‌شدن یا درآبجوش‌غوطه‌ور شدن

haşlanmış جوشیده شده

haşmet حشمت ، جاه ، جلال

haşmetli اعلیحضرت، باحشمت، بااحتشام

haşretmek حشر کردن ، جمع شدن در روز قیامت

haşviyat حشویات ، یاوه‌سرائی‌ها ، حرفهای زیاد بیمعنی

haşyet ترس ، خوف ، خشیت

hat ۱ـ خط ، نوشته ۲ـ راه

hata خطا، اشتباه ، غلط

hata işlemek خطا کردن ، کار غلط انجام دادن

hatalı غلطدار ، دارای خطا و غلط ، غلط

hater خطر

hatem خاتم ، آخر، مهر، نگین انگشتر

hatıl تیر چوبی که میان دیوار برای استحکام میگذارند

hatır ۱ـ خاطر، یاد ، حافظه ، ذهن ۲ـ میل ، دل

hatıra خاطره ، یادگاری

hatıralık یادگاری

hatırat خاطرات

hatırlamak یاد کردن ، در ذهن یا در یاد داشتن ، در یاد بودن ، بیاد آمدن یا آوردن

hatırlatmak بخاطر آوردن ، یادآوری کردن

hatırlı محترم ، معزز ، معتبر ، کسی که خاطرش عزیز باشد

hatırşinas مهربان ، باملاحظه ، حرمت‌نگاهدار

hatif هاتف ، آوازدهنده ، بانگ‌کننده

hatim ختم قرآن

hatime ۱ـ خاتمه ، پایان ۲ـ نوشته‌ای که در آخر کتاب میآید

hatip ۱ـ خطیب ، سخنران ، ناطق ، نطاق ۲ـ کسی که درروزهای جمعه یا عیدها در مسجد روی منبر خطبه میخواند

hatmetmek یك چیز را از سر تا آخر خواندن ، ختم کردن

hatmi ختمی، گل‌ختمی

hatta حتی

hattat خطاط ، خوش‌نویس

hattatlık خطاطی، خوشنویسی

hattı-bâlâ بالاترین خط ، بالاترین خطی که دو طرف یا دو دامنهٔ کوه را ازهم جدا میکند

hattı dest دستخط

hattı hareket خط مشی

hattı istiva خط استوا

hatun خانم، بانو ، کدبانو (خاتون)

hav پرز، کرك ، پشم ، مو

hava ۱ـ هوا ۲ـ باد ۳ـ آسمان ۴ـ آهنگ ۵ـ میل ، هوا و هوس

havacı هوانورد ، خلبان ، طیاره‌چی

havacılık هوانوردی ، خلبانی، هواپیمائی

havacıva ۱ـ شنگ ، شنگار ، نباتی که ازریشهٔ نبات قرمزرنگی‌میگیرند و در طب مرهمی از آن میسازند ۲ـ پوچ، چرت وپرت ، بی‌معنی، مزخرف

havadar وسیع ، دل‌باز

havadis اخبار، خبر، تازه‌گی

havagazı گاز زغال یا نفت که برای سوخت بکار میرود

havaî ۱ـ نیلگون ، کبود ، آسمانی‌رنگ ۲ـ لاابالی، سردرهوا ، بی‌بندوبار
havaiyat کار یاحرف یا چیزهای بی‌معنی و بیخودی
havalandırmak ۱ـ عوض کردن هوای اطاق وغیره، درمعرض هوای‌آزاد قراردادن ۲ـ بهوا کردن
havalanmak ۱ـ هوای تازه گرفتن ، هواخوردن ۲ـ پرواز کردن، بهوا رفتن ۳ـ هوائی‌شدن
havâle ۱ـ حواله ، واگذاری ، مراجعه ۲ـ سند حواله ۳ـ تشنج بواسطهٔ تب زیاد ، تکان‌خوردن و پرش ، از حرارت تب ، ازحال‌رفتن
havaleli ۱ـ گنده ، غوال ۲ـ متشنج
havalı هوادار ، دل‌باز
havali حوالی، اطراف ، نواحی
havan ۱ـ هاون ۲ـ توپ هاون
havari حواری ، عنوان شاگردهای دوازده‌گانه حضرت مسیح
havariyun حواریون
havas خواص ، طبقهٔ مخصوص ، مقابل‌عوام
havâs حواس ، جمع حس ، حاسه‌ها
havasız بی‌هوا ، کم‌هوا ، خفه
havayiç حوایج ، حاجت‌ها ، احتیاجات
havayolları ادارهٔ هواپیمائی، خطوط هوائی، راههای هوائی
havi حاوی ، محتوی ، شامل
havlamak عوعو کردن ، وغوغ کردن ، پارس کردن
havlı=havlu ۱ـ حولهٔ دست و صورت یا حمام ۲ـ پرزدار ، کرک‌دار
havlıcan مشك زمینی ، ریشهٔ جوز ، خولنجان
havlu حوله
havra کنسیه ، کنشت
havruz (عو) پیشابدان ، کاسهٔ بچه ، لگن بچه
havsala ۱ـ حوصله ، قابلیت ، ظرفیت ، قدرت ۲ـ لگن خاصره ۳ـ چینه‌دان مرغ
havuç هویج
havut پالان شتر
havuz ۱ـ حوض ۲ـ لنگرگاه وتعمیرگاه، حوض تعمیر کشتی
havuzcuk مثانه
havuzlama کشتی را برای تعمیر داخل حوضچه آوردن
havya هاویه
havyar خاویار
havza حوزه ، ناحیه یا محل گودی که باکوهها وتپه‌ها محصور شده ودر آن آب جمع شده‌باشد
hay ۱ـ حی، زنده ۲ـ از اسماء الهی
hay های ، هی ، آی ، ای
haya خایه ، بیضه ، تخم ، خصیه
hayâ حیا ، شرم ، آزرم ، آبرو
hayâlı باحیا
hayâsız بی‌حیا ، بی‌عار
hayal ۱ـ خیال ۲ـ (فیز) عکس ، تصویر
hayalat خیالات ، اوهام ، افکار بیهوده
hayalci بازیگر قره‌گز یا خیمه‌شب‌بازی
hayalet شبح ، خیال
hayalhane مخیله
hayalî ۱ـ خیالی، موهومی ، باطل ۲ـ بازیگر خیمه‌شب‌بازی قره‌گز
hayalifener به‌اشخاص ضعیف بی‌جان گفته میشود ، پوست و استخوان
hayal meyal غیرواضح ، بفهمی‌ـنفهمی
hayalperest خیال‌باف ، خیال‌پرست
hayat ۱ـ حیاط ، حیاط سرپوشیده ۲ـ حیات ، زندگی
hayatî حیاتی، مهم
hayatiyet قوهٔ زندگی، نیروی زندگی ، قوهٔ زیست
haydalamak های‌زدن به‌حیوانات ،

راندن چهارپایان
haydamak راندن حیوانات ، هی گفتن بهحیوانات
hayderî=hayderiye نوعی کت بی آستین ، عبای کوتاه بی آستینی که سابقاً در خانه میپوشیدهاند
haydi=hadi ۱ـ یاالله ، ادامه بده ، زودباش ۲ـ گوئیم ، گیریم ، فرضاً
haydut راهزن ، دزد سرگردنه ، قطاع الطریق
haydutluk راهزنی، راهبری
hayhay خیلی خوب ، چشم ، بسیارخوب
hayhuy هیاهو ، های وهوی ، سروصدا
hayıflanmak متأسف شدن ، متأثرشدن
hayın خائن ، بدجنس
hayır ۱ـ خیر ، نیك ، خوب ۲ـ نه ، نهخیر
hayırhah خیرخواه ، خوش نیت
hayırlaşmak در قطع معامله و خرید و فروش جملهٔ «خیرش را ببین» گفتن
hayırlı باخیر و برکت ، پرفایده
hayırsever نیکوکار ، خیرپرست ، طرفدار کارهای خیر
hayırsız بی خیر ، بی فایده
hayıt نوعی بوتهٔ صحرائی که دارای گلهای ارغوانی کوچك است ، فلفل بری
hayız حیض ، عادت زنانگی، قاعدگی زنان
haykırış نعره ، داد ، فریاد
haykırmak فریاد زدن ، نعره زدن داد کشیدن ، جیغ کشیدن
haylaz تنبل ، بی عار ، کارنکن
haylazlık تنبلی، بی عاری
hayli خیلی، زیاد ، بسیار
hayran حیران ، شیفته ، مبهوت
hayranlık شیفتگی، اعجاب ، حس تقدیر، بهت ، حیرت
hayrat خیرات ، امور خیر و نیکوکاری
hayret ۱ـ حیرت ، تعجب ۲ـ عجبا!

haysiyet حیثیت ، شرف ، عزت
haysiyetli باحیثیت ، باشرف
haysiyetsiz بی حیثیت ، بی شرف
hayta گردن کلفت ، داش
hayvan ۱ـ حیوان ، جاندار ۲ـ مال، اسب وگاو وگوسفند وغیره
hayvanat حیوانات ، حیوانها
hayvanat-bahçesi باغ وحش
hayvanca مثل حیوان ، باخشونت
hayvancılık مالداری ، حیوانداری
hayvanî حیوانی
hayvanlaşmak بصفت حیوان درآمدن ، از انسانیت خارج شدن
hayvanlık حیوانیت
haz حظ ، خوشی ، لذت
haza هذا ، این است ، بتمام معنی
hazakat حذاقت ، استادی ، تخصص
hazan=güz=sonbahar خزان، پائیز
hazer ۱ـ صلح ، آشتی ، حضر(مقابل سفر) ۲ ـ ارهٔ بزرگ دوسر
hazarcı اره کش
Hazer بحرخزر
hazfetmek حذف کردن ، خارج کردن
hazık حاذق ، استاد ، متخصص
hazım هضم ، تحلیل غذا
hazımlı (مج) شخص باتحمل و صبور ، پرتاب و طاقت ، مجرب ، باحزم
hazımsız (مج) بی تحمل ، بی طاقت ، ناپخته و بی تجربه ، بی حزم
hazımsızlık سوء هاضمه ، ناهضمی
hazır ۱ـ حاضر، موجود ۲ـ آماده ، درست شده ، مهیا ، دوخته شده
hazırcevap حاضرجواب ، حراف
hazırcı فروشندهٔ لباس حاضر یادوختهشده
hazırlamak آماده کردن ، حاضر کردن ، تهیه کردن
hazırlanmak آماده شدن ، حاضرشدن
hazırlatmak آماده کردن یا حاضر کردن

توسط دیگری

hazırlık آمادگی، حاضرشدگی

hazırlop از چیز آماده و حاضر استفاده کردن، صاحب‌شدن چیزی که بطور لیی باشد یا حاضر و آماده باشد

hazin حزین، غمگین، اندوهناك

hazine ۱- خزانه، خزینه، مخزن ۲- گنج ۳- آب‌انبار، مخزن‌آب

hazinedar خزانه‌دار

haziran حزیران، ماه ژوئن، نام ماه ششم از تقویم ترکیه

hazmetmek ۱- هضم کردن ۲- (مج) تحمل کردن کار یا رفتار یاحرف ناهنجار کسی را، تاب‌آوردن

hazne=hazine خزینه، انبار، خزانه، مخزن

hazret حضرت

hazzetmek حظ کردن، لذت بردن، کیف‌کردن

heba هبا، پوچ، محو، تباه، بیهوده

hebenneka احمق، بی‌شعوری که خود را عاقل داند

heccav هجو کننده، هجاگو

hece هجاء، حروف هجا، بخشی‌از واژه که یك‌باره اداء میشود

hecelemek هجی‌کردن

heceli هجادار، صدادار

hecin شتر بادی، جمازه، شتر تندرو

hedef آماج، هدف، مقصد، نشان تیراندازی

heder هدر، تباه، زائد، تلف، از بین رفته

hediye هدیه، جایزه، پیشکش، بخشش، تحفه

hediyelik چشم‌روشنی، چیزی که برای هدیه تخصیص داده شده باشد

hegemonya تسلط، حکمرانی، برتری، استیلاء، امتیاز

hekim حکیم، دکتر، طبیب

hekimlik طبابت، طب، دکتری

hektar هکتار، ده هزار مترمربع، سطحی که هرطرف آن صد متر باشد

hektometre هکتومتر، صد متر

helâ مستراح، خلاء، مبال، جائی

helâk ۱- هلاك، نیستی، مرگ، نابودی ۲- (مج) خیلی‌خسته و مانده

helâl ۱- حلال، جایز ۲- (مج) عیال، زن منکوحه

helâllaşmak حلال‌بودی طلبیدن، همدیگررا حلال کردن

helâllık (قد) زوجهٔ منکوحه، عیال

helâlzade حلال‌زاده، شخص شریف درستکار

hele حالا، اقلاً، هیچ نباشد، بخصوص درمورد تأکید و اهمیت یا تهدید نیز استعمال میشود (ادات)

helecan=halecan خلجان، جهش

helezon=helezonî مارپیچ، پیچدار، معوج، حلزونی

helikopter هلیکوپتر

helme برنج یا لوبیا که خوب پخته و له میشود، مانند حلیم‌له ونرم میشود

helmelenmek لوبیا و امثال آن که دراثر پختگی زیاد له و سفت و لعاب‌دار میشود

helva حلوا

helyum گاز هلیوم

helvacı حلوافروش، حلواپز

hem هم، همچنین

hemcins همجنس، هم‌نوع

hemdem همدم

hemdert همدرد، شریك درد و غم

hemen ۱- فوراً، الآن، فی‌الفور همین حالا ۲- تقریباً

hemencecik فی‌الفور، فوراً، همین الآن

hemfikir همفکر

hemhal هم‌حال ، هم‌وضع ، شبیه هم
hemhudut هم‌مرز ، هم‌حدود ، کشور همسایه
hemoglobin هموگلوبین ، مادهٔ قرمز موجود در گلبول خون که محتوی جوهر آهن است
hempa (عو) همدست ، دار و دسته
hempaye همپایه
hemşeri همشهری
hemserilik همشهری گری
hemşire ۱ـ همشیره ، خواهر ۲ـ پرستار بیمارستان
hemşirezade همشیره‌زاده ، خواهرزاده
hemze همزه
hendek خندق ، خاکریز ، گودال ، سنگر
hendese=geometri هندسه
hendesî هندسی ، دارای شکل منظم
hengâme هنگامه ، معرکه ، شلوغی ، غوغا
hentbol توپ‌بازی دستی (دستش‌ده)
henüz ۱ـ تابحال ، هنوز ، تاکنون ۲ـ الان ، همین حالا
hep ۱ـ همه ۲ـ همه‌اش ۳ـ دائم ، همیشه
hepsi همه‌اش ، تمامش ، کلیه‌اش
hepten یکجا ، باهمدیگر ، رویهم ، تماماً
hepyek جفت‌کور ، جفت یك (در بازی تخته)
her ۱ـ هر ، هریك ۲ـ همه
herbiri هریك ، هر کدام
hercaî هردم‌بیل ، بی‌تصمیم ، بی‌اراده ، بی‌وفا
hercümerç ۱ـ هرج و مرج ۲ـ درهم برهم
herdem دائم ، مدام ، همیشه
herek چوب پایه یا تیری که زیر شاخهٔ مو یا بتهٔ لوبیا وغیره برزمین میکوبند
hergele گلهٔ خر واسب وحشی (خرگله)، شخص یا اشخاص بی‌سروپا، اوباش
herhangi هیچ طور ، هیچ نوع ، هیچ‌چیز، هر کس، هر نوع ، هر آنچه
herif (عو) مردك ، مردکه ، گردن‌کلفت ، یارو
herkes همه کس ، همهٔ مردم
herze هرزه ، یاوه ، بی‌معنی ، پوچ
hesaba almamak ۱ـ داخل حساب نکردن ۲ـ داخل آدم‌نکردن یا ندانستن ، اهمیت‌ندادن
hesabî مقتصد ، ممسك ، خسیس ، کسی که پولش را باحساب خرج میکند ، نئس
hesap حساب ، شمار ، تعداد
hesap-cetveli جدول ضرب
hesapça تقریباً ، تخمیناً
hesapçı حساب‌گر. دقیق ، کسی که حساب خود را خوب بداند
hesap görmek محاسبه‌کردن ، تصفیه‌حساب‌کردن ، حساب کردن
hesaplamak حساب‌کردن
hesaplaşmak تصفیه‌حساب‌کردن
hesaplı دقیقاً حساب شده، عادلانه ، ارزان
hesapsız ۱ـ بیشمار ، بی‌حساب ، فراوان ۲ـ حساب‌ندان
hesap tutmak حساب‌نگاهداشتن
hevenk آونگ ، خوشه‌های انگور و میوه های دیگر که به ریسمان آویزان میکنند
heves هوس ، اشتیاق ، میل وآرزوی بی‌ثبات و بی‌اساس
heveskâr علاقمند ، کسی که هوس یا میل به‌چیزی دارد ، مبتدی درکاری
heveslenmek هوس کردن ، میل‌کردن
hevesli کسی که میل وهوس‌دارد ، باهوس، علاقمند
hevessiz بی‌علاقه ، بی‌میل ، بی‌نشاط ، خمود
hey هی، های ، ای ، آی

heyamola صدای کارگران کشتی درموقع کشیدن طناب (مثل الله محمد! ، یا الله!)
heybe خرجین
heybet هیبت ، مهابت ، شکوه ، جلال
heybetli باهیبت ، باشکوه ، باجلال ، باعظمت
heyecan هیجان ، تلاش ، جوشش ، جوش و خروش ، دستپاچگی
heyecanlandırmak بهیجان آوردن ، دستپاچه کردن
heyecanlanmak به تلاش افتادن ، دست پاچه شدن
heyecanlı ۱ــ برهیجان ، دستپاچه ۲ــ هیجان آور
heyecansız خونسرد ، بی‌هیجان
heyelân=kayşa هیلان ، ریزش کوه ، ریزش یا پیشروی کوه یا تپه درائر سستی یا مرطوب بودن یا لغزنده بودن پی یا خاك زیر آن
heyet ۱ــ هیئت ، جمعیت ، کمیسیون ۲ــ شکل ، ترکیب ۳ــ (قد) علم نجوم ، اختر شناسی ، علم هیئت
heyhat هیهات
heyhey هی‌هی ، هلهله ، هیاهو
heykel مجسمه
heykeltraş مجسمه‌ساز
heykeltraşlık مجسمه‌سازی
heyulâ ۱ــ هیولی ، هیولا ، وهم و خیال ۲ــ مادهٔ اولیهٔ عالم که همواره باحوال و اشکال مختلف است ، هیولی
hezaren ۱ــ چوب خیزران ، بمبو ، یك نوع نی هندی ۲ــ (محرف هزار رنگ) نباتی است سمی که در طب بکار میرود
hezeç ۱ــ نوعی از بحر عروض در شعر (هزج) ۲ــ درموسیقی‌نوعی مقام یا آهنگ
hezel ۱ــ هزل ، شوخی ، لطیفه ، مزاح ۲ــ حکایت یا شعر هزلی
hezeliyat هزلیات ، اشعار و حکایات یا سخنان هزلی
hezeyan هذیان ، بیهوده گوئی ، پریشان‌گوئی در حالت تب شدید
hezimet هزیمت ، شکست ، فرار
hıçkırık سکسکه ، هکچه ، هغ‌هغ
hıçkırmak سکسکه کردن ، هکچه‌زدن ، هغ‌هغ کردن
hıdiv خدیو ، عنوان فرمانروایان مصر در اواخر سلطنت عثمانی
hıdrellez ۱ــ (محرف خضر الیاس) سال بدو قسمت تقسیم میشود، ۱۸۲روز موسم گرما و ۱۸۲روز موسم سرما آنکه ازششم ماه می تاهشتم نوامبر است «خضر الیاس» میگویند (۱۶ اردیبهشت تا ۱۷ آبان) ، دیگری «قاسم» است که از نهم نوامبر تا پنجم ماه می میباشد (۱۸آبان تا ۱۵ اردیبهشت) ۲ــ نام روز ششم ماه می (۱۶ اردیبهشت) ازهرسال
hıfız ۱ــ حفظ ، حمایت ، وقایت ۲ــ ازبر ، از حفظ
hıfzetmek ۱ــ حفظ کردن ، حمایت کردن ۲ــ ازبر کردن ، ازحفظ کردن
hıfzıssıhha حفظ الصحه ، بهداشت
hık mık من و من کردن ، درکار یاحرف تردید یا شبهه کردن ، گریختن از زیرکار یا احتراز از سخنی ، بهانه‌جوئی و حفظ ظاهر کردن
hılat خلعت
hımbıl احمق ، ابله ، وارفته ، تنبل
hımhım حرف تو دماغی ، تو دماغی (حرف زدن)
hıncahınç لبالب ، پر
hınç کینه ، انتقام
hınk یکی‌از اصوات ، هن یا هق

hınzır ۱ـ خوك ، خنزير ۲ـ (مج) بدجنس ، بدخو ، پست ، رذل
hınzırlık خوك صفتی ، بدجنسی ، (در مقام شوخی) حقه بازی ، حیله گری
hır (عو) دعوا ، اوقات تلخی ، جنجال
hıra ۱ـ پرخور ۲ـ مریض ، ضعیف
hırbo (عو) احمق ، ابله ، بی‌تربیت
hır çıkarmak دعوا راه‌انداختن ، جنجال یا غوغا بپا کردن
hırçın لج‌باز ، لجوج ، کج‌خلق
hırcınlık لجاجت ، بدخلقی
hırdavat آهن آلات ، خرده ریزه آهن و کلید و ابزار
hırdavatçı خرده ریزه فروش، فروشندهٔ لوازم ازقبیل میخ و چفت و رزه و غیره
hırgür بگو مگو ، دعوا ، سروصدا
hırıldamak خرخر کردن ، خس‌خس کردن (سینه وگلو)
hırıltı صدای خرخر یا خس‌خس (سینهٔ انسان) ۲ـ (مج) دعوا ، سرو صدا ، اوقات تلخی
hırızma حلقهٔ آهنی که از بینی یا لب حیوانات مانند شتر وخرس وغیره میگذرانند
Hıristiyan مسیحی ، عیسوی ، نصاری
Hıristiyanlık مسیحیت
hırka ۱ـ خرقه ، لباس درویشان ۲ـ کت یا نیم‌تنهٔ زنانه یا مردانه
hırlamak خرخر یا غرغر کردن سگ
hırlaşmak بهم‌افتادن ، باهم نزاع کردن ، گلاویز شدن
hırlı (شاید محرف کلمهٔ خیرلی باشد) راست و درست ، پاك و پاکیزه ، رو راست
hırpalamak ۱ـ بد نگاهداشتن ، از بین بردن ، خراب کردن ۲ـ تکان دادن ۳ـ بدرفتاری کردن
hırpalanmak خراب شدن ، مکدر شدن ، ناراحت شدن
hırpanî بدترکیب ، پریشان ، لباس کهنه‌پاره و کثیف پوشیده، جلنبر، بد سر و پز
hırs حرص ، میل مفرط
hırsız دزد ، سارق
hırsızlama دزدانه ، مخفیانه ، یواشکی
hırsızlık دزدی ، سرقت
hırslandırmak عصبانی کردن ، خشمگین کردن
hırslanmak عصبانی‌شدن ، حرص‌خوردن، اوقات تلخ شدن
hırslı ۱ـ عصبانی ، خشمگین ۲ـ حریص ، طمعکار ، پرطمع ، چشم تنگ
hırt (عو) احمق ، ابله ، خشن
hırtı pırtı خرت و پرت ، خرده ریز ، اثاثیهٔ مختلف کم‌بها
hırtlamba ۱ـ ضعیف، جلنبر ۲ـ کسی که ضعیف است و زیاد سرفه میکند واغلب سینه‌اش پر اخلاط است یا معده‌اش بزرگ است و زیاد آب میخورد
Hırvat قوم کروات ، کرواسی ، اقوام نواحی صربستان ، قومی از اسلاو
Hırvatistan سرزمین کرواسی‌ها
hısım خویشاوند ، قوم و خویش ، منسوب
hısımlık نسبت خویشاوندی ، قوم و خویشی
hış hış خش‌خش (صدای کاغذ یا پارچهٔ ابریشمی و غیره)
hışırdamak خش‌خش کردن
hışım خشم ، غضب
hışır ۱ـ هندوانهٔ کال ، ته پوست هندوانه و خربوزه ۲ـ آب لمبو ، خربوزه وهندوانهٔ خراب شده و پوسیده ۳ـ

(مج) آدم لوس یا ندید بدید
hışırdamak خش‌خش کردن (صدای کاغذ یا پارچهٔ ابریشمی)
hışırdatmak صدای خش‌خش در آوردن
hışır hışır صدای خش‌خش (صدای بهم‌زدن کاغذها)
hışırtı صدای خش‌خش
hıyanet خیانت
hıyar ۱ـ خیار ۲ـ (عو) احمق ، خشن ۳ـ اختیار ، حق خیار
hıyar turşusu ۱ـ خیار شور ۲ـ خیار ترشی
hıyarcık خیارك (طب) ، ورم یا دمل که لای کشالهٔ ران پیدا میشود
hız سرعت ، تندی ، شتاب ، شدت
hızar=hazar ا : دوسر ، منشار ، میشار
Hızır خضر ، لقب الیاس نبی
hızlandırmak سرعت دادن ، تندکردن
hızlanmak سرعت‌گرفتن ، شدت پیداکردن ، تند شدن
hızlı تند ، سریع ، باسرعت ، باشتاب
hibe هبه ، بخشش
hibre (ehli hibre= (کارشناس ، خبره= خبره ، علم ، اطلاع
hicap ۱ـ حجاب ، پرده ، چادر ۲ـ حیا ، شرم
Hicaz حجاز ، عربستان سعودی
hicaz آهنگ حجاز
hicazkâr نوعی آهنگ ترکی
hiciv هجو ، هجاء ، بدگوئی و دشنام بشعر
hicran هجران ، فراق ، هجر ، جدائی
hicret هجرت ، کوچ
hicrî هجری ، تاریخ مربوط به‌هجرت حضرت محمد
hicvetmek هجوکردن
hicviye هجونامه
hiç هیچ ، اصلا ، ابدا ، هرگز
hiçbir هیچیك ، هیچ
hiçbiri هیچیك ، هیچ کدامش
hiçten ۱ـ از هیچ ، بی‌سبب ۲ـ بی‌ارزش
hidayet هدایت ، راهنمائی ، رهبری
hiddet حدت ، شدت ، تندی ، عصبانیت ، خشم
hiddetlenmek عصبانی‌شدن
hiddetli عصبانی ، خشمگین
hidrografi علم آب شناسی ، هیدروگرافی
hidrojen هیدروژن ، ئیدروژن
hidroiik هیدرولیك ، دستگاه یا ماشینی که با آب کار میکند
hidroliz تجزیه بوسیلهٔ آب
hidrometre هیدرومتر ، آلت سنجش وزن و غلظت یا وزن مخصوص مایعات
hiffet ۱ـ خفت ، سبکی ، سبك‌بودن ۲ـ سبك مغزی
hikâye حکایت ، داستان ، قصه
hikâyeci داستان سرا ، داستان‌نویس
hikemî ۱ـ حکمی ، فلسفی ۲ـ فیزیکی ، مربوط به‌شکل ظاهری
hikemiyat حکمیات ، علوم مربوط به حکمت ، (قد) علوم حکمی یا فیزیکی
hikmet ۱ـ فلسفه ، حکمت ۲ـ مقصود خداوند از خلقت بشر ۳ـ (قد) علم فیزیك
hilâf ۱ـ خلاف ، ضد ۲ـ دروغ
hilâfet خلافت
hilâl ۱ـ هلال ، ماه نو ۲ـ گوش‌پاك‌کن ، خلال دندان
hile حیله ، دغل ، تقلب ، فریب ، حقه ، مکر
hilebaz=hileci=hilekâr حیله‌گر ، متقلب ، مکار ، حقه‌باز
hilell حیله‌دار ، تقلبی ، دغلی
hilesiz بی‌تقلب ، خالص
hilim حلم ، نرمی ، ملایمت ، بردباری

hilkat خلقت ، آفرینش ، طبیعت
himaye حمایت ، نگاهداری ، پشتیبانی ، محافظت
himayeli حمایت شده ، کمك یا مساعدت دیده
himmet همت ، غیرت ، سعی ، یاری ، عزم و اراده
hin حین ، موقع
hini hacette در مواقع ضرورت و حاجت ، حین حاجت
hindi=hint tavuğu بوقلمون
hindiba کاسنی ، تلخك ، هندبا
hindistancevizi جوز هندی ، نارگیل
hindu هندی ، هندو ، اهل هندوستان
hinoğlu (hinoglu - hin) حقه‌باز ، متقلب ، دم بریده
Hint هند
hinterland حومه یا نقاط تابعهٔ یك بندر تجارتی
Hintli هندی ، اهل هندوستان
hintyağı روغن کرچك
hiperbol قطع زائد ، هذلولی (هن)
hipermetrop آدم دوربین ، نوعی مرض چشم که نزدیك را نمی‌بیند
hipodrom میدان اسب‌دوانی ، اسپریس ، اسپریس
hipotenüs وتر ، زه
hipotez فرضیه
his حس
hisar حصار ، قلعه ، برج ، بارو ، دژ
hisli باحس ، حساس
hisse (hisse senedi=ورقهٔ سهم حصه ، (ورقهٔ سهم ، قسمت ، بخش
hissedar سهم‌دار ، سهام‌دار ، صاحب سهم
hisse kapmak حصه برداشتن ، پند گرفتن
hissei şayia سهم مشاع ، شرکت مشاع
hisseli سهامی ، مشترك ، شریکی ، حصه‌ای
hisse senedi ورقهٔ سهم
hisset خست ، لئامت ، خسیسی ، فرومایگی
hissetmek حس کردن ، احساس کردن
hissetirmek محسوس کردن ، به‌طرف فهماندن
hissi تابع احساسات ، مربوط به حس یا احساس
hissiyat حسیات ، احساسات
hissiz ۱ــ بی‌حس ، بی‌شعور ۲ــ سنگدل ، بی‌عاطفه
histeri=isteri مرض صرع ، حمله ، غش یا بیهوشی
hiş=hişt صدای هش ، هیشت ! هیس ! نگاه کن !
hitabe خطابه ، نطق ، سخنرانی
hitabet خطابت ، سخنرانی ، وعظ ، نطق
hitam ختام ، انتها ، پایان ، خاتمه
hitap خطاب
Hitit=Eti اتی ، هیتیت ، قوم باستانی ساکن آسیای صغیر یا آناطولی
hiyerarşi سلسله مراتب
hiyeroglif خط هیراگلیف ، خط مصر قدیم که از شکل‌ها متشکل بوده
hiza تراز ، میزان ، محاذات
hizip شعبه ، حزب ، قسمت
hizipleşme دسته‌بندی ، انشعاب
hizmet خدمت ، کار ، شغل ، وظیفه
hizmetçi خدمتکار ، خدمه ، کلفت
hizmetçilik کلفتی ، خدمتکاری
hizmetli کارمند جزء ، مستخدم ، خدمتگزار
hoca ۱ــ آخوند ، ملا ، پیشنماز ۲ــ معلم ، آموزگار ، مدرس ، استاد
hocalık ۱ــ آموزگاری ، معلمی ، استادی ۲ــ آخوندی
hodbehod سرخود ، از پیش خود ،

خودبخود

hodbin خودبین ، خودخواه

hodkâm خودخواه

hodpesent خودپسند ، متکبر

hohlamak نفس گرم بیرون دادن یا هوه کردن

hokey بازی هوکی ، بازی چوگان

hokka دوات ، مرکبدان ، شکردان ، ظرف فلزی یا شیشه‌ای جای‌چای و قهوه و غیره ، حقه

hokkabaz ۱ــ تردست ، شعبده‌باز ۲ــ شیاد ، حقه‌باز

hokkabazlık ۱ــ چشم‌بندی ، تردستی ، شعبده‌بازی ۲ــ حقه‌بازی ، شیادی

hol دالان ، دهلیز

Holanda هلند

Holandalı هلندی

homurdanmak غرولند کردن ، غرغر کردن

homurtu صدای غرولند

hop هپا ، صدائی که در حرکات پرش یا جهش درآورده میشود

hoparlör بلندگو

hoplamak جهیدن ، پریدن ، جستن

hoplatmak پراندن ، جهاندن

hoppa سبك ، سبك مشرب ، نازك نارنجی

hoppalık سبکی ، سبك سری ، سبك مشربی ، نازك نارنجی

hopurdatmak صدای بالاکشیدن مایعات، هرت کشیدن

hor خوار ، حقیر ، پست

hora رقص دستجمعی حلقه‌ای که دست‌بدست هم داده باهم میرقصند

horan—horon نوعی رقص دستجمعی حلقه‌ای مخصوص اهالی ساحل دریای سیاه

horasan نوعی شفته یاخاك آجر سائیده‌شده مخلوط با آهك (این اسم بمناسبت نام شهر خراسان تسمیه شده)

horhor صدای گرگر آب

horlamak ۱ــ خرخر کردن ، خرناس کشیدن ۲ــ کسی را خوار و حقیر کردن یا بی‌اعتنائی کردن

horluk حال حقارت و پستی

hormon هورمون ، قسمتی از ترشحات داخلی که دارای مواد تحریك کننده از قبیل‌ادرنالین، انسولین، تیروکسین‌بوده از غده‌های‌داخلی بدن ترشح نموده وارد خون میشود و فعالیت اعضاء بدن را تنظیم میکند

horoz ۱ــ خروس ۲ــ چخماق تفنگ

horozayağı برقوئی که توی فشنگ را خالی میکند، برقوی فشنگ‌پرکنی

horozbina نوعی ماهی کوچك

horozgözü نوعی بابونه

horozibiği ۱ــ تاج خروس ۲ــ گل تاج خروس

horozlanmak گردن کشی کردن ، مانندخروس بادکردن وبآن طرز راه‌رفتن ، خرامیدن از روی کبر و منازعه‌طلبی، باتکبر راه‌رفتن، خود را نشان دادن

hortlak ازگور درآمده ، (مج) لاغر و بدصورت

hortlamak بیرون‌آمدن مرده ازگور ، از قبر درآمدن و زنده شدن

hortum ۱ــ خرطوم ۲ــ لولهٔ خرطومی آب ۳ــ گردباد یا گرداب

horuldamak خرخر کردن ، خرناس کشیدن

horultu صدای خرخر یا خرناس

hostes مهماندار زن در طیاره یا سایر وسائط نقلیه

hoş ۱ــ خوش ، خوب ، مرغوب ، قشنگ ۲ ــ گاه‌اشکه ، گرچه

hoşaf (خوشاب) کمپوت
hoşbeş حال و احوال‌پرسی ، احوالپرسی
hoşça وضع خوب و خوش ، حال خوش
hoşgörü اغماض ، مسامحه ، گذشت
hoşlanmak خوشش آمدن ، پسندیدن
hoşlaşmak بتدریج خوشش آمدن و پسندیدن یکدیگر ، همدیگر را پسندیدن و خوب دیدن
hoşluk ۱ـ خوشی ۲ـ حالت سستی یا حالت غیرمعمولی
hoşnut خوشنود ، راضی ، خوشحال ، ممنون
hoşnutluk خوشنودی ، ممنونیت ، رضایت
hoşnutsuzluk عدم ممنونیت ، عدم خوشنودی و رضایت
hoşsohbet خوش صحبت
hoşt چخ ، بروا که به سگ گفته میشود
hotos نوعی کلاه کوچك که در قدیم زنها روی موی سر میگذاشتند
hovarda ۱ـ ولخرج ، مسرف ، دست و دل باز ۲ـ فاسق، زن‌باز، مردی که رفیق نامشروع زنی باشد
hovardalık عیاشی ، خوش‌گذرانی ، کیف ، ولخرجی
hoyrat آدم خشن ، دهاتی ، بی‌تربیت ، لندهور
hoyratlık بی‌تربیتی ، بی‌ادبی ، خشونت
hödük احمق ، ابله ، ندیده
höl رطوبت ، نم
höllük خاك الك شده که روی آتش گرم کرده خشك میشود ودر دهات بجای کهنه در قنداق یا زیر بچه میریزند
höpürdetmek هورت کشیدن مایعات ، سر کشیدن
hörgüç کوهان شتر
höşmerim نوعی خوراك شیرینی که از مخلوط آرد یا خامه یا بنیر تازه درست میکنند
höt صدائی که برای ترساندن بچه‌ها درآورده میشود مانند هوی، های، آهای
höyük=öyük تپهٔ خاکی که اغلب درنتیجهٔ کاوش اشیاء وابنیهٔ تاریخی در زیر آن پیدا میشود
hu (ندا)، آهای ، کجائی؟
hububat غله ، گندم ، جو ، ذرت و امثاله
huda خدا ، ایزد ، الله
hud'a خدعه ، مکر ، فریب
huddam فقط در مورد اجنه که جن‌گیرها دعوت میکنند گفته میشود ، جن‌ها
hudut مرز ، حدود ، سرحد
hudutsuz بی‌حد و حصر ، بی‌نهایت
huğ کلبه‌ای که از نی ساخته میشود
hukuk ۱ـ حقوق ، علم حقوق ، حق‌ها ۲ـ دوستی و رفاقت
hukukçu حقوق‌دان ، استاد حقوق ، عدلیه‌چی
hukukî حقوقی
hulâsa ۱ـ خلاصه ، مختصر ، تلخیص ۲ـ جوهر
hulk خلق ، خوی
hulkum حلقوم ، گلو
hulûl ۱ـ حلول ، ورود ، دخول ۲ـ تأثیر کردن ، نفوذ کردن
hulûs خلوص ، اخلاص ، صفای قلب
hulûskâr ۱ـ مخلص ۲ـ چاپلوس ، متملق
hulûskârlık چاپلوسی ، تملق
hulya خولیا ، خیال ، وهم
hulyalı خیالباف ، وهم و خیالدار
humar خماری ، خواب‌آلودگی
humma تب ، تب تیفوئید و تیفوس وامثاله ، حمی
hummalı تب‌دار، کسی که مرض حمی دارد،

(مج) کار شدید و مداوم
humus ۱ـ خاکی که دارای کود درختی یا گیاههای پوسیده‌باشد ۲ـ نوعی خوراك که از نخود سائیده‌شده با روغن وفلفل‌قرمز فراوان ساخته میشود (بجـای سالاد مصرف میشود)
hunhar خونخوار ، ظالم
hunriz خونریز
huni قیف
hunsa خنثی ، نه مرد نه زن ، هم نر هم ماده
hurafe خرافه ، فکر باطل، عقیدهٔ بی‌اصل
hurafat خرافات ، اوهام ، عقائد وافکار بی‌اساس و پوچ
hurç کیسهٔ بزرگ چرمی ، انبان چرمی بزرگ
hurda ۱ـ خرده ، جزئی ۲ـ خرده ریزه، چیزهای خرده و اسقاط ، آهنهای شکسته و اسقاط
hurdacı فروشندهٔ خرده ریز کهنه از قبیل کلید و قفل و آهن‌آلات شکسته و اسقاط ، آهن کهنه فروش
hurdahaş خرد خاکشیر ، چیزی که بکلی شکسته و خرد بشود
hurdebin دستگاه ذره‌بین ، ذره‌بین دستی
huri حوری ، دختر بهشتی
hurma خرما ، نخل
hurmalık نخلستان
hurufat حروف ، حرفها
Hurufîlik مسلك یا طریقهٔ حروفی یا حروفیون
husul حصول ، حاصل‌شدن ، بدست‌آمدن
husumet خصومت ، دشمنی
husus خصوص ، موضوع ، مطلب
hususî خصوصی ، شخصی
hususiyet خصوصیت ، کیفیت
hususiyle بخصوص ، علی‌الخصوص ، مخصوصاً
husye خصیه ، خایه ، تخم
huşu خشوع ، خضوع ، فروتنی ، تواضع
huşunet خشونت ، درشتی ، تندی
hutbe خطبه ، موعظه و دعائی که قبل از نماز جمعه و اعیاد روی منبر خوانده میشود
hutut خطوط ، خطها ، نوشته‌ها
huy خوی ، مزاج ، اخلاق
huylandırmak رم دادن اسب ، انسان یا حیوان را ترساندن یا متوهم کردن
huylanmak رم کردن ، توهم پیداکردن ، خوی برداشتن
huylu کسی که به‌چیزی عادت کرده و خوی گرفته باشد
huysuz بد اخلاق ، بد خلق ، کج خلق ، عصبانی ، بد معاشرت
huysuzluk بد خلقی ، بهانه‌جوئی ، کج خلقی
huzme دسته ، بسته ، خطوط پرتوی یا شماعی نور
huzur ۱ـ حضور ، سکون ، آسایش ، آرامی ۲ـ در پیشگاه یا محضر کسی ۳ـ موجود بودن ، حاضر بودن
huzursuzluk ناراحتی خیال ، عدم سکون و آرامش
hüccet حجت ، دلیل ، برهان
hücra=ucra دورافتاده، دوردست ، پرت
hücre ۱ـ حجره ، اطاق کوچك ، اطاق زندان مجرد ۲ـ طاقچه ، گنجهٔ دیواری‌بدون در ۳ـ عنصر ذره‌بینی ، سلول
hücum هجوم ، حمله ، یورش
hükema حکما ، فیلسوفها
hükmen بنا برحکم حاکم ، بموجب حکم قانون
hükmetmek حکم کردن ، حکم دادن ،

امر کردن ، فرمودن
hükmî قانونی ، حکمی
hükmî şahsiyet = tüzel kişilik شخصیت حقوقی
hüküm ۱ـ حکم ، امر ، فرمان ۲ـ اعتبار ، تأثیر ۳ـ اهمیت
hükümdar سلطان ، پادشاه ، صاحب تاج و تخت
hükümdarlık حکومت ، حکمفرمائی ، سلطنت
hükümet حکومت ، دولت
hükümet başkanı = başbakan رئیس دولت
hükümet darbesi کودتا
hükümet merkezi مرکز حکومت ، پایتخت
hükümlü محکوم شده ، کسی که سابقهٔ محکومیت دارد ، سابقه‌دار
hükümran مستقل ، صاحب استقلال
hükümranlık حکمرانی ، استقلال
hükümsüz از اعتبار افتاده ، منسوخ ، بی‌نفوذ ، بی‌اثر
hülle ۱ـ حله ، جامه ، لباس ۲ـ مردی که بخواهد زن سه‌طلاقهٔ خود را برای چهارمین بار بعقد خود درآورد ابتدا آن زن باید به‌عقد مرد دیگری درآید سپس از او طلاق‌گرفته با شوهر اولیهٔ خود ازدواج کند این عمل‌را حله میگویند
hüma هما ، عنقا
hümanist انسان‌دوست ، نوع‌پرست
hümanizm ۱ـ نوع دوستی، بشردوستی ۲ـ فلسفه‌ای که درقرن چهاردهم درمقابل‌فلسفهٔ اسکولاستیك پیدا شد و عبارت بود از اینکه تمدن وفرهنگ یونان قدیم را سرمشق ونمونه قراردهند، نظریه و روش علمی و صنعتی
hümayun ۱ـ همایون ، خجسته ، فرخنده ، مبارك ۲ـ نام آهنگی در موسیقی شرقی
hüner هنر ، فن ، کار برجسته و نمایان
hünerli ۱ـ صاحب هنر ، هنرمند ۲ـ کارآمد ، لایق ، شایسته
hünersiz بی‌هنر
hüngür - hüngür ağlamak زار زار گریه کردن
hünkâr عنوان یا لقب پادشاهان عثمانی (مانند اعلیحضرت همایون)
hünsa = hunsa خنثی ، دو جنسی ، هم مرد هم زن
hür آزاد ، مستقل ، حر
hürmet حرمت ، احترام
hürmetkâr حرمت‌کننده ، باحرمت
hürmetkârane محترمانه
hürmetli ۱ـ محترم ، قابل احترام ۲ـ بزرگ و گنده که در مقام استهزاء گفته میشود
hürmetsizlik بی‌احترامی، هتك حرمت ، بی‌حرمتی
hürriyet آزادی ، حریت
hürya (عو) همه باهم ، دستجمعی ، یکهو
hüseynî آهنگی‌است در موسیقی ترکی
hüsnühal حسن سابقه ، حسن پیشینه
hüsnü niyet حسن نیت
hüsran خسران ، ضرر ، زیان ، نومیدی
hüsün حسن ، زیبائی ، خوشگلی
hüthüt هدهد ، شانه‌سر
hüviyet ۱ـ هویت ، ماهیت ، چگونگی ۲ـ معرفی‌نامه ، ورقهٔ هویت
hüzün حزن ، غم ، اندوه ، غصه
hüzünlenmek غمگین شدن ، غمناك‌شدن، محزون شدن
hüzünlü محزون ، حزن‌آور
hüzzam آهنگی‌است در موسیقی ترکی

I

I , ı یازدهمین حرف الفبای ترکی ، «ی» (بی‌نقطه یا ثقیل)

ıblık خروس اخته

ıgrıp نوعی تور ماهیگیری

ıh اخ ! ، خخ ! ، صدائی که برای بزانو درآوردن شتر ادا میشود

ıhlamur اخلامور ، زیزفون ، زیرفون ، درختی‌است شبیه درخت سنجد که چوب صنعتی‌خوبی دارد و گل‌های آن ریز و زرد وخوشبو است در طب بکار میرود ، در ترکیه گل آنرا مانندگل‌گاوزبان دم‌کرده می‌نوسند

ıhlamurgiller از فامیل یا نوع زیزفون

ıhmak زانو زدن شتر

ıhtırmak بزانو نشاندن ، خخ‌کردن ، زمین نشانیدن شتر

ıkınmak صدای «اه اه» یا «هن‌هن» درآوردن ، در موقع رفتن به مستراح یا کار سنگین زور زدن و صدای «اه اه» یا «هن هن» درآوردن

ıklım tıklım بیش از حد پر ، زیاد طپانده شده

ılgar چهارنعل ، اسبی‌که افسارش را شل‌کرده‌اند و چهارنعل میرود

ılgın درخت‌گز

ılgıncar گیلاس جنگلی یا وحشی

ılıca حمام آب‌گرم معدنی

ılıcak قدری‌گرم ، ولرم ، نسبتاً گرم

ılık ولرم ، نیم‌گرم ، شیرگرم ، کمی‌گرم

ılım اعتدال

ılımlı معتدل ، میانه‌رو

ılıştırmak=ılıtmak ولرم‌کردن ، قدری‌گرم‌کردن

ımızganmak ۱ـ چرت زدن ، پینکی‌زدن ۲ـ وضع آتشی که تقریباً بحال خاکستر درآید ۳ـ بیقرارشدن

ırak ۱ـ دور ۲ـ نوعی‌آهنگ موسیقی‌ترکی

Irak عراق عرب ، کشور عراق

ıraksak (فیز) (ریض) دو شعاع نور یا دو خط که هرقدر کشیده شوند ازهم دورتر میگردند ، متباعد

ırgalamak حرکت دادن ، تکان دادن

لرزاندن

ırgalanmak حرکت کردن، تکان خوردن، لرزیدن

ırgat عمله ، فعله ، کارگر ، رنجبر

ırgatlık عملگی ، کارگری ، فعلگی

ırıp=ığrıp تور ماهی گیری بشکل کیسه

ırk نژاد ، جنس ، نسل

ırkçılık نژادپرستی ، تفاوت گذاردن بین نژادها ، تبعیض نژادی

ırktaş هم‌نژاد

ırlamak آوازخواندن ، ترنم

ırmak نهر ، رودخانهٔ بزرگ ، رود

ırz عرض ، ناموس ، شرف

ırza geçmek هتك ناموس ، تجاوز به ناموس

ısfahan آهنگ اصفهان

ısı حرارت ، گرما ، گرمی ، گرم ، داغ ، داغی

ısındırmak گرم کردن، (مج) عادت‌دادن، مأنوس کردن

ısınmak گرم شدن ، (مج) عادت کردن ، خوگرفتن ، انس گرفتن

ısırgan ۱ـ گزنه ۲ـ اسب ، سگ وغیره که گازبگیر باشند

ısırgın=isilik عرق‌سوز ، عرق‌جوش

ısırık جای گازگرفتگی ، جای دندان گزیدگی

ısırmak گازگرفتن ، بادندان گزیدن ، دندان زدن

ısıtma ۱ـ گرم‌کنی ، گرم‌کردگی ۲ـ تب نوبه ، مالاریا

ısıtmak گرم کردن ، حرارت دادن

ıska geçmek (عو) اصابت نکردن ، به‌هدف نخوردن

ıskaça جای پایهٔ دکل درکشتی

ıskara=ızgara شبکهٔ آهنی ، هرچیز فلزی شبکه‌ای، شبکهٔ گوشت کباب کنی ، شبکهٔ جلو پنجره یا روی سوراخهای فاضل‌آب

ıskarmoz ۱ـ چوبهای بدنهٔ قایق ، تیرهای تراشیده که چوب بندی بدنهٔ کشتی را تشکیل میدهند ۲ـ دو عدد میخ چوبی که در طرفین قایق‌برای گیردادن‌پاروکار گذارده میشود ۳ـ نوعی ماهی

ıskarta ۱ـ اشیاء فرسوده و اسقاط ، ازکار افتاده ۲ـ ورقهائی که در نوعی از بازی ورق کنار گذارده شده بکار نمیروند

ıskat ساقط کردن ، پائین یا بزیرانداختن ، فرود آوردن

ıskatçı کسی که پول فدیه اسقاط صلوة را میگیرد

ıskonto ۱ـ تنزیل ، تخفیف ۲ـ تنزیل سفته یا برات یا حواله

ıslah اصلاح ، ترمیم ، تربیت ، تأدیب

ıslahat اصلاحات ، ترمیمات

ıslahhane دارالتأدیب که بچه‌های صغیر تقصیرکار برای مدت معینی در آنجا نگاهداری میشوند تا اصلاح و تأدیب شوند

ıslak خیس ، تر ، نمناك ، مرطوب

ıslaklık خیسی ، تری ، مرطوبی

ıslamak=ıslatmak ۱ـ خیس کردن ۲ـ ترکردن (مج) کتك یا شلاق یا تازیانه زدن

ıslanmak خیس شدن ، ترشدن

ıslatmak خیس کردن ، تر کردن ، (مج) شلاق یا کتك زدن

ıslık سوت (که با دهان زده میشود)

ıslık çalmak سوت زدن با دهان

ısmarlama سفارش ، سفارشی ، چیزی که بطورخصوصی سفارش داده شود

ısmarlamak سفارش‌دادن ، تقاضا کردن ازراه سفارش، برای مهمان چیزی سفارش کردن یاخواستن

ısmarlanmak سفارش‌شدن

ıspanak اسفناج

ısrar اصرار ، تأکید
ıssız خانه یا جای بی‌صاحب یا خلوت یا خالی از مردم
ıssızlık خالی‌بودن از آدم ، خلوت‌بودن ، بیصاحب‌بودن
ıstakoz=istakoz خرچنگ ده پائی دریائی که گوشت آن خوراکی‌است
ıstampa ۱ـ مهر ، انگ ۲ـ استامپ مهر
ıstavroz صلیب ، خاج ، چلیپا
ıstıfa انتخاب ، برگزیدگی (اصطفی)
ıstılah اصطلاح
ıstırap ۱ـ اضطراب ، تشویش ۲ـ درد ، عذاب
ıstıraplı ۱ـ مضطرب ، نگران، پریشان ۲ـ درد دار ، عذاب دار
ıstırar اضطرار ، ضرورت
ıstok=stok ۱ـ مال‌التجاره یا جنس انبار شده ۲ـ مال‌التجارهٔ وازده یا معیوب
ışık روشنائی ، نور ، روشنی
ışıklandırmak روشن کردن ، نورانی کردن ، پرنور کردن
ışılamak برقزدن ، شفاف شدن یا بودن ، تمیز و شفاف شدن
ışıldak نورافکن ، پرتوافکن ، پرژکتور
ışıl ışıl از شفافی برقزدن ، روشن وبراق
ışıltı نورکم ، برق‌کم ، روشنی‌کم
ışıma انعکاس نور ، نورانیت
ışın شعاع ، پرتو ، نور
ıtır عطر
ıtırlı معطر
ıtlak ۱ـ اطلاق ، رها کردن ۲ـ نام‌گذاردن ، نامیدن
ıtnap اطناب ، بدرازا کشیدن ، تطویل کلام
ıtrah اطراح ، افکندن ، دور افکندن ، بیرون کردن
ıtrıyat عطریات
ıtrıyatçı عطرفروش
ıttıla اطلاع ، خبر
ıvır zıvır چرت و پرت ، مزخرف ، بیفایده ، خرت و پرت
ızbandut آدم نتراشیده نخراشیده ، (عو) غول بیابانی
ızgara شبکهٔ آهنی ، سیخ شبکه‌ای برای کباب کردن
ızhar اظهار ، بروزدادن ، ظاهرساختن
ızrar اضرار ، ضرر رساندن ، زیان‌رساندن

I

I , i دوازدهمین حرف الفبای ترکی ، «ی» ملایم ، «ی» نقطه‌دار

iade اعاده ، استرداد ، برگشت ، پس‌دادن

iadeli برگشت دادنی ، قابل استرداد

iadeli - taahhütlü سفارشی دوقبضه (نامه یا بستهٔ پستی

iane اعانه ، کمك ، تبرع

iare اعاره ، قرض‌دادن

iaşe اعاشه ، زندگی‌کردن ، روزی فراهم آوردن

ibadet عبادت ، پرستش

ibadethane عبادتگاه ، معبد

ibadullah (مج) فراوان ، بسیار ، صفت مسلم

ibare عبارت ، جمله ، الفاظ مرکب

ibaret عبارت ، مرکب ، تشکیل‌شده

ibate مسکن‌دادن ، منزل‌دادن

ibda ابداع ، اختراع

ibibik = çavuş kuşu شانه‌سر، هدهد

ibik کاکل ، تاج مرغ یا خروس یا بوقلمون

ibiş در نمایش خیمه‌شب‌بازی یا نمایش عروسك نام یکی از عروسکها است که نمایندهٔ آدم ساده‌لوح و ابله میباشد وبدین‌جهت‌به‌اشخاص ساده‌لوح گفته میشود

iblâğ ۱ـ ابلاغ ، رساندن ۲ـ بالغ‌کردن ، تمام یا پرکردن

iblis ۱ـ ابلیس ، شیطان ۲ـ شخص بدجنس و بد طینت ، حقه‌باز و متقلب

ibne بی‌ریش ، ابنه ، کونی

ibra پاك‌کردن ، تصفیه‌حساب‌کردن ، مبراکردن ، برائت ذمه ، مفاصا

ibraname ورقهٔ مفاصا حساب

Ibranî عبری ، عبرانی

Ibranice زبان عبری یا عبرانی

ibraz ابراز ، نشان دادن ، آشکارکردن

ibre عقربك ، عقربه

ibret عبرت ، پند

ibrik ۱ـ ابریق ، آفتابه ۲ـ کتری

ibriktar آفتابه‌دار

ibrişim نخ ابریشمی

ibzal ابذال ، بذل و بخشش

icabet اجابت ، قبول‌کردن ،

جواب موافق دادن

icap ایجاب ، لزوم ، ضرورت ، اقتضا

icar کرایه یا اجاره گرفتن یا دادن ، کرایه خانه

icare اجاره ، کرایه

icar etmek کرایه یا اجاره کردن یا گرفتن

icara vermek به‌اجاره یا کرایه دادن

icat ایجاد ، خلق کردن ، آفریدن ، بوجود آوردن

icaz ایجاز ، اختصار ، کوتاه یا خلاصه کردن سخن یا نوشته

icazet ۱ـ اجازه ، اذن ۲ـ (قد) گواهی‌نامه ، دیپلم

icazetname (قد) گواهینامه یا دیپلم

icbar etmek اجبار ، مجبور کردن ، وادار کردن

icmaı اجمال ، اختصار ، خلاصه

icra اجراء ، انجام

icraat عملیات اجرائی

iç ۱ـ داخل ، درون ، تو ، اندرون ۲ـ مغز چیزی ۳ـ باطن، درون ۴ـ دل ، قلب ، حال

iç açmak مهتز شدن ، خوشنود شدن ، دل گشودن ، مفرح شدن

iç çamaşırı لباسهای زیر زنانه یامردانه

iç çekmek آه کشیدن

içbükey مقعر ، کاس ، توگود

içecek نوشیدنی ، مایع

içedönük تودار

içeri داخل ، درون ، تو ، اندرون

içerlek پرت ، کنار ، دورافتاده

içerlemek توهم رفتن ، اوقات تلخ شدن

içgüdü غریزه ، هوش طبیعی، انسیاق

içgüvey=içgüveyisi داماد سرخانه

içi açılmak مفرح شدن ، دل‌بازشدن

içi bulanmak دل بهم خوردن

içi çekmek دل خواستن ، هوس کردن ، حسرت کشیدن

içi erimek دل آب شدن

içi ezilmek دل ضعف کردن ، دل مالش رفتن

içi geçmek ازحال‌رفتن، دل‌ضعف کردن، ازکار افتادن

içi gitmek دل خواستن ، دل‌ضعف رفتن

içi kabarmak دل بهم خوردن ، دل آشوب شدن

içi kan ağlamak خون گریستن ، در دل خون گریستن

içi içini yemek خودش خودش را خوردن

içi kapanmak دلتنگ شدن ، غصه خوردن

içi kararmak بدبین شدن ، ناامیدشدن، حوصله سررفتن

içi kazınmak دل‌ریسه رفتن ازگرسنگی

içim جرعه ، غورت ، غرت

içimli قابل شرب ، نوشیدنی

için برای ، بجهت

içinde ۱ـ داخلش ، تویش ، درونش ۲ـ در مدت ، در اثناء ، در زمان

içinden çıkmak از عهده برآمدن ، از توی کاری سلامت جستن

içinden geçirmek از دل گذراندن ، بخاطر آوردن

içinden geçmek از دل گذشتن ، بفکر یا خاطر آمدن

içinden gelmek از ته دل خواستن

içinden okumak یواش خواندن در دل یا بدون صدا خواندن

içinden pazarlıklı زیرزیرکی ، آب زیرکاه

içine atmak در دل ریختن

içine doğmak بدل گذشتن ، ازدل خطور کردن

içine işlemek متأثر شدن ، بدآمدن ،

برخوردن
içini çekmek آه کشیدن
içini dökmek دل را خالی کردن ، آنچه در دل پنهان بوده همه را بازگو کردن
için için باطناً ، سرآ ، پنهانی ، پیش خود ، در درون خود
içirmek نوشانیدن ، نوشانیدن
içi sürmek روش معده داشتن
içi tez چابك ، عجول ، تندکار
içi titremek دست و پای کسی برای چیزی لرزیدن ، شدیداً خواستن ، خیلی دوست داشتن
içi yağ bağlamak دل غنج زدن ، آسوده خاطر شدن ، خیلی خوشحال شدن
içki ۱ـ مشروب ، نوشابهٔ الکلی ۲ـ میخوارگی ، مشروب خوری
içkili ۱ـ مشروب دار ، بامشروب ، نوشابه‌ای ۲ـ مست ، مشروب خورده
içkisiz بدون مشروب
içlem تضمن ، ضد شمول (منط)
içlenmek بدل گرفتن ، بخود گرفتن ، در دل ریختن
içli ۱ـ تو پر ، تو دار ، مغز دار ۲ـ حساس ، زود رنج
içli dışlı ظاهر و باطن یکی ، بی‌تعارف ، بی‌تکلف
içlik ۱ـ توئی ، مربوط به داخل ۲ـ لباس زیر
içme ۱ـ نوشیدنی ۲ـ چشمه‌های آب معدنی که بیشتر برای نوشیدن وفایدهٔ داخلی‌ولینت‌امعاءاستفاده میشود
içmek ۱ـ نوشیدن ۲ـ سیگار و یا دخان کشیدن ۳ـ مشروب‌خوردن
içre (قد) طرف داخل ، درون
içrek (قد) باطنی ، درونی
içten از ته دل ، از ته قلب ، ازصمیم قلب
içtenlik صمیمیت
içtihat اجتهاد ، عقیده ، رویه ، نظریه
içtima ۱ـ اجتماع ۲ـ جمع شدن ، گردآمدن
içtimaî اجتماعی
içtimaiyat اجتماعیات ، علم اجتماع
içtinap اجتناب ، پرهیز ، احتراز ، دوری
içtüzük آئین‌نامهٔ داخلی ، نظامنامهٔ داخلی
içyağı پیه ، چربی
içyüz باطن ، وضع داخلی ، تو
idadî=idadiye عنوان مدارس متوسطهٔ قدیم
idam اعدام
idame ادامه
idare ۱ـ اداره ۲ـ سر و صورت دادن ، سرپرستی ۳ـ صرفه جوئی ۴ـ اغماض ، مدارا
idareci ۱ـ اداره کننده ، مدیر ۲ـ (مج) اغماض کننده ، کسیکه مدارا میکند و عیوب را ندیده میگیرد
idarehane دفتر ، ادارهٔ کار
idarei maslahat مصالحه ، رفتار از روی صرفه و صلاح
idareli ۱ـ کسی که در کارها تدبیر دارد ، مدیر خوب ۲ـ صرفه‌جو
idaresiz ۱ـ ولخرج ، اسراف‌کننده ۲ـ بیعرضه ، کسی که ادارهٔ کار را نمیداند و مدیر خوبی نیست
idareten روی صلاح مصلحت ، فعلاً ، بطور مدارا
idarî اداری ، مربوط به‌اداره
idbar ادبار ، بدبختی ، بخت‌برگشتن
iddia ۱ـ ادعا ، داعیه ۲ـ واخواست ، بازخواست ۳ـ اصرار ، لجاج
iddialı ۱ـ پرادعا ، لجوج ، پرمدعا

۲ـ کسی یاچیزی که برسر او شرط بسته باشند
iddianame دادخواست ، ادعانامه
iddiasız بی‌ادعا ، متواضع ، بی‌سر و صدا
ideal غایت آرزو ، ایده‌آل
idealist ۱ـ طرفدار مسلك ایده‌آلیسم ۲ـ طالب کمال حسن
idealizm فلسفهٔ فکریه ، اعتقاد باینکه بسیاری ازاجسام ساخته وپرداختهٔ تصور انسانی‌است
ideoloji ۱ـ مسلك سیاسی یا اجتماعی ۲ـ عقیده ، فکر
idgam ادغام
idi بود ، (مشتق از فعل imek یا ermek که در قدیم استعمال میشده)
idiş=iğdiç اخته ، حیوان یا انسان‌که بیضه‌اش را درآورده‌باشند، خصی
idiş etmek اخته کردن
idman ورزش ، مشق، تمرین
idmanlı ۱ـ ورزشکار ۲ـ (مج) معتاد ، آموخته
idrak ادراك ، درك کردن
idrak etmek ۱ـ درك کردن ، ادراك کردن ، فهمیدن ۲ـ واصل شدن ، بدست آوردن
ıdrakli باشعور ، باادراك ، بافهم
idraksiz بی‌ادراك ، بی‌فهم ، بی‌شعور
idrar=sidik ادرار ، شاش ، زهراب
idrojen=hidrojen ئیدرژن ، هیدروژن
ifa ایفاء ، اجرا
ifade ۱ـ افاده ، شرح ، توضیح ۲ـ گفته ، بیان
ifade almak استنطاق کردن
ifade vermek استنطاق پس‌دادن
iffet عفت ، پاکدامنی ، ناموس
iffetli باعفت ، پاکدامن
iffetsiz بی‌عفت ، بی‌ناموس
iflâh افلاح ، فلاح یافتن ، آمرزش
iflâs ۱ـ افلاس ، بی‌پولی ، تنگدستی ۲ـ (تج) ورشکست ، ورشکستگی
iflâs etmek ورشکستن ، ورشکسته‌شدن
ifna etmek افناء ، تلف کردن ، محو یا نابود کردن
ifrağ از حالی به حالی درآوردن
ifrat افراط ، زیاده روی ، ازحدگذراندن
ifraz ۱ـ افراز ، جدا کردن سهم یا مقداری از تمام چیزی ، جدا کردن چیزی از چیز دیگر ۲ـ ترشح کردن، جاری شدن، تراوش کردن، ترشح کردن یاجاری‌شدن ماده یاچرك ازغده یا زخم وغیره
ifrazat تراوشات ، ترشحات غده‌های داخلی بدن
ifrit عفریت
ifsat افساد ، خرابی ، بدی
ifsat etmek بدی‌کردن ، خرابی بارآوردن ، فساد کردن
ifşa افشاء کردن ، فاش کردن
ifşaat فاش یا افشاء کردن مطالب ، پرده از روی اسرار برداشتن
iftar افطار ، روزه بازکردن
iftarlık غذای افطار ، خوراکهای مختصری که دراول افطار میخورند
iftihar افتخار ، فخر ، مباهات
iftikar افتقار ، خود را فقیر یا بی‌نوا نشان دادن
iftira افترا ، بهتان
iftiracı مفتری
iğ دوك ، ماسوره ، آسه
iğbirar اغبرار ، کدورت
iğde سنجد
iğdiç=iğdiş اخته ، خصی ، خایه کشیده
iğdiş=idiş اخته ، خصی ، خایه کشیده
iğfal اغفال ، گول‌زدن
iğfal etmek اغفال کردن

iğfal edilmek اغفال‌شدن ، گول‌خوردن
iği=iğ دوك ، ماسوره
iğilmek=eğilmek خم شدن
iğlâk مغلق کردن ، سخت و مشکل کردن ، پیچیده گفتن ، اغلاق
iğmek=eğmek خم کردن
iğne ۱ـ سوزن ، سنجاق ۲ـ آمپول
iğneci آمپول زن ، سوزن زن
iğnedan=iğnelik جای سوزن ، سوزن دان
iğnelemek ۱ـ با سوزن وصل کردن ۲ـ (مج) حرفهای نیش‌دار گفتن ۳ـ سوزن فرو کردن
iğnelenmek ۱ـ با سوزن کوك خوردن ۲ـ سوزن سوزن شدن ۳ـ باسوزن یا سنجاق وصل شدن
iğneli (مج) نیش‌دار ، حرف گوشه‌دار
iğnelik سوزن دان ، جای سوزن ، قوطی سوزن
iğrelti=eğrelti سرخس ، نوعی گیاه
iğremek نعره زدن حیوانات
iğrenç نفرت‌آور ، منفور ، کریه
iğrendirmek متنفر کردن ، باعث تنفر یا نفرت شدن
iğrenilmek منفور شدن
iğrenme حالت تنفر ، استکراه
iğrenmek نفرت داشتن ، متنفرشدن
iğreti=eğreti عاریه ، قرضی ، امانتی
iğri=eğri کج ، منحنی
iğri=büğrü کج و معوج
iğrilik=eğrilik کجی ، (مج) نادرستی
iğtinam اغتنام ، غنیمت گرفتن ، یغما کردن
iğtişaş ۱ـ اغتشاش ، شلوغی ۲ـ غل و غش در چیزی یا کسی
iğva اغواء ، گول زدن ، فریب دادن ، گمراه کردن
ihale حواله کردن ، واگذار کردن ، امری را بعهدهٔ کسی گذاردن
iham ایهام ، تناسب ، (ادب) ، آوردن لفظی درنظم یا نثر که دارای دو معنی دور و نزدیك باشد و شنونده اول وهله معنی دور را استنباط کند در صورتیکه مقصود گوینده معنی نزدیك باشد
ihanet خیانت ، خیانت کردن
ihata احاطه
ihatalı ۱ـ دور و اطراف دار ۲ـ محیط ، (مج) با اطلاع ، با معلومات ، پراحاطه
ihbar خبردادن ، اخبار ، راپورت دادن
ihbarname اخطاریه
ihda اهداء ، هدیه‌دادن ، هدیه کردن
ihdas احداث ، بوجودآوردن، خلق کردن، ظاهرساختن
ihfa اخفاء ، پنهان کردن
ihkak احقاق ، مطالبهٔ حق کردن
ihkakı hak احقاق حق ، دادخواهی
ihlâl اخلال ، برهم زدن ، مختل کردن
ihlâs اخلاص ، صمیمیت
ihlil احلیل ، آلت رجولیت
ihmal اهمال ، سهل‌انکاری ، تنبلی ، اهمال‌کاری
ihmalci=ihmalkâr اهمال کننده ، سست و تنبل ، مسامحه‌کار
ihracat صادرات تجارتی
ihracatçı تاجر صادر کننده ، صادراتچی
ihraç ۱ـ صادر کردن مال‌التجاره ۲ـ اخراج ، بیرون کردن
ihram احرام ، دو تکه پارچهٔ نادوخته که درایام حج یکی‌را به‌کمر بندند و دیگری را بردوش اندازند
ihraz احراز ، بدست‌آوردن
ihsa احصاء ، حساب ، عدد ، آمار
ihsan احسان ، بخشش ، نیکوئی
ihsas ۱ـ اشاره کردن ، محسوس کردن ،

فهمانیدن ۲ـ احساس ، حس
ihtar اخطار ، آگاهی ، خبر ، تحذیر
ihtar etmek ۱ـ اخطار کردن
۲ـ خبردار کردن ، آگاه کردن
ihtarname اخطارنامه
ihtibas حبس کردن احساس ،
نشان ندادن میل و خواهشها
(احتباس)
ihticac احتجاج
ihtida اهتداء ، مهتدی شدن ،
هدایت یافتن ، راهنمائی‌شدن
ihtifa اختفاء ، مخفی‌شدن ، پنهان شدن
ihtifal احتفال ، مجلس تذکر
ihtikâr احتکار
ihtikârcı محتکر
ihtilâç اختلاج ، خلجان ، تلواسه
جهیدن یا تکان خوردن
ihtilâf اختلاف ، ناجوری
ihtilâl کودتا ، انقلاب ، شورش
ihtilâlci کودتاچی
ihtilâm احتلام ، انزال منی در خواب
ihtilâs اختلاس ، مال دولت را ربودن یا
خوردن
ihtilât ۱ـ اختلاط ، مخلوط شدن ،
قاطی شدن ۲ـ داخل شدن یا
سرایت کردن مرض ۳ـ تماس
یافتن
ihtimal احتمال ، امکان
ihtimalî احتمالی
ihtimam اهتمام ، سعی ، کوشش ، دقت
ihtinak اختناق ، خفگی
ihtira اختراع ، کشف
ihtirak احتراق ، سوختن ، آتش گرفتن
ihtiram احترام ، حرمت ، حرمت کردن ،
بزرگ شمردن
ihtiras حرص ، طمع ، آز
ihtiraz احتراز ، اجتناب ، پرهیز ، دوری
ihtisap (قد) احتساب ، کارهای شهرداری

ihtisar اختصار ، مختصر کردن ، تلخیص
ihtisas ۱ـ اختصاص ، تخصص
۲ـ احساسات ، حس ، حسیات ،
احساس
ihtişam احتشام ، دبدبه
ihtiva احتوی ، گنجایش ، شمول ،
احاطه ، درخودگرفتن
ihtiyaç ۱ـ احتیاج ، لزوم ، نیازمندی
۲ـ فقر ، ضرورت
ihtiyar ۱ـ پیر ، سالخورده
۲ـ اختیار کردن ، برگزیدن ،
انتخاب کردن
ihtiyarî اختیاری ، میلی ، دلخواهی
ihtiyarlamak پیرشدن
ihtiyarlatmak پیر کردن
ihtiyarlık پیری ، سالخوردگی
ihtiyat ۱ـ احتیاط ، دقت ، دوراندیشی ،
حزم ۲ـ ذخیره ، یدك
ihtiyaten احتیاطاً ، محض احتیاط
ihtiyatî احتیاطی
ihtiyatkâr=ihtiyatlı احتیاط‌کار ،
محتاط ، دوراندیش
ihtiyatlı محتاط ، احتیاط‌کار ، بادقت
ihtiyatsız بی‌احتیاط
ihtiyatsızlık بی‌احتیاطی
ihtizar احتضار ، حالت نزع ،
حال جان‌کندن
ihtizaz اهتزاز ، تکان خوردن ، لرزش ،
ارتعاش
ihvan اخوان ، دوستان
ihya احیاء ، زنده‌کردن ، تازه کردن
ihzar احضار ، حاضر کردن ،
فراخواندن ، جلب
ihzarî آمادگی ، دورهٔ حاضرشدگی ،
مدتی که برای حاضر شدن صرف
میشود
ika ایقاع ، بوجودآوردن ، واقع ساختن
ikame ۱ـ اقامه بجاآوردن

۲- برپاداشتن ۳- ایراد یا ابراز دلیل در دعوی

ikamet اقامت ، ساکن شدن ، مقیم شدن

ikametgâh اقامتگاه ، محل سکونت ، مسکن

ikaz ایقاظ ، بیدار کردن ، هشیار کردن ، آگاه ساختن ، اخطار کردن

ikbal ۱- اقبال ، طالع ، بخت
۲- (قد) توجه، میل، روی‌آوردن

ikdam ۱- اقدام ، سعی و کوشش
۲- ثبات ، اصرار

iken (پسوند اسم یا فعل) در اثنائیکه ، در زمانیکه ، در مدتیکه (مشتق از مصدر **irmek**)

iki دو

ikilem (منط) قیاس مقسم ، قیاس دوشقی که شامل حکم واحد باشد (مثال، اگر تو فرمانده هستی رئیس ارتش باش اگر من هستم بتو امرمیکنم که رئیس ارتش‌باشی)

ikilemek دوتائی کردن ، دوتا کردن

ikileşmek دوتائی‌شدن ، دوتا شدن ، بدو قسمت یا شعبه تقسیم شدن

ikili دوتائی ، دو عددی ، دو رقمی ، دو خال (در ورق بازی)

ikilik ۱- جفتی ، دوتائی ۲- جدائی ، اختلاف ، به دو تقسیم شدن

ikinci دوم ، ثانی

ikindi وقت عصر ، نماز عصر

ikişer دوتا دوتا ، جفت جفت ، دو عدد دو عدد ، دو به دو

ikiyüzlü ۱- دو رو ، ریاکار
۲- دو طرفه ، دو رویه

ikiz دوقلو

ikizler جوزا ، نام برجی‌است میان ثور و سرطان ، دوقلوها

ikizli زنی‌که طفل دوقلو دارد

[illegible] شرایط آب و هوا ، آب و هوای یك منطقه

ikmal ۱- اکمال ، تمام‌کردن ، کامل کردن
۲- تجدیدی (در امتحانات)

ikna اقناع ، متقاعدکردن ، قانع کردن

ikrah اکراه ، بدآمدن ، کراهت داشتن

ikrahlık (عو) کراهت ، تنفر

ikram اکرام ، ۱- بخشش ، هدیه کردن
۲- اعزاز، احترام ۳- تخفیف درقیمت

ikramiye ۱- حقوق بلاعوض که به‌کارمند اداره داده میشود ۲- جایزهٔ بلیط در بخت‌آزمائی یامسابقات

ikrar اقرار ، اعتراف

ikraz اقراض ، قرض دادن ، وام دادن

iksir اکسیر ، در اصطلاح کیمیاگران قدیم جوهر موهومی که ماهیت اجسام را تغییر دهد ، (مج) دوائی‌که مردم معتقد باشند همهٔ دردها را شفا میدهد

iktibas اقتباس ، نقل‌کردن یاگرفتن مطلبی ازکتابی یا از روزنامه‌ای

iktidar ۱- اقتدار ، قدرت ، توانائی
۲- حزبی‌که درحکومتی‌اکثریت پارلمان را در دست دارد و سر کار میباشد

iktidarsızlık ۱- عدم توانائی ، بی‌قدرتی
۲- مرد یاشوهری‌که قدرت‌انجام وظائف مردی را ندارد

iktifa اکتفا ، بس‌کردن ، کافی‌شمردن

iktiham تحمل صدمات ومشقات ، اقتحام ، فائق‌آمدن به سختی‌ها ، خود را به مشقت انداختن

iktiran اقتران ، مقرون شدن ، قرین‌شدن

iktisadî مقرون بصرفه ، صرفه دار ، مقرون باقتصاد

iktisadiyat اقتصادیات ، موضوعات کار و کسب و اقتصادی

iktisap اکتساب، کسب کردن، بدست‌آوردن

iktisat ۱ـ صرفه‌جوئی، باندازه خرج کردن ۲ـ علم اقتصاد
iktisatçı متخصص علم اقتصاد ، عالم علم اقتصاد
iktiza اقتضا ، لزوم ، ضرورت ، بجابودن
il ولایت ، استان
ilâç ۱ـ دارو ، دوا ، درمان ۲ـ علاج ، چاره
ilâçlamak دوا زدن ، دواکاری کردن ، ضد عفونی کردن
ilaçlı دوا زده ، دوا دار ، چیزی که به‌آن مادهٔ ضد عفونی زده باشند
ilâh ۱ـ اله ، الاه ، معبود ۲ـ الخ ، مخفف الی‌آخر ، تاآخر
ilâhe الهه
ilahî ۱ـ الهی ، ای خدای من ۲ـ سرود دینی ، اشعار دینی ، اشعار در مدح وثنای خداوند که مردم آن را با سرود و آهنگ میخوانند ، سرود روحانی ۳ـ آسمانی ، خدائی
ilâhiyat الهیات ، علم دین ، علمی که دربارهٔ خدا و دین بحث میکند
ilâm اعلام ، رای محکمه ، حکم محکمه
ilân اعلان ، آگهی
ilâve علاوه ، اضافه ، زیاده ، اضافی ، زیادی
ilâveli ضمیمه‌دار ، اضافه‌دار ، چیزی که اضافه یا علاوه‌ای داشته باشد
ilca اجبار ، اضطرار ، زورآوری ، چیزی که انسان را خواهی‌نخواهی بطرفی بکشانند
ilçe=kaza شهرستان
ile ۱ـ با ، مع ، باتفاق ۲ـ بوسیلهٔ بواسطهٔ
ilelebet مادام ، دائم ، همیشه ، الی‌الابد
ilenmek نفرین کردن ، لعنت کردن
ileri ۱ـ پیشرفته ، جلوافتاده ۲ـ آتی ، بعدی ، مستقبل ، آینده ۳ـ جلو
ilerici ترقی‌خواه، متجدد ، منورالفکر
ileride درآتیه ، درآینده
ileri gelen ۱ـ سرآمد ، برگزیده ۲ـ اعیان ، اشراف
ilerlemek پیشرفت کردن ، ترقی کردن ، جلو رفتن
ilerletmek جلو انداختن ، ترقی‌دادن ، پیشرفت دادن
iletken هادی ، ناقل (در برق و حرارت و غیره)
iletkenlik (فیز) هادی بودن
iletmek رساندن ، ایصال ، واصل کردن
ilga الغاء ، لغو ، ابطال ، فسخ
ilgeç سنجاق ، گیره
ilgi علاقه ، ارتباط ، ربط ، توجه
ilgi göstermek علاقه نشان دادن ، احترام کردن
ilgi duymak علاقه یافتن ، توجه پیداکردن ، حرمت دیدن ، علاقه‌مند شدن
ilgilendirmek ربط داشتن، مربوط‌بودن، توجه داشتن
ilgilenmek علاقه‌مند شدن ، توجه داشتن یا پیداکردن
ilgili ۱ـ علاقه‌مند ، علاقه‌دار ۲ـ مربوطه
ilginç قابل توجه ، چیزی که جلب علاقه یا توجه نماید
ilgisiz غیرمربوط ، نامربوط ، بی‌مناسبت، بیعلاقه
ilgisizlik بی‌علاقگی ، لاقیدی ، عدم ارتباط ، نامربوطی
ilhak الحاق ، ملحق شدن یا بودن ، پیوستگی
ilham الهام ، القاء امری از جانب خدا در دل انسان
ilhan ایلخان ، عنوان سلاطین قدیم ترک
ilhat الحاد ، ملحد بودن ، خدانشناسی، بیدینی
ilik ۱ـ سوراخ جای دگمه ۲ـ مغزاستخوان

ilik açmak جای دگمه بازکردن
iliklemek دگمه‌کردن ، دگمه‌ها را بستن
ilikli ۱ـ لباس دگمه شده ۲ـ سوراخ دگمه‌دار ۳ـ استخوان مغزدار
iliksiz ۱ـ بدون جای دگمه ، دگمه‌نکرده ۲ـ استخوان بی‌مغز
ilim علم ، دانش
ilinti ۱ـ نسبت ، ارتباط ۲ـ ناراحتی خیال ، دلشوری
ilintili ۱ـ متعلق ، مربوط ، منسوب ۲ـ کسی که دلش شور میزند ، کسی‌که ناراحتی‌خیال یا نگرانی دارد
ilişik ۱ـ ارتباط ، بستگی ، ربط ۲ـ ضمیمه ، پیوست
ilişikli مربوط ، دارای مناسبت یا ارتباط
ilişiksiz غیرمربوط ، بدون تناسب ، بدون قید
ilişki ارتباط ، مناسبت ، ربط
ilişkin مربوط
ilişmek ۱ـ یواشکی به‌چیزی خوردن یا دست زدن یا تماس‌کردن ۲ـ مداخله‌کردن ، سربسر گذاشتن ۳ـ بند شدن ، گیر کردن
iliştirmek بند کردن ، گیر دادن ، ربط دادن
ilk نخست ، نخستین ، اول ، اولین ، ابتدا
ilka القا ، افکندن ، گذاردن
ilkah تلقیح ، باردارکردن ، مایه تلقیح‌کردن
ilkbahar بهار ، نوبهار ، ربیع
ilkçağ قرون اولی، عهد باستان ، عهد قدیم
ilke ۱ـ مادهٔ اولیه ، جوهر ، اصل ۲ـ مبدء ، اساس
ilkel ابتدائی
ilkin اول ، در ابتداء ، دفعهٔ اول ، اولین مرتبه ، نخست
ilkmektep=ilkokul دبستان ، مدرسهٔ ابتدائی
ilkokul مدرسهٔ ابتدائی ، دبستان
illâ ۱ـ فقط و فقط ، مطلقاً ۲ـ وگرنه ، والا
illâllah الا الله ، در مورد بستوه‌آمدن یا به‌تنگ‌آمدن گفته میشود مانند: امان ، پناه برخدا
ille=illâ الا ، حتماً
illet ۱ـ علت ، سبب ۲ـ مریضی ، بیماری ، مرض
illetli بیمار ، مریض ، علیل
illiyet علیت ، سببیت
illiyin علیین ، اعلی درجات یا بلندترین درجات بهشت یا جنت
ilmek=ilmik گرهی که بآسانی باز میشود ، گره ریشه‌های قالی
ilmî علمی
ilmihâl کتاب شرعیات ، درس شرعیات
ilmik گرهی که آسان باز میشود ، گره ریشهٔ قالی
ilmikli گره خفیف دار ، دارای‌گره شل مانند ته ریشهٔ قالی
ilmiye علمیه ، صنف علما ، روحانیون
ilmühaber علم و خبر ، گواهی‌نامهٔ وضع حال
ilsak الصاق ، چسبانیدن
iltibas اشتباه ، درهم‌آمیختگی ، سوء تفاهم ، التباس
iltica پناه بردن ، پناهنده شدن ، ملتجی‌شدن ، التجاء
iltifat التفات ، عنایت ، محبت ، لطف
iltihak التحاق ، ملحق شدن ، پیوستگی ، منضم شدن
iltihap التهاب ، جراحت ، تورم و چرک کردن
iltihaplanmak ورم کردن ، چرک کردن ، جراحت جمع شدن
iltimas توصیه ، سفارش ، پارتی بازی ،

تبعیض

iltimasçı سفارش کننده ، پارتی

iltimaslı کسی که به‌وسیلهٔ توصیه و سفارش یا پارتی حمایت شده

iltisak چسبیدن ، پیوستن ، التصاق

iltiva پیچیدگی، خمیدگی، درهم پیچیدن ، انحناء ، التواء

iltiyam التیام ، بهبودی یا بسته‌شدن زخم

iltizam ۱- التزام ، عهده‌دار شدن ۲- لازم آمدن یا لازم شمردن

ilzam الزام ، ساکت کردن طرف ، مجاب کردن ، مجبور کردن

ima ایماء ، اشاره ، کنایه

imal ساختن ، درست کردن ، اعمال

imalât اشیاء ساخته شده ، ساختن چیزی

imalâtçı کارخانه دار ، کارخانه چی ، سازنده

imalâthane کارخانه ، کارگاه

imale ۱- (اماله) میل‌دادن ، ترغیب کردن ۲- مایل یا کج یا خم کردن ۳- (ادب) در عروض وقتی که یك هجاء از میزان معمولی بضرورت وزن درازتر خوانده شود بتر کی گویند در این هجاء «اماله شده»

imalı کنایه‌دار ، ایماء و اشاره‌دار

imam امام ، پیش‌نماز ، آخوند ، امام جماعت، مؤسسین مذاهب دینی

imambayıldı نوعی خوراك که ازبادمجان و پیاز و گوجه فرنگی و روغن زیتون ساخته میشود

imame مهرهٔ دراز سر تسبیح

imamet=imamlık امامت ، پیش‌نمازی

imamsuyu (عو) راقی ، عرق

iman ایمان ، عقیده

imansız بی‌ایمان ، بیدین ، (مج) بی‌انصاف ، بی‌وجدان ، بی‌رحم

imar اعمار ، آباد ساختن ، عمران

imaret (قد) محلی که‌برای غذادادن به‌فقرا وقف شده‌باشد ، مؤسسهٔ خیریه یا وقفیه

imbat باد موسمی که از دریا بطرف خشکی می‌وزد (غالباً در تابستان ازدریای اژه می‌وزد)

imbik انبیق ، شیشه‌ای که برای تقطیر مایعات و عرق‌گیری بکار میرود

imbisat انبساط ، باز یا بزرگ شدن ، گشاده شدن

imdat ۱- امداد ، کمك ، یاری ، مدد خواستن ۲- فریاد کمك خواستن مانند ای داد! فریاد ! امان ، بدادم برسید !

imdi بنابراین ، دراینصورت ، اینك ، حالا

imece کاری که در دهات بیاری هم پیش میبرند و انجام میدهند ، بطور دست‌بیکی، باکمك همدیگر یا بنوبت کارخیری را انجام‌دادن و از پیش بردن

imek مصدر فعل کمکی که افعال (ise ، idi ، imiş) ازآن مشتق‌هستند. این مصدر در سابق (ermek) بوده است

imge عکس ، خیال ، طیف ، تصور

imha امحاء ، محو کردن ، ازبین‌بردن ، نابود کردن

imhal امهال ، مهلت دادن ، فرصت‌دادن

imik=bıngıldak ملاژ ، ملاج ، نرمهٔ سر بچهٔ نوزاد

imizgenmek = ımızganmak چرت زدن

imkân امکان ، ممکن بودن ، فرصت ، توانائی

imkânsız غیرممکن ، غیرمقدور

imkânsızlık عدم امکان ، عدم توانائی ، غیرممکن بودن

imlâ ۱- املاء ، طریقهٔ درست‌نوشتن‌کلمات ۲- پر کردن

imparator امپراطور
imparatoriçe ملکه
imparatorluk امپراطوری
imrar امرار ، گذران ، گذرانیدن
imren غبطه
imrendirmek بهوس آوردن
imrenilmek مورد غبطه قرار گرفتن
imrenmek غبطه خوردن ، دلخواستن ، آرزو کردن
imsak ۱- وقت روزه گیری در سحر ۲- خودداری ، پرهیز ، امساك
imsakiye جدولی که ساعات سحر و افطار را درماه رمضان نشان میدهد
imtidat ۱- امتداد ، کشش ۲- مدت زمان ، طول زمان
imtihan امتحان ، آزمایش
imtina امتناع ، خودداری ، رد
imtisal امتثال ، پیروی کردن ، مثل یا مثال آن شدن
imtisas مکیدن ، امتصاص
imtiyaz ۱- امتیاز ، برتری ، مزیت ۲ - اجاره‌ای که دولت برای استخراج معدن و امثال آن بیك شرکت یا مؤسسه‌ای میدهد
imtiyazlı برتر ، دارای حق برتری ، ممتاز
imtizaç ۱- امتزاج ، آمیختگی ، ترکیب‌شدن چند جسم ۲- هم‌افق شدن ، باهم جور گشتن ، دوستی
imza امضاء
imzalamak امضاء کردن
imzalanmak امضاء شدن
imzalatmak بامضاء رسانیدن
imzalı امضاء دار ، دارای امضاء ، امضاء شده
imzasız بی‌امضاء ، امضاء نشده
in سوراخ یا خانهٔ حیوانات وحشی
inadına از لج او ، برای لجاجت با او ، روی اجبازی
inan باور ، اعتقاد ، ایمان
inanç ایمان ، اعتقاد ، عقیده
inandırılmak اقناع یا باور یا قبول کرده شدن
inandırmak قبولاندن ، اقناع کردن ، مطمئن ساختن
inanılmak باور شدن ، قبول شدن
inanış باور ، عقیده ، اعتقاد ، ایمان
inanlı مؤمن ، معتقد
inanmak باور کردن ، قبول کردن ، اعتماد کردن ، ایمان داشتن
inansız بی‌عقیده ، بی‌ایمان
inat لج ، ستیزه ، لجوج
inatçı لج باز ، کج خلق ، ستیزه گر ، کله شق
inayet عنایت ، لطف ، احسان
ince ۱- نازك ، باریك ، ضعیف ، تنك ، دقیق ، ظریف ۲- مؤدب
incecik خیلی نازك یا باریك یا ظریف ، کوچولو
inceleme بررسی ، تدقیق ، مطالعه
incelemek بررسی کردن ، تدقیق یا مطالعه کردن
inceletmek مورد بررسی قراردادن ، توسط دیگری مطالعه یا تدقیق کردن
incelik نازکی ، باریکی ، ظریفی ، دقت
incelmek ضعیف شدن ، لاغر شدن ، نازك شدن ، باریك شدن
inceltmek نازك کردن ، باریك کردن ، ضعیف کردن ، لاغر کردن
ince saz دستهٔ ساز و آواز که از خوانندگان و نوازندگان نی و کمان و طنبور و عود و قانون و غیره تشکیل شده باشد
inci مروارید ، لؤلؤ ، در
incik ۱- ضرب خورده ، آزرده ۲- قلم یا ساق پا

Incil انجیل
incinmek ۱ـ رنجیدن ، آزردن ، مکدر.شدن ۲ـ ضرب خوردن یا دیدن
incir انجیر
incirlik باغ انجیر
incitici ۱ـ رنجاننده ، برخورنده ، مکدر کننده
incitmek رنجاندن ، رنجانیدن ۲ـ آزردن ، ضرب وارد آوردن، درد آوردن
incizap انجذاب ، کشش
indî از پیش خود ، خودسرانه
indifa آتش‌فشانی ، فوران
indifaat ۱ـ مواد مذابهٔ آتش‌فشانی ۲ـ(مج) جوشهای صورت، جوشهای غرور جوانی
indifaî سنگ یا خاکسترهائی که از دهانهٔ کوه آتش فشان بیرون میریزند و اراضی اطراف آن که از این مواد پوشیده میشوند ، سنگها و سایر مواد آتش فشانی
indinde در نزد او ، در نظر او ، پیش او
indirgemek ۱ـ (شیم) آزادکردن اکسیژن یک اکسید و باقی گذاردن فلز آن اکسید ۲ـ(ریض) مختصر تر یا خلاصه کردن یک جملهٔ ریاضی
indirmek پائین آوردن ، تنزل دادن ، پیاده کردن
inek ۱ـ گاو ماده ۲ـ (مج) خرکار ، پرکار ، احمق
inekçi گاودار ، گاوچران
ineklik ۱ـ آخورگاو ۲ـ (مج) حماقت ، خریت
infak انفاق ، نفقه دادن
infaz انفاذ ، اجرا
infial انفعال ، عصبانیت ، غیظ ، خشم
inficar ۱ـ انفجار، ترکیدن ۲ـ بازشدن ، شکافته شدن
infilâk انفجار ، منفجرشدن ، ترکیدن
مواد منفجره
infirat انفراد ، فردشدن ، تنهائی ، عزلت
infiratçı گوشه‌گیر ، منزوی ، پیرو سیاست انزوا
infisah انفساخ ، فسخ شدن ، منحل شدن ، لغو شدن
Ingiliz انگلیس
Ingiliz anahtarı آچار فرانسه
Ingilizce بانگلیسی ، بزبان انگلیسی
Ingiltere انگلستان
inha پیشنهاد استخدام یا ترفیع یا انتصاب که به‌مقام‌بالاتر یا به‌وزارت مربوطه تقدیم میشود
inhidam انهدام ، فروریختن ، پائین آمدن یا بزیر آمدن بنا و غیره در اثر خرابی
inhilâl ۱ـ انحلال ، منحل‌شدن ۲ـ حل شدن ، ذوب شدن
inhimak انهماك ، اعتیاد ، ابتلاء ، تمایل
inhina ۱ـ انحناء ، منحنی‌شدن، خمیدگی ۲ـ پستی ، خم شدن ، چاپلوسی، تملق
inhiraf انحراف ، منحرف شدن ، از راه دررفتن
inhisar انحصار ، منحصر ، محصور یا مخصوص‌بودن کاری یا امری به کسی یا ادارهٔ مخصوصی
inhitat انحطاط ، فرودآمدگی ، پستی
inhizam انهزام ، منهزم شدن ، شکست خوردن ، هزیمت یافتن ، مغلوب شدن لشکر
inikas انعکاس ، منعکس شدن
inikat انعقاد ، منعقد شدن ، بسته شدن
inildemek ناله کردن
inilmek پیاده کرده‌شدن ، پائین‌آورده‌شدن
inilti صدای ناله و انین

inim inim ناله و فغان ، نالهٔ متمادی
iniş ۱- شیب ، نشیب ، سرازیری
۲- پیاده‌شدگی ، فرودآمدگی ، پائین‌آمدگی
inkâr انکار ، عدم قبول ، نشناختن
inkıbaz انقباض ، یبوست ، امتلاء یا قبض معده ، جمع شدگی
inkılâp ۱- انقلاب ، عوض شدن ، برگشتن ازحالی‌به‌حالی ۲-آشوب، شورش
inkılâpçı طرفدار انقلاب ، شورش طلب ، عصیان‌گر
inkıraz انقراض ، نابودی ، ازمیان رفتن، منقرض شدن
inkısam منقسم شدن ، انقسام ، قسمت‌شدن
inkıta انقطاع ، بریدگی ، قطع شدن ، قطع علاقه کردن
inkıyat انقیاد ، گردن نهادن ، مطیع و منقاد شدن
inkisar ۱- انکسار ، شکستگی
۲- نفرین ، لعنت فرستادن
inkişaf پیشرفت ، ترقی ، بهبودی
inlemek ۱- نالیدن ، ناله و زاری کردن
۲- فریاد و غرش کردن
inletmek صدای نالهٔ کسی را درآوردن ، به‌ناله آوردن ، (مج) ظلم و ستم و اذیت و جور و جفا کردن
inme ۱- عمل پیاده شدن ، عمل فرودآمدن یا پائین‌آمدن ۲- فلج، سکته ۳-کشش‌آب دریا ، جزر
inmek پیاده شدن ، پائین آمدن ، فرودآمدن
inmeli فالج ، مفلوج
insaf انصاف ، مروت ، نصفت
insaflı منصف ، باانصاف
insafsız بی‌انصاف
insafsızlık بی‌انصافی
insan ۱- انسان ، آدم ، بشر
۲- (مج) خوش‌اخلاق ، بامروت
insanca ۱- مثل آدم ، انسان‌وار
۲- از لحاظ انسان
insancıl اهلی ، خانگی ، حیوانی که از انسان نمی‌گریزد ، دست‌آموز
insanî انسانی
insaniyet = insanlık انسانیت ، عالم انسانیت
insaniyetli باادبانه ، مثل انسان
insanlık انسانیت
insanüstü فوق‌البشر ، خارق‌العاده
insicam انسجام ، منظم و روان‌بودن کلام یا نوشته ، روان شدن
insicamlı سلیس ، روان و منظم
insicamsız غیرسلیس ، غیرمنظم ، ناجور
insiyak انسیاق ، غریزه ، سوق طبیعی ، هوش طبیعی
insiyakî غریزی
inşa ۱- انشاء ، آفریدن ، بوجودآوردن
۲- ساختمان ، بناکردن ۳- نثر ادبی
inşaat امور ساختمانی ، بنا ، ساختمان ، عمارت
inşaatçı بنا ، معمار ، مقاطعه‌کار ساختمانی
inşallah انشاءالله ، اگر خدا بخواهد
inşat شعر یا یك قطعهٔ ادبی را باصدای بلند خواندن ، انشاد
inşırah انشراح ، خوشحالی ، انبساط
intaç انتاج ، نتیجه‌گرفتن ، به نتیجه رسیدن
intak ۱- به‌نطق‌آوردن ، به‌حرف‌آوردن ، انطاق ، بزبان‌آوردن ۲-(ادب) یك صنعت ادبی که بزبان حال اشیاء یا حیوانات صحبت میکنند مثلا، «گرگ به‌گوسفندگفت...»
intan (طب) داخلی ، عفونی
intanî (طب) مرض عفونی ، میکروبی ، مسری

intaniye (طب) قسمت امراض عفونی ، بخش امراض واگیری ، مسریه
intiba انطباع ، تأثیر یا نقش شدن چیزی در فکر انسان ، حس
intibah انتباه ، بیداری ، تنبیه شدن
intibak انطباق ، جور آمدن ، سازش ، منطبق شدن
intibaksızlık عدم انطباق ، ناجوری
intifa انتفاع ، نفع کردن ، سودبردن
intiha پایان ، نهایت ، انتهاء
intihal دزدی تألیفات یا اختراعات یا افکار دیگران ، انتحال
intihap انتخاب ، برگزیدن
intihar انتحار ، خودکشی
intikal ۱ـ انتقال ، منتقل شدن ، نقل مکان ۲ـ درک کردن مطلب ، ملتفت شدن
intikam انتقام ، کینه‌توزی
intikamcı انتقام‌جو ، منتقم
intikat انتقاد ، تنقید ادبی یا علمی
intisap ۱ـ انتساب ، نسبت داشتن ، بستگی داشتن ۲ـ انتصاب ، گماشتن
intişar پراکنده شدن ، منتشرشدن ، نشرشدن ، انتشار
intizam انتظام ، نظم و ترتیب ، سامان گرفتن
intizamlı منتظم ، مرتب
intizamsız بی‌نظم ، بدون انتظام ، بی‌ترتیب ، پریشان
intizar ۱ـ انتظار ، چشم براهی ، چشم‌براه بودن ۲ـ (عو) نفرین
inzal نزول یافتن ، انزال
inzar بیم دادن ، ترسانیدن ، انذار
inzibat انضباط ، نظم و ترتیب
inzimam منضم شدن ، پیوست شدن ، اضافه شدن ، انضمام
inziva گوشه‌گیری ، انزوا ، گوشه‌نشینی

ip ۱ـ نخ ، بند ، رشته ۲ـ ریسمان ، طناب
ipek ابریشم ، حریر
ipekçi ابریشم یا حریرفروش
ipekli ابریشمی
ipham ابهام ، غیرواضح بودن ، مبهمی ، پیچیدگی در سخن
ipince خیلی نازک یا باریک
ipka ۱ـ ابقاء ، باقی‌گذاردن ۲ـ رفوزه شدن ، درکلاس ماندن
iplememek (عو) کسی یا چیزی را بحساب نگرفتن ، حرمت‌نکردن به‌کسی اهمیت ندادن
iplik نخ قرقره ، نخ دوزندگی ، نخ پنبه
iplik çekmek ۱ـ نخ‌کشی‌کردن ازپارچه ۲ـ نخ ریستن
iplikhane کارخانهٔ نخ ریسی
ipliklenmek ریش شدن ، نخ نخ شدن
ipotek رهن ، گرو
ipotekli رهنی ، رهن‌گذارده شده ، گروی
ipotez فرضیه
ipsiz بی‌بند ، بی‌نخ ، (مج) بی‌بند و بار ، بی‌اراده
iptal ابطال ، فسخ ، لغو ، باطل کردن
iptida ابتداء ، آغاز ، بدایت ، اول
iptidaî ابتدائی ، اولی ، بدوی
iptilâ عادت ، اعتیاد ، ابتلاء
iptizal ابتذال ، پستی ، مبتذل شدن ، رسوائی ، بی‌ارزشی
irade میل ، خواست ، قصد ، عزم ، اراده
iradeli بااراده ، باعزم
iradesiz ۱ـ بی‌اراده ، بی‌تصمیم ۲ـ بی میل
iradî ارادی ، قصدی ، اختیاری ، از روی میل و قصد
Iran ایران
Iranlı ایرانی
irat دخل ، درآمد ، عایدی

iraz اعراض ، مخالفت ، روبر گرداندن
irca ۱- پس‌فرستادن ، بازگردانیدن ۲- (فیز) آزاد کردن اکسیژن یك اکسید و باقی گذاردن فلز آن اکسید ، (ریض) ساده یا مختصر کردن یك جملهٔ ریاضی ، (indirgeme=)
irfan عرفان ، معرفت ، شناختن خدای متعال ، وقوف بدقائق چیزی (مقابل علم سطحی و قشری)
iri درشت ، گنده ، زمخت ، بزرگ
irileşmek درشت شدن
irilik درشتی ، بزرگی
irin جراحت ، چرك
irinlenmek چرك جمع شدن ، فساد یا جراحت جمع شدن
iriyari درشت و گنده
irkilmek یکه خوردن ، رم کردن جمع شدن آب و غیره در مقابل مانعی
irkinti آبی که در محلی جمع شده باشد ، آب جمع شده در محلی ، بر که
irmik نوعی از آرد که دانه هایش درشت‌تر و زرد رنگ است
irs ارث
irsal فرستادن ، ارسال
irsaliye بارنامه ، صورت اشیاء ارسالی
irsî ارثی ، موروثی
irşat ارشاد ، هدایت ، راهنمائی
irtibat ارتباط ، پیوستگی ، بستگی ، مربوطیت
irtica ارتجاع ، بعقب برگشتن ، ضدیت و مخالفت باافکار پیشرفت ومترقی و تمایل باوضاع کهنه و قدیمی
irticaî ارتجاعی ، مربوط به ارتجاع ، ضد تجدد
irticalen=irticalî فوراً ، بالبداهه گفتن یا سرودن شعر ، ارتجالی
irtidat ارتداد ، مرتد شدن ، از مسلمانی برگشتن ، از دین برگشتن
irtifa بلندی ، ارتفاع ، قد
irtifak ارتفاق ، (در فقه) حق رجحان برای مالکین همجوار یا مالکین قدیم
irtihal ارتحال ، مردن ، درگذشتن ، فوت کردن
irtikap ۱- ارتکاب ، مرتکب شدن ، گناه کردن ۲- ارتشاء ، رشوت گرفتن
irtisam ارتسام ، رسم یا نقش کردن
irtişa ارتشاء ، رشوت گرفتن، رشوه خواری
irva آبیاری
is دوده ، سیاهی دوده
isabet اصابت ، برخوردن ، راست‌آمدن ، بهدف رسیدن
is'af قبول کردن خواهش کسی ، برآوردن، رواکردن ، اسعاف
isal ایصال ، رسانیدن
ise ادات شرط (مشتق از فعل irmek یا ermek) ، اگر باشد ، اما ، اگر
Isevi=Hıristiyan مسیحی ، عیسوی
Isevilik=Hıristiyanlık مسیحیت
Isfenks مجسمهٔ ابوالهول
ishakkuşu مرغ حق ، نوعی پرنده از قمیل گنجشك که شبها میخواند
ishal اسهال ، بیرون روی
isilik جوش بدن ، عرق‌جوش ، عرق‌سوز
isim اسم ، نام
iska إسقاء ، آب دادن
iskambil ۱- ورق‌بازی ۲- بازی ورق
iskân اسکان ، سکونت‌دادن ، ساکن کردن، نشاندن
iskandil ۱- میل زدن ، اندازه‌گیری عمق دریا ، تعمیق ۲- آلت اندازه‌گیری عمق دریا ۳- (مج)

استمزاج ، آزمایش ، بررسی
Iskandinav اسکاندیناوی ، کشور اسکاندیناو
iskarpin نوعی کفش ظریف و سبك
iskât اسکات ، ساکت کردن ، خاموش کردن
iskele ۱ـ اسکله ۲ـ چوب‌بستی که برای کارهای ساختمانی بپا میکنند ۳ـ سمت چپ کشتی
iskelet اسکلت ، استخوان‌بندی بدن انسان یا حیوان
iskemle چهارپایه ، صندلی بدون پشتی
iskete نوعی گنجشك خوش‌خوان
Iskoç اسکاتلندی ، مربوط به اسکاتلند
Iskoçya اسکاتلند
Iskoçyalı اسکاتلندی ، اهل اسکاتلند
iskolastik اسکولاستیك ، مدرسه‌یی ، متعلق بمدرسه‌های قرون وسطی، فلسفه‌ای که اساس دین‌را غیرقابل تغییر دانسته و دلائل عقلی را بر اساس آن تطبیق و تدریس میکردند
iskonto تخفیف ، تنزیل
iskorbüt مرضی که از بی‌ویتامینی بوجود میآید و باعث ریختگی گوشت دندان وغیره میشود
iskorpit نوعی ماهی کوچك که دارای سر بزرگ میباشد
Islâm اسلام ، مسلمان ، مسلمانی
Islamiyet مسلمانی
Islav قوم اسلاو ، نام قوم و زبانهای روسی، لهستانی ، صربی و بلغار
islemek ۱ـ دود دادن ۲ـ دوده دادن ، سیاه کردن
islenmek دود کردن چراغ و غیره ، دوده گرفتن ، از دود یا دوده سیاه شدن
islim بخار ، بخاری که برای مصرف کردن حاضر میشود
Islovak از اهل اسلواك
Isloven یکی از اقوام اسلاو که در یوگوسلاوی ساکنند
ismen اسماً
ismet عصمت ، پاکدامنی ، عفت
isnat ۱ـ اتهام ، نسبت دادن ۲ـ افتراء
Ispanya اسپانیا
Ispanyol اسپانیائی
Ispanyolca بزبان اسپانیائی
ispanyolet نوعی کشو یا چفت پنجره
ispat اثبات، ثابت کردن ، به‌ثبوت رساندن
ispati=sinek ورق گشنیزی (در ورق بازی)
ispenç مرغ یا خروس کتوله ، مرغ از جنس ریز
ispençyarî=eczacılık دوا سازی ، داروگری ، دارو سازی
ispermeçet موم سفید ، موم کافوری ، روغن یا پیه که ازوال‌ماهی‌میگیرند و از آن شمع میسازند
ispinoz نوعی پرندهٔ خوش‌خوان از فامیل گنجشك که دارای منقارمخروطی کوتاه‌بوده جلو سینه‌اش‌سبز مایل به‌آبی و پرهای گردن و شکم‌آن قرمز میباشد
ispir مهتر ، کارگری که کارهای اسب یا ارابه را انجام میدهد
ispirtizme=ispritizma حضار ارواح
ispirto الکل
ispirtoluk چراغ الکلی
ispit پره‌های چرخ ارابه
ispritizma احضار ارواح ، عقیده باینکه روح مردگان‌را میتوان‌حاضر کرد
israf اسراف ، زیاده روی ، ولخرجی ، تبذیر
istalagmit=dikit شکل مخروطی که ازچکیدن قطرات‌آب بیکربنات و کلسیم درغارها بوجود میآید، کل، مهستك معکوس

istalaktit = sarkit استالاکتیت ، ستون آهکی مخروطی‌شکل معلق درسقف غارها که در نتیجهٔ چکیدن قطرات آب محلول بیکربنات کلسیم تولید میشود

istanbulin نوعی لبادهٔ یقه‌بسته یا ردنکت که از دورهٔ تنظیمات (۱۹۰۸–۱۸۳۹) تا زمان مشروطیت مأمورین عثمانی وبزرگان دولت می‌پوشیدند

istandart = standart استاندارد

istasyon ۱ـ ایستگاه راه‌آهن ۲ـ مرکز مطالعات (مترولوژی یا زراعی)

istatistik آمار ، احصائیه

istatüko (حق) حفظ وضعیت قبل در عهدنامه‌ها و قراردادها

istavrit نوعی ماهی کوچك بدون پولك

istavroz صلیب ، خاج

istek میل ، درخواست ، تقاضا ، خواهش ، آرزو

isteka = istika ۱ـ نیزه ، چوب‌بیلیارد، تختهٔ کوچك یا تکه استخوانی که در چاپخانه ها بـرای تاکردن فرمهای کاغذ چاپ شده بکارمیبرند

isteklendirmek تشویق کردن ، سر میل‌آوردن

istekli خواهان ، طالب

isteksiz بی‌میل ، بی‌اشتها

istem اراده وآرزو که بصورت فعل و عمل درآید

istemek خواستن ، طلب کردن ، تقاضا کردن ، مطالبـه کردن ، خواهش کردن ، آرزو داشتن ، احتیاج داشتن ، میل داشتن

istenmek خواسته شدن ، تقاضا شدن ، طلب کرده شدن ، لازم بودن ، مورد تقاضا و حاجت بودن

istenografi = stenografi تندنویسی

istep = step استپ ، نام جلگه‌های بزرگ علفزارجنوب روسیه و آسیای روس

isteri هیستری ، مرض عصبی یا روحی و خیالی که باعث اختـلال حواس شده و گاهی انسان بصورت نعش می‌افتد این مرض بیشتر درزنان دیده میشود

isterik کسی که مبتلا به بیماری هیستری است

istiane استعانه ، طلب کمك یا مدد کردن، اعانت خواستن

istiap احتوا ، اشتمال ، درخود گرفتن

istiap etmek استیعاب ، فراگرفتن ، در خود گرفتن ، اشغال کردن

istiare ۱ـ استعاره ، عاریه گرفتن ۲ـ (ادب) یکی از انواع مجاز است وآن عبارت است از اضافت (نسبت) مشبه به‌بمشبه با علاقه ، پس اگر مشبه به‌ذکر ومشبه ترك شود استعاره مصرحه است و اگر عکس‌شود استعاره مکنیه‌است

istibdat استبداد ، خود رأی بودن

istical استعجال ، عجله و شتاب کردن

isticar استیجار ، اجاره کردن

isticvap استجواب ، جواب خواستن ، طلب جواب

istida = dilekçe عرضحال ، عریضه

istidat استعداد ، قابلیت برای کار یا فهمیدن چیزی

istidatlı بااستعداد

istidlâl استدلال ، دلیل آوردن ، باآوردن دلیل و برهان نتیجه بدست‌آوردن

istif اشیاء و کالاها را روی هم چیدن بطوریکه نریزند، منظم جمع کردن و رویهم چیدن

istifa استعفاء ، کناره‌گیری ازکار یاخدمت

istifade استفاده ، فایده‌بردن
istifçi ۱- کسی که کالا و اجناس را روی هم منظم و مرتب می‌چیند ۲- محتکر
istifçilik احتکار
istifham استفهام ، پرسش ، سؤال
istiflemek منظم چیدن و جمع کردن روی هم
istifrağ استفراغ ، قی کردن ، بالاآوردن
istifsar استفسار ، سؤال کردن ، پرسیدن
istiğfar استغفار ، طلب مغفرت ، طلب آمرزش ، توبه کردن
istiğna استغناء ، بی‌نیازی ، توانگری ، عدم احتیاج
istiğrap استغراب، عجیب وغریب شمردن، تعجب کردن
istihale استحاله ، از حالی به‌حالی دیگر برگشتن ، تغییر ماهیت دادن ، دگرگون شدن
istihare استخاره ، وضو گرفتن و بخواب رفتن برای اینکه خواب خوبی ببیند ، تفأل از راه خواب
istihbar استخبار ، خبر گرفتن
istihbarat اطلاعات ، سرویس گرفتن خبر یا اطلاع ، گیشهٔ اطلاعات
istihdaf استهداف ، هدف گیری کردن ، قصد کرون
istihdam استخدام ، بخدمت گرفتن
istihfaf استخفاف ، سبك و خفیف یا کم شمردن ، کوچك یا خوار شمردن
istihkak ۱- استحقاق ۲- حق‌داشتن ، سزاوار بودن ۳- پاداش ، سهم ، حصه، حق ۴- صورت وضعیت کار مقاطعه کار
istihkam (نظ) استحکام ، قلعه یا محل مستحکمی که برای مقاومت با دشمن تهیه میشود
istihkamcılık (نظ) مهندسی استحکامات نظامی
istihkar حقیر شمردن ، خوار شمردن ، استحقار
istihlâk مصرف ، خرج ، صرف
istihlâk etmek صرف کردن ، خرج کردن ، مصرف کردن ، بمصرف رساندن
istihraç ۱- استخراج ، بیرون آوردن ، ازچیزی چیزدیگر را درآوردن ۲- نتیجه گرفتن از حرف یا موضوعی ، درك کردن یا نتیجه بیرون آوردن
istihsâl ۱- استحصال ، محصول گیری ، تولید یا استخراج ۲- استخراج یا تولید یا استحصال از معدن یا کارخانه و غیره
istihza استهزاء ، ریشخند ، دست‌انداختن
istihza etmek مسخره کردن ، دست‌انداختن ، استهزاء کردن
istihzar حاضر کردن (استحضار)
istihzarat تهیهٔ مقدمات ، مقدمات حاضر شدن
istika=isteka استخوانی که کفاشها برای برق‌انداختن وشفاف کردن به کف یا ته کفش میمالند
istikamet ۱- سمت ، سو ، طرف ۲- راستی ، درستی ، درستکاری
istikbal ۱- پیشواز یا پیش‌باز رفتن ، استقبال ۲- آینده ، آتیه
istiklâl استقلال ، آزادی ، خودمختاری، مستقل بودن
istikra (منط) استقراء ، از جزئی به کلی پی بردن
istikrah استکراه ، کراهت داشتن ، ناخوش داشتن ، کریه شمردن
istikrar استقرار ، پابرجا شدن ، قرار گرفتن ، مستقر شدن

istikraz استقراض ، قرض خواستن ، قرض یا وام گرفتن
istiksar استکثار ، زیاد دیدن ، بسیار شمردن
istikşaf استکشاف ، کشف کردن ، بازدید وتحصیل اطلاعات مقدماتی، کشف
istiktap کسی را وادار به‌نوشتن چیزی کردن برای تطبیق خط، درمحاکم برای شناختن خط یا مکتوب یا امضاء وادار کردن به‌نوشتن
istilâ استیلاء ، غلبه ، تاخت و تاز ، هجوم ، چیرگی ، تحت تسلط درآوردن
istilâcı استیلاءگر ، غلبه کننده
istilâm استعلام ، طلب علم واطلاع کردن ، خبر خواستن یا پرسیدن ، اطلاع بدست آوردن
istilo قلم خودنویس
istilzam استلزام، لازم آمدن ، مستلزم بودن
istim = islim بخار، بخاری که‌برای کار یا حرکت آماده و جمع میشود
istima استماع ، شنیدن
istimal استعمال ، بکاربردن
istimbat استنباط ، درك کردن ، درآوردن چیزی از چیز دیگر ، دریافتی
istimbot کشتی کوچك بخاری
istimdat استمداد ، مددخواستن ، کمك خواستن
istimlâk بملکیت خود درآوردن ، جائی را بملکیت عمومی برای منافع یا فوائد عامه درآوردن ، تملك یا تصاحب ملك اشخاص در مقابل پرداخت قیمت عادله از طرف شهرداری یا مؤسسات دولتی
istimna استمناء ، جلق‌زدن
istimrar استمرار، مداومت ، دوام‌داشتن، مستمر بودن
istimzaç ستمزاج ، زمینه بدست آوردن ، کشف مطلب کردن
istinabe حق) نیابت قضائی ، استنابه
istinaden ستناداً ، برحسب سند یادلیل، بموجب
istinaf قد) استیناف ، (حق) طلب رسیدگی از محکمهٔ بالاتر
istinas نس گرفتن ، مأنوس شدن ، آشنا شدن
istinat استناد
istinkaf استنکاف ، سرپیچی ، خودداری ، ردکردن
istinsah استنساخ ، رونویس کردن ازروی نسخه یاکتاب دیگر
istintaç استنتاج ، نتیجه‌گیری ، نتیجه گرفتن از مقدمه
istintak استنطاق ، بازپرسی
istirahat استراحت ، راحت کردن
istirdat استرداد ، پس‌دادن ، برگرداندن
istirham استرحام ، خواهش ، استدعا ، تمنا
istirham etmek استدعا یا خواهش یا تمنا کردن
istiridye صدف خوراکی ، نرم تن ، گوشت صدف خوراکی
istirkap استرقاب ، هم‌چشمی ، رقابت ، رقیب شمردن ، حسادت
istisal استیصال ، از بیخ و بن‌کندن ، ریشه‌کن کردن
istisgaı خوار و بی‌اهمیت شمردن ، کوچك شمردن ، استصغار
istiskal روی خوش نشان‌ندادن به‌مهمان ، بسردی‌رفتار کردن، محل‌نگذاشتن، اهمیت ندادن به‌مهمان ، استثقال
istismar استثمار ، کسی‌را بکاری واداشتن واز دسترنج او بهره‌بردن، تحت

تسلط و بهره برداری در آوردن مملکتی قوی مملکتی ضعیف را

istisna استثناء ، تبعیض ، جدا
istisnaî استثنائی ، معاملهٔ مخصوص نسبت به‌چیزی یا کسی
istisnasız بدون استثناء
istişare استشاره ، طرف شور و مشورت قراردادن ، صلاح اندیشی کردن شور کردن با کسی و رأی او را خواستن
istişhat استشهاد ، شهادت خواستن ، شاهدآوردن
istişmam استشمام ، بو کردن ، بو کشیدن، بوئیدن، (مج) بوبردن ، ملتفت شدن ، احساس کردن
istitaat استطاعت ، قوت ، قدرت ، توانائی
istitale طولانی‌شدن ، بطول انجامیدن ، استطاله
istitrat استطراد ، گریز ، یك جمله یا سخن معترضه درمیان جمله‌آوردن که مربوط به‌اصل موضوع یامطلب نباشد
istitraden بطور استطراد ، استطراداً ، بطور جملهٔ معترضه
istiva ۱ـ استواء ، مساوی بودن ۲ـ خط یا منطقهٔ استواء که در ترکی جدید (اکواتر) میگویند
istizah استیضاح ، توضیح خواستن ، استیضاح نمایندگان مجلس از وزراء
istizan استیذان ، اذن یا اجازه‌خواستن یا گرفتن
istop=stop ایست!
istop etmek ایستادن ، توقف کردن
istor پردهٔ قرقره‌ای فنردار پنجره
Isveç سوئد
Isveçli سوئدی ، اهل سوئد
Isviçre سوئیس
Isviçreli سوئیسی
isyan عصیان ، طغیان ، نافرمانی
isyankâr عصیان‌گر ، عاصی
iş کار ، عمل ، وظیفه ، شغل ، پیشه
işaa اشاعه ، شایع ، فاش و آشکار کردن چیزی
işaçmak کار را مشکل کردن ، درد سر تولید کردن
iş adamı مردکار ، اهل کسب وکار ، کاری
iş'ar خبردادن ، اطلاع دادن ، اشعارداشتن
işaret ۱ـ علامت ، نشان ۲ـ اشاره
işaret etmek اشاره کردن با چشم یا انگشت و غیره
işaretleşmek بهم اشاره کردن ، رد و بدل کردن اشاره
işba اشباع ، سیر کردن ، پر کردن
iş başı سر ساعت کار ، اول وقت یا ساعت کار
iş birliği همدستی ، همکاری ، تعاون
iş bitirmek کار را راه‌انداختن ، کار کسی را انجام دادن
iş bölümü تقسیم کار یا وظائف
işbu این! ، موضوع مورد بحث ، شی حاضر
işçi کارگر ، عمله
işçilik ۱ـ کارگری ۲ـ مزد ، اجرت ، کارمزد ۳ـ کار ، زحمت ، دستمزد کارگر
işemek ادرار کردن ، شاشیدن ، شاش کردن
işetmek سرپا گرفتن ، وادار به‌شاش کردن
işgal ۱ـ اشتغال ، مشغول کردن ، وقت گرفتن ۲ـ تصرف کردن ، ضبط کردن یا گرفتن جا یا محلی
işgal altında در تحت تصرف یا تسلط
iş görmek ۱ـ کار کردن ۲ـ بدرد خوردن ، بکارآمدن
iş göstermek کارفرمائی کردن

iş güç کار ، وظیفه ، کار و بار
işgüder = maslahatgüzar کارگذار ، نایب سفیر ، شارژدافر
işgüzar متظاهر ، خودنما ، کسی که خوش خدمتی میکند ، بادمجان دور قاب چین
işgüzarlik خوش‌خدمتی، کسی که با تظاهر و خوش‌خدمتی خود را مینمایاند
işhat اشهاد ، شاهدآوردن
işitilmek شنیده شدن ، بگوش رسیدن
işitme ۱ـ شنوائی ، سمع ۲ـ حرف شنوی
işitmek شنیدن
işitmemezlik حرف نشنوی ، کری ، گوش سنگینی
işitmemezlikten gelmek خود را به نشنیدن زدن ، نشنیده گرفتن
işittirmek شنواندن ، وادار به شنیدن کردن
iş karıştırmak کار را بهم زدن ، خراب کردن ، افساد کردن
işkembe شکمبه ، معدهٔ حیوانات علفخوار
işkembeci شکمبه فروش
işkence شکنجه ، رنج ، عذاب
işkil شك ، شبهه ، گمان ، ظن ، وسوسه
işkillenmek شك و شبهه کردن ، وسوسه و وهم کردن
işkilli شکاك ، وسوسه‌ای
işkine نوعی ماهی پهن
işlek پرکار ، پررفت وآمد
işlem معامله ، عملیات حساب
işleme ۱ـ کاردستی ، گلدوزی ، زربافی ، عملیات ریزه‌کاری و گلدوزی و امثال‌آن ۲ـ عمل کرد
işlemek ۱ـ عمل کردن ، کار کردن ، مواد خام را عمل‌آوردن ، عمل کردن‌یاواردکردن عملیات‌حساب در دفاتر ۲ـ نفوذ کردن ، اثر کردن ۳ـ دستدوزی، ریزه‌کاری، یا کاردستی کردن
işlemeli پارچهٔ گلدوزی ، زر دوزی ، کاردستی ، دست دوزی
işlenmek بکار افتادن ، روی چیزی کاری شدن ، عمل‌آورده شدن
işletme بهره‌برداری ، اداره یا مؤسسهٔ بهره‌برداری که کاری را از پیش میبرد مانند مؤسسهٔ اتوبوس‌رانی وغیره ، مؤسسهٔ بهره برداری
işletmecilik عملی که مؤسسه یا بنگاهی انجام میدهد
işletmek ۱ـ بهره‌برداری کردن . کار انداختن ۲ـ (عو) مسخره کردن ، ریشخند کردن ، سر بسر گذاردن ، گول‌زدن بقصد شوخی و تفریح
işlik کارگاه
işmar اشاره ، چشمك ، علامت‌دادن یا اشاره با چشم یا سر
işmizaz اشمئزاز ، نفرت و بیزاری از چیزی ، اکراه داشتن ، صورت ترش کردن
işporta بساط یا طبق یا دستگاه فروشندگان دوره‌گرد یادستفروش
işportacı دستفروش ، دوره گرد ، فروشندهٔ سیار
işrap باگوشه یاکنایه فهماندن
işret می ، نوشابه ، میخواری
işret etmek میخواری ، عیش ونوش کردن ، مشروب خوری ، باده گساری
işsiz بی‌کار ، بدون شغل
işsizlik بیکاری ، بی‌شغلی
iştah اشتها
iştahlı ۱ـ پراشتها ، بااشتها ۲ـ خواهان ، طالب ، مایل
iştahsız بی‌اشتها ، بی‌میل
işte اینك ، این است ، اینها ، بفرمائید

işteşlik همکاری ، شرکت در کاری ، باهم کار کردن
işteşlik fiili (دس) فعل مشارکت
iştial اشتعال ، شعله‌ورشدن ، برافروختن، افروخته شدن
iştigal اشتغال ، مشغول بودن یا شدن به‌کاری یا چیزی
iştihar اشتهار ، شهرت یافتن ، مشهور شدن
iştikâ شکایت کردن ، گله‌کردن یاداشتن، شاکی بودن
iştikak اشتقاق ، مشتق شدن ، جداشدن ، گرفتن کلمه‌ای از کلمهٔ دیگر ، شکافتن
iştira خریداری کردن ، خریدن ، خرید
iştirak اشتراك ، شرکت ، مشارکت ، شریك شدن
iştiyak اشتیاق ، شوق ، میل
işve عشوه ، ناز
işvebaz عشوه‌باز
işvekâr عشوه‌گر
it سگ ، (مج) آدم پست و بی‌تربیت
ita اعطاء ، بخشش
ita emri امر یا حکم اعطاء یا بخشش که از اداره‌ای صادر میشود
itaat اطاعت ، فرمانبرداری ، حرف شنوی
itaatli بااطاعت ، حرف شنو ، مطیع
itaatsiz نافرمان ، حرف‌نشنو
italik حروف لاتینی بشکل دستنویسی ، حروف(دراصطلاح چاپ) یکبری، خوابیده ، کج
Italyan ایتالیائی ، اهل ایتالیا
Italyanca زبان ایتالیائی
itap عتاب ، سرزنش ، ملامت
itdirseği = arpacık گل مژه ، سنده‌سلام
itelemek هل‌دادن ، زور دادن ، جلو راندن ، فشاردادن
itilmek هل داده‌شدن ، جلو رانده شدن، زور داده شدن
itfa ۱ـ خاموش کردن ، فرونشاندن آتش، اطفاء ۲ـ (تج) قرضی‌راپرداختن و حساب را بستن یا تصفیه‌حساب
itfaiye آتش‌نشانی ، اطفائیه
ithaf اتحاف، تحفه‌دادن ، اهداء ، (مج) نوشته یاکتابی‌را بنام‌کسی اهداءکردن
ithal ۱ـ ادخال ، داخل کردن ، وارد کردن ، تو کردن ۲ـ (تج) واردات
ithalât واردات ، اجناس واردات تجارتی
ithalâtçı تاجر واردکنندهٔ اجناس خارجی
ithal mal مال وارداتی ، واردات تجارتی
itham اتهام ، متهم کردن ، تهمت زدن ، بدنام کردن
itibar ۱ـ اعتبار ، آبرو ، قدر و منزلت ، پایه و مقام ، ارزش ۲ـ (تج) اعتبار بانکی
itibaren ازآن تاریخ..... ، از آن به‌بعد ، از آن یا از این موقع به بعد ، از تاریخ ....
itibarî فرضی ، قراردادی ، اعتباری
itibarlı معتبر ، محترم ، دارای اعتبار
itibarsız بی‌اعتبار ، غیرقابل اعتماد
itidal اعتدال ، میانه‌روی ، حد وسط ، حد متوسط
itikâf اعتکاف ، انزوا ، گوشه‌نشینی ، معتکف شدن برای عبادت
itikâl آب‌بردگی ، سایش ، وقتیکه آب یا سیل یا آب دریا قسمتی از خاك ساحل را می‌شوید یا میبرد آنرا (ائتکال) میگویند
itikat اعتقاد ، عقیده ، ایمان
itikatlı بااعتقاد ، معتقد ، مؤمن
itikatsız بی‌اعتقاد ، بی‌عقیده ، بی‌ایمان
itilâ اعتلاء ، ترقی
itilâf ائتلاف ، الفت یافتن ، دوستی،

دست بهم دادن

itilme ۱ـ هل دادگی ، برانگیختگی ، هل، تکان‌خوردگی ۲ـ (دراصطلاح روانشناسی) احتباس ، جمع‌شدن انگیزه‌های درونی‌درتحت‌الشعور

itilmek هل داده شدن ، تکان داده شدن ، برانگیخته شدن ، اعتماد ،

itimat اطمینان ، تکیه‌کردن ، باور

itimatname اعتماد نامه ، نامه‌ای‌که از طرف رئیس دولت به سفیر یا نمایندهٔ سیاسی داده میشودکه به رئیس دولت طرف ابراز نماید

itimatsızlık عدم اعتماد ، بی‌اعتمادی

itina اعتناء ، اهمیت ، دقت

itinalı مهم ، قابل اعتناء و اهمیت ، با اهیمت

itinasız بی‌اهمیت ، بی‌اعتناء

itiraf اعتراف ، اقرار

itiraz اعتراض ، عدم قبول

itirazcı معترض ، (مج) لجوج

itisaf اعتساف ، ظلم ، ستم

itişmek همدیگر را هل یا زور یا تکان دادن

itiyat اعتیاد ، عادت‌کردن ، خوگرفتن

itizal اعتزال ، کناره‌گیری ، گوشه‌گیری

itizar اعتذار ، عذرآوردن ، عذر طلبیدن

itlâf اتلاف ، تلف‌کردن ، تباه‌کردن ، نابود ساختن

itlik (مج) سگ بودن ، بی‌ادبی ، پستی

itmam اتمام، تمام‌کردن، بانجام‌رساندن، خاتمه دادن

itmek هل دادن ، جلو راندن ، فشاردادن

itminan اطمینان ، اعتماد ، خاطرجمعی

ittirat اطراد ، پشت سر هم آمدن ، ردیف شدن

ittiba اتباع ، متابعت‌کردن ، پیروی‌کردن

ittifak اتفاق ، متفق شدن

ittiham اتهام ، متهم‌کردن ، تهمت زدن

ittihat اتحاد ، متحد شدن ، یکی‌شدن

ittihaz اتخاذ ، اخذکردن ، قبول‌کردن ، صاحب شدن

ittika اتقاء ، تقوی‌کردن ، اجتناب از مناهی

ittikâ اتکاء ، تکیه‌کردن

ittisal اتصال، وصل‌شدن یا کردن، پیوستگی

itüzümü سگ انگور

ivaz عوض ، چیزی‌که بجای چیز دیگر داده یاگرفته شود ، اعواض

ivedi فوری

ivedilikle بطور فوری ، باعجله ، بفوریت

ivicaç اعوجاج ، کجی، پیچیدگی

ivmek عجله‌کردن ، عجله داشتن ، شتاب‌کردن

iye مالك ، صاحب

iyelik مالکیت ، ملکیت

iyelik eki (دس) پسوند ملکیت مانند، (مثال ، -si ، -sı ، -i ، -ı ev=خانه و ev-i=خانه‌اش)، ضمیر ملکی متصل

iyi=eyi خوب ، نیك ، خوش، خیر، سالم ، صحیح

iyice نسبتاً خوب، قدری‌خوب، بطورحسابی

iyicene بطور کافی ، خوب و حسابی

iyileşmek خوب شدن ، سالم شدن ، بهبودی یافتن ، اصلاح شدن

iyileştirmek خوب‌کردن ، سالم‌کردن ، اصلاح‌کردن

iyilik خوبی، انسانیت، نیکی، فایده یانفع

iyilikçi=iyilik sever نیکوکار ، خیرخواه ، خیر

iyimser خوش‌بین ، نیك‌بین

iyimserlik خوش‌بینی ، نیك‌بینی

iyon (فیز) ایون ، اتم الکترولیت‌که حامل بار الکتریکی‌است

iyot ید ، عنصر شیمیائی‌که از خاکستر نباتات دریائی استخراج میشود،

شبه‌فلزی است از دستهٔ هالوژن‌ها

iz رد پا ، نشان ، علامت ، اثر

izabe ذوب کردن ، آب کردن ، اذابه

izaç بعجز آوردن ، اذیت کردن ، ازعاج

izafe اضافه ، نسبت دادن ، ملحق کردن ، چسباندن

izafet (دس) اضافه کردن یك اسم به‌اسم دیگر (در مضاف و مضاف‌الیه)

izafet terkibi (دس) ترکیب اضافی

izafi اضافی ، عارضی ، خارجی ، نسبی ، اضافه شده

izah توضیح ، شرح ، تعریف

izahat توضیحات ، شرح و بسط

izale ازاله ، رفع کردن ، ازبین‌بردن

izam اعزام ، فرستادن ، ارسال‌داشتن

îzam اعظام ، بزرگ کردن ، غلو کردن ، بزرگ شمردن

izan ذکاوت، فراست، ادراك، شعور(اذعان)

izanlı باهوش وفراست ، بافهم ، باشعور

izansız بی‌فکر ، بی‌شعور ، بی‌فراست

izaz اعزاز ، اکرام ، گرامی‌داشتن ، عزیز و محترم شمردن

izbe کلبهٔ محقر مرطوب ، آلونك ، کومه

izci پیشاهنگ

izdiham ازدحام ، شلوغی ، جمعیت زیاد

izdivaç=evlenme ازدواج ، تأهل

izdüşüm (فیز) مرتسم ، تصویر نور در سطح پرده ۲ـ (هن) ارتسام یا تصویر ، نقش هندسی یك‌جسم در سطح مستوی

izhar اظهار ، آشکار کردن ، ظاهر کردن

izin ۱ـ اذن ، اجازه ۲ـ مرخصی‌اداری

izin almak اجازه مرخصی گرفتن

izin kullanmak ازمرخصی استفاده کردن

izin vermek اجازهٔ مرخصی دادن

izinli ۱ـ درمرخصی‌بودن ۲ـ مجاز، مأذون ۳ـ اجازه‌گرفتن از پیر یا شیخ طریقت برای ذکر

izinsiz بدون اجازه

izlemek تعقیب کردن ، از پی کسی رفتن، رد پا یا پی گرفتن

izlenim انتباه ، تأثیر ، اثر یا تأثیری‌که در فکر انسان نسبت به‌کسی یا چیزی حاصل میشود

izmarit ۱ـ نوعی ماهی ۲ـ ته سیگار

izmihlâl اضمحلال ، مضمحل شدن ، از بین رفتن ، محو و نابود شدن

izzet عزت ، عزیز بودن ، احترام ، ارجمندی یا گرامی بودن

izzeti nefis عزت نفس

J

J , j «ژ» سیزدهمین حرف الفبای ترکی
jagar نوعی یوزپلنگ در امریکا
jaketatay ژاکت رسمی سلام ، فراك ، کت سیاه دم دار برای مراسم رسمی
jale ژاله ، شبنم
jaluzi پردهٔ کرکره‌ای پلاستیکی پنجره
jambon ژامبون ، گوشت ران خوك (دود داده شده)
jandarma سرباز امنیه ، سرباز ژاندارمری
jant=cant زه چرخ اتومبیل که چرخ اتومبیل را روی آن قرار میدهند
Japon ژاپونی ، اهل ژاپون
Japonca بزبان ژاپونی
Japonya ژاپن ، کشور ژاپن یا ژاپون
jardiniyer جای گلدان ، نوعی جای گلدان که از آهن گرد ساخته شده و برای تزئین اطاق و گذاشتن گلدانهای مختلف در شاخه های متعدد آن بکار برده میشود
jarse=jerse پارچهٔ جرسه ، نوعی پارچهٔ ابریشمی
jartiyer بند جوراب زنانه
jelatin ژلاتین ، دلمه ، مادهٔ لزج جنبنده
jeneratör ژنراتور ، دینام
jeolog زمین‌شناس
Jeoloji زمین شناسی ، معرفةالارض
jerse=jarse جرسه ، نوعی پارچهٔ ابریشمی
jest ژست ، پز ، وضع رفتار و حرکت شخصی
jet جت ، طیارهٔ جت
jeton ژتون
jigolo ژیگولو ، جوانی که مترس زن پیر باشد
jile=yelek جلیتقه ، یل
jilet تیغ ژیلت یا امثال آن
jul (فیز) ژول ، واحد کار معادل ده ملیون ارگ (10^7 ergs)

jurnal=curnal راپورت خفیه‌ای که
مأمورین عثمانی قدیم بمقامات
بالا میدادند

jurnalci=curnalcı کسی‌که راپورت
پنهانی به پلیس یا به سلطان یا
به بزرگان حکومت میدهد

jubile جشن یادبود پنجاهمین ویا بیست و
پنجمین سال

jupiter ستارهٔ مشتری

jupon ژوپن ، زیردامنی زنانهٔ طوردار

juri ژوری ، هیئت منصفه ، هیئت ممتحنه

jüt پارچهٔ کنف ، پارچهٔ کیسه یا کتان
هندی ، چتائی

K

K , k «ك» ، «ق» چهاردهمین حرف الفبای ترکی که بجای (ق) و (ك) فارسی استعمال میشود
kaba درشت ، خشن ، کلفت ، زمخت ، (مج) بی‌تربیت
kabaca ۱ـ خشونت‌آمیز ۲ـ قدری بزرگتر ، نسبتاً بزرگتر
kabadayı باباشمل ، داش ، لوطی ، داش مشتی ، گردن‌کلفت
kabahat ۱ـ تقصیر ، گناه ۲ـ (حق) تخلف
kabahatli گناهکار ، مقصر
kabahatsiz بی‌تقصیر ، بی‌گناه
kabak ۱ـ کدو ۲ـ (مج) آدم احمق ، ابله ۳ـ هندوانه نارس سفید ۴ـ کله طاس ، کله‌کچل
kabakulak نوعی مرض مسری توأم با تب و آماس غدهٔ زیر گوش ، اوریون
kabalak نوعی کلاه نظامی که در اواخر جنگ اول جهانی سربازان عثمانی برسر میگذاشتند
kabalaşmak ۱ـ حالت خشنی و درشتی پیدا کردن ۲ـ خشن و بی‌ادب و بی‌تربیت شدن
kabalık ۱ـ درشتی ، زمختی ، خشونت ۲ـ بی‌تربیتی
kaballama چوب‌بستی که در دهانهٔ معادن زیرزمینی درست میکنند
kabara میخ سر پهن یا سرگرد که به ته کفش میکوبند که سائیده نشود
kabarcık جوش ، کورك ، حباب هوا که توی آب پیدا میشود
kabare کاباره ، میخانه ، میکده ، محل نوشابه خوری
kabarık ۱ـ جوش ، آماس ، پف ۲ـ برجستگی، بالاآمدگی ، پف
kabarma ۱ـ بالاآمدگی ، برجستگی ، بلندی، پف کردگی ۲ـ مد (خلاف جذر) ، بالاآمدگی آب دریا و رودخانه
kabarmak بالاآمدن ، جوش زدن ، جوشیدن ، پف کردن
kabartma هرچیز بالاآمده یا برجسته ،

برجسته کاری روی چوب یا فلز
و غیره
kabartmak باد کردن ، برجسته کردن ،
برآمدگی و بالاآمدگی تولید کردن
kabasakal ریش دبه ، کسی که دارای
ریش انبوه پرپشت است
kabataslak پروژه یا نوشته‌ای که بطور
مسوده و بدون تفرعات حاضر
شده باشد
kabız یبوست ، امتلاء یا خشکی معده ،
رودل ، قبض معده
kabızlık یبوست ، کارنکردن معده
kabil قابل ، ممکن
kabîl قبیل ، نوع ، امثال
kabile قابله ، ماما
kabîle قبیله ، عشیره ، طایفه ، ایل
kabiliyet قابلیت ، لیاقت ، عرضه
kabılıyetli باقابلیت، بالیاقت، بااستعداد
kabiliyetsiz بی‌قابلیت ، بی‌عرضه
kabine ۱- کابینه ، هیئت وزراء
۲- مطب دکتر ۳- اطاق کوچك
۴- مستراح
kabir قبر ، مرقد ، مزار ، گور ، خاك
kabl قبل ، پیش
kablo سیم تلفن و تلگراف و برق ، کابل
kabotaj حق‌کشتی‌رانی در آبهای ساحلی
یا داخلی
kabristan قبرستان ، گورستان
kabuk پوست ، رویه ، غلاف ، پوسته ،
پوشش
kabuklanmak پوست‌بستن ، پوست‌گرفتن
kabuklu پوست‌دار ، باپوست
kabuklular حیوانات پوسته‌دار که درآب
زندگی میکنند مانند خرچنگ
و صدف
kabuksuz بی‌پوست
kabul قبول ، پذیرش
kabullenmak قبول‌کردن ، مورد قبول

قراردادن ، تن دردادن
kaburga ۱- دنده ، استخوان قفسهٔ سینه
۲- چوب‌بندی بدنهٔ کشتی
kabus کابوس ، بختك
kabze قبضه ، دسته ، گیره
kabzımal دلال تره‌بار ، عمده‌فروش میوه
و سبزیجات
kabzimallık دلالی تره‌بار ، عمده‌فروشی
میوه و سبزیجات
kaç چند ، چند تا
kaçak ۱- قاچاق ، فراری ۲- نشت یا
دررفتن یا تراوش هوا یامایع از
چیزی بطور خیلی کم
kacakçı قاچاقچی
kaçakçılık قاچاقچی گری
kaçamak ۱-گریز ، طفره ، دزدکی
کاری کردن ۲- نوعی خوراك که
ازآرد ذرت وروغن‌درست‌میکنند
kaçamaklı جواب دوپهلو ، جواب
طفره‌آمیز ، نه مثبت و نه منفی
kaçan ۱- فراری ، دوان ، گریزان
۲- (قد) وقتیکه ، زمانیکه
kaçar چند عددی ، چند چند ،
چند تا ــ چند تا
kaçgöç روگرفتن یا گریختن زن از
مرد نامحرم
kaçık ۱- دررفته ، لیزخورده ، گریخته
۲-کسی که عقل خود را باخته ،
دیوانه ۳- دررفتگی پله جوراب
kaçıncı چندمین ، چندم
kaçıngan گریزپا ، کسی که از مردم
گریزان است ، مردم‌گریز
kaçınmak احتراز ، اجتناب ،
پرهیز کردن
kaçırılmak فرار داده شدن
kaçırmak فرار دادن ، دربردن
kaçışmak همه باهم گریختن یا دویدن ،
همه باهم فرار کردن یا دررفتن

kaçkın فراری ، پابفرار
kaçlık از قرار چند ، چندی (مانند چند کیلوئی ، چند سالکی ، چند قیمتی و غیره)
kaçmak ۱- فرار کردن ، گریختن ، دررفتن ، دویدن ۲- روگرفتن یا گریختن زن از مرد نامحرم ۳- دررفتن پله‌جوراب ۴- پرهیز و اجتناب کردن
kadana ۱- نوعی یابو یا اسب بزرگ درشت ۲- اسب مجار که خیلی درشت است
kadar ۱- قدر ، مقدار ، اندازه ۲- تا ، الی...
kadastro ثبت اسناد، کارهای نقشه‌برداری و تعیین حدود و ثبت اراضی
kadavra جسد مرده برای تشریح طبی
kadayıf قطایف ، گرده‌های کوچك خمیر یا رشته‌هائی شبیه رشتهٔ پالوده که از خمیر گندم میسازند و برای شیرینی انواع مختلف از قبیل : قطایف نانی=ekmek kadayıfı، قطایف رشته‌ای=tel kadayıfı ، قطایف تکه‌ای گرد و پهن = yassı kadayıf
kadeh قدح ، پیاله ، پیمانه ، جام ، ساغر ، گیلاس ، ظرف
kadem ۱- قدم ، پا ، فوت ۲- یمن ، فرخنده ، خوش‌قدم
kademe پله ، درجه ، سلسله مراتب
kademhane (قد) مستراح
kademli خوش یمن ، خوش قدم
kademsiz بد قدم ، بد یمن ، مشئوم
kader مقدرات ، سرنوشت ، قدر
kadercilik منتسب و معتقد بودن به فرقهٔ قدریه
kaderiye فرقهٔ قدریه ، فرقه‌ای که منکر قضا و قدر هستند ، خلاف جبریه

kadı قاضی ، حاکم شرع
kadıköytaşe=kalseduair نوعی‌سنگ عقیق‌سفید مایل‌به‌آبی‌ازترکیبات کوارتز و سلیکات
kadın ۱- خانم ، زن ، بانو ۲- زن شوهر کرده ۳- کدبانو ، زن خانه‌دار
kadınbudu نوعی خوراك یا کتلت از گوشت و برنج که توی تخم مرغ زده در روغن سرخ میکنند
kadıncıl خاله زنانك ، لاسی ، زن‌دوست
kadıngöbeği نوعی نان شیرینی ازخمیر که وسطش گود و شبیه ناف است در روغن سرخ میشود و در شیره انداخته میخورند
kadınlık ۱- زنیت ، زن بودن ، خانم بودن ۲- خانه داری ، کدبانوگری
kadırga (قد) نوعی کشتی جنگی که هم با بادبان هم با پارو رانده میشود
kadife مخمل
kadim قدیم ، باستان ، دیرینه ، قدیمی ، باستانی
kadir قادر ، مقتدر
kadir قدر ، ارزش ، قیمت ، مرتبه ، مقدار
kadirbilir قدر شناس ، قدردان
kadir gecesi لیلة‌القدر ، شب قدر (شب ۲۷ رمضان)
kadirî وابسته بطریقت قادری
kadirşinas قدر شناس
kadran صفحه یا لوحه ، دایره‌ای که روی آن مدرج است و دارای علاماتی است مانند صفحهٔ ساعت و قطب‌نما و غیره
kadril نوعی از رقصهای قدیمی سالن و موزیك مربوط بآن
kadro کادر ، اعضاء یا کارکنان یك اداره یا مؤسسه ، پرسنل

kafa ۱- کله ، سر ۲- قسمت پشت سر ۳- عقل، ذکاوت ۴- فکر وعقیده
kafadar هم عقیده ، هم فکر ، رفیق ، دوست
kafalı باعقل ، باهوش و ذکاوت ، باکله
kafasız احمق ، بی‌مغز
kafatası جمجمه ، کاسهٔ سر
kafdağı کوه قاف
kafes ۱- قفس ۲- قفسه
kafesçi قفس ساز یا قفس فروش، (عو) حیله‌گر ، متقلب ، گول‌زن
kafesli قفسی‌شکل ، قفسه‌دار
kâffe کلیه ، همه ، عموم ، کافه
kafî کافی ، بس
kafile قافله
kafir ۱- کافر ۲- (مج) ظالم و جفاکار (در مقام شوخی گفته میشود)
kafiye (ادب) قافیه
kafiyeli قافیه‌دار ، مقفا ، باقافیه
kafiyesiz بی‌قافیه ، بدون قافیه
Kafkasya قفقازیه
kaftan قبا ، ردا ، خلعت ، لباس‌ابریشمی و زری‌که سابقاًپادشاهان بعنوان انعام وخلعت به‌بزرگان میدادند
kâfur کافور
kâfurî کافوری
kâgir خانهٔ کاهگلی ، خانه‌ای‌که از سنگ یا آجروگل ساخته‌شده‌باشد
kağan=hakan قاآن ، خان ، خاقان
kâğıt ۱- کاغذ ، نامه ، سند ، مدرك ۲- کاغذ ورق‌بازی ۳- (عو) یك لیرهٔ کاغذی
kâğıtçı کاغذ فروش ، لوازم تحریرفروش، نوشت‌افزار فروش
kâğıtçılık کاغذ سازی ، کاغذ فروشی
kağni ارابه دوچرخی‌که به‌گاونر بسته میشود ، ارابهٔ گاوی
kağşamak لق شدن، شل‌شدن (صندلی و میز و غیره)
kâh گاه ، گاهی ، بعضی اوقات
kahır ۱- غصه و غم ۲- قهر و ظلم و ستم
kahırlanmak غم و حزن و اندوه و غصه خوردن
kâhil بدورهٔ کهولت وکمال رسیده
kâhin کاهن ، مرد روحانی در عهد مصریان‌قدیم وبابلیان ویهودیان، غیبگو
kahir قاهر ، غالب ، مقهورکننده ، چیره
kahkaha قهقهه ، خندهٔ شدید و پرصدا
kahkaha atmak قهقهه زدن
kahkarî قهقرائی
kahpe ۱- قحبه ، فاحشه ۲- (مج) آدم بد قول ، نامرد
kahpelik ۱- قحبه‌گی ، فاحشه‌گی ۲- بد قولی ، نامردی
kahraman دلیر ، جسور ، شجاع ، قهرمان
kahramanlık جسارت ، دلیری، شجاعت
kahretmek ۱- محو و نابودکردن ، پریشان‌کردن ۲- زیاد رنجاندن ۳- زیاد غصه خوردن و ناراحت شدن
kahrolmak ناراحت و پریشان شدن ، عصبانی شدن
kahrolsun مرده‌باد ، لعنت باد
kahvaltı ۱- صبحانه ، زیرقلیانی ، ناشتائی ۲- غذای حاضری ، غذای سبك
kahve ۱- قهوه ۲- قهوه‌خانه ، کافه
kahveci ۱- قهوه فروش . ـ ی ، چایچی
kahvehane قهوه‌خانه
kâhya ۱- کدخدا ۲- ناظرخرج ۳- مالدار ۴- (قد) سردستهٔ اصناف
kahyalık ۱- نظارت خرج ۲- حقوق یا

دستمزد کدخدا ۳ـ کدخداگری
۴ـ مالداری

kaide قاعده، اساس، پایه، قانون و نظام

kaideten اصولاً، قاعدتاً

kail قائل، معتقد

kaim ۱ـ قائم، چیزی که جانشین چیز دیگر باشد ۲ـ منوط

kaime ۱ـ سند، کاغذ رسمی یا اداری ۲ـ (قد) لیرهٔ کاغذی ۳ـ زاویهٔ قائمه

kâin واقع، موجود، کائن

kâinat ۱ـ کائنات، موجودات ۲ـ (مج) همه، عموم مردم

kak ۱ـ قاق، خشك، میوهٔ خشکیده ۲ـ برکه، محل گودی که آب باران در آن جمع شده باشد ۳ـ (مج) ضعیف و خشك شده ۴ـ جزقاله

kaka کثافت، مدفوع، نجاست (بزبان بچه)

kakaç ۱ـ منقار، نك ۲ـ گوشت یا خوراك خشك کرده و نمك زده

kakao کاکائو

kakavan احمق، خرف، ابله، کودن، خل، از خود راضی

kakıç چنگال، قلاب یا قارماق ماهیگیری

kakılmak ۱ـ هل داده شدن ۲ـ میخکوب شدن

kakım قاقم، پستانداری است گوشتخوار از تیرهٔ راسو

kakırdak=kıkırdak جزقاله

kakırdamak ۱ـ صدای خرت خرت کردن ۲ـ (عو) مردن

kakışmak همدیگر را هل یا تکان دادن

kakıştırmak عده‌ای را هل دادن، راندن

kakma ۱ـ عمل تکان یا هل دادن ۲ـ سنگ نشاندن یاجواهر نشان کردن، کارگذاردن یا نشاندن صدف و جواهر و غیره

kakmacı زرگر یا استادی که شغلش نشاندن یا جاگذاردن جواهرات یا صدف روی اشیاء دیگر باشد

kakmak هل دادن، تکان دادن، زور دادن، فرو بردن

kakmalı جواهرنشان، سنگ‌نشان، چیزی که‌رویش سنگ یاجواهرات وغیره کارگذارده شده باشد

kaknem لاغر، ضعیف، خشکیده، بی‌ریخت

kaktüs ۱ـ کاکتوس، نوعی گیاه ۲ـ گل اطلسی، (گیاه) زبان مادر شوهر

kakûle هل

kakül کاکل

kala مشتق از فعل «kalmak» ماندن در مورد ساعت وقتی میخواهند میگویند ده دقیقه به ساعت پنج مانده میآیم میگویند، (beşe on kala geleceğim)

kalaba=kalabalık غلبه، (عو) شلوغی، ازدحام

kalabalık ۱ـ شلوغی، ازدحام ۲ـ تعداد زیاد ۳ـ(مج) سروصدا و شلوغی

kalafat بندکشی یا درزگیری قایق یا کشتی برای جلوگیری از نفوذ آب

kalafatçı استاد یا کارگر درزگیری یا بندکشی کشتی

kalafatlamak ۱ـ تعمیر و درزگیری و قیرمالی بدنهٔ کشتی ۲ـ (مج) زینت‌دادن، تعمیر ودرست‌کردن، سر و رو دادن، برای عیب‌پوشی چیزی آن را رنگ و روغن‌زدن و روپوشی کردن

kalan مانده، باقی‌مانده، بقیه،(حس) تفاضل

kalantor کر و فردار ، خودنما ، متظاهر
kalas الوار ، تختهٔ بزرگ و قطور ، (عو) نره غول ، آدم نتراشیده نخراشیده
kalay ۱- قلع ، روی ۲- (مج) فحش ، دشنام
kalaycı رویگر ، مس سفیدکن
kalaycılık رویگری
kalaylamak ۱- قلع‌کاری کردن ، سفیدکردن ۲- (عو) فحش بجان کسی کشیدن ، فحش‌کاری کردن
kalaylı ۱- مس سفید شده ۲- قلع‌دار ، مخلوط با قلع ۳- ساختگی ، دروغی
kalaysız ظرف مسی سفید نشده
kalbî قلبی ، از ته دل
kalbur غربال ، سرند
kalburcu غربال‌ساز ، غربال‌فروش
kalburlamak غربال کردن ، سرندکردن
kalbur üstü ۱- نخاله ۲- برگزیده ، سرشناس
kalça بالای ران ، تهیگاه ، ساغری
kalçete طناب‌بند بادبان کشتی ، طناب بافته شده مانندگیس
kalçın چکمهٔ نمدی یا چرمی که با گالوش میپوشند ، پوشش‌چرمی که به‌ساق پا می‌بندند
kaldıraç (فیز) اهرم ، دیلم
kaldırım ۱- پیاده رو
۲- سنگفرش خیابان
kaldırımcı استاد سنگفرش
kaldırmak ۱- برداشتن ۲- بلندکردن ، بالاکردن ۳- ردکردن ، رفع کردن ، کنار زدن ۴- تحمل کردن ، تاب‌آوردن
kale قلعه ، حصار ، دژ ، حصن
kalebent محبوس ، مسجون ، قلعه‌بند
kaleci قلعه‌بان (دربازی فوتبال)
kalem ۱- قلم ، خودنویس ، مداد ۲- دفتر اداره ، اداره یا دایرهٔ دفتر ۳- قلم فولادی ۴- نوع ، جور
kalemlik ۱- قلمدان ۲- جای قلم
kalemtraş قلمتراش ، چاقو
kalemucu سر قلم
kalender قلندر ، درویش ، رند مشرب
kalenderî نوعی شعر که با تار و ساز و آواز میخوانند
kalenderlik قلندری ، درویشی
kalensöve (قد) نوعی کلاه نك تیز که در قدیم سر میکردند
kaleta = galeta نوعی سوخاری گرد
kalevî قلیائی ، قلیاوی
kalfa ۱- مباشر ساختمان ، سر کارگر ، کمك استاد (خلیفه)، کمك معمار ۲- (قد) زنی که درقدیم سر کرده و مباشر زنان مهمان سرا بود ۳- (قد) لله ، کسی که بچه‌ها را به مدرسه میبرد و میآورد ۴ - سر کاتب
kalfalık ۱- شاگردی ، کمك استادی ۲ - اجرت شاگردانه یا کمك استادی
kalgımak پریدن ، جستن
kalıç = orak داس
kalık ۱- ناقص ۲- دختر خانه مانده (از وقت شوهر کردنش گذشته)
kalın کلفت ، ضخیم ، غلیظ
kalınbarsak رودهٔ بزرگ
kalınkafa احمق ، نفهم ، کودن
kalınlaşmak کلفت یا ضخیم شدن ، غلیظ شدن
kalınlaştırmak کلفت یا ضخیم کردن ، غلیظ کردن
kalınlık ضخامت ، کلفتی ، غلظت
kalınmak ماندن (فعل مجهول مثل،

kalleş بد قول ، حقه‌باز ، جرزن ، (قلاش)
kalleşlik بد قولی ، حقه بازی ، تقلب ، جرزنی
kalma ۱ـ باقی مانده ۲ـ موروثی ، به‌ارث رسیده
kalmak ۱ـ ماندن ، باقی ماندن ۲ـ بازماندن، ایستادن ۳ـ تأخیر افتادن ۴ـ ارث ماندن
Kalmuk نام طائفه‌ای از تاتار
kalmamak نمانده ، باقی نمانده ، تمام شده
kalori (فیز) کالری ، واحد مقیاس برای حرارت، مقدار گرمائی که گرمای یك کیلوگرام آب را یك درجه بالا میبرد ، واحد سنجش مقدار حرارتی که درزوجود انسان دراثر خوردن اغذیهٔ مختلف‌تولیدمیشود (مثلا یك گرم کره درحدود هشت کالری‌حرارت دربدن‌انسان‌تولید میکند)
kalorifer دستگاه حرارت مرکزی
kaloriferci شخصی که مأمور روشن کردن و نگاهـداری دستگاه حرارت مرکزی است
kalorimetre (فیز) کالوریمتر، آلت سنجش‌کالری یا گرما
kaloş رو کفشی چرمی که مانندگالوش در سابـق غالباً آخونـد ها میپوشیده‌اند
kalp قلب ، دل
kâlp ۱ـ تغییر یافتن ، قلب ماهیت ۲ـ تقلبی، ساخته ۳ـ شخص تنبل
kalpak ۱ـ کلاه پوستی بلندکه سابقاً سواره نظام عثمانی و افسران برسرمیگذاردند ۲ـ کلاه‌پوستی بطور عموم
kalpakçı کلاه‌پوست فروش یا سازندهٔ آن
kalpazan ۱ـ قلب زن ، کسی که پول

ماندہ شدن)
kalıntı ۱ـ بقیه ، باقیمانده ، مانده ۲ـ رسوب
kalıp قالب ، شکل ، کالبد
kalıplamak در قالب‌گذاردن ، قالب‌کردن (کفش)
kalıplatmak دادن برای قالب‌کردن
kalıt=miras میراث
kalıtım (حیو) ارث ، وراثت
kalibre کالیبر ، قطر دهانهٔ توپ یا تفنگ
kalifiye استاد ، کارگر یا کارمند کاردان و پخته ، حائز شرایط ، ماهر
kaligraf خوش‌نویس ، خطاط ، خوش‌خط
kaligrafi خطاطی ، خوش نویسی
kalite وصف ، صفت ، جنس ، چگونگی
kalkan سپر
kalkan balığı سفره ماهی ، ماهی چهار گوش(مثل سپر) ، سپرماهی
kalker سنگ آهك
kalkık بالا رفته ، برآمده ، بلند شده
kalkındırmak بالابردن ، ترقی دادن ، توسعه دادن ، آباد کردن
kalkınma عمران و آبادی ، توسعه و ترقی
kalkınmak توسعه و ترقی یافتن ، آباد شدن ، پیشرفت کردن
kalkışmak تشبث نابجا ، وارد کار نامناسب شدن، مبادرت، جسارت کردن
kalkmak ۱ـ بلند شدن ، برپا شدن ، بالا رفتن ، هوا رفتن ، مرتفع شدن ۲ـ بیدار شدن ۳ـ بکاری اقدام‌کردن ۴ـ حذف شدن ، رفع‌شدن، ازبین رفتن ۵ـ حرکت کردن ترن و طیاره و اتوبوس و سایر وسائط نقلیه
kallavi ۱ـ عمامهٔ بلند مخروطی ۲ـ بزرگ

تقلبی میسازد ۲- تنبل ، بیکاره و بی‌مصرف ، حقه‌باز

kalplaşmak تنبل شدن ، بتدریج اوصاف و صفات خوب را از دست دادن

kalpsız بی‌رحم ، سنگدل ، بی‌قلب

kalseduan=kadıköy taşı نوعی‌سنگ عقیق سفید مایل به‌آبی که از ترکیبات کوارتز وسلیکات میباشد

kalsit کالسیت ، کالسیم‌کاربنات متبلور

kalsiyom کالسیم

kaltaban قالتبان ، شارلاتان ، دروغگو ، حیله‌گر

kaltak ۱- قالتاق ، نوعی زین بدون تسمه زین دم ۲- زن بی‌ناموس، فاحشه (فحش)

kalûbelâ از اول عالم ، از روز ازل (قالوابلی)

kalya ۱- نوعی خوراك کدو سرخ شده ۲- قلیا

kalyon (قد) نوعی‌کشتی بادبان دار و پاروئی که از(kadırga)بزرگتر است

kalyonlu (قد) نفر یا سرباز کشتی (kalyon)

kam=şaman بزرگ طایفه و رئیس دینی در اتراك قدیم‌که باسحر و جادو معالجهٔ امراض میکرده و شعر میگفته ساز و آواز میخوانده‌اند

kâm کام ، کامرانی ، مراد ، مقصود ، آرزو

kama ۱- قمه ، خنجر ۲- قسمت‌گشاد عقب توپ ۳- در لی‌لی بازی یا سنگ بازی به‌هردستی‌که برنده باشد گفته میشود

kamacı تعمیرکار توپ

kamalamak قمه زدن ، خنجرزدن

kamara ۱- اطاق‌کوچك کشتی ، کابین‌توی کشتی ۲- عنوان مجلس عوام ومجلس لردها درانگلستان

kamarot پیشخدمت‌کشتی

kamaşmak ۱- خیره شدن چشم از نور زیاد ، ناراحت شدن پلك چشم یا زده شدن چشم در اثر نور آفتاب یا نور زیاد ۲- کور شدن دندان در اثر ترشی

kamaştırmak کور شدن دندان یا ناراحت شدن چشم و چشمك‌زدن در اثر نور زیاد

kambiyo ۱- مبادلهٔ اسعار خارجی ، معاملات اسعار یا ارز خارجی ۲- محلی که اسعارخارجی مبادله یا خرید و فروش میشود

kambur ۱- غوز ۲- غوزی ، کوژپشت ، غوز دار

kamburlaşmak غوز درآوردن ، خمیده شدن پشت

kamburluk خمیدگی، کوژپشتی ، غوزی ، (مج) برآمدگی

kamçı قمچی ، شلاق ، تازیانه

kamçılamak ۱- شلاق زدن ۲- (مج) سرعت دادن بکار

kamelya گل کاملیا ، گل ژاپونی ، نوعی‌گیاه که دارای گلهای سفید یا صورتی بوده برای زینت کاشته میشود

kamer قمر ، ماه

kameriye مهتابی ، چارطاقی‌که در باغ میزنند و اطراف آنرا با پیچ و سبزه زینت میدهند و در شبهای مهتابی‌زیرآن می‌نشینند، آلاچیق

kamet ۱- قامت ۲- ندائی‌که دراثرآن مردم برای نماز و اقتداء به پیش‌نماز یا امام جماعت برپا میخیزند

kamış ۱- نی ۲- از جنس نی ۳-

(مج) آلت رجولیت ، ذکر
kamışlık نیستان ، نیزار
kâmil کامل ، رسیده
kâmilen کاملاً ، تماماً
kamineto چراغ الکلی
kamp ۱ـ کامپ ، چادر یا اطاقهای موقت چوبی که در کنار دریا یا جاهای دیگر برای گذراندن ایام تعطیل یا تفریح وغیره برپامیکنند ۲ـ عمل نصب یا دایر کردن کامپ ۳ـ توقیفگاه موقت اسرای جنگ یا محبوسین سیاسی
kampana زنگ ، جرس
kampanya دورهٔ فعالیت ، دورهٔ شدت کار، دورهٔ محصول برداری
kamu ۱ـ عامه ، عموم ، همگانی ۲ـ معشر ، جمع
kamuflaj=kamufle etmek روپوشی کردن ، پنهان یا مخفی کردن ، بشکل دیگر جلوه دادن میل و آرزوها،(نظ) پنهان کردن اسلحه و مهمات با شاخه وبرگ درخت و سبزه در مقابل هواپیماها
kamufle etmek پنهان کردن ، روپوشی یا مخفی کردن
kamulaştırmak (حق) بتملك دولت یا عامه درآوردن
kamu hakları ملی یا دولتی یا عمومی ساختن ملك یا مالی را ، حقوق عامه
kamu oyu افکار عمومی
kamus کتاب لغت بزرگ و مفصل ، قاموس
kamyon کامیون ، اتومبیل باری ، ماشین باری
kamyonet کمیونت ، اتومبیل باری کوچك
kan ۱ـ خون ۲ـ نسل ، نژاد
kanaat ۱ـ قناعت ، صرفه‌جوئی ۲ـ فکر ، عقیده ، نظر
kanaatkâr قانع
Kanada کانادا
kan akıtmak ۱ـ خون ریختن ۲ـ قربانی کردن
kan akmak خون جاری شدن
kanal ۱ـ کانال ، تنگه ، باب ، ترعه ۲ـ لوله ، مجرا ، قنات
kanalizasyon لوله کشی ، قنات کشی ، کانالیزاسیون
kan almak خون گرفتن ، حجامت کردن، فصد
kanama (طب) خون ریزی داخلی یا خارجی
kanamak خون آمدن ، خون بند نیامدن
kanape=kanepe نیمکت راحتی ، کاناپه ، مبل چندنفره
kanar=kanare کشتارگاه ، مذبحه ، سلاخ خانه (قناره)
kanarya قناری
kanat ۱ـ بال ، پر ، جناح ۲ـ هریك از لنگه‌های در وپنجره یا دولابچه وغیره
kanata ظرف آب کوچك دهان گشاد دسته دار
kanatlanmak بال و پر درآوردن ، شروع به‌پرواز کردن پرنده
kanatlı پر و بال دار ، بال‌دار
kanatmak خون‌آوردن ، خون انداختن
kanaviçe ۱ـ پارچهٔ کتان درشت‌باف برای گلدوزی ۲ـ نوعی کاردستی شماره‌دوزی روی پارچهٔ کتان یا پارچهٔ نوع دیگر
kan bankası بانك خون ، مخزن خون ، محلسی که خون جمع‌آوری و نگاهداری میکنند بـرای اینکه در موقع لزوم به اشخاص محتاج

به‌خون تزریق کنند

kanca قلاب یا چنگال آهنی ، چفت

kancalamak ۱ـ چنگال یا قلاب در را انداختن ، چفت کردن ۲ـ (مج) مسلط شدن

kancalı قلاب دار ، چنگال‌دار ، چفت‌دار

kancık ۱ـ هرحیوان ماده ۲ـ سگ ماده ۳ـ (مج) شخص بد قول ، خائن و پست فطرت ، نامرد ، بی‌شرف

kancıklık نامردی ، پستی ، بی‌شرفی

kan çıbanı دمل

kan çıkmak از توی‌کاری خون درآمدن یعنی آدم کشی شدن

kançılar دبیر یا منشی کنسولگری ، کنسول یار

kançılarlık دبیرخانه یا دفتر کنسولگری

kançılarya اداره یا دفتر کنسولگری

kandaş هم خون ، هم نژاد

kan davasi خون‌خواهی ، دعوای خون

kandırılmak گول‌خوردن، فریب‌خوردن، اغفال شدن

kandırıcı گول زننده ، فریبنده

kandırmak ۱ـ گول زدن ، فریفتن ، اغفال کردن ۲ـ اشباع کردن ، سیر کردن

kandil ۱ـ قندیل ، چراغ روغنی‌آویز ، مشعل، چراغی که ازسقف‌آویزان میکنند ۲ـ (عو) مست

kandilli قندیل دار

kan dökmek خون ریختن ، آدم‌کشی کردن

kanepe نیمکت راحتی ، مبل چند نفره

kangal حلقه ، غرغره ، لوله

kangı (قد) شکل قدیم کلمهٔ «hangi» ، کدام ؟

kangren قانقرایا ، خانقرایا

kanguru کانگورو ، حیوانی‌است علفخوار دراسترالیا زندگی‌میکند کیسه‌ای زیر شکم داردکه نوزاد خود را در آن قرار میدهد

kan grubu گروه خون ، نوع خون

kan gütmek خونخواهی کردن ، انتقام جوئی

kanı عقیده ، نظریه ، فکر ، نظر

kanık راضی ، قانع ، مقنع ، قناعت‌گر

kanıklanmak قانع شدن ، قانع بودن

kanıkmak مطمئن شدن ، اعتماد یا اطمینان حاصل کردن

kanıksamak ۱ـ عادت کردن ، خوگرفتن، معتاد شدن ۲ـ خسته شدن ، به‌تنگ‌آمدن

kanırmak کندن ، ازجا درآوردن ، بزور کندن

kanı sicak خون‌گرم ، کسی که محبوبیت پیدا میکند

kanı soğuk آدم سرد ، نچسب

kanıt دلیل ، برهان

kani ۱ـ معتقد ۲ـ قانع

kan kardeşi برادر هم خون ، بین پسربچه‌ها معمول‌است که دست خود را قدری با تیغ میبرند و هر یك از خون دیگری چند قطره‌ای میمکد و باین ترتیب قسم یادمیکنندکه برادرهمدیگر باشند

kan kaybetmek خون رفتن ازکسی ، خون خود را از دست دادن ، خونریزی کردن

kankurutan مهرگیاه

kan kusmak خون قی کردن ، خیلی زیاد اذیت کشیدن

kanlamak خون‌آلود کردن ، خونی کردن

kanlanmak خونین‌شدن، خون‌آلود شدن، خونی شدن

kanlı ۱ـ خونین ، خونی ، خون‌آلود ۲ـ خونخوار ، خونریز

kanmak ۱ـ گول خوردن ، اغفال شدن ۲ـ قانع شدن ، سیراب شدن
kan pıhtısı دلمهٔ خون ، خون دلمه
kanser=ur مرض سرطان
kansız ۱ـ کم خون ، بی‌خون ۲ـ بدون خونریزی ۳ـ ضعیف، زردنبو
kansızlık بی‌خونی ، کم خونی ، فقرالدم
kan tahlili تجزیهٔ خون
kantar ۱ـ قپان ، قپان بازوئی ، قپان اهرمی ۲ـ (قد) واحدوزن معادل ۴۴ حقه هرحقه ۱۲۸۳ گرام بوده
kantarcı ۱ـ قپاندار ۲ـ قپان فروش یا قپان ساز
kantariye حق قپانداری
kantarma دهنه ، لجام
kantaşı سنگ کافوری سلمانی‌که بمحل بریدگی‌صورت پس‌ازتراش میمالند
kantin کافه یا رستوران‌کوچك یا دکان‌کوچکی که در کارخانه‌ها یا جاهای‌عمومی ومحل‌کار بازمیشود
kanto آوازهای توأم با رقص‌که رقاصه‌ها درمحل‌های عمومی وتفریحگاهها میخوانند
kantocu زن یا دختری که (kanto) میخواند
kan tutmak ازدیدن‌خون بشدت ترسیدن و غش کردن
kanun ۱ـ قانون ۲ـ مجموعه قوانین ۳ـ نوعی ساز شبیه سنتور که با انگشتان دست نواخته‌میشود
kânun (قد) نام آخرین و اولین ماه هر سال (آخرین ماه که مطابق دسامبر است کانون اول وآخرین ماه را که مطابق ژانـویه است کانون ثانی میگفته‌اند)
kanunen قانوناً

kanunî قانونی
kanuniyet قانونیت ، حائز وصف قانون بودن
kanunlaşmak صورت قانون‌بخودگرفتن، قانونی شدن
kanunlaştırmak قانونی‌کردن ، بصورت قانون درآوردن
kanunname کتاب قانون ، قانون‌نامه
kanunsuz بدون قانون ، غیرقانونی ، خلاف قانون
kanunsuzluk بی قانونی
kânunuevvel (قد) کانون اول نام قدیم ماه‌ترکی که‌اکنون‌آرالیك نامیده میشود مطابق‌است با ماه دسامبر
kânunusani (قد) کانون ثانی نام قدیمی ماه‌ترکی که‌اکنون اوجاق نامیده میشود مطابق‌است با ماه ژانویه
kan vermek خون دادن ، خون تزریق کردن به مریض
kanyak کونیاك
kanyon تنگهٔ گود و باریك و پیچدار عمیقی که در اثر شدت جریان آب جاری درمسیری پیدا میشود
kaos ۱ـ هیولای روز ازل ۲ـ هرج و مرج ، بی‌نظمی
kap ۱ـ ظرف ، ظروف ، قوطی ۲ـ جلد ۳ـ کیف ، زنبیل ۴ـ روپوش یـا شنل کوتاه زنانه از پوست قیمتی
kâp قوزك پا ، شتالنگ ، کعب ، استخوان برآمده در دوطرف پا بین ساق و پاشنهٔ پا
kapacık ظرف کوچك ، دریچهٔ قلب یا امثال‌آن‌که در درون بدن انسان موجود است
kapak دریچه ، در ، سر ، سرپوش
kapaklanmak بند شدن پا و لغزیدن و زمین خوردن ، گیرکردن پـا به

چیزی و با سر فرود آمدن ، سکندری رفتن ، پیچ خوردن پا و نقش زمین شدن

kapaklık تخته سنگی که روی چیزی بگذارند، دریچه یاسرپوش سنگی

kapalı ۱ـ بسته ، مسدود ، دربسته ، پوشیده ۲ـ تعطیل ۳ـ محصور ۴ـ آسمان تیره ۵ـ زن چادردار، حجاب دار ۶ـ مبهم ، سربسته

kapama ۱ـ عمل بستن ، بستگی ۲ـ نوعی غذا که با گوشت بره و پیاز سبز و کاهو درست میشود ۳ـ (قد) لباس ، پوشش

kapamak ۱ـ بستن ، مسدود کردن ، محصور کردن ، تعطیل کردن ۲ـ رو گرفتن ۳ـ مانع شدن

kapan ۱ـ تله ، دام ۲ـ پوشش حصیری یا علفی که روی محصول توتون میپوشانند ۳ـ قاپنده ، کسی که میقاپدیاچنگ میزند، تلهٔ کوچك

kapanık ۱ـ بسته شده ، مسدود ، پوشیده ۲ـ دلتنگ، خفه، دلتنگ کننده ۳ـ آسمان پوشیده با ابر یا آسمان تیره ۴ـ خجالتی ، کم معاشرت ، محجوب

kapanmak بسته شدن ، پوشیده شدن ، محصورشدن، تعطیل‌شدن، مسدود شدن، سکندری رفتن ، باصورت بزمین خوردن

kaparo بیعانه ، ودیعه ، پیش‌پرداخت

kapatma ۱ـ بستگی ، عمل بستن ۲ـ مترس یا زن غیرمشروع یك مرد ۳ـ مالی که ازطریق ناروا خیلی ارزان بچنگ آورده شده باشد

kapatmak ۱ـ بستن ، محصور کردن ، مسدود کردن، پوشاندن ۲ـ مالی را ناروا خیلی ارزان بچنگ آوردن

kapçak چنگال دسته بلند

kapçık ۱ـ ظرف کوچك ۲ـ کندوی زنبور عسل ۳ـ غلاف یا ته یا جائی که درآن دانهٔ گندم یاسایر غلات قرار میگیرند ، کاسبرگ زیر گل

kapı=kapu ۱ـ در ، درب ، دریچه ۲ـ خانه ۳ـ خانه (در بازی تخته نرد)

kapıcı دربان

kapılanmak بخدمتی وارد شدن ، بکار یاخدمت تازه‌ای مشغول‌شدن

kapılgan کسی که هرچیزی را فوراً قبول و موافقت میکند

kapılmak ۱ـ فریفته‌شدن، فریب‌خوردن، اطمینان یا باور کردن یا گول خوردن به حرف کسی ۲ـ جذب یا منجذب شدن

kapısız ۱ـ بدون در ۲ـ بی‌کار ، بی‌شغل ، کسی که وارد شغلی‌نشده

kapış ۱ـ چنگك زدگی ، عمل قاپیدن ۲ـ طرز قاپ زدن یا ربودن ۳ـ کشمکش

kapışılmak بچنگك افتاده شدن ، ربوده شدن، قاپیده‌شدن، متقابلا و باهم اینها را انجام دادن

kapışmak ۱ـ باهم قاپ زدن ، همه باهم قاپیدن ۲ـ نزاع ، باهم به دعوا و کشتی گیری افتادن ، دست به‌یقه شدن ، بجان هم افتادن ۳ـ بامیل و عجله خریدن

kapıştırmak مردم را بجان هم انداختن، سبب دعوای دیگران شدن

kapık کوپیك ، واحد پول سیاه روسی ، یکصدم روبل

kapıtal سرمایه

kapıtalist سرمایه دار ، صاحب ثروت ،

طرفدار سرمایه‌داری، کاپیتالیست
kapitalizm مسلك و اصول سرمایه‌داری ، کاپیتالیسم
kapitone پنبه دوزی لحاف ، نقش ونگار و برآمدگی‌هائی که بادوخت روی لحاف پنبه‌ای بوجود میآید
kapitülasyon کاپیتولاسیون ، حق قضاوت وامتیازی که دریك کشور بکشور خارجی داده شود
kapkacak ظرف و ظروف
kapkara بکلی سیاه ، کاملا سیاه
kaplam (منط) شمول ، اتساع ، احاطه ، دربرگرفتگی
kaplama روکش ، پوشش ، روپوش ، روی یك جنس فلزی آب طلا یا آب نقره و امثاله دادن
kaplamacı کسی که روی ظروف یا اشیاء فلزی روکش یا آب‌طلا یا نقره میدهد
kaplamak پوشانیدن ، فراگرفتن ، دربرگرفتن، شامل بودن
kaplan پلنگ
kaplanmak پوشیده شدن ، فراگرفته‌شدن
kaplatmak پوشانیدن ، توسط دیگری پوشاندن یا فراگرفتن
kaplı ۱ـ پوشیده شده ، فراگرفته ۲ـ جلد دار
kaplıca ۱ـ حمام آب‌گرم معدنی ۲ـ نوعی گندم
kaplumbağa سنگ‌پشت ، کاسه‌پشت ، لاك پشت
kapma قاپیدگی ، عمل قاپیدن یا چنگ زدن
kapmak ۱ـ قاپیدن ، چنگ زدن ۲ـ اخذ کردن ، ربودن ، جذب کردن ، در خودگرفتن
kaporta کابوت اتومبیل ، روزنهٔ دردار شیشه‌ای که در عرشهٔ کشتی برای روشنائی و هواکشی بداخل کشتی باز میشود
kaportacı صافکار یا کلگیرساز اتومبیل
kapris هوس ، بوالهوسی ، بهانه‌جوئی
kapsamak دربرگرفتن ، احتواکردن ، شامل بودن ، درخودگرفتن
kapsar شامل
kapsol پوسته یا کپسول فشنگ
kapsül کپسول دوا
kaptan ۱ـ ناخدای کشتی ، کشتی‌بان ، فرماندهٔ کشتی ، ناوخدا ، کاپیتان ۲ـ خلبان ۳ـ رئیس‌دستهٔ فوتبال
kaptıkaçtı ۱ـ کامیونت کوچك ، اتوبوس کوچك ۱۰ـ۱۲ نفره ۲ـ نوعی بازی ورق ۳ـ دزدی یا ربودن چیزی بااستفاده ازشلوغی محلی
kaptırma ۱ـ بچنگ کسی انداختن ، سبب ربودن یا قاپیدن کسی شدن ۲ـ اره دست کوچك
kaptırmak سبب قاپیدن شدن ، بچنگ کسی انداختن ، قاپانیدن
kapuska خوراك کلم باگوشت
kaput ۱ـ پالتوی سربازی ۲ـ دربازی ورق هیچ شماره‌نبردن ۳ـ کابوت
kar برف
kâr ۱ـ سود ، نفع ، منفعت ۲ـ شغل ، کار
kara ۱ـ خشکی ، بر ، زمین ۲ـ سیاه ، تیره ۳ـ سیاه چرده ، سبزهٔ تند ۴ـ (مج) بد یمن ، مشئوم
karaağaç چوب یا درخت نارون یا نارونه
karabatak نوعی مرغابی سیاه رنگ نوك تیز ماهی‌خوار
karabaş ۱ـ راهب ، رهبان ۲ـ (مج) مرد مجرد ، بوزن ۳ـ نوعی گندم سیاه

karabaş yağı عطری که از نوعی گل بنفشه گرفته میشود
karabet قرابت ، قوم خویشی
kara biber فلفل سیاه ، (مج) سیاه‌چرده
karabina نوعی تفنگ قدیمی
karaborsa بورس سیاه ، بازار سیاه
karaboya جوهر گوگرد ، اسید سولفوریك
karabuğday گندم سیاه ، سیاه گندم
karabulut ابر سیاه
karaca ۱- تقریباً سیاه ، قوری سیاه ، تیره رنگ ۲ . نوعی گوزن کوچك تیره رنگ ۳- استخوان بالای بازو
karacı ۱- منسوب بقوهٔ بری نظامی ۲- غیبت کن ، تهمت زن، مفتری
karaciğer جگر سیاه ، کبد
karaçalı نوعی بتهٔ خار دارای گل زرد رنگ که درزمینهای خشك میروید آلوچهٔ جنگلی
karaçam نوعی کاج تیره رنگ ، صنوبر ، کاج سیاه
karaçayır نوعی گیاه، تلخه یا تلخك
Karadağ قره‌داغ
karademir آهن کوبیده شده ، ، آهن کار کرده شده
karadut توت سیاه ، شاه توت
karaelmas الماس سیاه ، (مج) زغال سنگ
karafatma سوسك سیاه ، سوسك حمام
karagöz ۱- خیمه شب بازی ترکی ۲- نوعی ماهی پهن از نوع سیم
karagözcü ۱- صاحب یا کسی که دستگاه بازی خیمه شب بازی را بکار می‌اندازد ۲- سازندهٔ اشکال خیمه شب بازی (قره‌گز)
karagözlük حرکات مضحك ، شکلك درآوردن
karagül=karakul پوست قره‌کل (قره‌کل نام منطقه یا محلی است در بخارا که درآنجا پوست برهٔ خیلی‌عالی به‌عمل‌می‌آید اداپوست برهٔ خوب عموماً بآن نام مشهور گشته)
karağı ۱- سیخ سر کج آهنی برای هم‌زدن اجاق ۲- کوری ، نابینائی
karahumma دامنه ، حصبه
karaiğne نوعی مورچهٔ سیاه رنگ نیش دار
Karaim ترکهای یهودی اهل شبه جزیرهٔ کریمه
karakabarcık سیاه زخم
karakafes نوعی‌نبات ازفامیل گل گاوزبان (اذن‌الحمار) که در طب برای مرض اسهال بکار میرود
karakalem ۱- سیاه قلم ۲- نقاشی سیاه قلم
karakarga کلاغ سیاه
karakaş سیاه ابرو ، کسی که دارای ابروی سیاه پر پشت باشد
karakeçi نوعی ماهی آب شیرین
karakış زمستان سیاه
karakol کلانتری ، کمیسری ، پاسگاه
karakter اخلاق ، سرشت ، نهاد ، صفت
karakteristik اوصاف مشخص کننده ، نمونه‌ای ، وصف ممیزه
karakul=karagül پوست قره‌کل، پوست برهٔ بسیار اعلاء
karakulak ۱- سیاه‌گوش ، جانوری‌است درنده شبیه شغال‌ازجنس‌یوزپلنگ ۲- (قد) عنوان مأموری که در قدیم زیر دست صدراعظم خدمت میکرده ، پیشکار یا پیشخدمت مخصوص صدراعظم
karakuş ۱- نوعی عقاب ، قره قوش ۲- مرضی است در اسبها بصورت ورم و آماس پا نمودار میشود

karakuşi حرکت مستبدانه و خودپسندانه، امر و دستور دلخواه

karalama ۱ـ عمل سیاه کردن ، کثیف کردن ۲ـ مشق درشت ، سیاه کردن دفتر برای مشق یا تمرین ۳ـ مسوده ، مینوت

karalamak ۱ـ سیاه کردن ۲ـ سیاه و کثیف کردن ۳ـ خطزدن یا خط کشیدن روی‌نوشته‌ای ۴ـ مسوده یا مینوت کردن ۵ـ مشق کردن درس ۶ـ (مج) بد نام کردن ، لکه‌دار کردن

karaltı ۱ـ سیاهی ، لکهٔ سیاه ۲ـ چیزی یا شخصی که درتاریکی یا ازدور به شکل لکهٔ سیاهی دیده میشود

karamak ۱ـ سیاه یا لکه‌دار یا بدنام کردن کسی ۲ـ با چشم تعقیب کردن کسی

karaman ۱ـ نوعی گوسفندکه دنبهٔ بزرگ وچرب دارد وگوشتش قدری بو میدهد ۲ـ شخص سبزه یا سیاه چرده ۳ـ نام خانواده‌ایست از بزرگترین خان های ترك در اناطولی درحوالی قونیه ۴ـ نام قصبه‌ایست در وسط آناطولی در حوالی قونیه

karambol چرخش و گردش و اصابت گوی‌های بیلیارد

karamel آب نبات کارامل ، آب و شکر و شیر پخته و قوام آمده نوعی آب نبات

karamsar بدگمان ، بدبین

karamuk ۱ـ گندم تلخه ۲ـ نوعی مرض که در بچه‌های شیری دیده‌میشود قدری تب میآورد ولکه‌های قرمز ظاهر میسازد

karanfil ۱ـ گل قرنفل ۲ـ میخك

karanlık ۱ـ تاریکی ، جای تاریك ، تیره‌گی ۲ـ تاریك ، تیره ۳ـ (مج) مبهم

karantina قرنطینه ، قرنطین

karar ۱ـ قرار ۲ـ حکم ۳ـ تصمیم ۴ـ ثبات، استقامت ۵ـ معتدل، متوسط ، اعتدال

karargâh (نظ) قرارگاه، مرکزفرماندهی، مرکز نظامی

kararlama تقریب ، تخمین

kararlamadan از روی حدس یاتقریب

kararlamak ازروی تقریب حساب کردن، حساب‌تقریبی یاتخمینی درآوردن

kararlaşmak مقرر شدن ، قرار گذاشته شدن

kararlaştırmak با همدیگرقرار گذاردن

kararlı مصمم ، مقرر ، مستقر

kararlılık استقرار، حال مقرر شده یا تصمیم گرفته شده

kararmak ۱ـ سیاه شدن ، تیره شدن ، تاریك شدن ۲ـ خاموش شدن چراغ ، پائین کشیده شدن چراغ یاپوشانیدن روی‌نور وروشنائی‌را

kararname قرارنامه ، حکم ، فرمان یا حکم کابینهٔ وزراء ، تصویبنامهٔ هیئت وزراءکه به‌امضاء وتصدیق رئیس دولت رسیده باشد

kararsız ۱ـ بی‌قرار ، بی‌ثبات ۲ـ بی‌تصمیم ۳ـ متردد

karartı سیاهی ، لکهٔ سیاه ، تاریکی

karartma ۱ـ عمل سیاه کردن ۲ـ ایجاد تاریکی‌درشهر یامحلی بواسطهٔ حفظ از هجوم هوائی

karartmak ۱ـ سیاه‌کردن ۲ـ خاموش کردن یا پائین‌کردن نور چراغ

karasavan گاوآهن قدیمی

karasal خشکی ، زمینی ، بری

karasevda مالیخولیا ، مرض خیال‌پرستی یا روحی ، مرض سودائی‌شدن

karasinek مگس
karasör=karaser اطاق اتومبیل یا اتوبوس و امثاله
karasu ۱ـ آب سیاه ۲ـ آب مروارید چشم ۳ـ آب رودخانه‌ای که آهسته حرکت میکند
karatavuk توکا ، ترقه یا طرقه ، پرنده‌ایست که هم برای آوازخوانی هم برای گوشتش شکار میکنند
karavana ۱ـ بشقاب گود ۲ـ بشقاب گود مسی که عموماً در سربازخانه‌ها استعمال میشود ۳ـ خوراك سربازی ۴ـ نوعی الماس ۵ـ (نظ) در تیراندازی نظامی‌وهدف گیری‌حالتی که تیر به‌هدف میخورد
karavaş (قد) کنیز ، کنیزك
karavela ۱ـ (قد) نوعی قایق بزرگ ۲ـ در کشتی رانی حالتی است برخلاف مقررات ، عمل‌خلاف در کشتیرانی
karayandık تپهٔ خشك ، خار شتر
karayanık سیاه زخم ، شاربن
karbit کاربیت
karbon ۱ـ کاربن ۲ـ ذغال سنگ
karbonat ۱ـ کاربنات ۲ـ جوش شیرین
karbonik گاز کاربنیك مرکب از یك جزء کاربن و دو جزء اکسیژن
karbüratör کاربوراتور ، دستگاهی که در موتورهای بنزینی هوا را با سوخت مخلوط میکند
karcığar نی‌آهنگ یا مقام در موسیقی ترکی
kardeş ۱ـ برادر ، اخوی ۲ـ خواهر، همشیره
kardeşkanı نوعی صمغ قرمز رنگ که از درخت باین نام گرفته میشود و درصنعت رنگ‌کاری بکارمیرود
kardeşlik برادری ، خواهری ، اخوت ، برادرخواندگی
kardinal کاردینال ، اسقف ، یکی از ۷۰ نفر کشیشی که پاپ بزرگ را انتخاب میکنند و مشاورین پاپ می‌باشند
kare چهارگوش ، مربع
kareli شطرنجی ، مربعی‌شکل ، دارای خانه‌های شطرنجی
karga کلاغ ، زاغ
kargaburnu انبر دم‌کلاغی که سرآن مخروطی و مخصوص سیم پیچی است
kargaburun بینی قوزدار ، بینی عقابی
kargacık کلاغچه ، کلاغ کوچولو
kargacık burgacık خط خرچنگ قورباغه‌ای ، خط تو هم رفته که خوانا نباشد
kargadelen بادام پوست نازك یا پوست‌کاغذی
kargaşa=kargaşalık شلوغی ، درهم برهمی ، آشوب ، شورش
kargatulumba حالتی‌که ۴-۵ نفر یك نفر را چنگ آورده با زور و فشار بطرفی برانند و ببرند
kargı ۱ـ نیزه ۲ـ نی
kargılık ۱ـ کمربند جای فشنگ ۲ـ نیستان ، نیزار
kargımak لعن‌کردن ، لعنت و نفرین کردن
kargın رندهٔ بزرگ نجاری
kargış نفرین و لعنت
karha=ülser قرحه ، زخم معده
karhane چال‌برف ، انبار برف و یخ
kârhane=kerhane فاحشه‌خانه ، جنده‌خانه
karı زن ، عیال ، خانم ، همسر، زوجه
karık ۱ـ مرضی‌که در چشم در اثر زیاد نگاه‌کردن به برف تولید

میشود ۲ــ کسی که باین‌درد مبتلا میشود ۳ــ جوی که برای آب دادن به‌باغچه بازمیشود ۴ــ تکهٔ خاك وکلوخه که دراین جوی باقی مانده باشد

karıkocalık زن و شوهری ، همسری

karılı زن‌دار ، دارای زن یا زوجه

karılık زنی ، همسری ، زوجیت

karılmak ۱ــ مخلوط‌شدن ۲ــ جفت‌شدن یا جفت‌گیری حیوان

karımak پیر شدن ، مسن شدن (در مورد زنها)

karın معده ، شکم ، بطن ، دل ، (مج) داخل ، درون ، باطن

karın ağrısı درد دل ، دل‌درد

karın boşluğu محفظهٔ شکم ، بطن

karınca ۱ــ مورچه ، مور ۲ــ زنگ ، زنگار ، موریانه‌زدگی

karıncalanmak ۱ــ پر از مورچه شدن ۲ــ زنگ‌زدن ، زنگار بستن ، سوزن سوزن شدن ، مورمورشدن بعد از خواب رفتگی پا یا دست وغیره

karıncalı ۱ــ زنگ‌زده شده ، موریانه زده ۲ــ پر از مورچه

karıncık بطن ، قلب

karındaş—kardeş (قد) برادر، خواهر

karınlamak پهلوگرفتن کشتی از سمت پهلو یا شکم

karınlı شکم‌دار ، شکم‌گنده ، بطین

karınsa موقع پرریختن پرندگان

karıntı پیچ یا حلقهٔ گرداب

karın zarı صفاق ، حجاب حاجز ، پردهٔ نازك بین سینه و شکم

karış وجب

karışık ۱ــ مخلوط ۲ــ درهم، شلوغ ۳ــ دغل ، تقلبی ، دغلی

karışıklık شلوغی ، اغتشاش ، بی‌نظمی ، درهم برهمی

karışılmak دخالت شدن یا مداخله‌شدن در کاری

karışım مخلوط ، درهم

karışlamak وجب کردن

karışmak ۱ــ مخلوط شدن ، قاطی‌شدن ، درهم‌آمیختن ۲ــ درهم‌برهم‌شدن، بی‌نظم شدن، ۳ــ مداخله کردن ، دخالت‌کردن ۴ــ بهم خوردن ، درهم شدن و خراب شدن فکر یا آب یا هوا و غیره

karıştırıcı ۱ــ مخلوط‌کننده ، بهم‌زننده ۲ــ مفسد، دو بهم زن

karıştırılmak مخلوط شدن ، داخل‌کرده شدن

karıştırmak ۱ــ مخلوط‌کردن ، قاطی‌کردن ، بهم آمیختن ۲ــ بهم زدن ، شلوغ‌کردن ، تحریك کردن، فسادکردن ۳ــ مداخله دادن

kari قاری ، خواننده ، قرائت‌کننده

karides میگو ، ملخ دریائی ، روبیان

kariha قریحه ، قدرت ادراك طبیعی

karikatür کاریکاتور

karikatürcü کاریکاتوریست، کاریکاتورساز

karine قرینه ، نشانهٔ نزدیك ، علامت

karkara دورنای افریقائی ، پرنده‌ایست گردن‌دراز از نوع لك‌لك

karlamak برف زدن ، برف باریدن ، برفی شدن

karlı برفی ، برف دار

kârlı نفع دار ، پرمنفعت ، فایده‌دار

karlık ۱ــ برف‌چال ، انبار یا مخزن یا چالهٔ برف ۲ــ (قد) غرابهٔ بزرگ شکم‌دارکه اطراف آن با حصیر بافته پوشیده شده برای نگهداری برف و یخ دارای یك قسمت علیحده‌ای بوده است

Karluk نام قومی از ترکهای قدیم در آسیای وسطی
karma ۱ـ عمل مخلوط کردن ۲ـ مخلوط ، مختلط ، مؤتلف
karmaç آلت مخلوط کنی
karmak ۱ـ بهم زدن ، مخلوط کردن ۲ـ بهم آمیختن
karmakarışık درهم برهم ، بهم ریخته، خیلی شلوغ
karman çorman شلوغ پلوغ ، غیرمنظم
karmanyola لخت کردن و ربودن اشیاء در محل خلوت با تهدید
karmaşık مغلق ، پیچیده
karmık سد کوچك جلو دهانهٔ رودخانه
karmuk چنگال یا قلاب بزرگ
karnabahar=karnabit گل کلم
karnaval کارناوان
karne ۱ـ کارنامه ۲ـ دفترچهٔ تهچك‌دار ۳ـ دفترچهٔ بلیط
karnıgeniş صبور ، متحمل ، بامسامحه ، بی غم
karnıyarık نوعی خوراك از بادمجان که میان آن گوشت و سیر و پیاز سرخ کرده میگذارند و در روغن سرخ میکنند
karni قرع و انبیق
karo ۱ـ خال خشتی در بازی ورق ۲ـ شطرنجی ۳ـ مربع
karoçe درشکه ، فایتون
karoseri اطاق سازی ماشین و اتوبوس و غیره
karpit=karbit کاربیت
karpuz هندوانه
karsak نوعی روباه کوچك
kârsız بی‌منفعت ، بی‌سود
karşı مقابل ، متقابل ، ضد ، مخالف ، روبرو
karşılamak ۱ـ پیش‌باز رفتن ، استقبال کردن ۲ـ مقابله کردن ۳ـ تلقی کردن ۴ـ جلوگیری کردن
karşılanmak استقبال شدن
karşılaşmak راست آمدن ، برخوردن ، روبروی هم آمدن ، روبرو شدن
karşılaştırmak ۱ـ مقایسه کردن ، مطابقه کردن ، قیاس کردن ۲ـ مقابله کردن ، تطبیق کردن کتاب یا نوشته
karşılık ۱ـ مقابل ، عوض ، بدل ، معادل ۲ـ جواب ۳ـ اعتبار بودجه
karşılıklı ۱ـ متقابل ، مقابل یکدیگر ، عوض دار ۲ـ روبرو
karşılıksız بدون عوض ، بدون جواب
karşıt ضد ، مخالف ، مقابل ، مغایر
karşıtlık ضدیت ، مخالفت
kart ۱ـ پیر ، چغل ، سفت ، سخت (در مقابل لطیف ، نرم ، تازه ، جوان) که در مورد گوشت مرغ یاسبزیجات گفته میشود ۲ـ(عو) پیر ، مسن (درمورد انسان) ۳ـ کارت ویزیت، کارت ، کارت‌پستال
kartal عقاب ، لاشخور
kartalmak پیر ، سفت ، چغل، کهنه شدن
kartaloş=kartaloz (عو) پیر، خرف
kartel کارتل ، اتحادیهٔ شرکت‌ها یا استحصال کنندگان بزرگ
kartezyen طرفدار فلسفهٔ دکارت
kartlaşmak پیر و سفت و کهنه شدن
kartlık پیری ، سفت و چغل بودن
kartografı نقشه کشی یا ترسیم نقشهٔ جغرافیائی
kartografya نقشه کشی جغرافیائی
karton مقوا
kartonpiyer مقوای سفتی که برای زینت و قشنگی در عمارات بکار میرود

kartopu ۱ـ گلوله یا گلولهٔ برفی ۲ـ نوعی گل
kartpostal کارت پستال ، کارت پستی
kartuk شن کش یا چنگال بزرگ زراعتی
kartvizit کارت ویزیت
karun قارون ، به شخص پرثروت گفته میشود
karyağdı رنگ برفی که دارای لکهٔ سفید و سیاه باشد مانند جائی که تازه برف باریده باشد (درمورد پارچه گفته میشود)
karye قریه ، ده
karyola تختخواب آهنی یا تخته‌ای
kas عضله
kasa ۱ـ صندوق ۲ـ گاوصندوق ۳ـ صندوق پول ۴ـ گیشه یامحل تحویلدار پول ۵ـ در قماربازی کسی که فیش درمقابل پول‌میدهد و بازی را اداره میکند ۶ـ صندوق حروفچینی ۷ـ حلقهٔ بزرگ سر طنابهای کشتی ۸ـ چهارچوبهٔ درب و پنجره
kasaba قصبه ، شهر کوچك
kasadar صندوق دار
kasap قصاب
kasaplık قصابی
kasatura خنجر ، سرنیزه
kasavet غم ، غصه ، دل‌تنگی (قساوت)
kasavetlenmek غصه و غم خوردن
kasdoku انساج عضله ، بافت عضله
kâse کاسه ، ظرف
kasem قسم ، یمین
kasık کشالهٔ ران
kasık bağı فتق بند ، کمربند فتق
kasılmak ۱ـ کوتاه شدن ، کسر آمدن، کم‌شدن ۲ـ باد دردماغ انداختن حال غرور و تکبر بخودگرفتن
kasım ۱ـ یازدهمین ماه تقویم ترکی (نوامبر) ۲ـ نیمی از سال که فصل سرما است ومدت‌آن ازهشتم این ماه تا ششم ماه می میباشد
kasımpatı گل داودی
kasınç=kramp انقباض یا چنگ شدن عضلهٔ پا
kasır قصر
kasırga طوفان ، گردباد ، تندباد
kasıt قصد ، هدف ، نیت
kaside (ادب) قصیده ، نوعی از شعر که درمدح‌کسی گفته‌شده دومصرع بیت‌اول‌آن بامصرعهای دوم سایر ابیات هم‌قافیه است تعداد ابیات آن از ۱۶ تا ۹۹ است
kasideci قصیده‌خوان یا قصیده‌نویس
kasis جوی یا گودالی که در عرض کوچه یا خیابان کنده شود
kaskatı کاملا سفت و سخت و محکم ، خیلی غلیظ
kasket کلاه کارگری ، کلاه‌کپ ، کلاه فرم نظامی
kasmak ۱ـ سفت بهم‌کشیدن ۲ـ تنگ کشیدن ، سفت‌کشیدن ۳ـ تنگ کردن
kasnak ۱ـ چنبر یا حلقهٔ چوبی دور غربال یا الك ۲ـ حلقهٔ چوبی که خانمها برای گلدوزی بکار میبرند ۳ـ کمربندچرمی‌پهلوانان یا کشتی‌گیران
kasnı نوعی چسب یا صمغ یا زنج درخت
kast طبقهٔ مردم ، کاست (درهندوستان)
kastarlamak سفیدکردن نخ یا پارچهٔ پنبه‌ای در اثر شستن باآب سرد فراوان
kasten قصداً ، عمداً
kastetmek ۱ـ قصد ، نیت ، عزم ، اراده کردن ۲ـ بدی کردن یا ضرر رساندن

kasvet تنگی ، سختی ، عذاب ، شدت ، ناراحتی ، دلتنگی
kasvet basmak دل تنگ شدن ، حوصله سر رفتن
kasvetlı کسل کننده ، خفه یا گرفته ، دلتنگ کننده
kaş ۱- ابرو ۲- نگین انگشتر ۳- برآمدگی (کوه ، زین اسب، نگین وغیره)
kaşağı قشو ، آلت فلزی دندانه‌دار که با آن اسب وگاو وغیره را قشو و تیمار میکنند
kaşağılamak=kaşamak قشو کردن ، خاراندن و تیمارکردن حیوان
kaşamak تیمار کردن ، خاراندن ، قشو کردن
kaşan شاش حیوان‌هائی مانند اسب و الاغ و امثال‌آن
kâşane قصر ، سرا یا خانهٔ مجلل که با تزئینات فراوان ولوازم‌گران قیمت ساخته شده باشد
kaşanmak شاش‌کردن حیوانات از قبیل اسب و الاغ و امثال‌آن
kaşar نوع پنیر زرد رنگ مانند پنیر هلندی
kaşarlanmak (عو) بیمار شدن ، عادت‌کردن وخوگرفتن بکارهای بدونامطلوب وازآنشرم‌نداشتن، پوست کلفت شدن
kaşarlanmış (عو) بیمار ، بی‌حس ، پوست کلفت
kaşe ۱- کاشه ، کپسول بزرگ ۲- نوعی پارچهٔ کلفت شلواری
kaşgöz چشمك
kaşgöz etmek چشمك‌زدن ، باچشم و ابرو اشاره‌کردن
kaşık قاشق
kaşıkçı قاشق فروش ، قاشق ساز
kaşıkçın نوعی اردك وحشی که منقار قاشقی دارد ودرمصب رودخانه‌ها زندگی میکند
kaşıkotu نوعی نبات‌که برگهای‌آن مانند قاشق است
kaşımak خاریدن ، خارش‌کردن ، به‌خارش آمدن
kaşındırmak خارانیدن
kaşınmak خود را خارانیدن ، خود را خاریدن
kaşıntı خارش
kâşif مخترع ، کاشف
kaşkaval نوعی پنیر مدور زرد ملایم
kaşkol شال‌گردن
kaşkorse نوعی زیرپوش زنانه ، زیر پیراهنی زنانه
kaşlı ۱- پرابرو ، دارای ابروی پهن و سیاه ۲- نگین دار
kaşlıgözlü خوش‌چشم و ابرو
kaşmer لوده ، مسخره
kaşmerlik مسخرگی ، لودگی
kaşmır شال‌کشمیری ، پارچهٔ پشمی از نوع کشمیری
kat ۱- طبقه ، لایه ۲- دفعه ، مرتبه ، برابر ۳- دست لباس ۴- طبقهٔ ساختمان یا بنا ۵- پیشگاه ، حضور ۶- نظر، فکر، عقیده
katafalk چهارپایه یا سکوئی‌که با پارچه پوشانیده در جای بلند میگذارند وتابوت مرده را روی آن‌قرارمیدهندکه مردم ازمقابل آن به‌حالت احترام عبور کنند
katakomp زیرزمینهائی‌که در قدیم مسیحیان بآنجا پناه میبردند و اجتماعات و عبادات خود را در آنجا انجام میدادند
katakulli حقه ، حیله ، کلك ، تقلب ، دروغ

katalepsi بیهوشی که در آن ماهیچه‌ها مانند چوب سفت میشوند ، گم کردن اراده و حس ، جامد شدن عضلات بدن ، تخشب ، کاتالپسی

kataliz (شیم) اثر مجاورتی جسمی در فعل و انفعال شیمیائی ، نفوذ و قدرتی که برخی اجسام در فعل و انفعالات شیمیائی‌دارند و بمنظور تسریع و تسهیل ترکیبات عناصر و مواد مختلف بکار برده‌میشوند، کاتالیز

katalizör ماده یا جسمی‌است که عمل کاتالیز را انجام میدهد، کاتالیزر

katalog کاتالوك ، کتاب فهرست اسامی کتابها و مشخصات آنها ، صورت یا مشخصات اشیاء و اجناس

katar ۱ــ قطار ، ردیف ۲ــ ترن ، قطار راه‌آهن

katarakt آب مروارید چشم ، آب یا پردهٔ سیاه‌که جلو چشم‌را پوشانیده سبب کوری میشود

katedral کلیسای بزرگ

kategori طبقه ، صنف ، دسته ، زمره

katı ۱ــ غلیظ ، سفت ۲ــ شدید ، سخت ۳ــ جامد ، صلب ۴ــ سنگدان مرغ که (katıca) نیز گویند

katık قاتق ، چیزی که با نان میخورند مانند پنیر، حلوا ، زیتون وغیره

katıksız خالص ، صاف ، بدون غش ، بدون مخلوط

katılanmak=katılaşmak غلیظ ، سفت و چغل و سخت شدن

katılık غلیظی ، غلظت ، سفتی

katılmak ۱ــ علاوه شدن ، منضم شدن ۲ــ اشتراك کردن، شرکت کردن ۳ــ قاطی شدن ، مخلوط شدن ، داخل شدن ۴ــ ازگریه یاخندهٔ شدید نفس گرفتن یا بند آمدن ، ازحال رفتن ، روده‌بر شدن

katıltmak از خنده نفس کسی را بندآوردن ، روده‌بر کردن

katım ۱ــ مخلوط ، علاوه ، اختلاط ۲ــ عمل یاموقع جفت‌گیری گوسفند وگاو و امثاله

katır ۱ــ قاطر ۲ــ (مج) لجوج ، لج باز ۳ــ خشن ، بی‌ادب

katırboncuğu خرمهره ، منجوق و مهره‌های آبی‌رنگ که به سر و گردن قاطروالاغ‌آویزان میکنند

katırcı قاطرچی

katırkuyruğu گیاهی‌است دارای‌گلهای زرد رنگ چتری تلخ

katırtırnağı گیاهی‌است دارای‌گلهای زردرنگ تلخ (مانندگل‌بیمادران) که مدر است و در طب بکار میرود

katışık مخلوط ، غیرخالص

katışıksız بی‌غل و غش ، خالص و صاف

katıştırmak مخلوط‌کردن ، داخل‌کردن، قاطی کردن

katıyağ=donyağı پیه ، روغن سفت مانند پارافین

katî قطعی ، حتمی

katîleşmek قطعی ، محقق ، حتمی‌شدن

kâtibiadil=noter (قد) صاحب دفتر رسمی‌اسناد، دفتررسمی‌ثبت اسناد

katil قتل ، آدم‌کشی

katil قاتل ، آدم‌کش ، کشنده

kâtip کاتب ، منشی ، دبیر ، نویسنده ، میرزا

kâtiplik منشی‌گری ، دبیری ، نویسندگی

katiyen قطعاً ، ابداً ، هرگز ، بهیچوجه

katiyet قطعیت ، یقین

katkı علاوه ، اضافه

katkısız بدون علاوه یا اضافه ، خالص و صاف ، بدون مخلوط

katlamak تاه‌کردن ، دولاکردن

katlandırmak باعث تاه کردن یا دولا کسردن شدن ، (مج) سبب گرفتاری شدن ، کسی را زیربار زحمتی گذاردن
katlanılmak تحمل کرده شدن ، تن درداده شدن
katlanmak ۱ـ تاه شدن ، دولا شدن ، خم شدن ۲ـ تن‌درداذن، تحمل کردن ، زیر بار زحمت رفتن ، قبول کردن
katletmek قتل کردن ، آدم‌کشی کردن
katlı طبقه‌دار ، دارای طبقه ، لایه‌دار
katliam قتل عام ، کشتار دستجمعی
katmak ۱ـ علاوه کردن ، اضافه کردن ، زیاد کردن ، قاطی کردن ۲ـ مخلوط کردن ، شرکت دادن ، داخل کردن
katmer ۱ـ حالت برگهای گل یا طبقات لایه های خمیر شیرینی که تعداد زیادی مقابل هم یا روی‌هم قرار دارند ۲ـ نوعی‌نان‌شیرینی کره‌ای که لایه‌های زیاد دارد
katmerleşmek رج رج رویهم قرار گرفتن ، طبقه طبقه شدن
katmerli طبقه طبقه ، لابلا ، تو در تو ، رویهم رویهم ، (مج) مضاعف ، چند لا ، دولا ، مکرر
katolik کاتولیك
katot کاتد ، الکترود نگاتیف
katre قطره ، چکه
katran قیر ، قطران
katranlamak قیراندود کردن ، قیرمالیدن
katranlı قیراندود
katran taşı قیر معدنی ، جسم متبلور از جنس نفت
katrat ۱ـ در حروفچینی تکه‌های فلزی که‌برای فاصله بین حروف گذارده میشود ۲ـ واحد اندازه در حروفچینی
katrilyon کاتریلیون ، معادل ۱۰۰۰ تریلیون
katsayı (ریض) ضریب ، نماینده ، عامل ، اکسپوزان
kauçuk کائوچوك
kav ۱ـ فتیلهٔ فندك ، آتش‌زنه گیرونهٔ آتش ۲ـ کاو (اصطلاح در بازی پوکر وغیره)
kavaf کفش حاضرفروش ، فروشندهٔ کفش دوخته و حاضر
kavaflık کفش حاضر فروشی
kavait قواعد ، قاعده‌ها
kavak اسپید دار ، تبریزی ، سفید دار
kavaklık محل قلمه‌های تبریزی ، محلی که درختهای‌تبریزی زیادی کاشته شده باشد
kaval نی چوپانی
kaval kemiği استخوان ساق پا ، قلم پا
kavaliye مردی که با زنی میرقصد یا زنی‌را برای گردش بیرون میبرد
kavanoz کوزه یاظرف گلی کوچك ، شیشهٔ دهن‌گشاد که درآن عسل ، مربا و غیره میریزند
kavara ۱ـ گوز ۲ـ چس
kavas پیشخدمت قنسولگری یا سفارت ، کسی که درخدمت بزرگان است ، دربان ، خادم
kavata ۱ـ یك‌نوع‌گوجه فرنگی سفت که قرمز نمی‌شود ۲ـ نوعی ظرف تخته‌ای تراشیده
kavela=kabila میخ چوبی ، میخ طویلهٔ چوبی
kavga دعوا ، نزاع ، جدال ، اوقات تلخی ، اختلاف ، مشاجره
kavga etmek دعوا کردن ، اوقات تلخی کردن ، نزاع کردن
kavgacı اهل جنگ و دعوا

kavgalı دعوائی ، کسی که با کس دیگر دعوا داشته‌باشد، چیزی که مورد اختلاف یا متنازع فیه باشد

kavi قوی ، پرزور ، پرقوت

kavil قول : حرف ، کلام

kavilleşmek قول و قرار گذاردن ، توافق کردن

kavim قوم ، قبیله ، ملت ، طایفه

kavis قوس ، خم ، کمان ، منحنی

kavlak بی‌پوست ، درختی که پوستش ریخته باشد

kavlamak خشك شدن و ریختن پوست درخت

kavmiyet قومیت ، منسوب به‌قومی‌بودن

kavram ۱ـ مفهوم ، معنی ۲ـ روده‌بند، پردهٔ روکش کلیه و روده‌ها

kavrama درك ، احاطه

kavramak ۱ـ دربر گرفتن ، شامل شدن، دردست گرفتن ، قبضه کردن ۲ درك کردن، ملتفت شدن، فهمیدن

kavranılmak درك کرده شدن فهمیده شدن

kavrayış درك ، ادراك

kavrayışlı باادراك ، سریع‌الانتقال ، باشعور

kavruk سرخ شده ، تف داده شده ، برشته ، (مج) لاغر ، ضعیف ، کم رشد

Kavrulmak سرخ شدن تف داده شدن ، برشته شدن

kavşak ۱ـ شل ، لق ، سست شده ، میز یا صندلی که در اثر خشکی یا کهنه گی شل یا لق میشود ۲ـ تقاطع ، محل تلاقی یا ملتقای چندین خط یا راه یا نهر

kavuk عمامهٔ بزرگی که در قدیم سر میگذاشتند و زیرآنرا با پنبه یا چیزهای دیگر پر میکردند که بزرگ دیده شود

kavuklu ۱ـ عمامه بسر ، عمامه دار ۲ـ عنوان بازیگر اصلی درنوعی از نمایش های قدیمی که آن را (orta oyunu) میگفتند

kavun خربزه

kavuniçi رنگ زرد نارنجی

kavurma ۱ـ گوشت یا چیز دیگری که تف داده شده یا سرخ شود ۲ـ قرمه یا قورمه ، گوشت قرمه که در ظرف یاخیك نگاهداری کنند ۳ـ عمل سرخ کردن یا تف دادن ۴ـ قهوهٔ تف داده یا بوداده شده

kavurmaç گندم بو داده

kavurmak ۱ـ سرخ کردن ، تف دادن ، قرمه یا قورمه کردن ، بو دادن ۲ـ خشك کردن زراعت و غیره دراثر باد یا شدت گرما

kavurtmak سرخ کردن یا تف دادن توسط دیگری

kavuşak ≐ kavşak تقاطع ، ملتقا یا محل تلاقی دو یاچند خط یا راه یا نهر

kavuşma عمل تلاقی یا واصل شدن ، پیوستن ، بهم رسیدن

kavuşmak بهم رسیدن ، متصل شدن ، واصل شدن ، پیوستن ، همدیگر را ملاقات کردن ، نائل شدن

kavuşturmak واصل گردانیدن ، ملاقات دادن ، بهم رسانیدن ، نائل گردانیدن

kavut نوعی آش اماج که با آرد گندم تف داده درست میکنند

kay قی ، غثیان ، استفراغ

kaya تخته سنگ ، صخره

kayabaşı نوعی آهنگ در موسیقی ترکی

kayağan = kaygan تخته سنگ صاف لیز

kayak ۱- اسکی ، کفشهای دراز تخته‌ای یا فلزی برای سر خوردن روی برف ۲- بازی اسکی
kayakçı اسکی‌باز
kayalık سنگلاخ ، راه یا محل کوهستان سنگی
kayan سیل شدید که از کوه سرازیرمیشود
kayar نوعی نعل اسب که دارای گیره یا چنگال است برای اینکه اسب روی یخ سر نخورد
kayatuzu نمك بلوری ، نمك سنگی
kaybetmek گم کردن ، ضایع کردن ، باختن، ضرر کردن، ازدست‌دادن
kaybolmak ازبین رفتن ، گم شدن ، ناپدید شدن ، نابود شدن
kaydetmek ثبت کردن ، یادداشت کردن ، قید کردن ، نوشتن
kaydırak تخته سنگ صاف پهن ، لی‌لی‌بازی ، بازی حلقه پرت کنی
kaydırılmak لغزانیده شدن ، غلتانیده شدن
kaydırmak غلتانیدن ، سر دادن ، لغزاندن
kaydıye حق ثبت ، حق اسم‌نویسی
kaydolmak ثبت نام کردن ، نام نویسی کردن
kaygan لیز ، صاف ، صیقلی قابل لغزیدن
kaygana قیقناق ، نوعی املت پنیر وآرد، خاگینه که با آرد و پنیر یا گوشت درست میکنند
kaygı نگرانی ، تشویش ، اضطراب ، غم ، غصه
kaygılanmak غصه خوردن ، غم خوردن، در تشویش و نگرانی بودن
kaygılı غم دار ، دلتنگ ، گرفته‌حال ، غصه دار
kaygın صاف ، شفاف ، لیز
kayısız بی‌غم ، بیعار ، بی‌فکر ، بی‌غصه

kayık ۱- قایق ۲- خمیده ، کج یکطرفه شده
kayıkçı قایقچی ، قایقران
kayıkcılık قایق رانی
kayıkhane گاراژ قایق
kayın ۱- آلش ، چوب جنگلی ۲- برادر شوهر یا برادر زن
kayınana=kaynana=kayınvalide مادر شوهر یا مادر زن
kayınata=kayınbaba=kayınpeder پدر زن یا پدر شوهر
kayınbirader برادر شوهر یا برادر زن
kayınpeder پدر شوهر یا پدر زن
kayınvalide مادر زن یا مادر شوهر
kaynana مادر شوهر یا مادر زن
kayıp غایب ، گم ، گم شده ، مفقود
kayır ساحل شنی ، شن و ماسهٔ کنار دریا که بشکل سکو سکو درآمده‌باشد
kayırıcı طرف‌گیر ، حمایت کننده ، پارتی ، پشتیبان
kayırılmak=kayrılmak حمایت یا پشتیبانی شدن
kayırmak ۱- حمایت کردن ، طرفداری کردن، پشتیبانی کردن ۲- تبعیض قائل شدن
kayısı=kaysı زردآلو ، قیسی
kayış ۱- عمل سرخوردن ، لیزخوردن ۲- کمربند ، تسمه
kayıt ۱- ثبت ، یادداشت ۲- بند ، قید، چوبهای چهارچوبه ۳- ثبت نام ، نام نویسی
kayıtlamak ۱- قید کردن ۲- مقید کردن
kayıtlı ۱- ثبت شده ، نام نویسی شده ۲- قیدشده، مقید یامشروط شده
kayıtsız ۱- لاقید ، بی‌فکر ۲- اسم نویسی نشده ، ثبت نام نکرده ۳- بی‌قید و شرط
kayıtsızlık لاقیدی ، بی‌فکری

kaykılmak تکیه دادن ، لم دادن
kayma لغزش ، سرخوردگی، لیزخوردگی
kaymak ۱ـ سرشیر ، خامه ، قیماق
۲ـ لیز خوردن ، سر خوردن
اسکی‌بازی کردن
kaymakam ۱ـ فرماندار ، بخشدار
۲ـ (قد) نایب سرهنگ (قائم‌مقام)
kaymakamlık ۱ـ فرمانداری
۲ـ شهرستان
kaymaklı خامه دار ، سرشیردار
kayme (عو) پول کاغذی ، لیرهٔ کاغذی ، اسکناس
kaynak ۱ـ منبع ، سرچشمه ، منشأ
۲ـ جوش اکسیژن یا الکتریك
۳ـ محل وصل و جوش خوردن
دو چیز ، پیوند
kaynakçı استاد جوشکار
kaynamak ۱ـ جوشیدن ، جوش‌آمدن
۲ ـ جوش خوردن شکستگی
استخوان ۳ـ (عو) گم شدن ،
از بین رفتن
kaynana مادر شوهر یا پدر شوهر
kaynanadili نوعی گیاه ضخیم خاردار که
زبان مادر شوهر نام دارد
kaynar نوعی مایع جوشیدنی خوشمزه‌است
که ازچند ادویهٔ مختلف ازقبیل
هل و دارچین و زنجبیل ومیخك
و اخلامور و شکر سرخ درست
کرده پس از زایمان به زائو و
مهمانان میدهند
kaynarca ۱ـ چشمه ، منبع آب
۲ـ چشمهٔ آب گرم
kaynaşma ۱ـ پیوند ، جوشش
۲ـ ازدحام و جوشش مردم
kaynaşmak ۱ـ بهم جوش‌خوردن ،
بهم چسبیدن ، پیوند یافتن ۲ـ
باهم‌جوشش داشتن و دوست‌شدن،
مؤانست۳ـ سرکشی، طغیان‌مردم،
جوشش و غلیان
kaynaştırmak دوچیز را بهم‌جوش‌دادن،
وصل و جوشش دادن دو چیز یا
دو شخص
kaynata پدر شوهر یا پدر زن
kaynatılmak جوشیده شدن
kaynatılmış جوشیده ، جوشیده شده
kaynatmak ۱ـ جوشانیدن
۲ـ جوش دادن فلزات
kaypak ۱ـ لیز ، شیب دار ۲ـ (مج)
دروغگو
kayrak ۱ـ محل لیز خوردن ،
محل سر خوردن ۲ـ زمین سست
که خاکهای آن ریزش نموده
حرکت میکند ، خاك شن‌دار ۳ـ
سنگ صاف شیب دار
kayralmak سدی از شن و ماسه جلو
دهانهٔ رودخانه پیدا شدن
kayran محل وسیع و باز در میان جنگل
kayrılmak حمایت یا پشتیبانی شدن
kayser قیصر ، عنوان پادشاهان بیزانس
وآلمان و روم
kayşa حرکت و پیشروی زمین سست
kayşamak تکه‌های بزرگ سنگ که
از کوه کنده شده در اراضی پخش
شوند
kaytan قیطان ، رشتهٔ باریك ابریشمی
یا پنبه‌ای
kaytarmak ۱ـ رجعت دادن ،
برگرداندن ۲ـ از زیر کار یا
وظیفه دررفتن ، تنبلی کردن در
وظیفه
kayyım ۱ـ سرایدار یا خادم مسجد ۲ـ قیم
kaz ۱ـ غاز ۲ـ (مج) احمق ، ابله
kaza ۱ـ قضا ، قضاوت ، حکم دادن
۲ـ شهرستان ، بخش ۳ـ قضا و
قدر ۴ـ تصادف، تصادم، سانحه،
پیش‌آمد سوء ۵ـ روزه یا نمازدر

kazaen تصادفاً ، برحسب تصادف و اتفاق غیر مواعد معینه

kazak ۱ـ جلیتقه یا پیراهن بافتنی ۲ـ قزاق ، نام قبیله‌ای که در جنوب سیبری روسیه زندگی میکنند ۳ـ شوهر یامرد باضابطه وباجربزه که نسبت‌به‌زنش برتری و حاکمیت دارد

kazan ۱ـ دیگ بزرگ ، قزغان ، قازغان ، پاتیل ۲ـ دیگ بخار

kazanç سود ، استفاده ، نفع ، منفعت ، بهره

kazandırmak فایده رساندن ، سبب فایده یا نفع شدن

kazandibi ۱ـ ته دیگ ۲ـ نوعی فرنی که در اثر سوختگی ته دیگ آن قدری قهوه‌ای رنگ میشود

kazanılmak بدست آورده شدن

kazan kaldırmak عصیان ، شورش ، شلوغ کردن

kazanmak ۱ـ سود بردن ، نفع بردن ، منفعت کردن ۲ـ بردن در قمار بازی ۳ـ بدست آوردن ، گیر آوردن

kazara تصادفاً ، اتفاقا ، ازقضای اتفاق

kazasker (قد) قاضی عسکر ، درقدیم یك رتبه و عنوان بزرگ علمی بوده ، یکی از دو عدد بالاترین مقام قضائی و کشوری در قدیم که هریك صدارت یکی از دو قسمت اناطولی و رومیلی را در دورهٔ عثمانی در دست داشتند

kazaz قزاز ، کسی که ابریشم خام را نخ میکند ، ابریشم فروش ، کسی که کرم ابریشم پرورش میدهد ، ابریشم کار

kazazede مصیبت زده ، ملهوف ، منکوب ، فلك زده

kazboku رنگ زرد مایل به سبزی ، سبز فام

kazdırmak وادار به کندن یاحفر کردن یا حك کردن

kazein مادهٔ پنیری ، یکی از مهمترین مواد آلبومینی شیر

kazel=gazel برگ خشك ، برگ خزان

kazevi سبد یا زنبیل که از حصیر یا نی یا برگ خرما وغیره ساخته‌شود

kazı ۱ـ حفریات ، حفر ۲ـ حك ، کنده کاری

kazık ۱ـ میخ چوبی بزرگ ، میخ طویله ، چوبی که به زمین کوبیده شده‌باشد ۲ـ (عو) گول‌خوردن درمعامله ، حیله ، تقلب

kazıkçı (عو) گران فروش ، گول زن ، متقلب

kazıklamak گول زدن در معامله ، فریب دادن ، گران فروختن

kazıklanmak ۱ـ (قد) بمیخ نشانیده شدن مقصر برای اعدام درزمان قدیم ۲ـ (عو) فریب‌خوردن در معامله ، گول‌خورده شدن

kazılmak ۱ـ حفرشدن ، کنده شدن ۲ـ حك شدن

kazıma ۱ـ تراشیدگی ، کندگی ۲ـ در طب عمل تراشیدگی بعد از سقط جنین

kazımak تراشیدن ، کندن ، حك کردن ، با تیغ یا چاقو نوشته‌ای را تراشیدن و پاك کردن

kazınmak ۱ـ صورت را از ته تراشیدن ، خود را خارانیدن ، صورت را تراشیدن باخراشیدن ۲ـ(مج) از هستی ساقط شدن

kazıntı خراشیدگی ، تراشیدگی ، حفر شدگی

kazıntılı نوشته یا کاغذی که دارای تراشیدگی و پاك شدگی باشد
kazıtmak خراشیدن یا تراشیدن بوسیلهٔ دیگری
kazino=gazino کازینو، کافهٔ باساز و آواز و خواننده
kaziye (منط) قضیه
kazma ۱ـ حفر، کنده‌گی ۲ـ کلنگ
kazmak ۱ـ حفر کردن، کندن، گودال کندن ۲ـ حك کردن
kazmir نوعی پارچهٔ پشمی ظریف و نرم (محرف از کشمیر)
kazulet (عو) هیولا، درشت، گنده مانند غول بیابانی
kazurat قاذورات، پلیدی‌ها، نجاستها، فضولات انسان یا حیوان
kazzaz=kazaz قزاز، ابریشم فروش، حریر فروش، ابریشم‌کار
kebair کبائر، گناههای کبیره ازقبیل قتل و سرقت و امثاله
kebap کباب، گوشت یا چیزهای دیگر که روی آتش بریـان شده سرخ کرده یا بوداده شده باشد
kebapçı کباب فروشی، کبابی
kebe نمد، نمدی، روپوش نمدی کوتاه
kebze استخوان شانه، استخوان کتف، قبضه
keçe نمد، نمدی
keçeci نمد مال، نمد ساز، نمد فروش
keçeleşmek ۱ـ مانند نمد شدن، بحالت نمد درآمدن ۲ـ بی‌حس شدن بدن
keçekülâh (قد) کسی که کلاه نمدی سر میگذارد، کج کلاه، بدچشم، کسی که‌زیاد باچشم زنهارا تعقیب میکند
keçekülâh etmek (قد) کسی را از رتبه ومقام ومنصب‌خلع کردن(نظ)

keçi ۱ـ بز ۲ـ (مج) لجوج، لج‌باز، کله شق
keçiboynuzu خرنوب، درخت خرنوب
keçikulağı=uşkun گیاه ریوند، راوند، ترشك
keçimantarı قارچ سفید
keçiyemişi نوعی نبات جنگلی
keder غم، غصه، حزن، کدورت
kederlenmek محزون شدن، غمگین‌شدن
kederli غم دار، غمگین، غصه دار، محزون
kedersiz بی‌غم، بی‌درد، بی‌غصه
kedi گربه
kedibalı صمغ یا زنج درخت سیب یا زردآلو
kedibalığı سپرماهی، ماهی پهن
kediotu سنبل الطیب، سنبل کوهی، گیاه والرین
keenlemyekün کان لم یکن، مثل‌اینکه اصلا وجود نداشته باشد
kef ۱ـ کف دست ۲ـ کف روی آبگوشت و غیره
kefal ماهی سفید، کفال
kefalet کفالت، ضمانت
kefaletname ضمانت‌نامه، کفالت‌نامه
kefaret کفارهٔ گناه، دادن صدقه درمقابل گناهی که از انسان سر میزند
kefe ۱ـ کفهٔ ترازو ۲ـ کیسهٔ موئی یا دستکش مخصوص تیمار اسب
kefeki ۱ـ سنگی که از رسوبات بین دندانها پیدا میشود ۲ـ نوعی سنگ درشت
kefelemek تیمار کردن اسب
kefen کفن
kefenlemek کفن کردن، تکفین
kefere کفره، کفار، کافرها
keffiyed کف ید، خلع ید
kefil ضامن کفیل

kefillik ضمانت
kefiye نوعی شال منگوله‌دار که اعراب روی سر و شانهٔ خود می‌اندازند
kefne نوعی تسمه که داخل آن تکهٔ آهنی گذارده‌شده و کسانیکه باجوالدوز کار میکنند آن را در کف دست خود قرار میدهند
kehanet غیب‌گوئی ، پیش‌گوئی ، کهانت
kehhal=göz hekimi (قد) چشم‌پزشك، کحال
kehkeşan کهکشان، خط سفید ابرمانندی که ازستاره‌های‌بیشمار درآسمان بوجودآمده مانندکاه که در راهی ریخته شده باشد دیده میشود
kehle=bit شپش
kehlibar=kehribar کهربا
kek نان شیرینی ، کیك
keká (عو) (حرف ندا) که در مورد خوشحالی و نشاط گفته میشود
keke=kekeme الکن ، زبان‌گرفته ، کسی که لکنت زبان دارد
kekelemek لکنت زبان داشتن ، من من کردن
kekelik=kekemelik لکنت زبان
kekeme=keke الکن ، زبان‌گرفته
kekemelik لکنت زبان
kekik پودینهٔ صحرائی ، نوعی گیاه خوشبو ازتیرهٔ نعنائیان ، سیسنبر، سعتر، آویشن
keklik کبك
keklik palazı کبك جوان چاق
kekre گس ، دبش
kekrelik گس بودن
kekremsi گس مانند ، قدری گس
kel ۱ـ کچل ، کل ، (مج) طاس ۲ـ زمین بایر ، عور ، خالی
kelâl ملال ، کلال ، حالت خستگی و ماندگی
kelâm کلام ، سخن ، حرف
kelâmıkadim قرآن کریم
kelâmıkibar سخنان بزرگان
kelebek ۱ـ پروانه ، شاهپره ۲ـ نام مرضی است که در جگر گوسفند پیدا میشود ۳ـ پره ، کلید پره‌دار یا پروانه‌ای
kelebek gözlük عینك پنس
kelek ۱ـ نوعی قایق کوچك که در آب رودخانه کارمیکند، کلك ۲ـ ذرت یا بلال که بعضی قسمتهای آن کال و بی‌دانه است ۳ـ کالك، خربزهٔ نارس یا خام
kelem=lahana کلم
kelepçe ۱ـ دستبند محبوس ۲ـ بست یا گیره یا حلقه‌ای که لوله یا کابل را با آن می‌بندند
kelepir خیلی ارزان ، مفت مسلم
kelepirci ارزان بخر ، پوست خرکن ، سوداگر موقع شناس
keler مارمولك ، سوسمار ، چلپاسه
keleş ۱ـ قشنگ ، خوشگل ۲ـ کل، کچل ۳ـ زشت ، بد ریخت
kelime کلمه
kelle ۱ـ کله ، سر ، درترکی کله را برای سرحیوانات عنوان میکنند لذا درمورد انسان درمقام تحقیر میگویند ۲ـ دانه، عدد، پارچه، تکه مانندکله قند ۳ـخوشهٔ گندم
kelli - felli با کر و فر ، پرشکوه ، مجلل ، دارای لباس عالی
kellik ۱ـکچلی ، کل یا کچل بودن ، کلی ۲ـ زمین یا جای بایر و بی علف
keloğlan عنوان بچهٔ زرنگ که در افسانه‌های قدیم ترکی آورده‌شده، در مورد بچهٔ فقیر و یتیم بی‌پناه نیز استعمال میشود

لیوان‌ها را در آن میگذارد یا
استادکار برای جادادن آلات و
ادوات به کمر می‌بندد

kemha مخمل ابریشمی
kemik ۱- استخوان ۲- استخوانی
kemik doku نسج یا انساج استخوان
kemikleşmek مانند استخوان سخت
شدن ، استخوانی شدن
kemikli استخوان دار ، بااستخوان
دارای استخوان بندی درشت
kemiksiz بی‌استخوان ، بدون استخوان
kemircik نرمه استخوان ، غضروف
kemirdek استخوان‌بندی دم حیوانات
kemirgenler حیوانات جونده مانند
موش و خرگوش
kemirmek خرد خرد جویدن مانند موش
kemiyet کمیت ، مقدار
kemküm جواب حسابی نداشتن و
من من کردن
kemlik بدی ، بدجنسی ، پستی
kemre کود
kenar کنار ، خط پهلو ، حاشیه ،
ساحل ، دورافتاده
kenarcı ماهی‌گیری که در ساحل دریا
صید ماهی میکند
kenarlı کناره دار ، حاشیه دار ، لبه دار ،
پارچه یا لباسی که کنارهایش
دست دوزی شده باشد
kenarortay (هن) خط مستقیمی که از
زاویهٔ مثلث به خط مقابل فرود
آمده آن را نصف کند
kendi خودش ، خود ، خویش
kendibeslek نباتاتی که بخودی خود
تغذیه میکنند
kendi kendine خودبخود ، بخودی‌خود
kendiliğinden بنفسه ، خود بخود ،
از پیش خود
kendinden از طرف خود ، از خود

kelp سگ ، کلب
kelpe تیر یا دیرك انگور ، داربست
درخت مو
kem ۱- بد ، زشت ، پست ۲- ناقص ،
کسر ، کم
kemâl کمال ، کامل و تمام بودن
Kemalizm طرفدار فلسفه یا مسلك
کمال آتاترك
keman ۱- ویولون ۲- کمان
(تیراندازی)
kemancı ۱- ویولونیست ، ویولون زن
۲- ویولون ساز
keman çalmak ویولون زدن
kemane ۱- آرشهٔ ویولون و کمانچه
۲- کمان ۳- کمانهٔ نجاری که برای
چرخانیدن برقونجاری و سوراخ
کردن تخته بکار میرود
kemanî ویولون زن ، ویولونیست ،
کمانچه زن باصول شرقی
kemankeş تیرانداز ، کسیکه باکمان
تیراندازی میکند
keman yayı آرشهٔ ویولون
keme موش بزرگ ، موش صحرائی
kemençe کمانچه
kement ۱- کمند ۲- (قد) تسمهٔ روغنی
که برای بدارآویختن بکاربرده
میشود
kemer ۱- کمربند ۲- کمر لباس و شلوار
و غیره ۳- (قد) تسمهٔ پهن یا
کمربندی که در قدیم سکه های
طلا را درآنها جا میدادند ۴-
جای برآمدگی ، کمر یا طاق
قوسی شکلی که درساختمانها بطور
نیم دایره روی سر در یا پنجره
یا روی پل‌ها میزنند
kemerli ۱- کمربند دار ، کمردار
۲- قوس یا طاق منحنی شکل‌دار
kemerlik کمربند جادارکه شربت‌فروش

kendir=kenevir کنف
kene کنه
kenef ۱ـ (عو) خلاء ، جائی ، مستراح ۲ـ بد ، کثیف ، کثافت
kenet بست فلزی
kenetlemek با بست یا قید فلزی دو سر چیزی را جفت کردن، بهم بستن ، بهم قفل کردن، بهم وصل کردن
kenetlenmek محکم بهم بسته و وصل شدن
kenetli گیره دار ، بست دار ، قفل و بست شده
kenevir کنف ، چتائی ، پارچهٔ کیسه‌ای
kengel=kenger کنگر
kent قصبه ، شهر
kental واحد وزن ۱۰۰ کیلوگرامی
kep ۱ـ کلاه کپ ، کلاه مخصوصی که دانشجویان فارغ التحصیل دانشکده و استادها برسر میگذارند
kepaze ۱ـ رسوا ، مفتضح ، بی آبرو ۲ـ پررو ، بی حیا ۳ـ (قد) کمان گشادی که درقدیم در تعلیم تیراندازی بکار برده میشد
kepazelik افتضاح ، رسوائی ، بی آبروئی
kepbastı تور ماهی گیری دو تر که‌ای
kepçe ۱ـ ملاقه ۲ـ تور دستی ماهی گیری شبیه ملاقهٔ بزرگ
kepçekulak کسی که گوش بزرگ دارد
kepçekuyruk (عو) طفیلی ، مفت خور
kepek ۱ـ کپك ، سبوس ، سپوس ۲ـ پوسته ، شورهٔ سر
kepenek ۱ـ جبهٔ نمدی چوپانی که بدون آستین و بدون دوخت میباشد ۲ـ پروانه یا کرم مو و بالدار که در گندم پیدا میشود
kepenk درکرکره‌ای یا کشوئی دکان یا گاراژ و غیره که از آهن سفید ساخته میشود
kepes تخته سنگ کنار ساحل دریا
kepir کویر ، زمین شوره‌زار
kepmek از پا افتادن ، افتاده ، درمانده و ناتوان شدن
kerahet کراهت ، زشتی ، بدی
kerahet vaktı زمان نوشیدن مشروب ، (مج) وقت میگساری (در نزد شب زنده داران)
keramet کرامت ، امر خارق العاده که ازطرف اولیاءالله بظهور میرسد
kerata ۱ـ جاکش ، دیوث ، درمقام شوخی و غیرجدی نیز به بچه‌ها گفته میشود ۲ـ پاشنه کش
kere ۱ـ مرتبه ، کره ، دفعه ۲ـ پرانتز ، هلالین
kerem کرم ، احسان ، لطف
kerempe دماغهٔ سنگی که بطرف دریا پیشرفته باشد
keres دیگ یا طاس بزرگ
kereste ۱ـ تخته‌آلات ، تیر و تخته‌ای که در نجاری و ساختمان بکار میرود ۲ـ لوازم چرم و تخت کفش
keresteci تیر و تخته فروش
keresteli (عو) قوی هیکل ، درشت ، استخوان دار
kerevet تختخواب چوبی ، نیمکت تخته‌ای
kereviz کرفس
kerhane فاحشه‌خانه ، جنده‌خانه
kerhaneci جاکش ، صاحب فاحشه‌خانه
kerhen کرهاً ، از روی بی میلی
kerih کریه ، زشت ، نامطلوب ، بدشکل
kerim کریم ، جوانمرد ، بخشاینده
kerime صبیه ، دختر
keriz=geriz کانال فاضل‌آب (کاریز)
kerkenez کرکس ، لاشخور
kerki تبر بزرگ

kerliferli=kellifelli با کر و فر ، دارای لباس عالی
kermen ۱- قلعه ، حصار ۲- دوك پشم ریسی
kermes اجتماعات یا جشن‌هائی که بمناسبت اعیاد درشهرهای کوچك منعقد میشود
kerpeten گاز انبر ، کلبتین
kerpiç خشت خام
kerrake (قد) نوعی جبهٔ نازك و چسب که در قدیم از پارچهٔ پشمی میدوختند
kerrat مرتبه ، دفعه ، کره ، کرات
kerrat cetveli جدول ضرب
kerte ۱- علامت چوب خط ۲- اندازه ، درجه
kerteleme تدریج ، پیشروی تدریجی
kertenkele چلپاسه ، مارمولك ، بزمجه
kerteriz تعیین موقعیت بادرجهٔ قطب‌نما، جهات یابی کشتی بوسیلهٔ قطب‌نما
kerteriz almak اندازه‌گیری یا جهات‌یابی کردن بوسیلهٔ قطب‌نما
kerti=kerte علامتی که با چاقو روی چوب خط میگذارند
kertik بریدگی روی چوب خط ، فاق یا علامتی که با چاقو روی چوب، کنده شده باشد یا نشانه یا علامتی که روی چیزی گذارده شده باشد.
kertilmek خراشیده شدن ، فاق یا علامت زده شدن
kertmek ۱- فاق گذاردن ، خط‌زدن روی چوب خط یا علامت گذاردن ۲- خراشیدن در اثر ضربت یا سخت مالیده‌شدن جسمی به‌جسم دیگر
kerubî کروبی ، بزرگترین ملك کروبین
kervan کاروان ، قافله ، کاربان
kervanbaşı ساربان ، ساروان ، کاروان سالار
kervancı اشتربان ، کاروان سالار ، ساربان
kervansaray کاروانسرا
kes شخص ، کس
kesafet غلظت ، زیادی جمعیت ، انبوهی ، تراکم
kesat کساد ، کم بودی مشتری و داد و ستد
kesatlık کسادی
kese ۱- کیسه ۲- جیب ۳- (قد) واحد مقیاس طلا (یك کیسهٔ کوچك محتوی ۵۰۰ سکه یاغروش طلا) ۴- راه میان بر
kesek تکه‌ای از خاك که با بیل کنده میشود ، کلوخ
kesel کسل ، حالت کسالت ، تنبلی ، رخاوت
keselemek کیسه کشیدن در حمام
keselenmek کیسه کشی شدن ، خود را کیسه کشیدن
keseli جیب دار ، کیسه دار
keseliler (حیو) کیسه داران ، دسته‌ای از حیوانات که بچه‌های خود را درشکمی که مانند کیسه‌است جای میدهند مانند کانگرو
kesen ۱- (هن) خط قاطع ۲- قاطع ، برنده
kesenek مالیات بر درآمد مقطوع
keser تیشهٔ نجاری
kesici برنده ، قاطع ، قطع کننده
kesif غلیظ ، انبوه ، متراکم
kesik ۱- بریده ، قطع شده ، شکسته ۲- ختنه شده
kesikli بریده بریده ، حالت عدم مداومت، منقطع
kesiklik ۱- بریدگی ۲- سستی

kesiksiz لاینقطع ، مداوم ، مدام
kesilmek ۱ـ بریده شدن ، قطع شدن مقطوع شدن ۲ـ سست یا ناتوان شدن
kesim ذبح حیوانات ، سلاخی ، عمل سر بریدن حیوانات
kesimci (قد) کسی که عایدات مالیاتی محلی را بطور مقطوع کنترات میکند، مقاطعه کار عایدات مالیاتی
kesin قطعی ، حتمی ، بی‌شك و شبهه ، مقطوع
kesinleşmek قطعی شدن
kesinlik قطعیت
kesinlikle بطور قطع ، محقق
kesinti ۱ـ بریدگی ، تکهٔ بریده شده ، قطعه ۲ـ انقطاع ، فاصله ۳ـ نقصان یا کسری
kesintisiz اجرتی که مالیات از آن کسر نشده باشد
kesir ۱ـ کسر ۲ـ شکستن ۳ـ (ریض) اجزاء عددصحیح یعنی‌عدد کسری
kesîr کثیر ، زیاد ، فراوان
kesirli عدد کسری ، کسردار
kesişmek ۱ـ تقاطع ، همدیگر را قطع کردن ۲ـ قطع کردن معامله یا کار
kesit مقطع
keski ۱ـ آلت قطع کردن یا بریدن ۲ـ اسکنه ، قلم فولادی ، تبر کوچك
keskin ۱ـ برنده ، تیز ۲ـ تند و تیز
keskinleşmek ۱ـ تیز و برنده شدن ۲ـ تند و تیز شدن
keskinlik تیزی ، تندی
kesme ۱ـ عمل بریدن ۲ـ بریده شده ، قطع شده، بشکل‌مکعب بریده‌شده ۳ـ راحت‌الحلقوم بریده یا تکه تکه شده
kesmece ۱ـ بشرط چاقو (در مورد هندوانه و خربزه) ۲ـ قیمت مقطوع یاقیمت رویهم حساب‌شده
kesmek ۱ـ بریدن ، قطع کردن ۲ـ قطعی کردن ۳ـ ذبح کردن ، کشتن ، سر بریدن ۴ـ بر زدن ورق‌های بازی ۵ـ (عو) دروغ گفتن ، مبالغه یا غلو کردن
kesmelik معدن سنگ ، کوه سنگ
kesme şeker قند حبه‌ای که بشکل مکعب بریده شده
kesmez کارد یا چاقوی کند
kesmik ۱ـ کاه درشت که باخوشه مخلوط است ۲ـ شیر بریده یا دلمه شده
kesbetmek کسب کردن ، بدست‌آوردن ، حائز شدن
kesret کثرت زیادی ، فراوانی
kesretli فراوان ، زیاد
kestane شاه بلوط ، بلوط
kestanecik=prostat پروستات
kestane dorusu اسب قهوه‌ای یا بلوطی رنگ
kestanelik جنگل شاه بلوط ، بلوطستان
kestere=kitre کتیرا ، صمغ درخت گون
kestirme ۱ـ عمل بریدن درخت وغیره ۲ـ راه میان‌بر ، نزدیك
kestirmek ۱ـ عمل ذبح را انجام دادن ۲ـ درك کردن، ملتفت شدن ۳ـ تخمین کردن ۴ـ چرت زدن
keş ۱ـ دوراغ ، پنیر بی‌روغن ۲ـ (عو) لاابالی ، خواب‌آلود ، گیج، ابله ۳ـتریاکی، تریاك‌کش
keşen غل ، زنجیر ، بخو ، بخاو
keşfetmek کشف کردن ، معلوم کردن ، پیدا کردن
keşide قرعه‌کشی
keşif کشف

keşif kolu (نظ) سربازان اکتشافی
keşiş کشیش
keşişleme باد جنوب شرقی
keşişlik کشیشی ، کشیش بودن
keşke=keşki کاش ، کاشکی
keşkek حلیم
keşki کاش ، کاشکی
keşkül ۱ـ کشکول ۲ـ نوعی فرنی که روی آن بادام یا مغز گردوی کوبیده می‌ریزند
keşmekeş شلوغ ، درهم برهم
keşşaf ۱ـ (قد) پیش آهنگ زمان قدیم ۲ـ کشف کننده
ket ۱ـ نشاسته ۲ـ مانع ، رادع
ket vurmak مانع شدن ، اشکال کردن
ketal نوعی پارچهٔ نخی آهاری شفاف
kete نوعی نان که از آرد برنج ساخته میشود
keten درخت کتان ، پارچهٔ کتان
ketencik ۱ـ نوعی خزهٔ دریائی ۲ـ نوعی نبات که دارای گلهای زرد کوچك بوده برای سوخت و روشنائی بکار میرود و روغنی برای رنگ‌کاری از آن استخراج میشود
ketengiller تیرهٔ گیاه کتان ، از فامیل کتان
ketenhelva=pişmaniye پشمك
ketentohumu تخم کتان ، مرهمی که از تخم کتان درست میکنند
ketif کتف
kethüda=kahya کدخدا
ketmetmek کتمان کردن ، پنهان کردن، پوشاندن
ketum تودار ، سر نگهدار
keven=geven گون ، گیاهی است که از آن کتیرا میگیرند وخشك آن برای هیزم سوخت بکارمیرود
kevgir کفگیر
kevkep کوکب ، ستاره
kevser کوثر
keyf=keyif کیف ، تفریح ، خوشی
keyfetmek کیف کردن ، تفریح و خوشی کردن
keyfi سرخود ، دلخواهی ، بمیل خود ، میلی
keyfiyet کیفیت ، ماهیت ، چگونگی
keyif کیف ، خوشی ، تفریح ، حظ
keyiflenmek کیف کردن، تفریح وخوشی کردن ، حظ کردن
keyifli پرنشئه ، سرحال ، خوش‌حال
keyifsiz ۱ـ کسل ، مریض ۲ـ بی‌دل و دماغ ، ناراحت ، یکر
keyifsizlenmek مریض شدن ، ناراحت شدن
keyifsizlik کسالت ، مریضی ، ناراحتی، پکری
keylus=kilüs کیلوس ، عصاره ، شیره ، غذائی که در حین گوارش ازمعده وارد رودهٔ کوچك میشود و در آنجا تحت تأثیر شیره هائی که داخل آن میگردند بصورت مایعی‌شبیه شیردرمیآید که کیلوس نامیده میشود
keymus=kimüs پخت غذا در معده ، غذائی که درمعده پخته وقابل‌هضم شده باشد
kez مرتبه ، دفعه
keza=kezalik کذا ، کذلك ، همچنین ، هم
kezalik کذلك ، هم ، همچنین
kezzap تیزاب ، اسید نیتریك
kıble ۱ـ قبله ۲ـ باد جنوبی
kıblenüma قطب نما ، قبله‌نما
kıç ۱ـ کون ۲ـ ران حیوان ۳ـ پشت کشتی
kıçatmak ۱ـ جفتك زدن ، جفتك یا لگد انداختن حیوان ۲ـ (عو)

خیلی میل داشتن ، دل خواستن
kıçın kıçın (عو) عقب عقب
kıdem تقدم ، سابقه
kıdemli باسابقه ، عضو ارشد ، متقدم
kıdemsiz تازه وارد کار شده، بدون سابقه
kığ=kığı تاپه ، تاپاله یا تاپولهٔ گاو و اسب ، پشکل گوسفند وغیره
kığlamak تاپاله انداختن
kıkırdak غضروف
kıkırdamak ۱- قهقهه زدن ، کرکر خندیدن ۲- (عو) مردن
kıl ۱- مو ، موی ۲- موی بز
kılağı مویه‌ها یا براده‌های ناهمواری است که درلبهٔ کارد یاتیغ سلمانی در اثر تماس باچرخ‌کاردتیز کنی پیدا میشود (پس‌از اینکه به‌تسمه یـا سنگ سلمانی مالیده میشود براده‌ها و ناهمواریها ازبین رفته تیز میشود)
kılağılamak تیز کردن تیغ سلمانی
kılaptan گلابتون ، رشته یا نخ بافته با مخلوط زری ، نخ سرمه‌ای
kılav نوعی سرگیجه و بیماری که در گوسفند پیدا میشود و دهانش کف میکند
kılavuz ۱- راهنما ، رهبر ، مرشد ۲- مته برقو ، قلاویز
kılavuz açmak قلاویز کردن ، جای پیچ باز کردن
kılavuz kaptan کاپیتان راهنمای بندر
kılavuzlamak ۱- راهنمائی کردن ، رهبری کردن ۲- قلاویز کردن
kılavuzluk راهنمائی
kılbarak نوعی اسب که دارای یال و موهای بلند است
kılburun خشکی باریك و درازی که در آب پیشرفته باشد ، زبانه
kılçık ۱- تیغ ماهی ، استخوان ماهی ۲- نخ کنارهٔ غلاف لوبیا و باقلا
kılçıklı ۱- ماهی استخوان دار یا تیغ دار ۲- (مج) کار دردسردار، اشکال دار
kılçıksız ۱- ماهی بدون استخوان ۲- (مج) دامادی که پدر ومادر ندارد ، بدون دردسر و قوم و قبیله
kıldırmak کسی را به نماز خواندن وادارکردن ، انجام یك وظیفهٔ دینی توسط دیگری
kılıbık مردی که تحت نفوذ زن قرار داشته باشد
kılıcına چیزی را (از قبیل تخته یا خط کش‌تخته‌ای که ضخامتش‌بیشتر ازعرضش‌میباشد) ازطرف‌ضخامتش روی زمین قرار دادن
kılıç شمشیر
kılıçbacak پاکج
kılıçlama حمائل کردن ، مانند شمشیر که بشانه حمائل میکنند ، بطور چپ و راست قراردادن
kılıf غلاف ، جلد ، متیل
kılık سر و شکل ، ریخت ، قیافه
kılıklı خوش سر و پز ، خوش سر و شکل
kılıksız بد لباس ، بی‌سر و پز ، بی‌ریخت ، پریشان
kılınmak نماز خوانده شدن ، انجام داده شدن، اجراکرده‌شدن
kılkıran=saçkıran مرض ریزش مو
kılkuyruk ۱- نوعی اردك وحشی ۲- بی پول ، بی سر و وضع ، جلنبوری ، ژنده پوش
kıllanmak مو درآوردن ، مو سبز کردن در صورت
kıllı بدن پرمو ، آدم برپشم
kılmak کردن ، انجام دادن ، بجا آوردن
kılsız ۱- بی‌مو ۲- (مج) خیلی جوان

kımıl نوعی حشرهٔ آفت غله
kımıldamak تکان خوردن ، حرکت کردن
kımıldatmak تکان دادن ، حرکت خفیف دادن
Kımız کمیس ، شیر ماد یا تخمیرشده که می‌نوشند
kın=kılıf غلاف شمشیر یا کارد یا خنجر
Kına حنا
kınacık نوعی مرض غله ، زنگ گندم
kınaçiçeği گل حنا ، بلسان
kına gecesi شب حنابندان
kına gibi به‌چیزهای خوب سائیده‌شده گفته میشود ، مثل حنا
kınakına گنه‌گنه ، کنین
klna komak=kına yakmak حنا بستن
kınalı حنابسته ، حناگذاشته ، حنادار
kınamak سرزنش کردن ، طعن کردن
kınanmak محل طعن قرار گرفتن
kınap=kınnap نخ قند
kıpık چشم نیمه بسته
kıpırdak ۱ـ جوال ، پرحرکت ۲ـ پرجلوه و عشوه
kıpırdamak=kıpırdanmak تکان خوردن ، درموقع نشستن متصل جابجاشدن ، یواش حرکت کردن
kıpırdatmak یواشکی تکان یا حرکت دادن
kıpır kıpır حالت حرکت و جولان دائمی را (مخصوصاً در مورد دخترهای پرحرکت میرساند)
kıpırtı حرکت خفیف ، لرزش ، تکان کم
kıpıştırmak چشم بهم زدن ، چشمك زدن ، مژه‌ها را زود زود بهم زدن
kıpkırmızı=kıpkızıl خیلی قرمز ، کاملاً قرمز ، قرمز قرمز
kıpkızıl=kıpkırmızı سرخ سرخ ، کاملاً قرمز
kıpmak مژه بهم زدن ، چشمك زدن ، چشمها را زود زود بستن و باز کردن
kıptî قبطی ، کولی
kır ۱ـ رنگ سفید قدری مخلوط با سیاه ، سیاه‌سفید، جوگندمی، فلفل‌نمکی ۲ـ بیرون شهر ، صحرا، بیابان، دشت و دمن
kıraat ۱ـ قرائت ، خواندن ۲ـ کتاب قرائت
kıraathane ۱ـ کتابخانه ، قرائتخانه ۲ـ قهوه‌خانه ، چایخانه هائی که در ترکیه مردم برای گذراندن وقت و تخته نرد و ورق بازی بآنجا میروند
kıracak=kıran انبر فندق شکن
kıraç زمین بی‌آب و علف ، کویر ، شوره‌زار ، بی‌حاصل
kırağı شبنم یخ زده ، ژ‌ٔ
kırağı çalmak یخ زدن سبزی یا میوه‌جات دراثر سرمای شدید شب
kırak=kıran آفت یا مرضی که قسمت اعظمی ازحیوانات یاانسانها را نابود کند
kıran=kıracak ۱ـ شکننده ۲ـ انبر فندق شکن ۳ـ آفت حیوانی یا نباتی ۴ـ ساحل، کنار، سینهٔ کوه
kıranta مردی که یا به‌سن گذارد و موهای سر و صورتش شروع به‌سفیدشدن کند ، کسی که موی سر وصورتش جو وگندمی باشد ، عاقل مرد
kırasıya شدید ، سخت ، خرد کننده ، زد و خورد بقصد کشت
kırat ۱ـ قیراط ، واحد اندازهٔ الماس و زمرد و دیگر سنگهای قیمتی ، $\frac{۱}{۲۴}$ مثقال ۲ـ (مج) جنس ،

Kırım شبه جزیرهٔ کریمه
kırıntı ۱ـ شکستگی، خرده ریزه، پارچه ، تکه ۲ـ خرده نان ، ریزه نان
kırışık چین و چروك صورت
kırışıklı چین و چروك دار
kırışmak ۱ـ چین و چروك پیدا کردن ۲ـ کشت و کشتار ، همدیگر را کشتن ۳ـ (عو) تقسیم کردن ، تسهیم کردن
kırıtkan قر و فر دار ، طناز ، کرشمه‌دار
kırıtmak غمزه و کرشمه ، ناز و عشوه کردن ، قر و فر دادن
kırk چهل
kırkambar ۱ـ ظرف یا جائی که همه‌چیز درآن پیدا میشود، مثل قوطی‌عطاری ۲ـ شخص بااطلاع، کسی که‌معلومات مختلف‌زیاددارد
kırkar چهل تا چهل تا ، چهل چهل عدد
kırkayak هزارپا
kırkbayır معدهٔ سوم حیوانات نشخوارکننده
kırkı کسی مخصوص چیدن پشم حیوانات
kırkıcı کس که پشم حیوانات مانند گوسفند وغیره را می‌چینند
kırkılmak چیده شدن پشم حیوانات
kırkım موسم چیدن پشم گوسفند و امثال آن
kırkıncı چهلم ، چهلمین
kırkıntı=kırpıntı تکه ، ریزه ، خرده ، سرقیچی کاغذ یا پارچه
kırklamak ۱ـ کاری را چهل دفعه تکرار کردن، یعنی کاری‌را مکرر درمکرر انجام دادن ۲ـ به‌چهل روزگی‌رسیدن، چله‌را تمام کردن
kırklar چهل تن ، ابدال ، چهل تن از نیك مردان خدا که بعقیدهٔ اهل اسلام درظاهر دیده‌نمیشوند

نوع ، ارزش (برای تعریف‌انسان که چه نوع آدمی‌است گفته‌میشود)
kırba ۱ـ مشگ آب ، خیك آب ، سطل چرمی (قربه) ۲ـ (عو) ناخوشی بادکردن شکم بچه
kırbaç شلاق ، تازیانه ، قمچی
kırbaçlamak شلاق یا تازیانه زدن
kırcın مرگ و میر حیوانات
kırçıl جوگندمی ، موی سر یا ریش‌که شروع به سفیدشدن میکند، موی خاکستری
kırdırmak ۱ـ سبب شکستن شدن ۲ـ نزول‌بندی حقوقی که پیشکی گرفته میشود، کسر کردن مقداری از حقوق یا دستمزدی که پیشکی گرفته میشود
kırgın دلشکسته ، رنجیده ، دلگیر
kırgınlık دلتنگی ، رنجیدگی ، قهربودن
kırgız قرغیز ، یکی از اقوام ترك که در جنوب غربی سیبری و شمال شرقی بحرخزر زندگی میکنند
kırıcı ۱ـ شکننده ، خردکننده ۲ـ دل‌شکسته کننده، دلگیر کننده ۳ـ صراف
kırık ۱ـ شکسته ۲ـ حیوان از نسل و نژاد مختلف یا مخلوط ۳ـ شکستگی
kırıkçı شکسته‌بند ، استاد شکسته‌بند
kırıklık ۱ـ شکستگی، حالت شکستگی ۲ـ ناراحتی‌وجود،سرماخوردگی، تب و استخوان درد مختصر
kırılgan شکننده ، زود شکننده ، ترد
kırılma ۱ـ عمل شکستن ۲ـ (فیز) انعکاس، نور ۳ـ قردادن، قروفر
kırılmak ۱ـ شکستن، خردشدن، ریزشدن ۲ـ دلگیر شدن ، رنجیدن ۳ـ (فیز) انعکاس یا شکستن نور
kırım قتل عام

kırklı ۱ـ دو طفلی که هردو در فاصله‌ای بین ۴۰ روز زائیده شده باشند ۲ـ چله را گذرانده ، چهل‌روزه را تمام کرده

kirklık ۱ـ چهل تائی ، چهل عددی ، پول یا سکهٔ چهل‌تائی ۲ـ سیسمونی، لباس ولوازمی که برای نوزاد قبل از زایمان حاضر میکنند

kırkma عمل تراشیدن یا چیدن موی سر وصورت یا پشم گوسفند ، موی سر که تا زیر پیشانی چیده شده‌باشد

kırkmak ۱ـ چیدن ، زدن ، تراشیدن کناره‌ها یا نك‌های چیزی ۲ـ چیدن پشم گوسفند

kırlagan ۱ـ بلا ۲ـ مرض مسری و مهلك ۳ـ طاعون ، وبا

kırlangıç ۱ـ پرستو ، چلچله ۲ـ (قد) نوعی کشتی کوچك پاروئی قدیم

kırlangıç balığı نوعی ماهی کوچك که پره‌های پهن دارد

kırlangıç dönümü موسم اوائل اکتبر (مهر ماه) ، فصلی که پرستوها به نواحی جنوبی هجرت میکنند

kırlangıç fırtınası طوفان یا کولاك اوایل اردیبهشت ماه

kırlangıç otu گیاه زردچوبه

kırlaşmak خاکستری ، سفید یا جو گندمی شدن

kırlık نواحی صحرا و بیابان ، کویر

kırma ۱ـ عمل شکستن ۲ـ آرد درشت ۳ـ گل یا رینتی که ازپارچهٔ تاشده درست میکنند ۴ـ طپانچه‌ای که از وسط خم شده باز میشود ۵ـ نژاد یا خونی که مخلوط باشد

kırmacı کسی که کاغذهای طبع را در چاپخانه تا میکند

kırmak ۱ـ خرد کردن ، شکستن ، ریز کردن ۲ـ دولا کردن، تا کردن ۳ـ محو و نابود کردن ، از بین بردن ۴ـ تنزیل کردن یا نزول کردن سفته یا برات وغیره ۵ـ رنجانیدن، دل شکستن ۶ـ کشتن مهره در بازی تخته نرد

kırmalamak توگذاشتن پارچه ، چین دادن

kırmalı توگذاشته شده (پارچه) ، چین‌دار

kırmız قرمز ، رنگ قرمزی که از کرم قرمز گرفته میشود

kırmız böceği کرم قرمز که رنگ قرمز از آن گرفته میشود

kırmızı رنگ قرمز یا سرخ

kırmızılık حالت قرمزی

kırmızımsı=kırmızımtrak قدری قرمز ، قدری سرخ فام

kırmızımtrak قدری سرخ یا قرمز رنگ

kırpık تراشیده یا چیده شده

kırpılmak چیده یا تراشیده شدن

kırpıntı سر قیچی موها یا پشم‌های تراشیده شده

kırpmak کنارهٔ چیزی را چیدن ، زدن ، تراشیدن ، سر و ته چیزی را زدن ، چیدن

kırtasiye لوازم‌التحریر، نوشت‌افزار

kırtasiyeci ۱ـ نوشت افزار فروشی ۲ـ کسیکه کارهای اداری را بجای انجام‌دادن با کاغذبازی میگذراند

kırtasiyecilik ۱ـ شغل لوازم‌التحریر فروشی ۲ـ کاغذبازی (در اداره)

kırtipil بی‌ارزش ، بی‌قیمت ، خرده ریز، بی‌معنی

kıs-kıs gülmek یواش خندیدن با صدای کمتر از قهقهه

kısa کوتاه ، مختصر

kısaca ۱ـ قدری کوتاه ، نسبتاً کوتاه ۲ـ خلاصه ، مختصراً

kısacası خلاصهٔ کلام

kısacık خیلی کوتاه و مختصر
kısaç=kıskaç گیرهٔ انبر ، انبر، پنس، گیره‌ای که لباس شسته‌را روی‌بند نگاه میدارد
kısalık کوتاهی ، اختصار
kısalmak کوتاه شدن ، کم شدن
kısaltma ۱ـ عمل کوتاه یا مختصر کردن ۲ـ اختصار
kısaltmak کوتاه‌کردن ، مختصر کردن
kısas قصاص ، جزا ، جزاء شرعی عین برعین یعنی قتل‌قاتل وضرب ضارب و امثاله
kısık ۱ـ صدای خفه یا گرفته ۲ـ محل یا جای باریك یا تنك ۳ـ چراغ پائین‌کشیده شده
kısıklık حال خفگی گلو یا صدای گرفته شده
kısılmak ۱ـ انقباض ، کم شدن حجم یا مقدار یا قوت چیزی ۲ـ گرفتن یا خفگی صدا
kısım تکه ، قسمت ، پاره ، پارچه
kısınmak امساك کردن
kısıntı حالت کم و کسر کردن چیزی ، حالت امساك و تخفیف درچیزی
kısır ۱ـ انسان یا حیوان نازا (قصر) ، مزرعهٔ بی‌حاصل ۳ـ (مج) بی‌سود، بی‌فایده و بی‌نتیجه
kısırlaşmak بی‌بار و بی‌حاصل شدن ، قصر شدن
kısırlaştırmak عقیم کردن، خنثی کردن، اخته کردن
kısırlık حالت عقیم ، اخته یا خنثی‌بودن
kısıtlamak کم کردن ، محدود کردن ، بحالت محجور درآوردن
kısıtlı محدود شده ، محجور شده
kıskac ۱ـ گیره ، انبر ، پنس ۲ـ نردبانی که بار و بسته میشود
kıskanç حسود ، بخیل
kıskançlık حسادت
kıskandırmak حس حسادت کسی را برانگیختن یا تحریك کردن
kıskanmak ۱ـ حسادت کردن ۲ـ مضایقه کردن ، دریغ کردن
kıs kıs gülmek ، ہق ہق خندیدن ، خندیدن‌بطور خخ خخ ، برخلاف قهقهه ، زیر لبی خندیدن
kıskıvrak سفت و سخت ، بسته‌بندی سفت و محکم
kısmak ۱ـ فتیلهٔ چراغ را پائین کشیدن، کم کردن یا کوتاه کردن صدا یا مقدار یا حجم یا مصرف چیزی، انگشت لای چیزی ماندن یاغیره
kısmen قسمتی ، مقداری ، تااندازه‌ای
kısmet قسمت ، نصیب ، طالع ، بخت
kısmet aramak ۱ـ پی قسمت و روزی رفتن ۲ـ دم بخت یا در انتظار شوهر بودن دختر
kısmetli ، نصیب و قسمت دار ، پرروزی ، خوش‌شانس ، طالع دار
kısmetsiz کم روزی ، بی‌طالع ، بدبخت
kısmî قسمتی از چیزی
kısrak مادیان
kısrık=pısırık بی‌دست و پا ، بی‌عرضه
kıssa قصه ، حکایت ، افسانه
kıstak (جغ) برزخ ، قطعه زمین باریك میان دو دریا که دو قطعه زمین را به‌یکدیگر اتصال دهد
kıstas قسطاس ، میزان ، مقیاس ، قیاس
kıstelyevm مقدار یا مبلغی که از شهریهٔ مأمور یا اجرت کارگر بعلت غیبت کسر میشود (قسط الیوم)
kıstırmak ۱ـ کم یا کسر کردن ۲ ـ فشار دادن چیزی مانند انگشت که لای چیزی گیر کند ، درگیر یا تله انداختن

kış ۱ـ زمستان ۲ـ صدای «کیش»
kışın موقع زمستان ، در موسم یا فصل زمستان
kışır قشر ، پوست
kışkırtı تحریك برعلیه کسی ، انگیزش
kışkırtıcı تحریك کننده ، شوراننده
kışkırtılmak تحریك شدن ، برانگیخته شدن
kışkırtmak تحریك کردن ، برانگیختن برعلیه کسی ،شوراندن
kışla قشله ، سربازخانه
kışlak قشلاق
kışlamak زمستان را بسر بردن
kışlatmak کسی را در موسم زمستان در قشلاق جای دادن که زمستان را بگذراند
kışlık مسکن یا محل زمستانی ، لباس یا هرچیزی که مربوط به زمستان باشد
kıt قحط ، نایاب ، کم
kıta ۱ـ قطعه ، تکه ، بخش ۲ـ قاره ، قطعه ۳ـ شعر چند مصرعی ۴ـ ابعاد و اندازه
kıtal قتال ، کشتار
kıtık پس ماندهٔ الیاف و تکه‌های طناب یا پارچه که توی متکا و غیره پر میکنند ، سرقیچی
kıtıpiyos (عو) آشغال ، بی‌ارزش ، مزخرف ، چرند
kıtır ۱ـ بلال بودادهٔ ترکیدم ، چس‌فیل ۲ـ (عو) دروغ ، کلك ، کشك
kıtırcı (عو) دروغگو
kıtırdamak صدای خرت خرت درآوردن
kıtır kıtır ۱ـ ترد ، برشته ، تف داده ۲ـ خرت خرت صدا درآوردن (در مورد جویدن یاخوردن نان خشك وغیره)
kıtlama چای قند پهلو
kıtlaşmak کم یاب شدن ، قحط شدن
kıtlık قحطی ، قحط و غلاء ، نایابی
kıvam قوام ، غلظت
kıvamlı قوام‌آمده ، باقوام
kıvamsız ۱ـ بی‌قوام ۲ـ ناپخته ، نارس
kıvanç بهجت ، مسرت ، شادی ، سرور
kıvanç duymak مسرور شدن ، حظ کردن
kıvanmak فخر و مباهات کردن ، مسرور و خوشحال شدن.
kıvılcım جرقه ، شراره
kıvırcık ۱ـ مو یا پشم مجعد ، فرفری (موی یا پشم) ۲ـ نوعی گوسفند از جنس مرغوب دارای دنبهٔ کوچك که در ترکیه در نواحی مرمره پرورش داده میشود
kıvır kıvır مجعد ، فرفری
kıvırmak ۱ـ فرزدن مو ۲ـ پیچیدن ۳ـ تاکردن ۴ـ تو زدن پارچه ۵ـ غر و فردادن ۶ـ موفق‌شدن، از عهده برآمدن
kıvırtmak ۱ـ تو دادن یا تهٔشکستن لبهٔ پارچه ۲ـ وادار به غردادن یا چرخاندن کردن
kıvır zıvır چرت و پرت ، مزخرف ، آشغال
kıvrak چالاك ، چابك چست ، تند ، سریع
kıvranmak پیچیدن ، چرخ خوردن ، عذاب کشیدن ، در بدبختی دست و پا زدن
kıvrılma پیچ و خم ، انحناء ، خمیدگی ، التواء
kıvrılmak ۱ـ پیچیدن ، تاب خوردن ۲ـ بهم‌پیچیدن، در گوشه‌ای خود را جمع کردن و خوابیدن
kıvrım خم ، پیچ ، التواء ، پیچیدگی
kıvrım kıvrım پیچ پیچ ، پیچ درپیچ

kıvrıntı پیچ خوردگی ، تو زدگی یا تاخوزدگی لبهٔ پارچه
kıya=cinayet جنایت ، آدم‌کشی
kıyafet ۱ـ لباس ، سر و وضع ، پوشش ۲ـ لباس متحدالشکل، اونیفورم
kıyafet düşkünü بی‌سر و وضع ، بد لباس ، بی‌سر و پز
kıyafetlı لباس پوشیده ، بالباس
kıyafetsiz بی‌سر و پز ، بد لباس ، بی ریخت
kıyak (عو) خوب ، قشنگ ، خوشگل ، زیبا
kıyam ۱ـ قیام ، ایستادن ، برخاستن، بپاخاستن ۲ـ ایستادن در نماز ۳ـ عصیان ، شورش
kıyamamak از دل نیامدن ، وجدان یا قلب قبول نکردن ، رحم کردن، دلسوختن
kıyamet ۱ـ قیامت ۲ـ بلند شدن ، بپا ایستادن ۳ـ پر سر و صدا ، شلوغ
kıyas قیاس
kıyasen از روی قیاس ، قیاسا
kıyasıya بی‌رحمانه ، باشقاوت ، بقصد کشت
kıyasî قیاسی ، از روی قیاس و قاعده
kıyaslamak قیاس کردن ، مقایسه کردن ، تطبیق کردن
kıyaslanmak مقایسه شدن
kıydırmak بوسیلهٔ دیگری گوشت را قیمه قیمه کـردن یـا از ماشین گوشت‌کشی درآوردن
kıyı ۱ـ ساحل ، کنار ۲ـ حاشیه ، کناره
kıyıcı ۱ـ قیمه کننده ، قطع کننده ، خرد یا ریز ریز کننده (گوشت وغیره) ۲ـ بی‌رحم، ظالم، غدار
kıyık بریده شده ، تکه
kıyılmak ۱ـ بریده شدن ، قطع شدن ۲ـ انجام شدن عقد (نکاح)
kıyım طرز قیمه‌کردن ، طرز برش یا قطع
kıyımlı طرز خرد یا ریز یا قیمه شدن
kıyma ۱ـ گوشت ماشین شده یا چرخ شده ۲ـ ظلم ، قصد جان
kıymak ۱ـ قیمه کردن ، بریدن ، ریز کردن، خرد کردن ۲ـ دریغ نکردن، مضایقه‌نکردن ۳ـ رحم نکردن،قصدجان کردن، بیرحمانه معامله کردن
kıymalı قیمه دار ، دارای گوشت چرخ کرده یا خرد کرده یا ریز کرده ، قیمه‌ای
kıymet قیمت ، بها ، ارزش ، ارج
kıymetli پرقیمت ، ذیقیمت ، عزیز
kıymetlendirmek قیمت دار کردن ، پرارزش کردن ، بقیمت رساندن، مفید ساختن ، حرام نکردن
kıymetsiz بی‌ارزش ، بی‌قیمت ، بی‌ارج ، خوار
kıymettar قدر شناس
kıymık خار ، تیغ (مربوط به تخته یا استخوان)
kıymıklı خار دار ، تیغ‌دار ، پر از خار
kıyye (قد) اوقه ، اوقیه ، حقه (واحد وزن برابر ۴۰۰ درم)
kız ۱ـ دختر ، دوشیزه ، صبیه ۲ـ باکره ۳ـ ماده
kızak سورتمه ، درشکه یا ارابهٔ برفی که بوسیلهٔ سگ یا گوزن کشیده میشود
kızaklık زیر کاری از گچ که زیر تخته‌های کف اطاق یا زیر سرهای تخته فرش سقف یا کف‌بنا گذارده‌میشود
kızalak نوعی لالهٔ وحشی
kızamık سرخک
kızamık çıkarmak سرخک درآوردن
kızamıkçık سرخک سبک یا آسان

kızan پسر ، جوانك ، جوان جسور و مسلح ، جوانهای دلیر یاجسوری که در دهات هستند
kızarma سرخ یا قرمز شدگی
kızarmak ۱ـ سرخ شدن ، قرمزشدن ۲ـ سرخ شدن یا رسیدن (میوه) ۳ـبرشتهشدن۴ـ خجالت کشیدن، ازخجالت سرخ شدن ۵ـ بدن از آفتاب سرخ شدن یا قرمزشدن
kızartı سرخی ، کورك یا لکهٔ سرخی که روی دست یا بدن پیدا میشود
kızartma ۱ـ سرخ کردنی ، عملسرخ کردن ۲ـ خوراك گوشت و سیب زمینی سرخ کرده ، گوشت سرخ کرده ، یخنی
kızartmak برشته یا کباب کردن ، سرخ کردن
kızböceği حشرهٔ بالدار که روی‌آب می‌پرد و سر بزرگ و بالهای شفاف دارد
kızdırmak ۱ـگرم کردن ۲ـ اوقات را تلخ کردن ، عصبانی کردن ، خشمناك کردن
kızgın ۱ـگرم شده ۲ـ قرمز شده ۳ـعصبانی، اوقات‌تلخ، خشمناك
kızgınlık عصبانیت ، خشم
kızgırmak ۱ـ سوت زدن مار ۲ـ صدای نازك و شدیدی که باز در موقع فرودآمدن بر سر صید از خود بیرون می‌آورد
kızıl ۱ـ سرخ ، قرمز ۲ـ (طب) مخملك ۳ـ (مج) شدید ، تند ، متعصب ۴ـ (مج) کمونیست
Kızılay هلال احمر
kızılbaş قزل‌باش ، به علوی‌های شیعه در ترکیه میگویند
kızılca نسبتاً سرخ یا قرمز
kızılcık زغال اخته
kızıldeniz دریای سرخ ، بحراحمر
Kızılhaç صلیب سرخ
kızılısı=(eyyamı) **bahur** ایام هفت روزهٔ شدت گرمای مرداد (نیمهٔ دوم تموز)
kızılkanat نوعی ماهی کوچك دارای بال‌های قرمز
kızılkuyruk نوعی گنجشك حشره‌خوار
kızıllık ۱ـ سرخی ، قرمزی ۲ـ شفق‌سرخ، سرخی که‌درآسمان موقع غروب آفتاب دیده میشود
kızılmak عصبانی‌شدن
kızılötesi (فیز) نور ماوراء سرخ
kızılyaprak مامیران ، گیاهی است دارای گلهای‌زرد که در کنارراه‌ها می‌روید
kızılyara=**şirpençe** (طب) کفگیرك ، دمل دردناك زیر پوست که ابتدا سرخ رنگ است بعد از چند جا سر باز میکند و چرك می‌آید
kızılyürük=**yilancık** باد سرخ
kızışık شدید ، گرم و پرحدت
kızışmak ۱ـ شدت و حدت پیدا کردن ۲ـ به غیرت آمدن ، با حرارت کارکردن ، گرم شدن ۳ـ شهوت پیدا کردن حیوانات برای جفت شدن
kızıştırmak بازارگرمی کردن ، دعوا را گرم کردن ، بجان هم انداختن ، گیراندن ، تحریك و تشویق کردن
kızkardeş خواهر ، همشیره
kızlık ۱ـ دوشیزگی ، دختر بودن ۲ـ دخترگی ، بکارت
kızmak ۱ـگرم شدن ، داغ شدن روغن ۲ـ عصبانی یا اوقات تلخ شدن ۳ـ به‌تخم‌آمدن طیور
ki که (حرف ربط)

kibar موقر ، نجیب ، بزرگ زاده ، باتربیت ، آقامنش
kibarlaşmak ۱- باتربیت شدن ۲- بدوران رسیدن ، خود راگم کردن
kibarlık نزاکت ، بزرگی ، آقامنشی، نجابت ، تربیت و ادب
kibir کبر ، غرور ، نخوت
kibirlenmek مغرور شدن ، تکبر کردن
kibirli متکبر ، مغرور
kibrit کبریت
kifayet ۱- کفایت ، کافی بودن ۲- لیاقت ، قابلیت
kifayetli کافی ، باکفایت ، بالیاقت ، با قابلیت
kifayetsiz غیر کافی ، بی‌کفایت ، بی‌لیاقت ، نالایق
kik قایق باریك دراز برای مسابقه
kikirik لاغر ، ضعیف ، نحیف
kikla نوعی ماهی
kiklon طوفان ، گردباد
kil گل رس
kilap کلاب ، سگ‌ها
kile واحد مقیاس حجم گندم (تقریباً ۳۶ کیلو) ، کیله
kiler انبار آذوقه ، گنجه یا اطاق آذوقه، سرداب
kilerci (قد) آبدار ، پیشخدمت
kilermeni (طب) نوعی گل رس قرمز رنگ که سابقاً در طب مورد استعمال داشته
kilim کلیم
kilise کلیسا
kilit قفل ، قفل مغزی یا قفل آویز
kilitlemek قفل کردن ، کلید کردن
kilitlenmek قفل شدن ، بسته شدن
kilitli قفل شده ، کلید شده ، بسته
kilitsiz بدون قفل ، بی قفل و بست ، بی کلید
kiliz نی
kilizman=kamışlık نیستان
killi گلی ، گل‌دار ، محتوی گل رس
kilo کیلو
kilo almak چاق شدن ، به وزن انسان اضافه شدن
kilogram کیلوگرام
kilogramkuvvet (فیز) واحد قوه (۹۸۱،۰۰۰ دین)، کیلوگرام قوه
kilogrammetre (فیز) کیلوگرام متر (قوتی که برای بلند کردن یك کیلوگرام وزن به‌بلندی یك متر مصرف میشود)
kilometre کیلومتر ، یکهزار متر
kilovat (فیز) کیلووات ، واحد مقیاس الکتریسته (یکهزار وات)
kils سنگ آهك ، گچ ، کلس
kilsî آهکی ، گچی
kilte یك بغل ، یك دسته
kîlükal قیل و قال ، سروصدا ، غیبت
kilüs=keylus کیلوس ، عصاره ، شیره ، غذائی که در حین گوارش از معده وارد رودهٔ کوچك میشود و در آنجا تحت‌تأثیر شیره‌هائی که‌داخل آن میگردند بصورت مایعی‌شبیه شیر درمی‌آید که کیلوس نامیده میشود
kilye=böbrek کلیه
kim ۱- کسی ، چه کسی ۲-(قد) که.... (حرف ربط)
kimesne=kimse (قد) کسی ، کس ، هر کس ، هیچکس
kimlik هویت
kimono روپوش آستین‌گشاد خانگی‌زنانه
kimse هر کس ، کسی ، کس ، هیچکس
kimsecik احدی ... ، هیچکس
kimsesiz بی کس وکار ، بی کس ، تنها ،

kızan پسر ، جوانك ، جوان جسور و مسلح ، جوانهای دلیر یاجسوری که در دهات هستند
kızarma سرخ یا قرمز شدگی
kızarmak ۱- سرخ شدن ، قرمزشدن ۲- سرخ شدن یا رسیدن (میوه) ۳-برشته‌شدن ۴- خجالت کشیدن، ازخجالت سرخ شدن ۵- بدن از آفتاب سرخ شدن یا قرمزشدن
kızartı سرخی ، کورك یا لکهٔ سرخی که روی دست یا بدن پیدا میشود
kızartma ۱- سرخ کردنی ، عمل‌سرخ کردن ۲- خوراك گوشت و سیب زمینی سرخ کرده ، گوشت سرخ کرده ، یخنی
kızartmak برشته یا کباب کردن ، سرخ کردن
kızböceği حشرهٔ بالدار که روی‌آب می‌پرد و سر بزرگ و بالهای شفاف دارد
kızdırmak ۱-گرم کردن ۲- اوقات را تلخ کردن ، عصبانی کردن ، خشمناك کردن
kızgın ۱-گرم شده ۲- قرمز شده ۳-عصبانی، اوقات‌تلخ ، خشمناك
kızgınlık عصبانیت ، خشم
kızgırmak ۱- سوت زدن مار ۲- صدای نازك و شدیدی‌که باز در موقع فرودآمدن بر سر صید از خود بیرون می‌آورد
kızıl ۱- سرخ ، قرمز ۲- (طب) مخملك ۳- (مج) شدید ، تند ، متعصب ۴- (مج) کمونیست
Kızılay هلال احمر
kızılbaş قزل‌باش ، به علوی‌های شیعه در ترکیه میگویند
kızılca نسبتاً سرخ یا قرمز
kızılcık زغال اخته
kızıldeniz دریای سرخ ، بحراحمر
Kızılhaç صلیب سرخ
kızılısı = (eyyamı) bahur ایام هفت روزهٔ شدت گرمای مرداد (نیمهٔ دوم تموز)
kızılkanat نوعی ماهی کوچك دارای بالهای قرمز
kızılkuyruk نوعی گنجشك حشره‌خوار
kızıllık ۱- سرخی ، قرمزی ۲- شفق‌سرخ، سرخی که‌در آسمان موقع غروب آفتاب دیده میشود
kızılmak عصبانی‌شدن
kızılötesi (فیز) نور ماوراء سرخ
kızılyaprak ماميران ، گیاهی است دارای گلهای‌زرد که در کنارراه‌ها می‌روید
kızılyara = şirpençe (طب) کفگیرك ، دمل دردناك زیر پوست که ابتدا سرخ رنگ است بعد از چند جا سر باز میکند و چرك می‌آید
kızılyürük = yilancık باد سرخ
kızışık شدید ، گرم و پرحدت
kızışmak ۱- شدت و حدت پیدا کردن ۲- به غیرت آمدن ، با حرارت کار کردن ، گرم شدن ۳- شهوت پیدا کردن حیوانات برای جفت شدن
kızıştırmak بازارگرمی کردن ، دعوا را گرم کردن ، بجان هم انداختن ، گیراندن ، تحریك و تشویق کردن
kızkardeş خواهر ، همشیره
kızlık ۱- دوشیزگی ، دختر بودن ۲- دخترگی ، بکارت
kızmak ۱-گرم شدن ، داغ شدن روغن ۲- عصبانی یا اوقات تلخ شدن ۳- به‌تخم‌آمدن طیور
ki که (حرف ربط)

kibar موقر ، نجیب ، بزرگ زاده ، باتربیت ، آقامنش
kibarlaşmak ۱- باتربیت شدن ۲- بدوران رسیدن ، خود راگم کردن
kibarlık نزاکت ، بزرگی ، آقامنشی، نجابت ، تربیت و ادب
kibir کبر ، غرور ، نخوت
kibirlenmek مغرور شدن ، تکبر کردن
kibirli متکبر ، مغرور
kibrit کبریت
kifayet ۱- کفایت ، کافی بودن ۲- لیاقت ، قابلیت
kifayetli کافی ، باکفایت ، بالیاقت ، با قابلیت
kifayetsiz غیرکافی ، بی‌کفایت ، بی‌لیاقت ، نالایق
kik قایق باریك دراز برای مسابقه
kikirik لاغر ، ضعیف ، نحیف
kikla نوعی ماهی
kiklon طوفان ، گردباد
kil گل رس
kilap کلاب ، سگ‌ها
kile واحد مقیاس حجم گندم (تقریباً ۳۶ کیلو) ، کیله
kiler انبار آذوقه ، گنجه یا اطاق‌آذوقه، سرداب
kilerci (قد) آبدار ، پیشخدمت
kilermeni (طب) نوعی گل رس قرمز رنگ که سابقاً در طب مورد استعمال داشته
kilim کلیم
kilise کلیسا
kilit قفل ، قفل مغزی یا قفل آویز
kilitlemek قفل کردن ، کلید کردن
kilitlenmek قفل شدن ، بسته شدن
kilitli قفل شده ، کلید شده ، بسته
kilitsiz بدون قفل ، بی قفل و بست ، بی کلید
kiliz نی
kilizman=kamışlık نیستان
killi گلی ، گل‌دار ، محتوی گل رس
kilo کیلو
kilo almak چاق شدن ، به وزن انسان اضافه شدن
kilogram کیلوگرام
kilogramkuvvet (فیز) واحد قوه (۹۸۱،۰۰۰دین)، کیلوگرام قوه
kilogrammetre (فیز) کیلوگرام متر (قوتی که برای بلند کردن یك کیلوگرام وزن به‌بلندی یك متر مصرف میشود)
kilometre کیلومتر ، یکهزار متر
kilovat (فیز) کیلووات ، واحد مقیاس الکتریسته (یکهزار وات)
kils سنگ آهك ، گچ ، کلس
kilsî آهکی ، گچی
kilte یك بغل ، یك دسته
kilükal قیل و قال ، سروصدا ، غیبت
kilüs=keylus کیلوس ، عصاره ، شیره ، غذائی که در حین گوارش از معده وارد رودهٔ کوچك میشود و در آنجا تحت‌تأثیر شیره‌هائی که‌داخل آن میگردند بصورت مایعی‌شبیه شیر درمی‌آید که کیلوس نامیده میشود
kilye=böbrek کلیه
kim ۱- کسی ، چه کسی ۲-(قد) که.... (حرف ربط)
kimesne=kimse (قد) کسی ، کس ، هر کس ، هیچکس
kimlik هویت
kimono روپوش آستین‌گشاد خانگی‌زنانه
kimse هر کس ، کسی ، کس ، هیچکس
kimsecik احدی ... ، هیچکس
kimsesiz بی کس و کار ، بی کس ، تنها ،

غریب
kimüs=keymus پخت غذا در معده ، غذائی که درمعده پخته وقابل‌هضم شده باشد
kimya شیمی ، کیمیا
kimyacı=kimyager شیمیست
kimyager شیمیست
kimyagerlik شغل شیمیستی
kimyasal=kimyevi شیمیائی
kimyevî شیمیائی
kimyon زیره
kimyonî رنگ زیتونی ، رنگ سبز روشن
kin کین ، کینه ، عداوت ، انتقام
kinaye کنایه ، اشاره
kinayeli کنایه دار
kin beslemek کینه‌توزی ، کینه در دل نگاهداشتن
kinci کینه دار ، کینه توز
kindar=kinci پر کینه ، کینه دار ، کینه توز
kin gütmek=kin beslemek کینه در دل گرفتن ، کینه توزی
kirişi kırmak (عو) بند را پاره‌کردن، فرار کردن
kirişleme=kılıçlama تیر یا الوار ریختن‌یاکارگذاردن‌روی شیروانی
kirişlemek بند انداختن به‌کمان
kirizme بیل زدن بطورعمیق یا گود، بیل زدن و زیر و رو کردن خاك
kirlenmek ۱ـ کثیف شدن ، چرك شدن ۲ ـ لکه‌دار شدن ، بی‌آبروشدن ۳ـ پیدا شدن حالت حیض یـا عادت ماهیانگی یا قاعدگی در زنان
kirletmek ۱ـ کثیف‌کردن ، چرك کردن ۲ـ آبرو ریختن، لکه‌دار کردن ۳ـ هتك ناموس کردن ۴ـ زیر خود را کثیف کردن (بچه)
kirli ۱ـ کثیف ، چرك ۲ـ زن حائض ۳ـ لباس یا رخت چرك
kirlilik کثافت ، چرکی
kirman حصار ، قلعه
kirmen چرخك ، دوك ، ماسورهٔ نخ ریسی
kirpi خارپشت ، جوجه تیغی ، تشی
kirpik مژه ، مژگان
kirtil تله‌ای‌که از نرده‌های نازك ساخته میشود برای صید ماهی
kisbî اکتسابی ، کسبی
kispet (کسوت) شلوار تنگ چرمی‌که پهلوانها در کشتی‌گیری می‌پوشند
kise=kese کیسه ، جیب
kisra کسری ، خسرو ، عنوان سلاطین ساسانی
kisve کسوه ، رخت ، لباس، جامه ، پوشاك
kişi شخص ، نفر، کس ، آدم
kişilik ۱ـ شخصیت ، مردانگی ۲ـ انسانیت ۳ـ مقداریامیزان کافی برای یك نفر
kişilik dişi خارج از حدود انسانیت و مردانگی ، غیرانسانی
kinematik (فیز) جنبش یاحرکت شناسی، علم وابسته به تحقیق جنبش و حرکت اجسام
kinetik (فیز) جنبشی ، حرکتی ، مربوط به‌حرکت یاجنبش
kinin کنین ، گنه‌گنه
kip (دس) صیغهٔ افعال ، نمونه ، معیار ، قالب ، شکل
kir کثافت ، چرکی ، گرد و خاك
kira کرایه ، اجاره
kiracı مستأجر ، همسایه ، کرایه‌نشین
kiralamak اجاره‌کردن ، کرایه‌کردن
kiralı کرایه‌ای ، اجاره‌ای
kiralık کرایه‌ای ، اجاره‌ای ، برای‌کرایه یا اجاره
kiram کرام ، گرامی ، عزیز ، محترم

kiraya vermek اجاره دادن، کرایه‌دادن
kiraz=kirez گیلاس (میوه)
kirazlık باغ درخت گیلاس
kirde نوعی نان که از آرد ذرت درست میکنند
kireç آهك
kireççi آهك فروش
kireçkaymağı گردی است عبارت از کلرور آهك که بوی کلر میدهد برنگ سفید مایل بزرد برای ضد عفونی وهمچنین دررختشوئی برای‌سفیدکردن لباسهابکارمیرود
kireçleme حالت آهکی پیدا کردن کالسیفیکاسیون
kireçlemek سفیدکردن، آهك مالی کردن
kireçleşmek ۱ــ آهکی شدن ، بصورت آهك در آمدن ۲ــ جمع شدن نمکهائی از قبیل کالسیم کربنات وکالسیم اکسالات در پردهٔ انساج نباتات
kireçli آهکی ، آهك دار
kiremit سفال یا آجر سفالی که برای پوشش شیروانیها بکار می‌رود
kirez=kiraz گیلاس (میوه)
kiriş ۱ــ زه ، رودهٔ تابیده که برای سیم ساز بکارمیرود ۲ــ زه یا بند کمان ۳ــ تخته یا تیرهای پهن‌ضخیم که‌درشیروانی کار گذارده میشود برای میخ کردن سر تخته های سقف وشیروانی ۴ــ وتر، خط راستی که در دو نقطه منحنی یا قوسی رابهم متصل میسازد
kişilikli باشخصیت ، بامروت ، دارای حس انسانی
kişiliksiz بی‌شخصیت
kişizade شریف ، اصیل
kişmiş نوعی کشمش سیاه بی‌دانه
kişnemek صیحه کشیدن اسب

kişniş گشنیز
kisver=ülke کشور ، مملکت
kitabe کتیبه ، نوشته‌های حك شدهٔ روی تخته یاسنگ ، لوح تخته‌ای یا سنگی سر درب عمارت
kitabet کتابت ، نویسندگی، خوشنویسی، منشی‌گری
kitabevi مغازهٔ کتاب فروشی
kitabiyat فهرست کتابهای اثر یك نویسنده ، کتابهای وابسته به یك مبحث
kitap ۱ــ کتاب ۲ــ کتاب مقدس دینی یا آسمانی
kitapçı کتابفروش
kitapçılık کتابفروشی
kitaphane=kitabevi کتابفروشی
kitaplık ۱ــ قفسه یا گنجه یا اطاق جای‌کتاب، انبار جای کتاب ۲ــ کتابخانه
kitapsız ۱ــ بی‌کتاب ۲ــ کسی که کتب مقدسهٔ آسمانی را قبول ندارد
kitar=kitara=gitar گیتار
kitara گیتار
kitin مادهٔ شاخی که پوسته یا اسکلت حشرات سخت پیکر را تشکیل میدهد
kitle=kütle توده ، انبوه
kitlemek=kilitlemek (عو)کلیدکردن، قفل کردن
kitli=kilitli قفل شده ، کلید کرده
kitre کتیرا ، صمغی که از درخت گون گرفته میشود
kiyanus (شیم) گازی مرکب از کاربن و آزوت
kiyaset کیاست ، هوشیاری ، زیرکی
kizir کمك بخشدار در دهات
kiyotin=giyotin گیوتین
klâkson=korna بوق اتومبیل

klân کلان ، قبیله ، طایفه
klâpa برگردان یقه ، یقه‌برگردان لباس
klârnet قره‌نی
klâsik ۱ــ کلاسیك ، تالیف یا اثر یا نگارشی که با وجود گذشت زمان سرمشق ومورد استفاده و دارای قیمت واهمیت است ۲ــ مربوط به ادبیات‌باستانی وسبکی که پای‌بند به بعضی از قواعد صنعت و اصول قدیم است ۳ــ کهنه و قدیم
klasör دوسیه یا پوشهٔ مقوائی ، کلاسور
klavsen نوعی آلت موسیقی‌که قبل از پیانو معمول بوده و مانند پیانو ردیف جای انگشت داشته که با تماس به‌آنها صداهای فلزمختلف خارج میشده
klavye جای انگشتی‌های پیانو یا ارگ یا ماشین تحریر ، ردیف جای انگشتی
klinik ۱ــ کلینیك ۲ــ محلی که مریض‌ها را معاینه میکنند ۳ــ اطاقهای مریضخانه که‌انترن‌هایادانشجویان طب در آنجا تجربه می‌یابند
klering معاملات پایاپای ، تهاتر
klişe ۱ــ کلیشه ۲ــ (مج) کلمات‌یاعبارات تکراری بدون اینکه مطلب تازه‌ای داشته باشد ، یکنواخت ، مبتذل
klişeci کلیشه ساز
klor کلر ، یکی از شبه فلزات
klorofil کلروفیل، ماده سبز نباتی یا گیاهی
kloroform کلروفورم ، مایع بیهوشی که در عمل جراحی بکار برده میشود
kloş دامن زنانه که قسمت پائین آن خیلی گشاد است ، کلوش
klüp kulüp کلوپ ، دانشگاه

koalisyon ائتلاف (در کابینه وزراء)
koalisyon kabinesi کابینهٔ ائتلافی یا مؤتلف
kobalt کوبالت ، فلزی سفید مایل به قرمز رنگ که از آهن سخت‌تر و شکننده‌تر است (شماره اتمی آن ۲۷ میباشد)
kobay خوك هندی ، حیوانی است شبیه خرگوش قدری کوچك تر که در لابراتوارهاروی‌آنها آزمایش‌های طبی انجام میدهند
kobra مارکبرا ، مارعینکی
koca ۱ــ شوهر ، زوج ، شو ، ۲ــ بزرگ ، عظیم ، گنده ۳ــ مسن ، پیر ، سالخورده ، فرتوت
kocabaş حیوانات‌کله بزرگ مانند گاو و اسب و الاغ و غیره ، کله‌گنده
kocabaşı کدخدای ده
kocakafâ آدمی که‌کله‌اش گنده و بزرگ است ، (مج) احمق ، کله خر
kocakarı پیرزن ، عجوزه
kocakarı ilâcı دواهای خاله زنانك
kocakarı soğuğu سرمای پیره‌زن ، بردالعجوز (بردالعجز)
kocalak زغن ، پرنده‌ایست قدری کوچکتر از کلاغ جزو بازهای درنده ومتوسط القامه است
kocalaşmak پیر شدن
kocalı شوهردار
kocalık ۱ــ شوهری ، شوهر بودن ۲ــ پیری ، فرتوتی
kocaltmak پیر کردن
kocamak پیرشدن ، فرتوت شدن
kocaman عظیم‌الجثه، خیلی بزرگ،گنده
kocaoğlan پسرهٔ گنده، (عو) خرس‌گنده
kocasız ۱ــ بیوه ، بی‌شوهر ۲ــ شوهر نکرده
kocatmak = kocaltmak پیر کردن

kocayemiş=kocayemişi نوعی توت جنگلی شبیه توت‌فرنگی که گلهای آن سفید یا قرمز وبرگهایش در دباغی بکار برده میشود
kocuk=gocuk نیم تنهٔ بلندی که آستر آن از پوست وپشم گوسفند باشد، پوستین نیم تنه
kocunmak بخود گرفتن و دستپاچه یا ناراحت شدن ، دلگیر شدن و بخود پیچیدن
kocuşmak=kucakiaşmak همدیگر را بغل گرفتن یا بغل کردن
koç قوچ ، گوسفند شاخ دارجنگی
koçak جوانمرد ، جسور ، شجاع
koçan ۱ـ ته شوش ،ته چك ، ته قبض ۲ـ چوب ذرت ، مغز یا چوب وسط کاهو
koçbaşı (قد) سرستون یا تیری که درقدیم برای بستن درب قلعه بکار برده میشده
koçboynuzu چنگك یا حلقه جفتی که بدیوار کوبیده طناب به آن می‌بندند
koç burcu=Zodyak برج حمل
koçkar قوچ جنگی
koçmak=kucaklamak ۱ـ بغل گرفتن ، در آغوش کشیدن ۲ـ (koçmak)= جفت شدن حیوان نر و ماده
koçu ۱ـ کالسکه ، دلیجان ، نوعی ارابه قدیمی ۲ـ انبار یا مخزن غله که روی تیرها و پایه‌های ستونی می‌سازند
koçyiğit جوان قوی و خوش هیکل ، جوان جسور و دلیر
koçyumurtası دنبلان
kodaman=kocaman ۱ـ بزرگ ، گنده ، عظیم‌الجثه ۲ـ اعیان ، اشراف ، (عو) کله‌گنده
kodein کودئین ، کدئین ، یکی از الکالوئیدهائی که از تریاك بدست می‌آورند از مشتقات مرفین است
kodeks کتاب رسمی حاوی فرمول دواجات ، دفترچه فرمول داروجات
kodes (عو) محبس ، زندان ، هلفدونی
kodoş قرمساق ، جاکش ، دیوث
kof ۱ـ پوچ ، پوك ، توخالی ، بی‌مغز ۲ـ احمق ، ابله
kofa گیاه حصیربافی
kofana نوعی ماهی ، ماهی لوفر بزرگ
kofluk پوچی ، توخالی بودن ، پوکی
kofti (عو) چرت ، حرف دروغ و توخالی ، مزخرف
koğ=kov غیبت ، مذمت ، بدگوئی
koğalamak=kovalamak تعقیب کردن ، دنبال کردن ، راندن ، عقب سر کردن
koğuş=kovuş بخش ، کریدور ، اطاق بزرگ محبس ، سلول محبس ، اطاق بزرگی مانند مریضخانه یا سربازخانه که عدهٔ زیادی در آن میخوابند
kok زغال کك
koka نباتی که از آن کوکائین میگیرند
kokain کوکائین
kokainoman کسی که کوکائین را مانند انفیه به دماغ میکشد
kokar متعفن ، بدبو ، گندیده ، بودار
kokarca گربه قطبی یانوعی راسو که بوی بدی از آن استشمام میشود
kokart نشان جلو کلاه رسمی یانظامی
koket زن شوخ و شنگ، شیك، آخرین مدپوش ، عشوه‌گر
koklamak بوئیدن ، بو کردن
koklaşmak ۱ـ همدیگر را بوئیدن

۲ــ (مج) با هم توافق کردن ، با هم ساختن

koklatmak بویانیدن

koklatmamak ۱ــ بو نرساندن ۲ــ (مج) نم پس ندادن ، به کسی چیزی ندادن یا خبری نرساندن

kokmak ۱ــ بو دادن ، بوگرفتن ، بو کردن ۲ــ فاسد شدن ۳ــ (مج) نشان یاعلامت چیزی ظاهر شدن

kokmuş بوگرفته ، متعفن‌شده ، بدبو شده، فاسد شده، خراب شده ۲ــ (مج) بی‌حال ، تنبل ، بی‌حرکت

kokona درقدیم به زنهای پیر یونانی یا مسیحی میگفتند

kokoreç کباب روده ، روده را روی سیخ کباب پیچیده کباب میکنند

kokoroz ۱ــ بلال ۲ــ (مج) بدگل ، بی قواره ، زشت

kokorozlanmak سفت و سخت راه رفتن وحالت غرور و تکبر بخودگرفتن

kokot قحبه ، فاحشه ، روسپی

kokoz (عو) فقیر غنی‌نما ،گدا باد داره

kokozlamak همه پولهای خودرا بیهوده خرج کردن و محتاج و بی پول ماندن

kokteyl ۱ــ کوکتیل ، مخلوط چند نوع مشروب ۲ــ ضیافتی که فقط مشروب و مزه میدهند

koku ۱ــ بو ، بوی ، رایحه ۲ــ (مج) جزئی ، مقدار کم

kokulu ۱ــ بودار، رایحه‌دار ۲ــ معطر، خوشبو

kokusuz بی‌بو ، بی رایحه

kokuşmak=kokmak ۱ــ بوئیدن ۲ــ متعفن شدن ، بوی گرفتن ، فاسد شدن

kokutmak ۱ــ بوی بد در کردن ، بدبو کردن ۲ــ خراب وفاسد وبدبو ساختن ۳ــ (عو) کاری را طولانی و بی‌مزه نمودن

kol ۱ــ دست ، بازو ، مچ ۲ــ آستین ۳ــ شاخه ۴ــ شعبه ۵ــ دسته، دست ، هندل ماشین آلات ۶ــ دسته تار و ویلن و دیگر آلات موسیقی ۷ــ دسته کوچکی از سرباز (مانند karakol) ۸ــ اکیپ ، دسته ، گروه

kola ۱ــ آهار ، نشاسته ۲ــ چسب نشاسته ۳ــ آهار یقه

kolacı لباس شوئی که پیراهن و غیره را می‌شوید و آهار میزند

kolaçan etmek (عو) یواشکی اطراف را وارسی کردن ، سروگوش آب دادن ، سر درآوردن

kolağası (قد) رتبه‌ای در قدیم بین سروان وسرگرد (اکنون ــöny üzbaşı می گویند)

kolalamak آهار زدن

kolalanmak آهار داده شدن

kolalatmak بوسیله دیگری آهار زدن

kolalı آهار دار ، آهاری

kolan ۱ــ تنگ اسب یاالاغ ۲ــ بندپهن و صاف ۳ــ نوار پهن و کلفت که کنار پارچه‌ای دوخته شود یا در لیفه گذارده شود

kolan vurmak دربازی تاب خوردن پاها را بزمین زدن و خود را به طرف جلوهل دادن برای تندتاب خوردن

kolasız بدون آهار

kol atmak به هرطرف دست اندازی کردن مانند درختی که شاخ و برگش هرطرف را میگیرد

kolay آسان ، سهل ، راحت

kolayca بآسانی، بسادگی، بسهولت، براحتی

kolaycacık باکمال آسانی، بکمال سهولت
kolaykolay باین آسانی‌ها .... ، باین سادگی‌ها....
kolaylamak کار را آسان کردن ، نزدیك به پایان آوردن
kolaylanmak آسان شدن کار ، نزدیك به خاتمه یافتن ، راه افتادن
kolaylaşmak آسان شدن ، تسهیل شدن نزدیك به پایان رسیدن ، درحال تمام شدن بودن
kolaylaştırmak ساده کردن ، بوضعیت سهل و آسان رساندن
kolaylık آسانی ، راحتی ، رفاه ، سهولت
kolaylık göstermek مساعدت کردن ، همراهی کردن ، کمك کردن ، کار را راحت و آسان کردن
kolbaşı ۱ـ سردسته ۲ـ رئیس شعبه
kolcu (نظ) ۱ـ نگهبان ، پاسبان ، قراول ۲ـ دلال برای پیدا کردن کلفت ونوکر
kolçak ۱ـ دستکش پشمی بدون انگشت ۲ـ نیم آستین که برای چرك نشدن سردست لباسها بدست میکنند ۳ـ نوار علامتی که به بازو بسته میشود
koldaş همکار ، رفیق کار
kol demiri کلون آهنی ، میله آهنی پشت درب
kol düğmesi دگمه سردست ، دگمه سرآستین
kolej کالج، مدارس ملی یا خصوصی هم پایه متوسطه که اغلب درسها بزبان خارجی میباشد
koleksiyon کلکسیون، مجموعه انتخابی
koleksiyoncu کلکسیون چی ، کسی که کلکسیون جمع می کند
koleksiyon yapmak کلکسیون درست کردن
kolektif دستجمعی ، مشترك
kolektif şirketi شرکت با مسئولیت غیرمحدود
kolera وبا
kol gezmek نگهبانی کردن ، کشیك کشیدن، به‌نوبت‌درگشت وحرکت بودن
koli بسته پستی ، امانت پستی
koli basil باسیل یا میکروبی که درخاك ، در روده‌ها و در شهرموجود است و تولید مرض مینماید
kol kola بازو در بازوی هم نمودن ، دست دردست هم انداختن
kollamak ۱ـ درکمین بودن ۲ـ گیر آوردن ۳ـ بی فرصت گشتن ۴ـ مواظب بودن، دقت ومواظبت کردن
kollektör کلکتور دینام
kollu دسته‌دار، آستین دار
kolluk ۱ـ سرآستین ۲ـ (قد) مامور ضابطه یا پلیس
kolodyum سریشم ، مایع چسب
koloid کلوئید ، ماده سریشمی
kolon ستون ، پایه
koloni ۱ـ مستملکه ، مستعمره ۲ـ هیئت اتباع خارجی مقیم یك کشور
kolonya ادوکلن
kolordu (نظ) سپاه
kolorimetre آلت رنگ سنج
kol saatı ساعت مچی ، ساعت دستی
kolsuz ۱ـ بدون دست ۲ـ بی آستین ۳ـ بی دسته
koltuk ۱ـ مبل ، صندلی راحتی ۲ـ بغل ، زیر بغل یا زیر بازو ۳ـ (مج) چاپلوسی ۴ـ (مج) تحت حمایت گرفتن
koltukçu ۱ـ سمسار ، فروشنده اشیاء

کهنه خانگی ۲ــ چاپلوس ، متملق

koltuklamak ۱ــ زیر بغل کسی را گرفتن ۲ــ مبل را زیر خود گذاردن ۳ــ تملق گفتن ، کسی را شیر کردن ، چاپلوسی کردن

koltuklu دسته دار

koltukluk عرق‌گیر زیربغل ، پارچه یا تکه‌ای که زنها زیربغل میگذارند برای جلوگیری از عرق

kolye گل سینه ، کلیه

kolyoz نوعی ماهی ریز شبیه اسکومرو

koma اغماء ، حالت بیهوشی ، حالت نزع

komandit şirket شرکت نسبی یا تضامنی با مسئولیت محدود

kombina هیئت عمومی موسسات مشترك وابسته به یك موضوع

kombinezon ۱ــ نظم، ترتیب ۲ــ زیر پیراهن یا پیراهن بی‌آستین زنانه

komedi=komedya نمایش‌کمدی ، خنده دار ، فکاهی

komedya کمدی ، خنده‌دار ، فکاهی

komik خنده‌آور ، مضحك ، خنده دار

komiser ۱ــ کمیسر ، افسر شهربانی ، رئیس کلانتری ۲ــ نمـاینده دولت در مجمع‌ها یا کنگره‌ها یا جلسه های عمومی شرکت هـا و جمعیتها

komisyon ۱ــ کمیسیون ، انجمن ، هیئت ۲ــ حق دلالی یا حق‌العمل

komisyoncu حق‌العمل‌کار، کمیسیون‌چی، دلال معاملات

komita کمیته ، جمعیت مخفی مسلح

komitacı اعضاءکمیته‌ها یا جمعیتهای مخفی مسلح

komite انجمن ، کمیسیون ، کمیته

komodin میزیا کمد کوچك کنار تختخواب

komodor ناخدای چند کشتی‌که باهم حـرکت میکنند ، امیرالبحر دریا دار

komot کمد کشودار جای لباس

kompartman کوپه در واگن قطار

kompliman تعارفات، تعریف، خوشگوئی

komplo توطئه

komposto کمپوت

kompozisiyon انشاء ، ترکیب

kompres کمپرس ، پارچه نازك که روی زخم بسته میشود

kompresör کمپرسور ، آلت فشار

komprime حب ، قرص داروئی

komşu همسایه ، همجوار

komşuluk همسایگی ، همجواری

komut (نظ) فرمان، حکم، امر ، دستور

komuta (نظ) فرمان ، امر ، حکم

komutan (نظ) فرمانده

komutanlık (نظ) فرماندهی ، مرکز فرماندهی

komünist کمونیست، پیرومسلك‌اشتراکی

komünızm مرام‌کمونیستی ، مسلك اشتراکی

konak ۱ــ مهمانسرا، محل توقف مسافرین در بین راه ۲ــ عمارت بزرگ که درقدیم برای‌پذیرائی‌اختصاص داده میشد ۳ــ چرك یـا کپك یا کبره که روی پوست سربچه‌های شیرخوار پیدا میشود

konaklamak در اثناء مسافرت دربین راه منزل‌کردن

konca غنچه

konç ساق یا ساقه کفش یا جوراب

konçerto کنسرت ، موسیقی که بهمراهی پیانو یـا ویلن یـا دیگر آلات موسیقی نواخته میشود

konçlu ساقدار ، جوراب یا کفش‌ساقه‌دار

konçsuz بدون ساقه ، ساقه‌کوتاه

kondansatör آلت مکشفه ، کندانساتور،

جمع کردن و تمرکز دادن برق

kondurmak نشاندن ، پائین آوردن ، (مج) نسبت دادن

kondüktör کندوکتور ، ماموری که در قطار بلیط کنترل میکند یاجا نشان میدهد و به کارهای قطارومسافرین رسیدگی میکند

konfederasyon کنفدراسیون، اتحادیه ، اتحاد چند ناحیه که جمعاً دولت واحدی تشکیل دهند

konfeksiyon لباس حاضرفروش ، لباس دوخته یا حاضر برای فروش

konferans ۱ـ کنفرانس ، سخنرانی ، خطابه، ۲ـ مجلس سخنرانی و خطابه ۳ـ مذاکره یا مشاوره بین‌المللی

konferans vermek کنفرانس دادن

konferansçi سخنران ، کسی که کنفرانس میدهد

konfeti پولکهای کاغذی رنگی که در عروسی‌ها روی سرمردم و عروس و داماد میریزند

konfor راحتی ، آسایش ، وسائل راحتی و آسایش

konforlu چیزی که دارای وسائل راحت و جدید باشد

Konfüçyüs کنفوسیوس

konglomera شفته طبیعی سنگ، توده‌های سنگ و کلوخه که بمرورزمان بهم چسبیده یك پارچه شده‌اند

kongre کنگره

koni مخروط

konik ۱ـ مخروطی ۲ـ مقطع مخروطی

konişmento بارنامه کشتی

konjonktür تغییرات و تصادفات وحوادث جدیدی که در وضیعت اقتصادی کشوری پیش می‌آید امثال ترقی یا تنزل فاحش قیمتها یا فراوانی یا بحران کار و کارگر و غیره

konkav مقعر ، توگود

konkur مسابقه

konmak ۱ـ منزل کردن ، مهمان شدن در سفر ، شب بسر بردن ۲ـ نشستن پرنده یا پروانه ۳ـ گرد نشستن روی چیزی ۴ـ مفت بدست آوردن، بدون زحمت صاحب چیزی شدن ۵ـ ریخته شدن ، گذارده شدن، علاوه شدن

konsa سنگدان مرغ

konser کنسرت ، ساز و آواز هم‌آهنگ ، قطعه موسیقی که باارکستر نواخته میشود

konser vermek کنسرت دادن

konservatuvar کنسرواتوار ، مدرسه موسیقی و نمایش

konserve کنسرو ، خوراکی که درقوطی های سربسته فروش میرود

konsey هیئت مشاوره

konsol کمد آینه‌دار ، کمد یا گنجه‌کشو و آینه دار ، میز کوچك کشودار که در سه کنجی اطاق میگذارند و آینه روی آن قرار میدهند

konsolide قرضی که به قرضه طویل‌المدت تبدیل میشود

konsolit ۱ـ قرض دولتی که مدت پرداخت اصل آن نامعلوم ولی نزول آن مرتبا پرداخت میشود ۲ـ نوعی بازی ورق

konsolitçi صراف یا کمیسیونچی اسهام یا اوراق قرضه

konsolos قنسول ، کنسول

konsoloshane قنسولگری، کنسولگری، قنسول خانه

konsolosluk ۱ـ کنسولگری ۲ـ امور کنسولی

konsorsiyum کنسرسیوم ، شرکت

بزرگ انحصاری، شرکت بزرگی
که از چند شرکت دیگر برای
معاملات انحصاری تشکیل میشود

konsulto = konsültaşyon مشاوره اطباء

konsül ۱ــ کنسول در روم قدیم ۲ــ در
فرانسه بعد از انقلاب کبیر یکی
از روسای سه گانه دولت

konsültasyon کنسولتاسیون، مشاوره طبی

konşmento = konismento بارنامه
کشتی

kont کنت، عنوان اصالت درجه چهارم
در اروپا

kontak ۱ــ کنتاکت الکتریك ، اتصالی
برق ۲ــ (مج) خل ، دیوانه

kontak yapmak کنتاکت کردن ،
اتصالی پیدا کردن برق

kontenjan سهمیه تجارتی ، کنتنژان

kontes زن یا دختر کنت ، کنتس

kontör کنتور ، آلتی که برای تعیین
مقدار مصرف برق ، گاز و غیره
در خانه‌ها یا موسسات کار گذاشته
میشود

kontra ضد ، مخالف یکدیگر

kontra gitmek مخالف یکدیگر حرکت
کردن

kontralto صدای بم زن ، صدای کلفت
زنانه یا زنیکه صدای کلفت داشته
باشد

kontrast اختلاف فیمابین دوچیز ، فرق
نمایان ، تباین ، ضد

kontrat کنترات ، پیمان ، قرار داد

kontrfile گوشت پشت مازه (پشت مازو)،
گوشت باریك نرم و پزاکه در
کنار ستون فقرات پشت کمر
حیوانات موجود است

kontrol کنترل ، وارسی ، بازرسی ،
تفتیش، ممیزی

kontrolcu کنترلور ، مفتش ، ممیز

kontrplak تخته سه لائی

konu موضوع ، مطلب ، بحث

konuk مهمان

konuklamak پذیرائی کردن ازمهمان ،
مهمان کردن

konukluk ۱ــ مهمانی ۲ــ مهمان سرا
مسافرخانه ، محلی کـه مهمانان
درآنجا بسر می‌برند

konukomşu در و همسایه ، همسایگان
اطراف

konuksever مهمان‌نواز، مهمان دوست

konulmak گذاشته شدن، قرارداده شدن،
گذارده شدن

konum (ریض) وضعیت

konumluk موضع ، محل گذاردن چیزی

konur ۱ــ گندم گون ، سبزه ، تیره‌بلوطی
رنگ ۲ــ دلیر ، جسور، شجاع

konuşkan ۱ــ پرحرف ۲ــ حراف

konuşma ۱ــ صحبت ، مکالمه
۲ــ سخنرانی ، نطق ، کنفرانس

konuşmak ۱ــ صحبت کردن ، حرف زدن
۲ــ نطق کردن

konuşmamak حرف نزدن ، قهر بودن

konuşturmak بحرف آوردن ، حرف
کشیدن ، حرف در آوردن

konusulmak راجع به چیزی حرف زدن،
درباره چیزی صحبت کردن

konusulu. ۱ــ حرف زده میشود
۲ــ قابل حرف زدن

konut ۱ــ مسکن، مأوی، خانه ، اقامتگاه،
محل اقامت ۲ــ (منط) شرط
اصلی ، لازمه ، فرض

konveks = dışbükey محدب ، برآمده،
کوژ

konvoy کنووی ، قافله ، قطار اتومبیل یا
کشتیهای تجارتی که تحت حفاظت
دسته‌های مسلح حرکت میکنند ،
قافله‌یادسته‌ای‌از اتومبیل‌یاکامیون

که پشت سرهم حرکت میکنند
konyak کنیاك
kooperatif شرکت تعاونی ، کئوپراتیف
koordinasyon هماهنگی ، همکاری
koordinat (ریض) مختصات
kopal رزین یا صمغی است که دررنگ‌کاری و پرداخت وجلا بکار میرود
kopanaki نوعی قیطان ، نوار
koparılmak کنده شدن ، چیده شدن ، قطع شدن
koparmak کندن ، چیدن ، قطع کردن
kopartmak کندن ، چیدن ، قطع کردن بوسیله دیگری
kopça دگمه قلاب دار ، قزن قفلی
kopçalamak بستن با قزن قفلی ، وصل کردن یا گیردادن
kopçalanmak بسته شدن یا بهم وصل کرده شدن یا بهم انداختن چنگک قزن قفلی
kopçalı قزن قفلی‌دار ، گیر داده شده یا بسته شده با قزن قفلی
koper نوعی ماهی
kopil بچه‌کوچه‌گرد ، لاط ، بچه شیطان و شرور بی صاحب
kopmak ۱ــ کنده شدن ، قطع شدن ۲ــ شروع‌شدن(سروصدا یا نزاع) ۳ــ (مج) خیلی درد گرفتن یا ناراحت شدن یا ترسیدن
kopoy نوعی سگ شکاری پشمالو مجاری که گوشهای افتاده دارد
kopuk ۱ــ کنده شده ، قطع شده ۲ــ بابا شمل ، بی‌بند و بار ، آواره ، بی‌کار و بی‌عار
kopuz بربط ، نوعی تار قدیم ترکی
kopya ۱ــ کپیه، کپی ، سواد ، رونوشت ۲ــ تقلب در امتحانات ، کپیه گرفتن یا کپیه‌کشیدن درامتحان کتبی
kopyacı ۱ــ کسی که‌کار یا نوشته دیگران را تقلید میکند ۲ــ شاگردی که درامتحان نت می کشد یا کپیه میکند
kor=kolordu ۱ــ اختصار کلمه نظامی (kolordu) یعنی سپاه ۲ــ زغال یاهیزمی که‌کاملا آتش گرفته و سرخ شده باشد
kora (طب) داءالرقص ، نوعی مرض رعشه درعضو یا اعضاء بدن
koral (مو) نوعی سرود یا آواز دینی و روحانی
koram سلسله مراتب
koramiral (نظ) دریاسالار
kordele روبان یا نوار ابریشمی برای موی سر یابستن به بازو
kordiplomatik هیئت سیاسی خارجی ، هیئت دیپلماتیك‌کشور خارجی
kordon ۱ــ قیطان تابیده یا بافته‌گرد ، نوار ، کمربند ، رشمه ۲ــ بند یا زنجیر ساعت ۳ــ بند یا سیم تابیده برق یـا تلفن ۴ــ نوار گچ‌کاری‌یا تراشیده شده‌روی‌دیوار یامبل که‌بشکل طناب‌بافته‌تراشیده شده بـاشد ۵ــ دورکردن یـا محاصره‌ای که ازطرف دسته پلیس یانظامی و غیره به عمل آید
kordon altına almak تحت محاصره درآوردن ، محاصره کردن
korgeneral سپهبد
koridor کریدور ، دالان ، دهلیز
korindon سنگ سنباده ، سنگ شفاف و سختی که سختی آن ازالماس‌کمتر است
korkak ترسو ، بزدل ، جبون ، جبان
korkaklık ترسوئی ، ترسو بودن
korkmak ۱ــ ترسیدن ، بیم داشتن ۲ــ اندیشه کردن ، وهم کردن ،

بیمناك بودن ۳ـ پرهیز کردن.
حذر کردن،باك داشتن ۴ـ هول
و وحشت کردن

korku ۱ـ ترس ، بیم ، هراس ، وحشت،
خوف،جبن ۲ـ اندیشه،نگرانی
۳ـ خطر ، مخاطره

korkulu وحشتناك ، ترسناك ، خطرناك ،
بیمناك

korkuluk ۱ـ مترس ، هراسه ، مترسك
۲ـ طارمی ، پرچین ، نرده جلو
ایـوان دست انداز کنار پلکان
۳ـ (مج) آدم بی هنر بی کاره ،
لولوی سرخرمن

korkunç ترسناك ، وحشتناك ، خوفناك ،
وحشت آور

korkusuz بدون ترس ، بی باك ، بی ترس
و خطر

korkutmak ترسانیدن ، بیم دادن ،
مرعوب ساختن ، تهدید کردن

korluk ۱ـ منقل ۲ـ حال آتش سرخ یا
گل آتش

korna=klâkson بوق اتومبیل

korner (دربازی فوتبال) فرصت زدن
توپ ازگوشه میدان برای جریمه
کردن از طرف مقابل

kornet یك نوع سازبادی

korniş چوب پرده ، قرنیز

korno ۱ـ شاخ جای باروت ۲ـ نوعی
ساز بوقی

koro ۱ـ آواز دستجمعی یا کلام دستجمعی
کـه در صحنه از طرف عـده‌ای
خوانده یا گفته میشود، خواندن
یـا گفتن بحال دستجمعی ۲ـ
جمعی که آواز یا کلام را درصحنه
باهم میخوانند یا میگویند

korsa=korse کورست ، شکم‌بند زنانه ،
کمربند پهن مخصوص

korsan راهزن یا دزد دریائی

kort زمین تنیس ، میدان تنیس

koru بیشه یا جنگل کوچك

korucu ۱ـ قراول یا نگهبان جنگل ،
جنگلبان،دشت‌بان ۲ـ محافظ،
حافظ ، حارس ، حامی

koruk غوره ، انگور نارس

koruk suyu آبغوره

koruluk بیشه ، محل پر درخت ، جنگل
کوچك

koruma حمایت ، حراست ، حفاظت

korumak ۱ـ حمایت کردن ، حفظ کردن،
حراست ، وقایت ، صیانت کردن
دفاع کردن ۲ـ هم عیار بودن،
کافی بودن، مقابله‌کردن بامصرف
یا خرج

korunak ملجاء، پناه، محل امن و امان،
جای محفوظ

koruncak محفظه

korunmak خود را محافظه یا مدافعه
کردن . حمایت شدن

koruyucu حامی، مدافع، پشتیبان ، حافظ

korvet کشتی کوچك جنگی

kosinüs (ریض) کوسینوس، جیب تمام

koskoca=koskocaman گنده، بزرگ

koskocaman بزرگ ، گنده

koskoslanmak (عو) باتکبر راه رفتن ،
باد درگلو انداختن وباغرور راه
رفتن

kosmetik مواد معطره برای نرم کردن
پوست ، سورمه یا رنگی که زنها
پشت پلك چشم میمالند

kosmik مربوط به‌گیتی و کائنات

kosmogoni فرضیه یا اصول آفرینش
گیتی ، افسانه پیدایش گیتی

kosmos جهان ، گیتی، کائنات وعالم وجود

kostak ظریف ،اصیل ، خوش پوش

kostüm کت و شلوار ، یك دست لباس

kostümlük پارچه کت‌شلواری، پارچه‌لباسی

koşa ۱ــ همزمان ، مقارن ، باهم ۲ــ موازی ۳ــ (فل) متلازم
koşaç (دس) (منط) حرف ربط ، رابطه بین مبتدا و خبر
koşaltı دوابه ، جفت حیوان که به ارابه یا گاری یا درشکه می‌بندند
koşma ۱ــ دوندگی ، دو ، ۲ــ نوعی شعر توده مردم که بهمراهی ساز خوانده میشود
koşmaca نوعی بازی گرگم بهوا، بزن بدو
koşmak ۱ــ دویدن، شتافتن، عجله کردن ۲ــ همراه کردن ، (اسبها را) به ارابه یادرشکه بستن ۳ــ تعقیب کردن ، پی کاری دویدن
koşnil رنگ قرمز که ازحشره گرفته میشود
koşturmak دوانیدن ، دواندن، باعجله پی کاری دواندن
koşu ۱ــ مسابقه دو ، دوندگی ۲ــ مسابقه اسب دوانی
koşucu سوارکار اسب دوانی
koşuk ۱ــ (ادب) بیت شعر ۲ــ نظم ، منظومه
koşul شرط
koşulmak همراه شدن ، ملازم شدن ، بسته شدن یا مهار شدن
koşulu مهار شده ، بسته شده
koşum حشام، بندو مهار، یراق اسب ویابو
koşun قشون ، ارتش ، صف نظام ، گروه سربازان
koşuntu طایفه، قبیله ، توده
koşuşmak باهم دویدن ، همه باهم باینطرف وآنطرف دویدن
koşut=paralel موازی
kot (ریض) بلندی ، نقطه ارتفاع ، ارتفاع نقطه‌ای ازیك سطح یاتراز معین
kota صورت سهمیه خرید واردات تجارتی، سهمیه واردات تجارتی
kotarmak ۱ــ خالی کردن ۲ــ بعداز پختن غذا توی بشقاب‌ها کشیدن و تقسیم کردن، تمام کردن یا کامل کردن کاری
kotiyon نوارهای رنگی کاغذی که در مجالس رقص یا عروسی برسر عروس‌وداماد می‌پرانندیا کلاههای کاغذی که برسرمی گذارند
kotlamak ۱ــ اندازه‌گیری کردن فاصله یا ارتفاع ۲ــ رقم بندی یا نمره گذاری کردن
kotlet=pirzola کتلت دسته‌دار
kotra نوعی کرجی یا قایق مسابقه‌ای
kov=kovu=dedikodu غیبت، مذمت، بدگوئی ، سخن چینی
kova ۱ــ سطل ، دلو ۲ــ نام یازدهمین برج شمسی (برج دلو)
kovalamaca بازی بزن بدو، گرگم بهوا
kovalamak عقب سرکردن ، دنبال کسی دویدن ، تعقیب کردن
kovan ۱ــ کندوی عسل ۲ــ استوانه ۳ــ پوکه فشنگ
kovboy کاوبوی ، گاوبان یا گاوچران در امریکا
kovcu سخن چین ، خبرکش
kovdurmak بیرون کردن (از خانه یا مدرسه یاکار) بوسیله دیگری
kovlamak سخن چینی کردن
kovmak بیرون کردن ، خارج کردن ، از کار بیرون کردن
kovu سخن چینی ، غیبت
kovuk حفره ، سوراخ ، گودال
kovulmak بیرون رانده شدن ، از کار بیرون کرده شدن
kovuntu مطرود ، بیرون رانده شده
kovuş=koğuş ۱ــ اطاق بزرگ مریضخانه یا سربازخانه قشله یا خوابگاه مدرسه که در هر اطاق چندین نفرمی‌خوابند، کریدور ،

بخش ، سلول ۲ــ عمل بیرون کودن ، اخراج

kovuşturma بازپرسی ، تعقیب قانونی ، عدلیه‌ای یا اداری

kovuşturmak دنبال کردن، تعقیب کردن، تعقیب قانونی کردن

koy ۱ــ خلیج کوچك ، پیشرفتگی آب درخشکی ، خلیج نسبة کوچك یا باز ۲ــ بگذار ، بنه ، بهل

koyak=vadi وادی ، دره

koyar ملتقای دو نهر یا رود

koymak=komak ۱ــ گذاردن ، گذاشتن، نهادن ۲ــ توی چیزی جای دادن، چیزی ریختن (نمك یا آب) ۳ــ تاثیر کردن(حرف) ۴ــ ول کردن ۵ــ (امضاء) کردن یا (تاریخ) گذاردن

koyu ۱ــ تند ، شدید ، قوی ، غلیظ ، متعصب ۲ــ پررنگ‌یارنگ‌تند

koyulaşmak غلیظ شدن ، شدید شدن ، پررنگ شدن

koyulaştırmak غلیظ کردن، پررنگ کردن

koyulmak ۱ــ تشبث کردن ، تقلا و کوشش کردن ، خودرا کاملا مشغول کاری کردن ، دنبال کاری افتادن ۲ــ غلیظ شدن ، پررنگ شدن

koyuluk غلظت ، پررنگی ، شدت

koyun ۱ــ گوسفند ، ۲ــ بغل ، آغوش

koyungözü گل بابونه ، گل مروارید

koyuntu غم ، اندوه

koyuvermek ول کردن ، آزاد کردن ، مرخص کردن ، ولش کردن

koz=ceviz ۱ــ جوز، گردو ، گردکان ، ۲ــ دروزق بازی ورق بهتر

koza ۱ــ غوزه ابریشم ، پیله ۲ــ غوزه پنبه یا خشخاش و غیره

kozalaklılar از تیره درختان کاج و صنوبر وسرو که‌دارای‌میوه‌غوزه‌ای شکل هستند

koz helvası حلواگردوئی ، حلوا جوزی

koz kırmak گردو شکستن ، (مج) کار زشتی انجام دادن

kozmetik=kosmetik مواد معطره برای نرم کردن مو و پوست یا بشره ، زیبائی دهنده

kozmik=kosmik مربوط به گیتی و کائنات

kozmogoni=kosmogoni فرضیه یا اصول آفرینش گیتی ، افسانه پیدایش گیتی

kozmografya موضوع یا بحث مربوط به گیتی وعالم نجوم، کیهان شناسی

kozmoloji علم مربوط به کائنات یا گیتی

kozmonot=astronot فضانورد ، آسترونوت

kozmopolit ۱ــ کسی که جهان را وطن خود میداند ، فارغ از تعصبات حدودی یا وطنی ۲ــ شهری که در آن از ملتهای مختلف زیاد پیدا میشود

kozmos کائنات ، گیتی ، عالم ، جهان

köçek ۱ــ کره شتر ، بچه شتر ۲ــ درسابق به مردی که به لباس زن رقاصه در میآمد میگفتند ۳ــ زن رقاصه

köçekçe آهنگهای‌رقص و آواز باساز

köçeklemek زائیدن شتر

köfte کوتلت یا کتلت

köfteci کوتلت فروش

köftehor معنی اصلی «کوفته خور» است ولی‌دراصطلاح بجای‌فحش و توهین و حقارت استعمال میشود (مانند: حلوا خور ، بد جنس، پدرسوخته درفارسی)

köfter نوعی لواشك ازشیره انگورونشاسته

köftün کنجواره، کنجاره ، کنجال ، تناله یا سلف بزرك یا کتان که برای

خوراك حيوانات درست مى كنند

köhne کهنه ، فرسوده ، قدیمی

kök ۱ـ ریشه ، بیخ ، بن ، جذر ، پی ۲ـ پی،اساس،بنیان ۳ـ منبع، منشاء

kökbacaklılar تیره‌ای از حیوانات یك حجره‌ای

kökboyası ریشه روناس (برای رنگ‌قرمز استفاده میشود)

kökçü (قد) عطار

köken ۱ـ شاخه یا بوته خربوزه یاهندوانه یا کدو و غیره ۲ـ منشاء

köklemek ۱ـ ریشه کن کردن ، از ریشه درآوردن ۲ـ کوك زدن و گیر دادن دگمه‌ها روی تشك و غیره

köklenmek=kökleşmek ریشه‌کردن، محکم شدن ، ریشه دوانیدن

kökleştirmek باعث ریشه‌کردن یا ریشه دوانیدن یا تقویت شدن

köklü ۱ـ ریشه دار، پر رگ و ریشه ۲ـ اساسی ، استوار ، جای گرفته محکم

köknar درخت‌کاج ، درخت کوکنار

köksüz ۱ـ بی‌ریشه ، بی‌پایه ، بی‌بن ۲ـ (مج) سطحی ، بی اساس ، بی‌پایه و بی‌مایه

kökten اساسی ، جذری ، از بیخ و بن

kölçer زنگ گندم، آفت غله ، تلخه

köle برده، غلام ، بنده، عبد، مولی، مملوك

kölelik بردگی ، بندگی

kölemen مملوك ، طبقه غلامان مصر ، طبقه‌ای‌ازغلامان که‌درمصر اردوئی تشکیل داده حکومتی بوجود آورده‌بودندبالاخره سلطان سلیم اول خلافت را ازدست‌آن‌ها گرفت

kömeç شکل توده شدن گلهادربن ساقه مانند گل آفتاب گردان یا گل داودی ، شکل انبوه بودن گل

kömür زغال

kömürcü ۱ـ زغال فروش ۲ـ آتشکار کشتی یا لکوموتیو

kömürlesmek بحال زغال درآمدن ، زغال شدن

kömürlük جای زغالی ، انبار زغال ، زغال دانی

köpek سگ

köpekdişi دندان نیش، دندان‌ناب، انیاب

köpekgiller خانواده سگ مانند شغال و روباه و غیره

köpeklenmek منت‌کشیدن ، خواهش و تمنای زیاد کردن ، پست شدن ، خود را خوار و کوچك کردن ، تملق‌کردن

köpekleşmek منت‌کشیدن ، پست شدن ، تملق‌کردن

köpeklik پستی ، مثل سگ تملق‌کردن و منت کشیدن

köpekmemesi دمل زیر بغل

köpeküzümü=it üzümü عنب‌الثعلب، سگ انگور

köpoglu پدرسگ ، پدر سوخته

köpoğluluk حرامزادگی ، پدرسوختگی، حقه بازی

köprü ۱ـ پل ، جسر ، کرپی ۲ـ محل ناخدا یا فرمانده کشتی ۳ـ حالت پهلوانان که درکشتی‌گیری پل درست می‌کنند یعنی دو پا و سر خود را وارونه بزمین تکیه میدهندکه پشتشان بزمین نخورد

köprücü (نظ) دسته پل ساز

köprücük ترقوه ، استخوان بالای شانه ، استخوان آخورك ، چنبر

köpük کف صابون و غیره ، کف

köpüklü با کف ، کف دار ، پر کف

köpüklenmek کف‌کردن ، جوش‌آمدن و کف‌کردن

köpülemek وسط بالش و تشك و امثال آن‌را باد کمه یا دوخت محکم کردن

köpürmek ۱ــ کف کردن ، سر رفتن ۲ــ از گرما یا کهنگی ترش شدن یا جوش آمدن، کپك زدن ۳ــ (مج) عصبانی شدن

kör ۱ــ کور ، نابینا ، بی چشم ، اعمی ۲ــ کند، نبر ۳ــ کم‌نور ۴ــ (مج) بی‌دقت ، بی‌احتیاط

körbağırsak روده کور ، آپاندیسیت

körboğaz پرخور ، شکم پرست

kördüğüm گره کور

körebe بازی چشم بستنی که با پارچه چشم یکی را می‌بندند تا دیگران را پیدا کند و بگیرد

körelmek خاموش یا خاکستر شدن آتش ، کم نورشدن ، کند شدن

körfez خلیج

körkadı قاضی کور یعنی رك گو

körkandıl بدمست، سیاه مست، مست لایعقل

körkuyu چاه خشك شده یا بی‌آب

körkütük بدمست ، سیاه مست

körlenmek=körleşmek کور شدن ، کند شدن ، از کار افتادن

körleşmek کور شدن ، کند شدن ، ازکار افتادن

körleştirmek کند کردن ، سبب کند شدن گردیدن

körletmek کور کردن ، کند کردن

körlük کوری ، نابینائی

köroğlu ۱ــ کور اغلی ، نام یك شاعر مشهور خلق ۲ــ عنوان‌قهرمان داستان در ادبیات مردم ، (مج) عیال ، همسر

körpe جوان ، بچه ، تازه (درمورد انسان و سبزیجات گفته میشود)

körsümek کم نوری ، کور کوری بودن ، بضعف افتادن، رو به زوال رفتن

kör topal لنگ لنگان ، دست و پا شکسته ، سر و پا شکسته

körük ۱ــ کوره آهنگری، دم‌آهنگری، هرچیزی که شبیه کوره یا کروك یا آفتاب گیر درشکه یا فانوس قوطی عکاسی یا اکردئون باشد

körüklemek ۱ــ دم دادن یا باد زدن آتش، با کوره دم دادن ۲ــ (مج) آتش را دامن زدن ، تحریك کردن

körüklü کروك دار مانند درشکه

kös طبل ، دهل ، کوس ، طبل بزرگ

köse کوسه

kösele چرم سخت و ضخیم تخت کفش ، ته کفش

köselik کوسه گی ، کوسه بودن

kösem=kösemen بز پیش‌آهنگ ، قوچ یا قوچ یا بزجلو گله، قوچ یا بز جنگی

kösemenlik (مج) رهنمائی ، رهبری

kös kös سر راپائین انداختن وبدون توجه باین طرف وآن طرف به جلوراه رفتن،محزونانه‌بروی‌هم‌نگاه کردن

köskötürüm بکلی از پاافتاده ، مفلوج

kösnü شهوت ، میل مفرط

kösnük حیوانی که پی جفت می‌گردد یا زمان جفتگیری‌اش رسیده باشد

kösnümek زمان جفت گیری رسیدن، میل به جفت گیری پیدا کردن حیوان

köstebek ۱ــ کور موش ، موش کور زیر زمینی ۲ــ مرض غده یـا دمل گردن ، خنازیر

köstek ۱ــ زنجیر یا بند یا طنابی کوتاه که به دو پای حیوان می‌بندند که نتواند قدمهای بزرگ برداشته فرار کند ۲ــ زنجیرساعت بغلی

kösteklemek ۱ــ بند کوتاه به دو پای حیوان بستن ۲ــ مانع شدن

فلج کردن کار

köşe ۱ـ گوشه ، زاویه ، کنار ، کنج ۲ـ جای خلوت

köşebent آهن زاویه ، آهن گوشه ، گوشه بند

köşegen (هن) قطر کثیرالاضلاع ، خطی که ازیك کنار زاویه به کنارطرف مقابل فرودآید ، قاطع دو زاویه

köşek=köçek کره شتر ، بچه شتر

köşeleme خطی که بدو کنار گوشه بطور چپ و راست فرود آید ، چیزی را بطور چپ و راست قراردادن یادرمقابل زاویه یاگوشه گذاردن

köşeli گوشه دار ، زاویه دار

köşk قصر ، ویلا

kötek کتك زدن ، کتکی که با چوب یا چماق بزنند

kötü بد ، نامطلوب ، ناپسند، زشت، قبیح

kötücül بدخواه ، بد اندیش

kötülemek ۱ـ ضعیف ولاغرشدن، خراب شدن ، زشت شدن ۲ـ بدی گفتن ، غیبت ومذمت کردن

kötülenmek در حق کسی بدگوئی شدن ، مذمت شدن ، بدقلمداد شدن

kötüleşmek بحال بدی افتادن، بد شدن، خراب شدن

kötülük بدی ، آزار، اذیت ، بد جنسی ، خیانت

kötümsemek بد جلوه دادن ، با نظر بد بینی نگاه کردن ، بد شمردن

kötümser بد بین

kötümserlik بد بینی

kötürüm مفلوج ، بی‌حرکت ، فالج

kötürümlük فلج ، پاهای بی‌حرکت و بی‌حس

köy ده ، دهکده ، قریه

köylü دهاتی ، روستائی ، دهقان

köylülük دهاتی گری،روستائی بودن،دهقانی

köz اخگر ، خاکستر گرم ، آتش ضعیف درون خاکستر

kral شاه ، سلطان ، فرمانروا

kraliçe ملکه

kraliyet شاهی ، سلطنت

kramp انقباض عضله ، کرامپ ، چنگك شدن دست یا پا

krank میله لنگ موتور

kranoloji جمجمه شناسی ، علمی که از شکل جمجمه و ارتباط قابلیتهای انسانی با وضعیت و شکل جمجمه بحث میکند

krater دهانه کوه آتش فشان

kravat کراوات

kredi اعتبار تجارتی و بانکی و غیره

kredi açmak اعتبار بازکردن

kredili معتبر ، اعتبار دار، بااعتبار

kredisiz بی‌اعتبار ، غیر معتبر

krem روغن دست و صورت ، کرم

krema ۱ـ کرم شیرینی که از تخم مرغ و شیر میسازند ۲ـ خامه

krematoryum محل سوزاندن مرده‌ها

kreozot کرئوزوت ، جوهر قطران

krep کرپ‌دشین،نوعی‌پارچه ابریشمی نازك

krepon پارچه کرپن ، نوعی پارچه کش‌دار که از خودش چینهای بسیار ریز دارد

kreş آسایشگاه یا جای نگاهداری بچه‌های شیرخوار

kreten (طب) آدم ناقص الخلقه ، بیماری که دارای سر بزرگ ، صورت مدور ، گردن کوتاه و کلفت و وجود بی حس میباشد

kreton نوعی پارچه چلوارضخیم یاچیت

krikkrak نوعی سوخاری یا نان خشك دراز شیرین یانمك دار

kriko جك اتومبیل

kriminoloji جنایت شناسی ، جرم شناسی

kripton گازی که به‌نسبت نیم ملیونیم‌درهوا موجود و وزن اتمی آن ۸۲/۹۲ میباشد ، کریپتن

kristal کریستال ، بلور

kriter=kriteryum معیار ، مقیاس ، میزان ، محك

kritik ۱ــ انتقاد ۲ــ موقع بحرانی یا خطرناك

kritisizm مسلك انتقادی ، انتقاد ، خرده‌گیری

kriyoskopi (فیز) شعبه علم فیزیك که راجع بــه قانون انجماد مایعات نمکی مطالعه میکند

kriz بحران، حالت شدت یا بحران اموریا وضعیت مریض

krizalit دوره استحاله حشره در پیله یا خارج پیله قبل از پروانه شدن

krizantem گل داودی

kroki کروکی ، طرح، نقشهٔ مسوده عمومی

krom کروم، فلزی است که وزن مخصوصش ۶/۹۲ ودرحرارت ۱۵۱۴ درجه ذوب میشود

kromatık مربوط به رنگ‌ها ، لونی ، (مو) یك سلسله اصواتی‌که بانیم پرده بالا میرود یاپائین می‌آید

kromatin کرهٔ لونیه ، یك ماده پرتو ـ پلاسمی رنگ‌کننده‌قوی که‌درهسته حجره‌ها یــا سلول‌ها تولید رنگ می کند، کروماتین بشکل کره‌های کوچك میباشد که اساس فیزیکی وراثت تلقی میشود

kromosfer طبقه هیدروژنی که در اطراف کره آفتاب میباشد، محیط قرمز رنگ کره خورشید

kromozom کروموزوم ، لیفهائی که در سلولهاموجود است ووسیله انتقال قــابلیتهای فردی به افراد دیگر میباشد تعدادآنها درسلول انواع مختلف متفاوت است (در انسان تعدادکروموزوم‌ها ۲۴جفت‌است)

kronik مزمن ، کهنه

kronoloji علم ترتیب تاریخ ، ترتیب وقایع از لحاظ زمان یا تاریخ

kronometre کرونومتر،ساعت حساس‌دقیق

kruvazör رزمناو ، نبرد ناو ، کشتی جنگی بزرگ

ksenon اکسنن ، گازی‌که درهوا به نسبت خیلی کم (یك بیست ملیونیم) موجود است

ksilofon نوعی سازکه دریونان قدیم با دوچوب نواخته میشد

kuartet دسته موزیك چهارنفره یا چهار آلتی ، ساز یا آوازی‌که با این دسته نواخته یا خوانده میشود

kuarts کوارتز

kubaşmak کار را مشترکا انجام دادن

kubat بی‌قواره ، درشت ، زبر ، نخاله

kubbe قبه ، گنبد

kubbeli گنبد دار ، بشکل قبه

kubur ۱ــ قبور، قبرها ۲ــ راه یا لوله‌ای‌که ازمستراح به مادرچاه میرود ۳ــ (قد) نوعی طپانچه

kuburluk جای باروتی ، غلاف طپانچه

kucak بغل ، آغوش

kucaklamak بغل گرفتن، درآغوش کشیدن

kucaklaşmak همدیگر را بغل گرفتن

kuçu kuçu سگ ، سگه (بزبان بچگانه)

kuddas=kudas آئین عشاء ربانی ، آئینی است کــه مسیحیان انجام می‌دهند و نان و شرابی است که میخورند بیادبود شبی‌که حضرت مسیح بــا حواریون در یك ظرف غذا خورده است

kudret قدرت ، نیرو ، قوت ، توانائی

kudret helvası من ، غذائی که خدا برای بنی‌اسرائیل فرستاد

kudretli صاحب قدرت ، با قدرت
kudretsiz ضعیف ، بی قدرت
kudum دنبك كوچك ، نقاره كوچك كه در تکیه‌های مولوی ها می‌نوازند
kudurgan ۱ــ سگ هار ۲ــ آدم عصبانی که تند از جا در میرود ، کسی که ازحال طبیعی خارج شده
kudurmak هارشدن ، دیوانه شدن ، خشمگین شدن
kudurtmak هار کردن، عصبانی وخشمگین و دیوانه کردن
kuduz ۱ــ مرض هاری، ۲ــ حیوان هار
kuduz köpek سگ هار
Kudüs اورشلیم ، شهرقدس یا بیت‌المقدس
kûfî خط کوفی ، نوعی نوشته عربی
kuğu غو ، قو ، دجاجه
kuğurmak صدای غو یا قمری یا کبوتر در آوردن
kuka ۱ــ گلوله یا گوی کوچك نخ ۲ــ نوعی درخت که چوب سخت دارد وازآن تسبیح وچوب سیگار درست میکنند
kukla ۱ــ عروسك ۲ــ عروسك خیمه شب بازی، ۳ــ (مج) دولت یا حکومت دست نشانده
kuku فاخته ، مرغ حق
kukuç پوسته سخت هسته زردآلو یا شفتالو و امثاله
kukulete باشلق پالتو ، کلاهك سرپالتو یا بارانی
kukumav نوعی جغدکوچك، بوم، بایقوش
kul بنده ، عبد ، برده ، مولی ، غلام
kula اسب‌سمند،اسب خرمائی یاحنائی رنگ
kulaç بغل ، واحد طول معادل درازی هر دو دست ، قلاج
kulaç atmak در شنا دستها را بطرف جلو انداختن
kulaçlamak گز کردن ، اندازه‌گیری ، با دست‌های گسترده اندازه گرفتن
kulağakaçan (جبو) گوش خیزك ، گوشالنگ
kulak گوش
kulak akması جریان چرك و فسادی که از گوش می‌آید
kulak asmak گوش دادن، بگوش گرفتن، گوش کردن
kulakçı دکترگوش (دکترگوش و حلق و بینی)
kulakçık دهلیزقلب ، گوشك قلب
kulakçın قسمتی از باشلق که روی گوش را می‌پوشاند
kulak çınlamak «یادش بخیر» گفتن ، یاد کردن کسی به خیر
kulak dolgunluğu گوش پربودن ، بگوش آشنا بودن
kulak kepçesi گوش ، لاله وپره گوش ، قسمت خارجی گوش
kulak kesilmek سراپاگوش شدن ، بدقت گوش دادن
kulak kiri چرك گوش
kulak kirişte (olmak) گوش بزنگ (بودن) ، بدقت گوش دادن
kulaklık ۱ــ گوشی . آلت گوشی ، گوشی تلفن و غیره ۲ــ هر چیز که گوش را بپوشاند
kulak memesi لاله گوش
kulak misafiri (olmak) گوش ایستادن ، دزدانه یاپنهانی گوش دادن بحرف دیگران
kulaktozu بناگوش
kulak vermek گوش دادن ، (مج) اطاعت کردن
kulak zarı پرده گوش
kulampare بچه باز ، کسی که لواط میکند ، لوطی ، غلام باره
kule برج ، برج نگهبانی

kulis ۱ـ قسمتهای کنار و عقب صحنه در تآتر ۲ـ محیط یا محل آرتیستهای تآتر ۳ ـ معاملات خارج ازبورس رسمی ، بازارسیاه ۴ـ سازش درخارج محیط رسمی، پخت و پز ، توافقهای پنهانی یا غیر رسمی

kullandırmak بکار واداشتن ، مورد استفاده قرار دادن . بکار بردن توسط دیگری

kullanılmak بکار برده شدن ، بکار واداشته شدن، مورداستفاده قرار گرفتن

kullanılmış کار کرده ، استعمال شده ، مستعمل ، کار زده ، دست دوم ، کهنه شده

kullanış طرزکار زدن ، طرز بکاربردن یا استعمال

kullanışlı آسان ، راحت، متضمن راحتی، قابل استفاده

kullanışsız سخت ، زحمت دار ، غیرقابل استفاده

kullanmak بکار زدن ، بکاربردن ، استعمال ، استفاده کردن

kulluk ۱ـ نوکری ، بندگی ، عبودیت ۲ـ (قد) کمیسری ، کلانتری

kullukçu ۱ـ (قد) نوکر ، مأمور ، ۲ـ افسرپلیس دردستگاه ینی‌چری قدیم

kulp دسته ، گیره

kulplu دسته دار

kulpsuz بی دسته

kulp takmak ۱ـ دسته انداختن به چیزی ۲ـ (مج) اشکالتراشی کردن ، موش دوانیدن درکاری ، عیب گرفتن،عذروبهانه تراشیدن، بهانه جوئی کردن

kuluçka ۱ـ مرغ کرچ، مرغ کروك یا کرك، مرغی که روی تخمخوابیده یا تازه جوجه‌درآورده باشد ۲ـ مدتی که بین وارد شدن میکروب در بدن وشروع بیماری طول می کشد و دربیماریهای مختلف این مدت فرق میکند

kuluçka makinesi ماشین جوجه کشی ، اینکوباتور

kuluçkaya oturmak روی تخم نشستن مرغ ، کرك یا کرچ شدن

kulun کره خر یا کره اسب که تازه زائیده شده باشد

kulun atmak سقط جنین اسب و الاغ ، بچه انداختن اسب یا خر

kulunç قولنج ، درد شدید رگ یا عضله ، درد شدیـدی که غفلةً در ناحیه شکم خصوصادررودەقولون حاصل میشود .

kulunç kırmak مالیدن عضله یا رگ قولون، قولنج شکستن

kulübe کلبه ، پاسگاه ، کلبه نگهبانی

kulüp=klüp کلوپ ، باشگاه

kum ۱ـ فرش ، ماسه ، قوم، شن ، ریگ ۲ـ دانه‌های سختی که درگوشت گلابی و به موجود است

kuma هابو ، زن دیگر شوهر ، اسم هریك از زنان یك مرد

kumanda فرمان ، امر ، حکم

kumanda etmek فرمان دادن

kumandan=komutan فرمانده

kumandanlık=komutanlık فرماندهی

kumanya آذوقه سفر ، توشه ، باروبنه

kumar قمار ، قمار بازی

kumarbaz=kumarcı قمارباز

kumarhane قماربازخانه

kumar oynamak قمار بازی‌کردن ، قمارکردن

kumar oynatmak قمارخانه داشتن ،

قمارخانه باز کردن
kumaş قماش ، پارچه
kumbara ۱ـ صندوق پس انداز (قنباره) ۲ـ (قد) خمپاره، فشنگ توپ‌هاون
kumbaracı (قد) (نظ) خمپاره انداز
kumcu کسی که شن و ماسه حمل میکند یا میفروشد
kumkuma کوزه گرد، قمقمه، مرکب دان
kumla=kumluk شن‌زار ، محل یامعدن شن یا ماسه
kumluk محل یا معدن ماسه یا شن و ریگ
kumpanya کمپانی ، شرکت بزرگ بازرگانی ، شرکت خارجی (مج) هم‌مشرب ، (اصط) هم پالکی از زمره همفکران
kumpas قالب آهنی که حروف چینها حروف رابصورت خطوط در آنها جا میدهند
kumpas kurmak یك کار مخفی یا پنهانی تهیه دیدن یاانجام دادن
kumral ریش و سبیل یا موی زرد تند یا قهوه‌ای بلوطی رنگ یا خرمائی
kumru قمری
kumsal ماسه دار ، شن زار ، ریگزار، ساحل ماسه و ریگ دار
kumtaşı سنگ ماسه‌ای ، توده سنگی که از بهم چسبیدن دانه‌های ماسه و شن و ریگ پیدا میشود
kumul تپه‌های متحرك شن ، ریگ روان
kumulus نوعی ابر انبوه غلیظ
kunda نوعی عنکبوت زهردار ، تفنگ
kundak ۱ـ قنداق ۲ـ قنداق تفنگ ، قسمت چوبی تفنگ ۳ـ گلوله یاگلوله نفتی که برای آتش زدن خانه دشمن بکارمیرود ۴ـ نوعی بستن موی سر
kundakçı ۱ـ کسی که قنداق تفنگ میسازد ۲ـ کسی که گلوله‌های نفتی را بسوی دشمن می‌اندازد ۳ـ (مج) تحریك کننده ، مفتن
kundakçılık آتش زنی، تولید حریق یا آتش سوزی علیه دشمن ، (مج) فتنه جوئی
kundaklamak ۱ـ قنداق کردن بچه ۲ـ بستن چوب ته تفنگ به لوله تفنگ ۳ـ آتش زدن باپارچه یا گوله‌های نفتی ۴ـ موهای سررا باهم پیچیده و باطور بستن
kundaklı قنداق شده ، قنداق دار، قنداقی
kundura=ayakkabı کفش
kunduracı کفاش، کفش دوز، کفش فروش
kunduracılık کفاشی ، کفش دوزی
kunduz سگ آبی ، بیدستر ، قندز
kunt محکم ، سخت ، ضخیم ، با دوام
kunturat=kontrat کنترات ، پیمان ، قرار داد
kupa ۱ـ گلدان یا ظرف نقره که به ورزشکاران داده میشود ۲ـ لیوان‌آب خوری ۳ـ ورق خال دل ۴ـ کالسکه چهارچرخه‌رویه بسته پوشیده
kupes نوعی ماهی سیم
kupkuru کاملا خشك ، خشك خشك
kupon ۱ـ کوپن ۲ـ یك قواره پارچه، پارچه کوپنی
kur ۱ـ لاس، حرفهای دوستانه ومحبت‌آمیز مرد با زن ۲ـ رایج ، جریان پول ۳ـ شعبه‌های درس‌دانشکده، کور ۴ـ ساعات‌یازنگهای‌درس
kur'a قرعه
kurabiye قرابیه، نان قندی ، نان بادامی
kur'a çekmek قرعه‌کشیدن ، قرعه‌کشی
kurada قراضه ، اسقاط ، چیزهای کهنه و شکسته و خراب
kurak ۱ـ بدون باران، خشك ۲ـ زمین بی‌آب و علف ، کویر

kuraklık خشکی هوا ، بی‌بارانی ، کم‌آبی
kural اصول ، قاعده
kurallı با قاعده ، اصولی
kuralsız بی‌قاعده ، بی‌نظم
kuram نظریه
Kur'an قران کریم ، کلام‌الله ، فرقان
kuran تشکیل دهنده ، تأسیس کننده ، سازنده ، پایه‌گذار
kurbağa قورباغه ، غوك ، وزغ ، غورباغه
kurbağacık ۱ــ بچه قورباغه ، قورباغه کوچك ۲ــ (طب) غده کوچکی که درسق دهان پیدامیشود ۳ــ نوعی آچار فرانسه کوچك ۴ــ زبانه کشو پنجره
kurbağagiller ذوحیاتین ، خانواده دو زیستی
kurbağalama شنای قورباغه‌ای
kurban ۱ــ قربان ، ذبح ، قربانی ۲ــ (مج) فدائی ۳ــ فدا یا قربان شدن درسانحه یا تصادفات ۴ــ قربان ، غالباً بجای جان یا عزیز گفته میشود
kurban bayramı عید قربان
kurbanlık گوسفند قربانی، گوشت قربانی، قربانی
kurcalamak انگلك کردن ، وررفتن ، زیرو رو کردن، دستکاری کردن، خراشیدن زخم ، (مج) بحثی را از نو بمیان آوردن ،مسئله‌ای را تازه کردن
kurdağzı ۱ــ فاق و زبانه ۲ــ چنگك یا گیره‌های کنار کشتی یا زورق که برای گیردادن طنابها بکار میرود
kurdayağı رصن ،گیاه کبریت ، گیاهی است بدون گل دارای ساقه نازك که با برگهای ریزی پوشیده شده (Licopodium)
kurdela روبان
kurdeşen (طب) جوش ، دانه ، بیرون ریختن بدن ، سرخی و سوزش که روی پوست بدن پیدامیشود (مثلا وقتی که باگزنه تماس پیدا میکند)
kurdurmak بر پا ساختن ، سبب تشکیل یا تأسیس شدن
kurgan ۱ــ قلعه ، دژ ، حصار ۲ــ (در باستان شناسی) مزار ، گور و قبرهائی که در قدیم در آسیای میانه مانند تپه درست میکردند
kurgu ۱ــ خیال ، وهم ۲ــ آلت یا اسباب کوك کردن
kuriye=kurye پیك دیپلماسی ، کسی که نامه یا پیامهای سیاسی یا دیپلماسی سفارتی را آورد وبرد میکند ، دوریه دیپلماسی
kurk=gurk کورك ، کرك ،کرچ ، کرچ شدن پرندگان
kurlağan = dolama=etyaran عقربك ، التهاب و سرخی که در گوشه انگشت پیدا میشود وخیلی دردناك است ، مرض گوشه کردن انگشت
kurmak ۱ــ کوك کردن ساعت و غیره ۲ــ تأسیس کردن ، برپا کردن ، بر قرار ساختن ، بنیاد گذاردن ۳ــ خیال بافی کردن
kurmay (نظ) ستاد آرتش ، ارکان حرب
kurna لگن سنگی جلو شیر حمام، حوضچه سنگی کوچك در حمام
kurnaz ناقلا ، زرنگ ، باهوش ، پشت هم انداز ، شیطان ، مرد رند ، حقه باز ، دوز وکلك باز
kurnazlık شیطنت ، پشت هم اندازی ، مرد رندی
kuron ۱ــ روکش فلزی دندان ۲ــ واحد پول در بعضی ممالك،سکه پنج شلینگی

kurra قراء، قاری، دارنده علم‌قرائت قرآن
kurs ۱ـ کورس ، کور ، دوره تحصیلی ۲ـ قرص، قرص دوا یاقرص قمر
kursak ۱ـ چینه دان مرغ ۲ـ (مج) معده یا شکم انسان
kursaklı چینه دان دار
kurşun سرب ، گلوله یا گلوله فشنگ
kurşun atmak تیراندازی کردن، تیراندازی کردن ، فشنگ در کردن
kurşuncu فالگیری که باسرب داغ کردن مانع نظر و چشم زدگی میشود
kurşuna dizmek تیر باران کردن
kurşun dökmek سرب آب کرده یا ذوب شده که روی آب میریزند بمنظور از بین‌بردن اصابت‌عین‌یاچشم‌زدن
kurşuni خاکستری رنگ ، رنگ سربی
kurşunkalem مداد سیاه
kurşunlamak ۱ـ سرب گرفتن ، سرب ریختن ، باسرب پر کردن ۲ـ مهر سربی کردن ، پلمب کردن ۳ـ تیر باران کردن
kurt ۱ـ گرگ ۲ـ(مج) متخصص، کسی که کاری را خوب میداند، کرم‌کار ، اهل‌کار ۳ـ کرم ، حشره
kurtarılmak نجات داده شدن
kurtarmak ۱ـ نجات یافتن یا دادن ، خلاص کردن ، رهانیدن ۲ـ خرج‌برداشتن، بالغ‌بمبلغی شدن، تمام شدن از لحاظ قیمت
kurtbağrı نوعی گیاه که بته آن دائماً سبز است از تیره زیتونی ها که گلهای سفید معطر دارد و برای پرچین اطراف‌باغچه یازمین‌کاشته میشود(**Ligustrum vulgare**)
kurtboğan گیاه تاج ملوك (اقونیطون) (**Aconitum napellus**)
kurt dökmek از روده کرم دفع کردن ، با مدفوع کرم خارج کردن یا کرم انداختن
kurtlandırmak باعث کرم افتادن چیزی شدن
kurtlanmak ۱ـ کرم افتادن ، کرم گذاردن، کرمو شدن ۲ـ (مج) از بیکار نشستن خسته شدن ، از بیکاری پوسیدن ۳ـ ازبی‌صبری ناراحت شدن ومدام درحرکت و جنبش‌بودن، مثل کرم‌وول‌خوردن یا زدن ، لول خوردن
kurtlu ۱ـ کرمو ، کرم افتاده ، کرمکی ، کرم دار ۲ـ بچه بی قرار ، ناراحت ، شر، شیطان
kurtluca نوعی گیاه یا بته زمینی از نعناثیها که درجای مرطوب‌و کنار نهرها میروید و بوئی شبیه سیر دارد (**Teucrium**)
kurtmasalı حکایت تمام نشدنی وساختگی بی‌سر و ته ، برای عذر تراشی و گول زدن حرفهائی سرهم کردن
kurtpençesi نوعی گیاه طبی ، انجبار (**Bistorta bistorta**)
kurttırnağı=kurtpençesi نوعی گیاه طبی ، انجبار
kurtulmak ۱ـ خلاص شدن،نجات یافتن، آزاد شدن، رهاشدن ۲ـ فارغ شدن ، زائیدن ۳ـ کنده شدن، باز شدن
kurtulmalık فدیه ، گروئی ، رهن ، فدیه نجات
kurtuluş آزادی ، نجات ، خلاصی
kurtyeniği ۱ـ بید خوردگی لباس ۲ـ (مج) عیبی که‌بخواهند پنهان نگاه دارند ، شائبه ، خدشه ، اشکال، حقه ، کاسه‌ای زیر نیم‌کاسه
kuru ۱ـ خشک ۲ـ غیرسبز ، خشك سالی ۳ـ ضعیف ، لاغر
kurucu بانی ، مؤسس ، تشکیل دهنده ، ایجاد کننده

kurul هیئت
kurulamak خشک کردن
kurulanmak خشک‌شدن،خشك کرده شدن
kurulmak ۱ـ تأسیس شدن ، بنا شدن ، ایجاد شدن ، تشکیل شدن ۲ـ کوك شدن، کوك کرده شدن ۳ـ باد کردن از روی غرور ، تبختر
kurultay جلسه عمومی هیئت یا جمعیتی ، کنگره
kuruluk خشکی ، خشکی معده یا یبوست
kuruluş ۱ـ عمل تأسیس، تشکیل ، تاریخ تـأسیس ، طرز و وضع تشکیلات ۲ـ موسسه
kurum ۱ـ موسسه ، بنگاه ۲ـ کبر و غرور ، نخوت ۳ـ دوده
kurumak خشك شدن
kurumlanmak ۱ـ نسبت به کسی با تکبر یا نخوت رفتار کردن ، پز دادن ۲ـ دوده گرفتن
kurumlu ۱ـ با تکبر ، متکبرانه ۲ـ دوده دار، دوده گرفته
kuruntu وهم، خیال، اوهام، تصورات بیجا
kuruntucu=kuruntulu موهوم دار ، پروهم و خهال
kuruş غروش ، یك صدم لیره ترك
kuruşlandırmak حساب کردن از لحاظ قیمت و غروش ، قیمت هرقلم را درصورتی نوشته بریز معین کردن
kuruşluk بمیزان یا به ارزش یك غروش
kurut قروت ، کشك
kurutmaç کاغذ آب خشك کن ، جوهر خشك کن
kurutmak خشك کردن ، خشکانیدن
kurutulmak خشك کرده شدن، خشکانیده شدن
kurutulmuş خشك شده ، خشکیده
kurye=kuriye کوریه، پیك دیپلماسی ، فرستاده سیاسی

kuskun قشقون ، پاردم ، تسمه‌ای که از زیر دم حیوان به دوطرف زین وصل میشود
kuskus تکه‌های کوچك خمیر مانند حب که از آن نوعی پلو درست میکنند، پلو اماج
kusma استفراغ ، قی ، غثیان ، تهوع
kusmak بالاآوردن ، قی کردن ، استفراغ کردن
kusmuk چیزی که بالا آورده شده باشد ، مواد قی
kusturmak باعث‌استفراغ‌شدن،به‌قی آوردن
kusturucu قی‌آور، دل بهم زننده ، متهوع
kusur تقصیر، گناه ، عیب ، نقص، نقصان، کم و کسر، کمبود، کسری، بقیه‌پول
kusur bulmak عیب جوئی کردن
kusurlu ۱ـ گناهکار ، تقصیر کار ، مقصر ۲ـ معیوب ، نقص دار، غیر کامل
kusursuz بی‌عیب‌کامل ، بی‌نقصان ، بی‌تقصیر ، بی‌گناه
kuş پرنده ، مرغ
kuşak ۱ـ شال‌کمر ، کمربند ، کمر ۲ـ نسل ۳ـ (جغ) مدارات مختلف روی کره زمین
kuşaklamak مهار کردن ، حائل کردن با تسمه یا تیر، چیزی را بستن و مهار کردن ومحکم کردن
kuşaklı شال به کمر بسته ، کمربند دار
kuşam عموما با (giyim) ذکر میشود
giyim kuşam= سرووضع،سر و پز
kuşane=kuşhane ۱ـ اطاق کوچك یا قفس‌بزرگ‌پرندگان ۲ـ دیگ کوچك ، دیگچه
kuşanmak ۱ـ به‌کمر بستن قمه یا شمشیر وغیره ۲ـ بادقت‌لباس پوشیدن و سر و پز درست کردن
kuşatılmak محاصره شدن ، محصور شدن
kuşatmak ۱ـ دور کمر کسی بستن

سیاه که دانهٔ ریز دارد

kuşyemi ارزن

kut شگون، اقبال، خوشی ، سعادت ، اوغور

kutan گاو آهن بزرگ ، خیش بزرگ

kutlamak تبریك گفتن ، شادباش گفتن، مبارك باد گفتن

kutlanmak از طرف کسی تبریك یا شادباش یا مبارك بادگفته شدن

kutlu مبارك، باشگون ، برکت دار، خوش یمن ، خوش قدم

kutlulamak=kutlamak مبارك باد گفتن ، تبریك گفتن

kutlu olsun مبارك باشد ! شاد و خرم باشید !

kutnı نوعی پارچه بافته‌ای پنبه‌ای مخلوط با ابریشم

kutsal مقدس ، قدسی

kutsamak تقدیس کردن

kutsî=kutsal قدسی ، مقدس

kutsiyet قدسیت ، مقدس بودن

kutsuz بدیمن، بدقدم، بد شگون، نامبارك، منحوس ، بدبخت

kutu قوطی ، جعبه

kutup ۱ـ قطب ۲ـ شخص بسیار عالم با تقوی وروحانی که دارای نفوذ معنوی باشد، بزرگترین پیشوای روحانی

kutup dairesi مدار یا دایرهٔ قطبی

kutuplaşma جبهه گرفتن یاشدیداً مخالف شدن ، دودسته شدن ، بصورت دو قطب مخالف درآمدن

kutupyıldızı ستاره قطبی ، ستاره شمال ، ستاره جدی که در رأس دب اصغر قرار دارد و سمت شمال را نشان میدهد

kutur قطر ، قطر دایره

kuva قوا ، قوی ، قوت‌ها

kuvaför آرایشگاه زنانه ، سلمانی زنانه

۲ـ محاصره کردن

kuşbakışı از بالا یا از بلندی به چیزی نگاه کردن نظر کلی انداختن از سمت بالا

kuşbaşı گوشت تکه تکه بریده شده بقدر کله گنجشك

kuşbaz پرورش دهنده پرندگان و مرغان، پرنده باز

kuşdili ۱ـ نوعی حرف زدن بچه‌ها مانند زبان زرگری، ۲ـ نوعی چوب سخت ، درخت یا چوب زبان گنجشك

kuşe=kuşe kağıt نوعی‌کاغذبراق ضخیم کاغذ ضخیم اعلاء

kuşekmeği نوعی‌گیاه طبی قدیم که در شنزارها می‌روید از نوع ترب

kuşgömü گوشت پشت مازه که از آن گوشت‌دودداده(پاسترما)میسازند

kuşhane=kuşane قفس بزرگ یا اطاق کوچك جای پرندگان

kuşkirazı نوعی‌گیلاس جنگلی که از آن مربا میسازند

kuşkonmaz گیاه شویدی

kuşku حالت وهم و نگرانی ، شبهه

kuşkulandırmak نگران کردن ، بوهم انداختن

kuşkulanmak شبهه‌کردن ، وهم کردن، ظن و تردیدکردن

kuşkulu درحال وهم و نگرانی وشبهه

kuşlokumu نوعی نان قندی

kuşluk ۱ـ وقتی بین صبح و ظهر (تقریبا اطراف ساعت ۱۰) ۲ـ جای مرغی ، جای پرندگان

kuşpalazı دیفتری ، خناق

kuşsütü (شیرمرغ) هرچیز نایاب مانند شیر مرغ

kuştüyü پر مرغ

kuşüzümü نوعی انگور یا کشمش ریز

kuvars کوارتز ، نام عمومی سلیس‌ها
kuvarsit ماسه ریز
kuvve قوه ، قوت
kuvvet قوت ، زور
kuvvetlendirmek تقویت کردن،قوت‌دادن
kuvvetlenmek قوت گرفتن، تقویت شدن
kuvvetli پرزور، زورمند ، پرقوت، مقوی
kuvvetsiz بی‌قوت ، ضعیف، کم قوت
kuvvetsizlik بی‌قوتی، ضعف ، کم قوتی
kuyruk ۱ــ دم ، دنب ، دنباله ۲ــ دنبه، دنبه‌گوسفند ۳ــ صف یا ردیف یا نوبت که مردم پشت سر هم می‌ایستند
kuyrukkakan=kuyruksallayan دم جنبانك
kuyruklu ۱ــ دم‌دار، ذوذنب ۲ــ دنبه‌دار ۳ــ عقرب ، کژدم
kuyrukluyıldız ستاره ذوذنبه ، ستاره دنباله دار
kuyruksallayan دم جنبانك ، چلچله
kuyruksokumu دمبلیچه ، عصعص ، عظم عجزی ، منتهی‌الیه ستون فقرات
kuyruksuz بی‌دم
kuyruksuzlar تیره قورباغگان، وزغها ، بی‌دم‌ها
kuytu جای خلوت و بی‌سروصدا ، بی‌راهه، پرت ، دنج
kuyu چاه
kuyucu چاه‌کن ، چاهخو ، چاخو
kuyumcu نقره ساز ، نقره‌چی ، زرگر ، جواهر فروش
kuyumculuk نقره سازی، جواهرفروشی، زرگری
kuz قسمتی از چیزی یا آن طرفی ازچیزی که درسایه بماند
kuzahiye=iris عنبیه چشم، حلقه رنگی دور مردمك چشم
kuzen پسر عمو ، پسر دائی
kuzey شمال ، سمت شمال
kuzgun نوعی زاغ یا کلاغ سیاه
kuzguncuk ۱ــ زاغچه ، کلاغچه ۲ــ پنجره مشبك یامیله‌ای آهنی درب یا پنجره زندان
Kuzgun Denizi=Hazer Denizi بحرخزر
kuzgunî سیاه یکدست ، سیاه پررنگ ، کاملا سیاه
kuzin دختر عمو یا دختر خاله
kuzina فر آشپزخانه ، فر آشپزی
kuzu بره
kuzu çevirmek بره را روی میله‌ای بشکل سیخ کباب کردن
kuzudişi=süt dişi دندان شیری ، دندانی که در دهان اطفال بعداز ۶ ماهگی پیدا میشود
kuzugöbeği نوعی قارچ خوراکی
kuzu kestanesi شاه بلوط ریز
kuzukulağı نوعی‌سبزی‌برای سالاد،ترشك
kuzulamak بره زائیدن گوسفند
kuzumantarı نوعی قارچ
kübik ۱ــ مکعبی شکل ، مکعب ۲ــ مربوط به کوبیزم
kübizm کوبیزم ، نوعی نقاشی سبك جدید که تصویر را با خطوط هندسی می‌کشند
küçücük خیلی کوچك یا ریز، کوچلو
küçük ۱ــ کوچك ، ریز ، ریزه ، خرد ۲ــ بچه
küçük aptes شاش کوچك ، ادرار
küçükayı دب اصغر
küçükdil زبان کوچك
küçük düşmek خوار شدن ، کوچك شدن ، پست شدن
küçük görmek کوچك شمردن ، تحقیر کردن
küçüklük کوچکی ، پستی ، خواری

küçük parmak انگشت کوچك
küçüklemek کوچك کردن ، خوار کردن
küçükleşmek بچه‌شدن، مانندبچه کوچك حرکت کردن
küçüklük کوچکی ، پستی
küçüksemek=küçümsemek خوار و حقیرشمردن ، کوچك شمردن
küçülmek کوچك شدن ، خود را پست کردن ، کوچك شدن
küçültmek حقارت،خوار شمردن، کوچك شمردن
küçümen کوچلو ، ریز ، خرد
küçümsemek کوچك‌شمردن،سهل گرفتن، خوار و حقیر شمردن، استخفاف کردن ، کوچك کردن
küçürek نسبةً کوچك
küf کفك ، کپك ، ارغ ، زنگ سفید یا سبز رنگی که روی‌نان یا پنیر یا غذای مانده وبیات پیدا میشود
küf bağlamak=küf tutmak ارغ زدن ، کپك زدن
küfe سبد بزرگ حمال یا سبد طرفین‌اسب و الاغ و قاطر ، گاله
küfeci حمالی که پشتش سبد دارد
küfeki=kefeki ۱ـ سنگی که در اثر رسوبات بین دندانها یا در ته ظرفها پیدا میشود ۲ـ نوعی سنگ درشت
küfelik ۱ـ مقدار جنسی که یك سبد را پر کند یا سبد یا گالهٔ یك طرف اسب‌یا الاغرا پر کند ۲ـ مستی که نمیتواند روی‌پای خودبایستد، بدمست
küflenmek ۱ـ کپك زدن ، ارغ زدن ۲ـ (مج) بیات شدن ، کهنه شدن
küflendirmek=küfletmek خراب کردن غذا و غیره ، سبب کپك زدن یا ارغ زدن شدن
küflü ۱ـ کپك زده ، ارغ زده ، کهنه ، بیات ۲ـ بشوخی سکه‌های طلا و نقره نهفته شده را گویند یعنی پولی که دراثر پنهان کردن کپك زده یا زنگ زده شده
küfretmek فحش دادن ، کفر گفتن
küfür ۱ـ کفر ۲ـ فحش، دشنام
küfürbaz بد دهن، فحاش ، کسی که همیشه فحش در دهانش حاضر است
küfürbazlık فحاشی، بددهانی، دشنام‌گوئی
küfür küfür صدای خوش وزش نسیم یا باد ملایم
küfüv کفو، نظیر، هم‌تراز، متساوی، همتا
küheylân اسب عربی اصیل
kükremek غرش‌شیر، خشمناك شدن‌حیوان
kükürt گوگرد
kükürt çiçeği گرد گوگرد
kükürtlü گوگردی ، گوگرد دار
kül ۱ـ خاکستر ۲ـ کل، همه، تمام
külâh ۱ـ کلاه ۲ـ پاکتی که کسبه بشکل بوق درست میکنند که در آن چیز بریزند ۳ـ (مج) حقه ، حیله، تقلب
külâhçı (مج) کلاه گذار، حقه‌باز، کلاه‌بردار
külbastı گوشت بی‌استخوان مانند کباب یا بیفتك که بدون روغن روی شبکه آهنی جلو آتش پخته میشود ، گوشت بریان
külçe شمش، زر وسیم یك پارچه
külek ظرف شیر دسته دار یاآب‌گردان
kül etmek خاکستر کردن، (مج) بخاکستر نشاندن ، محو و نابود کردن
külfet ناراحتی ، سختی ، اسباب زحمت ، دردسر ، زحمت
külfetli پردردسر، پرزحمت، خسته‌کننده
külfetsiz بی‌زحمت، راحت، آسان
külhan گلخن حمام
külhanbeyi باباشمل، آدم‌لات، بی‌بندوبار، بی‌سواد ، عوام، داش، گردن کلفت
külhanî=külhanbey باباشمل ، گ دن

کلفت ، داش
külleme ۱ـ خاکستر ریختن ، باخاکستر پوشاندن ۲ـ نوعی مرض درخت مو ازقبیل زنگ‌زدن یا کپک‌زدن درخت و برگهای مو
küllemek باخاکستر پوشانیدن
küllenmek ۱ـ خاکستر رویش نشستن ، با خاکستر پوشانده شدن، خاموش وخاکسترشدن آتش ۲ـ (مج) ازخاطره‌ها فراموش و محو شدن
küllî کلی، همگی
külliyat کلیات ، تمام‌آثار یا اشعار یك نویسنده
külliye (قد) دارالفنون یا دانشگاه
külliyen کلیاً ، تماماً ، همه
küllıyet تمام‌کمال ، کلیت
külliyetli بسیارزیاد، مقدار کلی
küllü خاکستردار
küllük ۱ـ جای خاکستر، ظرف جای ته سیگار ، زیر سیگاری ۲ـ آشغال دان جای زباله
külot ۱ـ زیرشلواری‌کوتاه ، تنکه ۲ـ شلوار گالیفه ، شلواراسب سواری
külrengi رنگ خاکستری
külte ۱ـ شمش ۲ـ توده ، انبوه ۳ـ تخته سنگ، صخره
kültür معارف ، فرهنگ
kültürel فرهنگی
kültürlü با فرهنگ، متمدن، با اطلاع ، روشن فکر
kültürsüz بی‌تمدن ، بی‌علم، بی‌تحصیل ، بی‌فرهنگ ، بی‌معلومات
külünk = kazma کلنگ
külüstür اسقاط، کهنه ، ازهم دررفته
kümbet = kubbe گنبد ، قبه
kümbetli = kubbeli گنبددار ، قبه‌دار
küme انبوه ، توده ، جمع ،ازدحام، کپه
kümebulut = kumulus ابرانبوه غلیظ

kümes آغل مرغ ، مرغدان
kümültü کلبه صیاد یا دشتبان دربیابان یاجنگل که ازچوب وشاخ وبرگ درست میشود
küncü = susam کنجد
künde ۱ـ کند، بخو، بندپا ۲ـ درکشتی گیری حالتی است که کشتی‌گیر طرف‌مقابل‌را زیرگرفته یك‌دست از جلو و دست دیگر را از عقب بهم‌آورده متصل میکند
küney = güney جنوب
künh کنه، اساس، اصل ، حقیقت ، جوهر
künk لوله ضخیم سفالی یاگلی یا سمنتی برای‌آبرو
künye کنیه، لقب
küp ۱ـ خم، خمره ۲ـ مکعب
küpe گوشواره ، آویزه‌گوش
küpeçiçeği گل‌آویز
küpeli گوشواره‌دار
küpeşte دست‌انداز یا تخته‌ای که روی‌نرده یا کناره کشتی میگذارند ، لبه یا رویه تخته دیواره عرشه کشتی
küplü ۱ـ خمره‌دار ۲ـ نوعی میکده کوچك ،جای کوچك‌مشروب‌خوری
kür دوره تداوی یا استراحت بیمار، فصل تداوی و دقت درصحت مریض
kürdan خلال دندان
kürdî نوعی‌آهنگ کردی در موسیقی ترکی
küre ۱ـ کره، کره‌زمین ۲ـ شکل‌کروی ۳ـ کوره ذوب فلزات
küre-i arz کره ارض ، کره زمین
kürek پارو ، بیل
kürek cezası جزای پاروکشی درکشتی برای‌محکومین(درقدیم)،(بعدها) (مج) حبس با اعمال شاقه
kürek çekmek پارو زدن یا پارو کشیدن (در قایق‌رانی)
kürekçi پاروساز ، پاروفروش ، پارو کش

kürek kemiği استخوان پشت شانه ، استخوان بیلك
kürelemek=küremek پاروزدن، بابیل یا با پاروجمع کردن یا بالا زدن برف ، خاك و غیره
küremek پاروزدن ، پارو کردن ، بابیل یا پارو جلو زدن خاك و غیره
küresel=kürevî کروی ، گلوله‌ای ، کروی شکل
kürevî کروی ، کروی شکل
küreyvat=yuvarlar کروات کوچك یا گلبول های خون
küreyvat-ı beyza=akyuvar گلبولهای سفید خون
küreyvat-ı hamra=alyuvar گلبولهای قرمزخون
kürk ۱ـ کرك، پوست، پوستین ۲ـ پالتو پوستی زنانه یا مردانه
kürkçü پوستین دوز یا پوستین فروش ، پالتو پوست فروش
kürklü پوستی ، کرکدار ، پوست‌دار ، کسی که پالتوپوستی یا پوستین پوشیده است
kürsü کرسی، تریبون، میز یا جای بلندی که استاد یا ناطق یا واعظ پشت آن یا روی آن ایستاده صحبت میکند، کرسی‌درس، کرسی‌استادی، کرسی پارلمان وغیره
Kürt کرد ، قوم کرد
kürtaj (طب) کندن، تراشیدن ، ...ك کردن، کورتاژ ، عمل تراشیدن رحم و برداشتن جنین از رحم
Kürtçe زبان کردی
kürtün ۱ـ پالان حیوان‌باربر ۲ـ انبوه یا توده برف که باد در گوشه‌ای جمع میکند
kü[illegible] قهر، قهربودن، دلخوری ، رنجیدگی (بزبان بچه گانه)

küskü قلم یا میله ضخیم فلزی که برای سوراخ کردن سنگ یا دیوار بکار برده میشود
küskün ۱ـ قهر کرده ، رنجیده ، دلخور ۲ـ درخت یا نبات یا حیوان پژمرده وبیجان ۳ـ گیاه قهرآشتی که وقتی انسان بآن دست میزند برگهایش پژمرده میشود
küskünlük قهربودن ، رنجیدگی
küskütük ۱ـ تنه‌درخت، کنده ۲ـ مست لایعقل ، بدمست
küslük ازهم قهربودن ، رنجیدگی
küsmek قهر کردن، رنجیدن ،دلگیرشدن
küspe کنجاله ، کنجواره ، تفاله یا پس مانده دانه یا نباتات خشك شده که برای خوراك حیوانات یا کود زمین بکار میرود
küstah گستاخ ، بی‌تربیت
küstere ۱ـ نوعی رنده درازنجاری ۲ـ سنگ آسیا ۳ـ سنگ‌سنباده، سنگ کارد تیزکنی
küstümotu گل‌ناز، گل‌فتنه، گل قهرآشتی. گیاهی که وقتی دست میخورد برگهایش پژمرده میشود
küstürmek رنجاندن ، بقهرآوردن ، سبب قهر کردن شدن
küsuf کسوف ، گرفتن آفتاب
küsur کسور، کسرها ، جزء ، خرده ، عدد کسری ، کسری پول
küsurat کسورات ، اعداد کسری
küsülü=küsü قهر کرده (ازقهربودن) ، قهر
küsüşmek ازهم قهر کردن
küşat=açış افتتاح ، گشایش
küşat resmi مراسم افتتاح یاگشایش
küşne=karaburçak گرسنه یا ماش و مانندآن که برای خوراك حیوان استفاده میشود

صدا کند

kütük ۱ــ تنه درخت ۲ــ دفتر کل ثبت، دفتر کل ۳ــ(مج) بی‌حس که در اثر مشروب زیاد مست لایعقل شده باشد

kütüklük کمربند جای فشنگ

kütüphane=kütüpane ۱ــ کتابخانه ۲ــ کتاب فروشی ۳ــ قفسه یا گنجه جای کتاب

kütürdemek صدای «تاپ» ، «تراق» ، «تق» درآوردن

kütürtü صدای «تق» یا «تاپ»

kütür kütür صدای خربزه یا هندوانه یاسیب تازه‌و ترد درموقع بریدن، شکستن یا خوردن

küul=alkol الکل

küvet طشت، طشتك ، حوضچه شیرآب ، وان حمام

küt ۱ــ کوتاه، کلفت و کوتاه ۲ــ صدای «تاپ» یا «تق» (درائر برخورد به تخته و امثال‌آن)

kütikül غشای نازك روی برگ که‌آن را از خشك شدن حفظ میکند

kütin ماده‌ای که غشای نازك روی برگ‌ها را بوجود می‌آورد

kütle ۱ـ جمع، انبوه، توده ، مقدار زیاد، تکه بزرگ ۲ــ (فیز) انبوهی یا فشردگی اجسام که‌سبب‌سنگینی وزن مخصوص آن میشود

kütlemek صدای«تق» یا «تاپ» کردن (در اثرخوردن به چیزی)

kütleşmek کلفت و کوتاه شدن یاماندن، کند وبی‌حس شدن

kütletmek صدای «تاپ» درآوردن ، رگهای گردن یا بدن را به صدا در آوردن ، فشار دادن رگها و استخوانهای بدن بطوریکه «تق»

L

L و l ل، پانزدهمین حرف الفبای ترکی

lâ علامت یا نام یکی از نت‌های اصلی موسیقی صدای بین نت «سل» و «سی»

lâakal لااقل، اقلا، دست کم

laalettayin عادی، علی‌العاده، نامعلوم، لاعلی التعیین

labada نام گیاهی است. ترشك

labirent دهلیز حلزونی، مارپیچ، حلزونی جای پر پیچ وخم، جای شلوغ و پر پیچ وخم که بآسانی نمیتوان ازآن عبورنمود

laborant مأمور یا کارمند لابراتوار

laboratuvar لابراتوار، دارالتجزیه

Labrador لابرادور، نام‌شبه‌جزیره‌ایست در کانادا و نام نوعی سنگ از جنس آلومنیوم، کالسیم و سلیکات سدیم

labros نوعی ماهی

lâbüt لابد، ضروری، یقین

lacivert رنگ لاجورد، نیلی، آبی‌پررنگ

laçin نوعی باز یا شاهین

laçka ۱ــ شل کردن یا ول کردن طناب کلفت مهار کشتی ۲ــ هرز، شل، سست

laçka olmak شل‌شدن، وارفتن

laden گل‌لادن، گلی‌است زردرنگ وخوشبو

lâdes جناق، جناق شکستن محرف «یاد است» درشرط‌بندی جناق

lâdes kemiği استخوان جناق، جناق

lâdes tutuşmak جناق شکستن

ladin ağacı (pinus picea) درخت‌صنوبر که طول آن گاهی ۵۰ تا ۶۰ متر میشود خیلی راست و صاف است

ladinga کمربند فشنگ

lâdinî لادینی، بی‌دینی

lâedri لاادری (نمیدانم)، شعری‌که نام شاعر آن نامعلوم باشد یا شاعر برای‌تواضع نام‌خودرا نمیگذارد

laf ۱ــ حرف، سخن ۲ــ لاف گزاف، حرف بی معنی، حرف مفت

lafa tutmak به حرف گرفتن، ازکار بازداشتن و به‌حرف مشغول کردن

lafazan حرف مفت‌گو، پرحرف، لاف‌زدن

laf ebesi پرحرف، دهان یاچانه لق

lafçı پرحرف، حرف مفت‌گو

laf eşitmek حرف شنیدن، سرزنش شنیدن

lafız لفظ، حرف، سخن

lağap=lakap لقب

lağar ضعیف، لاغر

lağım مجرای فاضل‌آب، راهرو یا سوراخ زیرزمین، نقب، راه یا خندق پوشیده زیرزمینی، زه‌کشی، راه

گنداب ، کاریز

lağımcı چاخو، چاه کن، نقب زن

lagıv لغو، فسخ، نسخ ، ابطال

lağvetmek لغو کردن ، الغاء کردن، فسخ یا نسخ کردن ، ابطال کردن

lağvolmak لغو شدن، فسخ یا نسخ شدن

lahana کلم

lahika لاحقه، پیوست ، ضمیمه

lahın (مو) لحن ، آهنگ،آواز

lahid لحد، گور یا قبر سنگی

lahmacun لحم‌آجین، نوعی نان نافتون نازك که روی آن قیمه و گوشت کوبیده گذارده در فر میپزند

lâhuraki نوعی پارچه پشم لطیف که بسبك لاهوری بافته میشود

lâhurî نوعی‌شال یا پارچه‌لاهوری

lâhutî لاهوتی ، الهی ، خدائی

lahza لحظه، آن، چشم‌بهم‌زدن

lahzada دریك‌لحظه ، دریك‌آن

lâik غیردینی، نوعی‌اداره مملکت که دین از سیاست جداست

laka لاك ، رنگ لاك یاجلا

lakap لقب

lakaydî لاقیدی، لاابالی گری، بی‌قیدی

lâkayt لاقید، بی‌قید، لاابالی

lake لاك‌یاجلازده‌شده، لاك‌خورده،لاك‌الکلی

lakerda ماهی که پارچه پارچه بریده‌شده در نمك گذارده شده باشد

lakırdı حرف، سخن، صحبت، لاف گزاف ، حرف مفت، چرت و پرت

lâkin لکن، لیکن، اما

laklak ۱ـ صدای لك لك، لق‌لق ۲ـ لق لق زبان ، پرحرفی کردن

laklakiyat حرفهای‌بیخودی، چرت وپرت، چرندیات

lakoz نوعی ماهی کفال

laktoz شکرشیر، لاکتوز

lâl ۱ـ لعل، یاقوت ۲ـ نوعی مرکب یا جوهرسرخ ۳ـ قرمز

lal لال، صامت

lala ۱ـ‌له‌له ، پرستار مرد، مردی که مربی یا پرستار کودك است ۲ـ خواجه حرم سرا ، مربی شاهزادگان ۳ـ در عثمانی به صدراعظم یا رئیس‌الوزراء له‌له پاشا می گفتند

lalanga نوعی‌روغن جوشی. نوعی خمیر که در روغن میپزند وروی آن شکر یا شربت می‌ریزند

lâle ۱ـ لاله، گل‌لاله ۲ـ چنگال سه‌شاخه آهنی برای کندن میوه از درخت ۳ـ در قدیم حلقه سنگینی که بر گردن زندانیان می‌افکندند

lâlettayin لاعلی‌التعیین، نامعلوم، عادی

lam لایه یا صفحه یا تیغه نازك و باریك شیشه‌ای که برای گذاردن مواد تدقیقی‌در زیرمیکروسکوپ بکار میرود ، لام

lama ۱ـ نوعی حیوان‌گردن‌دراز نشخوار کننده پستاندار که پشمهای نرم بلندی دارد و درامریکای جنوبی زندگی‌میکند ۲ـ پشم‌این‌حیوان ۳ـ نام یا عنوان راهب یا کاهن بودائی نزد اهالی مغول و تبت

lamba ۱ـ لامپا، چراغ فتیله‌ای یانفتی، چراغ‌گاز ۲ـ لامپ رادیو یا چراغهای برق یا اتومبیل

lamba gömleği تور چراغ‌گاز

lamba şişesi شیشه یالامپ چراغ نفتی

lambalı لامپ دار، دارای لامپ

lâme ۱ـ پارچه ملیله دوزی، پارچه‌ای که دربافت‌آن سیم یا زر یا ملیله‌کار رفته باشد ۲ـ پارچه زرق و برق‌دار ، پارچه یا لباس یاکفش نقره یاطلائی‌رنگ برای شب

lâmekân لامکان ، منزه از داشتن جا یا مکان یعنی خداوند تبارك وتعالی

lâmel صفحه چهار گوش شیشه‌ای که روی تیغه‌ها یا لام های میکروسکوپی گذارده میشود
lâmise لامسه ، حس لامسه
lando = landon نوعی درشکه یا کالسکه
lâne لانه ، (مج) خانه
lânet لعنت
lânetleme لعنت کردن ، ملعون
lânetlemek لعنت کردن ، لعن کردن
lânetli لعنتی، ملعون
langır_lungur ۱ــ صدا یا حرکت ناهنجار، افتادن چیزی با سروصدا
langust نوعی خرچنگ دریائی، که گوشتش خوراکی است
lanolin لانولین ، روغن پشم ، ماده چربی زرد رنگی که از پشم گوسفند میگیرند دردارو‌سازی بکارمیرود
lantan لانتان، نوعی فلز سفیدرنگ کمیاب که وزن آتمی آن ۱۳۸/۹ و وزن مخصوص آن ۶/۱ میباشد
lap صدای «لاپ» یا «تاپ» یا «لپ»
lapa برنج شفته یاشل پخته شده که نزدیك به شوربا باشد
lapacı ۱ــ کسی که شوربا یا پلوشفته را دوست دارد ۲ــ آدم‌چاق پوفالو کم‌قوه ، سست بی‌حال، وارفته
lâpa_lâpa تکه‌های درشت یا بزرگ (درمورد باریدن برف) ،گوله‌گوله ، تکه تکه
lapçin نوعی مست یا چکمه نرم یا پوطین که زیر و روی آن از چرم نرم ساخته میشود
lapilli خاکستر یاخرده‌سنگ کوه آتش‌فشان
lapina نوعی‌ماهی آبی یاسبزرنگ که‌دارای خالهای قرمزرنگ میباشد
lâp_lâp لب‌لب ، صدای آب خوردن سگ یا گربه
Lapon اهالی سرزمین‌لاپلاند واقع درشمال اسکاندیناوی که دردرجه ۵۲ عرض شمالی جغرافیائی واقع است
lappadak «لپ» «لپی»، صدای «لپ»
larghetto (مو) تکه‌ای از موسیقی غربی
larpadak صدای «لپ» یا «لپی»
laskine نوعی بازی ورق
lasteks نوعی پارچه که ازمجموع لاستیك مصنوعی و ابریشم و پنبه یا پشم ساخته میشود
lastik ۱ــ لاستیك ۲ــ گالوش ۳ــ کفش لاستیکی ۴ــ لاستیك اتومبیل یا دوچرخه‌وغیره ۵ــ مداد پاك کن
lastikli لاستیکی، لاستیك‌دار
laşe = leş لاشه، لش، جسد مرده و متعفن حیوان
laşka = laçka سست ، شل ، هرز درمورد طناب کشتی یا پیچ آهنی ، (مج) آدم‌بی‌مرام، بی‌ثبات سست عنصر
lata ۱ــ تخته یا توفال باریك‌کلفت ۲ــ عبا
latanya نوعی‌درخت خرمای بی‌میوه
latarna = laterna نوعی ارگ که با چرخانیدن دسته آن‌صدای‌موسیقی درمیآورد
laterit خاکی که دارای تکه‌های فلز قرمزرنگ باشد
lâteşbih بلاتشبیه ، (تکه کلام است) یعنی شباهت داده نشود
latif لطیف ، خوب ، خوش‌آیند
latife لطیفه ، شوخی
latifeci لطیفه‌گو ، شوخ، بذله‌گو
lâtilokum نوعی راحت حلقوم
Latin لاتین
Latince لاتینی، زبان لاتینی
lâubali لاابالی، غیرجدی ، بی‌پروا
lâubalileşmek لاابالی‌شدن ، بی‌پروا و بی‌قید شدن
lâubalilik لاابالی‌گری، بی‌پروائی، بی‌قیدی

lav مواد مذاب آتش فشانی، گدازه
lava بالاکشیدن کشتی ، بالا بکش
lavabo دستشوئی
lavaj تنقیه کردن ، اماله کردن ، شستشوی روده
lavaj yapmak تنقیه کردن، اماله کردن
lavanta عطر یا ادکلن لاوانتا
lavanta çiçeği گل لاوانتا یا لاواندر یا گل اسطوخودوس
lavman تنقیه ، اماله، شستشو، آلت تنقیه
lavta ۱ـ نوعی آلت موسیقی شبیه عود ۲ ـ فرسپس یا انبر یا گیره‌ای که قابله جهت زایانیدن بچه بکار میبرد ۳ـ دکتر قابله یا ماما
lavtacı (مو) عود زن
lâyecuz جایز نیست ، غیر جایز، لایجوز
lâyemut لایموت ، زنده‌ابدی
lâyık لایق ، شایسته
lâyiha لایحه ، نوشته‌های وکیل عدلیه ، پیشنهاد قانونی وکلای مجلس
layik=lâik کشور غیردینی ، کشوری که سیاست‌را ازدین جدانگاه‌میدارد
layiklik حالت غیرمذهبی یا غیر دینی بودن یك کشور، عدم‌مداخله دین در اداره دولت یا امور سیاسی
lâyuad لایعد، بیشمار، بی‌حساب
lâyuhsa لایحصی
lâyuhti لایخطی ،کسی که خطا نمیکند
lâyüsel لایسئل ، کسی که سئوال کرده نمیشود. غیرمسئول
Laz لاز، اصلا نام یکی از اقوام قفقازیه میباشد ولی بعدها بطوراشتباه به اهالی قسمت جنوب شرقی ساحل دریای سیاه که در سمت مشرق طرابوزان زیست میکنند اطلاق گردیده
lâzım لازم ، ضروری ، واجب
lâzime لازمه، سبب ، موجب ، نتیجه
lâzımlık لگن بچه یا مریض
lebaleb لب به لب ، پر،لبالب ، لبریز ، مالامال
leblebi نخودچی، نخود تف داده‌شده
leblebici نخودچی فروش
lebiderya (قد) لب دریا ، دریاکنار ، ساحل دریا
ledün لدن ، نزد، جانب ، دانش ذاتی ، علم خدائی ، علمی که ازپیش‌خود باشد بدون یادگرفتن از دیگری
ledünniyat طرفهای پنهانی یا مخفی یك چیز، مربوط به علم الهی
leffen=ilişikte لفاً ، بضمیمه ، تلواً ، جوفاً ، به پیوست
leffetmek ضمیمه کردن، پیوست کردن
legorn نوعی‌مرغ که زیادتخم میکند
leğen لگن
Leh اهل لهستان ، لهستانی
leh له ، موافق ، طرفدار، برله
Lehçe بزبان لهستانی
lehçe لهجه، شیوه، تلفظ، طرزسخن گفتن
lehim لحیم
lehimlemek لحیم کردن
lehimlenmek لحیم شدن
lehimli لحیم‌دار ، لحیم شده
Lehistan لهستان
Lehli لهستانی ، اهل لهستان
lehtar طرفدار، کسی که برله‌کسی باشد
leke لکه
lekelemek لکه‌کردن ، لکه دارکردن ، (مج) متهم کردن
lekelenmek لکه دارشدن، (مج) آبرو رفتن
lekeli لکه‌دار (مج) بی‌آبرو
leken (قد) نوعی روپوش بافتنی که روی کفش میپوشانند برای راه رفتن روی برف
lekende کوك‌لباس، دوخت درشت

lekesiz بدون‌لکه، تمیز ، پاکیزه، صاف، (مج) شرافتمند، آبرودار
lektör معلمی که در دانشگاه درس زبان میدهد
lem'a لمعه ، پرتو، درخشش
lemean لمعان ، تابش ، درخشندگی
lemha لمحه، بتندی به چیزی نگریستن ، یك بارنظر، طرفةالعین
lemis=lems لمس ، دست مالیدن
lenduha لندهور، نتراشیده ، گنده
lenf لنف یا لمف ، مایعی است مرکب از گلبولهای سفید و مایه پلاسمای خون در بدن انسان ، خلط مائی
lenfatik=lenfavî منسوب‌به لنف یا لمف ، لمفاوی
lenfavî منسوب به لنف یا لمف ، لمفاوی
lenger تشت بزرگ مسی لب برگشته
lengüstik=lisaniyat علم‌زبان، زبانی، وابسته به‌تحصیل زبانهای بیگانه
lento (مو) علامت یواش‌نواختن یك موسیقی ۲ـ تیر یا سنگ یا بتون که بالای سر درب گذارده میشود
lepisk ابریشم بلژیك (لایپزیك) ، موی خرمائی ملایم که مانند ابریشم است
lerci نوعی بز یاآهوی مشك دار
lerzan (قد) لرزان
lerze لرزه ، تکان
leş لش ، مرده حیوان
letafet لطافت، زیبائی، خوبی، نرمی
letaif لطایف، لطیفه‌ها ، شوخی‌ها، مزاح‌ها
letarji (طب)مرض خواب که روزها وماهها انسان درخواب فرومیرود
leva لوا، واحد پول بلغارستان
Levanten شخص اروپائی که مدتها در خاورنزدیك اقامت و زاد و ولد کرده باشد
levazım لوازم، تدارکات ، لوازمات
levazımcı (نظ)صنف تدارکات و لوازم در ارتش
levent ۱ـ (قد) نفرات بحریه در دوره عثمانی ۲ـ جوان‌قشنگ خوش قواره و خوش‌پز
levha لوحه، تابلو
levhimahfuz لوح‌محفوظ ، لوحی که در آن تقدیرات الهی نوشته شده ، تقدیر الهی
levm (قد) لوم ، سرزنش ، توبیخ
levmetmek (قد)لوم‌کردن،سرزنش‌کردن، طعن‌کردن
levrek نوعی ماهی سفید لذیذ
levüloz نوعی‌قند شیمیائی
ley واحد پول رومانی
leylak گل یاس درختی‌که خوشه‌ای است بسیار معطر و برنگهای سفید و بنفش میباشد ونام درخت‌آن
leylek لك‌لك ، لق‌لق
leylî=yatılı دانشجوئی‌که در مدرسه میخوابد یا مدرسه شبانه
leyyin لین، ملایم، نرم، نرم وملایم‌کننده
leziz لذیذ، خوش‌طعم، گوارا، خوشمزه
lezzet لذت
lezzetli لذیذ، خوش‌طعم ،گوارا
lezzetsiz بی‌مزه، بی‌لذت
lığ=aluvyon رسوب‌گل ولای که‌آب گل‌آلود پس‌ازکشیده‌شدن ازخود باقی میگذارد
lığlanmak رسوب گل ولای روی چیزی جمع شدن وپوشانیده شدن
lıkırdamak صدای غل‌غل کردن،جوشیدن، غل‌غل جوشیدن
libade (قد) لباده، جامه پنبه‌ای مردانه کوتاه‌که روی‌قبا میپوشیدند
libas لباس، جامه، پوشاك
liberal آزادیخواه

liberalizm مکتب آزادیخواهی، آزادمنشی
libre لیبر، پاوند، واحدوزن انگلیسی معادل ۴۵۳ گرم
libretto کتاب حاوی اشعار و کلمات اپرا
Libya کشور لیبی
lider پیشوا ، رهبر ، قاعد
lif لیف، الیاف کنف، رشته‌ها یا تارهای درخت خرما یا نارگیل وغیره که برای شستشو و کف کردن صابون بکار برده میشود
lika ۱ـ لیقه، ابریشم خام که دردوات مرکب میگذارند ۲ ـ لاك ، صمغ یا جلا که در رنگ کاری یا تذهیب بعنوان آستر بکار میرود
likâ ۱ ـ لقا ، صورت ، روی ، چهره ۲ـ ملاقات ، دیدار
liken ۱ـ نام عمومی گیاههای پست که از جمع آمدن قارچها و خزه‌ها بوجود می آید ۲ ـ نوعی بیماری پوست
likidasyon تصفیه حساب در تجارت
likit مایع
likör لیکور، شربت میوه الکل دار
liman بندر
limanlamak ۱ـ به بندرنزدیك شدن و توقف کردن کشتی ۲ـ خوابیدن یا ساکت شدن باد یاموج یاطوفان دریا
limanlık ۱ ـ آرامش یاسکونت هوا یادریا ۲ـ جای آرام مانندبندر، بندروار
limba نوعی یارز یا کشتی باری
lime (lime lime) رگ رگ، تکه تکه ، پاره پاره ، شرحه شرحه، پارچه پارچه
limit (ریض) حد، نهایت، غایت، حدود
limitet شرکت بامسئولیت محدود
limon لیمو
limonata شربت آبلیمو
limonî ۱ـ رنگ لیموئی ۲ـ زودرنج، نازك نارنجی، بهانه گیر، خودخور ۳ـ مناسبت دوستی فیمابین که بهم خورده باشد ، شکرآب شدن بین دونفر
limonit کلوخه آهن طبیعی، اکسیدهیدرات آهن طبیعی
limonlu لیمودار ، دارای مزه لیمو
limonluk ۱ـ آلت آبلیمو گیری ۲ـ گلخانه محل حفظ گلدانهای بوته لیمو ۳ـ باغ لیمو
limontozu=limontuzu جوهرلیمو ، زاج ، زمه
limontuzu جوهرلیمو، زاج، زمه
linç کشتن یا مجازات کردن کسی ازطرف مردم یا جمعیت بدون محاکمهٔ قانونی
link یورغهٔ ناموزون اسب
linoleom مشمع کف اطاق، مشمع فرشی
linotip ماشین حروف چینی وحروفریزی سطر بسطر
linyit زغال سنگی که دود غلیظ دارد، زغال لینیت
lipari نوعی ماهی اسکومرو
liparit نوعی پودرتالك که ازجزایرلیپاری نزدیك سیسیل بدست میاید
lipsos نوعی ماهی استخوان دار که گوشت لذیذ دارد از نوع کرلانکیچ
lir نوعی آلت موسیقی یا چنگ درزمان یونان قدیم
lira لیره، واحد پول ترك معادل ۱۰۰ غروش
liralık یك لیره‌ای ، معادل یك لیره
liret لیره واحد پول ایتالیا
lirik شعر غنائی یا احساساتی
lirizm طرز شعری که درآن هیجان و احساسات حکمفرما است
lisan=dil زبان ، لسان
lisaniyat علم زبان، مربوط به زبان یا

لسان

lisans ۱ـ لیسانس، دیپلم یا گواهینامه دانشگاه ۲ـ (تج) گواهی‌ورود مال‌التجاره

lise لیسه ، دبیرستان

liste صورت، سیاهه، لیست

literatür ۱ـ ادبیات ۲ـ کتاب یا بروشور و نوشتجات در یك موضوعی

litografya چاپ سنگی

litoloji سنگ شناسی

litosfer طبقه‌سنگی کره‌ارض،سطح کره‌ارض

litre لیتر

litrelik یك‌لیتری، مقدار یا ظرف یك‌لیتری

lityum فلزی است شبیه نقره دارای وزن اتمی ۶/۹۴ و وزن‌مخصوص ۰/۵۹

liva ۱ـ (قد) لواء، بیرق ۲ـ (قد) (نظ) تیپ ۳ـ شهرستان در تشکیلات قدیم مملکتی

livar حوضچه ماهی که از دریا جداشده‌باشد برای نگاهداری ماهی زنده یا انبار ماهی زنده که درداخل‌دریا درست میکنند

livâta لواط ، بچه‌بازی

liyakat لیاقت

liyakatli بالیاقت ، لایق

liyakatsiz بی‌لیاقت ، نالایق

liyezon تماس، ارتباط

liynet لینت، ملایمی ، نرمی، لینت مزاج

Lizbon لیسبون ، پایتخت پرتقال

lizol ماده‌ضدعفونی که ازقطران گرفته‌میشود

lobelya گیاهی‌است که درطب برای ضدآسم و سیاه سرفه (lobelia) استعمال میشود

lobut چوب دستی، عصای کوتاه، تعلیمی

loca ۱ـ لژ ۲ـ محل اجتماع‌جمعیت‌ماسون

loda تپه یا توده که روی آن باکاهگل یا خاك پوشیده باشد

lodos ۱ـ باد جنوب ، باد جنوب غربی ۲ـ بادی که باران می‌آورد ۳ـ جنوب ، سمت قبله

lodoslamak شروع بوزیدن بادجنوب یا جنوب غربی یا تغییر پیدا کردن سمت‌باد و وزیدن ازطرف جنوب

lodosluk سمت جنوب غربی، سمت قبله

loğ سنگ غلتان ، سنگ غلتك ، سنگ استوانه‌ای دسته‌دار که روی پشت بامهای کاهگلی کشیده وچرخانده میشود

loğaritma (ریض) لوگاریتم

loğlamak چرخاندن سنگ غلطك‌روی بام

loğusa = lohusa زائو

loğusalık دوره زایمان،زمان یادوره زائو بودن

loğusa otu نوعی گیاه پیچك که‌گلهای قهوه‌ای بدبو دارد

lohusa زائو

lojik منطقی، مربوط به منطق

lojistık (نظ) قسمتی ازحرکات ارتشی یا قسمتی که در موقع جنگ کارهای استخبارات و نقل و انتقال و بهداری آرتش را اداره میکند

lojman منازلی که برای سکونت مامورین اداری محوطه‌کار ساخته میشود

lokal مرکزیا محل یا باشگاه محل اجتماع اعضاءیك‌موسسه‌یاانجمن‌یاجمعیت

lokanta لقانطه ، رستوران

lokantacı رستورانچی، صاحب رستوران یا لقانطه

lokavt بستن کارخانه ازطرف کارخانه‌چی برای تأدیب کارگران ، حقی که کارفرمادرمقابل اعتصاب‌کارگران اعمال میکند

lokma ۱ـ لقمه ۲ـ نوعی شیرینی از تکه های خمیر که در روغن جوشانیده در شربت می‌اندازند

lokmagöz کسی که دارای چشمهای بر آمده

lostra کفش واکس زنی، واکس‌زدن کفش
lostracı = boyacı واکسی، کفش‌واکس‌زن
lostromo رئیس کارگران کشتی تجارتی
losyon ادوکلن قوی، آب معطر برای شستشوی دست و صورت
loş جای قدری تاریك، نیمه تاریك، اطاق تیره و تاریك یا خفه
loşluk تاریکی، تیرگی، خفگی
lota نوعی ماهی آب شیرین
lotarya لاطاری، قرعه، بخت‌آزمائی
lök ۱ــ سنگین، کنده، بی‌قواره ۲ــ نوعی شتر نر
lömün = cam macunu زامسکه، بطانه یا بطونه برای‌شیشه پنجره، خمیر درزگیری
löpür löpür لپ‌لپ
lös خاك‌رس، نوعی خاك نرم زردرنگ که در رودخانه‌ها یابواسطه‌وزش باد در بعضی سرزمینها جمع میشود وبرای زراعت مفید است
lösemi نوعی سرطان خون، بیماری سختی که درائر زیاد شدن‌گلبول سفید خون حاصل میشود
lumbago لمباگو، نوعی کمردرد شدید
lutî = kulampara لوطی،بچه‌باز،غلام‌باره
Lübnan لبنان
lüfer نوعی ماهی کم‌فلس کم‌استخوان لذیذ شبیه ماهی سفید، ماهی‌لوفر
lügat لغت، کتاب لغت، فرهنگ
lügatçe فرهنگ جیبی، کتاب لغت کوچك
lüknet (قد) لکنت زبان
lüks لوکس، مجلل
lüks lambası چراغ‌توری، چراغ‌گاز
lüle ۱ــ لوله، پیچیده ۲ــ سرچپق ۳ــ دهانه لوله‌آب یا قنات (قد) سازنده سرچپق
lüle çamuru گل‌رس‌قرمز، گلی که سرچپق با آن میسازند

باشد
Lokman لقمان
lokmanruhu اتر، مایع‌سبکی که ازتقطیر الکل یا جوهر گوگرد بدست می‌آید برای بیهوش کردن بکار میرود
lokomobil لکومبیل، ماشین بخار که دستگاههای دیگر را بوسیله قوه بخار بحرکت در می‌آورد
lokomotif لکوموتیو
lokra نوعی گنجشك
lokum راحت‌الحلقوم
lombar پنجره یا دریچه‌های چهارگوشه‌ای که‌درطرفین کشتی گذارده میشود
lomboz پنجره‌های‌گرد طرفین کشتی
lonca رسته، صنف، جمعیت، دسته
Londra لندن
lop ۱ــ نرم ودرشت وگرد ۲ــ تخم‌مرغ سفت ۳ــ درعلم تشریح اعضاء داخلی بدن آنهائی‌که نسبةً گرد و دور ازهم قرار دارند
lop et گوشت لخم، گوشت یك پارچه بی‌استخوان
lop lop yemek لپ‌لپ خوردن، لقمه‌یا نواله‌های بزرگ گوشت وغیره را بلع‌کردن و خوردن
loppadak لپی‌صدا کردن، درائر افتادن صدای لپی درآوردن
lop yumurta تخم‌مرغ سفت
lor پنیرلور یا لر، پنیر تازه‌نرم‌بی‌نمك،شیر بریده که در کیسه ریخته شده بحالت پنیر درآمده باشد
lort لرد، لقب اصالت درانگلستان، (مج) خیلی متمول، راحت و مرفه
lorta قالب‌کفش، اندازه یاقطر قالب‌کفش (درکفش دوزی)
lortlar kamerası مجلس لردها در انگلستان

lületaşı سنگ سفید سبک نرم که به کف دریا معروف است ازآن پیپ یا چپق و غیره میسازند ، سنگ سلیکات ماگنزیوم طبیعی

lümen فیز) واحد مقیاس نور

lüp ١ـ چیز گران قیمتی که خیلی ارزان بدست آورند ، چیز لپی که گیر آورند ٢ـ صدای «لپ» در موقع بلعیدن چیزی

lüpçü مفتخور ، شارلاتان

lütfen لطفاً

lütfetmek لطف کردن

lütuf لطف ، مرحمت

lüzuci لزج، چسبناك

lüzum لزوم، ضرورت، احتیاج

lüzumlu لازم، ضروری، واجب

lüzumsuz غیرلازم، غیرضروری، بیخودی

lüzumsuzluk عدم ضرورت، لازم نبودن

M

M , m م، شانزدهمین حرف‌الفبای ترکی
maada ماعدا، بجز، به‌استثناء ، بغیر از، علاوه بر
maahaza معهذا، معذالك ، باوجود این
maaile باعائله، به‌اتفاق عائله، باخانواده، مع عائله
maalesef مع‌الاسف، متأسفانه، بدبختانه
maalmemnuniye خوشبختانه
maarif معارف ، فرهنگ
maarifçi اهل فرهنگ، فرهنگی، کسی که باتعلیم و تربیت سروکار دارد
maaş حقوق، دستمزد ماهیانه، شهریه
maaşlı حقوق بگیر
maatteessüf متأسفانه
maazalik معذالك ، بااین حال
maazallah معاذالله ، پناه برخدا ، خدا نکند ، خدانکرده
mabat مابعد، بقیه
mabet معبد ، عبادتگاه
mabeyin ۱ــ مابین، وسط ، میان ، بین ۲ــ (قد) اطاق مابین قسمت زنانه و مردانه در حرم سراهای سابق ۳ــ (قد) اطاق اسکورت سلطان در دربار سلاطین عثمانی ۴ــ (قد) سرای سلطان درسابق

mabeyinci پیشکار یا ناظر یا حاجب یا پرده دار که در دربار سلاطین عثمانی واسطه ابلاغ فرامین سلطان بوده‌اند
mablak ۱ــ کپچه یا ماله رنگ کاری که با آن‌بطانه یازامسکه‌کاری می کنند ۲ــ ملاقه بزرگ تخته‌ای که‌باآن دیك‌آش شله قلمکار (عاشوره) را بهم میزنند
mabut معبود ، خداوند
Macar مجار، مجارستانی ، اهل‌هنگری یا مجارستان
Macarca زبان مجاری یا هنگری
Macaristan مجارستان ، کشورهنگری یا مجارستان
macera ماجرا، سرگذشت، پیش‌آمدها
maceracı ماجراجو
maceralı پرماجرا، پرشوروشر، پرسرگذشت
maceraperest ماجراپرست ، ماجراجو
macun ۱ــ معجون ، معجون افلاطون که بعضی دوره گردها از شکر قوام یافته برنگها و طعم های مختلف درست کرده به‌اطفال میفروشند ۲ــ زامسکه، بطانه ۳ــ خمیر موادغیر آردی ازقبیل‌بادام‌وغیره

macuncu کسی که‌معجون افلاطون‌می‌فروشد
macunlamak زامسکه‌کاری یابطانه‌کاری کردن
macunlaşmak بحالت معجون درآمدن
maç مسابقه، بازی‌ها یا مسابقات ورزشی
maça خال‌پیك، خال‌سیاه دروزق بازی
maçabeyi تك‌خال‌سیاه دروزق بازی
maçula = maçuna ماشین‌جرثقیل‌بخاری
maçuna ماشین جرثقیل بخاری
madalya مدال ، نشان
madalyon مدالیون، قاب کوچك عکس یا جواهر نشان که خانمها بگردن یا به سینه آویزان میکنند
madam مادام، خانم‌شوهر کرده غیرمسلمان
madampol نوعی‌پاتیس یاچلوار که درشهر مادابولام هندوستان‌ساخته میشده
madde ۱ـ ماده، جسم،شیئ ۲ـ عنصر، جزء ، عضو ۳ـ ماده قانون ۴ـ مطلب ، موضوع
maddeci ماده پرست، ماتریالیست، طبیعی مشرب، منسوب به مسلك مادیون
maddecilik ماده پرستی ، ماتریالیسم
maddeten ازلحاظ ماده، مادتاً، مربوط به ماده یا جنس یا مال
maddî مادی
maddileşmek مادی شدن . به مادیات علاقه پیدا کردن
maddilik مادی بودن، مادیت
maddiyat مادیات، چیزهای مادی یا جسمانی یا پولی، چیزهائی که با چشم دیده‌میشود یا با دست لمس میشود
maddiyun (قد) مادیون . طبیعیون. ماده پرست‌ها
madelet معدلت، عدالت
madem = madem ki مادام . مادام که . حالا که ، وقتیکه ، تازمانیکه
maden ۱ـ معدن، معدنی ۲ـ فلز،فلزی
madenci صاحب معدن ، کارگرمعدن ، متخصص معدن
madencilik کار وشغل مربوط به معادن
maden direği تیریا شمع یاتخته‌ای که در معدن بکار برده میشود
madenî = madensel ۱ـ فلزی ۲ـ مربوط به معادن
madensel ۱ـ فلزی ۲ـ مربوط‌به معدن
maden kömürü زغال سنگ
maden ocağı اجاق معدن، محل‌استخراج معدن ذغال و فلزات
madensi (شیم) شبه فلز
maden suyu آب معدن
maden yatağı رگه یا لایه معدن
maderşahî ریاست‌یاالویت زن‌درخاندان، مادرشاهی
madik (عو) حیله ، خدعه ، کلاه
madik atmak (عو) کلاه گذاشتن، حیله و خدعه کردن
madrabaz ۱ـ (مطراق باز)، چوبدار ، دلال یا فروشندهٔ حیوانات ، کسی که‌حیواناترا ارزان میخرد و گران میفروشد ۲ـ گران فروش ۳ـ (مج) حقه باز ، حیله‌گر ، کلاه گذار ، شارلاتان
madrabazlık حقه‌بازی، پشت هم‌اندازی، شارلاتانی
madrub = madrup = çarpan (ریض) مضروب . عددی که درعدد دیگر ضرب میشود
madum معدوم . نابود
madun مادون . ضد مافوق . کسی که در رتبه پائین‌تر است ، زیردست
madut معدود، محسوب ، شمرده شده
mafevk مافوق . کسی که در رتبه بالاتر است . رئیس
mafevkattabia (فلس) مافوق‌الطبیعه ماورای طبیعت ، چیزهائی که در

طبیعت توضیح و شرح آن ممکن نیست

mafiş ۱ـ (عو) نیست ، تمام شده ۲ـ نوعی شیرینی از خمیروتخم مرغ

mafsal مفصل، بند استخوان دست و پا و هرچیز شبیه آن

magazin مجله یا نشریه عکس‌دار

magma مواد مذاب هسته مرکزی‌زمین ، ماده خمیری که از دهانه کوه آتشفشان بیرون میریزد

magnezyum منیزیوم یا ماگنزیوم ، نوعی فلز سفید نقره‌ای سبك که با شعله خیلی شفاف میسوزد وزن آتمی آن ۲۴/۳۲ و وزن‌مخصوص آن ۱/۷ است

magri نوعی مارماهی بزرگ که گوشت آن خوردنی و لذیذ است

mağ نوعی کبوتر

mağara مغاره ، غار

mağaza ۱ـ مغازه، دکان‌بزرگ، فروشگاه ۲ـ انباریافروشگاه‌اشیاء وآذوقه

mağdur مظلوم ، کسی که مورد ظلم و بی عدالتی قرار گرفته یا حقش ضایع شده باشد

mağduriyet=mağdurluk مظلومیت ، مظلوم واقع شدن، ضایع شدن‌حق

mağdurluk مظلومی ، مظلومیت ، مورد بی‌حقی و بی‌عدالتی قرارگرفتن

mağfiret مغفرت ،آمرزش، عفو وبخشایش الهی

mağfur مغفور ، آمرزیده شده

mağlubiyet مغلوبیت ، شکست

mağlup مغلوب ، شکست خورده

mağma=magma مواد مذاب هسته مرکزی کره زمین ، نار بیضاء خمیر مواد معدنی یا آلی

mağmum مغموم، غمناك، غمگین، غصه‌دار

Mağribî اهلِ طرابلس غرب ، اهالی فاس و مراکش، مغربی

mağrip غرب ، مغرب ، باختر

Mağrip شمال غربی افریقا، طرابلس‌غرب، مراکش

mağruk مغروق ، غرق شده

mağrur مغرور، متکبر

mağrurane مغرورانه،متکبرانه

mağrurlanmak غرور یافتن، مغرورشدن

mağşuş مغشوش ، مخلوط ، غیر خالص

mahal محل، جا ، مکان

mahalakallah پراز جمعیت ، شلوغ ، پراز آدم ، ما خلق‌الله

mahal kalmamak احتیاج باقی نماندن ، مورد نداشتن ، لزوم نداشتن

mahalle محله ، کوی

mahalle karısı زن بی‌تربیت پرجنجال، زن شرور ، زن محله

mahallebi فرنی، حریره

mahallebici ۱ـ فرنی یا حریره فروش ۲ـ (مج) بچه یا آدم لوس ، ناز پرورده

mahalleli ساکن یك محل، محله‌ای، اهل محل، هم محله

mahalli محلی، مربوط به یك محل‌یا جا

maharet مهارت ، استادی ، تردستی

maharetli بامهارت ، ماهر

maharetsiz ناشی ، نابلد ، بی مهارت ، بی دست وپا ، بی‌هنر

mahcubiyet ۱ـ محجوبیت ، شرم وحیا، حجب، کم روئی ۲ـ شرمندگی، خجالت ، خجلت

mahcup ۱ـ محجوب، کم رو ، باحیا ۲ـ خجل، شرمنده، خجالت زده

mahcupluk=mahcubiyet ۱ـ محجوبیت ۲ـ شرمندگی،خجلت

mahcur=kısıtlı (حق) محجور ،کسی که بسبب سفاهت و کم عقلی ازتصرف

در اموال خود منع شده باشد، مورد حجر قرار گرفتن

mahcuz (حق) مال تامین یا توقیف شده ، محجوز ، حجز شده

mahdum مخدوم ، اولاد ذکور، پسر، بنده زاده

mahdut محدود ، محصور ، منحصر

mahfaza محفظه ، صندوق ، قوطی، حفاظ

mahfazalı دارای محفظه یا حفاظ . محفظه دار ، پوشیده ، حفظ شده

mahfe هودج ، تخت‌روان که روی شتر میگذارند برای نشستن ، محفه

mahfi مخفی ، پوشیده ، پنهان

mahfil محفل، انجمن ، مجلس

mahfuz محفوظ ، حفظ شده ، نگاهداری شده

mahfuzen تحت الحفظ . تحت نظر . حبس نظر

·**mahıv=mahv** محو، نیستی ، نابودی، هلاك ، ویرانی

mahi (قد) ماهی

mahir ماهر، استاد، زبردست، زیرك، کاردان

mahiye (قد) ماهیانه ، ماهانه ، شهریه ، حقوق ماهیانه

mahiyet ماهیت، چگونگی ، اصل، جوهر

mahkeme دادگاه ، محکمه

mahkemeli دعواکار، دوطرف دعوا . دوطرف که باهم دعواداشته باشند و به دادگاه مراجعه کنند

mahkemelik کارمربوط به محکمه . دادگاهی . محکمه‌ای

mahkemelik به دادگاه یا محکمه افتادن

mahkûk حك شده ، حراشده شده ، شده شده روی فلز یا سنگ . محکوك

mahkûkât سنگها ، فلزها ، مسکوکات حك شده محکوك

mahkûm ۱ــ محکوم ۲ــ (مج) مجبور

mahkûmiyet محکومیت پشیمانی ... سابقه ... محکومیت

mahkûmiyet kararı حکم محکومیت

mahlâs تخلص ، نامی که شاعر یا نویسنده برای خود انتخاب میکند

mahlep محلب ، نوعی از درخت گیلاس مخصوص نواحی کوهستانی اروپا ، پیوند مریم

mahlûk ۱ــ مخلوق ، خلق شده ،آفریده شده ۲ــ (مج) درمورد اشخاص بی‌سروپا یا حیوانات گفته میشود

mahlûkat مخلوقات ، جمع مخلوق . آفریده شدگان ، خلایق

mahlul ۱ــ محلول، حل شده ۲ــ ملك یا دارائی که ازمیت بدون وارث برای دولت باقی مانده باشد

mahlut مخلوط، درهم ، آمیخته ، قاطی

mahmi حمایت شده ، وقایت شده ، کسی که تحت حمایت قرار گرفته

mahmudiye (قد) سکه طلای زمان سلطان محمود دوم

mahmul ۱ــ محمول، زیرحمل بارقرار گرفته شده ، زیر بار بوده ، بار کرده شده ۲ــ مشغول ، گرفتار

mahmur مخمور، خمار، خواب‌آلوده

mahmurluk ۱ــ مخموری، حالت خماری، خواب آلودگی ۲ــ حالت آدم مستی که ازخواب بیدارشده باشد. (مج) گیج خواب بودن

mahmuz ۱ــ مهمیز ۲ــ ناخن یا خاری که پشت پای خروس و دیگر پرندگان موجود است ۳ــ تیر افقی داخل بدنه کشتی در قسمتی که زیر آب میباشد ۴ــ در مهندسی پل دیواری که در پایه آب روی آن ساخته میشود

mahmuzlamak مهمیز زدن ، با مهمیزی که به پشت چکمه یا کفش گذارده میشود برای حرکت دادن به گرده اسب زدن

mahpus ۱ـ محبوس، زندانی ۲ـ نوعی بازی تخته نرد

mahpushane محبس، زندان، حبس‌خانه

mahra ظرف تخته‌ای مخصوص حمل انگور

mahreç ۱ـ مخرج ، محل خروج ۲ـ (ریض) عدد زیر خط کسری

mahrek=yörünge مدار، مسیر، دایره حرکت

mahrem ۱ـ محرمانه، مخفی یاپنهان ۲ـ نزدیکانی که ازدواج باآنها حرام است، محرم ۳ـ کسانیکه با هم صمیمی هستند و اسرارخود را بهمدیگر میگویند

mahremiyet محرمیت ، راز وپنهانی و مخفی بودن ، محرمانه بودن

mahrukat چیزهای سوختنی ، محروقات

mahrum محروم ، بازمانده ، بی بهره

mahrumiyet محرومیت

mahrut مخروط

mahrutî مخروطی

mahsuben علی الحساب

mahsul ۱ـ محصول ، حاصل یا محصول زراعت ۲ـ نتیجه

mahsulât محصولات

mahsuldar پرحاصل،پربرکت،پرمحصول، محصول‌دار

mahsup محسوب ، حساب شده ، درحساب منظور شده

mahsur محصور، محاصره شده

mahsus ۱ـ مخصوص ، خاص ، منحصر ۲ـ محسوس ، حس کرده شده حس کردنی

mahsusat محسوسات، چیزهای حس‌شدنی یا حس کردنی

mahşer محشر، روز رستاخیز ، (مج) جای شلوغ و پرجمعیت

mahşerî خیلی شلوغ و پرهیاهو وجنجال ، مثل محشر، محشری

mahun=maun چوب‌ماهون ، چوب قیمتی‌است که درخت‌آن درامریکا میروید ورنگ قهوه‌ای قرمز دارد

mahunya ماهون ، نوعی گیاه که دارای گل‌های‌خوشه‌ای زرددرنگ‌خوشبو میباشد و از ریشه‌آن رنگ زرد بدست میاورند

mahur آهنگ ماهور

mahut معهود، مذکور، کذائی (درمورد یك شخص یا یك مسئله نامطلوب بطور تحقیر گفته میشود)

mahvedilmek محو کرده شدن ، ازبین برده شدن ، نابود کرده شدن

mahvetmek محو کردن ، نابودساختن، از بین بردن

mahviyet محویت ، ناچیز بودن، تواضع، فروتنی

mahvolmak محو شدن، نابودشدن ،معدوم شدن ، ازبین رفتن

mahvuharap محو و خراب، از بین‌رفته و نابود

mahya درماه رمضان در مساجدی که بیش ازیك‌مناره دارند بین‌آنها طناب بسته‌لامپهای کوچك برقمیاویزند به تصویر یا نوشته‌ای که باردیف کردن این لامپهای کوچك‌بوجود میاید ماهیا گفته میشود

mahz محض ، صرف ، خالص

mahza محضاً ، صرفاً

mahzen مخزن، انبار زیرزمینی

mahzun محزون ، غمگین، غصه دار

mahzur محظور، ناروا ، ممنوع، محذور، پرهیزشده ، مانع ، اشکال

mahzurat محذورات ، موانع ، محظورات

mahzurlu نامحظور،محذوردار،اشکال‌دار، مانع‌دار

mahzuz محظوظ ، بهره‌مند ، خوشوقت

mai=mavi پررنگ(مائی) ، آبی ، نیلی

maide مائده ، غذا ، طعام ، سفره ، خوان
mail ۱ـ کج ، خم ۲ـ میل‌دارنده، مایل
maile (جغ) دامنه ، زمین شیب‌دار ، سرازیری
main=eşkenar dörtgen شکل لوزی
maişet معیشت ، وسیله زندگی
maiyet تحت امر، زیردست که همراه کسی باشد ، تحت اختیار ، همراهان . ملتزمین‌رکاب ، کسانیکه درمعیت دیگری هستند
majeste اعلیحضرت
majüskül حروف بزرگ در الفبای لاتین
makabil ماقبل، پیش‌تر ، قبلی ، مربوط به قبل
makabir مقابر
makad=makat مقعد ، ماتحت
makale مقاله ، نوشته
makam ۱ـ مقام، جا، محل ۲ـ آهنگ، نوا، هوا ۳ـ پست یامقام‌اداری
makar مقر، مرکز ، مأوی ، محل ، جا
makara قرقره ، یاغرغره
makaralı غرغره دار ، قرقره دار
makarna ماکارونی ، رشته فرنگی
makas ۱ـ قیچی ، مقراض ۲ـ سوزن چپ راست دو راهی راه‌آهن ۳ ـ فنر اتومبیل ۴ـ چنگال یادستهای جلو خرچنگ وامثاله
makasçı ۱ـ سوزنبان راه‌آهن ۲ـ استاد یا تعمیرکار فنر اتومبیل
makaslama چلیپا کردن ، حالت چپ و راست
makaslamak ۱ـ قیچی کردن ، چیزی را بین دوانگشت سبابه و وسطی نگاه داشتن ۲ـ (مج) بریدن، قطع کردن ، مختصر کردن نوشته یا فیلم و غیره
makastar خیاط ، برش (مقراض‌دار)
makat ۱ـ مقعد، ماتحت ، نشین، نشیمن ۲ـ مخده، دیوان‌یا تخت یاسریر کوتاه
makber مقبره، مزار، گور ،آرامگاه، قبر
makbul مقبول ، مورد قبول واقع شده ، مورد پسند ، پسندیده
makbuz قبض، مقبوض ، رسید، قبض رسید
makes معکس، محل انعکاس
maket ماکت ، مجسمه کوچك ، مدل یا نمونه کوچکی از خانه و عمارت که پیش از شروع بساختمان از چوب یا مقوا یاگچ‌ساخته میشود
makhur مقهور، مغلوب ، شکست خورده
maki ۱ـ زمینی که پوشیده از بته‌ودرخت باشد ۲ـ نوعی میمون که دم دراز و پرمو دارد
makine ۱ـ آلت یا دستگاهی مکانیکی، ماشین ۲ـ موتور ۳ـ (عو) اتومبیل
makineci ۱ـ ماشینیست ، مکانسین ۲ ـ فروشنده یاسازنده یا تعمیر کننده ماشین‌آلات مکانیکی
makineleşmek ماشینی شدن ، مکانیزه شدن ، بحالت‌ماشین درآمدن
makineleştirmek ماشینی کردن،مکانیزه کردن
makineli مکانیزه ، دارای مکانیسم، موتور یا ماشین‌دار
makineli tüfek تفنگ مسلسل ، مسلسل
makinist مکانیسین ، ماشینیست ، لوکوموتیوران ، تعمیرکننده موتور وماشین‌آلات
makkap مثقب ، متقاب ، مقاب ، پرما ، آلت فلزی سوراخ کننده
makrun مقرون ، قرین ، نزدیك
makruz (قد) مقروض
maksat مقصد، قصد، غایه ، هدف، غرض
maksatlı قصددار ، غرض‌دار ، باغرض، مغرض، مقصد دار

maksimum حداکثر

maksum = bölünen (قد) مقسوم، تقسیم شده ، بخش شده

maksumunaleyh = bölen (قد).مقسوم علیه

maksur (قد) مقصور، کوتاه ، محدود

maksure. محلی محدود در مساجد یا جائی که با نرده تختهای برای نشستن زنها جدا شده باشد

maksut مقصود

makta مقطع ، محل قطع شده

maktu مقطوع ، قطعی ، قیمت قطعی

maktul مقتول ، کشته شده

maktul düşmek مقتول یا کشته شدن

makul ۱ـ معقول ، منطقی ۲ـ شخصی که کارش معقول و پسندیده باشد

makulat معقولات، علومی که باعقل‌سروکار دارند، علوم معقوله ، علوم مثبته

makule ۱ـ نوع ، جنس ، مقوله ۲ـ (منط) طبقه ، دسته ، گروه

makûs معکوس، برعکس، وارونه،واژگون

makyaj بزك ، توالت ، سرخاب سفیدآب

mal ۱ـ مال، منال، ملك‌ودارائی، کالا ۲ـ عنوان‌عمومی‌حیواناتی مانند گاو و گاو میش ۳ـ (مج) آدم پست، بدجنس، فرومایه ، حیوان منش

mala ماله بنائی

malak بچه گاومیش

malakit نوعی سنگ سبز ، مرمر سبز ، سنگ مس

malalamak ماله‌کردن ، ماله‌کشیدن

malarya مالاریا ، تب نوبه

malâyani مالایعنی، بی‌معنی، مزخرف

malaz ۱ـ زمین شخم نخورده که با علفهای هرزه پوشیده باشد ۲ـ مزرعه‌ای که آب گرفته باشد یا باآب پوشیده باشد

malca = malen ازلحاظ مالی، مالا

malen مالاً ، از لحاظ مالی

malgama ملغمه ، ترکیب جیوه با فلز دیگر ، فلزآمیخته با جیوه

malıtaşı سنگ بزرگی که بجای لنگرقایق بکار میرود

ma.. مالی، مربوط به مال یا دارائی

melî yıl سال مالی

malihulya مالیخولیا ، ملانکولی، مرض دماغی که باعث خیالات بیهوده میشودو گاهی‌طوری سخت و شدید میشود که مریض به همه چیز بد بین میشود و گاهی مبادرت به خودکشی مینماید

malik مالك ، صاحب

malikâne مالکانه ، قصر بزرگ ، ملك اربابی

Malikî مالکی، منسوب بمذهب مالکی که یکی از مذاهب اربعه اهل سنت وجماعت است

malikiyet مالکیت، صاحب‌بودن

maliye مالیه، اداره دارائی،وزارت‌دارائی

maliyeci مامور یا منسوب ادارات مالیه ، کارشناس مالی

maliyet قیمت تمام شده ، مالیت

malkıran طاعون یا وبای گاوی

malkoç (قد) عنوان سرکرده مهاجمین‌ترك

mallanmak پولدارشدن ، صاحب مال و منال یا ملك و دارائی شدن

malt مالت ، جویا غله سبز خشك شده‌که برای مایه آبجو بکار میرود

Malta جزیره مالت

maltaeriği زردآلوی ژاپونی ، نوعی میوه زدرنگ است به‌بزرگی زردآلو [illegible]‌های جفتی بزرگ دارد [illegible] میخوش است

Maltız [illegible] جزیره مالت

maltız [illegible] فرنگی

maltız keçisi نوعی بز پرشیر که موهای کوتاه دارد
malul معلول، علیل ، معیوب ، عیب دار
malul gazi=harp malûlü غازی معلول ، جنگاوری که در جنگ صدمه دیده ومعلول یا ناقص شده
maluliyet معلولیت ، علیلی ، معیوب یا ناقص بودن
malum ۱ـ معلوم ، واضح ، آشکار ۲ـ (دس) فعل معلوم (مقابل فعل مجهول)
malumat معلومات ، اطلاعات
malumatfüruş خودنما ، ظاهرساز ، علم فروش
malumatlı با معلومات، با علم، بادانش، مطلع
malûmatsız بدون معلومات ، بی‌اطلاع ، بی تحصیل، بی علم
malzeme ملزومات ، لوازم، اسباب‌وآلات
mama ۱ـ (بزبان بچه) خوراك ، ممه ۲ـ خوراك شلی که از آرد برنج برای‌بچه درست میکنند (فرنی)
mamafih معذالك ، معهذا ، مع مافیه
mamelek مایملك، دار وندار، تمام دارائی
mamul مصنوع ، ساخته شده ، معمول
mamulât مصنوعات ، معمولات ، محصولات ساخته شده
mamur آباد، عمران یافته
mamure محل آباد ، معموره ، محل عمران یافته
mamut ماموت، حیوان عظیم‌الجثه از نوع فیل که در قدیم وجود داشته حال از بین رفته
mana معنی
manalı ۱ـ معنی‌دار ۲ـ (مج) حرف تودار ، دوپهلو
manasız بی معنی، بی‌جا ، بی‌مورد ، مزخرف ، چرت و پرت ، پوچ

manastır دیر ، صومعه
manav سبزی فروش ، میوه فروش
manca خوراك سگ و گربه ، آشغال‌گوشت خوراك حیوانات
mancana مخزن‌آب در کشتی‌ها
mancınık ۱ـ منجنیق ، سنگ انداز آلتی که‌درزمان قدیم‌برای‌پراندن سنگ یا آتش بسوی دشمن بکار میرفته ۲ـ دوك ابریشم ریسی
Mançu اهل منچوری
manda ۱ـ گاومیش ، جاموس ۲ـ تحت‌الحمایگی ، قیمومیت
mandal ۱ـ چفت ، کشو ، قلاب تخته‌ای یا فلزی پائین درب یا پنجره یا دولاب ، قلاب ، اشکلك ۲ـ گیره رخت که‌لباس شسته را روی بند نگاه میدارد ۳ـ پیچهای سیم تار یا عود که سر سیمها روی آنها گیر داده شده
mandalina نارنگی
mandallamak اشکلك یا چفت یا گیره در را انداختن و محکم کردن
mandater دولت قیم که دولت دیگر را تحت‌الحمایه نگاه میدارد
mandıra ۱ـ جای عمل‌آوردن محصولات شیری دردہ یامزرعه ، شیرخانه ۲ـ آغول یا آغیل گوسفند
mandolin ماندالین ، نوعی ساز فرنگی مانند تار
manej ۱ـ تعلیم اسب سواری ۲ـ محلی که‌برای‌تعلیم اسب سواری‌میباشد
manen معنا، ازلحاظ معنی
manevî معنوی
manevi evlat پسرخوانده، اولاد معنوی
maneviyat ۱ـ معنویات ، چیزهای غیر مادی ۲ـ (مج) روحیه قوت قلب
manevra مانور

manevra çevirmek (مج) حقه بازی کردن ، حرکات ساختگی کردن برای گول زدن کسی

manevra yapmak ۱ـ مانور کردن ۲ـ(مج) رجوع کردن ازحرف یا گفته‌ای ، حرف را عوض کردن

manga (نظ) دسته یا جوخه سربازکه عبارت از ۱۱ نفر است ، محل نهارخوری افراد بحریه در کشتی

mangal منقل

manganez منگنز، نام فلزی است سخت و شکننده در ۱۲۱۲ درجه حرارت ذوب میشود ، وزن مخصوص آن ۷/۳۹ و وزن‌آتمی‌آن ۵۴/۹۳ میباشد

mangır ۱ـ پشیز، نام سکه مسی زمان قدیم ۲ـ (عو) پول ۳ـ نوعی ذغال نرم برای گیراندن سرقلیان

mangiz (عو) پول، پول پله

mani=manya دیوانگی، جنون ، خلی ، بلاهت

mâni ۱ـ مانع ،رادع ، حائل ۲ـ نوعی شعر چهار مصراعی مردم که با سازو آواز خوانده میشود

mania اشکال ، مانع

manialı اشکال دار، پرمانع، مانع دار

manidar معنی دار، پرمعنی

manifatura البسه پارچه‌ای ، منسوجات

manifaturacı پارچه فروش ، فروشنده منسوجات

manifesto صورت بارکشتی ، اظهارنامه کشتی که به گمرك داده میشود و در آن صورت محمولات کشتی مندرج است

manikür آرایش ناخن

maniple=manipülatör بزر یا آلت دستی‌برقی‌تلگرافچی‌برای‌مخابره تلگراف

manipülatör آلت‌بزریا شخص تلگرافچی که آلت دستی برقی تلگراف را کار می‌اندازد

manitacılık جیب بری، چند نفرجیب‌بر و حقه باز که با همدستی یکدیگر مردم راگول‌زده‌پول‌آنها رامی‌ربایند

manivela دسته، اهرم ، میله

mankafa ۱ـ کله خر،آدم بی‌کله ، خل، کودن ۲ـ یابو یا اسبی که بواسطه مرض مزمن مغزش کار نمیکند

mankafalık ۱ـ خلی، حماقت ، بی‌عقلی ۲ـ مرضی‌که‌بواسطه‌مرض‌مشمشه دچارآن شده باشد

manken مانکن، مجسمه‌ای‌که‌بشکل انسان از چوب یا چیز دیگر درست میکنند وبر آن لباس میپوشانند برای نمایش لباس ۲ـ زن یا دخترخوش‌اندام‌که برای پوشیدن و نمایش دادن لباس استخدام میشود

manolya نوعی‌گیاه گلدانی که دارای برگ‌ هائی بزرگ ضخیم براق میباشد مانند لیمو و گل سفید خوشبوئی دارد مانندگل لیمو

manometre مانومتر ، فشارسنج

mansap مصب،دهانه‌رودخانه‌که‌بدریامیریزد

mansıp منصب ، مقام

mansiyon مکافات یا جایزه‌ای‌که به‌برنده یك اثرعلمی‌یاادبی یاهنری داده میشود

manşet ۱ـ سرآستین ۲ـ خط بالای روزنامه درصفحه اول، عنوان‌سر صفحه اول روزنامه

manşon پوست یا خز دست‌گرم‌کن

mantalite ذهن ، فکر

mantar ۱ـ چوب پنبه ۲ـ قارچ ۳ـ (عو) حرف دروغ

mantarcı ۱ـ بعضی‌دزد یا جیب برهائی که پول‌مردم ساده لوح را باگول وحقه از دستشان بیرون میاورند ۲ـ (مج) دروغ‌گو
mantarlaşmak گیاهی که اطرافش را قارچ میگیرد و به حالت قارچ درمیاید
mantarlı ۱ـ چوب‌پنبه‌ای ۲ـ قارچ‌دار
mantı ۱ـ قرقره و طنابی که دکل را به صفحه کشتی وصل میکند ۲ـ جوش‌واره ، آش جوشواره
mantık منطق
mantıkî منطقی
mantıklı منطقی ، با منطق
mantıksız بی منطق
mantılya زنجیری که تیرهای دکل‌کشتی را نگاه میدارد ، زنجیرهای بالا کشیده دکل‌کشتی
mantin نوعی پارچه ابریشمی ضخیم
manto مانتو ، پالتوی خانمها
mantol جوهر نعنا
manya دیوانگی ، جنون ، حرکات و حرفهای قبیح و بی‌معنا که درائر شدت جنون ظاهر میشود
manyak دیوانه ، مجنون ، خل
manyat ۱ـ نوعی قایق ماهیگیری ۲ ـ تورهای ماهی‌گیری که در دریا به‌آب انداخته از دو طرف بسمت خشکی بیرون میکشند
manyetizma مانیتیسم ، خواب آوری مصنوعی بوسیله قوه تلقی و قوه مغناطیسی چشم
manyeto ماگینت ،آهنی که در اثر القای قوه‌مغناطیسی‌تولید قوه‌برقمیکند
manyezi منیزی ، اکسید دومنیزی که نوعی مسهل است
manzara منظره ، چشم انداز
manzaralı منظره دار، خوش منظره
manzarasız بدون منظره ، بدمنظره
manzum منظوم ، بنظم درآورده شده ، بشکل شعر
manzume منظومه ، شعر
manzur منظور ، در نظرگرفته شده ، دیده شده
mapa ۱ـ پیچی که ته‌آن حلقه مانند است ۲ـ فانوسی که رویش سپر سیمی دارد
maraba همدست یا کمك در زراعت که از محصول سهم میبرد
maral مرال ، آهوی ماده
marangoz نجار
marangozbalığı ماهی اره
marangozluk نجاری
maranta نوعی نی که درامریکا میروید و ازریشه‌آن ماده آردی مخصوصی گرفته میشود
maraton مسابقه دو درفاصله‌ای که بیش از ۴۰ کیلومتر باشد
maraz مرض ، ناخوشی
maraza معارضه ، کشمکش ، مجادله
maraza çıkarmak تحریك‌کردن وسبب معارضه ومجادله شدن
marazî مرضی، مربوط به ناخوشی
marda مال بی‌قیمت و بی‌ارزش ، جنس اسقاط
mareşal مارشال ، سردار، درجه مافوق ارتشبد
margarin مارگارین ، روغن نباتی ، کره مصنوعی
marifet معرفت ، هنر
marifetli با معرفت، با هنر
mariz=hasta ۱ـ مریض ، ناخوش ۲ـ (عو) کتك
marizlemek (عو) کتك زدن
mark مارك ، واحد پول‌آلمان و سوئیس
marka ۱ـ مارك یا علامت یا نشانی که

با حرف یا رسم نشان داده شود ۲ـ تکه فلز یا چیز دیگری که بجای پول یا بلیط بکار رود ۳ـ در بازی فوتبال حالی که با بدن یا یا مانع برای طرف‌مقابل تولید میکنند ۴ـعلامت‌مشخصه کارخانه یا موسسه

markalamak علامت زدن یا نشان روی چیزی گذاردن

markalı علامت دار، نشان دار، مارك‌دار

marki عنوان یا نسب اصالت بین دوك و کنت

markiz ۱ـ مارکیز عیال مارکی ۲ـ نیمکت یا صندلی دسته دار بدون پشت

markizet مرکزت ، نوعی پارچه پنبه‌ای نازك گلدار

Marksizm مارکسیسم ،آئین‌کارل‌مارکس، مسلکی است درسیاست و اقتصاد که اصول کمونیسیم را بر پایه مجادله‌اصناف‌مردم‌برقرارمیسازد

marmelat مارمالاد ، مربای له شده

marn خاك مخلوط با گل رس و آهك که بجای نوعی کود بکار میرود

maroken نوعی چرم‌بز نازك که درمراکش ساخته میشده و در جاهای دیگر نیز از آن نوع میسازند

marpuç لوله ماربیچ قلیان

mars ۱ـ مارس دربازی نرد ، بردی که دودست حساب‌میشود ۲ـ ستاره مریخ

mars etmek مارس کردن دربازی تخته

marsık زغال چوب دوددار که خوب زغال نشده

mars olmak مارس شدن (در تخته نرد)

marsuvan نوعی الاغ یا خر

marş ۱ـ مارش ، فرمان حرکت بجلو در نظام ۲ ـ آهنگ موزیك مخصوص راه رفتن

marşandız قطار باری

mart ماه مارس یا مارت سومین ماه‌فرنگی در سیستم سنه میلادی

martaval (عو) دروغ ، مزخرف ، مانند‌ه کشك» که‌درفارسی گفته‌میشود

martavalcı دروغ چاپ زن . شارلاتان

martı نام نوعی مرغ سفید دریائی که شبیه کبوترو قدری بزرگتر‌از‌آن است

martika نوعی کشتی بادی ، دو دکلی مخصوص که سر آن بطرف عقب پیچ خورده است

martin نوعی تفنگ یك لول

maruf معروف ، مشهور ، شناخته شده

marul کاهو

marulcuk گیاه یا گل کندس ، خربق سفید ،چوبلمه ،گل غار (helleborus)

Maruni نام قومی ازمسیحیان که در سوریه ولبنان زندگی می کنند ، مارونی

maruz معروض ، عرضه شده ، درمسیر یا مورد چیزی واقع شده

maruzat معروضات ،عرایض

marya ۱ـ گوسفند ماده ۲ـ حیوان‌ماده ۳ـ ماهی کوچك مختلف

mas مکش ، جذب ، بخود کشیدن

maşa میز

masadak ماصدق ، گواه راستی

masaj ماساژ ، مالش ، مشت‌مال

masal حکایت، قصه، مثل، مثال (مج)حرف پوچ ، ساختگی ، دروغ

masa örtüsü رومیزی

masarif مصارف، مخارج، مصرف ها

masarika روده بند ، ماساریقا

masat میله فولادی که قصابها کارد و ساطور را با آن تیز میکنند (حروف از کلمه مشخذ عربی)

masiva ماسوی ،آنچه غیرازآن باشد ، غیر از خدا

mask ماسك
maskara ۱ـ مسخره ۲ـ سر گرم کننده، بازیچه ۳ ـ کارناوال
maskaralık ۱ـ مسخره بازی، مسخرگی ۲ ـ افتضاح
maskarata قسمت طرف نوك رویه کفش، رویه پوزه جلو کفش
maskelemek ماسك پوشاندن (مج) پنهان کردن ، روپوشی کردن
maskeli ماسك دار
maslahat مصلحت (عو) آلت مردی، ذکر، احلیل
maslahatgüzar کارگذار سفارت
maslahatgüzarlık کارگذاری سفارت
maslak ۱ـ شیر آب یا لوله آبی که دائما آب از آن جاری است ۲ـ لگن سنگی در مسیر یا زیر شیر آب ۳ـ خزینه سنگی بزرگ جلو شیر آب که برای آب خوردن حیوانات گذارده میشود
maslup مصلوب ، به دار آویخته، برصلیب کشیده شده
masmavi آبی ، کاملا آبی ، آبی یا نیلی تمام یکدست
masnu مصنوع ، ساخته شده
masnuat مصنوعات ، محصولات ساخته شده ساخته‌های دستی
mason ماسون ، عضو تشکیلات ماسونی یا فراماسونی
masonluk ماسونی ، فراماسونی
masraf مصرف ، خرج ، مخارج
masraflı پرمصرف ، پرخرج ،گران
masruf مصروف ، صرف شده ، خرج شده
massetmek مکیدن ، جذب کردن ، رطوبت یا آب را بخود کشیدن
mastar مصدر
mastara آلت اندازه‌گیری زاویه ، عضاده
mastı نوعی سگ که دارای گوشهای دراز افتاده و پاهای کوتاه میباشد
mastıbacak = bastıbacak آدم کوتاه
mastıçiçeği = öküzgözü ارنیکای کوهی ، تنباکوی کوهی
mastika مشروب ماستیك ، نوعی مشروب عرق که ازسقز یا مصطکی بدست آورده میشود
mastur (عو) بدمست ، مست کامل ، مست حشیش یا تریاك
masum معصوم، بی گناه ، بدون معصیت ، (مج) بچه صغیر ، بچه کوچك
masumiyet معصومیت ، بی گناهی
masun مصون ، محفوظ ، حمایت شده
masuniyet مصونیت ، مصون بودن ، محفوظ بودن
masura ۱ـ ماسوره ، غرغره نساجی ۲ـ غرغره ماکو در چرخ‌خیاطی ۳ـ (قد) واحد اندازه‌گیری آب جاری که بقطر چهار جوالدوز بوده
maş (قد) ماش
maşa ۱ـ انبر ، ماشه ۲ـ گیره ، پنس ۳ـ شخصی که در کارهای خطرناك و پرشر واسطه و یا میانجی قرار داده می‌شود
maşallah ۱ـ ماشاءالله ۲ـ نظرقربانی که به‌لباس بچه‌ها می‌آویزند
maşatlık قبرستان یهود (شاید محرف از مشهد لیك باشد)
maşerî مربوط به جامعه یا عموم ، دستجمعی ، عمومی
maşlah جامه بلند سرمه‌دار که سر و ته آن یکجور است و در سرآستین آن بریدگی‌دارد مخصوص عربها بوده زنها نیز می‌پوشند ، مشلح
maşrapa مشربه ، آبگردان، ظرف‌فلزی آب خوری
maşrık مشرق ، شرق ، خاور ، محل طلوع آفتاب

maşuk معشوق ، دوست داشته شده

maşuka معشوقه ، زنی که مورد عشق‌وعلاقه باشد

mat ۱ـ مات ، شیشه یاچیزدیگر غیرشفاف ۲ـ باختن‌یا مغلوب‌شدن، دربازی شطرنج

matador گاوباز اسپانیولی

matafora تیرهائی که در کشتی موجود است برای آویختن قایقهای‌نجات

matah متاع ، مال،جنس پست ، جزئی ، بی‌ارزش ، کلمه‌ای کـه برای استخفاف‌وکوچك‌شمردن استعمال میکنند

matara بطری یا ظرف آب که اکثراً سربازها به‌کمرمی‌بندندیابگردن حمایل میکنند

matbaa مطبعه ، چاپخانه

matbaacı صاحب مطبعه، متصدی یا صاحب چاپخانه

matbu مطبوع ، چاپی ، چاپ‌شده

matbua چاپ شده ، چاپی ، چیزهای چاپ شده

matbuat ۱ ـ مطبوعات ، روزنامه‌جات و مجله‌ها ۲ـ ارباب مطبوعات

matem ماتم ، عزا ، سوگواری

matem etmek ماتم‌گرفتن ، عزا گرفتن

matematik حساب ، ریاضیات

matematikçi ۱ـ ریاضی‌دان ۲ـ معلم ریاضیات

matemli عزادار ، ماتم دار، ماتم‌زده

materyal ۱ـ لوازم ، اسباب ، اثاثیه ، آلت و ادوات ۲ـ ماده

materyalist ماتریالیست ، ماده‌پرست ، طبیعیون

materyalizm ماتریالیسم ، مسلك ماده پرستی

matetmek ۱ـ مات‌کردن دربازی شطرنج ۲ـطرف مقابل‌را وادار‌به‌سکوت کردن ، اسکات‌کردن

matine تاتر یاسینما یا نمایشی‌که دروقت روز نشان داده شود

matiz ۱ـ دونخ یاطناب باهم تابیده شده یا بهم پیوسته ۲ ـ (عو) زیاد مشروب‌خورده، بدمست، لول‌مست

matkap مثقاب ، مثقاب ، مته‌آهنی ،آلت سوراخ کردن

matla ۱ـ مطلع ، طلوع‌گاه ، محل طلوع ۲ـ اولین بیت قصیده یا غزل

matlap مطلب ، موضوع ، مقصد

matlup ۱ـ مطلوب ، خواسته شده ۲ـ طلب داین یا بستانکار در اصطلاح حسابداری

matmazel مادمازل ، دختر خانم ، عنوان دختر شوهر نکرده غیر مسلمان

matrah قیمت اصلی مالی‌که برای تعیین مالیات اساس قرار می‌گیرد ، قیمت ارزیابی شده برای مالیات

matrak ۱ـ (عو) مسخره ، غیرجدی ۲ـ چماق ، چوب کلفت

matraporlar حیوانات زیردریائی‌که شبیه گل‌هستند و در ته دریاهای آب‌گرم خانه‌های آهکی بوجود می‌آورند

matris قالب حروف‌چینی

matruş صورت تراشیده شده یا اصلاح شده

matrut مطرود ، طردشده

matuf معطوف ، عطف شده

matuh=bunak معتوه ، خرف ، عته آورده ، شخصی که در اثر پیری زیاد دچارپرحرفی وضعف حواس شده باشد

maun=mahun چوب ماهون ، درخت ماهون

maval ۱ـ (قد) درعربی شعری که بطور مرثیه خوانده میشود ، حرفهای دروغ و طولانی که برای گول

زدن طرف مقابل گفته میشود ، (مج) مزخرف ، اغراق ، چرند، چرت و پرت

maval okunmak چرت‌بافتن،چرند گفتن

mavi آبی ، نیلی

mavimsi=mavimtrak قدری آبی‌رنگ، رنگی نزدیك به‌آبی

mavimtrak رنگی نزدیك به‌آبی

maviş به‌دخترهای سفیدپوست و چشم‌آبی بعنوان لطف ومحبت گفته میشود، چشم‌آبی

mavna بارژ ، دوبه، کرجی باری

mavzer تفنگ ماوزر ، نوعی تفنگ که بنام سازنده آن ماوزر نامیده میشود

maya ۱ـ مایه ، خمیر مایه ، خمیر ترش ۲ـ (مج) ماده اصلی هرچیز ، اصل و نسب

mayalamak مایه‌زدن (به‌ماست یا خمیر وغیره)

mayalanmak مایه‌گرفتن ، تخمیر شدن

mayalı مایه‌دار

mayalık مایه یا ماده یا خمیری که به عنوان مایه بکارمیرود

mayasıl ۱ـ بواسیر ۲ـ ورم سرما زدگی ، آماس ، خارش و سوزش یا سودای پوستی

maydanoz جعفری

maydanozgiller نباتاتی از فامیل جعفری مانند کرفس ، بادیان ، انیسون ، زیره و امثال آن

mayestro رئیس دسته ارکستر ، استاد موزیك

mayhoş میخوش ، ترش و شیرین

mayın مین ، اژدر ، ترپیل ، بمبی که در دریا یا زمین کار میگذارند

mayınlamak مین گذاری کردن

mayıs ۱ـ ماه می ، نام پنجمین ماه سال میلادی است ۲ـ سرگین گاو ، تپه ، تپاله یا تاپاله که برای سوخت زمستان بکار میرود

mayısböceği (malolonfha vulgaris) نوعی حشره پردار که‌آفت نباتات است

mayi مایع ، جسم سیال

maymun ۱ـ میمون ۲ـ (مج) بی‌ریخت زشت ، بدگل

maymuncuk قفل بازکن ، مفتولی که سر آن را کج میکنند برای باز کردن قفلها

maymunluk بازی میمون در آوردن ، لودگی ، مسخرگی

mayna etmek پائین کشیدن بادبان کشتی ، (مج) ول کردن ، خاتمه دادن ، دست کشیدن

mayo مایو ، لباس شنا

mayonez مایونز ، سوسی که از زرده تخم‌مرغ و روغن زیتون وآبلیمو ساخته میشود

maytap آتش‌بازی (محرف از مهتاب) فشفشه‌های رنگارنگ که درشبهای جشن وشادی پرتاب میکنند

maytaba almak مسخره کردن ، دست انداختن

mayup ۱ـ معیوب ، ناقص ، عیب‌دار ۲ـ مقصر ، بی‌آبرو

mazak نوعی ماهی خوراکی لذیذ

mazanne (قد) ۱ـ مورد سوءظن ، کسی که در حقش سوءظن یا حسن ظن باشد ، محل شبهه و ظن ۲ـ کسی که ازاولیاءالله شمرده‌میشود

mazarrat ضرر ، مضرت

mazbata طومار یا نوشته‌ای که چندین نفر زیر آن را امضاء کنند و از شخصی‌خوبی گفته‌طرفداری کنندیا شکایت نموده بدی‌بگویند، مضبطه

mazbut ۱ـ مضبوط ، منظم ، مرتب ۲ـ ساختمان محکم و محفوظ از سرما و گرما ۳ـ ضبط یا بایگانی شده
mazeret معذرت، عذر
mazeretli معذور، کسی که عذر موجه‌داشته باشد
mazeretsiz بدون عذر یا معذرت
mazgal مزغل ، سوراخ دیوار قلعه که از داخل‌وسیع و ازخارج تنگ است
mazhar ۱ـ مظهر، محل‌ظهور ۲ـ(مج) واصل ، نائل
mazhariyet ۱ـ مظهریت ۲ـ (مج) نیل ، موفقیت
mazı ۱ـ درخت مازو ۲ـ ماده‌ایست که ازدرخت مازو بدست میاید و در دباغی بکار میرود
mazi ماضی ، زمان گذشته
mazlum ۱ـ مظلوم ، ظلم یا ستم دیده ، جورکشیده ۲ـ (مج) آرام ، بی سروصدا ، ساکت، بی‌اذیت
mazmun ۱ـ مضمون ، مفهوم ، موضوع ، مطلب، معنی ۲ـ(ادب) کلمه‌ای که شامل معانی پنهانی و ظریف باشد ، آنچه از کلام یا نوشته‌ای مفهوم شود
maznun=sanık ۱ـمظنون ،گمان برده شده ۲ـ کسی که مورد اتهام و تعقیب واقع شده باشد
mazot مازوت، نفت خام، نفت سیاه
mazruf ۱ـ مظروف ، درپاکت یا بسته گذاشته شده ، پاکت شده
mazul معزول ، عزل شده
mazur معذور ، بخشیده شده، عذرآورده ، کسی که عذرش پذیرفته شده باشد
mazurka مازورکا ، نوعی رقص لهستانی و آهنگ مخصوص آن
meal مآل ، معنی ،مقصد ، مفهوم ، نتیجه
mealen ۱ـ مآلاً ، از لحاظ معنی ومفهوم ۲ـ مختصراً ، اجمالاً ، نتیجتاً
mebde مبداء ، بدایت ، ابتدا ، منشاء
mebhut مبهوت ، بهت‌زده شده
mebiz بیضه‌دان ، تخمدان
meblağ مبلغ ، مقدار پول
mebni مبنی ، بنابر ، بجهت ، بعلت
mebus مبعوث ، نماینده مجلس شورای‌ملی
mebusluk نمایندگی مجلس شورایملی
mebzul مبذول ، فراوان ، بسیار زیاد
mebzuliyet فراوانی
mecal مجال ، طاقت ، قدرت ، قوت
mecalsız ناتوان ، بی‌قدرت ، بی‌مجال
mecaz (ادب) مجاز ، ضدحقیقت ،کلمه‌ای که‌درغیرمعنی حقیقی خوداستعمال شود
mecazen مجازاً، بطورغیرحقیقی
mecazî مجازی ، غیر واقعی
mecbur مجبور ، ناچار ، ناگزیر
mecburî مجبوری ، بزور، زور ، اجباری
mecburiyet مجبوریت، ناچاری،ناگزیری
meccanî=bedava مجانی ، رایگان ، مفت ، بی‌پول
mecelle ۱ـ نشریه قوانین ۲ـ (قد) مجموعه قوانین شرعی
mecidiye=mecit مجدیه ، سکه نقره ۲۰ غروشی زمان عثمانی
meclis ۱ـ مجلس، جلسه ۲ـپارلمان، مجلس شورای ملی یا سنا
meclubiyet جلب یا جذب شدگی
meclup جلب یا جذب شده ، مجذوب
mecmu=toplam مجموع ، همه ، تمام، عموم
mecmua مجله ، نشریه
mecnun مجنون ، دیوانه
mecra مجرا ، گذرگاه‌آب ، محل جریان یا روان شدن آب
mecruh=yaralı مجروح، زخمی شده

Mecusî مجوسی ، آتش‌پرست ، زردشتی
mecusîlik مجوسیت ، دین مجوس یا زردشت
meczup مجذوب ، گرفتار جذبه الهی ، (عو) دیوانه
meç دشنه ، شمشیر راست باریك
meçhul مجهول ، نامعلوم (دس) فعلی‌که فاعل آن معلوم نباشد
meçhulat ۱ــ مجهولات ۲ــ اسرار الهیه
medar ۱ــ مدار، آنچه چیزی بر آن دور میزند ۲ــ سبب ، وسیله، واسطه ، نقطه استناد ۳ ــ خطی که سیارات بدور آفتاب‌می‌پیمایند ۴ــ دودایره موهومه که در ۱۰ درجه‌شمال وجنوب خط استوا فرض میشوند
meddah ۱ــ مداح ، مدح کننده، تعریف کننده ۲ ــ در نمایش های قدیم مقلدی که با تقلید و تعریف حکایات مضحك مردم‌را می‌خنداند و سرگرم می کند
meddahlık ۱ــ مداحی ، ستایش ۲ــ (قد)مقلدی، هنرمربوط به‌حکایت گفتن مضحك و تقلید درآوردن
meddücezir جزر و مد
medenî مدنی ، متمدن ، مترقی
medenîleşmek متمدن‌شدن ، ترقی‌کردن
medeniyet مدنیت ، مدنی یا متمدن‌بودن
medeniyetsiz غیرمتمدن ، وحشی
medet مدد ، کمك ، اعانت ، یاری
medih مدح، ستایش
medlûl مدلول، مفاد ، معنی، دلالت
medrese (قد) ۱ــ مدرسه یا مکتب دروس دینی ۲ــ مدرسه عالی که سابقاً درآنجا به‌اصول‌قدیمه درس میخواندند
medreseli طلبه دینی
medüz مدوز ، نوعی جانور مرجانی‌متحرك شبیه به چتر دسته کوتاه که چند بازوی دراز ازآن آویزان است
medyum واسطه در عملیات اسپریتیزم یا احضار روح
medyun=borçlu مدیون ، مقروض ، قرض‌دار
mefahir مفاخر ، جمع مفخرت ، آنچه مایه فخر و مباهات باشد
mefharet مفخرت ، مایه فخر ، چیزی که به‌آن فخر کنند
mefhum مفهوم ، معنی ، مدلول، مقصود
mefkûre ایده‌آل ، غایت آمال
mefkut مفقود ، گم‌شده
mefluç مفلوج ، فالج ، مبتلا به‌فلج
mefruş مفروش، فرش گسترده شده ، دارای فرش و اثاثیه
mefruşat فرش و اشیاء و اثاثیه مربوط به تزیین منزل از قبیل پرده و رومبلی ، روتختی و امثال‌آن
mefruz ۱ــ افراض شده، (زمین) تقسیم‌شده ۲ ــ فرض شده و فرض ، واجب
mefsedet مفسدت ، فساد ، بدی ، تباهی
mefsuh فسخ ، لغو ، نسخ ، ملغی
meftun مفتون ، فریفته ، عاشق ، شیفته
meftuniyet مفتونیت ، دچارعشق و علاقه بودن
meful (دس) مفعول ، کرده شده
megafon بوق مخروطی برای پخش‌کردن و بلند کردن صدا
megalomani مرض روحی که انسان خود را بزرگ تصور میکند
megalosefal کسی‌که جمجمه‌اش بزرگ است ، بزرگی استخوان سر
megametre ۱ــ مگامتر ، عمق سنج دریائی ۲ ــ واحد اندازه یك هزار کیلومتر
meğer مگر ، گویا ، مگو که
mehabet مهابت ، بزرگی وشکوه ، چیزی

که حالت ترس واحترام در انسان تولید کند

mehasin محاسن، خوبی‌ها

mehaz مأخذ ، اصل ، منبع

mehbil رحم زن ، زهدان

mehcur مهجور ، دورافتاده ، متروك

mehenk محك ، سنگ محك ، سنگی که به طلا میمالند و عیار آن را آزمایش میکنند

mehil مهلت ، مدت ، فرصت

mehmaemken حتی‌الامکان ، مهماامکن

Mehmetçik اصطلاح باعنوان‌محبت‌آمیزی است که به سرباز شجاع ترك گفته میشود

mehtap مهتاب

mehter نفرات باند موزیك نظامی قدیمی

mehter takımı دسته یا باند موزیك زمان عثمانی

mehterhane دسته موزیك ینی چری‌ها که مرکب بود از دهل و نقاره و زنگ و بوق

mekân جا ، مکان ، خانه ، مسکن

mekanik ۱ـ علم مکانیك ۲ـ کاری که با دست انجام میشود بدون‌مداخله فکر ، مکانیکی

mekanizma مکانیزم ، قسمت مکانیکی یا ماشینی یك‌دستگاه، (مج) روش ، اساس ، پایه

mekik ماکو، ماکوب ، ماسوره

mekik dokumak آمدوشد ، رفت وآمد زیاد

mekkâre حیوانات بارکشی مانند‌اسب و الاغ وقاطر و شتر

mekkâreci کسی که حیوانات بارکش را اداره میکندیا صاحب‌آنهامیباشد

meknun=saklı پوشیده، مخفی ، مکنون

meknuz پوشیده ، مکنوز ، مخزون

mekruh مکروه ، کراهت‌دار، ناپسند،زشت

meksetmek مکث کردن

mekşuf مکشوف ، آشکار شده ، عیان

mektep=okul مدرسه

mektepli دانش‌آموز ، شاگرد مدرسه ، دانشجو

mektum مکتوم ، پوشیده ، پنهان

mektup نامه ، مکتوب ، کاغذ ، نوشته

mektupçu (قد) منشی اداره ولایت

mektuplaşmak مکاتبه ، نامه‌نگاری

mekûlât مأکولات ، خوردنی‌ها ، اغذیه ، خوراکی‌ها

melâhat ملاحت ، قشنگی ، خوشگلی

melâike ملائکه ، فرشتگان

melâl ملال ، دلتنگی ، افسردگی ، غم و اندوه

melânet ملعنت ، پلیدی ، بدی

melankoli مالیخولیا ، ملانکولی

melas ملاس ، شیره چغندر قند که بعد از گرفتن کریستالهای شکراز چغندر باقی میماند

melbusat لباسها، البسه ، ملبوس‌ها

melce ملجأ ، پناهگاه ، آسایشگاه

melek ملك ، فرشته ، سروش

melekat ملکات، قدرت و توانائی انجام کاری که در اثر تمرین وممارست درطبیعت انسان‌متمکن‌وجایگزین شود

meleke قدرت وتوانائی انجام کاری که اثر تمرین و ممارست در طبیعت انسان متمکن شود

melekût ملکوت، قدرت و سلطنت آسمانی

melemek بع‌بع کردن ، صدای گوسفند و بز و گوساله درآوردن

melengiç درخت مصطکی

melez دورگه ، طفلی که از پدر و مادر دورنگ سیاه و سفید متولد شده باشد

melfuf ملفوف ، درلفاف پیچیده شده ،

لای چیزی گذارده شده
melhem مرهم ، دوائی که روی زخم میگذارند
melhuz ملحوظ، درمد نظر است ، ملاحظه شده
melih ملیح ، خوشرو ، بانمك
melik ملك ، پادشاه
melike ملکه
melinit يك ماده منفجره شیمیائی که اصل آن اسیدپیکریك (Picric acid) است
melisa نوعی گل شاه پسند است که جنس آن (melissa)
melodi آهنگ ، نوا ، آواز
melodram ۱ـ (قد) نوعی نمایشنامه تاتر که اجراء آن بدون موسیقی است فقط بعضی قسمتهای فیمابین توام با موسیقی میباشد ۲ـ درامی که ازروی تصادفات حزن آور نوشته شده و مؤثر میباشد
melon نوعی کلاه سیاه رسمی مردانه ، کلاه ملون
meltem بادهای موسمی تابستانی که از خشکی بطرف دریا میوزد
meluf مألوف ، آشنا
melûl ملول ، غمگین ، محزون
melun ملعون ، لعنت‌شده ، لعنتی
memalik ممالك ، کشورها
memat ممات ، موت ، مرگ
memba چشمه
meme ۱ـ پستان ۲ـ سرپستانك منبع اکسیژن
memeli پستاندار
memelik کیسه یا پوششی که با آن پستان حیوانات رامیپوشانند که بچه‌اش شیر نخورد
memeliler پستانداران
memeş بزاق یاآب دهان گاو بر
meme vermek پستان دادن به بچه ، شیردادن
memişhane (عو) مستراح ، مبال ، خلا ، جائی
memleha کان نمك، معدن نمك یاکارخانه نمك سازی کنار دریا
memleket ۱ـ مملکت ، کشور ۲ـ ولایت ، شهر ، محل
memleketli همشهری، همولایتی
memlû مملو ، پر
memlûk مملوك ، بنده ، غلام یا کنیز
memnu ممنوع ، قدغن
memnuiyet ممنوعیت
memnun ممنون ، متشکر ، خوشوقت
memnuniyet ممنونیت، خوشوقتی، امتنان ، خوشحالی
memnunluk ممنونیت ، خوشوقتی ، خوشحالی
memorandum اخطار یا یادداشت سیاسی
memul مأمول، امید داشته‌شده، موردانتظار
memur مأمور ، کارمند ، مستخدم اداری
memuriyet=memurluk مأموریت
memurluk مأموریت
memzuç ممزوج
men منع ، ممانعت ، جلوگیری
menafı منافع
menafii umumiye منافع عمومی
menakıp مناقب، کارهای نیکو که موجب ستایش باشد
menam (قد) خواب ، رؤیا
menasik مناسك ، مراسم زیارت‌حج
mendebur=sünepe=sümsük آدم بیخود، تنبل، مزخرف ، منفور ، شل ، وارفته
menderes ۱ـ نام رودخانه‌ایست درغرب ترکیه ۲ ـ قسمت پیچ و خم رودخانه
mendil دستمال

mendirek موج‌شکن ، بندری که در آن موج‌شکن‌ها احداث شده باشد
menecer ۱ـ مدیر ، اداره کننده ۲ـ رئیس ، کارگزار یا صاحب کار یك هنرمند ازقبیل بوکسور، فوتبالیست ، موزیسین که کار این هنرمندان را اداره میکند و در معرض فروش یا کرایه میگذارد
menedilmek منع‌شدن، جلوگیری شدن
menekşe گل بنفشه
menekşegiller فامیل یادسته گل بنفشه‌ای
menekşegülü نوعی گل بنفشه که ازقبیل پیچك میباشد
menend مانند ، مثل
menenjit مرض مننژیت
menetmek منع کردن ، مانع شدن ، جلوگیری کردن
meneviş ۱ـ میوه تربانتین ۲ـ خارا یا خاره، موج‌دار
menevişli ۱ـ موج‌دار ۲ـ نوعی‌پارچه ابریشمی موج دار ۳ ـ صفحه فولادی موج‌دار
menfa منفا ، تبعیدگاه ، محل سرگونی
menfaat منفعت ، نفع
menfaatperest منفعت‌پرست، نفع‌پرست، آدم مادی
menfez منفذ ، درز ، سوراخ
menfi ۱ـ منفی ، برعکس ، معکوس ، وارونه ۲ـ دور شده ، رانده شده ، تبعید شده ، سرگون شده
menfur منفور ، مورد نفرت یا تنفر
mengeç ماسوره یاماکوی بزرگ‌مخصوص پشم‌بافی
mengel حلقهٔ زینت مچ‌پا ، النگوی‌پا
mengene ۱ـ منگنه ، دستگاه پرس ، ماشین‌فشار روغن‌کشی ۲ـ گیره آهن‌گیری رومیزی
menhiyat منهیات ، چیزهائی که در دین نهی‌شده ، مناهی
menhus منحوس، شوم، بدشگون، بداختر
meni منی ، آب نطفه
menkıbe منقبت ، هنر یا کارهای نیکو ، افسانه یا حکایت راجع به‌شجاعت و دلاوری و هنر اشخاص بزرگ که مورد افتخار و ستایش باشد
menkûbiyet منکوبیت. نکبت و بدبختی، مصیبت‌زدگی
menkul ۱ـ منقول ، قابل حمل ونقل ۲ـ روایت شده ، نقل شده
menkûp منکوب، نکبت دیده،مصیبت‌دیده
menolunmak منع کرده‌شدن، ممنوع شدن
mensubiyet منسوبیت ، نسبت‌داشتن ، قوم و خویشی داشتن
mensucat منسوجات، همه نوع پارچه‌های نخی و پشمی
mensup منسوب ، مربوط ، نسبت یافته
mensur منثور ، نوشته غیر منظوم که بصورت نثر باشد
menşe منشاء ، مبداء
menşur ۱ـ منشور (شکل هندسی) ۲ـ فرمان‌پادشاه درمورد انتصاب والی یا وزیر
menteşe لولا
menü صورت غذاهائی که باید در یك وعده خورده شود
menus مأنوس ، انس گرفته ، چیزی که انسان بدان انس گرفته و عادت پیدا کرده
menzil ۱ـ محل نزول،منزل ۲ـ محلی که گلوله‌توپ‌فرودمیاید ۳ـ فاصله یك روز مسافت راه که با مال طی شود
menzul مفلوج ، فالج
mephut مبهوت ، بهت‌زده
mepsuten mütenasip تناسب مستقیم
mera چراگاه ، مرتع ، مرعی

merak ۱ــ نگرانی ، تشویش ، دلواپسی ۲ــ کنجکاوی ۳ــ علاقه، هوس، میل ، ذوق
meraklanmak نگران شدن ، دلواپس شدن ، علاقمند شدن
meraklı علاقمند ، کنجکاو ، کسی که عادت به‌نگران شدن دارد
meraksız بی‌علاقه ، بی‌ذوق
meral گوزن ماده
meralık مرعی، چراگاه ، چمن‌زار،مرتع
meram مرام، مقصد، هدف، مقصود ،آرمان
meram etmek قصدکردن ، نیت‌کردن ، هدف و مقصود خود قراردادن
meraret مرارت ، تلخی
merasim مراسم ،آئین وعادات،تشریفات
merbut مربوط، منوط ، وابسته
merbutiyet بستگی ، پیوستگی
mercan مرجان
mercanbalığı ماهی مرجان، ماهی کوچك که قدری قرمزرنگ است
mercanköşk مرزنگوش ، گلپر (Origanum vulgare)
mercek عدسه ، شیشه عدسی ذره‌بین ،عدسی
merci مرجع ، محل صلاحیت‌دار
mercimek عدس
merdane ۱ــ مردانه ، شجاعانه ۲ــ گردونه ، استوانه
merdiven نردبان
merdut مردود ، مطرود ، ردکرده شده
merdümgiriz مردم‌گریز ، گوشه‌گیر ، بیزار از انسان
meret (عو) تکیه کلامی است که نسبت به اشخاص و اشیاء ناخوش و منفور وبدگفته‌میشود(مثل‌فلان‌فلان‌شده) مزخرف، زشت، دردسر، سرخر ، بلای جان
mergup مرغوب ، مطلوب ، پسندیده
merhaba مرحبا (بجای سلام‌گفته میشود)
merhabalaşmak بهمدیگر سلام و علیك گفتن ، حال و احوال پرسیدن
merhale ۱ــ مرحله ، منزل ، جای فرود آمدن ۲ــ مدت معینی اززمان، دوره
merhamet رحم ، شفقت ، مروت
merhametli بارحم، بامروت
merhametsiz بی‌رحم ، سنگدل ، ظالم
merhem مرهم، ضماد ، دوای روی زخم
merhum مرحوم ، آمرزیده
merhun رهن‌گذارده شده ،گروگذارده‌شده
mer'i ۱ــ مرعی ، جاری ، قوانینی‌که در جریان بوده دارای قوه قانونی میباشند ۲ــ رعایت شده ، مراعات شده ۳ ــ چیزی که بچشم دیده میشود
meri=yemek borusu مری ، مجرای طعام از حلقوم تا معده
Meriç نام رودخانه‌ایست که درسرحد یونان و ترکیه واقع شده
meridyen خط نصف‌النهار
Merih=Mars ستاره مریخ یا بهرام
merinos کرك یا پشم بلند و نرم یکنوع قوچ نر
meriyet قانونی که درجریان ودارای قوه قانونی باشد، جاری‌بودن ، مرعی بودن
merkat مرقد ، مزار ، قبر ، گور
merkep مرکب ، الاغ ، خر
merkepçi چاروادار ،کسی‌که الاغ‌کرایه میدهد
merkez مرکز ، وسط ، میان ، میانه
merkezcilik=merkeziyet مرکزیت ، اصول تمرکز اداری
merkezî مرکزی ، در مرکز یا وسط قرار گرفتن
merkezîleşmek دارای مرکزیت شدن ، تمرکز یافتن

merkeziyet مرکزیت، اصول تمرکزاداری
merkezkaç (kuvvet) قوه‌فرارازمرکز
merkum مرقوم ، مذکور ، مزبور
Merkür ستاره عطارد
merlanos نوعی ماهی سفید (Merlangus communis)
merlengeç نوعی درخت سقز، پسته کوهی، انجره ، توخ ، دغدغان
mermer مرمر ، سنگ مرمر
mermerlik مرمری ، جائی که با سنگ مرمر فرش شده باشد
mermerşahî پارچه ململ ، نوعی پارچه نازك ، پارچه موسلین
mermi گلوله ، تیر ، گوله
mersa بندر ، لنگرگاه
merserize نخ‌پنبه حریر نما که خوب تابیده شده باشد
mersi مرسی ، متشکرم ، ممنونم
mersin درختی است شبیه انار برگهایش سبز وضخیم و خوشبو که همیشه سبز است ، مورد
Mersin بندری است در جنوب ترکیه در ساحل دریای مدیترانه
mersinbalığı ماهی‌اوزون بورون ، ماهی خاویار (Acipenser sturio)
mersiye=ağıt مرثیه، شعررثائی، شعر یا نوشته‌ای که با سوز و گداز در سوگواری ها در مدح میت خوانده میشود
mert مرد ، جوانمرد ، شجاع ، خوش‌قول
mertebe رتبه ، مقام ، منزلت ، مرتبه
mertek تیر ، الوار
mertlik مردانگی ، آزادگی ، شجاعت ، خوش‌قولی
Meryem=meryemana حضرت مریم ، مادر مسیح
Meryemana حضرت مریم ، مادر مسیح
meryemiye=adaçayı گل تشنگ ،

سلوی
merzengûş→mercanköşk مرزنگوش، گلپر
merzuk مرزوق ، رزق یا روزی یافته
mes ۱ـ مس ، سودن ، تماس ، لمس ، دست مالیدن ۲ـ وقوع ، مورد پیدا کردن
mésabe مثابه ، مانند ، اندازه ، درجه
mesacit مساجد ، مسجدها
mesafe مسافت ، فاصله ، دوری
mesağ مساغ ، اجازه ، جواز
mesaha ۱ـ مساحت، سطح ۲ـ مساحت گرفتن‌زمین ، اندازه‌گیری سطح
mesai ۱ـ کار ، خدمت ، فعالیت ، مساعی ۲ـ اضافه‌کار
mesaj پیغام ، خبر
mesamat مسامات جمع مسام یعنی سوراخهای پوست بدن
mesane مثانه ،آبدان
mesbuk مسبوق ، گذشته
mescit مسجد کوچك
mesel مثل ، مثال ، ضرب‌المثل
mesela مثلاً ، فی‌المثل
mesele ۱ـ مسئله ، سؤال ۲ـ حادثه ، اشکال ، واقعه ، مطلب
meserret مسرت ، شادی ، خوشنودی
mesh=mesih مسح ، پاك کردن ، دست مالیدن به پیش سر و روی پاها هنگام وضوگرفتن
meshetmek مس کردن ، درموقع وضو دست تر بر روی قوزك پا و فرق سر مالیدن
meshur مسحور ، سحر شده ، فریفته
mesih مسح ، پاك‌کردن ، دست مالیدن به‌جلوی‌سروروی پاهاهنگام وضو
Mesih مسیح ، عیسی
mesihî مسیحی ، عیسوی
mesire گردشگاه ، تفرجگاه (مسیره)

mesken مسکن، خانه، منزل، محل‌سکونت
meskenet مسکنت ، بی‌نوائی ، مسکین بودن ، فقر ، بدبختی ، عجز
meskûkât مسکوکات، سکه‌ها یا پولهای فلزی
meskûn مسکون ، جائی که انسان درآن زندگی کند
meskût مسکوت، ساکت ، خاموش ، بدون اینکه ذکر بشود
meslek ۱ـ شغل ، حرفه ، کار ، کسب ۲ـ مسلك ، طریقت ، مرام
meslekî حرفه‌ای ، مربوط به‌شغل و مسلك ، کسبی
mesleksiz ۱ـ بی‌مسلك ، بی‌ثبات ، بی‌مرام‌واستقامت ۲ـ بدون‌شغل
meslektaş همکار ، هم‌شغل ، هم‌حرفه
mesmuat مسموعات، اخبار شنیده شده ، شایعات
mesnet ۱ـ سند ، مدرك ، برهان ، دلیل ۲ـ مسند، مقام ، مرتبه
mesnevî ۱ـ (ادب) مثنوی ، شعری که هر دومصراع آن همقافیه باشند ۲ـ نام مجموعه شش‌جلدی اشعار مولانا جلال‌الدین رومی
mesnun مسنون، موافق با سنت رسول‌الله
mesruk مسروق ، مسروقه ، مال دزدی
mesrur مسرور ، شاد ، خوشوقت
messetmek ۱ـ مس کردن ۲ـ وقوع یافتن ، مورد پیدا کردن
mest ۱ـ مست ۲ـ (مج) در اثر خوشی یا شادی از خود بیخود شدن ۳ـ نوعی کفش نرم که در موقع وضو عوض پا روی آن مس میکشند بعدباهمان‌نماز میخوانند
mestur مستور ، پوشیده ، مخفی
mesture ۱ـ زن چادر دار یا حجاب‌دار ۲ـ (tahsısatı mesture) اعتبارات یا بودجه محرمانه و پنهانی که برای خرج کردن در

اختیار دولت گذارده میشود
mesul=sorumlu مسئول ، جواب‌گو
mesuliyet مسئولیت
mesut مسعود ، خوشبخت ، سعادتمند
meşahir مشاهیر، اشخاص مشهور ومعروف
meşakkat مشقت ، محنت ، سختی ، رنج
meşale مشعل ، مشعله
meşayih مشایخ ، شیوخ ، شیخ‌ها
meşbu مشبوع ، پر
meşe چوب یا درخت بلوط
meşelik جنگل بلوط
meşgale مشغله ، شغل ، کار
meşgul مشغول ، گرفته شده ، اشغال شده
meşgul etmek وقت کسی را گرفتن ، معطل کردن
meşguliyet گرفتاری ، مشغولیت
meşgul olmak مشغول شدن ، وقت گذراندن
meşher نمایشگاه، محل تشهیر ونمایش کالا
meşhet مشهد ، محل شهادت
meşhur مشهور ، معروف
meşhut مشهود ، آشکار ، نمایان
meşihat (قد) ۱ـ دستگاه یا اداره شیخ‌الاسلام ۲ـ شیخ‌های تکیه‌ و زاویه‌های قدیم
meşime=son=eşene جفت ، جفت جنین در حیوانات ، مشیمه
meşin چرم
meşk مشق، تمرین ، مشق خط ، مشق یا تمرین موسیقی
meşkûk مشکوك ، شك‌دار، شبهه‌دار ، مبهم
meşkûr مشکور، پسندیده، ممدوح، مرغوب
meşrep مشرب ، خوی ، خلق ، مسلك
meşru مشروع، موافق شرع ، قانونی
meşrubat نوشیدنی‌های بدون‌الکل ، شربت‌آلات
meşruhat ۱ـ مشروحات ، توضیحات ۲ ـ حاشیه ، هامش ، شرح یا

یادداشتهائی که در هامش کتابها نوشته میشود
meşruiyet مشروعیت ، تطابق با شرع یا قانون
meşrut مشروط ، مقید بشرط ، شرطدار
meşruta وابسته بهشرط ، شرطدار ، منوط و مقید بشرط، ملکی که با شرایط خاص بوصیت برای وقف وا گذارشود
meşrutî مملکت یا حکومت مشروطه
meşrutiyet مشروطیت ، اداره حکومت مشروطه
meşum مشئوم ، شوم ، بدیمن ، بدشگون
meşveret مشورت ، شور و مصلحت کردن
met (med) مد ، کشش آب‌دریا
meta متاع ، مال ، مال‌التجاره ، جنس
metabolizma متابولیزم، تغییرات‌شیمیائی مواد غذائی که دربدن انسان رخ میدهد ونیروی لازم برای عضلات تولید میکند ، هضم
metafizik متافیزیك ، ماوراءالطبیعه ، مابعدالطبیعه
metafora محل‌هائی روی عرشه کشتی که قایق های نجات را بدان‌آویزان میکنند
metal ۱ــ فلز ۲ــ فلز حروفچینی مطبعه که عبارت از سرب و انیتمون است
metalografi علمی که ساختمان درونی فلزات‌معدنی و آلیاژهارا ازلحاظ تبلور وسختی و خصوصیات دیگر مطالعه میکند
metalurji صنعت استخراج و تصفیه و استعمال فلزات
metamorfoz استحاله ، تغییرهیئت، تغییر صورت ، مسخ
metan متان ، گاز متان ، یکی از هیدرو کاربن های گازی که از پوسیدگی مواد آلی پدید می‌آید ، گذ زبی رنگی که‌وزن‌مخصوص آن۰/۵۹۹ است‌ودرهوا باشعله زردی‌می‌سوزد
metanet متانت ، محکمی ، وقار
metanetli بامتانت ، باوقار ، باصلابت
metapisişik ماوراءالنفس ، ماوراء روح
metazori (عو) زورکی ، باضرب و زور ، با زور دگنك
metbu متبوع ، متبوعه ، کسی که دیگری تابع او باشد
metelik پشیز ، پول سیاه، سکه ده‌پاره‌ای زمان قدیم عثمانی ، غاز
meteliksiz بی‌پول، مفلس، بدون یك‌غاز
meteor ۱ــ شهاب ۲ــ حوادث هوائی از قبیل برف وباران و رعد وبرق، آثار جوی
meteoroloji هواشناسی ، مترولوژی ، علم معرفت‌الجوی
meteortaşı حجرسماوی ، سنگ شهابی یا آسمانی
metfen مدفن ، مزار ، مقبره ، گور ، محل دفن
metfun مدفون ، دفن شده
meth=medih مدح ، تعریف ، تمجید
methal مدخل ، محل دخول یا ورود
methaldar مداخله‌دار ، کسی که درکاری مداخله یا علاقه دارد ، ذیعلاقه
methetmek مدح یا تمجید، تعریف‌کردن
methiye مدحیه ، شعر یا نوشته مدح‌آمیز
metil (CH_3) متیل ، اصطلاح اول سلسله رادیکالهای کاربورهای چرب
metilen متیلن (CH_2) نام یکی از رادیکالهای کاربورهای چرب
metin ۱ــ متن ، داخل صفحه کتاب یا نوشته(ماقبل‌حاشیه) ۲ــ متین، محکم ، استوار ، بامتانت
metis حیوان دورگه ، حیوانی که از دو نژاد یا جنس زائیده شود
metodoloji متدشناسی ، روش تحقیق

علوم ، سبک‌شناسی
metot هتد ، سبك ، طرز ، روش
metre متر
metrekare مترمربع
metres مترس ، زن یا رفیق نامشروع یك‌مرد
metris (نظ) خندق ، سنگر
metro=metropoliten قطارهای زیر زمینی در شهرهای بزرگ
metronom آلتی است درموسیقی که درجه شدت آهنگ را تعیین مینماید
metropolit متران ، سراسقف، شخصیت روحانی یا کشیش ارتدکس،اسقفی که رئیس روحانی منطقه‌ای باشد
metropoliten ترن یا قطار زیرزمینی در شهرهای بزرگ
metruk متروك ، ترکشده ، بدون استفاده مانده ، دورافتاده
metrukât متروکات ، میراث ، چیزهائی که از متوفی باقی میماند
mevali ۱ــ موالی ، مولی‌ها ، رئیس‌ها ۲ــ عبدها ، بنده‌ها ، غلام‌ها
mevani موانع ، مانع‌ها
mevaşi مواشی ، چهارپایان از قبیل گاو و گوسفند وشتر و گاومیش
mevat (mevad) ۱ــ مواد ، ماده‌ها ۲ـ اشیاء
mevc موج
mevcudat=yaratıklar موجودات ، مخلوقات
mevdu مودوع ، ودیعه‌گذارده‌شده ، سپرده شده ، امانت‌گذار باشد
mevduat سپرده‌های بانکی ، پولهائی که در بانك به حساب صرفه جوئی گذارده‌میشود، حسابهای‌پس‌انداز در بانکها
meveddet مودت ، دوستی ، محبت
mevhibe موهبت،لطف ، عنایت ، بخشش
mevhum موهوم ، ناشی از وهم و خیال
mevhumat موهومات
meviza موعظه ، پند و نصیحت
mevki ۱ــ محل، جا، موقعیت ۲ــ مقام، منصب
mevkili صاحب جاه ومقام
mevkuf ۱ــ وقفشده ۲ــ توقیف شده ، حبس شده
mevkute نشریه‌ای که درمواقع یا مواعد معینه انتشار می‌یابد
mevlâ ۱ــ مولی ، آقا ، سرور ، صاحب ، خدا ۲ــ بنده ، نوکر ، عبد
Mevlevî مولوی ، وابسته به‌طریقت مولوی
mevlit ۱ــ ولادت حضرت محمد ۲ــ اشعاری‌که مربوط به‌تولد حضرت رسول است و در ایام مبارکه یا جشنهای ختان یازایمان و امثال آن و همچنین در سوگواری‌ها خوانده میشود
mevrus موروث، ارث گذاشته‌شده، چیزی‌که به‌ارث بکسی برسد
mevrut آمده ، وارد شده
mevsim ۱ــ موسم ، فصل ، یکی از چهار فصل‌سال ۲ــ موقع ، زمان ، وقت
mevsimlik, لباس مخصوص فصل معین ، هر چیز مخصوص به یك فصل از سال ، موافق فصل و موسم
mevsimsiz ۱ــ بی‌موقع ، بی‌وقت ۲ــ خارج ازفصل و موسم
mevsuf موصوف ، وصف‌شده
mevsuk موثوق ، قابل‌اعتماد ، محکم و مورد اطمینان
mevt موت ، مرگ ، مردن ، وفات
mevta مرده ، وفات‌یافته ، موتی
mevut موعود ، وعده داده شده
mevzi ۱ــ موضع ، جا، محل ۲ــ محلی که سربازان درموقع جنگ قرار میگیرند

mevzii موضعی ، محلی ، محدود ، مخصوص یك محل یا جا

mevzu موضوع، مطلب

mevzuat قوانین و مقررات

mevzun ۱ــ موزون ، متعادل ، بقاعده ۲ــ (ادب) شعر وزن‌دار

mey ۱ــ می ، شراب ، باده ، مشروب ۲ــ نوعی سورنای کوچك که در شرق ترکیه معمول است

meyan ۱ــ میان ، بین ، وسط ، مابین ۲ ــ شیرین بیان ، مهك ، سوس

meyancı میانجی ، واسطه‌بین دوطرف یا دونفر

meyane قوام یا قرار حلوا درموقع پختن حلوا

meyankökü ریشه شیرین بیان یا مهك یا سوس که گیاهی است زرد رنگ شیرین برای خوردن و دارو بکار میرود

meydan ۱ــ میدان ، فضای باز وسیع ۲ــ درتکیه‌ها بکتاشی محل‌آئین و مراسم مخصوص‌آنها

meydancı ۱ــ رفته‌گر ، کارگری که میدانها و حیاط و کوچه‌ها را جارو میکند ۲ــ ناظریانگهبان درمیدان یاحیاطمحبس یا زندان ۳ ــ (قد) شخصی که در ترکیه مهماندار دراویش بود

meydanlık میدان ، محوطه ، محل میدان

meydan okumak رجزخوانی کردن ، دعوت به مبارزه کردن

meydan vermek فرصت‌دادن ، امکان دادن

meyhane میخانه ، محل یا دکان مشروب فروشی یا مشروب خوری

meyhaneci صاحب میخانه، مشروب‌فروش

meyil ۱ــ میل ،کجی ، یکسو شدن ۲ــ تمایل ، رغبت

meyilli ۱ــ مایل ، خمیده ۲ــ راغب ، مایل

meyletmek ۱ــ خم‌شدن،کمی کج شدن ۲ــ میل و رغبت کردن ، تمایل داشتن

meymenet میمنت ، شگون ، یمن

meymenetli بامیمنت، میمون ، باشگون، خوش قدم ، خوش یمن

meymenetsiz بدیمن ، بدشگون ، شوم

meyus مأیوس، ناامید

meyva میوه ، ثمره

meyvacılık زراعت یاتجارت میوه ، میوه کاری ، کسی که با تولید و خرید و فروش میوه‌جات سرو کار دارد

meyvalı میوه‌دار ، بامیوه

meyvalık باغ میوه

meyve = meyva میوه

meyyal ۱ــ مایل ، خمیده ، کج ، یکوری ۲ــ میال ، با میل ، پر رغبت

meyyit میت ، مرده

meyzin = müezzin مؤذن ، اذان‌خوان

mezahim زحمت‌ها ، مزاحمت‌ها، دردسرها اشکالات

mezahip مذاهب . مذهب‌ها

mezalim مظالم ، ظلم‌ها ، بی‌عدالتی‌ها

mezamir زبور، مزامیر، جمع مزار بمعنی نای وجمع مزمور بمعنی سرود و ترانه ، مزامیر داود : دعاها و سرودهائی که داود نبی به آنها ترنم‌میکرده و مجموع آنها زبور است

mezar مزار ، گور . قبر

mezarcı قبرکن

mezarlık قبرستان . گورستان

mezat مزایده ، حراج

mezbaha مذبحه ، کشتارگاه ، سلاخ خانه

mezbele مزبله، آشغال‌دان ، خاکروبه‌دان

mezbelelik محل آشغال‌دانی ، مزبله‌دان، خاکروبه‌دان

mezbuhane مذبوحانه ، تلاش و حرکت موقع کشته شدن دست و پا زدن درموقع کشته‌شدن ، (مج)مأیوسانه آخرین تلاش از روی نهایت قوت و حداعلای غیرت کردن

mezcetmek آمیختن ، ممزوج کردن ، درهم کردن ، مزج، مخلوط کردن

meze مزه مشروب ، خوراکی یا آجیلی که با مشروب میخورند

mezeci مزه فروش یعنی بقالی که فروشنده موادی مانند پنیروزیتون وخیار شور و امثال آن میباشد

mezelik مزه ، چیزی که برای مزه مشروب بدرد بخورد

mezellet مذلت ، خواری ، پستی

mezhep مذهب

mezit نوعی ماهی از جنس موربنا که رنگ آن قدری سبز خاکستری است و گوشت لذیذی دارد

meziyet مزیت ، برتری ، شایستگی

meziyetli بامزیت ، بالیاقت

mezkûr مذکور ، ذکرشده ، گفته شده ، اشاره شده

mezleka مزلقه، لغزشگاه، محل لغزش ، اقدام ، حال یا کاری که سبب سهو و خطا و ضلالت بشود

mezmum مذموم، بد، نکوهیده، ناشایسته، مذمت کرده شده

mezraa=mezre مزرعه، زمین کشاورزی، زمین زراعت

mezru مزروع، زراعت کاری شده ،کاشته شده

mezruat مزروعات ، چیزهای کاشته شده ، محصولات، چیزهای زرع شده

mezun ۱ـ کسی که‌درمرخصی‌است‌با اجازه مرخصی گرفته باشد ۲ـ فارغ‌التحصیل ۳ـدارای‌اختیار، اذن ، اجازه ، دارای صلاحیت

mezuniyet ۱ـ اجازه مرخصی ۲ـ فارغ التحصیلی ۳ـ اختیاروصلاحیت

mezura سانتیمتر خیاط، نوارسانتیمتردار مقیاس خیاطها

mezzo_suprano نوعی آواز زنانه بین سوپرانو و کنترالتو (دراوپرا)

mıh=çivi میخ

mıhladız=mıknatıs (عو) مغناطیس

mıhlamak میخ کردن ، میخ کوبیدن

mıhlanmak ۱ـ میخکوب شدن ۲ـ (مج) در یکجا ماندن و ازجای خود تکان نخوردن

mıhlı میخ‌دار ، میخ کوبی شده

mıknatıs مغناطیس

mıknatıslamak مغناطیسی کردن

mıknatıslanmak مغناطیسی شدن

mıknatıslı مغناطیسی

mıncıklamak ناخنک‌زدن ،انگشت کردن، دست واشوری کردن ، دست‌کاری کردن ، دست مالی کردن

mıncık mıncık etmek چیزی را دست کاری یا ناخنک‌زدن و شکلش را عوض کردن

mıntıka منطقه ، قسمت ، بخش ، ناحیه

mırıldamak=mırıldanmak غرغر کردن ، لند لند کردن ، غرولند زدن

mırıltı غرولند ، غرغر ، لندلند

mırın kırın etmek غرولندکردن ، بهانه‌تراشی ، من‌من کردن ، بهانه جوئی برای چیزی که نمیخواهد قبول کند

mırnav صدای گربه ، میومیو ، صدای «میرناو» گربه

mısır ذرت ، بلال ، جواری

Mısır مصر

Mısırlı مصری ، اهل مصر

mısırlık مزرعهٔ ذرت یا بلال
mıskal ۱ــ نی ، نی‌لبك ، نوعی نی که در هربندی پرده های مختلف داشته باشد ۲ــ مصقله ،آلت صیقل یا جلا دادن چیزهای فلزی که زرگرها استعمال میکنند،آلتی که با آن زنگ چیزی را بگیرند
muskula=mıskal مصقله ،آلت صیقل یا جلا دادن چیزهای فلزی
mısra مصراع ، یك نیمه از یك بیت شعر
mışıl mışıl حالت خواب که‌کسی باکمال آرامی و راحتی خوابیده باشد
mışmış=kaysı زردآلو ، قیسی
mıymıntı فس‌فس ، من‌من ، آدمی که از یواش کار کردن و من من کردن حوصله انسان را سرمیبرد، آدم شل ، سست ، متردد که من من میکند ، فس فسی
mıymıntılık فس‌فسی بودن ، حالت تردد و من‌من کنی
mızıka ۱ــ دسته موزیك ۲ــ ساز دهنی
mızıkacı ۱ــ موزیك‌چی ۲ــ کسی که ساز دهنی میزند
mızıkçı کسی‌که سر هرچیز دعوادرمیاورد، جرزن ، اشکال تراش ، کسی که جر میزند
mızıkçılık جرزنی، پرحرفی، اشکالتراشی
mızıklanmak جرزدن وبهانه‌جوئی‌دربازی
mızmız کسی که مودا از ماست میکشد ، اشکال‌تراش، بهانه‌جو، مشکل‌پسند، کسی‌که سر هر چیز غرغر میکند واشکال میتراشد و بهانه میگیرد
mızmızlanmak اشکال تراشی ، مشکل پسندی ، بهانه‌جوئی و عیب‌جوئی کردن در هرکار
mızmızlık غرولند ، بهانه‌جوئی ، اشکال تراشی
mızrak نیزه
mızraklı نیزه‌دار
mızrap مضراب ،آلتی‌که باآن سیم تار یاآلات سیمی دیگر را به‌حرکت درمیاورند و می‌نوازند
mi (mı, mu, mü) (پسوند) ادات سؤال که درآخر جمله استفهامی‌آورده میشود و جمله را بحالت سؤال درمیاورد
mi می ، سومین صدای گام در نت موسیقی که بین re و fa میآید
miat میعاد ، موعد ، زمان وعده
mibzer ماشین یا آلت بذرپاش
mide معده ، شکم ، بطن
mideci سودچران ، منفعت پرست ، سودجو
midesiz (مج) بی‌سلیقه ، بی‌ذوق
midevı مفید برای معده ، موافق معده ، چیزی‌که برای معده خوب باشد
midilli نوعی اسب کوتاه‌قد تقریبا ببزرگی الاغ
Midilli میدللی ، نام جزیره‌ای است در غرب ترکیه که جزو خاك یونان میباشد
midye گوش ماهی ، نوعی صدف دوکپه
miğfer کلاهخود، مغفر، کلاه فلزی یازرهی
migren میگرن ، سردرد عصبی
mihanik مکانیك
mihanikî مکانیکی ، کاری‌که از روی عادت عضلات دست و اعضاء بدن انجام میشود نه از روی فکر و کمك ذهن
mihenk=mehenk محك ، سنگ محك
mihman (قد) مهمان
mihmandar مهمان‌دار
mihnet محنت ، رنج ، زحمت
mihrace مهاراجه
mihrak ۱ــ نقطه احتراق ، نقطه اصلی واساسی ۲ــ کانون‌عدسی‌ذره‌بین
mihrap محراب‌مسجد، جای‌ایستادن‌پیشنماز

mihver محور
mika میکا، سنگی شفاف ورق ورق که درمقابل حرارت و آتش مقاومت دارد
mikado عنوان پادشاهان ژاپون
mikâp=küb مکعب
mikaşist نوعی سنگ که از میکا و کوارتز بوجود آمده
mikrobiyoloji میکروبیولوژی ، علم میکروب شناسی
mikrofilm میکروفیلم ، فیلم ریز که بیشتر برای عکسبرداری کتاب و نوشتجات استعمال میشود
mikrofon میکروفون ، آلتی است در بلندگو برای انتقال دادن صدا
mikrofonik موافق میکروفن ، صدائی که توسط میکروفن خوب و زیبا شنیده میشود
mikrokok نام عمومی میکروبهائی که بشکل نقطه میباشند
mikrokozmos عالم کوچك، دنیای کوچك زبده عالم ، خلاصه عالم
mikrolitik نوعی سنگ که در ساختمان آنها ذره‌های بلور ذره‌بینی یافت میشود
mikrometre میکرومتر ، اندازه‌گیر دقیق مکانیکی
mikron اندازه یك میلیونیم متر یا یك هزارم میلی‌متر
mikrop ۱ــ میکروب ، حشره یا موجود ذره‌بینی که در هوا یاآب زندگی میکند ۲ــ شخص‌مضر وبدجنس
mikroplu میکروب‌دار ، آلوده به میکروب ، عفونی
mikrosefal انسانی که جمجمه‌اش در اثر عدم رشد زیاده از حد کوچك باشد
mikroskobik چیز بسیار ریز که بوسیله ذره‌بین دیده شود ، میکروسکوپی
mikroskop میکروسکوپ، ریزبین ، دستگاه ذره‌بین
miktar مقدار
mikyas مقیاس
mil ۱ــ میل ، واحد طول باندازه ۱۶۲۰ متر ۲ــ لای ، لجن ، خاك‌رسی که بعد از سیلاب باقی میماند ۴ــ میله، میل، سیخ‌یا میله فلزی
miladî میلادی ، مربوط به تاریخ میلاد مسیح
milât میلاد ، تولد یا میلاد مسیح که از ۷ روزبعد از آن‌تاریخ میلادی‌شروع میشود
mil çekmek به‌چشم‌کسی میل داغ‌کشیدن و کور کردن
mildiyu آفت یا مرض نباتی‌که بیشتر در تاکستانها و باغهای انگور دیده میشود (peronospora)
milel ملل ، ملت‌ها
milh ملح ، نمك
miligram میلی گرام ، یك‌هزارم گرام
milim=milimetre میلی‌متر ، یك دهم سانتیمتر
milis قوای سویل که پشتیبان قوای نظامی است ، نیروی بومی یا محلی
militarizm میلیتاریسم یاتسلط و نفوذ آرتش در شئون مملکت، سیاست تفوق قوای نظامی
millet ۱ــ ملت ۲ــ طایفه ، طبقه ، صنف، جنس
milletlerarası=uluslararası بین‌الملل
milletvekili نماینده مجلس شورایملی
millî ملی
millileştirmek ملی کردن ، شرکتها و امتیازات خارجی‌رابصورت‌شرکت یا سرمایه ملی درآوردن
milliyet ملیت

milliyetçi ملیت‌چی ، ملیت‌پرست
milliyetperver ملیت‌پرست
milyar میلیارد، یك هزار ملیون
milyarder میلیاردر
milyon ملیون
milyoner ملیونر
mimar معمار
mimarlık معماری
mimarî معماری، حرفه‌معماری
mimber منبر
mimik ژست وحرکت و حالات چهره شخص هنگام حرف زدن
mimlemek سوءظن آوردن ، بدبین‌شدن بواسطه یك حرکت یا حرف نامطلوب، دل چرکین شدن، نظر و غرض پیدا کردن
mimlenmek جلب بدبینی کردن ، مورد غرض و بدبینی واقع شدن
mimli مورد سوءظن واقع شده
mimoza نوعی نبات که دارای گلهای مختلف‌سفید یا بنفش‌بوده برگهای آن بشکل برگ اقاقیا است (**mimosa**)
minakop نوعی ماهی خوراکی
minare مناره
minder مخده ، پشتی ،تشکچه
mine ۱ـ مینا ، لعاب شیشه‌ای که‌روی فلزات را می‌پوشانند ۲ـ نقش خیلی ظریف و ریز ، ریز نقش، میناکاری
mine çiçeği گل مینا
minelemek میناکاری‌کردن
mineral مواد معدنی ، معدنی، غیرحیوانی
mineralleştirmek بحالت فلز درآوردن (تحت تأثیر گوگرد ، آرسنیك انتیمون و امثال‌آن)
mineraloji معدن‌شناسی
minibüs مینی‌بوس ، اتوبوس کوچك

۱۰ ـ ۱۵ نفری
minicik خیلی‌ریز ، کوچولو
minik ظریف ، خوشگل ،کوچولو وقشنگ
minimini کوچولو، خرد
minimum حداقل
minkale نقاله ، زاویه‌سنج
minnacık خیلی کوچولو و ریز
minnet منت ، احساس سنگینی یا دینی که انسان در مقابل یك نیکوئی در خود حس می کند
minnet etmek خواهش ومنت‌کردن، تمنا کردن
minnettar ممنون ، منت‌دار ، سپاسگزار
minnoş بەبچەها یا چیزهای کوچك گفته میشود مانند ماماز
minşar اره بزرگ دوسر، منشار
mintan جلیتنه یا جلیتقهٔ‌آستین‌دار پیراهن بدون یقه، نوعی پیراهن مردانه قدیمی
minüskül حرف کوچك درحروف لاتینی
minval منوال ، طرز ، نوع
minyatür مینیاتور ، نقش یا نوشته ریز خیلی ظریف ، نقاشی ریزه کاری روی‌کاغذ یا فلز
minyon ریز ، کوچك ، ظریف
mir (قد) میر ، امیر
miraç معراج ، عروج کردن ، روز ۲۷ رجب که بنا به اعتقاد مسلمانان حضرت محمد به آسمان عروج کرده ، این واقعه رامعراج گویند
miralay (قد) سرهنگ ، میرآلای
miras میراث ، ارثیه، ارث
mirasçı وارث
mirasyedi میراث‌خور ،کسی که میراث زیادی باو رسیده باشد و زیاد خرج واسراف‌کند، (مج) مسرف، مبذر
miri (قد) مال دولت ، دولتی

mis مشک ، مشك ، ماده‌خوشبوئی که در ناف آهوی مشک پیدا میشود
misafir مهمان
misafirhane مسافرخانه، محل مخصوصی که مسافرین مهمان را درآن پذیرائی میکنند، خوابگاه یامحل استراحت و پذیرائی مأمورین در مواقع مسافرت
misafirlik مهمانی ، پذیرائی
misafirperver مهمان‌نواز ، مهمان‌پرور
misak میثاق ، پیمان
misal مثال ، سرمشق
misil ۱ـ مثل، مانند ، مشابه ۲ـ مقابل، دفعه ، مرتبه ، برابر
misilleme مقابله بمثل ، قصاص
misilli شبیه ، مانند
misk=mis ۱ـ مشک ، مشك ، نافه مشک ، ماده خوشبوئی که درنافه آهوی مشک تولید میشود ۲ـ خوش‌عطر ، خوشبو ۳ـ خوب و مناسب ، عالی
miskal (قد) مثقال ، واحد وزن معادل ۵ گرم یا یك شانزدهم سیر یا بیست‌وچهار نخود، یك درهم و نیم
miskap=matkap مثقاب، متقاب، مقاب، مته ، آلت سوراخ‌کنی
misket ۱ـ مشک‌دار ، میوه خوش عطر مانند سیب و گلابی ۲ـ تیله ، تکه‌های سرب و فلز که درداخل بمب و شرپنل گذارده میشود
miskin مسکین ، تنبل، بی‌حس، بی‌حرکت ، ساکن
miskinhane جزام‌خانه، آسایشگاه‌جزامی‌ها
miskinlik ۱ـ جزام، جزامی ۲ـ تنبلی ، بی‌حسی ، بی‌حرکتی ۳ـ فقیری، بی‌نوائی، بی‌چیزی
miskliler طبقه حیواناتی که دارای کیسه یانافه‌مشک میباشند ،آهو وبعضی گربه و موشها دارای این نافه مشک میباشند
mistik سری ، درونی ، باطنی ، تصوفی ، مربوط به‌تصوف ، اهل تصوف
mistisizm تصوف ، مسلك درویشی
misvak (قد) نوعی چوب که از درخت مسواك گرفته میشده مسلمانان در قدیم و حتی اکنون با آن دندان را می‌شویند استعمال آن در اسلامیت از سنت رسول محسوب میشده نام مسواك دندان شوئی امروزه ازنام‌آن‌چوب‌مسواك باقی مانده در صورتی که مسواکی که امروزه‌استعمال میشودربطی به‌آن مسواك ندارد
misyon هیئت نمایندگی ، شخص یا هیئتی که به مأموریت خاصی فرستاده میشود، وظیفه خاصی‌که به مامور یا هیئتی واگذار میشود
misyoner مسیونر ، کشیش یا مبلغ مذهبی مسیحی
mit اساطیر یا افسانه‌های تاریخ قدیم
mitil متیل لحاف یابالش یا تشك
miting متینگ ، نمایش دستجمعی که با راه رفتن یا اجتماع در میدانها و خیابان‌ها خواسته های خود را اعلان‌کنند یامطالبه حق‌نمایند یا به مناسبت وقوع حادثه‌ای برای جلب افکار عمومی بطور اجتماع درمعابر عبور کنندو شعار بدهند و لوحه هائی دایر به خواسته‌های خود به‌دست گرفته حرکت‌کنند
mitoloji علم تفسیر اساطیر ، علم یا تاریخ داستانها وافسانه‌های قدیم
mitralyöz میترالیوز ، تفنگ مسلسل
miyar معیار ، میزان
miyavlamak میومیو کردن ، صدای‌گربه درآوردن (مج) با مویه و ناله

خواهش کردن
miyop ۱- آدم نزدیك بین ۲- نزدیك بینی چشم
miyosen دوره سوم از ادوار چهارگانه طبقات‌الارض ، سومین دوره زمین شناسی
mizaç مزاج ، طبیعت ، خو
mizaçgir کسی که بر وفق خلق و خو و مزاج اشخاص رفتار میکند،خوش رفتار ، مزاججو
mizah مزاح ، شوخی ، خوشمزگی
mizahçı مزاح‌نویس ، نویسنده فکاهی
mizahî فکاهی ، مربوط به‌شوخی و مزاح
mizan ۱- میزان ، اندازه ۲- ترازو ۳-(ریض) عمل‌امتحان چهارعمل اصلی
mizanpaj به ترتیب گذاشتن نوشته‌ها و مطالب و عکسها در صفحه مجله یا روزنامه
mizansen یك بازی یا پیس را درعرصه صحنه تاتر نمایش دادن
mizantrop مردم‌گریز، کسی که از مردم گریزان است ، گوشه‌نشین
mobilya میز و صندلی، مبل و اثاثیه
mobilyacı مبل‌فروش یا مبل‌ساز
mobilyalı خانه مبله
moda مد
model ۱- مدل ، نمونه ، طرح ، الگو ۲- شکل ، مانند ، مثل
modelci کسی که قالب از چوب برای ریخته‌گری درست میکند ، قالب ساز ، مدل‌ساز ، کسی که از گل یا گچ یا موم قالب برای ساختن مجسمه درست میکند
moderato (مو) ضرب به‌حرکت معتدل میان andante و allegro در موسیقی
modern مدرن ، مطابق مد جدید ، تازه ، امروزی
modülasyon (مو) تعدیل صدا در موسیقی ، گردش از یك آهنگ به‌آهنگ دیگر
Moğol مغول
Moğolca زبان مغولی
mokasen نوعی کفش بی‌پاشنه‌بشکل چارق مردم بومی امریکا، کفش‌آخوندی، کفش بدون بندکفش
mola فاصله ، تنفس ، توقف، مکث، تفریح
mola taşı سنگهای پایه مانندکه درکنار کوچه‌ها نصب است وحمالها برای رفع خستگی بار خود را روی‌آن تکیه میدهند
mola vermek تنفس یا فاصله دادن
molas سنگ آهکی که از مخلوط‌گل رس و شن‌بحالت سخت‌شده‌تولیدمیشود
molekül مولکول ، ذره
molla ۱- ملا ، آخوند ۲- قاضی و حاکم در زمان قدیم ۳- (قد) طلبه یا شاگرد مکتب
moloz ۱- پاره‌سنگ و آجر ۲- (مج) آدم بی‌کاره ، چیز بی‌ارزش
moment (فیز) نیروی حرکت‌آنی ، مقدار جنبش ، مقدار قوه جسم متحرکی که اطراف مرکزی در گردش است ضرب در طول فاصله آن جسم از مرکز
monarşi حکومت پادشاهی ، حکومت یا دولتی که‌تحت اداره شخص واحد است
monogami اصول زن واحد برای مرد ، یك زنی ، وحدت زوجه
monografi نوشتن شرح مفصل درباره یك موضوع ، مطالعه تاریخی یا جغرافیائی در باب یك شخص یا یك محل
monokl عینك یك چشمی

monolog نمایشی که فقط یك آرتیست یا سخنگو درصحنه بازی میکند
monopol = tekel انحصارات ، امتیاز انحصاری
monoteizm توحید ، یکتاپرستی ، عقیده پرستش خدای واحد
monotip ماشین حروفچینی که حروف را جدا جدا میریزد ، مونوتایپ
monoton یك‌نواخت ، یك آهنگ ، یك سیاق ، یك نسق ، بدون تنوع
monsenyör در قدیم عنوان شاهزاده‌های مسیحی‌بوده اکنون‌عنوان اشخاص بزرگ دینی مسیحی میباشد
montaj جمع کردن وسوار کردن ماشین‌آلات و کارخانجات
monte etmek جمع و سوار کردن و جای خود نصب کردن‌قطعات‌ماشین‌آلات و دستگاهها
mor کبود ، بنفش
moral روحیه ، اخلاق ، عادت ، خلق ، حالت روحی و معنوی
morarmak کبودشدن ، بنفش شدن
morartı کبودی ، نشانه کبودی یا کبود شدن که در اثر ضربه حاصل‌شود
morfem (دس) پسوندها یا حروف الحاقی که به‌آخر کلمات اضافه‌شده معانی کلمات را تغییر میدهد ، لاحقه اشتقاق در دستورزبان
morfin مرفین ، جوهرافیون‌یا تریاك
morfinoman مرفینی ، مبتلا یا معتاد به مرفین
morfoloji ۱ـ (طب) مطالعه شکل‌ظاهری اجسام زنده ۲ـ (دس) مطالعه ساختمان و شکل‌کلمات
morg محلی که مردگان رابرای‌کالبدشکافی درآنجا میگذارند برای تشخیص هویت یا علت مرگ آنها
morina نوعی ماهی که از کبد آن روغن ماهی میگیرند
morlaşmak = morarmak کبود شدن ، بنفش شدن
morluk کبودی ، بنفشی
morotoryum مهلت عقب‌انداختن‌پرداخت قرضه،مهلت‌دادن ، عقب‌انداختن، استمهال
mors ۱ـ مرس ، شیرماهی ، فیل دریائی که در دریاهای قطب‌شمال زندگی میکند و گاهی طول‌آن تا ۷ متر میرسد، گرازماهی ۲ـ تلگراف مرس‌که حروف آن ازطرف مرس مخترع تلگراف ایجاد شده
morto = mort olmak (عو) مردن ، سقط شدن
mortocu (عو) کسانیکه در قبرستان به‌سر قبر مرده میروند برای پول در آوردن و ختم خواندن ، مرده‌خور
moruk (عو) پیر، فرتوت، پاتال، پیرپاتال
morula شکل ابتدائی سلول تخمذی‌حیات دروقتی که روبه‌جنین‌شدن پیشرفت میکند و بشکل توت میباشد
morumsu = morumtrak قدری کبود یا بنفش ، نزدیك به کبودی یا بنفشی
Moskof (قد) روس ، ملت روس
mosmor کبودکبود ، خیلی‌کبود ، بنفش کاملا بنفش
mostra نمونه ، مسطوره
mostralık نمونه‌ای که در معرض نمایش گذارده میشود
motel مهمانخانه‌های‌کوچك طول راه که بیشتر مسافرین اتومبیل‌دار از آن استفاده میکنند
motif یك اثر نمونه‌ای یا جزء اصلی از موضوع‌کلی‌ادبیات یاهنرهای‌زیبا
motor ۱ـ موتور ۲ـ موتورسیکلت یا

قایق موتوری وامثال آن

motosiklet موتور سیکلت

mototren ترن یاقطار موتوری که بجای لکموتیو بخاری با موتور دیزل حرکت میکند

motris واگن الکتریکی ، ترامواي الکتریکی

mozaik موزائیك ، ملاط سمنتی مخلوط با سنگ ریزه مرمر سفید یا رنگارنگ، سنگهای مربع یا به شکلهای هندسی دیگر که پهلوی همچیده برای تزئین دیوار یاسردر و غیره بکار میبرند

mozak بچه‌خوك

muaccel بی‌وعده، بی‌مهلت، فوری، معجل

muacciz عاجز کننده ، اذیت کنند ، ناراحت کننده

muaddel تعدیل یافته ، تعدیل و تعویض شده

muadele=denklem (ریض)معادله‌ریاضی

muadelet هم‌ترازبودن،هم‌ارزش یا هم‌عیار با چیزی بودن ، معادل بودن

muadil هم‌تراز ، هم‌ارزش ، دارای ارزش یا تراز مساوی

muaf معاف ، عفوشده ، بخشوده ، بخشیده شده

muafiyet ۱- بخشودگی، معاف‌بودن،معاف شدن،بخشیده‌شدن ۲- مصونیت در مقابل میکروب یا مرض

muahede معاهده ، پیمان

muaheze ۱- مؤاخذه ۲-تنقید،سرزنش

muahhar مؤخر ، بعدی ، مربوط به‌زمان اخیر ، اواخر

muakkip تعقیب کننده ، شخصی که در دوایردولتی کارهارا تعقیب میکند

mualece=tedavi معالجه،مداوا، تداوی

muallak معلق ، آویزان

muallel معلل ، معلول ، معیوب ، ناقص ، عیب یا نقصان‌دار

muallim=öğretmen (قد)معلم،آموزگار

muamelât معاملات ، جریان و تشریفات اداری

muamele ۱- معامله ، رفتار ۲- اصول و تشریفات ۳- داد و ستد

muamma معما ، کار یاکلامی که معنی آن پوشیده باشد

muammer مسن ، پیر، دارای عمر زیاد، معمر

muannit لجباز ، عناد کننده

muaraza معارضه ، مجادله ، مقابله‌کردن

muarefe آشنائی ، یکدیگر را شناختن ، معارفه ،آشنا شدن

muariz معارض ، مخالف ، طرف مقابل

muarra عاری ، خالی ، مبرا

muasır معاصر، هم‌دور ، هم‌زمان

muaşaka معاشقه ، عشق‌بازی ، عشق‌ورزی

muaşeret ۱- معاشرت ، با هم دوستی و آمیزش کردن ۲- آداب‌معاشرت

muattal بیکار ، معطل ، بیهوده ، تنبل

muattar معطر ، خوشبو ، عطردار

muavenet معاونت ، یاری ، کمك

muavin معاون ، دستیار ، کمك

muavveç معوج ،کج‌شده ، خمیده

muayede (قد) باهم عید دیدنی کردن

muayene معاینه ، ازنظر گذراندن، بازدید

muayenehane مطب دکتر، محکمه‌طبیب

muayyen معین ، معلوم ، مشخص

muayyeniyet معینیت ، معلوم ومعین‌بودن

muazzam معظم ، پرعظمت، خیلی بزرگ

muazzep معذب ، گرفتار رنج و عذاب و شکنجه

muazzez خیلی‌عزیز وگرامی ، ارجمند ، پرعزت ، معزز

mubah مباح ، جایز ، چیزی که درشرع نه امر شده باشد و نه‌نهی

mubayaa مبایعه ، خریداری ، خرید و

فروش کردن باهم

mubayaacı خریدار، خرید کننده ، مأمور خرید

mubit مؤبد ، پیشوای روحانی زردشتی

mucibince بموجب ، بنابر

mucip موجب ، سبب ، علت

mucir موجر ، صاحب‌خانه ، کرایه دهنده ، اجاره دهنده

mucit موجد ، ایجاد کننده

muciz موجز ، کلام مختصر

mucize معجزه

mucur خرده‌ریزهٔ زغال، خرده‌ریز بدرد نخور

muço وردست یا شاگرد مهمانخانه یا میخانه ، کارگر کوچك یا شاگرد کوچك در کشتی

mudi مودع ، مشتری بانك ، ودیعه‌گذار درحساب بانك

mudil معضل ، مبهم ودرهم ، مشکل، سخت

mufarakat (قد) ۱ـ جدائی ۲ـ طلاق

mufassal مفصل ، باتفصیلات

mufla ظرف گلی که چیزی را برای گرم کردن در آن ریخته توی کوره میگذارند تا آن‌چیز باشعله آتش تماس مستقیم پیدا نکند

mugaddi مغذی ، چیزی که مواد غذائی زیاد داشته باشد

mugalâta مغالطه، دلیل‌سست وغلط آوردن، کسی را به غلط انداختن

muganni مغنی ، آوازه‌خوان ، مطرب

muganniye زن آوازه‌خوان یا مطرب

mugayeret مغایرت، تفاوت‌داشتن ، خلاف هم‌بودن

mugayir مغایر ، متفاوت ، ناجور، مخالف

muğbeçe (ادب) پسربچه‌ای که درمیخانه خدمت میکند

muğber مغبر ، مکدر ، دلتنگ ، دلگیر

muğfil اغفال کننده ،گول‌زننده ، مغفل

muğlak مغلق ، مفصل ، پیچیده ، مشکل ، بسته

muhabbet ۱ـ محبت ، دوستی ۲ـ مصاحبهٔ دوستانه ، اختلاط

muhabbetçiçeği اسپرك، نوعی گل‌میخك (redesa odorata)

muhabbetkuşu نوعی پرنده قفسی شبیه طوطی که محل اصلی‌آن استرالیا میباشد به جفت خود زیاد علاقه دارد رنگ‌آن‌سبز وخاکستری و زرد مخلوط و دمش دراز میباشد

muhabbet tellâlı دلال محبت ، جاکش

muhabere مخابره ، مکالمه بوسیله‌تلگراف یا تلفن ، مکاتبه

muhabereci (نظ)صنف مخابرات‌درآرتش

muhabir مخابر یا مخبر مطبوعاتی ، خبر دهنده

muhaceret=göç مهاجرت ، هجرت

muhacim مهاجم ، هجوم‌کننده

muhacir=göçmen مهاجر

muhaddep=dışbükey محدب،برآمده، کوژ

muhaddis محدث ، عالم علم حدیث

muhafaza حفظ ، محافظه ، نگاهداری ،

muhafazakâr محافظه کار

muhafazakârlık محافظه‌کاری ، حفظ رسوم قدیم

muhafız محافظ ، نگهبان

muhakeme ۱ـ تفکرمنطقی، در ذهن و هوش خود چیزی را بررسی و محاکمه کردن ۲ ـ محاکمه ، دادرسی

muhakkak محقق، مسلم ، بدون‌شك

muhakkik تحقیق‌کننده ، رسیدگی کننده

muhal محال ، غیرممکن ، ناشدنی

muhalefet مخالفت ، ضدیت ، ستیزه‌کاری

muhalefet partisi حزب‌مخالف‌درمجلس

muhalif مخالف ، ضد ، برخلاف

muhallefat آثار یا نوشته‌های باقی‌مانده

از اسلاف و نیاکان

muhallet مخلد ، ابدی ، دائمی

Muhammedî محمدی ، مسلمان

muhammen تخمین‌شده ، تقریبی، تخمینی

muhammes ۱ پنج‌تائی ، پنج ضلعی ۲ــ شعری که هر بند آن پنج مصراع باشد

muhammin ارزیاب ، تقویم‌کننده ، قیمت‌گذار

muharebe محاربه ، جنگ ، حرب

muharip جنگنده ، جنگ‌آور ، محارب

muharref محرف ، تحریف شده ، تغییر یافته

muharrem محرم، نام ماه‌اول تقویم قمری

muharrer تحریر شده ، نوشته شده

muharrik محرك، حرکت دهنده ، (مج) تحریك‌کننده ، برانگیزاننده

muharrir=yazar نویسنده ، محرر

muharriş چیزی که‌خارش میاورد ، خارش آورنده ، خراش دهنده

muhasamat مخاصمات ، جنگ ، دشمنی، پیکار

muhasara محاصره ، دور کردن

muhasebat محاسبات ، حسابداری

muhasebe محاسبه ، کارهای مربوط به حساب

muhasebeci حسابدار ، محاسب

muhasebecilik حسابداری ، کار محاسباتی یا محاسبه‌ای

muhasım مخاصم ، دشمنی‌کننده ، پیکار کننده

muhasip=sayman محاسب ، حسابدار

muhasiplik=saymanlık حسابداری ، محاسبات ، اداره حسابداری ،کار حسابداری

muhassala نتیجه ، حاصل

muhassas مخصص ، تخصیص داده شده ، مخصوص

muhassasat مبالغ تخصیص داده شده ، حقوق و اجرت‌ها

muhassenat محسنات ، خوبی‌ها

muhat ۱ــ محاط، دور کرده شده، احاطه شده ۲ــ مخاط ، آب بینی

muhatap مخاطب ، طرف مقابل درصحبت یا نوشته ،کسی که‌باو خطاب‌میشود

muhatara مخاطره ، خطر ، تهلکه

muhataralı خطرناك ، پرخطر

muhavere محاوره ، گفتگو کردن ، پاسخ‌دادن به یکدیگر

muhavvel محول ، عوض‌شده، تحول یافته

muhavvile=transformatör (قد) ترانسفورماتور

muhayyel مخیل ، خیال‌کرده شده ، توهم شده ، تخیل شده

muhayyer ۱ــ مخیر، اختیاری، حق‌خیار داده شده ۲ــ آهنگی است در موسیقی ترکی قدیم

muhayyile مخیله ، قوه تخیل و تصور

muhbir مخبر ، خبر دهنده ، کسی که راجع به کاری یا شخصی بمقامات مربوطه راپورت میدهد

muhik محق ، ذیحق ، حق‌دار

muhil مخل ، اخلال‌کننده ، خلل رساننده

muhip محب ، دوست ، دوست دارنده

muhiş موحش ، وحشتناك ، ترسناك

muhit محیط ، احاطه‌کننده ، دور ، جوار، اطراف

muhit yapmak محیط دوستی تولید کردن ، دوست و آشنا گردآوردن

muhkem محکم ، قرص ، سخت ، سفت ، استوار

muhlis مخلص ، دوست پاك وبی‌ریا

muhnik مخنق ، خفه‌کننده ، اختناق‌آور

muhrik محرق ، سوزاننده

muhrip ۱ــ مخرب ، خراب کننده ۲ــ کشتی ناوشکن

muhsin محسن ، احسان کننده ، صاحب احسان ، نیکوکار
muhtaç محتاج ، نیازمند
muhtar ۱ـ مختار ، اختیاردار ۲ـ کدخدا، بزرگ محله، ریش‌سفید محل
muhtariyet=özerklik مختاریت، مختار بودن، استقلال داخلی (حکومت)
muhtas مختص ، مخصوص ، اختصاص‌یافته
muhtasar مختصر ،کوتاه ، کم ، خلاصه
muhtasaran مختصراً ، بطور خلاصه
muhtazır محتضر، کسی که درحالت احتضار است ، حالت دم مرگ
muhtekir محتکر ، احتکار کننده
muhtel مختل ، خلل‌دار ، بهم‌خورده
muhtelif مختلف ، جورواجور ،گوناگون
muhtelis مختلس ، اختلاس کننده ، مأموری که مال دولت را حیف و میل میکند
muhtelit مختلط ، مخلوط ، آمیخته
muhtemel محتمل ، ممکن‌الوقوع ، احتمال‌دار
muhterem محترم ، شایان احترام ، حرمت‌دار
muhteri مخترع ، اختراع کننده
muhterik محترق ، سوخته
muhteris حریص ، طماع
muhteriz محترز ، احتراز کننده ، پرهیزکننده
muhteşem محتشم، با احتشام، باحشمت ، باجلال ، باشکوه
muhteva محتوا ، آنچه در داخل چیزی باشد
muhtevi محتوی ، احتوا کننده ، احاطه کننده ، حاوی
muhteviyat محتویات ،آنچه در داخل چیزی است
muhtıra اخطاریه ، یادداشت

muhyi محی ، احیاءکننده ، زنده کننده
muhzır=mübaşir مأمور احضار در محکمه ، پیشخدمت یا مباشر یا مأموری که دم در اطاق محکمه عدلیه می‌ایستد و طرفهای دعوا را با صدای بلند صدا میزند که درحضور محکمه حاضر شوند
muin معین ، کمک‌کننده ، اعانت کننده یار و مددکار
muinli سرباز وظیفه‌ای که متکفل دیگری بغیر ازخود برای عائله‌اش باشد، کمک‌دار
mujik دهاتی یا دهقان روسی
mukaar=içbükey مقعر ، کاو ، توگود
mukabele ۱ـ مقابله ، روبرو شدن ۲ـ تطبیق ، دو چیز را با هم برابر یا تطبیق کردن
mukabeleci قاری قرآن که در مسجد اکثراً درماه رمضان بصدای‌بلند قرآن می‌خواند
mukabil مقابل ، ضد ، روبرو
mukaddem مقدم ، پیش افتاده ، آنکه جلوتر است
mukaddemat مقدمات درمنطق
mukaddeme مقدمه ، دیباچه، پیش‌درآمد
mukadder مقدر، نصیب، قسمت، سرنوشت
mukadderat مقدرات ، سرنوشت
mukaddes مقدس ، منزه
mukaddesat مقدسات ، چیزهای مقدس
mukaffa قافیه‌دار ، مقفا،شعر قافیه‌دار
mukallit مقلد ، تقلیدکننده
mukannen باقاعده ، معلوم، تغییرناپذیر، ثابت
mukarenet ۱ـ مقارنت ، قرین شدن ، بهم نزدیك شدن ، بهم پیوستن ۲ـ قرینهٔ هم بودن
mukarin مقارن ، همزمان ، نزدیك
mukarrer مقرر ، قرارداده شده

mukarrerat مقررات ، قرارها، تصمیمات
mukaseme مقاسمه ، تقسیم بندی ، بخش کردن
mukasseten باتقسیط ، قسطی
mukassi تنگ‌وتاریك، خفه، دلتنگ کننده
mukatele مقاتله ، کشت و کشتار همدیگر را کشتن ،کار زار کردن
mukattar مقطر ، تقطیر شده ، قطره‌قطره چکیده شده
mukavele مقاوله ، قرارداد ، کنترات
mukavelename قرارداد ، کنترات ، پیمان
mukavemet مقاومت ، ایستادگی ، تحمل
mukavim مقاوم ، مقاومت کننده ، پابرجا
mukavva مقوا
mukavves مقوس ، قوس‌دار ، کمانی ، منحنی ، خمیده
mukavvi مقوی ، تقویت‌کننده، نیرودهنده
mukayese مقایسه، چیزی را باچیزدیگر قیاس کردن
mukayyet ۱ـ مقید ، پابند ، درقید وبند ۲ـ قید شده ، ثبت شده
mukayyi مقی ، قی‌آور ، غثیان یا استفراغ‌آور
mukayyit قید یا ثبت‌کننده ، ماشین یا مامور ثبت اوراق
mukdim مصر ، باثبات ، دلیر ، پرجرأت
mukim مقیم ، کسی که درجائی اقامت یا سکونت دارد
mukni مقنع ، قانع کننده
mukriz قرض‌دهنده ، وام‌دهنده
muktaza مقتضی ، لازم ، اقتضاکننده
muktazi مقتضی ، لازم ، ایجاب کننده
muktebes مقتبس ، اقتباس کننده ، گرفته شده، أخذ شده
mukteda مقتدا ، پیشوا
muktedir مقتدر ، توانا ، باقدرت
muktesit مقتصد، صرفه‌جو

mulaj قالب‌گیری ، قالب‌ریزی ، قالب مومی یا گچی
mum ۱ـ موم ۲ـ شمع ۳ـ شمع که واحد لامپ چراغ برق است
mumaileyh مومی‌الیه ، مشارالیه
mumcu ۱ـ شمع‌فروش ، شمع‌ساز ۲ـ درقدیم به‌صنف سربازانی که تفنگ فتیله‌ای بکار میبردند گفته میشد ۳ـ عنوان یکی‌از دوازده افسری که کانون ینی‌چری را تشکیل دادند ، مؤسسین کانون ینی‌چری
mumya مومیا ، ماده
munafık منافق ، مفسد ، غیرصمیمی
mundar مردار ، ناپاك ، ملوث ، نجس
munfasıl منفصل ، جدا شده
munhasır منحصر ، مخصوص ، انحصار یافته ، حصر داده شده ، محدود
munhasıran منحصراً ، فقط
munis مونس ، همدم ، انس‌گرفته شده
munkabız منقبض، جمع‌شده ،گرفته‌شده ، کسی که‌یبوست یاخشکی معده‌دارد
munkalip منقلب ، بهم‌خورده ، برگشته
munkati قطع یابریده شده،گسسته، منقطع
munsif منصف ، باانصاف ، عادل
munsifane منصفانه ، باعدالت
muntazam منظم ، منتظم، بانظم و ترتیب
muntazır منتظر ، مترصد ، چشم‌براه
munzam منضم ، پیوسته ، ضمیمه شده
murabaha مرابحه، ربح‌گرفتن ، معامله پولی با گرفتن ربح
murabahacı رباخوار ، نزول بگیر
murabba ۱ـ مربع ، چهارگوشه ۲ـ مربا
murabıt نام دسته‌ای از دراویش در افریقای شمالی ، مرابط
murabıtkuşu نوعی مرغ شبیه لك‌لك
murafaa مرافعه ، دعوی درمحکمه تمیز

murahhas نماینده ، نماینده مجاز
murakabe ۱ـ مراقبت ، کنترل ، نظارت ۲ـ حالت سکون و حضوردرونی و خلسهٔ دراویش
murakıp مراقب ، مراقبت کننده ، ناظر خرج ، مفتش حسابها
murana نوعی ماهی شبیه مارماهی‌درنده و خطرناك که گوشت خوراکی لذیذ دارد
murassa مرصع ، جواهر نشان
murat مراد ،آرزو ، کام ، مقصد
murdar=mundar مردار ، نجس
muris مورث ، ارث یا میراث گذارنده ، کسی که ازاو ارث باقی مانده
murtat=mürtet مرتد ، از دین اسلام برگشته
musaddak مصدق ، تصدیق شده
musademe مصادمه ، بهمخوردن ، صدمه زدن بهمدیگر
musadere مصادره ، مال کسی را ضبط کردن
musadif مصادف، تصادف کرده، روبروشده
musaf=mushaf مصحف ، قرآن
musafaha دست دادن ، دست دردست هم گذاردن ، دست همدیگر را فشار دادن
musaffa تصفیه‌شده ، صاف وخالص ، مصفا
musahabe مصاحبه ، گفتگو، باهم صحبت کردن
musalıhah مصحح ، تصحیح شده
musahhih مصحح ، تصحیح کننده ، کسی که غلط های کتاب یا نوشته‌ای را بگیرد و تصحیح کند
musahip مصاحب ، دوست ،هم‌صحبت
musakka مسمای بادنجان که با گوشت و قیمه سرخ میشود ، سبزیجات که باپیاز و قیمه سرخ میشوند
musalaha مصالحه ،آشتی، باهم‌صلح‌کردن
musalla مصلا ، مصلی ، جای نماز ودعا
musalla سنگی که جنازه را روی‌آن گذارده برمرده نماز میگذارند
musallat مسلط ، تسلط یافته، چیره شده ، ناراحت کننده
musalli کسی‌که مرتباً پنج‌وقت نمازخود را اداء نماید ، نمازخوان
musammem مصمم ، تصمیم‌گرفته
musandıra دولابچه یا گنجه بزرگ توی دیواری برای‌گذاردن رختخواب و غیره
musanna ۱ـ صنعت‌کارانه ، ماهرانه ساخته شده ۲ـ (مج) تصنعی ، مصنوعی
musannefat مصنفات ، نوشتجات ، چیزهای تصنیف شده یا تألیفات آثار قلمی
musannif مصنف ، تصنیف کننده ،کتاب نویس ، طبقه بندی‌کننده
musap اصابت‌شده ، گرفتار ، دچار مرض یاآفت شده ، مصاب
musaraa کشتی ، پهلوانی ، باهم کشتی گرفتن ، گلاویز شدن
musarrah مصرح ، صریح ،واضح ، آشکار
musavver مصور ، عکس‌دار
musavvir نقاش ، صورتگر
Musevî موسوی ، یهودی
Mushaf=Musaf مصحف، قرآن
musibet مصیبت ، رنج ، بدبختی ، سختی، (مج) بدشگون
musiki موسیقی
musikişinas موسیقی‌دان، موسیقی‌شناس
musıp ۱ـ اصابت‌کننده ۲ـ درست ، صحیح ، مناسب
musir مصر اصرارکننده
muska دعای تعوید ، دعائی که بدست یا سینه می‌بندند برای حفظ از زخم چشم و غیره (محرف نسخه)

، نسخه دعانویس

muslihane مصلحانه . از راه صلح و صفا

muslin موسلین . پارچه نازك نقشه‌دار . لباس زنانه

musluk شیرآب

muslukçuluk جیب‌بری که در مسجد جیب‌بری میکنند، یعنی وقت‌وضوء گرفتن که دم شیر آب مردم کت خود را میکنند آن جیب برها کار خود را انجام میدهند

muson باد موسمی یا نوبتی که درجنوب آسیا و اقیانوس هند ششماه از یکطرف و ششماه از سمت دیگر میوزد

mustalah ۱ـ مصطلح . اصطلاح شده ۲ـ پر از اصطلاحات بفرنج ، مغلق و پر از لغت های سخت ، صحبت لغط قلم

mustar مضطر . تنگدست . گرفتار . ناچار

musterıp مضطرب . پراضطراب . پرغم

mustatil مستطیل . چهارگوشه‌ای که طولش بیشتر از عرض باشد

muşamba ۱ـ مشما . مشمع ۲ـ بارانی مشمائی یا غیرآن

muşer منشار اره بزرگ دو سر

muşmula ازگیل

muşta ۱ـ مشت ۲ـ مشته . آلت فلزی مشته‌ای که درکفاشی و صحافی بکار میرود ۳ـ آلت فلزی مشبك که برای مشت زدن انگشتها را داخل آن میکنند

muştalamak با مشت زدن

muştu=müjde (قد) مشتلق . مژدگانی

muştulamak مشتلق دادن . مژدگانی دادن

mut خوشی . سعادت

mûta ۱ـ اطلاع یا علم مقدماتی برای وصول به نتیجه ۲ـ اعطاء شده . داده شده

mutaassıp متعصب . تعصب‌دار . کسی که بواسطه دوست داشتن یا نفرت داشتن ازچیزی یاکسی چشم‌بسته حکم غیر عادلانه بر له یا علیه بدهد . طرفداری، کسی که دین و ملت خود را زیاد ترجیح داده نسبت به دین یا ملیت دیگری دشمنی و خصومت داشته باشد

mutaazzım متکبر . کسی که خود را بزرگ شمرد

mutabakat مطابقت . تطابق . توافق

mutabık مطابق . موافق . برابر

mutabık kalmak باهم موافق بودن . مطابق بودن باهم

mutaf (محرف از موی تاب) اصنافی که از موی بز توبره و امثال آن می‌بافند

mutalebat طلبها . خواهشها

mutallaka زن طلاق‌داده‌شده

mutantan باطنطنه . با شکوه و جلال . محتشم

mutarıza براکت . هلالین (که‌جملهٔ‌معترضه درآن نوشته میشود)

mutasaddi متصدی . مباشر . کسی که کاری را شروع یا مباشرت کند

mutasarrıf ۱ـ متصرف . کسی که مالی یا چیزی را در تصرف خود دارد ۲ـ(قد)مقامی پائین‌تر از استاندار و بالاتر از فرماندار در تشکیلات عثمانی

mutasavver متصور ، تصور کرده شده . خیال کرده شده

mutasavvıf متصوف . اهل تصوف . صوفی . دارای مسلك

mutat معمولی . عادت‌شده

mutatabbip دکتردروغی . حکیم‌ساختگی . کسی که بدون‌داشتن صلاحیت‌طبابت خود را طبیب شمرد

mutavaat اطاعت ، فرمانبرداری کردن ، سر فرود آوردن
mutavassıt ۱ـ دلال ، واسطه معاملات ۲ـ متوسط ، وسط ، میانه
mutavattın متوطن ، کسی که درجائی توطن کند یا بطور دائم اقامت کند
mutazammın متضمن ، شامل ، حاوی ، چیزی را تضمین کردن
mutazarrır متضرر ، زیان یاضرر دیده
mutbak مطبخ ، آشپزخانه
muteber ۱ـ معتبر ، بااعتبار ، مهم ۲ـ رایج و مرعی (درقانون)
mutedil معتدل ، میانه ، متوسط
mutekit معتقد ، عقیده‌مند
mutemet معتمد ، قابل اعتماد
mutena قابل اعتناء ، قابل اهمیت ، معتنا ، فوق‌العاده
muterif معترف ، اقرار و اعتراف کننده
muteriz معترض ، اعتراض کننده
mutezile معتزله ، نام‌فرقه‌ای ازاسلام
muthike (قد) تاتر یا نمایش کمدی و خنده‌آور
muti مطیع ، منقاد ، اطاعت کننده ، فرمانبردار
mutlak مطلق ، بدون قید
mutlaka مطلقاً ، حتماً
mutlakiyet استبداد ، اداره مطلقه
mutlu مسعود ، خوشبخت ، سعادتمند ، خوشوقت
mutluluk سعادت ، خوشبختی
mutmain مطمئن، خاطرجمع ،آسوده‌خاطر
mutsuz بدبخت ، بی‌طالع
mutsuzluk بدبختی ، بی‌طالعی
muttali مطلع ، بااطلاع ، باخبر ، با معلومات
muttarit پی‌درپی ، مرتب ، پشت سرهم
muttasıf متصف ، دارای صفتی بودن
muttasıl وصل بهم ، چسبیده ، متصل اتصال داشته ، بهم پیوسته
muvacehe روبروشدن ، مواجهه
muvafakat موافقت ، همراهی ، توافق کردن
muvaffakiyet موفقیت ، نیل ، توفیق
muvaffakiyetli باموفقیت ، موفقت‌آمیز
muvaffakiyetsiz بدون‌موفقیت، بی‌نتیجه
muvafık موافق، همراه، سازگار ، مناسب
muvahhit موحد ، یکتاشناس ، مؤمن بخدای یگانه
muvakkat مدت کم و محدود ، موقت
muvakkatan موقتاً ، برای مدت موقت
muvasala ارتباط ، مواصله ، رسیدن ، واصل شدن
muvazaa سازش قبلی ، تبانی ، مواضعه
muvazat موازات
muvazene موازنه ، هموزن شدن ، تعادل
muvazanesiz بدون موازنه، بدون تعادل
muvazi موازی ، متوازی
muvazzaf وظیفه‌دار ، موظف
muvazzaf hizmet خدمت نظام‌وظیفه
muvazzaf subay افسر دائمی ، کسی که شغل افسری داشته باشد
muvazzah واضح ، آشکار ، روشن
muylu دسته یا گیره توپ جنگی
muz موز
muzaaf مضاعف ، دوبرابر
muzaf (دس) مضاف
muzaffer مظفر ، پیروز ، ظفریافته
muzafunileyh (دس) مضاف‌الیه
muzari (دس) مضارع ، فعلی که بر زمان حال و استقبال دلالت کند
muzip (محرف معذب) آزار دهنده ، اذیت کننده، شیطنت‌کننده ، شوخ مردم‌آزار ، (عو) شیطان
muzir مضر ، ضرردار ، زیان‌آور
muzlim مظلم ، تاریک
muzmahil مضمحل ، محوشده ، ازبین‌رفته

مغلوب و نابود شده
muztar=mustar مضطر ، پریشان ، مجبور
muztarip=mustarip مضطرب. پرغم ، پراضطراب
mübadele مبادله ، ردوبدل ، تعویض
mübadil نام ترکهائی که بجای ساکنین یونانی‌در ترکیه ازیونان به‌ترکیه آمدند. مبادله شونده
mübahase مباحثه ، باهم بحث کردن
mübalağa مبالغه ، اغراق‌گوئی . غلو
mübalağacı اغراق‌گو ، مبالغه‌گو لاف زن ، گزاف‌گو
mübalağalı پرمبالغه ، پر اغراق
mübarek مبارك ، فرخنده ، خجسته،گاهی هم درمقام سرزنش‌گفته میشود
mübareze مبارزه ، جنگ و جدال ، زد وخورد
mübaşeret اقدام بکاری کردن ، مباشرت ، بکاری دست زدن یا شروع کردن
mübaşir پیشخدمت یا دربان یا مباشری که دم درب محکمه عدلیه‌طرفها را با صدای بلند صدا میکند
mübayenet مباینت ، ازهم جدا و باهم مخالف بودن ، اختلاف ، تباین
mübayin مباین ، مخالف ، ضد همدیگر
mübdi ایجادکننده ، ابداع‌کننده ، مبدع
mübeccel گرامی ، محترم ، بزرگ شمرده شده ، مبجل
müberra تبرئه‌شده ، پاك شده ، مبرا
müberrit مبرد ، خنك‌کننده ، سردکننده
mübeşşir مبشر ، بشارت دهنده ، مژده دهنده
mübeyyin مبین ، بیان‌کننده ، آشکار کننده ، تبیین کننده
mübeyyiz پاکنویس کننده
mübrem مبرم ، ضروری ، حتمی ، واجب
mücadele مجادله، نزاع، باهم‌جدال‌کردن
mücahede ۱ــ مجاهده. سعی و کوشش و اهتمام ۲ــ با هم جنگ کردن
mücahit مجاهد. کسی‌که برای‌مقصد دینی جد وجهد یا جنگ کند
mücamaa جماع کردن
mücaveret مجاورت . نزدیکی. همسایگی
mücavir مجاور . همسایه
mücazat مجازات . جزادادن
mücbir مجبر . اجبار کننده ، مجبور کننده
müceddet تازه نو .کارنکرده
müceddit تازه‌کننده ، تجدیدکننده
mücehhez مجهز . تجهیزشده . بسیج‌شده
mücellâ مجلا . مجلی . جلا داده شده
mücellit=ciltçi جلدکننده . صحاف
mücerrep تجربه شده ، امتحان شده ، آزموده
mücerret ۱ــ آنچه‌که منزه از ماده باشد. مجرد، مطلق ۲ــ صرف، تنها ۳ــ عزب ، مرد بی‌زن
mücessem مجسم ، جسم پیداکرده
mücevher جواهرآلات ، سنگ قیمتی ، گوهر
mücevherci جواهر فروش
mücmel مجمل . خلاصه .کوتاه ، مختصر
mücmelen مجملا . بطور اجمال وخلاصه
mücrim مجرم ،گناهکار ، تقصیرکار
mücver نوعی خوراك‌که با قیمه و پیاز سرخ شده وبا تخم‌مرغ و جعفری پخته میشود
müçtehit مجتهد ، عالمی‌که مسائل شرعیه از قران و حدیث استنباط کند
müçtemi مجتمع ،گردهم‌آینده ، اجتماع کرده
müdafaa=savunma مدافعه ، دفاع
müdafi مدافع ، دفاع‌کننده
müdahele مداخله ، دخالت
müdahene مداهنه ، چاپلوسی ، تملق
müdahin (عو) مداهن، چاپلوس، متملق،

بادمجان دورقاب‌چین
müdana (عو) (محرف از مداهنه)
مداهنه ، منت
müdara مدارا ، سازگاری ، با کسی
به‌نرمی معامله و گذشت کردن
müdavat=tedavi معالجه و تداوی
کردن ، معالجه ودوادادن، مداوا
müdavele مداوله ، تداول، ردوبدل کردن
müdavi دواکننده ، تداوی کننده
müdavim مداوم ، پیروی کننده ، ادامه
دهنده
müddea مدعا ، موضوع ادعا ، مدعی
müddeabih=dava konusu ، مدعابه
مدعی به ، خواسته
müddei=davacı ، مدعی ، ادعاکننده
دادخواه
müddeialeyh=davalı ، مدعی‌علیه
کسی که دعوا علیه او اقامه شده
müddeiumumi=savcı ، دادستان
مدعی‌العموم
müddet مدت ، وقت و زمان معین
müdebbir مدبر ، باتدبیر ، با فکر ،
عاقبت‌اندیش
müdebdep بادبدبه ، باطنطنه
müdekkik مدقق ، بادقت ، کسی که در
امری موشکافانه دقت کند
müdellel مدلل، بادلیل ، بابرهان، ثابت
شده با دلیل و برهان
müderris (قد) مدرس ، درس دهنده در
مکتب یا دارالفنون قدیم
müdevven مدون، تدوین‌شده، جمع‌آوری
وتدوین شده
müdevvenat قوانین ومقررات جمع‌آوری
و تدوین شده
müdevver گرد ، مدور
müdrik مدرك ، ادراك کننده
müdrike مدرکه ، ملکه ادراك ، قوه فهم
و درك

müdrir ادرار آورنده (محرف مدر)
müdür مدیر ، رئیس ، اداره کننده
müdüriyet مدیریت
müdürlük=müdüriyet مدیری،مدیریت
müebbet مؤبد ، ابدی ، دائمی
müeccel مهلت‌دار ، وعده‌دار ، مدتی
عقب‌انداخته شده ، مؤجل
müeddep مؤدب ، با ادب ، باتربیت
müeddi موجب ، باعث ، مسبب ، ایجاب
کننده ، ضرورت آورنده
müellefat مؤلفات ، تألیفات ، آثار قلمی
müellif مؤلف ، تألیف‌کننده ، نویسنده
آثار قلمی
müellim المناك ، دردناك ، درددار، مؤلم
müemmen در امن و امان ، در امنیت
müennes مؤنث
müesses تأسیس یافته
müessese مؤسسه ، بنگاه
müessif مؤسف ، اسف‌آور ، اسفناك
تأسف‌آور
müessir مؤثر، تأثیردار
müessis مؤسس ، تأسیس کننده
müevvel مؤول ، تأویل یافته ، تفسیر و
تأویل شده
müeyyet مؤید ، تائید شده
müeyyide قدرت اجراء ، پشت‌بند ،
مؤیده
müezzin مؤذن ، اذان‌دهنده
müfekkire قوه تفکر
müferrih فرح‌آور ، تروتازه کننده
müfessir تفسیر کننده ، مفسر
müfettis مفتش ، بازرس ، تفتیش‌کننده
müfit ۱ــ مفید ، بافایده ۲ــ افاده ،
مفید فایده مستفاد
müflis مفلس تهی‌دست ، ورشکسته
müfredat ۱ــ مفردات، جزئیات ، اجزاء
اقلام جزء ۲ــ برگرام درس
müfret مفرد ، یگانه ، تنها ، واحد

müfrez افراز شده ، جداشده ، مفرز
müfreze (نظ) دسته یا شعبه‌ای، که از یك واحد نظامی تفریق و جدا کرده میشود
müfrit مفرط ، افراط کننده ، ازحد گذشته ، بسیار و فراوان
müfsit مفسد ، تباه کننده ، فسادکننده
müftakir ۱ـ مفتقر ، فقیر ۲ـ محتاج ، نیازمند
müftehir مفتخر ، سرافراز
müfteri مفتری، افترا کننده، تهمت زننده
müfteris حیوان وحشی ، درنده
müfti مفتی
müftülük کار یامقام یا ادارهٔ مفتی ، مفتی بودن
mahendis مهندس
mühendishane نام مدرسه توپچی و مهندس نظامی درقدیم
mühendislik مهندسی
müheykel هیکل‌دار ، درشت و پرهیکل
müheyya مهیا ، آماده ، حاضر
müheyyiç مهیج ، هیجان‌آور
mühim مهم ، پراهمیت
mühimmat مهمات، آلات وادوات‌جنگی
mühimsemek اهمیت دادن ، مهم‌شمردن
mühlet مهلت ، وعده ، فرجه
mühlik مهلك ، هلاك کننده ، کشنده
mühmel مهمل ، بیهوده و بیکاره
mühre ۱ـ گلوله کوچك گرد و سوراخ‌دار شیشه‌ای‌یاسفالی، مهره ۲ ـ پوست کرم دریائی ۳ ـ منجوق شیشه‌ای ۴ ـ آلت پرداخت یا صیقل کاغذ
mühtedi ۱ـ مهتدی، راه‌راست‌یافته ۲ـ کسی که‌ازدین‌دیگرواردبن‌اسلام‌شود
mühür مهر
mühürdar مهردار
mühürlemek مهرکردن ، مهر گذاشتن ، مهرموم کردن
mühürlenmek مهرشدن
mühürlü مهرشده ، مهردار
mühür mumu لاك‌مهر
müjde مژده ، بشارت
müjdeci مبشر ، مژده دهنده
müjdelemek مژده‌دادن ، بشارت‌دادن
müjdelik مژدگانی
mükâfat مکافات ، پاداش
mükâleme مکالمه ، باهم گفتگو کردن
mükâtebe مکاتبه ، بیکدیگر نامه یا مکتوب نوشتن
mükedder مکدر ، کدورت یافته، تنگدل
mükellef موظف ، وظیفه‌دار ، مکلف
mükellefiyet تکلیف‌برعهده داشتن
mükemmel مکمل ، تمام‌کمال ، کامل ، تکمیل شده
mükemmeliyet کامل شدگی ، مکملیت
mükerrem مکرم ، عزیزوگرامی، محترم
mükerrer تکرار شده ، مکرر
mükevven تکوین یافته ، بوجود آمده
mükevvenat موجودات ، کون ومکان
mükeyyifat مواد مخدره، مواد کیف‌آور
mükrim مکرم ، اکرام‌کننده ، مهمان‌نواز
müktesebat مکتسبات ، علوم‌کسب شده
müktesep مکتسب ، کسب شده ، بدست آورده شده
mülahaza ملاحظه ، اندیشه ، مراقبت
mülahazat ملاحظات ، ملاحظه‌ها
mülâhham آدم چاق ، گوشتالو
mülâkat ملاقات ، باکسی روبرو شدن ، دیدارکردن ، ملاقات‌کردن
mülâki ملاقی ، روبرو شده ، بهم‌رسیده ، بهمدیگر برخورد کرده
mülâyemet ملایمت ، نرمی ، خوشخوئی
mülâyim ملایم ، نرم ، سازگار
mülâzım (قد) ۱ـ نوآموز، شاگرددفتر یاکارگاه ۲ـ (نظ)ستوان،نایب

mülemma (ادب) ۱ـ ملمع ، شعری که قسمتی از آن فارسی یا ترکی و بقیه زبان‌دیگرباشد ۲ـ اندود، آلوده ، مالیده
mülevven رنگارنگ ، رنگی ، ملون
mülevves ملوث ، آلوده ، کثیف
müleyyin ملین ، نرم کننده ، لینت دهنده
mülga ملغی ، ملغا ، الغاشده ، لغو شده ، فسخ شده
mülhak ۱ ـ ملحق ، تابع ، چسبیده ، پیوسته ، الحاق شده ۲ـ افسر در قرارگاه نظامی
mülhakat ملحقات ، ضمائم ، حوالی و اطراف
mülhem الهام شده ، ملهم
mülhit ملحد ، بی‌دین، خدانشناس ، منکر خداوند
mülk ملك ، مال ، دارائی ، قلمرو ، مالی که در تصرف انسان باشد
mülkî غیرنظامی، سویل ، شخصی
mülkiye ۱ـطبقه سویل، طبقه غیرنظامی ۲ـ (قد) مدرسه‌عالی‌علوم‌سیاسی، مکتب ملکیه
mülkiyet ملکیت ، مالکیت، صاحب بودن
mülteci ملتجی ، پناه برده ؛ التجاکننده
mültefit ملتفت ، توجه‌کننده ، التفات کننده ، لطف کننده
mültehip چرك کرده، التهاب کرده،ملتهب
mülteka محل تلاقی
mültemes باپارتی ، پارتی‌دار ، توصیه وسفارش شده
mültemis پارتی ، توصیه وسفارش کننده
mültezem ۱ ـ توصیه وسفارش شده ۲ـ لازم شمرده شده
mültezim ۱ـ پارتی ، پشت ، توصیه و سفارش کننده ۲ـ درقدیم‌شخصی که وصول مالیات را بطورمقطوع به‌مبلغی تعهد مینموده که بعد از تحصیل آن به اقساط به دولت بپردازد
mülzem ملزم، ساکت شده که نتواند جواب بدهد
mülzim ساکت کننده در جواب ، کسی که طرف را مجاب و ملزم نماید
mümanaat ممانعت ، جلوگیری ، بازداشتن ، منع کردن، مانع‌شدن
mümarese ممارست ، تمرین کردن
mümas (ریض) مماس ، خط تماس یافته
mümasil مماثل، شبیه ، مثل، مانند
mümaşat مماشات ، مدارا ، باهم‌راه‌آمدن
mümbais منبعث، برانگیخته، منتج، منجر
mümbit منبت ، سبز کننده ، رویاننده ، پرحاصل ، انبات کننده
mümessil نماینده
mümeyyiz ۱ـ ممیز، تمیزدهنده ، خوب را از بد تشخیص دهنده ۲ـ ممیز امتحانات ، ممتحن ۳ـ مامورادار‌ه که‌نوشته‌جات‌راتصحیح میکند
mümin مؤمن ، باایمان ، (مج) مسلمان
mümkün ممکن
mümkün mertebe حتی‌الامکان ، تا حد امکان
mümtaz ممتاز، برجسته، عالی، برگزیده، دارای برتری ومزیت
mümteni ۱ـ امتناع‌کننده ، خودداری کننده ۲ ـ ممتنع ، محال ، غیرممکن
mümteziç ۱ـممتزج، مخلوط،آمیخته‌شده ۲ـ موافق ، جورآمده
münacat مناجات ، رازونیاز بدرگاه خدا
münadi جارچی ، ندا کننده ، منادی
münaferet منافرت ، ازهم نفرت داشتن
münafese پسندیدن نفس خود ودشمنی با دیگران
münafi منافی ، برخلاف ، مخالف ، ضد

münakalât حمل و نقل ، مناقلات
münakale حمل و نقل ، نقل و انتقال
münakasa = eksiltme مناقصه
münakaşa مناقشه ، مُباحثه ، مذاکره ، گفتگو
münakis منعکس ، انعکاس یافته
münakit منعقد ، بسته شده ، انعقاد یافته
münasebat مناسبات ، روابط
münasebet ۱ـ مناسبت ، علاقه ، ربط ، بستگی، رابطه ۲ـ شایستگی ،
münasebetli شایسته ، بجا ، متناسب ، با مناسبت
münasebetsiz نامناسب ، نابجا ، بی‌معنی ، بی‌مناسبت
münasebetsizlik حرکت نابجا ، بی‌تربیتی، بی‌مناسبتی
münasip مناسب ، بجا ، شایسته، فراخور، متناسب
münasip görmek مناسب‌شمردن یادیدن
münavebe مناوبه ، تناوب ، به نوبت کشیك دادن
münazaa منازعه، نزاع ، جدال، زدوخورد
münazara مناظره
müncemit منجمد، یخ‌بسته ، یخ شده
müncer منجر ، منتج ، کشیده شده
müncezip منجذب ، جذب شده
münci منجی ، نجات دهنده
mündefi مندفع ، دفع شده
mündemiç مندمج ، مشتمل ، داخل شده
münderecat مندرجات ، چیزهای درج شده ، نوشته شده‌ها
münderiç مندرج ، نوشته شده، درج شده
münderis مندرس ،کهنه، فرسوده بی‌اثر شده
münebbih بیدار کننده ، آگاه کننده
müneccim (قد) ۱ـ منجم، ستاره‌شناس ۲ـ طالع بین ، فال‌بین
münekkit منقد ، تنقید کننده

münevver ۱ـ منور، پرنور ۲ـ (مج) روشن فکر ، تحصیل کرده
münevvim خواب‌آور ، نوم‌آور ، منوم
münezzeh ۱ـ منزه ، پاکیزه، پاك ۲ـ دور ، برکنار از بدی‌ها
münfail رنجیده ، آزرده، متأثر
münfek منفك ، جدا شده
münferiden منفرداً ، بتنهائی
münferit منفرد ، تنها ، جدا ، یکه
münfesih فسخ‌شده ، لغوشده ، باطل شده
münhal ۱ـ منحل، حل شده ، آب شده ۲ـ محل خالی برای کار
münhani منحنی ، خمیده
münharif منحرف، ازراه راست خارج‌شده
münhat ۱ـ منحط، انحطاط یافته ، پست‌شده ۲ـ زمین پست‌وپائین
münhedim منهدم ، ازبین‌رفته ، ویران ، خراب ، انهدام یافته
münhemik منهمك ، ساعی وسرگرم شده درکاری
münhezim منهزم، مغلوب، شکست خورده
münir منیر ، روشن ، نورانی
münkariz منقرض، ازبین‌رفته، نابود شده
münkasim منقسم، تقسیم شده، بخش شده
münkat منقاد ، مطیع ، فرمانبردار
münker منکر ، کارناپسند زشت ،کار ناشایسته
münkesir شکسته ، منکسر
münkeşif کشف شده ، منکشف
münkir انکار کننده ، منکر
münselip سلب شده ، منسلب
münşerih خوشحال ، خوشوقت ، انشراح یافته ، منشرح
münşi منشی ، کاتب ، نویسنده
müntahabat منتخبات ، انتخاب شده‌ها ، دست چین‌شده‌ها ، برگزیده‌ها
müntahap منتخب، انتخاب‌شده ، برگزیده
müntakil منتقل ، انتقال یافته

müntakim انتقام‌گیرنده ، منتقم
münteha منتها ، پایان ، آخر ، نهایت
müntehi منتهی ، به‌آخررسیده
müntehip انتخاب‌کننده ، منتخب
müntehir انتحار کننده ، کسی که خود کشی کند
müntesip نسبت داده شده ، منتسب
münteşir منتشر، انتشاریافته ، پراکنده
münzevi منزوی، گوشه‌نشین، انزواکننده، گوشه‌گیر
müphem مبهم ، نامعلوم ، نامعین
müphemiyet پیچیدگی، نامعلومی، ابهام
müpteda ۱ـ مبتدا ، آغاز شده ۲ـ (دس) فاعل درجمله اسمیه
müptedi مبتدی ، آغازکننده ، تازه‌کار
müptelâ مبتلا ، گرفتار
mübteni مبتنی ، بناشده ، براساس چیزی قرار گرفته
müptezel مبتذل ، پیش پا افتاده ، خوار و ناپسند
müracaat ۱ـ مراجعه ، عریضه دادن ، توسل ، تقاضا کردن ۲ـ محل اطلاعات و مراجعات
müradif مترادف ، مرداف ، پشت سرهم آمدن، کلمه‌ای که در معنی شبیه کلمه دیگرباشد
mürahik پسری که تازه به‌حدبلوغ رسیده باشد ، مراهق
mürai ریاکار، سالوس ، دورو
mürailik ریاکاری، ظاهرسازی ، دوروئی
mürdesenk اکسید طبیعی سرب ، مردار سنگ ، مرده‌سنگ
mürdüm نوعی آلوسیاه کوچك جهت مربا
mürebbi مربی ، معلم ، تربیت کننده
mürebbiye مربی زن ، معلمه سرخانه ، مربیه
müreccah مرجح، برتر، ترجیح داده‌شده
müreffeh مرفه ، در رفاه بوده ، راحت و آسوده
mürekkebat ترکیب شده‌ها
mürekkep ۱ـ ترکیب شده ۲ـ مرکب، جوهر
mürekkepbalığı نوعی ماهی خوراکی که برای حفظ خود رنگ سیاهی مانند مرکب ازخود درآب منتشرمیکند
mürettebat اعضاء وکارگران یا نفرات یك کشتی یا طیاره
mürettep ۱ـ مرتب، منظم ۲ـ ترتیب داده شده ، حاضر شده قبلی
mürettip ۱ـ ترتیب‌دهنده ۲ـ حروفچین چاپخانه
mürettiphane محل‌حروفچینی درمطبعه
mürevviç مروج، رواج دهنده ، طرفدار، ترویج کننده
mürit مرید، پیرو یا شاگرد شیخ طریقت
mürsil مرسل، فرستنده، ارسال‌کننده
mürşit مرشد ، پیشوا ، رهبر معنوی
mürteci مرتجع ، کهنه پرست
mürtefi مرتفع ، بلند
mürtekip ۱ـ مرتکب ، ارتکاب‌کننده ، بزهکار ۲ ـ رشوت خـوار مرتشی
mürtesem (ریض) مرتسم ، رسم شده ، نقش شده ، ترسیم شده
mürteşi مرتشی ، رشوت‌گیرنده
mürtet = murtat مرتد، ازاسلام برگشته
mürur مرور ، عبور ، گذشتن
müruruzaman مرور زمان
mürüvvet مروت ، انصاف ، جوانمردی
mürüvvetli بامروت ، با انصاف
mürüvvetsiz بی‌مروت ، بی‌انصاف
mürver نوعی نبات یا درخت کوتاه ، اقسطنی (Samcus migra)
müsaade اجازه ، اذن، رخصت
müsaadekâr اغماض‌کار، بردبار، بامدارا
müsabaka = yarışma مسابقه، کنکور

müsabık = yarışmacı مسابقه دهنده ، شرکت کننده درمسابقه، مسابقه‌چی
müsademe مصادمه ، تصادم و تصادف کردن ، زد وخورد کردن، جنگ کردن
müsadere = musadere مصادره ، مال کسی را بزور ضبط کردن
müsadif = musadif مصادف ، باهم برخوردن ، روبرو شده
müsait مساعد ، موافق ، جور
müsakkafat بناها یا جاهای سقف‌دار
müsalâha باهم صلح وآشتی کردن ، مصالحه
müsalemet مسالمت ، صلح وآشتی
müsamaha مسامحه ، مداراکاری ، بردباری و اغماض ، خوب تلقی کردن ، عدم تعصب
müsamahakâr مسامحه کار، کسی که کار را با اغماض و بردباری تلقی کند
müsamere ۱ـ مسامره ، شب را با صحبت و افسانه گفتن بـا هم گذراندن ۲ـ نمایشی که بچه‌های مدرسه ترتیب میدهند و درصحنه بازی میکنند
müsavat مساوات ، برابری
müsavi مساوی ، برابر
müsebbip مسبب ، باعث
müsecca (ادب) مسجع، قافیه‌دار (درنثر)
müseccel ۱ـ مسجل ، تسجیل شده ، تثبیت شده ، ثبت شده ۲ـ اسم درآورده درسابقه بد ، سابقه‌دار شده
müseddes ۱ ـ شعر شش مصراعی ۲ـ شش ضلعی
müsekkin مسکن ،آرام کننده ، دوای تسکین کننده
müsellâh مسلح ، کسی که اسلحه با خود حمل کند
müsellem مسلم ، قطعی ، بی‌شبهه
müselles = üçgen (ریض) مثلث،سه گوشه
müsellesat = trigonometri (ریض) مثلثات
müselsel بی دریی ، بهم پیوسته ، پشت سرهم ، پیوسته بطور زنجیر ، مسلسل
müsemma مسما ، اسم داده شده ، نامیده شده
müsevvit ۱ـ مسوده‌نویس ۲ـ منشی که زیردست مفتی خدمت میکند
müseyyip لاابالی ، لاقید ، بی‌دقت ، مهمل ، اهمال‌کار ، بی‌بند وبار ، مسیب
müshil مسهل، دوای کارکن ، داروی ملین
müsin = yaşlı پیر ، مسن ، سالخورده
müskirat مسکرات ، مشروبات
müskit ساکت کننده، اقناع کننده
müslim مسلم ، مسلمان
müslüman مسلمان
müsmir مثمر ، پرثمر ، فایده‌دار
müsnedünileyh (دس) مسندالیه
müsnet (دس) مسند
müspet ۱ـ مثبت ، اثبات شده ۲ـ (دس) فعل‌مثبت،(فیز) الکتریك مثبت‌درمقابل‌منفی ۳ـ (ریض.) رقم بالاتر از صفر
müsrif مسرف ، اسراف کننده ، ولخرج
müstacel مستعجل ، فوری
müstafi مستعفی ،کسی که استعفا کرده‌باشد
müstağni مستغنی ، غیرمحتاج ، چشم و دل سیر
müstağrak مستغرق، فرو رفته درآب ، غوطه‌ور شده
müstahak مستحق ، درخور ، سزاوار
müstahdem خدمتگزار ، پیشخدمت ، مستخدم
müstahfiz درقدیم‌کسانی راکه بعداز ۴۰

سالكى بخدمت سربازى ميكرفتند

müstahil مستحيل، محال ، غير ممكن

müstahkem مستحكم ، محكم ، قرص ، سخت ، استوار ، سفت

müstahsen مستحسن ، خوب ، نيكو ، پسنديده

müstahsil استحصال كننده، توليد كننده ، عمل آورنده

müstahzar ۱ ــ داروهاى حاضر شده ، اسپسياليته ۲ــ كاريا چيز حاضر و آماده شده

müstait مستعد ، با استعداد

müstakar مستقر ، جاى گرفته ، استقرار يافته

müstakbel مستقبل ، آينده ،آتى

müstakil مستقل ،آزاد ومختار ، سرخود

müstakim مستقيم ، راست

müstakriz قرض كننده ، مستقرض ، استقراض كننده ، وام گيرنده

müstamel مستعمل ،كهنه ، كار كرده

müstamere=sömürge مستعمره ، مستملكه

müstantik=sorgu yargıcı بازپرس، مستنطق

müstear ۱ــ مستعار ، عاريه ۲ــ نام آهنگى در موسيقى تركى

müstebat مستبعد ، بعيد ، دور

müstebit مستبد ، خودراى

müstecir=kiracı مستأجر ، اجاره‌دار، كرايه نشين

mustefit مستفيد ، استفاده كننده ، فايده گيرنده

müstehap مستحب ، درشريعت كردن كارى كه از نكردنش بهترباشد

müstehase فسيل،آثاروبقاياى موجودات زنده قديمى

müstehcen مستهجن، زشت، ناپسند

müstehlik مستهلك، استهلاك كننده ، مصرف كننده

müstehzi مستهزى ، استهزاء كننده ، مسخره كننده

müstekreh مستكره ، زشت ، كريه

müstelzim ۱ ــ ستلزم ، ايجاب كننده ۲ــ تحصيلدار ماليات در قديم

müstemi مستمع ، شنونده ، گوش كننده

müstemirren مستمراً ، دائماً

müstemleke=somürge مستملكه ، مستعمره

müstenit مستند ، استناد كننده

müstenkif استنكاف كننده ، خوددارى كننده در داى ، مستنكف

müstensih استنساخ كننده

müsterih مستريح ، راحت ، آسوده‌خاطر

müstesna مستثنى ، استثناء شده

müsteşar ۱ــ معاون وزير ۲ــ مستشار يا رايزن سفارت

müsteşarlık ۱ــ معاونت وزارت ۲ــ رايزنى يا مستشارى سفارت

müsteşrik مستشرق ، شرقشناس ، خاورشناس

müstetir مستتر ، پوشيده ، پنهان

müstevi=düzlem مستوى ، سطح صاف و هموار

müstevli مستولى،استيلايافته، چيره‌شونده

müstezat ۱ــ افزون شده ۲ــ (ادب) منظومه يا شعرى كه بعد از بيت بلندآن يك مصراع كوتاه منظوم بياورند

müsvedde مينوت ، چرك نويس ، سياهه، مسوده

müşaara مشاعره

müşabehet مشابهت ، بهم شباهت داشتن، شبيه بودن بهمديگر

müşabih مشابه ، شبيه ، مانند

müşahedat مشاهدات ، ديدنى‌ها

müşahede مشاهده ، نگريستن ، ديدن ،

نگاه کردن
müşahhas مشخص، معین ، معلوم
müşahit مشاهد، شاهد، بیننده ، ناظر
müşareket مشارکت ، شرکت کردن
müşarüniléyh مشارالیه
müşavere مشاوره ، با هم مشورت کردن
müşavir مشاور ، رایزن ، مستشار
müşavirlik رایزنی ، مستشاری
müşebbeh (ادب) مشبه ، شبیه و مانند شده ، مانند هم
müşebbehünbih (ادب) مشبه‌به ، تشبیه کرده شده به‌آن
müşeddide قوت یا شدت دهنده ، مشدده
müşekkel پرقواره ، پرهیکل
müşerref مشرف ، شرف یافته
müşevveş مشوش ، مغشوش ، آشفته
müşevvik مشوق ، تشویق کننده
müşfik مشفق ، دلسوز ، مهربان
müşir=mareşal (قد) مارشال ، بالاتر از ارتشبد ، بالاترین رتبه‌نظامی
müş'ir ۱ـ مشعر ، حاکی ۲ـ عقربك ساعت یا قطب‌نما و غیره
müşkül مشکل ، سخت ، دشوار
müşkülât مشکلات ، سختی‌ها ، اشکالات
müşküle نوعی انگور شبیه‌انگور ریش‌بابا
müşkülpesent مشکل پسند
müşrik مشرك ، کسی که برای خدا شریك فرض کند، کسی که به‌خدایان‌متعدد عقیده داشته باشد
müştagil مشتغل، کسی که صاحب‌شغلی‌باشد، کسی که مشغول بکاری باشد
müştail مشتعل، شعله‌ور، برافروخته
müştak مشتق ، اشتقاق یافته
müştâk مشتاق، پراشتیاق
müştehî مشتهی ، اشتهاآور، اشتها بازکن
müştehir مشتهر ، مشهور ، شهرت‌یافته، معروف
müşteki مشتکی ، شکایت‌کننده ، شاکی

müştemil مشتمل ، شامل ، حاوی ، احاطه کننده
müştemilât اجزاء ، ملحقات ، جزئیات ، محتویات
müşterek مشترك، شراکتی
müştereken مشترکاً، بااشتراك یکدیگر، شریکی
müşteri ۱ـ مشتری ، خریدار ۲ـ ستاره مشتری
müşür=müşir (قد) مشیر ، مارشال
müt'a متعه ، صیغه ، نکاح موقت
mütabaat متابعت ، پیروی ، اطاعت
mütalaa ۱ـ مطالعه ، بررسی، رسیدگی ۲ـ خواندن کتاب وغیره ۳ـ فکر ، نظریه
mütareke متارکه ، ترك کردن یا خاتمه دادن به جنگ توسط طرفین
müteaddi ۱ ـ (دس) متعدی ۲ـ متجاوز ، تعدی کننده
müteaddit متعدد ، بسیار ، دفعات
müteaffin متعفن ،گندیده، بدبو
müteahhir ۱ ـ متأخر ، بعدی ،آخری ۲ـ جدید ، اخیر
müteahhit مقاطعه‌کار ،کنتراتچی
müteakiben متعاقباً، بالاخره
müteakip متعاقب ، ازپی‌آینده ، بعد از یا پس از
müteallik متعلق، مربوط ، علاقمند
müteammim حالت عمومیت پیداکرده ، مربوط به عموم
müteammit عمدکننده ، قصد دارنده ، کسی که عمداً کاری بخواهدبکند
mütearife قاعده‌کلی ، قضیه‌کلی ، قضیه بدیهی در منطق یا ریاضیات
müteayyiş گذران‌کننده ، متعیش ، زندگی‌کننده
mütebahhir متبحر ، بسیار دانا ، بسیار عالم

mütebaki باقیمانده ، بقیه
mütebariz بارز ، آشکار ، واضح
mütebasbıs متبصبص ، متملق، چاپلوس، مداهن
mütebayin متباین ، ضد هم ، مخالف یکدیگر، ناجور
mütebeddil تبدیل شده، متبدل، بی‌ثبات، بیقرار ، متغیر ، دمدمی مزاج
mütebellir ۱ـ متبلور ، بشکل بلور درآمده ۲ ـ روشن شده ، صراحت پیدا کرده
mütebessim متبسم ، تبسم کننده
mütecanis متجانس ، همجنس ، جور
mütecasir متجاسر، جسارت کننده،متجاوز
mütecaviz متجاوز ، تجاوز کننده
mütecellit شجاع ، باجلادت
mütecessis ۱ـ متجسس ، تجسس کننده، فضول ۲ـ کنجکاو
mütecezzi متجزی ، تجزیه شده ، خرد شده، تقسیم شده ، جزء جزء شده
mütedair دایر بر اینکه ، مربوط به ، متعلق به
mütedavil متداول ، معمول ، مرسوم
mütedavil sermaye=döner sermaye سرمایه‌گردان، تنخواه گردان
mütedeyyin متدین ، دین‌دار
müteehhil متأهل ، دارای اهل وعیال ، زن و بچه‌دار
müteellim متألم ، غمناک ، دردمند
müteemmil تأمل کننده ، فکر کننده ، با فکر
müteenni متأنی ، دوراندیش ،کسی که با تأنی ودقت کاروحرکت کند
müteessif متأسف ، متأثر
müteessir ۱ـ متأثر، تأثیریافته ۲ـ غصه خورده
müteezzi متأذی، اذیت کشیده ، متأثر
mütefavit متفاوت ، متغیر ، فرق‌دار
mütefekkir متفکر ، فیلسوف
mütefennin متفنن، صاحب‌فن‌وعلم وهنر، کسی که دارای علوم و صنایع گوناگون باشد
müteferri چیزی که از چیز دیگر جدا شده باشد ، فرع جدا شده
müteferrik متفرق،پراکنده، جورواجور، مختلف
müteferrika ۱ـ پولی که برای خرید چیزهای جزئی متفرقه کنار گذارده شده باشد ، مصرف متفرقه ۲ـ درکلانتری یا پلیس شعبه متفرقه که به تقصیرهای جزئی یا خلاف رسیدگی میکند
mütefessih پوسیده ، فاسدشده ، خراب و متعفن شده
mütegallibe زورمند ، ظالم ،گردن‌کلفت (غلبه‌کننده)
mütegayyir متغیر ، تغییرپذیر
mütehaccir متحجر ، بحالت سنگ درآمده ، سنگ شده
mütehakkim متحکم ، حکم‌کننده ، زورآور
mütehalif متخالف ، ضد
mütehalik عجله‌کننده، باشتاب و عجله زیاد
mütehalli متحلی ، آراسته ، مزین
mütehammil متحمل ، بردبار ؛ صبور
müteharrik متحرک ، حرکت‌کننده ، جنبنده
mütehassıl تحصیل شده ، حاصل شده ، بدست‌آمده
mütehassıs متخصص ،کارشناس
mütehassir متحسر ، درحسرت بوده
mütehassis محظوظ ، خوشوقت ، متحسس ، پر از احساسات
mütehaşi متحاشی ، تحاشی کننده ، خودداری کننده ، پرهیز و دوری

کیف کننده

mütemadi متمادی ، مدت طولانی، پشت سرهم ، مدام

mütemadiyen متمادیاً، مرتباً ، مدام

mütemarız متمارض ، کسی که خود را به‌بیماری بزند

mütemeddin متمدن ، با تمدن

mütemekkin متمکن ، جای گرفته ، ساکن یا مقیم شده

mütemerkiz متمرکز ، تمرکز یافته

mütemerrit متمرد ، عاصی ، نافرمان ، سرکش

mütemevviç متموج ، موج‌دار ، موج زننده

mütemmim متمم، تمام کننده ، کامل کننده، بقیه

mütenahi متناهی، به‌انتها رسیده ، به پایان رسیده

mütenaim متنعم ، نعمت یافته ، به‌نعمت رسیده

mütenakıs متناقص ، نقص داشته ، کاهش یافته ، کمبودی داشته

mütenakız متناقض ، ضد یکدیگر ، برخلاف یکدیگر ، یك کلمه یا حرف که کلمه یا حرف دیگر را نقض کند

mütenasip متناسب ، باتناسب ، مناسب یکدیگر

mütenavip متناوب ، آنچه به نوبت بیاید

mütenazır روبرو، مقابل همدیگر، متناظر

mütenebbih متنبه ، آگاه وهشیار ، تنبیه شده ، بیدار شده

müteneffir متنفر ، نفرت داشته

müteneffiz متنفذ ، با نفوذ

mütenekkir کسی که خود را طوری نشان دهد که شناخته نشود، تبدیل لباس یا قیافه نموده ، ناشناس ، متنکر

mütenekkiren بحال ناشناس ، با تبدیل

کننده

mütehaşşit کسی که قوای خود را جمع میکند ، (نظ) تمرکز دهنده قوای نظامی در مرز یا جبهه ، متحشد

mütehavvil متحول، عوض شونده، بی‌قرار و بی‌ثبات

mütehayyil متخیل، تفکر و تخیل کننده

mütehayyir متحیر ، مبهوت ، حیران ، سرگردان

mütehayyiz ۱ـ حائز شده ، چیزی که جا یامکانی‌را اشغال کند، متحیز ۲ـ اعیان ، صاحب جاه ومقام ، متشخص

mütehevvir خشمناك ، غضبناك ، عصبی، عصبانی

müteheyyiç متهیج، پرهیجان

mütekabil متقابل ، دوطرفی

mütekabiliyet متقابلیت، تقابل ، حال یا حرکت دوطرفه

mütekait=**emekli** بازنشسته ، متقاعد

mütekallis جمع شده ، سفت شده ، شق شده (یك عضو بدن) ، کش‌آمده (متقلص)

mütekâmil متکامل ، کامل شده

mütekasif متکاثف ، غلیظ ، شدید ، سفت و سخت

mütekatı متقاطع ، دوچیز که همدیگر را قطع کنند

mütekebbir متکبر ، مغرور

mütekellim ۱ـ متکلم ، صحبت کننده ، گوینده ، حرف زننده ۲ـ عالم علم‌کلام

mütelâşi پرتلاش ، پرهیجان ، دستپاچه

mütelatım متلاطم ، پرتلاطم ، پرموج

mütelevvin متلون ، رنگ‌برنگ ، رنگارنگ ، (مج) بی ثبات دمدمی مزاج

mütelezziz متلذذ ، لذت برنده ،

لباس یا تبدیل قیافه یا تبدیل اسم ، متنکراً

mütenevvi متنوع ، گوناگون

müteradif مترادف، ردیف هم، دو کلمه‌ای که دارای معنی مشترك باشند

müterafik مترافق ، با رفاقت یا موافقت همدیگر ، بحالت اتفاق

müterakim متراکم ، انبود، رویهم جمع شده، توی هم رفته

müterakki مترقی ، پیشرفته ، ترقی یافته، ترقیخواه

mütercim مترجم

mütereddi متردی ، فاسد شده، پست‌شده، خراب شده

mütereddit متردد ، دودل ، بی‌تصمیم ، دارای شك و شبهه

müterennim مترنم ، کسی که درحالت ترنم و آوازخوانی است

mütesaddi کسی که بکاری‌دست اندازد یا کاری را تصدی کند ، کسی که بکاری تشبث یا توسل کند،

mütesanit موافق‌هم، هم‌آهنگ، متوافق ، دو نفر که باهم جوروموافق باشند

mütesavi متساوی ، مساوی هم بودن

müteselli متسلی ، تسلی یافته

mütesellim (قد) تحویل‌گیرنده عایدات یا مالیات در قدیم ، تحصیلدار عایدات

müteselsil متسلسل، مسلسل، پشت سرهم

müteşabih متشابه ، شبیه یکدیگر

müteşebbis متشبث ،آدم زرنگ کارآمد، زرنگ

müteşekkil متشکل ، تشکیل یافته

müteşekkir متشکر، سپاسگزار

müteşerri متشرع ، کسی که به دین و شریعت خود بستگی‌داشته باشد ، دین‌دار

mütetebbi متتبع ، تتبع کننده ، تحقیق و مطالعه کننده

mütevafık متوافق، باهم موافق

mütevahhiş متوحش ، وحشت زده ، ترسیده

mütevakkif متوقف ، ایستاده ، موقوف ، منوط و مربوط ، بستگی داشته

mütevali متوالی ، پشت سرهم

mütevassıt ۱ــ متوسط ، میانه ۲ــ واسطه ، میانجی

mütevattın متوطن ، وطن گرفته ، مقیم و ساکن شده

mütevazı متواضع ، فروتن ، (مج) مختصر ، ناقابل

mütevazin متوازن ، هم وزن، هم‌میزان ، متناسب

müteveccih متوجه ، به سمتی توجه داشته ، به طرفی توجه نموده یا سمت گرفته

müteveffa متوفی ، فوت شده ، وفات یافته ، مرحوم

mütevehhim متوهم ، وهم‌دار ،کسی که دچار وهم وخیال باشد

mütevekkil متوکل،توکل کننده، باتوکل

mütevelli متولی ، سرپرست‌املاك موقوفه، سرپرست ملك‌یا کاریامؤسسهٔ‌وقفی

mütevellit متولد، زائیده شده، تولدیافته، حاصل و تولید شده

müteverrim مسلول، دچارمرض سل‌یاورم

müteyekkız متیقظ، بیدار ، (مج) آگاه ، با خبر ، مواظب

mütezayit متزاید،زیاد شده

mütezelzil متزلزل، ناپایدار،تکان‌خورنده

mütezepzip متذبذب ، مذبذب ، دودل ، متردد ، مشوش

müthiş مدهش ، دهشت‌آور ، وحشتناك ، ترس‌آور

müttaki متقی ، پرهیزکار

müttefik متفق ، هم‌رأی

müttehem متهم ، کسی که زیر اتهام یا تهمت است
müttehit متحد
müvacehe مواجهه ، روبرو کردن
müvekkil موکل، کسی که برای خود وکیل معین کند
müvellit مولد ، تولید کننده
müverrih مورخ ، تاریخ نویس
müvesvis موسوس ، وسوسه‌دار ، متوهم ، متردد
müvezzi توزیع کننده ، تقسیم کننده ، موزع پست، نامه‌رسان
müyesser میسر ، ممکن ،آسان
müzaheret مظاهرت، پشتیبانی ، کمك ، اعانت ، طرفداری
müzahir کمك کننده، پشتیبان
müzahrefat مزخرفات،چیزهای بی ارزش، آشغال ، خس و خاشاك
müzakerat مذاکرات، گفتگوها، صحبت‌ها
müzakere مذاکره ، صحبت ، گفتگو ، امتحان شفاهی که معلم در ضمن درس میکند ، درس حاضر کردن شاگردهای مدرسه با همدیگر
müzakereci مبصر یا سرپرست محصلین درمدرسه شبانه
müzayaka تضییق ، سختی ، تنگدستی ، بی‌پولی
müzayede=artırma مزایده ، فروش جنس‌درجمع باافزون کردن‌قیمت
müze موزه
müzehhep مذهب ، تذهیب کاری شده
müzehhip استاد تذهیب کار
müzekker مذکر
müzekkere اخطار ، تذکره ، احضاریه ، یادداشتی که به مقامات مربوط یا مقام بالاتر نوشته میشود
müzelik ۱ـ اشیائی که مناسب‌موزه باشد، (مج) چیزهای کهنه و فرسوده ، آنتیك
müzevir مزور ، سخن چین ، نمام
müzevirlık سخن‌چینی، نمامی،دوبهم زنی
müzeyyel مذیل ، ذیل‌دار ، حاشیه‌دار، ضمیمه‌دار
müzeyyen مزین ، زینت یافته
müziç مزعج ، ازعاج کننده ، مصدع ، تصدیع‌دهنده ،کسل وخسته کننده
müzik موزیك ، موسیقی ساز وآواز
müzikal موزیکال ، همراه با موسیقی ، موافق موسیقی
müzisyen موزیسین ، موسیقی‌دان ، نوازنده، سازنده یانویسنده قطعه یا اثر موسیقی
müzmin مزمن ، مداوم ، مرض کهنه
müzminleşmek مزمن یا مداوم یا کهنه شدن

N

N'n ن، هفدهمین حرف الفبای ترکی
na=nah (عو) کلمه ندا مانند، بیا ، بگیر
naaş نعش ، جسد
naat ۱ـ نعت ، ستایش ، وصف کردن کسی یا چیزی به نیکی ۲ـ شعر مدحیه در وصف حضرت محمد
nabız نبض
nacak تبردسته کوتاه هیزم شکنی
naçar ناچار ، ناگزیر
naçiz ناچیز ، بی‌ارزش ، ناقابل
nadan نادان ، بی‌شعور ، کسی که طرز خوب حرف زدن را نمیداند
nadas زیر و رو کردن زمین یا شخم اولیه جهت اینکه علفهای هرزه وبقایای گیاه بصورت کود تبدیل و برای کاشت حاضر شود
nadide نادر ، کمیاب، دیده نشده
nadim نادم ، پشیمان
nadir نادر ، کمیاب
nadiren بندرت ، ندرتاً
naehil بی‌اطلاع، بدون صلاحیت، بی‌تجربه
nafaka معاش ، گذران ، مخارج زندگی ، معیشت یا خرج ، نفقه یا مخارج زندگی که برای زن مطلقه یا طفل ترک شده پدر از طرف محکمه عدلیه تعیین میشود
nafakalanmak گذران ، معیشت یا مخارج زندگی را اداره کردن
nafi نافع ، سودمند ، با منفعت
nafia vekâleti=bayındırlık bakanlığı وزارت فوائد عامه یا وزارت عمران و آبادی
nafile ۱ـ بی‌فایده ، بیهوده ، بیخودی ۲ـ نماز غیر واجب
nafiz نافذ ، نفوذ کننده ، مؤثر
naftalin نفتالین
nagah ناگاه ، ناگهان
nagehan ناگهان ، فوراً
nağme نغمه ، آواز
nah (عو) کلمه ندا مانند ، بیا ، بیه! بگیر
nahak ناحق ، بی‌جهت
nahif نحیف ، لاغر ، ضعیف
nahiv=sözdizimi (دس) نحو
nahiye بخش یا قریه (در تقسیمات کشوری)
nahiye müdürü بخشدار قریه
nahoş نامطلوب، ناپسند
nahvet نخوت ، غرور ، تکبر
nail نائل، رسیده، موفق شده
naip نایب ، جانشین
naiplik=niyabet نیابت

nakarat ۱ــ (مو) برگردان ، تکرار تکه‌ای از آهنگ موسیقی که مرتباً تکرارمیشود، (مج) تکرار مکررزات

nakavt ناك آوت دربوکس‌وقتی‌که بوکسور بزمین میافتد اگر تا ده ثانیه‌که تا شماره ده میشمارند از زمین بلند نشود ناك اوت یعنی مغلوب محسوب میشود

nakden نقداً ، پولی، با پول

nakdî نقدی، پولی

nakıs ناقص ، نقص‌دار ، ناتمام

nakısa نقیصه ، کمبودی ، کم وکسر، عیب

nakış ۱ــ نقش ۲ــ نقش روی پارچه ۳ــ (مو) نوعی آهنگ سنگین در موسیقی

nakışlamak نقش کردن ، نقشه دوزی ، گلدوزی روی پارچه

nakız نقض ، شکستن

nâkız ناقض ، نقض کننده ، شکننده

nakil ۱ــ نقل ، انتقال ، حمل ۲ــ حکایت ، قصه ، تعریف

nâkil ۱ــ ناقل ، نقل کننده ، حکایت کننده ۲ــ حمل کننده ۳ــ (فیز) هادی

nakisa نقیصه، کمبودی ، عیب

nakit نقد، وجه نقد ، نقدینه ، پول

nakkare نقاره ، نوعی دهل که با دوچوب میکوبند

nakkarhane (قد) نقاره خانه

nakkaş (قد) نقاش ، نقاشی که با رنگ وروغن گل‌وبته رنگکاری درسقف ودیوار منازل مینماید

naklen انتقال، ازطریق نقل وانتقال‌اداری

nakletmek نقل و انتقال کردن ، منتقل شدن

naklî نقلی ، اخباری‌که ازکتب دینی نقل میشود (درمقابل عقلی)

nakliyat ۱ــ نقلیات ، امورنقل وانتقال ۲ــ اخباری‌که ازکتب دینی نقل میشود ، روایات دینی

nakliye ۱ــ نقلیه ، واسطهٔ نقلیه ۲ــ اجرت نقلیه

nakliyeci صاحب مؤسسهٔ حمل ونقل

Nakşibendi طریقت نقشبندی

nakşetmek در ذهن نقش بستن

nakzetmek ۱ــ نقض کردن ، شکستن ۲ــ درددادگاه‌تمیزحکمی‌را نقض کردن

nal نعل

nalbant نعلبند

nalbur فروشندهٔ آهن‌آلات ازقبیل میخ ، قفل ، لولا وغیره

nalça نعل‌کوچك که به پاشنه یا ته کفش میزنند

nalın کفش تخته‌ای حمام (نعلین)

nalıncı سازنده یافروشنده‌کفش تخته‌ای

nallamak نعل‌کردن ، نعل‌کوفتن به‌سم حیوانات

nam نام ، اسم ، لقب ، شهرت

namahrem نامحرم

namaz نماز

namazgâh نمازگاه، محل نمازگزاردن ، مسجد

namaz kılmak نماز خواندن ، نماز گزاردن

namazlık جانمازی ، سجاده

namazsız بی‌نماز ، حیض، رگل

namdar نامدار ، مشهور ، معروف

name (قد) نامه، مکتوب

namert نامرد ، پست، ناجوانمرد

namlı نامدار ، مشهور

namlu لوله تفنگ

namus ناموس ، شرف

namuslu باناموس ، باشرف

namussuz بیشرف ، بی ناموس

namütenahi نامتناهی، بی‌پایان
namzet=aday نامزد
namzetlik نامزدی
nane نعناع
nanemolla نازك نارنجی
nane ruhu عطر نعناع ، جوهر نعناع
nane suyu آبی که در آن جوهر نعناع باشد ، آب نعناع
nane şekeri قرص نعناع، آب نبات نعناعی
nanik ریشخند کردن ، شست را به بینی گذاردن وانگشتان را باز کرده و مسخره کردن کسی ، ریشخند کردن
nanik yapmak با اشارهٔ دست بشکل فوق مسخره کردن
nankör نمك نشناس ، بی‌چشم‌ورو
nankörlük نمك‌نشناسی ، بی‌چشم‌وروئی
nansuk نوعی پارچه خاصه یا پاتیس نازك
nar انار ، نار
nâr آتش ، جهنم
nara نعره ، فریاد
narcıl=hindistancevizi نارگیل
nardenk شیره انار یاآلو وامثال‌آن
narenciye مرکبات
nargile غلیان
nargiller نباتاتی که میوه آنها شبیه انار است ، فامیل انار
narh نرخ ، قیمت رسمی
naribeyza نار بیضا ، طبقه مذاب زمین ، هسته مرکزی گداخته کره ارض
narin ریز ، نازك ، نرم ، لطیف
narkotik مواد مخدرهٔ خواب‌آور مانند چرس ، بنگ ، افیون و مرفین
narkoz حالت بیهوشی که از استعمال داروی مخدره حاصل میشود ، بیهوشی
narkozcu طبیب یا متخصصی که در موقع عمل جراحی به مریض داروی بیهوشی میدهد

nas نص ، کلام قاطع و صریح دینی ، قانون صریح و آشکار
nâs ناس، مردم
nasbetmek نصب ، انتصاب
nasfet نصفت ، انصاف ، عدالت
nasıl ۱ــ چطور ، چگونه ، ۲ــ چه گفتید ؟
nasılsa هرطور باشد ، بهر تقدیر، هرچه باشد
nasıp نصب ، انتصاب ، تعیین
nasır زگیل یا میخچه انگشتان پا ودست
nasırlanmak میخچه درآوردن انگشتان پا یا دست
nasırlaşmak ۱ــ بیشتر بین انگشتان‌پا یا دست که درائر فشار یا اصطکاك میخچه درمیاورد ۲ــ (مج) بی‌حس شدن
nasırlı میخچه‌دار
nasihat نصیحت، پند ، اندرز
nasihat etmek نصیحت دادن یا نصیحت کردن ، پند یا اندرز دادن
nasip نصیب ، قسمت
nasp=nasıp نصب ، انتصاب ، تعیین
Nasranî=Hıristiyan عیسوی، مسیحی، نصرانی
naşi ناشی، منتج، سبب گرفته شده
naşir ناشر ، نشر کننده ، توزیع کننده
natamam ناتمام، ناقص
natıka ناطقه ، قوه نطق وبیان
natıkalı نطاق ، سخنور ، خطیب
natır دلاك زن ، کیسه کش زن حمام ، جامه‌دار زن در حمام
nativizm (فل) یك نظریه فلسفی که معتقد است اخلاق و احساسات روحی و طرزفکر درانسان بطور کلی ازحین تولد موجوداست
natron (شیم) ۱ــ اکسید سدیم یا هیدرواکسید سدیم ، ناترون

nazif نظیف ، تمیز
nazikâne ۱ــ با نزاکت ، با تربیت، با ادبانه، مؤدبانه ۲ــ ظریف، لطیف، نازك ۳ــ دقیق ، محتاج دقت
naziklik نزاکت ، ادب ، تربیت
nazil نازل ، فرود آینده
nazir نظیر ، مثل ، مانند ، شبیه
nazire (ادب) شعری که هم وزن وهم قافیه شعر کس دیگری باشد
nazlanmak ناز کردن
nazlı ۱ــ نازدار ۲ــ بی‌میل ۳ــ نازك نارنجی
ne ۱ــ نام حرف «N» ۲ــ چه ، چی ، چه‌چیز ، کدام
nebat نبات ،گیاه ، سبزه
nebatat نباتات ، گیاهان ، سبزیجات
nebatî نباتی ، گیاهی
nebevî نبوی ، مربوط به نبی
nebi نبی ، پیغمبری که کتاب نیاورده باشد، پیغمبر بی کتاب
nebil نبیل ، دانا و هشیار
nebülöz ابری ، ابری مانند ، سحابی (اصطلاح علم نجوم)
nebze نبذه ، مقدار جزئی
necabet نجابت ، اصالت
necaset نجاست ،کثافت
Necaşi (قد) لقب پادشاه حبشه ، نجاشی
necat نجات ، خلاصی ، رهائی
nece به چه‌زبان
neceftaşı نوعی سنگ کوارتز ، متبلور
neci چکاره ، چه کار میکند
necip نجیب ، اصیل ، شریف
necis نجس ،کثیف
nedamet ندامت ، پشیمانی
nedamet etmek پشیمان شدن
nedamet getirmek پشیمان شدن ، نادم شدن

۲ــ بیکر بنات سدیم طبیعی
natuk نطوق، نطاق ، خطیب ، سخنور
natura ساختمان بدن‌یا وجود انسان
naturalizm (فل) ۱ــ فلسفه طبیعیون یا دهریون، اعتقاد به‌اینکه بغیر از آنچه درطبیعت‌دیده میشودچیزی موجود نیست ۲ــ اعتقادبه‌اینکه اخلاق زائیدهٔ غریزه طبیعی و تظاهرات آن‌است ۳ــ نظریه‌ای در زیباشناسی که عقیده دارد وظیفه‌اصلی‌صنعت عبارت ازآنست که طبیعت و حوادث را بطور حقیقی تفهیم نماید
natürmort کار یا اثر نقاشی که موضوعش مربوط به‌طبیعت مرده ازقبیل گل کنده شده ، کتاب ، میوه ،گلدان وسایر اشیاء بی‌جان باشد
navlun ۱ــ کرایه بار کشتی ۲ــ کرایه مسافر کشتی
naylon نایلون
naz ناز ، عشوه ،کرشمه
nazar ۱ــ نظر ، نگاه ۲ــ نظرزدگی ، چشم زدگی ، اصابت عین
nazar deymek نظرخوردن ، چشم زدن
nazaran نظربه‌اینکه ، بنابر
nazarî نظری ، (ضد عملی)
nazariyat نظریات ، تئوری‌ها
nazariye فرض ، نظریه
nazarlık نظرقربانی
nazenin ۱ــ نازنین ، نرم ، لطیف ۲ ــ عنوان طریقت بکتاشی (طریقت نازنین)
nazım نظم ، شعر، کلام موزون وقافیه
nâzım ۱ــ ناظم ، تنظیم کننده ۲ــ نویسندهٔ نظم
nazır ۱ــ ناظر، روبه ، متوجه بسوی، نظر کننده بسوی ۲ــ(قد)وزیر
Nazi حزب‌نازی ، منسوب به حزب نازی

nedbe داغزخم ، اثر یا جای زخم که بعد ازخوب شدن اثر آن باقی میماند
neden چرا ، برای چه ، به چه سبب یاعلت
nedense بهجهتی ، به جهتی که علتش را نمیدانیم ، بیخود و بیجهت
nedensel مربوط به سبب یا علت ، علتی
nedim ندیم ، هم صحبت ، همدم
nedret ندرت ،کمی ، نایابی ، کمیابی
nefaset نفیس بودن ، خوبی ، پرارزش ، نفاست
nefer ۱ـ نفر ،کس، شخص ۲ـ سرباز
nefes ۱ـ نفس ، دم ۲ ـ منظومه یا شعرهای مخصوص بکتاشیها
nefes aldırmamak فرصت نفس کشیدن ندادن ، وقت استراحت ندادن
nefes almak ۱ـ نفس کشیدن ۲ـ استراحت کردن
nefes borusu خرخره ، حنجره ، لوله نفس ، حلقوم
nefes darlığı تنگ نفس
nefes etmek دعا خواندن وفوت کردن
nefeslemek دعا خواندن و فوت کردن یا پف کردن
nefesli ۱ـ آلات موسیقی دهنی ۲ـ پر نفس ، کسیکه دارای نفس طولانی باشد
nefeslik هواکش ، روزنه هواکشی یا نفس کشی
nefhe ۱ـ نفخه ، نفس ۲ـ نفحه ، بوی خوش ، بوی عطر
nefi نفع ، منفعت
nefir نفیر، شیپور ، بوق
nefis ۱ـ نفس ، جان ، جسم انسان ، شخص‌انسان، خود ۲ـ آرزوهای انسانی ۳ ـ نفیس ، مرغوب ، گرانبها ، مطلوب ، بسیارخوب ، عالی
nefiy ۱ـ نفی، تبعید، سرگونی ۲ـ منفی

nefret نفرت ، بدداشتن ، تنفر، انزجار ، بیزاری
nefrit نفریط ، مرض کلیه‌ای، ذات‌الکلیه ، ورم کلیه ، ورم مفرد کلیه
nefsani نفسانی ، جسمانی ، شهوانی
neft نفط ، نفت حمام
neftî رنگ سبز تند مایل بهسیاه
nefyedilmek نفی شدن ، تبعید شدن، سرگون شدن
nefyetmek ۱ـ تبعید کردن ، سرگون کردن ، نفی کردن ۲ ـ منفی کردن
negatif منفی
neharî=gündüzlü شاگرد مدرسه روزانه (کـه شب در مدرسه نمیخوابد)
nehir نهر ، رودخانه بزرگ
nehiy نهی ، منع کردن ، بازداشتن
nekadar چقدر ، چه مقدار
nekahet نقاحت ، دوره بهبودی بعد از بیماری
nekbet=nikbet نکبت ، خواری ، بیچارگی
nekes خسیس ، لئیم ، بخیل (ناکس)
nekre ۱ـ حاضرجواب ، نکته‌دان، مزاح ۲ـ (دس) نکره ، مبهم غیرمعین
nektar ۱ـ در اساطیر یونانی نوشابه‌ای است که مایه عمر جاودانی خدایان بوده است ۲ـ درگیاه شناسی جوهر عسل
nem نم ، رطوبت
nema نما ، نشو ونما ، نمو کردن ، افزون شدن
nemalanmak زیاد شدن ، اضافه شدن ، منفعت کردن
Nemçe=Nemse (قد) ۱ـ نمسه ، اطریش ۲ـ اطریشی
nemelâzım بهمن چه؟، منچه کاردارم؟!

nemelâzımçı آدم لاابالی ، بی‌قید ، بی‌علاقه
nemlenmek نمناك شدن ، مرطوب شدن، رطوبت پیدا کردن
nemli نم‌دار، رطوبت‌دار، مرطوب
nemrut ۱ـ نمرود ، نام یکی از سلاطین بابل در قدیم ۲ـ (مج) ظالم
Nemsa (قد) نمسه ، اطریش
nenni = ninni لالائی ، لای لای
neodin (شیم) نئودین «Nd»، جسم سخت‌تر از سریوم که وزن اتمی آن ۱۴۴/۳ و وزن مخصوص آن ۶/۹۶ میباشد
neogen دودوره ازچهار دوره زمان سوم زمین شناسی یعنی پیلیوسن و میوسن
neolitik مربوط به زمان‌آخر عهد حجر
neon نئون «Ne» گازی است که در جو بمقدار کم موجود است وزن اتمی آن۲۰/۲ وشماره اتمی آن ۱۰ میباشد این گاز را بحالت مایع درآورده در لامپهای نئونی برق بکار می‌برند
neoplazma (طب) بافت سرطانی یا بافت غیرطبیعی در وجود
neozoik عهد یا دوره سوم در زمین‌شناسی
Neptun ستاره نپتون، ستاره هشتم ازلحاظ نزدیکی به خورشید ، سیاره‌ای است که بچشم دیده نمیشود و در سال ۱۹۴۶ شناخته شده در هر ۱۶۴ سال و ۲۸۰ روز یك بار مدار خود را طی مینماید
neptunyum نیتونیوم «Np» عنصری است دارای رادیواکتیو که بطور مصنوعی‌از اورانیوم بدست‌آورده میشود
nerde = nerede کجا است
nerden = nereden ازکجا
nere = nereye کجا ، به کجا
nerede کجااست ، کجا
nereden ازکجا
nereli کجائی ، اهل کجا
neresi کجا ، کجایش
nereye به‌کجا
nergis نرگس ، گل نرگس
nesep نسب ، قرابت پدری ، خویشی ، خویشاوندی
nesiç = doku نسج ، بافت
nesih ۱ـ خط نسخ ۲ـ نسخ ، لغو ، الغاء ، ابطال
nesil نسل، اولاد ، فرزند، ذریه ، دودمان
nesim نسیم ، وزش باد ملایم
nesir نثر ، نوشتهٔ منثور
nesne چیز ، شییء، موضوع (منط) (دس)
Nesturî نسطوری ، دسته‌ای از نصاری که درنزدیکی موصل زندگی میکنند
neşe نشئه ، نشاط ، خوشحالی ، تفریح
neşelendirmek خوشحال کردن ، شاد کردن
neşelenmek شادشدن ، خوشحال شدن ، تفریح کردن
neşeli با نشاط ، خوشحال ، خوشوقت
neşesiz بی‌نشاط ، ملول ، غمگین
neşet نشأة ، پدیدآمدن ، ازنو پیداشدن
neşetli (قد) پدیدآمده ، پیداشده ، فارغ‌التحصیل شده
neşide منظومه ، شعری که درجمعیت یا انجمنی خوانده شود ، نشیده
neşir نشر ، انتشار
neşredilmek منتشرشدن ، نشر کرده‌شدن
neşren از راه نشر یا انتشارات
neşretmek نشر کردن ، انتشار دادن
neşriyat نشریات ، انتشارات
neşter نیشتر، نشتر ،آلت‌نك‌تیز جراحان
neşvünema نشوونما ، نموکردن
net خالص ، صاف ، ویژه

netameli ۱ـ شوم ، بدقدم ، بدشگون . پرخطر ۲ـ بچه‌ای خیلی زود زود سرش بلا می‌آید
netekim چطورکه ، همانطوریکه
netice نتیجه ، عاقبت ، ثمر
neticelendirmek به نتیجه رساندن ، بانجام رساندن ، به ثمر رساندن
neticelenmek به‌نتیجه رسیدن ، به‌پایان رسیدن ، به‌ثمر رسیدن
neticesiz بی‌نتیجه ، بی‌فایده ، بی‌ثمر
neuzubillâh نعوذبالله ، پناه برخدا ، خدا حفظ کند
neva ۱ـ نوا ، مقام ، نغمه ،آهنگ ۲ـ خوراك، توشه ، اسباب معاش ۳ـ نصیب،بهره ۴ـنام‌آهنگی است درموسیقی ترکی
nevama نوعی از ، تقریباً، تا اندازه‌ای، ازنظری (نوعاً ما)
nevazil (قد) نزله ، زکام ، نوازل
nevbahar (ادب) نوبهار ، بهار
neveser آهنگی در موسیقی ترکی
nevi نوع ، قسم ، جور ، طور ، نوعی
nevir رنگ صورت ، رنگ رو
nevmit نومید ، ناامید ، مأیوس
nevralji نورالژی ، درد اعصاب
nevrasteni بیماری‌ضعف‌اعصاب، نوراستینی
nevroloji نورولوژی، علم بیماری‌اعصاب
nevropat بیمارعصبی
nevroz بیماری عصب
nevruz نوروز ، عید نوروز
nevzat نوزاد ، مولود جدید
ney=nay نی ، نای
neye=niye چرا، برای‌چه ، به چه جهت
neyleyim مخفف (ne eyleyim)چه‌کنم؟
neyzen نی‌زن
nezafet نظافت ، تمیزی ، پاکی
nezahet نزاهت ، پاك دامنی ، نزیه بودن ، پاك سرشت بودن

nezaket نزاکت ، ادب ، تربیت ، رفتار پسندیده
nezaketli بانزاکت ، باادب ، با تربیت
nezaketsiz بی‌نزاکت ، بی‌ادب، بی‌تربیت
nezaret ۱ـ نظارت ، نظرکردن ۲ـ منظره
nezd ۱ـ نزد ، پیش، پهلو ۲ـ ازنظر ، به نظر ، از لحاظ
nezetmek نزع‌کردن ، انتزاع کردن ، کندن چیزی از جائی
nezif نزف ، خون‌آمدن
nezih نزیه ، منزه ، پاك ، پاکیزه ، تمیز
nezir=adak نذر
nezle زکام ، نزله
nezle olmak زکام شدن ، نزله داشتن
nezleli زکام‌دار ، زکام شده ، نزله‌ای
nezretmek نذرکردن
nıkris=gut نقرس ، ورم آماس و درد شدید که در پا و بند انگشتان بخصوص شست‌پا بروزمیکند این بیماری درائر پرخوری وحرکت نکردن واختلال عمل‌کبد و جمع شدن املاح در مفصل انگشت پا تولید میشود
nısap نصاب ، حد معین ازچیزی ،آن مقدار مال که زکاة برآن تعلق میگیرد
nısfet نصفت ، انصاف ، عدل ، داد
nısfınnehar نصف‌النهار ، نیمدایرهٔ جغرافیائی که از یك قطب کرهٔ زمین شروع و به قطب دیگر ختم میشود
nısfıye نوعی نی‌لبك‌کوتاه
nısıf=yarı=yarım نصف ، نیم
nışadır نشادر ، جسمی است‌که ازترکیب جوهرنمك‌وآمونیاك بدستمی‌آید ودرصنعت وطب و لحیم‌کاری بکار میرود

nışadırruhu گاز آمونیاک
nice ۱ــ متعدد ، زیاد ، چندین ، چقدر ، بسیار ۲ــ چطور ، چگونه
nice کمی ، تعدادی
nicel کمیت ، مقدار
niçin چرا ، برای چه
nida ندا ، صدا ، آواز
nifak نفاق ، شقاق ، ناسازگاری ، جدائی
nifas نفاس ، خونی که پس از زائیدن از زن خارج میشود
nigâh نگاه ، نظر ، دید ، تماشا
nigâr ۱ــ نگار ، نقش ۲ــ زیبا
nihai آخری ، نهائی
nihale زیربشقابی ، چیز فلزی که درسفره زیر دیگ یا زیر بشقاب یا زیر ظروف داغ میگذارند
nihavent آهنگ نهاوند درموسیقی شرقی
nihayet نهایت ، پایان ، خاتمه ، انتها ، انجام
nihayet bulmak خاتمه یافتن ، پایان پذیرفتن ، تمام شدن
nihayetsiz لانهایه ، بی‌نهایت ، بی‌پایان
Nihilizm نوعی آنارشیسم یا سیستم خود سری که در زمان سلطنت تزاری روسیه پیدا شده بود
nikâh نکاح ، عقد ازدواج
nikâh kıymak عقدنکاح ، نکاح‌خواندن ، عقدکردن
nikâhlı زن یا شوهر نکاح شده ، مشروع ، نکاحی ، عقدی
nikâhsız بدون نکاح ، زن یا شوهر غیرمشروع
nikâhlamak نکاح کردن ، عقدنکاح کردن
nikâhlanmak عقد شدن ، نکاح شدن
nikap نقاب ، پیچه ، روبند
nikbet نکبت ، خواری ، بیچارگی ، سختی
nikbin نیک بین ، خوش‌بین
nikel نیکل «Ni» فلزی‌است بەشفافیت نقره و سختی آهن بآسانی رویش کنده کاری یا بحالت مفتول درآورده میشود عدداتمی آن ۲۸ ووزن‌اتمی آن ۵۸/۶۹ و وزن مخصوص آن ۸/۸ میباشد
nikelaj نیکلاژ ، نیکل کاری ، اشیاء فلزی یا برنجی که به آسانی اکسیده میشوند از طریق گالوانوپلاستی باورقه‌ای از نیکل پوشیده‌میشوند
nikotin نیکوتین ، جوهر تنباکو یا توتون ، شیره توتون یا تنباکو
nilüfer (Nymphe) گل یا گیاه نیلوفر
nilüfergiller فامیل‌نیلوفر
nim (ادب) نیم ، نیمه ، نصف
nimbus ابرغلیظ ، ابرسیاه بارش‌دار
nimet نعمت
nimetşinas نعمت شناس ، نمک‌شناس
nine ۱ــ مادربزرگ ، ننه ۲ــ (مج) پیرزن
ninni لالائی ، لای‌لای
nirengi نقشه برداری یا پیمایش بوسیله مثلثات ، ترتیبی که برای نقشه برداری یا مساحی محلی را به مثلث‌ها تقسیم‌نموده حساب‌میکنند
nirengi noktası نقطهٔ رأس یا قله مثلث هائی که به منظور نقشه‌برداری یا مساحی قرار میدهند
nisaiye بیماری یا امراض‌زنان ، سرویس امراض نسوان
nisaiyeci متخصص بیماری زنان
nisan چهارمین ماه سال ترکی مطابق ماه‌آپریل (۱۰ فروردین تا ۱۰ اردیبهشت)
nisanbalığı شوخی روز اول ماه نیسان (آپریل) که برای تفریح بهم‌دروغ میگویند
nispet ۱ــ نسبت ، قرابت ، بستگی ۲ــ (عو) ضدیت ، دشمنی ، لج ،

لجبازی ۳ـ تناسب ، میزان
nispetçi لج‌باز ، ضدیت کننده
nispeten ۱ـ نسبتاً ، تا اندازه‌ای
۲ـ نسبت به
nispî نسبی ، نسبت به قبل یا نسبت به
چیز دیگر
nisvan (قد) نسوان ، زنان
nisyan نسیان ، فراموشی
nişaburek آهنگی درموسیقی ترکی
nişadır=nışadır نشادر ، جوهرنمک ،
ترکیبی از جوهر نمك وآمونیاك
nişan ۱ـ نشان ، علامت ، نشانه
۲ـ نامزدی، عروسی ۳ـمراسم
نامزدی ۴ـ مدال
nişan almak ۱ـ نشان یا مدال گرفتن
۲ـ نشانه‌گیری درتیراندازی
nişancı ۱ـ نشانه‌گیر ، تیرانداز
۲ ـ دبیر یا ماموری که تحت
فرامین سلاطین عثمانی طغری
(مهر) میگذاردند
nişancılık تیراندازی
nişane نشانه، علامت
nişangâh هدف ، آماج
nişan koymak علامت گذاردن
nişanlamak نامزدی کردن
nişanlanmak نامزد شدن
nişanlı نامزد شده
nişan takmak ۱ـ مراسم نامزدی ،
انگشترنامزدی به انگشت کردن
۲ـ نشان یا مدال به سینه نصب
کردن
nişan vermek نشان یا مدال دادن
به کسی
nişan yapmak نامزدی کردن
nişasta نشاسته
nitekim=netekim چنانکه ،
همانطوریکه
niteleme توصیف ، تعریف ، ذکرچگونگی
چیزی
nitelik چگونگی ، وصف
nitrat نیترات ، نمك اسید نیتریك
nitrikasit اسید نیتریك
niyabet نیابت ، جانشینی
niyaz نیاز،خواهش، تمنا، درخواست،حاجت
niye=niçin چرا ، برای‌چه
niyet نیت، قصد
niyetli ۱ـقصدیانیت کننده ۲ـ روزه‌دار،
روزه گرفته
niyobyum نیوبیوم «Nb» جسمی‌است
دارای شماره اتمی ۴۱ ، و وزن
اتمی ۹۳/۱ ، و وزن مخصوص
۱۲/۷ که باموادی مانندا کسیژن
وگوگرد و کلرترکیب میشود
niza نزاع ، جدال ، ستیزه
nizam نظام ، نظم
nizamî (قد) ۱ـ دارای نظم ونظام
۲ـ نظامی ، سرباز
nizamiye (قد) نام اردوی زمینی در
زمان قدیم
nizamiye kapısı دروازه ورود در
سربازخانه‌ها یا قشله‌های نظامی
nizamlı ۱ـ بانظم ، منظم ، با انتظام
۲ ـ مطابق نظام ونظم ومقررات
nizamname-tüzük (قد) نظامنامه ،
آئین نامه
nizamsız بی‌نظم ، غیرمنظم
nizamsızlık بی‌نظمی ، بی‌ترتیبی
nobran خشن ، بی‌تربیت ، خشك
noda تودهٔ کاه که رویش باگل‌پوشیده شده
nodul میخی که به سرسیخ نصب میشود
برای سیخ کردن حیوانات ازقبیل
خر و گاو
Noel عید نوئل یاعید پاك مسیحی
Noel ağacı درخت‌کاج مخصوص عید نوئل
Noel baba بابا نوئل
Nogay نام یکی ازقبائل مغول وتاتار

nohut نخود
nohutlu نخود ذار
noksan نقصان ، کمبودی ، کم و کسر ، نقصان‌دار
nokta ۱ـ نقطه ۲ـ جا ، محل
noktalama نقطه و ویرگول و علامت گذاری درنوشته‌ای
noktalı نقطه‌دار
noktalı virgül علامت نقطه و ویرگول
nonoş به‌بچه‌های کوچك درمورد نوازش گفته‌میشود (مانند مامانی، نازی نازی درفارسی)
norm میزان ، نمونه ، مأخذ ، اصولی که قاعده واقع شود
normal معمولی ، عادی ، طبیعی
Norveç نروژ
Norveççe زبان نروژی
Norveçli نروژی ، اهل نروژ
not ۱ـ یادداشت ۲ـ نمره‌ای که معلم‌به شاگرد میدهد
nota ۱ـ نت موزیك ۲ـ یادداشت رسمی دولتی به‌دولت دیگر
not almak ۱ـ نمره‌گرفتن ازمعلم ۲ـ متذکر شدن ۳ـ یادداشت برداشتن‌یا یادداشت گرفتن ۴ـ مورد تحسین قرارگرفتن
noter ۱ـ دفتراسناد رسمی ، محضررسمی ۲ـصاحب دفتر یا صاحب محضر رسمی
noterlik محضررسمی ، دفتراسنادرسمی
not tutmak یادداشت کردن
not vermek ۱ـ نمره دادن به شاگرد ۲ـ ارزش‌قائل‌شدن نسبت به کسی
nöbet ۱ـ نوبت ، نوبه ۲ـ کشیك ۳ـ تب نوبه ، مالاریا
nöbet beklemek=**nöbet tutmak** کشیك دادن
nöbetçi نگهبان ، مأمور کشیك ، کسی که کشیك دارد
nöbetçilik نگهبانی، مأموریت کشیك
nöbetleşe ۱ـ به‌نوبت کشیك دادن ، کشیك عوض کردن ۲ـ کاری را به‌نوبت‌یا مناوبه انجام دادن
nöbetşekeri نبات ، قندنبات
nöbet tutmak کشیك دادن ، کشیك داشتن
nöron سلول عصب
nötron نترن ، جزء اتمی که بارالکتریکی ندارد
nötür خنثی ، بی‌طرف
nuhuset نحوست ، نحسی ، بد شگونی
nukut نقود ، نقدینه‌ها، وجوه، پول‌های‌نقد
numara ۱ـ نمره ، شماره ۲ـ یکی از بازیهای تفریحی ، حقه‌بازی
numaracı حقه‌باز ، شارلاتان
numaralamak نمره زدن ، نمره‌کردن
numaralı نمره‌دار ، شماره‌دار ، صندلی یاجای نمره‌دار در سینما، تآتر و وسایط نقلیه
numarasız بی‌نمره، بدون شماره یا نمره
numune نمونه ، مسطوره
numunelik مقداری‌ازچیزی‌بعنوان‌نمونه، نمونه‌ای برای نمونه
nur نور ، روشنائی
nuranî نورانی ، پرنور ، منیر
Nusayrî نصیری ، نام قومی ازترکهای ساکنین انطاکیه جنوب ترکیه
nutuk نطق ، سخنرانی
nüans درجات والوان رنگ ، تفاوت مختصربین چیزهائی ازیك نوع
nübüvvet نبوت ، پیغمبری
nüfus نفوس ، جمعیت، مردم ، ساکنین یك محل ، سکنه
nüfus cüzdanı شناسنامه ، دفترچه سجل احوال ، ورقه هویت
nüfus kağıdı ورقه هویت ، شناسنامه

nüfus tezkeresi=nüfus kağıdı ورقه هويت

nüfus kütüğü دفتر ثبت سجل احوال

nüfus sayımı سرشماری

nüfuz نفوذ ، تأثير ، (مج) قدرت

nüfuzlu با نفوذ ، نفوذدار ، باقدرت

nükleer هسته‌ای ، مغزی ، مربوط به هسته اتم

nüksetmek عود کردن مرض ، برگشتن مرض یاچیز دیگر، نکس کردن، برگشتن

nükte ۱ـ لطیفه ، مزاح ، حرف یا نوشته مختصر و معنی‌دار ، شوخی‌دار ، ظرافت، نکته ۲ـ مسئله دقیقی که بادقت‌نظر و امعان‌فکر بدست آید

nükteci لطیفه‌گو ، مزاح‌گو، شوخی دان، ظریف ، بذله‌گو

nüktedan مزّاح ، نکته‌دان ، ظریف ، ظرافت‌گو

nükteperdaz ظرافت‌گو ، بذله‌گو

nükûl نکول ، برگشت ، برگرداندن ، برگردیدن، ردکردن، خودداری از جواب دادن

nümayan نمایان ، آشکار

nümayiş نمایش ، تظاهرات

nümayişçi تظاهرات‌کننده، نمایش‌دهنده، کسانیکه در خیابانها حرکت کرده برله یاعلیه چیزی یا کسی تظاهرات میکنند

nümune نمونه ، مسطوره

nüsha کپیه ، سواد ، رونوشت ، نسخه کتاب یا نوشته

nüve هسته ، مغز ، مرکز ، لب

nüzul ۱ـ نزول ، پائین‌آمدن ۲ـ فلج، سکته فجئه

O

O' o و، ضمه، هجدهمین حرف الفبای ترکی
o او ، آن ، سوم شخص مفرد
oba ۱ـ اوبه ، سیاه چادر بزرگ ترکمانها که داخلش چندین قسمت میشود ۲ـ چادر نشین، کوچ نشین ۳ـ محل کوچ نشین
obartma مبالغه ، اغراق
obje—nesne ۱ـ شیئی ، چیز ۲ـ (دس)مفعول
objektif ۱ـ ظاهری، آفاقی ۲ـسوراخ دوربین قوطی عکاسی
obruk ۱ـ مقعر، گود ۲ـ گودالی که بشکل قیف است
obstrüksiyon مانع، اشکال، از اکثریت انداختن جلسه پارلمان توسط نمایندگان مجلس به منظور مانع شدن از جریان کار (این اصطلاح بیشتر در سیاست و بازی فوتبال استعمال میشود)
obua نوعی آلت موسیقی بادی دهنی
obur پرخور، شکم پرست ، اکول ، بدشکم
oburluk پرخوری ، شکم پرستی
obüs نوعی توپ جنگی ، خمپاره
ocak ۱ـ اوجاق ، اوجاق آشپزخانه ۲ـ کوره ۳ـ معدن ذغال‌سنگ یا کوره آهک‌پزی و امثال آنها ۴ـ مرکز، کانون، باشگاه‌خانقاه ۵ـ ماه اول تقویم جدیدترکی (ماه ژانویه) مطابق ۱۱ دیماه
ocakçı ۱ـ آتش‌کار ، دیگ بخار یا لکوموتیو و امثال آن ۲ ـ قهوه‌چی یا چایچی ۳ـ کسی که لوله بخاری یا دودکش‌ها را پاك میکند
ocaklı ۱ـ جائی که دارای اوجاق باشد، اوجاقدار ۲ ـ منسوب به یك جمعیت یا مرکز ۳ ـ (قد) منسوبین به اوجاق یا خانقاه یا کانون ینی‌چری، سرباز ینی‌چری
ocaklık ملك موروثی که از پدر به اولاد برسد ، ملك پدری
oda اطاق
odabaşı اطاقدار ، سرایدار
odacı پیشخدمت اداره
odak (فیز) کانون ، محراق
odalık زن متعه ، زن صیغه
oditoryum طالار کنفراس ، اطاق شنوندگان
odun ۱ـ هیزم ، کنده ۲ـ (مج) آدم

بی مغز ، بی کله ، خرف ، احمق
oduncu هیزم شکن ، هیزم فروش
odunlaşma بحالت‌چوب یاهیزم درآمدن گیاه ، تخشب
odunluk ۱ــ انبارهیزم ، جای هیزمی ۲ــ باغ یاجنگلی که درختان آن خشك شده بحالت چوب خشك درآمده باشند
odyometre آلتی است برای اندازه‌گیری حجم‌و تجزیه‌گازها این‌آلت‌دارای لوله مدرج بسیار دقیقی است که سابقاً برای اندازه‌گیری مقدار اکسیژن و صافی هوا بکار برده میشده
of اوف ، اوه ، آه
oflamak آه و اوه کردن، اوف گفتن
oflaz نفیس ، خوب ، مطلوب ، مرغوب
ofris گیاهان فامیل ثعلب که گلهای‌آن غالباً شبیه مگس ، عنکبوت و غیره میباشد ، ثعلبیها
ofsayd اوف ساید، دربازی فوتبال دو نفر بازی‌کنی که درطرفین قلعه یاگل رقیب بازی میکنند
ofset افست ، نوعی چاپ است که ابتدا ازعکسها و نوشته‌ها فیلم‌برداری میشودسپس‌فیلمها روی صفحه‌های زنگ (روی) نقل میشود صفحه زنگ (روی) بحالت استوانه درآمده به ماشین چاپ نصب و روی صفحات کاغذ طبع میشوند
oftalmoskop آینه ولامپ چشم پزشکی که با آن توی چشم نورانداخته معاینه میکنند
oğalamak＝ovalamak مالیدن ، سائیدن، بهم‌مالیدن ، مالش‌دادن مشت و مال‌کردن
Oğan＝Tanrı (قد) خدا
oğdurmak مالیدن، سائیدن ، بهم‌مالیدن، مالش دادن ، مشت و مال کردن (بوسیله دیگری)
oğlak بزغاله
Oğlak ستاره جدی
oğlan ۱ــ پسر، پسربچه ۲ــ ورق سرباز (در ورق بازی) ۳ــ بچه بی‌ریش ، مفعول
oğlancı بچه‌باز ، غلام باره
oğmaç آش اماج یا اوماج
oğmak＝ovmak مالیدن ، بهم مالیدن ، سائیدن ، مشت و مال دادن ، مالش دادن
oğul ۱ــ پسر ، فرزند ، اولاد ۲ــ دسته‌زنبور عسل که ازپی یك شاه زنبورعسل حرکت میکنند
oğulcuk ۱ــ پسرك ۲ــ حالت بین نطفه وجنین‌در تخم‌مرغ وحیوانات‌دیگر
oğulmak＝ovulmak بهم مالیده شدن ، مالیده شدن ، مالش داده شدن ، مشت ومال شدن
oğulotu بادرنج بویه ، بادرنجویه ، ترنجان ، ملیسا (Melissa)
oğunmak＝bayılmak بیهوش شدن ، از حال رفتن
oğuşturmak مالش دادن ، مشت و مال کردن ، بهم مالیدن
oğuz ۱ــگوساله اخته شده ۲ــ آدم رئوف ، خوش قلب ۳ــ دهاتی
Oğuz ۱ــ نام قهرمان داستانی‌ترك ۲ــ نام یکی از بزرگترین عشائر ترك ، اوغوز
Oğuzca بزبان اوغوزی ، ترکی قدیم
oh ۱ــ به به ، چقدرخوب ۲ــ حقش‌بود، جزایش بود
oha (ندا) اوهوی ، هوی ، هوهه که به حیوانات یا آدم بی‌تربیت گفته میشود
oje لاك ناخن

ojit ماده معدنی که در مواد مذابه کوه آتشفشان پیدا میشود و اساس فلدسپات و بازالت را تشکیل میدهد
ok ۱ـ سهم ، تیر (کمان) ۲ـ چوب یا تیر دراز ارابه یا گاوآهن که به حیوانات می‌بندند
okaliptüs درخت اوکالیپتوس (Eucalyptus)
okçu ۱ـ تیرانداز ۲ـ تیرساز
okka (قد) یك واحد وزن قدیمی معادل ۱۲۸۳ گرم یا ۴۰۰ درهم
okkalamak ۱ـ وزن چیزی را بادست و چشم تخمین کردن ، ورانداز کردن ۲ ـ (مج) مجازگوئی کردن ، روبروی کسی تعریف و تمجید اورا کردن ، چاپلوسی کردن
oklalı ۱ـ بزرگ ، گنده ، سنگین ۲ـ حرف سخت یا سنگین ۳ـ وزین ، وقور
oklava تیرآش ، چوب خمیربازکنی
okluk کیسه یا محفظه تیر که سابقاً به کمر یاگردن می‌آویختند
okramak شیهه کشیدن اسب وقتی که آب را می‌بیند و آب میخواهد
oksalat کلسیم اکسالات که بطور متبلور در مجاری ادرار پیدا شده سنگ تولید میکند
oksijen اکسیژن
oksilit کالسیم بی‌اکسید که با تماس باآب اکسیژن متصاعد میکند
oksit اکسید ، هرجسم بسیط که با اکسیژن ترکیب شده باشد
okşamak ۱ـ ناز یا نوازش کردن ، دست‌مالیدن روی‌سر یا بدن کسی ۲ـ شبیه‌شدن‌یا بودن ۳ـ(مج) کتك زدن
okşanmak ناز و نوازش شدن

okşatmak ناز و نوازش کرده شدن ۲ـ(مج) کتك‌زدن بوسیله‌دیگری
oktan اکتان ، یکی از ئیدروکربورهای پارافینی که مایع و بی‌رنگ است ودر نفط و بنزین یافت میشود
oktant آلتی که برای دیدن ارتفاع وفاصله زوایای کواکب بکاربرده میشود
oktav (مو) اکتاو، نام هرپرده نسبت به پرده دیگری که در معنی باآن ، برابر ولی درظاهر هشت نت از آن پائین‌تر یا بالاتراست
oktruva (قد) سرانه ، حق‌الورود عوارض دم دروازه که در موقع ورود یا خروج میگرفتند
okul مدرسه ، دبستان ، دبیرستان
okulöncesi درکودکها دوره قبل ازورود به دبستان
okuma سواد ، خواندن
okuma yazma خواندن ونوشتن ، سواد
okumak ۱ـ خواندن ، قرائت ۲ـ تحصیل ، درس خواندن ۳ـ آوازخواندن ۴ـ دعوت‌کردن ۵ـ (عو) فحش دادن ، بدگفتن
okumuş خواننده ، با سواد ، تحصیل‌کرده
okunaklı خوانا، نوشته‌ای که خوب‌وآسان خوانده شود ، خوب و واضح نوشته شده ، نوشته خوش خط
okunaksız بد نوشته شده ، ناخوانا ، نوشته‌ای که سخت خوانده شود ، نوشتهٔ بد خط
okunmak ۱ـ خوانده شدن، قرائت شدن ۲ـدعاخوانده‌شدن توسط‌دیگری
okuntu=davetiye دعوتنامه
okur خواننده‌کتاب و روزنامه وامثال‌آن
okutmak ۱ـ به تحصیل واداشتن ، وسائل تحصیل کسی‌را مهیا کردن ۲ـ (عو) فروختن
okutman=lektör معلمی که برای

تدریس زبان وغیره در دانشگاه استخدام میشود

okuyucu ۱ــ خواننده ۲ــ دعوت کننده ۳ــ آوازه‌خوان

oküler (فیز) چشمی ، عینی ، نظری ، بصری ، مربوط به چشم ، عدسی‌ها ، ذره‌بین‌ها

okyanus اقیانوس

okyılanı ماری است زهردار و خطرناك که سرش پولك‌دار و (cerastes haselquistii) بطول تقریباً دومتر میباشد

ol ۱ــ بشو ، شو ۲ــ (قد) او

olabilir ممکن است ، میتواند باشد، میتواند باشد یا بشود

olabilirlik=olanak=imkân امکان

olacak ممکن، امکان پذیر

olagelmek چیزی که ازسابق ادامه‌داشته ، همینطورپیش‌آمده و ادامه دارد، پیش‌آمده

olağan عادی ، معمولی ، قابل انجام

olağandışı خارق‌العاده

olağanüstü فوق‌العاده

olamaz غیرممکن ، چیزی که نمیشود ، امکان ناپذیر

olanak امکان ، ممکن

olanaklı ممکن

olanaksız غیرممکن ، ناممکن

olanaksızlık عدم امکان

olanca باهمه ، باکلیه ، باتمام ، جمیع

olası محتمل

olasılı احتمالی ، محتمل‌الوقوع

olay واقعه ، حادثه ، اتفاق

olaycılık اصول فلسفی که حقیقتی‌را جزحوادث وآثارحسی قائل‌نیست

oldubitti امرواقع ، عمل انجام شده

oldukça تا حدامکان ، بقدرکافی ، زیاد ، فراوان

oldum olası از وقتیکه میدانم ، از اول و ابتداء

oldurgan (دس) فعل متعدی ، فعلی که اصولا لازم است ولی با اضافه کردن پسوندی بحال متعدی در میاید مثل ، (ölmek=مردن) که فعل لازم است ولی (کشتن öldürmek=) که فعل متعدی میشود

oldurmak رسانیدن، ساختن ، پرداختن

olefin عنوان یا نام عمومی کربورهای هیدرژن

oleik آسیدالئیك ، مایعی است که با گلیسرین‌در روغنها موجود است و رنگ و مزه و بو ندارد در ۴ درجه حرارت به‌حالت بلورجامد درمیاید

olein اولئین، یکی ازمواد اصلی روغنها و اجسام چرب وچربیهای جامد

olgu واقعه ، حادثه ، اتفاق

olguculuk=pozitivizm فلسفه مثبته ، واقعیت ، قطعیت

olgun کامل ، رسیده ، پخته ، جاافتاده

olgunlaşmak کامل شدن تکمیل شدن

olgunluk کمال ، رسیدگی ، پختگی

oligarşi حکومت مشتی ازمردم ، حکومت متنفذین، حکومتی که بدست چند تن از خانواده‌های مقتدر اداره شود ، الیگارشی

oligoklaz نوعی فلدسپات سفید رنگ

oligosen قسمت دوم از دوره سوم طبقات الارض

olijisı اکسید طبیعی‌آهن

olimpiyat لمپیاد ، مسابقات و جشن ورزشی که یونانیان قدیم در هر چهارسال یکمرتبه انجام‌میدادند واکنون نیز نام مسابقات و جشن ورزشی بین‌المللی است که درهر

چهارسال یکمرتبه درکشوری از کشورهای جهان برگذار میشود
olivin نوعی سنگ معدنی سبز زیتونی رنگ
olmadık کارنشد ،کارفوق‌العاده ،کار غیرممکن
olmak ۱ـ شدن، بودن ،گردیدن ،گشتن، موجودبودن ۲ـ رسیدن، پخته شدن میوه
olmaksızın بدون اینکه، درحالت نبودن
olmamış نارس ، نپخته ، نشده
olmayacak نشدنی، غیرممکن، نخواهدشد
olmaz ۱ـ نشدنی ، غیرممکن ۲ـ نخیر ، نشود ، نمیشود
olmuş ۱ـ شده، انجام شده ۲ـ رسیده پخته شده ، جاافتاده
olsun بشود ، باشد ، ممکن است ، عیبی ندارد ، ضرر ندارد
olta قارماق‌ماهی گیری، چنگال ماهی گیری
olta iğnesi چنگال‌یا قارماق ماهی گیری
oluk ناودان‌آب ، راه آب ، راهروآب
oluklu ناودان‌دار
olumlu مثبت
olumluluk مثبت بودن ، اثبات
olumsal ممکن
olumsuz منفی ، غیرمثبت ، سلبی
olumsuzluk نفی ، سلب ، مثبت نبودن
olunmak شدن ، ممکن شدن
oluntu واقعه ، حادثه
olupbitti امرانجام شده، امرواقع
olur میشود ، ممکن است ، انجام شدنی ، بسیارخوب ، خیلی خوب ، چشم
oluş تشکل ، تکون ، طرزموجودشدن‌یا طرز تشکیل
oluşmak تکون یاتکوین یافتن تشکیل ، شدن
oluşturmak تکوین‌یافتن، تشکیل دادن، تشکیل ، ایجادکردن
oluşum تشکل ، تکون ، تشکیل‌شدن
omaca ۱ـ بیخ درخت‌که بعد از بریدن تنه‌درخت باقی‌میماند ۲ـ سطح گرد انتهای استخوان‌ها
omaç اماج، اماچ ،آش اماج
omça بیخ مو ، بیخ یا قسمت ته مو یا تاك ،آنچه پس از بریدن درخت انگور روی زمین باقی میماند
omlet=kaygana خاگینه ، املت
omnibus امنیبوس، نوعی اتوبوس ، اتوبوس دوطبقه
omur فقره ، هریکی از مهره‌های ستون فقرات ، استخوان ستون فقرات
omurga ۱ـ ستون فقرات ۲ـ اسکلت کشتی یا قایق
omurgalılar مهره‌داران ، ذیفقاران یا ذوفقاران
omurilik مغزحرام ، نخاع شوکی ، مغزی که داخل‌ستون فقرات است
omuz شانه ، دوش ،کول
omuzdaş همکار درکارهای بد و ناپسند ، رفیق درکارهای بد
omuzlamak روی شانه یا روی‌کول سوار کردن ، روی شانه بلند کردن
omuzluk ۱ـ رودوشی ، روپوش یا چیزی که روی شانه یا روی دوش را بپوشاند ۲ـچوبی که روی‌دوش گذارده به طرفین آن سطل آب یا زنبیل یا بارآویزان کنند
on ده
ona به او ، او را
onama تصویب ، تصدیق ، موافقت
onamak تصویب کردن
onanmak تصویب شدن ، تصدیق شدن
onar ده ، ده تائی
onarım تعمیر ، تعمیرات
onarmak تعمیرکردن
onat سودمند ، مفید، منظم ، باترتیب

onay موافق ، مناسب
onaylamak تصویب کردن ، تصدیق یا موافقت کردن
onaylı تصدیق شده ، مصدق ، تصویبشده
onaysız تصویب نشده ، تصدیق نشده
onbaşı (نظ) سرجوخه ، سرجوقه
onca بنظراو ، از لحاظ او
onculayın مثل‌او، بفکرخودش ، بنظر او
onda ۱ـ نزد او ، پیش او ، در آن ، توی‌آن ۲ـ عشر، ده یك، دهم
ondalık ده‌یك ، عشریه یا عوارضی که در سابق دریافت میشده از قرار ده یك
ondalıkçı کارگر یاکارمندی‌که ده یك از درآمد میگیرد
ondan ازاو ، ازآن
ondurmak=undurmak پیشرفت یا ترقی دادن، بهتر کردن ، اصلاح کردن ، خوشوقت کردن ، کیف یا حظ دادن ، شفا دادن
ondüle فر مو ، فر ششماهه
ongun سعادتمند ، مسعود ، مسرور ، خوشوقت ، پرحاصل، پربرکت ، آدم‌کامل
onikiparmak اثنی‌عشر ، رودهٔ اثنی‌عشر
onikitelli یك نوع ساز ۱۲ سیمی
onlar آنها ، ایشان
onlu ده‌تائی ، دهی
onluk ۱ـ ده تائی ، دهی ۲ـ ورق ده خال (دربازی ورق) ، ده‌لو
onmak جلورفتن ، پیشرفت یا ترقی‌کردن
ons اونس ، واحد وزن ۲۸/۳۵ گرم
onsuz بدون او، بی‌آن
ontoloji علم هستی یا موجودات ، علم مکونات
onu اورا ،آن را
onun مال او ، مال‌آن
onuncu دهم ، دهمین
onur حیثیت ، شرف ،آبرو، افتخار
onurlandırmak مفتخرکردن ، حیثیت وآبرو دادن‌توقیر کردن، احترام کردن
onurlanmak مفتخرشدن ، افتخار کردن، شرف وآبرو پیدا کردن
onurlu مفتخر، محترم ،آبرومند، با وقار، هرقر ، با حیثیت ، باشرف
onursal افتخاری
onursuz بی‌حیثیت ، بی‌شرف ، بی‌آبرو
oosfer عنصرماده درگیاهان‌که پس از جمع شدن با عنصر نر تولید تخم میکند
oosit تخم خام‌که هنوز بحالت القاح جنین درنیامده
opal نوعی سنگ‌معدنی قیمتی ازجنس سیلیس هیدراته ، عین‌الشمس
opera اوپرا ، نمایش توأم با موزیك کلاسیك که‌دراوپرا بازی میکند و تمام حرفهای آن با آواز ادا میشود ، بنای اوپرا
operasyon=ameliyat عمل جراحی
operatör ۱ـ جراح ۲ـ عمل‌کننده یا مأمور بی‌سیم ، عامل یا متخصصی که باآلات فنی کارمیکند
operet اوپرت ، نمایش اوپرائی‌که قسمتی ازحرفهای‌آن باآواز وقسمتی با حرف ادا میشود
oportünist کسی‌که هرچه موقعیت اقتضا کند همانرا میکند، پیرواقتضای موقعیت، موقع‌شناس، فرصت‌شناس
optik (فیز) قسمتی ازعلم فیزیك‌که درباب قواعد نور و بینائی بحث‌کند
optimizm نظریه خوش بینی
optimum بهترین شرایطمساعدنوروگرمی و رطوبت برای نمو اجسام ، حداکثرشرایطمساعد، اعلی‌ترین شرایط مناسب

ora آنجا
orak داس
orakçı کارگری که با داس محصول را می‌چیند وجمع میکند
oralı آنجائی ، مربوط به‌آنجا ، اهل‌آنجا
oramiral دریابد
oran نسبت ، تناسب
orangutan اورانگوتان ، نوعی میمون عظیم‌الجثه که شبیه انسان است و در جنوب شرقی آسیا و جزائر سوماترا و برنوا زندگی میکند
oranlamak تخمین‌کردن ، با چشم حدس زدن ، از روی نسبت یا تناسب حساب‌کردن
oranlı متناسب ، متوازن، موزون
oransız بی‌تناسب ، ناموزون
orantı (ریض) تناسب
orantılı (ریض) متناسب
oratoryo (مو) نوعی از درام موسیقی‌دار درباب موضوع مذهبی
ordinaryüs درجهٔ پروفسور عالیرتبه ، رتبه سراستاد
ordinaryüs profesör پروفسور عالیرتبه ، سراستاد، سرپروفسور درهریك از رشته‌هائی ازعلوم
ordinat (ریض) درازا ، طول (دربرابر abscissa)
ordino ۱ـ برات ، دستور پرداخت که در ظهر سفته‌ای نوشته میشود ۲ـ حواله یانوشته‌ای‌که ازطرف مؤسسه کشتی‌رانی برای ترخیص کالای تجارتی از گمرك بموجب بارنامه کشتی داده میشود
ordonat(ordu donatım) تدارکات‌ارتش
ordu ۱ـ ارتش ، قشون ۲ـ نظام ۳ـ لشکر
ordubozan ۱ـ (عو)واریس، بادکردگی و گشاد شدن وریدها بخصوص در ساق پای انسان ۲ـ شخص ناموافق که‌کارها رادرمرحلهٔ‌آخر بهم میزند ، کارخراب‌کن
orduevi باشگاه افسران
ordugâh اردوگاه
org ارگ، ارغنون ، سازی شبیه پیانو که با دمیده شدن هوا از لوله‌های متعددآن صداهای مختلف خارج میشود بیشتر در کلیساها نواخته میشود
organ عضو ،کارمند ، جهازبدن ، عضو یا طرفدار یك حزب سیاسی ، عضو هیئت مؤسسین یا هیئت مدیره یك مؤسسه یا جمعیت
organizma ۱ـ ترکیب موجود زنده ، مجموع اعضای موجودات زنده ۲ـ مجموع تشکیلات ، سازمان
orgeneral ارتشبد
orijinal=özgün ۱ـ اصلی ، اصل ، بدیع، ابتکاری ۲ـ نسخهٔ اصل، نسخه اول ۳ـ شخص عجیب و دارای حرکات واعمال غریب
oriyantalist خاورشناس ، شرق شناس
orkestra ارکستر ، دسته نوازندگان موسیقی غربی
orkide نوعی‌گل ازرستهٔ ثعلبیان ،گل‌ثعلب
orkinos نوعی ماهی بزرگ‌که طولش تا دو ونیم مترمیرسد وازگوشت‌آن کنسرو تون درست می کنند
orman جنگل ، بیشه
ormancı ۱ـ جنگلبان ، مأمورجنگلبانی ۲ـ مهندس جنگلبانی
ormancılık جنگلبانی
orman kibarı (عو) خرس
orman kolcusu نگهبان جنگل ، جنگلبان
ormanlaşmak جنگل شده، بحالت‌جنگل درآمده

ormanlık محل جنگل یا بیشه
ornatmak (شیم) جانشین کردن ماده‌ای بجای ماده دیگر
orojeni موضوع با علم مربوط به پیدایش کوهها
orospu فاحشه ، جنده ، روسپی
orostopolluk (عو) حقه بازی ، حیله و نیرنگ
orsa طرف بادگیر کشتی
orta ۱ـ وسط، نیمه ، میان ، بین، مابین ۲ـ معتدل ۳ـ میدان، گیرودار ۴ـ (قد) گردان در تشکیلات نظام ینی‌چری
ortaç (دس) فعل صفت ، صفت اسم فاعلی (مانند دوان دوان)
ortaçağ قرون وسطی (ازسال ۳۹۵ تا سال ۱۴۵۳ میلادی)
ortadamar رگ موجود در وسط برگها
ortadoğu خاورمیانه، شرق وسطی
ortaelçi سفیر درجه دوم
ortak = kuma (3) ۱ـ شریك ۲ـ مال مشترك ۳ـ هوو ، وسنی
ortakçı رعیتی که با مالك شرکت میکند و از محصول زمین سهم میبرد ، گاوبند
ortakçılık شرکت رعیت با مالك که رعیت از محصول سهم میبرد ، گاوبندی
ortakkat (ریض) مضرب مشترك
ortaklaşa (ریض) مشترك ، دستجمعی، اشتراکی
ortaklaşacılık مسلك اشتراکی
ortaklık شراکت ، شرکت
ortakulak گوش میانه ، گوش وسطی
ortakyaşama زندگی مشترك دوگیاه که باهم زیست وازهم استفاده‌میکنند
ortalama ۱ـ حد وسط ۲ـ معدل
ortalamak پیداکردن حد متوسط ، بینابین، رسیدن به وسط یا نیمهٔ چیزی
ortalık میانه ، گیرودار ، دربین ، زیر دست وپا ، محیط
ortam محیط ، وضعیت ، موقعیت
ortamektep = ortaokul مدرسه متوسطه (دوره اول متوسطه)
ortanca ۱ـ وسطی ، میانه (ازحیث سن وسال) ۲ـ نوعی گل ، گل ادریسی(Hydrangea hortensia)
ortaokul مدرسه متوسطه (دورهٔ اول متوسطه)
ortaoyunu نمایش قدیم ترکها که دروسط جمع دو نفر مقابل هم ایستاده حرف میزدند و بازی مضحك درمیاوردند
ortaöğretim تدریسات متوسطه
ortaparmak انگشت وسطی ، انگشت میانه ، بنصر
Ortodoks ارتدکس ، یکی از مذاهب‌دین مسیح که غالب اسلاوها ویونانیها منتسب به‌آنند ، مرکز اداره‌آن در استانبول فنرپاتریکخانه سی میباشد
ortopedi ارتوپدی ، شکسته بندی ، فن درست کردن و برطرف کردن نواقص ومعایب استخوان بدن
ortoz نوعی فلدسپات یا فلد سپار (از سنگهای آتشفشانی)
oruç روزه ، صوم ، صیام ، خودداری از خوردن وآشامیدن ازسحر تا شام
oruç açmak افطار کردن، روزه‌باز کردن
oruç bozmak ۱ـ افطار کردن ۲ روزه را شکستن، روزه را باطل کردن
oruçlu روزه‌دار ، صائم
oruçsuz روزه نگیر، کسی که روزه نداشته باشد ، غیرصائم
oruç tutmak روزه گرفتن . صائم شدن

یا بودن
oruç yemek روزه نگرفتن،روزه خوردن
orun مقام ، پایه، منصب
orya=karo خال خشتی (در ورق بازی)
osmanlı عثمانی
osmanlıca بزبان عثمانی ، زبان ترکی
دوره عثمانی که بیشتر تحت تأثیر
زبانهای عربی وفارسی بوده‌است
osmiyum اسمیوم «OS» فلزی است بسیار
سخت آبی رنگ که در ۲۵۰۰
درجه حرارت ذوب میشود
osurgan گوزو ، گوزوك ، چسو ، چسك
osurganböceği جعل ، خنفساء ،
فاطمه چسك ، سوسك بدبو
osurmak ۱ــ گوزیدن ۲ــ چسیدن
osuruk ۱ــ گوز ۲ــ چس
ot ۱ــ علف ، علف خشك ، علف تازه ،
سبزه ۲ــ آتش
otaçı حکیم ، طبیب (بزبان دهاتی)
otağ خیمه ، خرگاه ، چادر بزرگ زیب
و زینت‌دار
otalamak=otamak معالجه کردن ،
مداوا کردن ، تداوی (به‌زبان
دهاتی)
otamak معالجه‌کردن ، مداوا (به‌زبان
دهاتی)
otarmak چراندن ، چرانیدن
otçu طبیب دهاتی ،کسی که در دهات برای
مردم طبابت و معالجه میکند
otçul علفخوار ، حیوانات علفخوار
otel هتل ، مهمانخانه
otelci مهمانخانه چی ، صاحب هتل یا
مهمانخانه
otelcilik شغل یا کار هتل‌چی‌گری ،
مهمانخانه‌داری
otizm توداربودن ، اخلاق وحالت کسانی که
رازخود را در درون پنهان‌کرده
بخارج بروز نمیدهند

otlak چراگاه ، مرتع ، مرغی
otlakçı (مج) مفتخور ، آدم طفیلی ،کسی
که بدون صرف مال خود از مال
این‌وآن استفاده وگذران میکند
otlakçılık مفتخوری
otlakiye (قد) عوارض مرتع و چراگاه ،
حق یا پولی که دولت بابت مرتع
ازصاحبان‌حیوانات‌دریافت‌میکند
otlamak ۱ــ چریدن ۲ــ (مج)
مفتخوری کردن
otlatılmak چرانیده شدن
otlatmak=otarmak چراندن ،
چرانیدن
otlubağa=kurbağa نوعی قورباغه یا
غورباغه
otluk چمن زار ، سبزه‌زار ، مرتع ،
چراگاه
oto اتومبیل ، ماشین
otobiyografi تاریخچه‌ای که‌کسی از
زندگی خود بنویسد ، شرح حال
کسی بقلم خودش
otobüs اتوبوس
otobüsçü اتوبوس‌ران ، شوفراتوبوس
otobüsçülük اتوبوس‌رانی
otokar اتوکار ، اتوبوسی که بین شهرها
کار میکند
otoklav اتوکلاو ، دیکچه بخار که در
لابراتوارها و‌مریضخانه‌ها آلات
جراحی‌رادرآن ضدعفونی‌میکنند
otokrasi حکومت مطلق ، حکومت
استبدادی
otokrat سلطان مطلق ، سلطان مستبد
otolit سنگ‌گوش ، توده کوچك گچی‌که
درگوش بعضی حیوانات میباشد
otomat ۱ــ اتومات، عموماً قسمت خودکار
ماشین‌آلات ولوازم وادوات برق
وگاز و غیره که بطورخودکار کار
میکنند ۲ ــ دگمه‌های برق‌که

در عمارات و راه پله‌ها گذارده میشود که با فشار دادن آن برق روشن‌شده و بعد ازچندثانیه بطور خودکارخاموش‌میشود ۳ـ اجاق گاز خودکار که با بازکردن شیر آب یا حمام گاز روشن شده با بستن شیرآب خاموش میشود

otomatik اتوماتیك، آلت یا ادوات‌خودکار

otomobil اتومبیل ، ماشین

otonomi استقلال داخلی ، خودمختاری

otopark میدان یا محل پارك اتومبیل

otoplasti جراحی که ازیك قسمت وجود انسان بریده به جای دیگر که ناقص یامعیوب‌است پیوندمیکنند پیوندازخودبخود باعمل‌جراحی، اوتوپلاستی

otopsi اتوپسی ، تشریح مرده

otoray واگون موتوری یا اتومبیلی که روی ریل راه‌آهن‌حرکت میکند

otorite ۱ـ صلاحیت ۲ـ نفوذ، قدرت ، اقتدار ۳ـ اولیای امور ۴ـ صاحب صلاحیت

otosist کیسه شنوائی که سنگ‌گوش بعضی ازحیوانات بی‌مهره دریائی‌درآن قرار دارد

otostop طرز سوارشدن مسافرهای مجانی که در اورپا معمول است بعضی توریستها دست بلند کرده اتومبیلها را نگاه میدارند و خواهش‌میکنندآنها را تامسافتی که‌ممکن است سوار کنند ومجانی ببرند

otsu=otsul گیاهان کم عمر که ساقه آنها سخت نمیشود وبعد ازدادن میوه خشك ، بشود

oturacak جای نشستن امثال سکو ، پله ، صندلی وغیره ، نشیمن‌گاه

oturak ۱ـ نشیمن‌گاه ۲ـ کف یا قاعده چیزی ۳ـ لگن‌بچه ۴ـ مجلس مشروب‌خوری عیش‌وخوشگذرانی که دربعضی‌نقاط‌ترکیه مردها با مشروب و ساز و زن برگزار میکنند ۵ـ (قد) بازنشسته ۶ـ زمین‌گیر ، آدمی که بواسطه مرض فلج یا نقص اعضاء بدن خانه‌نشین میشود

oturaklı ۱ـ جا افتاده ۲ـ وقور ۳ـ بنای‌محکم و جاافتاده ۴ـ جدی و محکم، مستقر ، مستحکم

oturmak ۱ـ نشستن ۲ ـ مقیم شدن ، ساکن شدن ۳ ـ جا افتادن ، استقراریافتن ۴ـ بیکار نشستن ۵ـ بالغ‌شدن، تمام شدن (قیمت)

oturmuş مستقرشده ، جاافتاده ، جای‌خود نشسته ، جای‌گیر شده ، ساکن شده ، مقیم شده

oturtma ۱ـ عمل نشاندن یا نشانیدن ۲ـ غذائی است از بادمجان یا انکناریاکدو که‌حلقه‌حلقه بریده شده در سینی چیده میان آنها گوشت قیمه شده‌گذارده و در فر میگذارند ومی‌پزند

oturtmak نشاندن، نشانیدن

oturtulmak نشانیده شدن ، نشانده شدن

oturulmak نشسته شدن ، نشانده شدن

oturum جلسه

oturuşmak (مج) ساکن شدن ، ساکت شدن ، جای خود نشستن ، آرام شدن

oturuş طرزنشستن ، شکل نشستن

otuz سی

otuzar سی‌تائی ، سی تا سی‌تا

otuzuncu سی‌ام

ova جلگه ، دشت ، دشتستان

oval بیضی ، تخم‌مرغی شکل

ovalamak بین دودست مالیدن ، دست مالیدن، دست مالی کردن ، مشت

ومال کردن

ovalanmak له شدن، خرد شدن ، ریز شدن ، مالیده شدن

ovalı اهل جلگه یا دشت، دشتی، دشتستانی

ovalık دشتسان ، اراضی جلگه یا دشت

ovdurmak مالیدن ، مالش‌دادن ، ریزیا خردکردن توسط دیگری

ovmak=oğmak مالیدن ، مشت و مال کردن ، با قوت چیزی را شستن و دست مالیدن ، سائیدن

ovogon حجره مونث دربعضی از نباتات ساده

ovolit توده‌رسوبات آهکی که بشکل تخم‌ماهی بهم می‌چسبند

ovulmak سائیدن شدن ، مالیده شدن ، ریزیا خرد شدن

ovuşturmak دوچیز را بهم مالیدن ، دو دوست را بهم مالیدن

oy ۱ـ رأی ۲ـ فکر ، نظریه

oya کاردستی یا سوزن‌کاری که کنار دستمال سرسفره یا لباسهای نوزادیا جهیز عروس و غیره می‌دوزند

oyalamak سردواندن ، وقت‌گذراندن ، طفره رفتن ، معطل‌کردن

oyalanmak سردوانده شدن، معطل شدن، دچار طفره یا معطلی شدن

oyalı چیزی که روی‌آن کاردستی یا سوزنکاری شده باشد

oydaş هم‌رأی ، هم فکر

oydurmak کندن ، حك‌کردن، کنده‌کاری کردن ، سوراخ کردن بوسیله دیگری

oylamak ۱ـ رأی‌دادن ۲ـ رأی‌گرفتن ۳ـ درمعرض‌آراء قراردادن

oylaşım مذاکره ، تبادل‌آراء

oyluk=uyluk ران یا (قسمت بین‌کشاله تا زانو)

کنده‌کاری

oyma منبت‌کاری ، کندگی ، کنده‌کاری روی تخته وغیره ، سوراخ شدگی

oymacı استاد منبت‌کاری یا کنده‌کاری

oymacılık عمل منبت‌کاری، عمل حك یا کنده‌کاری

oymak ۱ـ کندن ، حك‌کردن، کنده‌کاری کردن،سوراخ‌کردن ۲ـ قبیله، طایفه

oymalı هرچیزی‌که روی آن منبت‌کاری یاکنده‌کاری شده باشد

oynak ۱ـ لق ، متحرك ، چیزی‌که محکم نیست و تکان میخورد ، شل ، بیقرار ، بی‌ثبات ۲ـ سبك (درمورد زنها ودخترها)، جلف ۳ـ مفصل استخوان

oynamak ۱ـ بازی‌کردن ۲ـ رقصیدن ۳ـ حرکت‌کردن ، تکان‌خوردن وول خوردن ۴ـ دست کاری کردن یا دست زدن به‌چیزی

oynanmak بازی‌کرده شدن ، مورد بازی قراردادن ، ریشخند شدن

oynaş فاسق ، مترس ، رفیق نامشروع‌زن یا مرد

oynaşmak ۱ـ فاسق بازی کردن ۲ـ با هم بازی کردن بچه‌ها یا بچه‌گربه‌ها وغیره

oynatmak ۱ـ بازی دادن،به‌بازی‌گرفتن ۲ـ معطل کردن ، سر دواندن ۳ـ عقل خودراگم‌کردن، دیوانه شدن

oysa درصورتیکه ، با وجودیکه

oysaki درصورتیکه ، در حالتیکه ، با وجودیکه

oyuk کنده‌شده ، سوراخ شده ، جای کنده یا تراشیده

oyum عمل کنده‌کاری یا سوراخ شدگی

oyun بازی ، رقص نمایش ، مسخره

بازی، سرگرمی ۲ـحیله، حقه

oyunbaz ۱ـ خوب بازی‌کن ، کسی‌که بازی‌ورق یا تخته وغیره راخوب بازی‌کند، قمارباز ۲ـحقه‌باز، حیله‌گر ، شارلاطان

oyunbozan جر زن ، بازی خراب‌کن ، جغل باز ، دغل باز

oyuncak بازیچه ، اسباب‌بازی

oyuncakçi اسباب بازی فروش یا سازنده اسباب بازی

oyuncu ۱ـ بازیکن ، یکی ازبازی‌کنان ۲ـ آرتیست ۳ ـ بازیگوش ۴ـ حیله‌گر ، حقه باز

oyun etmek دغل بازی‌کردن ، بازی درآوردن ، حیله و تقلب‌کردن

oyuntu جاهای بریدگی لباس که بهم میدوزند،جای آستین‌دربرش‌لباس ۲ ــ گودال غار ، مغاره ، جای کنده‌شده‌یاتورفتکی، خراشیدگی یا تراشیدگی

ozan شاعر، شاعر توده مردم

ozokerit=ozoserit موم معدنی

ozon اوزن، گازی است تندبوکه در هر مولکول‌آن‌سه‌اتم اکسیژن‌موجود است ، اکسیژن متراکم

ozoserit موم‌کانی ، موم معدنی

Ö

Ö, ö نوزدهمین حرف الفبای ترکی، ضمه، پیش که از «o» بی‌نقطه ملایم‌تر ادا می‌شود
öbek دسته ، گروه ، توده
öbek—öbek دسته دسته ، گروه‌گروه
öbür آن دیگری ،آن شخص دیگر
öbürkü=öbürsü (عو) آن دیگری ، دیگری
öbürsü آن دیگری، دیگری
öcü لولو(بزبان بچه)
öç انتقام ،کینه
öç almak انتقام‌گرفتن ، انتقام‌کشیدن ، انتقام‌جوئی
öç çıkarmak انتقام‌گرفتن
öd=öt زهره
ödağacı درخت یا چوب عود
ödem (طب) تودم در بعضی قسمتهای پوست بدن
ödeme تأدیه ، پرداخت
ödeme emri حکم اجرای پرداخت ، اجرائیه برای پرداخت
ödemek ۱ــ پرداخت‌کردن ، تأدیه‌کردن ۲ــ تضمین کردن ۳ــ پول یا خرج یا مصرفش را درآوردن یا مقابله‌کردن
ödenek=tahsisat اعتبار، تامین‌اعتبار
ödenmek پرداخت شدن ، تأدیه شدن
ödenti=aidat حق عضویت ، تقبلی پرداخت ماهیانه یا سالیانه
ödeşmek تصفیه حساب‌کردن ازهرطرف ، با هم تصفیه حساب‌کردن
ödetmek ۱ــ وادار به پرداخت‌کردن ۲ــ تاوان‌گرفتن
ödev ۱ــ وظیفه ۲ــ مشق‌شب یا دروسی که محصل باید شب حاضر کند
ödevlendirmek کسی‌را وظیفه‌دار کردن، وظیفه دادن به‌کسی
ödevli وظیفه‌دار ، وظیفه مند
ödlek ترسو ، جبون ، بزدل
ödün تلافی ، عوض
ödünç قرض ، بطور وام
öf اف (ندا) برای شکایت و نفرت
öfke عصبانیت ، اوقات تلخی
öfkeci کسی که زود عصبانی میشود ، بدخلق ،کج خلق
öfkelendirmek عصبانی کردن‌یا اوقات کسی را تلخ‌کردن
öfkelenmek عصبانی شدن ، اوقات تلخ شدن
öfkeli عصبانی ، بد خلق

öğe عنصر
öğle ظهر ، وقت ظهر ، نهار ، ناهار ، نیمروز
öğlenci شاگردی که بعد ازظهرها بمدرسه میرود ساعات درسش بعد از ظهر است
öğleyin وقت ظهر، سرظهر ، موقع ظهر
öğmek=övmek مدح کردن، تعریف و تمجید کردن
öğrenci شاگرد مدرسه ، دانش آموز ، دانشجو
öğrenilmek یاد گرفتن چیزی، یاد گرفته شدن
öğrenim تحصیل ، تعلیم
öğrenmek یاد گرفتن ، درس خواندن ، پند گرفتن ، مطلع شدن یا تعلیم یافتن
öğreti=doktrin نظریه ، عقیده
öğretilmek یاد داده شدن، درس داده شدن ، تعلیم داده‌شدن
öğretim تدریس
öğretmek یاد دادن ، درس دادن ، تعلیم دادن
öğretmen معلم ،آموزگار ، دبیر ، استاد
öğretmenlik معلمی ، آموزگاری
öğretsel تعلیمی ، یاد دهنده
öğücü مداح ، مدح کننده
öğün دفعه ، وعده ، مرتبه (درمورد غذا خوردن گفته میشود)
öğünmek لاف زدن ، از خود تعریف کردن ، برخود بالیدن ، افتخار کردن
öğürmek دل بهم خوردن (صدای استفراغ درآوردن) ، هق‌زدن ، اوغ زدن
öğürtmek سبب دل بهم خوردگی و استفراغ شدن ، سبب هق زدن یا اوغ زدن شدن
öğürtü صدای استفراغ ، عمل هق زدن یا صدای هق‌زدن
öğüş=övüş مدح وثنا ، تمجید وتعریف
öğüt پند ، نصیحت ، وعظ
öğütlemek پند دادن ، نصیحت کردن ، وعظ کردن
öğütmek=övütmek سائیدن و نرم کردن ، بحالت گرد درآوردن
ökçe=topuk پاشنه
ökse ۱ـ چسب کشمشك ، نوعی چسب گیاهی ۲ـ زن‌دلربائی که مردها رابخود جلب میکند
ökseotu نوعی گیاه که روی درخت بلوط بطور طفیلی میروید از این گیاه نوعی چسب استخراج میشود
öksü هیزم نیمسوز
öksürmek سرفه کردن
öksürtmek به سرفه درآوردن ، سبب سرفه کردن شدن
öksürtücü سرفه‌آور
öksürük سرفه
öksürüklü سرفه‌دار ، کسی که بسیار سرفه میکند
öksüz یتیم ، (مج) بی کس
öksüzlük یتیمی ، یتیم بودن ، بی کسی
öküz گاو نر،(مج) احمق، ابله
öküzburnu نوعی پرنده ازجنس گنجشك که دارای منقار دراز و کلفت میباشد وگوشت‌آن قابل خوردن است
öküzdili=sığırdili گل گاو زبان
öküzgözü تنباکوی کوهی ، ارنیکای کوهی (arnica)
öküzlük (مج) حماقت ، احمقی ، خریت
ölçek ۱ـ کیل ، ظرف اندازه گیری غله ۲ـ (جغ) مقیاس (درنقشه کشی)
ölçmek اندازه گرفتن ، اندازه گیری ، قیاس کردن
ölçü ۱ـ مقیاس ، اندازه ۲ـ عمل

اندازه‌گیری ۳ـ مقیاس، واحد اندازه‌گیری ۴ـ میزان، اعتدال، مقدار اعتدال

ölçülemek عیار کردن کارها

ölçülmek اندازه گرفته شدن

ölçülü معتدل، باندازه، معقول، متناسب

ölçüm عمل اندازه‌گیری، نتیجه اندازه‌گیری

ölçüsüz ۱ـ بی‌اندازه، بی‌حساب، زیاد ۲ـ بی‌اعتدال، غیرمعقول، غیر معتدل، نامربوط

ölçüşmek با هم مقایسه کردن، با هم اندازه گرفتن، باهم مسابقه گذاشتن

öldüren کشنده، قاتل

öldüresiye به قصد کشت

öldürmek کشتن، قتل کردن

öldürtmek کشتن توسط دیگری، بقتل رسانیدن

öldürücü کشنده، چیزی که کشنده است

öldürülmek کشته شدن، مقتول شدن

ölgün بی‌جان، بی‌حال، پژمرده، بحالت مرده

ölgün bitkin خسته‌ومانده، ازپادرافتاده

ölmek مردن، از بین رفتن

ölmezlik لایموتی، نمردن، پایداری، بدون مرگ

ölmüş ۱ـ مرده ۲ـ مرحوم ۳ـ ازبین رفته

ölü ۱ـ مرده، بی‌جان ۲ـ ازکارافتاده، غیرقابل استفاده شده

ölüm مرگ، مردن، موت، فنا

ölümlü فانی، مرگ‌دار، مردنی

ölümlük پول کفن ودفن، خرج مردن

ölümsüz لایموت، فناناپذیر، نمیر، ابدی

ölümsüzlük ابدیت، دائمی بودن، فنا ناپذیری

ölünmek مردن برای خاطر چیزی

ölüş = ölme مرگ، مردن

ömür عمر

ömürlü دارای طول عمر، کسی که عمر زیاد دارد، مسن

ömür sürmek زندگی راحت کردن، براحتی عمر گذراندن

ömürsüz کم عمر، بی دوام

ömür törpüsü سوهان عمر، چیزی که عمر انسان‌را ازبین‌میبرد وخراب میکند

ön پیش، جلو، آینده

önayak پیشرو، جلودار

önbilgi معلومات مقدماتی، مبادی

önce قبل، اول‌تر، پیش‌تر، ابتدا، سابق

önceden ازقبل، از اول، ازپیش

öncel سلف، شخص قبلی، پیشتری

öncelemek پیش انداختن، جلوانداختن

önceleri سابقاً، پیش‌ها، زمانهای قبل

öncelik تقدم، ترجیح

öncesiz ازلی، چیزی که اول نداشته، لااول

öncesizlik ازلیت، ازل

öncü ۱ـ پیشرو، جلودار، پیش‌تاز ۲ـ (نظ) پیش قراول

öndelik آوانس، مساعده، پول پیشکی

önder رهبر، پیشوا، سرور، راهنما

önderlik رهبری، پیشوائی، سروری، هدایت

öndişler دندانهای جلو، ثنایا

önek (دس) پیشوند

önem اهمیت، لزوم

önemli مهم، اهمیت‌دار

önemsemek مهم شمردن، اهمیت‌دادن

önemsiz بی‌اهمیت، بی‌ارزش

önerge طرح، پیشنهاد کتبی، لایحه

önerme ۱ـ پیشنهاد ۲ـ (منط) قضیه

önermek پیشنهاد دادن‌یا کردن

öne sürmek اظهار کردن، در میان گذاردن، بمیان‌آوردن، ادعا کردن

öngörmek در نظر گرفتن، در میان گذاردن، موردبحث قراردادن،

پیش کشیدن

öngörü دوراندیشی، صاحب‌نظری، بصیرت

öngörülü دوراندیش ، صاحب‌نظر ، صاحب بصر ، بصیر

önlemek مانع‌شدن، بازداشتن، جلوگیری کردن

önlenmek مانع شدن ، بازداشته شدن

önlük پیش بند ، پیشگیر ، روپوش دانش‌آموزان

önplan درو هله اول ، در قدم اول

önsezi حس قبل‌الوقوع

önsöz مقدمه ، دیباچه

önümüzdeki آینده ، چیزی که درجلو ما هست ، آتی

önüne çıkmak جلو کسی آمدن ، مانع شدن

önüne düşmek رهبری کردن، پیشوائی کردن

önüne geçmek مانع شدن، جلوگیری کردن

önüne gelen ۱ــ هرچه پیش‌آید ۲ــ هر کس و ناکس

önüne katmak کسی را جلو خود انداختن، ازپشت کسی راه‌افتادن، بزور جلو راندن

önüne koymak جلو کسی گذاشتن ، بحضور کسی‌آوردن

önünü almak جلوگیری کردن ، مانع شدن ، پیشگیری کردن

önünü görmek بصیرت داشتن ، جلو خود را دیدن

önünü kesmek جلو کسی را بریدن ، راه بری کردن

önyüzbaşı سروانی که‌نزدیك به ترفیع ودرجه‌گرفتن باشد

öpme = öpüş بوس ، بوسه ، ماچ

öpmek بوسیدن ، ماچ کردن ، بوسه زدن

öptürmek وادار به بوسیدن کردن، ماچ دادن ، بوسانیدن

öpücük یك ماچ کوچك از بچه

öpülmek بوسیده شدن ، ماچ کرده شدن

öpüş بوسه ، ماچ

öpüşmek همدیگررابوسیدن ، ماچ وبوسه کردن

ör = hendek خندق

örcin نردبان ریسمانی ، نردبانی که از ریسمان درست میشود

ördek اردك ، مرغابی

ördekbaşı رنگ سبز (رنگ سبز سر اردك)

ördekgagası رنگ نارنجی باز

ördürmek وادار به بافتن کردن

örek ساختمان ، بنا

öreke آلتی که‌گلوله پشم نریسته را روی آن نگاه میدارند

ören خرابه، زمین‌های شوره‌زار یا لم‌یزرع

örf عرف ، عادت

örfelemek ترساندن ، تهدید کردن

örfî عرفی

örfî idare = sıkıyönetim حکومت نظامی

örgen عضو (ارگان)

örgü = örgüç بافندگی، (مو یانخ وغیره) بافته شده

örgüç چیز بافته شده ، بافته

örgüt تشکیلات ، سازمان

örgütlemek تشکیلات یا تشکیل دادن ، بصورت سازمان درآوردن

örgütlenmek بصورت‌تشکیلات یا سازمان درآمدن

örme عمل بافتن ، بافندگی ، بافته

örmek ۱ــ بافتن ۲ــ آجرچینی کردن دربنائی ، دیوار سازی ۳ــ در رفتگی پله جوراب یا پارچه را گرفتن ، رفو کردن

örneğin مثلاً ، برای مثال ، فی‌المثل ،

از جمله

örnek نمونه ، مدل، مثل، مانند ، سرمشق، مسطوره

örneklik نمونه‌ای ، برای نمونه

örnekseme قیاس

örs سندان آهنگری یا کفاشی

örselemek خراب کردن ، کم قوت کردن ، بنیه را تحلیل بردن

örselenmek خراب شدن ، خسته‌شدن

örtbas روپوشی کردن ، (عو) ماست مالی کردن

örtmek پوشانیدن ، روپوشی کردن ، ستر کردن

örttürmek دیگری را وادار به پوشانیدن یا روپوشی کردن، پوشانیدن بوسیله دیگری

örtü روپوش،سرپوش ، ستر

örtük سرپوشیده ، سربسته

örtülmek پوشانیده شدن ، سترشدن ، روپوشی شدن

örtülü پوشانیده ، سربسته ، مستور ، روپوش‌دار

örtülü ödenek اعتبارمحرمانه ، بودجه مخصوص سری

örtünmek خود را پوشانیدن ، روی خود را پوشاندن

örtüsüz باز، روباز، بدون‌پوشش ، عیان

örümcekli تارعنکبوتی ، تارعنکبوت بسته شده

örücü بافنده

örülmek بافته شدن

örümcek عنکبوت

örümcek ağı تارعنکبوت

örümceklenmek تارعنکبوت بستن

örümcekli kafa (مج) کله پوسیده ، دارای افکار کهنه

östaki borusu مجرای استاخی(درگوش)

öşür عشور ، مالیات عشور ، عشر ، عشریه

öt = öd زهره ، کیسه صفرا

öte ماوراء ، آنطرف

öteberi چیزهای مختلف ، این وآن ، خرده‌ریزه ، آذوقه منزل ، خرت و پرت

ötede beride اینطرف و آنطرف ، هرجا ، همه جا

öteden beri از آنوقت تا بحال ، ازقدیم یا ازسابق تابحال

öte gün روزگذشته ، آن روز

öteki آن دیگری ، آن یکی ، دیگری

öteki beriki هر کس وناکس ، همه کس ، این و آن

öteki taraf طرف مقابل

ötesi آن طرفش ، مابعدش، بقیه اطرافش

ötmek آوازخواندن مرغان ، نغمه سرائیدن پرندگان ، بانگ یا آواز پرندگان

ötre پیش ، ضمه

öttürmek به بانگ یاآوازآوردن پرنده یا مرغ ، وادار به آوازه خوانی کردن مرغان، بصدا درآوردن بوق یا شیپور

ötücü بانگ زننده، پرندگان یا مرغان آوازخوان

ötürü بجهت ، برای ، بخاطر

ötüş آوازخوانی یا بانگ مرغان ، نغمهٔ پرندگان

ötüşmek باهم بانگ زدن ، باهم‌آوازخوانی کردن، مرغان وپرندگان، نغمه‌سرائی پرندگان

öveç گوسفند نردو یاسه ساله

övgü مدیحه، مدح وثنا ، ستایش

övmek مدح کردن ، ستایش کردن ، ثناگفتن ، ستودن

övücü مداح ، ستایش کننده ، ستاینده

övülmek مدح شدن ، ستوده شدن

övün = öğün نوبت ، دفعه ، مرتبه، وعده

(خوراك)
övünce=övünç مباهات، مفخرت ، افتخار ، ستایش
övüngen افتخار کننده ، مباهات کننده ، خود را ستاینده‌یا مدح کننده
övünmek افتخار کردن ، فخر کردن ، خود را ستودن یا مدح کردن
övütmek=öğütmek ۱ـ سائیدن ، نرم کردن،آسیا کردن ۲ـ(مج) هضم کردن
övütücü سائیده ، نرم کننده
övütülmek سائیده شدن ، نرم کرده شدن
öykü حکایت
öykünmek تقلید کردن
öyle آنطور ، آنچنین، بدان طرز
öylece بدان ترتیب ، آنطور
öylelikle باین ترتیب، بآن وضع، درنتیجه
öylesine آنقدر زیاد ، فوق‌العاده ، باندازه‌ای که ، تاآنجا که
öyük=höyük تپه وسیعی که‌در نتیجه کاوش آثارعتیقه ازآن بیرون میاید
öz ۱ـ خود ، ذات، اصل ۲ـ جوهر ، مغز ، رب ۳ ـ تنی ، حقیقی (برادر،خواهروغیره) ۴ـ دره
özbek اوزبك
özdeş عین هم ، همانند . مثل هم
özdeşlik عین هم بودن ، مثل هم بودن ، عیناً مانند هم بودن
özdirenç (فیز) مقاومت مخصوص‌هرجنس درمقابل جریان برق
ozel مخصوص، خصوصی، شخصی
özellik (فل) خصوصیت ، قابلیت، خاصیت مخصوص
özellikle خصوصاً ، بخصوص ، خاصة
özen دقت ، اعتنا ، اهمیت ، سعی واحتمام
özendirmek به هوس‌آوردن ، میل کشیدن ، جلب علاقه کردن
özenilmek دقت کرده شدن ، هوس کرده شدن ، رغبت کرده شدن ، جلب علاقه شدن ، میل پیدا شدن
özenli بادقت، با میل ورغبت ، با علاقه و کوشش
özenme هوس ، میل دقت و اهمیت ، اهتمام واعتنا ، تقلید
özenmek ۱ـ دقت کردن ، اهمیت دادن ، اعتنا داشتن ۲ـ هوس کردن ، تقلید کردن
özensiz بی‌دقت ، بی اعتنا
özenti هوس ، تقلید ، پز
özerk مستقل ، مختار ، دارای اختیار
özerklik مختاریت ، استقلال ادارای ، استقلال داخلی
özet خلاصه ، خلاصهٔ مذاکرات
özetlemek خلاصه کردن ، مختصر کردن
özge دیگر ، دیگری ، غریبه ، بیگانه
özgeci نوع‌پرست، مردم دوست
özgen آزاد ، مستقل
özgü خاص ، مخصوص ، مختص ، منحصر
özgül مخصوص،اختصاصی، مختص‌بنوع خود
özgül ağırlık (فیز) وزن مخصوص
özgün ۱ـ مخصوص بخود ،اصلی، اصل، بدیع ، ابتکاری ۲ ـ نسخه اصل ، نسخه اول
özgür آزاد حر
özgürlük آزادی ، حریت
özlem ۱ ـ حسرت ، آرزو ۲ـ میل ، رغبت
özlemek دلتنگی کشیدن ، در حسرت یا آرزوی چیزی یا کسی بودن ، چیزی را خیلی خواستن و آرزو کردن
özlemli دلتنگ ، حسرت کشیده ، پرآرزو
özlenmek حسرت کشیده شدن ، مورد حسرت وآرزو بودن
özletmek سبب حسرت کشیدن یا دلتنگ

غذا (در گیاه یا بدن حیوان یا انسان)

özümseme جذب و تحلیل غذا (درجود نبات و حیوان یا انسان)

özünlü درونی

özur ۱ـ عذر ، معذرت ۲ ـ عیب و نقص

özür dilemek معذرت خواستن

özürlü ۱ـ عذردار ، معذور ۲ـ پرعیب و نقص

özürsüz ۱ـ بدون عذر ۲ـ بی‌عیب ، بی‌نقص

özveri خداکاری

شدن دیگران گردیدن

özlü مغزدار ،

özlük ۱ـ ماهیت ، ذات ۲ ـ ذاتی ۳ـ پرسنل ، اداره استخدام

özlük işleri پرسنل ، اداره استخدام ، امور استخدامی یا پرسنلی

özne ۱ ـ (دست) فاعل ، مبتدا ، مسندالیه ۲ـ (فل) ذات

öznel (منط) انفسی، ذاتی ، درونی

özsu عصاره ، جوهر ، رب

özüm=öz اصل ، جوهر ، عصاره ، رب

özümleme=özümseme جذب و تحلیل

P

P, p بیستمین حرف الفبای ترکی ، پ

pabuç کفش بدون ساق (پاپوش)

pabuççu کفش دوز ، کفاش ، کفش فروش

pabuçluk جای کفشی یا کمد جای کفش ، جای کفش کنی

pabuçsuz پا برهنه ، بی کفش

paça ۱– پاچه شلوار یا زیرشلواری ۲– کله پاچه

paçacı کله پاچه فروش ، کله پز

paçal آرد مخلوط ازانواع مختلف ، مخلوط

paçaları sıvamak پاچه‌ها را ورمالیدن

paçalı ۱– پاچه‌دار ۲– پر پا ، مرغ یا پرندگانی که‌پایشان پرزیاد دارد

paça suyu آب کله پاچه

paçavra ۱– پارچه کهنه پاره، لته، ژنده ، پارچه یا کهنهٔ دست پاک کنی ۲– (مج) آدم کثیف، لجن، پست

paçoz (عر) زن پست ، زن بد

Padişah پادشاه

pafta ۱– پولك یا سر میخهای گرد که به بدن وسروکله‌اسب برای‌زینت و صدا درآوردن آویخته میشود ۲ – خال یا لکه بزرگ ۳– هریك ازتکه‌ها یا پارچه‌هائی از نقشه مفصل شهری یا جغرافیائی ۴– آلت حدیده قلاویز که برای بازکردن جای پیچ و مهره بکار میرود

pagan بی‌دین ، بت پرست ، خدانشناس

paha قیمت ، بها ، ارزش

pahacı گران فروش

pahalanmak گران شدن، بالارفتن قیمت

pahalı ۱– پرقیمت ، گرانبها ۲– گران ، پرارزش

pahalılaşmak گران شدن

pahalılık گرانی ، گرانی قیمتها

pahlamak پخ کردن ، کنار یاگوشه تخته را از حالت تیز درآوردن و پخ کردن

pak پاك ، پاکیزه ، تمیز ، طاهر

paket ۱– بسته یا بسته بندی قماش یا هر چیز ، بسته یا امانت پستی ، بسته‌بندی

paklamak پاك کردن ، تمیز کردن

paklanmak پاك یا تمیزشدن ، خود را پاك یا تمیز کردن ، طاهر شدن

paklatmak توسط دیگری پاك یا تمیز کردن

paklık پاکی ، تمیزی ، طهارت

pakt پیمان یا قرارداد بین‌المللی
pal نوعی کبوتر
pala ۱ـ نوعی شمشیر بزرگ منحنی ۲ـ قسمت پهن بیل یا امثال‌آن
palabıyık سبیل چخماقی یا شخصی که دارای چنین سبیلی باشد ، سبیل کلفت
pala çalmak ۱ـ شمشیر زدن ۲ـ (مج) بیخودی باین طرف و آن طرف دویدن
palamar طناب کلفت که کشتی‌ها را باآن می‌بندند
palamut ۱ـ نوعی‌ماهی بطول ۳۰ الی ۴۰ سانتیمتر که غیر از ستون فقرات استخوان دیگری ندارد و گوشت آن قدری تیره است ، ماهی‌بالاموت ۲ـ نوعی درخت جنگلی ازجنس‌بلوط که میوه‌هائی شبیه فندق دراز دارد
palan پالان اسب ، نوعی زین پهن وملایم بدون سپر جلو
palandız سنگ زیرشیرآب
palanga طناب و قرقره برای چرخ‌آلت جرثقیل
palanka قلعه‌کوچکی که ازچوب و گل ساخته شده و اطراف آن خندق ایجاد کرده باشند
palas ۱ـ هتل لوکس ۲ـ پلاس ،گلیم
pala sallamak ۱ـ شمشیر زدن ۲ـ (مج) این طرف و آن‌طرف با تقلادویدن وجوش زدن
palaska کمربند پهن و کلفت سربازی
palas pandras با عجله ، فی‌الفور ، غیر مرتب ، بدون جمع و جور ریخته پاشیده
palaspare لباس وپوشاك پاره و ژنده ، پلاس پاره
palavra لاف ، لاف‌گزاف ،گفتار بیهوده و گزاف ، کلام پرمبالغه
palavracı لاف زن ، هوچی
palaz جوجه اردك یا غازیا کبوتر که قدری بزرگ شده باشد
palazlanmak, palazlamak ۱ـ بزرگ شدن جوجه‌های پرندگان ۲ـ (مج) بزرگ‌شدن‌بچه نوزاد، پیشرفت کردن و رو به بزرگی رفتن‌بچه ۳ـ(مج) تازه‌بدوران رسیدن ، جل وپلاسی بهم زدن
paldım تسمه‌ای‌که ازدوطرف پالان به پشت ران حیوان گذارده میشود برای نگاهداشتن زین یا پالان
paldır küldür صدای «تراپ ـ تروپ»، گُرمب و گُرمب
paleontoloji دیرین‌شناسی، علم حیوانات ونباتات قدیم
paleozoik علم مربوط به قدیمترین ورقه‌های طبقات‌الارض که محتوی حیوانات ونباتات متحجراست
palet ۱ـ صفحه تخته‌ای پهن وبیضی شکل که نقاشها انگشت شست را از وسط آن گذرانده رنگهای مختلفرا باقلمو روی‌آن‌مخلوط میکنند برای کارنقاشی ، صفحه یا لوحه پهن و صاف فلزی‌که در صنایع برای‌کارهای‌مختلف ازآن استفاده میشود
palikarya به داش مشتی‌ها یاجوانان‌گردن کلفت یونانی‌گفته میشود
paliadyum پالادیوم ، فلزسفیدبسیارسخت که دارای خاصیت جذب هیدرژن است وزن مخصوص آن ۱۱/۹ و در ۱۹۰۰ درجه ذوب میشود علامت آن «pd» است
Palmiye درخت ازطایفه نخل‌که برای زینت‌کاشته میشود
palto پالتو

paluze نوعی شیرینی که از نشاسته و آب درست میکنند مانند فرنی و یخ دربهشت ، (پالوده)
palyaço دلقك یا شخصی مسخره بازکه درسیرکها یا نمایشهای دوره گردی بازی می کند
pamuk پنبه
pamukaki نوعی نخ سفید براق که برای گلدوزی بکار میرود
pamuk atmak پنبه زدن، حلاجی کردن
pamukçuk (طب) برفك، جوشها یا دانه‌هائی که کناره‌هایش قرمز وسطش سفید بوده بخصوص در اطراف دهان بچه‌های نوزاد بیرون می‌ریزد
pamuk kozası غوزه پنبه
pamuklamak کیك زدن ، روی چیزی بشکل پنبه نازك کیك یا ارغوزدن
pamuklu پنبه‌ای
panama کلاه حصیری پاناما
panayır بازار مکاره ، فوار
pancar چغندر
pancur پنجره کرکره‌ای تخته‌ای که برای جلوگیری از آفتاب یا نور درست میشود دارای تخته‌های باریك رو گ روگ میباشد
pandantif گردن بند یا جواهری که به زنجیر بسته است و به گردن می آویزند، سنجاق سینه جواهرنشان
pandispanya نان شیرینی که مانند کیك است
pandomima بازی تأتری که بدون صدا و کلمه بوده فقط با اشارات دست و سروغیره اجرامیشود
panik هول، هراس، هو، وحشت عمومی ، وحشت
pankreas (طب) لوزالمعده ، غده بزرگی است بشکل خوشه که بین جگر سیاه وطحال جا دارد و قویترین شیره هضمی رادردستگاه گوارش تولید میکند ، پانکراس .
pano لوحهٔ مخصوص چسبانیدن اتیکت تعیین قیمت یا نوع جنس یا اعلان وغیره
panorama دورنما ، منظره ، چشم انداز
pansiyon پانسیون ، محلی که در آنجا منزل کنند وغذا بخورند درمقابل اجرت
pansiyoner کسی که درپانسیون میماند
pansuman پانسمان ، زخم بندی
pantalon = pantolon شلوار
panteizm وحدت وجود
panteon پرستشگاه یامعبد بزرگ یونانیان وروميان قديم
panter = pars یوزپلنگ
pantograf نقشه سوادکن، پانتوگراف ، آلتی است که در نقشه کشی بکار میرود متشکل ازچهار تخته نازك باریك که بشکل بازو و مفصل به یکدیگرمتصلند مانند پرگار ولی بطور متوازی‌الاضلاع روی کاغذ حرکت میکند و نقشه حاضر را باندازه چندین برابر بزرگتریا کوچکتر روی کاغذ دیگر کپیه می کند
pantolon شلوار
pantufla کفش دم‌پائی که از نمد یا پارچه پشمی ساخته شده باشد
panzehir تریاق ، پادزهر ، ضد زهر
papa پاپ ، بزرگترین کشیش کاتولیك‌ها
papağan طوطی
papak پاپاق ، کلاه پوستی بزرگ
papalık پاپی ، پاپ بودن
papara ۱ـ نوعی خوراك که از نان وپنیر و آبگوشت درست میشود ۲ـ (عو) سرزنش ، توبیخ
papatya گل مروارید ، گل بابونه ،

بابونه ، گل میتا

papatya falı فالی است که با کندن برگهای گل مروارید میگیرند مثبت ومنفی را معین میکنند

papaz ۱ـ کشیش ۲ـ ورق «شاه» در ورق بازی

papaz balığı نوعی ماهی ریز

papazlık کشیشی

papaz uçurmak میخواری کردن ، مشروب خوری ، میخوارگی

papazyahnisi نوعی خوراك که با گوشت خرد کرده و پیازهای خرد شده و قدری شراب یا سرکه درست میشود

papel (عو) يك لیره کاغذی

papelci شیادهائی که باورق‌بازی حیله‌گری میکنند و پول مردم را با حقه میربایند

papirus گیاه پاپیروس که در سواحل نیل میروید و مصریهای قدیم روی برگ و پوست وساقه آن می‌نوشتند

papiyon پاپیون ، نوعی کراوات بشکل پروانه

papura گاو آهنی سنگین که بوسیله دو جفت گاو حرکت داده میشود

papyekuşe نوعی کاغذ سفید کلفت براق اعلا که روی آن نقش چاپ‌میکنند

para پول

para basmak پول یا اسکناس‌چاپ کردن

para biriktirmek پول جمع کردن

parabol شلجمی

para bozmak پول خرد کردن

para canlısı پول پرست ، پولکی

para cezası جریمه نقدی

para cüzdanı کیف پول

para çekmek پول را از بانك گرفتن ، پول کشیدن از بانك و غیره

paraçol ارابه يك اسبی که چهارطرفش باز ولی دارای‌سقف‌پوشیده‌میباشد

paradi دالان بالای تأتر که ارزانترین بلیط برای آنجا فروخته میشود

paradoks عقیده‌ای که مخالف عقاید عمومی باشد ، گفته متناقض

para etmek ارزش داشتن ، ارزیدن ، قیمت داشتن

paraf پاراف ، امضای مختصر

parafe پاراف کردن ، امضاء مختصر کردن

parafin پارافین ، موم معدنی ، ماده جامد سفیدی که از تقطیر ذغال سنگ و نفط وبعضی موادیگر بدست میاید

paragöz پول دوست ، پول پرست ، پولکی

paragraf بند ، فقره ، جزئی از ماده قانون یا نوشته‌ای

para kazanmak پول درآوردن ، نفع کردن

para kesmek پول زیاد درآوردن، (عو) اسکناس چاپ زدن

para kırmek فایده یا پول زیاد درآوردن یا بدست آوردن

para koparmak گوش بری کردن ، پول از کسی کندن

paralamak پاره پاره کردن ، (مج) کلمات ملقلق و قلمبه سلمبه ایراد کردن

paralanmak ۱ـ به پول رسیدن، پولدار شدن ۲ـ خودرا تکه‌پاره کردن، تکه پاره شدن ۳ـ اذیت زیاد کشیدن

paralel ۱ـ موازی ، متوازی ۲ـ (مج) همراه، باهم، مطابق ۳ـ (جغ) مدار جغرافیائی ، مدارموازی با خط استواء

paralelkenar (هن) متوازی‌الاضلاع

paralı ۱ـ پولدار ، متمول ۲ـ پولی ، با پول ، غیرمجانی ۳ـ پارچه یا هرچیزی که دارای خال های گرد یا نقش پولك پولك باشد

paralojizm قیاس فاسد ، قیاس نادرست

parametre (هن) خط متوسط ، ضلع‌قائم مقدارمعلوم غیر‌مشخص ، معادل ، پارامتر

paramparça تکه‌پاره ، خرد خاکشیر ، ریز ریز

parankima بافت یا نسج یا جرم اصلی ، نسج سلولی نرم و اسفنجی که در برگها و ساقه‌های نازك و میوه‌ها فواصل قسمتهای الیافی را پرمیکند

paranoya (طب) اختلال روحی که سبب ترس و وحشت بیجهت میشود

parantez پرانتز ، هلالین

parasız ۱– آدم بی‌پول ۲– مجانی

parasızlık بی‌پولی ، فقر

paraşüt پاراشوت، چترنجات

paraşütçü پاراشوتیست ، چترباز، کسی که درهوا با چترنجات از طیاره پائین می‌برد

paratoner برق گیر

paravana پاراوان ، پرده متحرك چهار چوبه دار که از تخته و پارچه درست شده و بوسیله آن قسمتی ازاطاق را جدا میکنند

parazit ۱– پارازیت، انگل، جانورطفیلی یا گیاهی که ازجانوران و گیاهان دیگرمایه‌حیاتی گیرد ۲– (مج) آنکه طفیلی‌دیگران است ،آنکه بهزینه دیگران زندگی میکند ۳– حشو و زوائد میان سخن دیگری ۴– صدای اضافی که درجهازهای صدا از قبیل رادیو وتلویزیون داخل‌شده صدای‌اصلی را اخلال نماید

parazitoloji انگل شناسی

parça ۱– تکه ، پارچه قسمت ۲– تکه‌ای یا قسمتی از موسیقی یا موزیك

parçacı ۱ –کسی که پارچه‌کوپن یا پارچه های تکه تکه را خرید و فروش میکند ۲ – فروشنده اثاثیه‌یدکی اتومبیل‌وماشین‌آلات

parçak purçak تکه‌پاره ، پاره پاره ، پاره پوره

parçalamak ۱– قسمت کردن ۲– تکه تکه کردن

parçalanmak ۱– قسمت قسمت شدن ، تکه‌تکه شدن ۲– تعارف کردن زیادبه مهمان، برای زیاد خدمت کردن به مهمان یا برای چیز دیگرخودرازیادبزحمت انداختن

parçalı تکه‌دار ، تکه‌تکه

pardesü پالتوبارانی ، پالتونازك

pardon ببخشید ، عفوفرمائید

parfüm بوی خوش ، بوی عطر و گلاب

parıldamak برق زدن ، درخشیدن

parıldatmak نورانی کردن، درخشانیدن، سبب برق زدن شدن

parıl parıl پربرق ، پرجلا ، پرنور ، پرزرق وبرق

parıltı اشراق ، لمعه ، نور ، برق ، جلا، درخشش

park ۱– باغ تفرجگاه عمومی ، باغ شهر،پارك ۲– محل‌نگاه‌داشتن وسائط نقلیه

parke ۱–کف اطاق یاسالن که‌ازتخته‌های تکه‌تکه وصاف که‌بهلوی هم جمع میشوندساخته‌میشود ۲–سنگفرش خیابان که‌ازسنگهای مکعبی‌شکل ساخته میشود

park yapmak پارك کردن اتومبیل یا سایر وسائط نقلیه ، گذاردن یا نگاهداشتن اتومبیل در جایگاه مخصوص

parlak ۱ – درخشان ، نورانی ، براق ، جلادار ، روشن ۲– (مج) موفقیت‌آمیز ۳– خوب ، عالی

۴ـ (عو) جوان، زیبا، خوشگل، خوش صورت

parlamak ۱ـ درخشیدن ، برق زدن ، مشتعل شدن ۲ـ آتش گرفتن ، شعله‌ور شدن مواد مشتعله مانند بنزین‌وامثاله ۳ـ (مج)مشهور شدن، ترقی کردن ۴ـ(مج) آنی عصبانی شدن ، آتش گرفتن

parlamento پارلمان ، مجلس شورای ملی و سنا

parlatmak ۱ـ درخشنده کردن ، نورانی و براق کردن، جلادادن ۲ـ(مج) مشروب خوردن

parmak ۱ـ انگشت ۲ـ پره‌چرخ‌ارابه ۳ـ اینچ ۴ـ (قد) $\frac{1}{24}$ آرشین مقیاس قدیم ۵ـ (مج) مداخله یا انگشت کردن در کاری

parmakçı استاد سازنده پره چرخ ارابه

یامیله‌های آهنی برای نرده، چپر، پرچین ، دست انداز پله‌های خانه یابالکن‌وغیره ۲ـ(مج) تحریك کننده، کسی که‌زیرزیرکی تحریك میکند ، آنتریك چی

parmak çıtlatmak صدای استخوان انگشت را در آوردن

parmaklamak ۱ـ انگشت لیسی کردن، انگشت کردن ، انگلك کردن ۲ـ انگشت دوانیدن ، تحریك کردن

parmaklık نرده یا میله‌های تخته‌ای یا آهنی پنجره ، پرچین ، نردبان وغیره ، انگشتی

parmakotu گل پنجه علی

parmaküzümü انگورریش بابا

parmıcan نوعی پنیر ایطالیائی

parola اسم شب ، علامت رمزی که باگفتن آن و بوسیله آن شخص خودی

شناخته میشود

parpa بچه سفره ماهی یاسپرماهی

par par حالت پر نوری و درخشندگی

pars یوزپلنگ

parsa شاباش (شاد باش) ، پولی که ازمردم حاضر بعد از نمایش یا بازی رقاصان نمایش دهندگان جمع میشود

parsal = partal کهنه وفرسوده

parsel قطعه زمین

parsellemek قطعه قطعه کردن زمین

parşömen (ق.) پارشمن ، پوست آهو یا بز و گوسفند که سابقاً برای نوشتن بکار میرفته

parşömen kağıdı کاغذ پارشمن، کاغذ سفیدنازك شفاف که‌شبیه‌پارشمن باشد

partal کهنه وفرسوده

partenogenez تولید مثل در حیوانات مؤنث و مذکر بدون اینکه ماده مذکر درمؤنث داخل‌شود، تناسل بکری

parter قسمت‌جلو کف سالون تآتر یا سینما که بین صحنه ودسته‌ارکستر قرار دارد ، قسمت پشت سر نوازندگان در تماشاخانه

parti ۱ـحزب ۲ـ قسم ، قسمت ۳ـ یك دست‌بازی ۴ـ هریك از نواهائی که مجموعاً قطعه‌موسیقی را بوجود میاورند ۵ـ جنس فروشی پارتی یاچکی یعنی مالی که یك جا و ارزان‌فروخته‌میشود

particilik حزب‌بازی ، حزب سازی

partili عضوحزب ،منسوب به‌حزب

partisyon دفتر نت که شامل‌تمام‌قسمتهای یك اثرموسیقی باشد

partizan کسی که کلیه امتیازات را فقط برای حزب‌خودومنسوبین‌بآن‌حزب قبول دارد، کسی که غیراز حزب خود برای کسی حقی قائل نیست

partizanlık طرفداری وهواخواهی و تعصب نسبت به حزب خود

parya درهندوستان عنوان کسانی است که خارج از طبقه‌های کاست باشند، طبقه‌ای که از حقوق اجتماعی محروم هستند

pas ۱ـ زنگ‌فلزات ، زنگار ۲ـ سفیدی یا بار زبان که در مریض یا امتلاء معده روی زبان پیدا میشود ۳ـ پاس‌دادن‌توپ‌فوتبال در موقع بازی ۴ـ «پاس» که در ورق بازی گفته میشود یعنی ورق مناسبی ندارد

pasaj ۱ـ پاساژ ، دالان بازارچه ،گذر، تیمچه ۲ ـ قسمتی ازیك نوشته یا کتاب

pasak کثافت ، چرکی

pasaklı شلخته ، بد سروریخت ، کثیف و نامرتب

pasaport گذرنامه ، پاسپورت ، تذکره

pasaportunu vermek (عو) بیرون کردن ، جواب کردن

pasavan علم و خبر ، جوازی که به ساکنین طرفین حدود دو کشور همسایه و کسانیکه در خارج مرز اراضی‌یاعلاقه‌ای‌دارندداده میشود

pasif ۱ـ (دست) فعل مجهول ۲ـ آدم بیحرکت بی‌خاصیت ، غیر فعال ، بی‌فایده (عو) بی‌بو وبی خاصیت

Pasifik اقیانوس کبیر ، بحرمحیط‌کبیر

paskal مضحك ، دلقك

paskalya عید پاك مسیحیان ، عید قیام مسیح

paslanmak ۱ـ زنگ زدن، زنگاربستن ۲ـ (مج) از کار افتادن انسان بسبب کارنکردن یا بیکاری

paslatmak سبب زنگ‌زدگی شدن

paslı زنگ زده ، زنگاربسته

pasmantarıgiller ازتیره یا فامیل قارچی که روی گیاهها سبب زنگ زدگی میشود ، آفت زنگ زدگی نباتات

paso کارت یا پاس یا اجازه نامه‌ای که محصلین‌یاطبقه مخصوصی دردست دارند وبانشان دادن‌آن‌باتخفیف یا بطور مجانی از بلیط وسائط نقلیه و سینماها و تأترها استفاده میکنند

paspal آرد سبوس‌دار

paspas کفش‌پاك‌کن ، پادری ، زیرپائی چیزی که از کنف بافته شده و یا ازلاستیك وامثاله‌برای پاك‌کردن کفش جلو در یا در حمام زیر پا میاندازند

pasta شیرینی خمیری ، شیرینی تر یا خشك

pastacı شیرینی فروش ، شیرینی‌ساز

pastahane=pastane شیرینی فروشی ، مغازه شیرینی‌فروشی

pastal دسته بزرگ توتون

pastel ۱ـ مداد رنگی یا خمیررنگی مخصوص‌نقاشی ۲ـ نقاشی که با این نوع خمیر یا مداد رنگی‌ها رنگ میشود

pastırma گوشت خشك‌کرده ودود داده شده ،گوشت خشکی که‌ادویه زیاد روی آن ریخته تحت فشار قرار میدهند یا دود می‌دهند ، پاسترما

pastırma yazı هوای گرم‌اواسط‌پائیز،چند روزی‌که در اواخر شهریور گرم میشودودرآن‌موسم معمولاپاسترما درست میکنند

pastil قرص ، حب مکیدنی ، پاستیل

pastörize پاستوریزه

pastra نوعی بازی‌ورق

paşa تیمسار ، (قد) حضرت اجل ،در

دوره عثمانی به صاحبمنصبان عالیرتبه کشوری و لشکری میگفتند

paşalık تیمساری

paşmak (قد) کفش

paşmakçı (قد) کفاش

pat ۱ـ یخ ، پهن‌وفشرده (بینی) ۲ـ صدای « تاپ » ۳ ـ اشاره به حرکت فوری یا ناگهانی ۴ ـ نوعی گل ۵ـ گل‌سینه از الماس

pata ۱ـ مساوی (دربازی تخته یا ورق) ۲ ـ چنگك كنار بادبان کشتی برای بستن طناب

patak کتك،چك

pataklamak ۱ ـ کتك‌زدن ، کتك‌کاری کردن،چك‌زدن ۲ـ شستن‌لباس یا جاروب کردن با عجله وبطور مجمل

pataklanmak کتك خوردن،چوب‌خوردن

patakoz (عو) غروش (پنج‌قروش)

patates سیب زمینی

patavatsız ولنگار ، کسی که حرف بی‌ربط میزند‌یا کار بی‌معنی‌میکند

patavatsızlık حرکت بی‌ربط‌و بی‌معنی یا نامناسب

paten کفش اسکیت ، اسکیتینگ رینگ

patent=patenta پاتنت ، حق اختراع، حق ثبت شده ، انحصاری

patırdamak سر وصدا کردن ، تق وتق کردن

patırdatmak سروصدادرآوردن، صدای تق‌تق درآوردن

patır kütür تق وتوق ، سروصدا ، تاپ وتوپ

patır patır صدای‌تاپ‌تاپ

patırtı سروصدا ، صدای شلوغی ، شلوغی

patırtılı پرسروصدا

patik کفش بچه کوچولو، کفش‌بچه‌شیرخوره

patika کوره راه، راه باریك مال‌رو

patinaj ۱ـ اسکیتینگ رینگ بازی ۲ ـ درجا چرخیدن چرخ‌ماشین یا اتومبیل بواسطه یخ بستن یا لیز بودن راه ، بوکساوات چرخ اتومبیل

patis پاتیس ، ململ شاهی

patiska چلوار

pat küt تق توق ، تاپ توپ

patlak ترکیده ،شکاف خورده

patlak göz چشم‌ورقلمبیده ، چشم‌برجسته

patlak vermek ۱ـ ترك برداشتن ۲ـ (مج) فاش شدن راز یاسر ، روی‌آب آمدن ، بروز کردن

patlamak ۱ـ ترکیدن ۲ـ منفجر شدن ۳ـ (مج) شروع جنگ یا دعوا ۴ـ حوصله سررفتن ،از جا در رفتن ۵ ـ مصرف در آمدن ، خرج بالاآمدن

patlangıç طرقه ، طرقه‌بازی بچه‌ها

patlatmak ۱ـ ترکانیدن،تیردرکردن ۲ـ بستوه‌آوردن، ازجا دربردن حوصله سربردن ۳ـ سیلی‌زدن، چك زدن

patlayıcı موادمنفجره ، مشتعله ، محترقه

patlıcan بادمجان

patlıcangiller ازتیره بادمجان

patolog آسیب شناس،متخصص آسیب شناسی

patoloji آسیب شناسی ، مرض شناسی ، پاتولوژی

patrık رئیس روحانی کلیساهای‌ارتدکس، رئیس اعظم کشیشهای ارتدکس

patrikhane اداره کل رئیس کشیشهای ارتدکس که مرکز آن دراستانبول است و نامش فنر پاتریکخانه سی میباشد

patron ۱ـ رئیس،مدیر ، صاحب‌کار

۲ــ الگو، الگوی لباس

pavyon ۱ــ غرفه نمایشگاه ۲ــ ساختمان یا عمارت تکی که در میدان یا یك محل کار ضمیمه ساختمان اصلی میباشد ۳ــ کلوپ یا محل ساز و آواز و مشروب و تفریحگاه شبانه

pay ۱ــ حصه ، سهم ، قسمت ، سهمیه ۲ ــ (ریض) صورت (در کسر متعارفی)

payanda حائل ، پایه ، شمع

pay biçmek قیاس کردن در نفس خود ، خود را بجای طرف گذاردن مثال قراردادن

payda (ریض) مخرج (در کسر متعارفی)

paydaş حصه‌دار ، صاحب سهم، سهم‌دار

paydaşlı حصه‌ای، مشاع ، شرکتی ، شراکتی

paydaşlık اشتراك

paydos ۱ــ تعطیل شده ، خاتمه یافته ۲ــ (ندا) کار تمام شد ، کار تعطیل!

pay etmek سهم کردن ، تقسیم کردن ، پخش ، قسمت کردن

paye پایه ، درجه ، رتبه ، مرتبه

paye vermek آدم‌شمردن ، اعتبارقائل شدن ، اهمیت‌دادن

payen = pagan مشرك، خدانشناس، بت پرست

payidar پایدار، دائمی، ابدی

payitaht = başkent (قد) پایتخت

paylamak سرزنش کردن ، توبیخ کردن

paylaşmak بین خود تقسیم کردن، قسمت کردن بین خودشان

paylaştırmak بین سایرین تقسیم یا قسمت کردن

paytak ۱ــ پای کج و معوج ۲ــ مهره پیاده در بازی شطرنج

payton = fayton درشکه

pay vermek جواب دادن کوچك به بزرگ به طور بی‌ادبانه

pazar ۱ــ روز یکشنبه ۲ــ یکشنبه بازار، بازار عمومی سیار که در ترکیه اغلب در روزهای یکشنبه یا روزهای دیگر هفته تشکیل میشود ۳ ــ معامله ، خرید و فروش، دادوستد

pazarbaşı رئیس بازار . ریش سفید یا سر اصناف بازارعمومی

pazarcı فروشنده دربازارعمومی

pazarlama بازاریابی

pazarlık چانه ، چانه‌بازاری

pazarlık etmek چانه زدن

pazartesi دوشنبه

pazen پارچه کرکی ، پارچه باموزه

pazı ۱ــ بازو ، عضله دست یا پا ۲ــ نوعی اسفناج وحشی ۳ــ زواله خمیر

pazıbent ۱ــ بازوبند ۲ــ دعائی که به بازو می‌بندند

pazval تسمه‌ای که کفاش‌ها موقع کار روی پای خود میگذارند که کفش را روی پا نگاه‌دارد

pazvant قراول بازار و دکانها، شبگرد

peçe پیچه، نقاب زنها

peçelemek روپوشی کردن ، پرده پوشی کردن ، پنهان کردن سر وصورت زیر پیچه

peçete دستمال کاغذی یا پارچه‌ای سر سفره

peçiç نوعی بازی که بجای طاس معمولی هفت عدد صدف دریائی مخصوص می‌ریزند و بازی میکنند

pedagog متخصص فن تعلیم و تربیت

pedagoji پداگوژی ، فن تعلیم و تربیت ، علم آموزش وپرورش

pedal رکاب یا جاپائی دوچرخه و غیره ، شبیه رکاب که زیرپا قرار میگیرد

peder = baba (قد) پدر ، بابا
pederşahi پدرشاهی ، وابسته به‌بزرگ خانواده‌یاپدر طایفه ، خانواده‌ای که بزرگی و اصالت مربوط به پدرخانواده میباشد ، خانواده‌ای که درآن پدررئیس وحاکم‌مطلق است
pedikür پدیکور، مرتب‌کردن ولاك زدن ناخن‌های پا
pedoloji علم اطفال، علم تربیت وپرورش اطفال
pedotekni علم‌الحیات اطفال ، علم زندگی کودکان
pegmatit سنگ متبلوری که‌ازجنس خارای سفیداست و میکای سفید دارد
pehlivan پهلوان کشتی گیری
pehpeh به‌به
pehpehlemek = pohpohlamak به‌به گفتن ، تعریف‌کردن
pehriz ۱ ـ پرهیز ۲ـ روزهٔ مسیحی‌ها ویهودیها که ازخوردن بعضی‌مواد خودداری میکنند
pejmürde ۱ـ کهنه ، پاره ، خراب ، فرسوده ۲ ـ پریشان ، ریخته واریخته ، شلوغ ونامرتب
pek ۱ ـ غلیظ، سفت ۲ـ محکم، استوار ۳ ـ زیاد ، خیلی، فوق‌العاده
pekâlâ خیلی خوب ، بسیار خوب ، فوق‌العاده عالی
pekdoku انساج نباتی که سبب راست ایستادن شاخه‌های درخت است
pekent مانع‌طبیعی در راهها واراضی که مانع عبور ومروراست
peki ۱ ـ بسیارخوب ، خیلی‌خوب ۲ـ چشم ۳ـ بلی
pekin (فل) محقق، بدون شبهه ، قطعی

pekişmek سفت شدن، محکم شدن، غلیظ شدن
pekitmek ۱ـ محکم‌کردن ، سفت کردن ۲ـ(مج) تأیید کردن، تأکید کردن
pekleşmek سفت‌شدن ، غلیظ شدن
peklik ۱ـ سفتی ، غلیظی ، محکمی ۲ـ امتلاء معده ، یبوست
peklik çekmek دچاریبوست بودن . امتلاء معده داشتن
pekmez شیرهٔ انگور
peksimet سوخاری
peleme قایق که زیر آن‌صاف ومسطح است و روی رودخانه کارمیکند
peterin شنل
pelesenk نوعی صمغ که ازبعضی نباتات خوش عطر گرفته میشود
pelikan مرغ پلیکان ، مرغ سقا ، مرغ ماهی خوار
pelin افسنطین ،خاراگوش ،گیاهی است دارای ساقه‌های بلند و برگهای بریده شاخه‌هایش انبوه وپربرگ گلهایش شبیه گل بابونه در طب قدیم بکارمیرفته
pelit نوعی درخت بلوط ومیوه‌آن که در ترکیه پالاموت‌مینامند
pelte لرزونك ، شیرینی است بشکل زله که باآب‌و شکر و نشاسته درست میکنند
peltek کسی‌که لکنت زبان دارد یانوك زبانی حرف میزند ،الکن
pelteklik لکنت زبان ، الکن بودن
pelteleşmek ۱ـ دلمه شدن ۲ـ (مج) لخت و وارفته شدن، حال کسی را پیداکردن که مانند خمیر وارفته باشد
pelür = pelüş ۱ـ نوعی‌مخمل ۲ـ کاغذ نازك‌تحریر که غالباً برای نوشتن با ماشین تحریر بکارمیرود

pembe رنگ صورتی

pembelik صورتی رنگ بودن . صورتی بودن

pembemsi قدری صورتی رنگ . صورتی روشن ، صورتی باز

pembezar نوعی پارچه ابریشمی نازك ازابریشم خام دست باف

penah پناه ، پناهگاه

penaltı جریمه دربازی فوتبال که توپ را از۱۲ قدمی تنها بطرف گلربا دروازه‌بان با قلعه انشوت‌میکنند

pencere پنجره

pencidü طاس پنج ودو ، دربازی تخته نردوقتی طاس ۵و۲ باشد

pencüse طاس‌پنج وسه دربازی تخته نرد

pencüyek طاس پنج ویك درتخته نرد بازی

pençe پنجه ، چنگ ، پنگل

pençe atmak ۱ــ پنجه کشیدن ۲ــ درزیرپنجه‌یاسلطه خود گرفتن

pençelemek پنجه انداختن. قاپیدن ، پنگل یاپنجه کشیدن، چنگ زدن

pençeleşmek ۱ــ همدیگر را پنگل یا پنجه کشیدن یا چنگ زدن ۲ــ با هم مجادله کردن ، دست بیقه شدن ، کشمکش کردن

pençeli پنجه‌دار، بازور ، قوی ، پرپنجه

pençgâh پنجگاه، مقامی است درموسیقی شرقی

peneplen (جغ) زمین‌جلگه‌ای که اثر آب بردگی گود وپست شده باشد

penguen پنگوئن ، مرغی‌که بطور دستجمعی درسواحل دریای شمال زندگی میکند پاهای پرده‌دار و بالهای کوتاهی داردپشتش سیاه و سینه‌اش سفیداست‌خوب‌شنا میکند خوراکش ماهی‌وحیوانات دریائی است

peni پنی، کوچکترین واحد پول انگلیسی. ۱/۱۲ شلینگ

pens گیره ، پنس ، انبرکوچك

pepe کسی که زبانش میگیرد ، کسی که زبانش میگیرد و اول کلمات را چندین مرتبه تکرار میکند

pepelik زبان‌گرفتگی

pepsin پپسین ، جوهراسید معده

pepton پپتن، ماده‌آلبومینی که درموجود انسان بحالتی درمی‌آید که برای هضم‌شدن ووارد ترکیب بدن‌شدن حاضرمیباشد

perakende ۱ــ پراکنده ، تکه تکه ۲ــ جزئی فروشی

perakendeci فروشنده‌مال جزئی ، خرده فروش

perçem (قد) زلف ،کاکل که (درقدیم) موی سررا می‌تراشیدند ومقداری وسط‌سرباقی‌میگذاردند ، یال‌اسب

perçin پرچ ، میخ پرچ ، کوبیدن وپهن کردن سرمیخ

perçinlemek ۱ــ پرچ کردن سرمهره یا میخ ۲ــ(مج)محکم کاری کردن

perçinlenmek محکم‌شدن مثل میخ‌پرچ شده

perçinleşmek پرچ شدن‌سرمیخ یا مهره، میخ پرچ‌شدن، محکم شدن

perçinli محکم شده ، میخ پرچ شده ، با میخ‌پرچ محکم شده

perdah ۱ــ صیقل ، پرداخت ، جلا ۲ــ صاف شدن صورت بعد از تراشیدن دفعه دوم باتیغ ازطرف پائین به بالا

perdahçı استاد جلاگرکه با لاك و الکل جلاکاری میکند

perdahlamak جلادادن،صیقل دادن ، صاف وپرداخت‌کردن

perdahlı جلاداده شده ، صیقلی شده ، جلادار ، صافکاری وپرداخت شده
perdahsız بدون جلا وصیقل
perde ۱ــ پرده پارچه‌ای یا تخته‌ای ۲ــ درجه نازکی یا کلفتی هریك از صداها در فن موسیقی ، پرده صدا ۳ــ پرده تأتر ۴ــپرده آب مروارید چشم
perdeayaklılar تیره‌ای از حیوانات که بین انگشتان دست یا پاهایشان پرده موجود است مانند غــاز و اردك
perdeci (قد) پرده‌دار که درسرای بزرگان‌برای‌مهمانها پرده دربها را بازمیکردند ۲ــ کسی که در تأترصحنه را باز وبسته میکند
perdelemek پرده کشیدن ، با پرده مسدود کردن ، (مج) حقیقت را پوشاندن وپنهان کردن
perdelenmek پرده جلو چشمان خود گرفتن ، محجوب شدن ، خود را پوشانیدن ، پرده کشیده شدن
perdeli پرده‌دار ، باپرده
perdesiz بی‌پرده ، بدون پرده (مج) بی‌حیا ، بی‌حجاب
pere قسمت‌پائین‌دیوار که برای محکم شدن‌با سنگ وملاط ساخته‌ومحکم میشود
perende معلق، وارونه درحال پرش
perende atmak معلق زدن ، وارو زدن در حال پرش
perese ۱ــ نخی که بناها برای راست ساختن دیوار و بنا بکارمیبرند، نخ بنائی ۲ ــ (مج) وضعیت ، حالت ، درجه
perestiş=tapınma پرستش
perestişkâr کسی که بحد پرستش‌دوست دارد یا احترام میکند
Pergel پرگار
pergellemek ۱ــ با پرگاراندازه گرفتن ۲ــ (مج) ورانداز کردن درنظرگرفتن ، تصورکردن
perhiz پرهیز ،نخوردن ، اجتناب از بعضی خوردنیها یاآشامیدنیها
peri پری ، فرشته
peribacası شکل مخصوصی اززمین یاخاك ،کپهٔ مخروطی‌خاك نرم که دراثر ریزش و جریان و سیلابها بوجودآمده غالباً تخته سنگی در رأس آنها قراردارد و بیشتر در حوالی شهر ارگــوپ و نوشهــر نزدیکی قیصری‌ترکیه‌دیده میشود
pericik زبانه قفل مغزی
perido نام عمومی سنگهای قیمتی‌ازطبقه سلیکات ، زبرجد
peridotit زبرجدسبز
periehramı=peripiramidi کپهٔ مخروطی ازخاك که غالباً در رأس آن تخته سنگ‌موجوداست
peri illeti مرض‌هیستری
periocağı=peribacası کپهٔ مخروطی از خاك که غالباً زیرآن‌خاك نرم وبالای‌آن سنگ موجود است در اثرریزش وجریان سیلاب‌ها تولید شده بیشتر در شهر ارگوپ در نزدیکی قیصری دیده میشود
peripiramidi کپهٔ مخروطی ازخاك که روی آن سنگ موجود است
periskop دوربین دیده بانی زیر دریائی که در بالای آب قــرار دارد و میتواندااطراف رانگهبانی کند
perişan پریشان ،پراکنده ، بی‌ترتیب ، خراب ، منکوب ، رقت بار
perişan etmek پریشان‌کردن ، خراب و ویران‌کردن
perişanlık پریشانی ، بی سروسامانی ،

ویرانی

periton = karınzarı صفاق ، پردهٔ درون‌شکم که‌روده‌ها درمیان آن قراردارد

peritonit التهاب صفاق یا پردهٔ درون شکم

perkı نوعی ماهی هجوم کننده

perkitmek = pekitmek محکم کردن ، تأکید کردن

perm یکی ازادوارزمین شناسی مربوط به نزدیکتر بن‌عهدپالئوزوئیك

permanganat پرمنگنات

permeçe طناب یا ریسمانی که کشتی را با آن می‌بندند ونسبتاً باریك است

permi ۱ـ پروانه ، اجازه نامه مأمورین مخصوص راه‌آهن ۲ـ پروانه یا اجازه نامه صادرات یا واردات مال‌التجاره یا ارز خارجی

perlit = incitaşı سلیکات طبیعی

peroksit پراکسید ، اکسیدی که‌اکسیژن فراوان دارد

peron سکوی مسافری درایستگاه‌راه‌آهن

persenk تکه کلام

personel پرسنل ، کارمندان

perspektif طرزی ازنقاشی که خطوط دور ونزدیك منظره‌ای‌را بطـور عموم رسم ومجسم میکند ، وابسته به مناظرومرایا

perşembe پنجشنبه

pertavsız = büyüteç ذره بین

peruka کلاه‌گیس

perûkâr (قد) به‌استاد سلمانی (درقدیم میگفتند)

perva پروا ، ترس ، بیم

pervane ۱ـ پروانه ، حشره بالدار کوچکی است که شبها گرد چراغ یا شمـع میگـردد ۲ ـ آلت پره‌داری که دور خود می‌چرخد مانند پروانه هواپیما ، پروانـه کشتی ، پروانه‌بادبزن وغیره

pervane olmak به‌کسی دلبستگی پیدا کردن و پروانـه‌وار اطـراف او گشتن ، پابندشدن

pervasız بی‌پروا ، بی‌بیم و ترس

pervasızlık بی‌پروائی ، پررروئی

pervaz حاشیه یاکناره باریکی که اطراف یا کنار پارچه یا لباس بدوزند

pervazlamak اضافه کردن حاشیه به اطراف یاکنارپارچه یاچیزدیگر

pes ۱ـ در مقابله یا کشتی وقت مغلوبیت را قبول کنند «پس» میگویندیعنی تسلیم ، قبول ۲ـ کلمه‌ای است که حیرت و تعجب‌رامیرساندمانند «بابا ای‌والله» ۳ـ صدای پست یاخفیف

pesek زنگ یا چرك دندان

pesimist = karamsar بدبین ، سیاه دل ، دل سیاه

pespaye فرومایه ، پست

pest = pes صدای خفیف یا پست

pestenkerani حرفهای چرت وپرت و بی‌معنی

pestil لواشك‌آلو یا قیسی وغیره

pesüs قندیل گلی

peş ۱ـ پارچه اضافه‌ای که به دوطرف لباس اضافه‌میکنند ۲ـ پشت ، دنبال، پشت‌سر، عقب سر ، دنبال کسی

peşekâr در بازی نمایشهای قدیم که (اورتاایـونـو **ortaoyunu**) میناميد یعنی‌نمایش میان جمعیت (پیشه کار) نام یکی از دو نفر بازیگران متقابل بود

peşiman = pişman پشیمان ، نادم

peşin قبلی ، ازقبل ، جلو ، پول نقد یا

پیشکی (برخلاف نسیه)
peşin para پول نقد ، پول پیشکی
peşin yargı قضاوت پیشکی ، تصدیق
بلاتصور،حکم دادن ازروی تعصب
peşinci خریدار یا فروشنده نقدی، کسی که
نسیه نمیفروشد یا نمی خرد
peşkes ۱ ـ پیشکش ۲ ـ (مج) مفت
مسلم دادن یا تسلیم کردن
peşkir = peçete دستمال سرسفره،
پیش‌بندی که در قدیم موقع غذا
خوردن جلوی سینه یا زانو
میگذاشتند
peşpeşe پشت سرهم ، پی درپی
peşrev ۱ ـ پیش درآمددرموسیقی ۲ ـ
حرکات و نمایش اولیه‌ای که
پهلوانان کشتی گیری قبل‌ازکشتی
گرفتن نشان میدهند ودست خود
را به زانو یا ران خود میزنند و
در میدان کشتی گیری حرکت
میکنند ،مقدمه کشتی گیری
peştahta پیش تخته ، پیش‌خوان‌صرافی
یا فروشندگی
peştamal لنگ حمام
peştamalcı لنگ حمام‌فروش
peştamal kuşanmak (قد) استادشدن
با عنوان استادی‌گرفتن ازرئیس
اصناف سلمانی یا کفاشی و غیره
که‌درقدیم شال‌به‌کمر کارگران‌بسته
میشد و باینطریق دارای عنوان
استادی‌میشدند ، لنگ انداختن
peştamallık سرقفلی مغازه ، سرقفلی
یك دکان که خوب کار میکند
Peşte بودایست پایتخت مجارستان
(نام قسمتی ازشهر بودا وقسمت
دیگر پشته است جمعاً بودا پشته
میشود)
Peştuca زبان پشتوئی (افغانی)
petek کندوی عسل

petekgöz چشم مرکب(دربعضی حشرات)
petrografi سنگ‌شناسی ، مطالعه در
تخته سنگهای قشرزمین
petrol = gazyağı نفت ، نفت سفید
pey بیعانه ، پیش‌بها
pey akçası پول بیعانه
peyda پیدا ، معلوم
peydahlamak پیدا کردن یا پیداشدن
چیز تازه نامطلوب
peyderpey بتدریج ، کم کم ، یواش یواش
peygamber پیغمبر ، رسول
peygamberçiçeği قنطوریون، قنطریون،
قنطاریون گیاهی است‌دارای گلهای
زرد یا بنفش که در طبابت بکار
میرود
peyk = uydu ستاره ، سیارهٔ فرعی که
دورسیاره اصلی میگردد ، پیك
peyke نیمکت چوبی ، تخت تخته‌ای
peylemek چیزی را برای خود تخصیص
دادن ، کنار گذاشتن‌چیزی برای
خرید ، دادن بیعانه برای‌چیزی
peynir پنیر
peyniragacı نوته پنبه‌کپاس بمباکس ،
درختی که نوعی پنبه‌الیاف کوتاه
میدهد
peynirdişi دندانی که گاهی درسن‌پیری
دردهان پیدا میشود
peynirleşmek بریدن شیر
peynirli پنیردار ، پنیری
peynirşekeri شکرپنیر
peyzaj تابلوی دورنما ، نقاشی منظره ،
چشم انداز ، نقاشی دورنما
pezeta واحد پول اسپانیا
pezevenk جاکش ، قرمساق ، دلال
محبت ، دیوث
pıhtı خون دلمه ، دلمه خون
pıhtılaşmak دلمه شدن خون
pıhtılaştırmak دلمه کردن‌خون

pılı pırtı خرت وپرت . اشیاء کهنه و فرسوده

pınar چشمه

pır ۱ـ صدای پرزدن پرنده ، صدای «پر» ۲ ـ فرار کردن ، مثل مرغ پرزدن ودررفتن

pırasa پراسه ، نوعی تره یا پیازچه فرنگی که مانند پیازچه سبز ولی چندین برابر ضخیم‌تر و بزرگ‌تر میباشد

pırazvana دسته آهنی کارد یا شمشیر که در داخل دسته چوبی آن قرار میگیرد

pırıldak آلتی است که درنظام باروشن وخاموش کردن ازدور با اشاره حرف میزنند

pırıldamak نوردادن ،درخشیدن ، برق زدن، روشن‌وخاموش شدن

pırıl pırıl خیلی براق ، روشن ، نورانی

pırıltı درخشش ، نورانیت

pırlak نوعی پرنده شکاری که‌برای جلب وشکارپرندگان دیگربکارمیرود

pırlamak «پری» کردن وپریدن مرغی کوچك ، (مج) فرار کردن ، در رفتن ، جیم شدن

pırlangıç=topaç مازالاق ، نوعی از فرفره چوبی مخروطی که توی‌آن سوراخ است و از پهلو روزنه‌ای دارد و در موقع چرخیدن صدا میکند

pırlanmak «پرپر» کردن ، پروبال‌زدن، برای‌پریدن تقلاکردن

pırlanta برلیان ، الماس بی‌رنگ و شفاف ، الماس درشت و گرانبها که آن را خوب تراش داده باشند

pırnal نوعی چوب جنگلی که ازآن‌ذغال اعلا بدست میاید ، چوب راج ، درخت راج

pırpı نوعی سنگ یاذغالی که تصورمیشده درپاقمارگزیدگی باشد

pırpırı (عو) آدم سردرهوا ، کسی که در تعقیب زنان بوده متصل درتقلا و تلاش برای زن بازی باشد

pırpıt ۱ـ قراضه ، پاره‌پوره ، شکسته پکسته ۲ـ پارچه پشمی زمخت که با دستگاه دستی بافته میشود ۳ ـ تنبانی که از پارچه پشم بز نافته شده و پهلوانان کشتی گیری آن‌رابجای تنبان چرمی می‌پوشند

pırtı خرت وپرت ، اشیاء خرده‌ریزه بی‌ارزش

pırtık پاره پوره

pısırık بی‌عرضه ، بی‌سروزبان ،آدم بی‌چاره وبی‌دست وپا ، ضعیف

pısırıklık بی‌دست وپائی ، بی‌سروزبانی ، بی عرضگی

pıtırdamak ترق تروق کردن.صدای «پرت‌ـپرت» درآوردن

pıtırtı صدای «پرت‌ـپرت»، «ترق‌ـتروق»

piç ۱ـ حرامزاده ولدالزنا ۲ـ شاخه‌هائی که از کنار ساقه اصلی یا ریشه درخت بیرون میزنند ۳ـ هرچیز تقلبی و غیراصلی

piç etmek چیزی یاکاری‌را خراب و فاسدکردن

piç kurusu تخم حرام ، بچه‌شیطان حرامزاده

piçleşmek ازحال اصلی‌درآمدن وعوض شدن ، تغییرکلی پیدا کردن فاسد شدن

piç olmak خراب شدن ، بیمزه شدن ، ازبین‌رفتن

piçuta=palamut نوعی درخت (به پالاموت‌مراجعه شود)

pide نان بربری (که انواع ساده وقیمه

و بنیردار آنرا در ترکیه درست میکنند) ، نان پیده

pideci اوستا یا شاطری که انواع نان بربری می‌پزد ، نان پیده یا نان بربری فروش

pijama پیژامه

pik لوله کلفت آهنی

pikap ۱ـ پیکاپ ، گرامافوق الکتریکی که صفحـات را بطور اتوماتیك عوض‌میکند ۲ـ اتومبیل‌وانت، اتومبیل کوچك نیمه‌باری

pike ۱ـ پارچه پنبه‌ای که دورویش متفاوت بوده روی آن نقشه‌های برآمده داشته‌باشد ۲ـ پرش‌یا پروازعقابی،طرزپرواز هواپیمای بمب‌افکن که‌برای‌افکندن‌بمب از بالا به‌پائین هجوم میکند

piket نوعی بازی‌ورق

piknik گردش دسته جمعی درخارج شهر، پیکنیك

piknik yapmak گردش‌رفتن دسته جمعی بخارج شهر

piko نوعی گلدوزی دندان موشی باماشین خیاطی، گلابتون دوزی

pikrik asit نوعی ماده شیمیائی تلخ‌مزه زرد رنگ که اگر ناگهان گرم‌شود منفجر میشود در رنـگ کاری و ساختن مواد منفجره‌ودرطب بکار میرود

piktoresk شایان تصویر،شایسته اینکه نقاشی‌شود ،قابل عکس برداری ، زیبا ، بدیع منظر

pil پیل‌الکتریك

pilaki نوعی خوراك سردکه با روغن زیتون پخته میشود و درآن سیر وپیاز وجعفری وهویج میریزند

pilatika نوعی ماهی‌آب شیرین

pilav پلو

pilavlık پلوئی،مناسب‌برای پلو

piliç جوجه‌بزرگ،مرغ یا خروس‌جوان

pilot هوانورد

pilotluk هوانوردی

pineklemek پینکی زدن ، چرت زدن ، درحالت خواب آلودگی و چرت زدگی بودن

pingpong پینگ پونگ

pinpirik درمورد استهزاء به‌شخص‌پیر ناتوان و بی‌حال گفته میشود ، پیر یاتال

pinpon (عو) پیرپاتال ، پیرناتوان

pinti خسیس ،لئیم ، بخیل ، ممسك

pintilik خست، خساست

pipet لوله‌شیشه‌ای‌باریك که برای‌نقل‌مایعات از ظرفی بظرف دیگـر استعمال میشود ، لوله باریك کـه با آن شربت‌یامایعات دیگراز توی‌لیوان یا بطری میخورند

pipo پیپ ، چپق

pir ۱ـ پیر ، سالخورده ۲ـ پیر ، شیخ صاحب طـریقت ۳ـ عنوان سر سلسله یاایجادکننده یك حرفه یا هنر مثلا گفته میشود کـه سلمان پارسی پیرسلمانی‌ها بوده‌است

piramidal مخروطی شکل ، هرم

piramit هرم ، اهرام ،مخروطی شکل

pire كك (ازحشرات است)

pirekapan = nezleotu گیاهی که‌برای دفع كك وحشرات کاشته میشود

pirelendirmek دست پاچه کردن ، نگران‌کردن ، بخیالات انداختن

pirelenmek ۱ـ كك افتادن ۲ـ كك جستن، كك گرفتن و کشتن ۳ـ (مج)بدستوپاافتادن، كك به‌تنبان کسی‌افتادن ، دست پاچه شدن

pireli ۱ـ كك دار ۲ـ نگران، پر وهم ،دستپاچه، خیالاتی

pireotu اسپرزه
pirina تفاله زیتون پس از آن که روغن آن گرفته میشود
pirinç ۱ـ برنج(خوراکی) ۲ـ برنج(فلز)
pirit آهن گوگردی ، سولفید آهن
pirohu=piruhi خمیری که در آن پنیر و جعفری ریخته بشکل مثلثهای کوچك بریده در آب میپزندسپس روی آن روغن ریخته میخورند
piroksen مادهمعدنی که درمواد کوه آتشفشان یافت میشود ،نام عمومی سلیکاث کالسیم طبیعی منگنز و سلیکاتهای آهن
pirosfer هسته مذاب مرکز کرهٔ زمین
piruhi=pirohu خوراکی که ازخمیرو پنیر و جعفری است در آب پخته شده روی آن روغن ریختهمیخورند
pirüpak تروتمیز ، پاك وتمیز ، بدون لك
pirzola کتلت دستهدار
pis کثیف ، بد ، نامطلوب ، نجس ، مردار
pisboğaz بد شکم ، اکول ، پرخور
pisboğazlık پرخوری ، بدشکمی
pisi پیشی(گربه بزبان بچه)
pisibalığı نوعی ماهی سفید پهن کوچك باندازه ماهی سیم (pleuronectes plattesa)
pisipisi ــ پیشی پیشی(گربه بزبان بچه) ۲ــ پیش پیش نداملای صدا کردن گربه
pisipisine ناحا ، ناحق ، بیخودی ، بیخود و بی جهت
pisipisiotu نوعی جو وحشی که قابل خوردن انسان یا حیوان نمیباشد سنبلة الفار
piskopos سقفی که ریاست اموردینی نقطهای را داشته باشد
piskoposluk کاریامحل کار یا اداره کار ، کشیش کاتولیك که رئیس دینی نك منطقه باشد
pislemek نجس کردن ، کثیف کردن ، کثافت کردن، بیشتردرمورد کثافت حیوانات گفته میشود
pislenmek کثیف شدن ، نجس شدن ، آلوده شدن
pisletmek کثیف کردن، نجس کردن،خراب کردن کاری ، خرابی بالا آوردن
pislik کثافت ، نجاست ، غایط انسان یا حیوان
pist ۱ـ پیشت اکه برای راندن گربه گفتهمیشود ۲ـ میدان صاف که برای بازی یارقص یا فرودآمدن طیاره ساخته شدهباشد،پیست
piston ۱ـ پیستون ۲ـ (مج) پارتی ، کس و کار ، آدم با نفوذ در امور ادارات وغیره
pişdar رهبر ، پیشوا
pişeğen=pişek پزا ، زودپز
pişekâr عنوان یکی از بازیگران در نمایشهای دوره گردی آنکه نمایش را افتتاح میکند
pişik عرق سوز یا سوختگی یا قرمزی که در لای کشالهپا یا زیربغل دراثر گرما حاصل میشود
pişim طرز پختن
pişirici ۱ـ پزنده ۲ـ شاطر نانوائی
pişirim=pişirimlik مقداری که دریك دفعه پخته میشود ، پخت
pişirmek ۱ـ پختن ۲ـ (مج)پختهشدن در کار یا درس یعنی خوب حاضر کردن ۳ ـ (مج) پخت و پز کردن ، هلاقه،صمیمیت پیدا کردن
pişirtmek پخته کردن توسط دیگری ، پزاندن
pişkin ۱ـ خوب پختهشده ،برشته ۲ـ (مج) پررو ، بیعار
pişkinlik ۱ـ خوب پخته شدن ۲ـ

بیمورد کردن

piyazlamak ۱ـ گوشت را لای پیاز و ادویه جات‌گذاردن تانرم وبرای پختن حاضر شود ۲ ـ (عو) چاخان کردن ، زیادی تعریف بیخود کردن

piyes داستان نمایشی یااثر نویسنده‌تأتر یا نمایش

piyore پیوره ، التهاب‌گوشتهای‌دندان ، تولید چرك در لثه‌های دندان که سبب فساد وخرابی‌ریشه‌وسستی‌آن میشود

plaj پلاژ ، ساحل دریاکه مسطح وهموار باشد

plak صفحه‌گرامافون

plaka لوحه نمره ماشین ،پلاك یا نمره ماشین

plan پلان ، نقشه ، طرح ، برنامه ، پروگرام

plançete آلتی‌کوچك ازتخته‌که برای نقشه‌کشی جغرافیائی بکار میرود

planlama طرح ریزی ، طرح برنامه ، برنامه ریزی

planlamak کاری را تحت برنامه یا پروگرام درآوردن ، نقشه‌کشیدن برای انجام‌کاری

planlı با نقشه ، با حساب ، شخص منظم ودقیق که‌کارش‌طبق برنامه میباشد

planör طیاره بدون موتور ، هواپیمای بی‌موتور

planörcü خلبان هواپیمای بی موتور

planya رنده درازنجاری

plasman سرمایه‌گذاری ، فروش ، بکار انداختن سرمایه

plaster چسب مرهم داری که‌روی زخم می‌چسبانند

plastik ۱ـ هنرهای زیبا مربوط به مجسمه سازی و نقاشی ۲ـمواد

پرروئی

pişman پشیمان ، نادم

pişmaniye پشمك

pişmanlık پشیمانی ، ندامت

pişmek ۱ـ پختن ، پخته شدن ۲ـ کامل وباتجربه شدن ، دنیا دیده شدن ۳ـ سوختن قرمز شدن یا عرقسوزشدن لای‌کشاله پا یا زیر بغل بچه یا بزرگ

pişti نوعی بازی ورق

piştov پیشتو ، نوعی هفت‌تیر

piyade ۱ـ پیاده‌نظام ۲ـ مهره‌های پیاده دربازی شطرنج ۳ـنوعی قایق‌سبك دوپاروئی

piyango بخت‌آزمائی ، لاطاری

piyango çekimi قرعه‌کشی بلیطهای بخت آزمائی ، قرعه‌کشی لاطاری

piyango çekmek قرعه‌کشیدن

piyanist پیانیست ، پیانوزن ، متخصص

piyano پیانو

piyasa ۱ـ بازار ۲ـآفتابی شدن ، بمیدان درآمدن ، گردش کردن ۳ـ مظنه بازار

piyasaya düşmek به‌بازارافتادن در مورد زنی‌گفته‌میشود‌که باهمه‌کس لاس بزند و بزبانها بیفتد

piyata دوری ، دیس‌نهارخوری

piyaz ۱ـپیازوجعفری خردکرده‌که پای کباب یاماهی سرخ کرده میریزند ۲ـ لوبیای پخته‌شده‌که روی آن روغن زیتون وسرکه و پیاز خرد کرده ریخته میشود ۳ ـ (عو) هندوانه زیر بغل کسی دادن ، تعریف‌وتمجید کردن،چاخان کردن

piyazcı ۱ـکسی که‌خوراك لوبیای پخته که پیازوجعفری روی آن ریخته شده‌میفروشد ۲ـ (عو) چاخان کردن تمجید و تعریف زیادی

شیمیائی آلی که در تحت فشار و حرارت بهاشکال مختلف در آورده میشود

plastron سپر چرمی که در موقع شمشیر بازی بهسینه میگذارند

platerina نوعی ماهی شبیه ماهی کفال

platform ۱ـ تخته سنگ مسطحی که در اثر جزر و مد دریا بوجود می آید ۲ـ جای بلندی که روی آن ایستاده سخن رانی میکنند ۳ـ خط مشی سیاسی ۴ـ سکوی بارانداز یا مسافری در راه آهن و غیره . پلاتفرم

platin پلاتین . فلز قیمتی تیره تر از نقره که از تمام فلزات سنگین تر و سخت تر است وزن مخصوص آن ۲۱/۴ میباشد

Platon افلاطون

platonik عشقی که در آن طلب معشوق موجود نیست . عشق خیالی که طالب وصل نباشد . خیالی . لفظی غیر عملی

plazma قسمت آبکی خون

plebisit مراجعه به آراء عمومی اهالی در مورد یك موضوع معین

pleistosen شروع دوره چهارم زمین شناسی

pli ۱ـ چین . شکن . خم ۲ـ چین دار

pliyosen دوره یکی از ادوار زمین شناسی که مصادف با قسمت دوم دوره سوم زمین شناسی میباشد که بین میوسن و پلهایستوسن قرار دارد

plutokrasi شکلی از حکومت که در دست طبقه اغنیاء باشد

plutonyum نوعی فلز رادیو اکتیودار

Plüton یك ستاره کوچك از منظومه شمسی که در سال ۱۹۳۰ کشف شده که از نپتون دورتر میباشد

podüsüet = süet جیر . چرم جیر

pof صدای «پف» . صدای چیز نرم یاسبکی که بزمین افتد

pofurdamak صدای «پف» با آه در آوردن

poğaça نوعی نان خمیری که توی مایه آن ماست و روغن میریزند و در فر می پزند قدری نمك دار و برشته است . نوعی کلوچه

pohpoh مدح و ثنا . به به گفتن . تعریف کردن

pohpohlamak به به گفتن . تعریف و تمجید کردن

poker پوکر . نوعی بازی ورق

polarizasyon (فیز) ۱ـ پولاریزاسیون . استقطاب (حالت ویژهٔ جسمی نسبت به قطبهای مثبت یا منفی) ۲ـ (م شدن شدت جریان پیل در اثر عکس العمل شیمیائی و داخلی ۳ـ قطب گیری یا نقطب نور

polemik مشاجره یا منازعه قلمی . جدل

poliçe ۱ـ بیمه نامه ۲ـ برات بانکی

polifoni بسیصدائی . چند صدائی

poligon ۱ـ کثیرالاضلاع ۲ـ جائیکه در آنجا تعلیم تیراندازی داده میشود

poliklinik پلی کلینیك . جائی که در آنجا به امراض مختلفه رسیدگی میکنند محکمه عمومی طبی

polip ۱ـ گوشت زیادی بینی . پولیپ ۲ـ اسم عمومی تیرهٔ مرجان و اختاپوت یا اختپوت

polis پلیس . مامورین انتظامی شهربانی اداره پلیس شهربانی

politeizm مذهبی که به کثرت خدایان معتقد باشد . مذهب ارباب انواع شرك

politika ۱ـ سیاست . امور سیاسی . طرز

اداره امـور سیاسی ۲ـ (مج) برای‌محبوب‌شدن‌یا به‌مقصدرسیدن، طرفداری کردن‌یا تعریف و تمجید کردن نقاط ضعف طرف مقابل

politikacı سیاستمدار ، سیاس ، باسیاست

poliyester یك ماده شیمیائی که برای محافظت تختـه روی آن مالیـده میشود

polka نوعی‌رقص‌روسی‌و آهنگ مخصوص آن

polo چوگان ، چوگان بازی

Polonez لهستانی

Pomak نام‌طایفه‌ای ازمسلمانان‌بلغارستان

Pomakça زبان طایفه‌پوماك

pomat مرهم ، پوماد

pompa پمپ ، تلمبه

pompalamak تلمبه زدن

pompon منگوله کوچك ازپشم یا ابریشم وغیره ،گل کلاه ،گل کفش

ponje حریرچینی ، حریرهندی

ponton کرجی ته‌پهن دارای جرثقیل که بـرای بیرون آوردن کشتی‌های غرق شده بکارمیرود

ponza نوعی سنگ سمباده که برای‌پاك کردن وجلادادن بکارمیرود

poplin نوعی پارچه کتنواری که تارآن ابریشم وپودآن پشم تابیده‌است

popo ماتحت بچه بزبان بچگانه

porfir سنگ‌سماق ، رخام سماقی

pornografi مطالعه درادبیات رکیك و مستهجن ، شرح فواحش

porselen ظروف‌چینی یا فغفوری

porsiyon مقداری ازغذاکه درمهمانخانه به یکنفرمیدهند ، پرس

porsuk ۱ـ‌چین‌وچروك‌دار، چروك ۲ـ گورکن

porsuk ağacı گیاهی زینتی که دارای بـرگهـای شبیه سوزن است و در زمستان و تابستان‌سبز است ، نوعی کاج جنگلی

porsumak = pörsümek چروك‌شدن ، چین وچروك یافتن

portakal پرتقال

portakallık باغ پرتقال ، نارنجستان

portakal şurubu شربت پرتقال

portatif دستگاه یا آلتی که‌قابل حمل‌و نقل‌باشد ، سفری

porte ۱ـ درجه وسعت ، میدان عمل ، میزان اهمیت ۲ ـ (موز) پنج خط موازی که برای نوشتن نت موزیك بکارمیرود

porter عکس ، تمثال ،شمائل ، تصویر

portmanto رخت‌آویز ،جالباسی‌دیواری ، جای رختی

posa تفاله

posbıyık سبیل‌کلفت

post پوست حیوان ، (مج) مقام شیخ در طریقت ، (مج) مقام ، منصب . (مج) جان (در مورد **postukurtarmak** یعنی جان رابسلامت‌دربردن استعمال‌میشود)

posta ۱ـ اداره پست ۲ـ دسته‌ای از افراد چهار ، پنج نفـری ۳ـ سفر ، دفعه ، مرتبه

postacı پستچی ، مأمورپست ، نامه‌رسان پست

postal پوتین ضخیم سربازی

postalamak به‌پست دادن نامه ، پست کردن

postane پستخانه ، اداره پست

postnişin شیخ‌خانقاه ، پیرطریقت

postrestant پست رسانت، نامه یاپاکت پستی که‌بجای‌آدرس‌طرف به‌آدرس پستخانه محل فرستاده میشود که صاحب نامـه آن را از پستخانـه دریافت دارد

postulat (منط) اصل مسلم ، فرض اصل موضوع

pot ۱ــ قایق یا کرجی کوچکی که ازچوب درست میکنند برای گذشتن از یك‌طرف به دیگر رودخانه ۲ــ چین یا چروك لباس‌چین خوردگی، کیس

pota بوته ذوب فلز

potansiyel پتانسیل،اختلاف سطح الکتریکی ، قوه موجوده مخفی موجود بالقوه ، عامل بالقوه

potas پتاس ، جوهرقلیا ، نمك قلیا

potasyom جسمی است‌جامد نرم‌وسبك و سفید مانند سدیم بوزن مخصوص ۰/۸۷ ،وزن‌اتمی‌آن ۳۹/۱۰ در ۶۲/۵درجه‌حرارت گداخته‌میشود

potin=fotin پوطین ، کفشی که ازغوزك پا بالاتر بوده ازجلوبند یا دگمه یا از دوطرف کش یا لاستیك‌دارد

potlaç ضیافت یا مجالس جشن و نهار خوری که بزرگان در قدیم برپا میکردندبرای‌اینکه درمیان‌مردم مشهور وسرشناس شوند

potrak لباس یا پارچه پرچین وچروك کیس ، چین وچروك

potrel تیرهای آهنی بشکل«I» که دربناها بکاربرده میشود

potuk ۱ــ پرچین وگشاد ۲ــ بچه شتر، کره شتر

potur ۱ــ پرچین . چین‌لباس ۲ــ چین وچروك ۳ ــ نوعی شلوار مردانه که‌پاچه‌های آن تنگ‌وپشت آن چین‌داشته باشد

poyra توپی وسط چرخ گاری وودرشکه که دارای سوراخهائی است و سر پره‌های چرخ را در خود نگاه میدارد،توپی چرخ

poyraz ۱ــ سمت شمال شرقی ۲ــ بادی که از شمال شرقی میوزد

poyrazlamak وزیدن‌باد ازسمت شمال شرقی

poz ۱ــ پز (درعکاسی) طرزایستادن در موقع‌عکسبرداری ۲ــ مدتی که عدسی قوطی عکاسی برای عکس برداری بازمیماند ، فاصله زمان درعکس برداری

Pozitif ۱ــ مثبت ۲ــ بالاترازصفر (فیز) (ریض)

pozitivizm فلسفه‌ای که متکی‌براساس‌های مثبت میباشد، مکتبی که ازطرف اگست‌کنت شروع شده

poz vermek ۱ــ پزدادن،خود راگرفتن ۲ــ درموقع عکسبرداری خود را مرتب نگاه داشتن

pöç استخوان‌منتهی‌الیه ستون فقرات

pöf اه، پف ، صدائی که نفرت یاانزجار رانشان میدهد

pörsümek شل‌شدن وآویزان شدن گوشتهای بدن

pösteki پوست گوسفند وبز ، تخته پوست

pösteki saydırmak کاربیشتر از ظرفیت به‌کسی بار کردن

pöstekisini sermek کسی را زیاد کتك زدن ، پوست از کله کسی کندن ، پوست‌کسی راکندن یعنی زیاد کتك زدن

prafa نوعی بازی ورق‌که با ۳۲ ورقو سه‌نفر بازی می‌کنند

pragmacılık (فل) منسوب به فلسفه عملی ، اصالت عملی ، عقیده به‌اینکه هر گفته‌وعقیده‌باید نتیجه عملی برای انسان داشته باشد وگرنه ارزشی ندارد

pranga زنجیرسنگینی که درسابق به‌پای محکومین جنائی می‌بستند

pratik عملی ، قابل عمل ،سودمند ، قابل

استفاده

prekambriyum علم وضعیت وشکل زمین مربوط به دوره قشر اولیه آن

prens شاهزاده، پرنس

prenses ملکه ، پرنسس ، شاهزاده خانم

prensip پرنسیپ ، اصل قاعده ، قاعده اصلی

prenslik شاهزاده نشین ، شاهزادگی

prese آلت فشاردادن

prevantoryum استراحت‌گاه وحفظ از بیماری و تقویت اشخاص ضعیف که مستعد مریض شدن هستند

prim ۱ـ حق‌بیمه ۲ـ پاداش ۳ـ سود سهام

primadonna زن‌آوازه خوان اصلی اپرا

priz پریز ، سوراخ جای برق که دوشاخه برق رابه‌آن فرومیکنند

prizma (هن)منشور

problem مسئله، اشکال

profesör استاد دانشگاه

profesyonel حرفه‌ای، پیشه‌ای ، کسی که کار یا هنری را شغل اعاشه خود قرارداده

profil نیمرخ ، شکل نیمرخ‌هرچیزی

program پروگرام، برنامه

programcı مأمور تهیه برنامه رادیو یا تلویزیون

programlamak تحت‌پروگرام یابرنامه در آوردن ، تحت نظم وترتیب صحیح درآوردن

programlı باپروگرام منظم ، مطابق برنامه

proje طرح، پروژه

projeksiyon ۱ـ (هن) مرتسم، تصویر درسطح ۲ـ با نورافکن عکس یا نقشی را روی پرده یادیوار منعکس کردن

projektör نورافکن

proletarya طبقه کارگر ،رنجبر

proleter رنجبر ، کارگر

prolog مقدمه ، قسمت اول رمان یاپیس که درآن وقایعی اتفاقمی‌افتدکه مقدم بروقایع‌اصل‌موضوع باشد

propaganda پروپاگاند ، تبلیغات ، تلقینات

propagandacı تبلیغاتچی ، کسی که پروپاگاندکند

prosodi ۱ـ تلفظ کلمات بنابرلهجه و مقداروميزان ۲ـ تطبیق‌کلمات با موسیقی وموسیقی با کلمات

prospektüs صورت قیمت اجناس یك دکان یامؤسسه

prostat پروستات، غده‌وذی

protaktinyum فلزی ازگروه‌آکتینیت که دارای رادیوآکتیومیباشد

protein پروتئین، ماده‌آلبومینی

Protestan پروتستانت‌مذهب یا شعبه‌ای‌از دین‌مسیحی

protesto اعتراض

protez (طب) ساختن عضومفقود بدن، عضوساخته شده یا مصنوعی

protojin نوعی سنگ گرانیت که‌درکوههای آلپ یافت میشود

protokol صورتمجلس ، پروتکل ، تشریفات‌رسمی سیاسی‌صورت‌جلسه مذاکرات‌سیاسی‌یا دیپلماسی‌آداب ورسوم تشریفات دیپلماسی

proton (شیم)قسمت مرکزی اتم که‌حامل بار مثبت الکتریسیته میباشد ، پروتون

Protoplazma پرتوپلاسم ،ماده آلبومینی سیال وبیرنگ‌سلولهای گیاهی وجانوری

prova ۱ـ امتحان یا پروب‌لباس ۲ـ نمونه چاپ که از حروفچین تهیه می کنند

pruva قسمت جلوی کشتی
psikanaliz طریقه‌ای از تداوی روحی که طبیب روانشناس بوسیله آن خاطره وخیالهای روانی را که در تحت شعور پنهان است بامذاکره و بیان به‌عرصه شعور درآورده با تجزیه‌و تحلیل نمودن آنها مریض را از گرفتاری و عقده روحی راحت و مداوا مینماید
psikiyatr طبیب روانشناس ، طبیب امراض دماغی
psikiyatri طبابت روحی یا روانی یا دماغی
psikolog روانشناس
psikoloji روانشناسی ، معرفت‌النفس
psikopat مریض روحی ، دیوانه
psikoz عنوان عمومی امراض روحی یا دماغی یا روانی
psişiatri=psikiyatri طبابت روحی یا روانی یا دماغی
puan=puvan ۱ـ نقطه ۲ـ نمره یا واحدارزشی که برای خوب یا بد بودن چیزی یا کسی داده‌میشود
puding ۱ـ شفته طبیعی ، توده یا تخته سنگی که بطور طبیعی از جوش خوردن وچسبیدن‌ریگها یا سنگ ریزه‌ها بوجود میاید ۲ـ نوعی خوراك نرم‌که با آردبرنج وتخم مرغ‌وچیزهای‌دیگردرست‌میکنند، نوعی خوراك شیرین
pudra پودر ،گرد،سفیداب
pudralamak پودر زدن
pudralık جا پودری
pudra-şeker شکرسائیده شده ،گردشکر
Puf پف ، چیز نرم‌که پف‌کرده یا بالا آمده یاباد کرده‌باشدمانندبالش‌یا چیزهای خمیری‌که پف‌کرده‌باشد
pufböreği نوعی نان‌گرد کوچك که لای آن قیمه یا پنیر گذارده درروغن سرخ‌میکنند که روی‌آن پف کرده بادمیکند
pufla ۱ـ مرغی‌که درنزدیك قطب شمال زندگی میکند وبرای پر نرم آن شکار میشود ۲ـ بالشی که از پر این‌مرغ پرشده باشد
puflamak صدای پف درآوردن ، نفس عمیق کشیدن و پف کردن
puhu نوعی جغد درشت
pul ۱ـ تمبرپست ۲ـ پولك ۳ـ فلس‌ماهی وغیره ۴ـ مهره‌تخته نرد ۵ ـ (قد) نوعی پول سیاه قدیمی
pulat=çelik فولاد ، پولاد
pulcu تمبرفروش، کسی که تمبرپست یا تمبر باطله‌خریدوفروش میکند
pulkanatlılar حشرات چهار بالی مانند پروانه که‌روی‌پرهای آنهاپولکهای ریزی مانندگرد موجود است
pullamak ۱ـ تمبر پست یاتمبر مالیاتی روی چیزی‌زدن ۲ـ پولك‌دوزی روی لباسها
pullu ۱ـ پولك‌دار ۲ـ تمبردار
pulluk گاوآهن‌دستی
pulsuz ۱ـ بدون تمبر ۲ـ بدون پولك ۳ـ بی‌پول ، فقیر
puluç عنین ،کسی که قدرت مردی ندارد
punç چای یا شربت‌آبلیموی‌گرم‌که با کنیاك یامشروب رم مخلوط باشد
punt ۱ـ چیزی که درست بموقع‌خودباشد ۲ـ وضعیت ، موقعیت
punto پونت ، پنت ، اندازه حروفات در اصطلاح حروفچینی
pupa ۱ـ دنباله یا پشت‌کشتی ۲ـعقب، پشت، عقب سر
puro سیگاربرگی
pus ۱ـ مه‌خفیف،گرد وغبار ۲ـگردیا

طبقه‌سفید نازکی که روی برگهای انگور و میوه‌های دیگر پوشیده میشود ۳ـ خزه‌ای که روی‌تنه یا شاخه‌های‌درختان‌سبزمیشود ۴ـ پوسته یا پوست نازکی که گاهی در نوك پستان پیدا میشود ۵ـ انگشت‌یااینچ(واحداندازه طول) (مأخوذ ازفرانسه)

pusat (قد) نوعی‌آلت جنگ

puset کالسکه کوچك‌دستی بچه

pusla = pusula قطب‌نما ، قبله‌نما

puslanmak بخار گرفته ، بخارزدگی یا غبار گرفتن یا تیره شدن‌روی‌شیشه پنجره و غیره

puslu بخار زده ، بخاردار ، مه‌آلود ، تیره ، تار ، غبار گرفته

pusmak ساکت شدن ، بی‌صدا شدن ، ازترس زبان را کوتاه کردن ، در گوشه‌ای خزیدن یاپنهان شدن

pusu کمینگاه

pusu kurmak در کمین نشستن ، پنهان شدن برای حمله ویاهجوم

pusula ۱ـ قطب‌نما ، قبله‌نما ۲ـ نوشته یا یادداشتی که روی‌کاغذ کوچکی نوشته شود ، تکه کوچکی ازکاغذ برای نوشتن یا یادداشت‌کردن

puşt مرد مفعول ، کونی

puştluk (عو) بی‌شرفی،بی‌ناموسی ، دروغگـو ، نامردی ، مفعـول یا کونی بودن

put ۱ـ بت ۲ـ خاج ، صلیب

putlaştırmak بحال پرستش درآوردن ، بصورت بت درآوردن ، زیادمدح کردن‌وبالا بردن، دراحترام غلو کردن

putperest بت پرست

putrel تیرآهنی که درطول خط راه‌آهن نصب میشود یا تیر آهنی کـه در ساختمانها بکارمیرود

puvan ۱ـ نقطه ۲ـ نمره یاواحدارزشی که برای‌خوب یا بد بـودن کسی یا چیزی داده میشود

puvanlamak نمره دادن به‌کاغذهای امتحانات

püflemek = üflemek فوت کردن ، پف کردن

püfür püfür صدای وزیدن نسیم ملایم یا خنك

pülverizatör آلت پاشیدن مایعات‌مانند عطرپاش یا سمپاش

pünez = raptiye پونز

pürçek ۱ـ چین، چروك ۲ـ چین وخم موی سر

pürçeklenmek چین‌وچروك خوردن ، کیس برداشتن لباس ، لوله شدن یا چین‌وخم‌پیدا کردن موی سر

püre سیب زمینی پخته یا هویج وغیره که له شده باشد، پوره

pürtük برآمدگی کوچك و سخت‌یاخشن که روی پوست بدن یاروی‌پارچه باشد

pürüz ۱ـ پرز ، برآمدگی کوچك ، کرك پارچه ۲ـ مانع ، اشکال

pürürzlü ۱ـ پرزدار ۲ـ اشکال‌دار ، پراشکال

pürüzsüz ۱ـ بدون‌پرز، صاف ۲ـ بدون اشکال و مانع ، بی زحمت ، بی‌ـ اشکال

püskül منگوله

püsküllü منگوله‌دار

püskürgeç آلت پاشیدن مایعات

püskürme ۱ـ عمل‌گرد پاشی یا مایع پاشی ۲ـ پاشیدنی ، پاشیده‌شده ۳ـ عمل‌بیرون پاشیدن موادمذابه ازدهانه‌کوه‌آتشفشان

püskürmek پاشیدن

بیرون پاشیده

püskürük مواد خارج شده ازدهانه کوه‌آتشفشان

püsür (عو) همیشه این دوکلمه با هم استعمال‌میشوند، (**bok püsür**) یعنی چـرت وپرت ، خرت‌وپرت، مزخرف ، زرت و زبیل

pütür pütür حالت پوست بدن ، بخصوص پوست‌دست که خشن یازبرمیشود

püskürtmek ۱ـ عمل‌پاشیدن‌را انجام دادن ۲ـ (نـظ) عقب زدن یـا گریزاندن افراد دشمن ، مغلوب کردن ۳ـ آب یا چیز مایع یا گـرد مانند را از دهـان بیرون پاشیدن

püskürtü مواد مذابه‌که ازدهانه‌کوه آتشفشان بیرون‌می‌ریزد، ازدهان

R

R, r ر ، بیست‌ویکمین حرف‌الفبای ترکی
Rab رب ، پروردگار ، خدا
rabbanî ربانی ، خدائی
rabıt ربط ، علاقه ، بستگی
rabıta رابطه، علاقه
rabıtalı ۱ــ مربوط، رابطه‌دار ، با ربط ۲ــ موقر ، منظم
rabıtasız ۱ـ بی‌نظم ، نامرتب ۲ــ نامربوط ، بی‌ربط
rabıt sıygası صیغه ربط، حرف ربط
raca راجه هندی ، مقامی پائین‌تر از مهاراجه در هندوستان
raci راجع ، مربوط
racon (عو) پز ، خودنمائی
radar رادار ، این کلمه از ترکیب حروف اولیه چهار کلمه انگلیسی تشکیل شده وعبارت است ازیك دستگاه تفتیش الکترونیکی که میتواند با ارسال‌ستونی ازامواج رادیوئی قوی ماوراء بلند وبرگشت‌آن با حساب کردن زمان انعکاس آن فاصله ، وضعیت و جهت حرکت هرشیئی که در مسیر آن ستون از امواج قرارداشته باشدبدون‌اینکه تاریکی یا ابر یاطوفان مانع کار آن باشد تعیین نماید

radde ۱ـ درجه ، مرتبه ، راده ۲ـ در اطرف ، درحدود
radikal اساسی ، اصولی ، مربوط به‌ریشه و پی وبنیان
radikalizm طرفدار اصلاحات اساسی‌واصولی
radon (شیم) گازی که در نتیجه تحلیل رادیوم بوجود می‌آید
radyasyon تشعشع ، نورافکنی
radyatör رادیاتور
radyo رادیو
radyoaktif رادیو آکتیو ، جسمی که دارای خاصیت رادیو آکتیویته یا تشعشعات اتمی باشد
radyoaktivite رادیوآکتیویته ، خاصیتی که بعضی اجسام از قبیل رادیوم و غیره دارند و شعاعی میدهند که دارای آثارفیزیکی وفیزیولوژیك است
radyocu رادیو ساز ، تعمیر کار رادیو ، مامور فنی اداره رادیو
radyoelektrik رادیو الکتریك ، قسمتی ازعلم فیزیك که درموضوع امواج بی سیم بحث میکند
radyoevi اداره رادیو که ازآنجا سخن

ragbet رغبت ، میل ، آرزو ، طلب
rağbetli رغبت کرده شده ، مورد رغبت ، مطلوب
rağbetsiz چیزی که رغبت و میل نسبت بهآن نباشد ، نامطلوب
rağmen رغماً، علیرغم، برخلاف، برعکس
rahat راحت ، آسان
rahatlık راحتی ، آسایش
rahatsız ۱ ـ ناراحت ۲ ـ مریض ، بیمار ، کسل ، ناخوش
rahatsızlanmak مریض یا بیمار شدن
rahatsızlık ۱ ـ عدم راحتی ۲ ـ کسالت، مریضی ، ناخوشی
rahibe مونث راهب ، زن دیرنشین
rahim رحم ، زهدان زن ، بچه دان زن
rahip راهب ، پارسا و عابد
rahle رحله ، رحل ، میز کوچك که از دو تخته چپ و راست وصل بهم درست شده روی آن قرآن و یا کتاب میخوانند
rahmet رحمت ، احسان ، بخشایش (مج) باران
rahmetli=rahmetlik مرحوم ، مغفور
rahne رخنه ، سوراخ ، شکاف
raht رخت، جامه ، لوازم زین اسب
rahvan رهوار ، اسب یاشتر خوش راه و تندرو، اینطرز راه رفتن حیوان
rakam رقم ، عدد
raket راکت ، آلتی که در بازی تنیس بدست میگیرند و توپ را با آن میزنند
rakı عرق مخصوصی که در ترکیه میسازند ، عرقی که از انگور یا انجیر یا آلو درست میکنند
rakım=kot ارتفاع زمین از سطح دریا
rakıs ۱ ـ رقص ۲ ـ(فیز) حرکت پاندول یا لنگر ساعت و غیره
rakik رقیق، نازك، (مج) مهربان ، دل رحم

براکتی میشود
radyofonik ۱ ـ صدائی که از پشت میکروفن رادیو مطلوب و خوب بگوش برسد، صدای مناسب پخش از رادیو ۲ ـ مربوط به صدای رادیو
radyografı رادیوگرافی ، پرتونگاری
radyogram تلگرافی که با بی سیم مخابره شده باشد و کاغذی که این تلگراف روی آن نوشته میشود
radyoskopi رادیو سکوپی ، پرتو بینی
radyotelefon مکالمه تلفنی با بی سیم ، تلفون بیسیم
radyotelegraf تلگراف بوسیله دستگاه بیسیم ، تلگراف بیسیم
radyoterapi تداوی بوسیله رایون ایکس (معالجه با پرتو مجهول)
radyum رادیوم، فلزی است که در ۱۸۹۸ توسط مادام کوری وشوهرش کشف شده. جسمی‌است سفید و درخشان شبیه نمك کوبیده در تاریکی میدرخشد و تولید حرارت میکند، وزن اتمی آن ۲۲۶ ، درحرارت ۷۰۰ درجه ذوب میشود
raf رف ، قفسه
rafadan (yumurta) تخم مرغ نیم بند
rafa koymak از سر باز کردن ، اهمال کردن ، سرش را به سقف بستن
Rafızi فرقه رافضی ، گروهی از شیعه که بازیدبن علی‌بن حسین بیعت کردند و بعد بیعت را شکستند و او را ترك کردند اهل تسنن تمام فرق شیعه را رافضه و پیروان این مذهب را رافضی میگویند زیرا که شیعه خلافت سه‌خلیفه اول را رفض و رد کردند
rafineri تصفیه خانه نفت و شکر و غیره

rakip رقیب ، هریك از دو نفری که با هم رقابت میکنند
rakit راکد، ثابت مانده ، آب آرام ، بی‌حرکت ، ساکت ، ایستاده
rakkas رقاصك بالنگر ساعت
rakkase رقاصه ، زن رقص کننده
rakor بست لوله ، تکه‌ای که دو لوله را بهم وصل میکند
raksetmek رقصیدن ، رقص کردن
ram رام ، آرام
ramak رمق ، مقدار خیلی کم
ramak kalmak کم‌ماندن ، چیزی‌نماندن
ramazan ماه رمضان
ram etmek رام کردن
ram olmak رام شدن
rampa ۱ـ نزدیك شدن یا بهم رسیدن ، رسیدن کشتی به اسکله یا نزدیك شدن به هر چیز ۲ ـ قسمت بلندتر ازسطح جاده یا راه‌آهن، سکو ۳ـ سکو یا بارانداز در جلو انبارهای راه آهن ۴ـ (نظ) پایه یا پی زیر فوزه یا اسلحه‌های ضد هوائی
randevu وعده ملاقات ، راندوو
randevucu دلال محبت ، جاکش
randevu evi فاحشه خانه پنهانی
randıman نتیجه کار ، حاصل کار برگشت کار
ranza تختخواب دو یا سه طبقه‌ای در کشتی یا زندان یـا خوابگاه دانشجویان شبانه روزی
rapor گزارش ، راپورت ، گواهی
raportör گزارش دهنده ، مخبر کمیسیون و غیره
rapsodi آهنگ ساخته شده از قطعات موسیقی مردم
raptiye پونز
rasat نگهبانی ، رصد ، ترصد ، نظاره
rasathane رصد خانه ، محلی که با تلسکوپ یا آلات مخصوص دیگر ستارگان را نظاره میکنند
rasıt رصد بان ، نظاره کننده ، مراقبت کننده
raspa لیسه یا تیغه که نجارها یا نقاشها با آن زنگار یا رنگهای روی تخته وآهن‌راتراشیده‌پاك‌میکنند، تیغه لیسه‌کاری
rast نام آهنگی در موسیقی شرقی
rastgele ۱ـ تصادفی، اتفاقی، بدون‌انتخاب، هرچه پیش آید ۲ـ خدا کارت را راست بیاورد ، خدا قوت
rast gelmek برخوردن ، به شانس انسان افتادن ، اصابت کردن ، جور آمـدن ، بهم رسیدن ، بـهم راست آمدن
rast getirmek راست آوردن ، جور کردن، جورآوردن، به‌هدف زدن
rast gitmek جورآمدن، راست‌آمدن‌کار
rastık وسمه ، سورمه ابرو، رنگ‌سیاه که زنها به ابرو یا موی سر میمالند
rastlamak برخوردن ، اصابت‌کردن ، بهم رسیدن
rastlanmak تصادف کردن، راست‌آمدن ، دیده شدن ، برخوردن به چیزی
rastlantı تصادف ، برخورد
rastlaşmak بهم برخوردن ، بهم‌رسیدن ، همدیگر را دیدن
rastlatmak بهم جورآوردن، مصادف‌کردن
rasyonel معقول ، از روی حساب ، منطقی
raşe رعشه
raşi راشی، رشوه دهنده ، رشوه ده
raşitizm بیماری نرمی استخوان‌که بیشتر در کودکان فقیر که غذای کافی نمیخورند و ویتامین لازم به‌بدن آنها نمیرسد
rât = râd = gökgürültüsü رعد ،

فرش ابر
ratanya ریشه گیاهی به نام سیاه گندم که درطب برای بند آوردن اسهال بکار میرود
ratıp مرطوب ، نمناك
ravent راوند ، ریوند ، بیخ ریواس که درطب بکار میرود
ravi روایت کننده ، راوی
ravnt دور ، دست (دربوکس بازی)
ravza باغ ، باغچه ، گلستان ، روضه
ray ریل ، خط آهن
rayet رایت ، پرچم ، بیرق
rayiç رایج
rayiha رایحه، بو ، بوی
razakı انگور رازقی ، انگور سفید درشت پوست کلفت دانه‌دار ، انگور ریش بابا
razı راضی ، خوشنود ، خرسند
raziyane (طب) رازیانه ، بادیانه
realite حقیقت ، واقع ، واقعیت
realizm مسلك حقیقیون ، اهل واقع
reasürans عملی که بوسیله‌آن شرکت بیمه‌ای پس از بیمه کردن چیزی قسمتی ازآن چیزرا برای تأمین ضرر احتمالی خود در شرکت بیمه دیگری بیمه مینماید
reaya (قد) رعایا ، رعیت‌ها ، رعایای غیرمسلمان در زمان عثمانیها
rebap رباب ، نام یکی ازآلات موسیقی قدیم شبیهٔ کمانچه که فقط دوسیم دارد و بوسیله آرشه یا کمانه نواخته میشود
rebiyülâhir ربیع‌الاخر یا ربیع‌الثانی ، ماه چهارم تقویم قمری
rebiyülevvel ربیع‌الاول ، ماه سوم تقویم قمری
recep رجب، ماه هفتم تقویم قمری
recim رجم ، سنگسار کردن ، سنگ زدن
recüliyet رجولیت ، قوه مردانگی
reçel مربا
reçete نسخه حکیم
reçine سقز درختی ، صمغ درختی که به آرشه ویولن مالیده میشود که به نرمی روی سیمها حرکت کند
redaet رداءت، پستی ، تباهی ،
reddetmek رد کردن ، قبول نکردن
reddiye ردیه ، نوشته یا کتابی دایر بر رد دین یا عقیده و اعتقاد طرف مخالف
redif ۱ـ (قد) سرباز احتیاط ، سربازی که دوره سربازی خود را بپایان رسانیده مرخص میشود
۲ـ (ادب) درشعر کلمه یا هجائی که پس ازقافیه تکرار میشود
redingot ردنکت ، کت لباس رسمی دامن بلند جفت دگمه که پشت آن چاك دارد
reeskont عمل بانکها که عبارت است از نزول گرفتن از بانك دیگربرای سندی که هنوز وعده‌اش سرنرسیده باشد
refah رفاه ،آسایش، فراوانی
refakat رفاقت ، دوستی ، همراهی
referandum رفراندم ، مراجعه به‌آراء عمومی
refetmek رفع کردن ، از بین بردن
refik دوست ، رفیق
refika زوجه ، عیال
refleks رفلکس ، تکان یا حرکت خود بخودی‌وغیرارادی وغیراختیاری هریك از اعضاء بدن
reflektör نورافکن ، پرتو افکن ، آلت انعکاس نور
reform رفرم ، اصلاح ، تجدید ، تکمیل وتصحیح
regaip لیلة‌الرغائب ، شب جمعه اول‌ماه رجب که‌گویا درچنین شبی‌پیغمبر

اکرم در رحم مادر افتاده

regülatör رگولاتور ، تنظیم کننده ، ترتیب دهنده

rehavet رخاوت ، سستی

rehber رهبر ، پیشوا، مرشد ، سردسته ، راهنما

rehin رهن ،گروی ، آنچه در نزدکسی بعنوان رهن گذارده میشود

rehine شخصی که بعنوان رهن یا گرو نگاهداشته میشود

reis = başkan ۱ـ رئیس ۲ـ ناخدای کشتی کوچك

rejim ۱ـ رژیم ، طرز اداره یك کشور ۲ـ پرهیز درخوردن غذا

rejisör رژیسور ، کارگردان نمایش وسینما و تأتر

rejisörlük شغل رژیسوری یا کارگردانی

rekabet رقابت ، همچشمی

rekâket = kekemelik لکنت زبان ، زبان‌گرفتگی

rekât رکعت

reklam اعلان تجارتی ، رکلام

reklamcı مأمور یا صاحب مؤسسه پخش اعلانات تجارتی

rekolte مجموع محصولات زراعتی سالیانه

rekor بالاترین درجه پیروزی دریك رشته ورزشی یا چیز دیگر ، پیشی در مسابقه ، رکورد

rekor kırmak رکورد را شکستن،گذشتن ازبالاترین‌پیروزی‌قبلی‌درهرچیز

rektör رئیس دانشگاه

rektörlük ریاست دانشگاه

remel ۱ـ (ادب) یك بحر از عروض ، بحر رمل ۲ـ نام آهنگی است در موسیقی شرقی

remil رمل ، فال ، طالع‌بینی بوسیله ریك یا رمل

remiz رمز ، علامت ، ایماء ، اشاره

rencide رنجیده

rençper رنجبر ، دهقان ، زارع

rençperlik زراعت ، فلاحت ، کشاورزی

rende ۱ـ رنده‌نجاری ۲ـ رنده آشپزخانه که با آن پیاز وغیره را رنده‌میکنند

rendelemek رنده کردن

rendelenmek رنده شدن

rengârenk رنگارنگ ، دارای رنگهای مختلف

rengin رنگین ، رنگدار

renk رنگ

renkkörlüğü نوعی بیماری چشم که همه چیز را میبیند ولی‌رنگ را تشخیص نمیدهد

renkküre محیط قرمزخورشید ، طبقه هیدرژنی که کره خورشید را احاطه نموده

renklemek رنگ‌کردن ، رنگ زدن

renklenmek ۱ـ رنگی شدن ۲ـ رنگ بستن، رنگ برداشتن(مج) رنگ‌رو پیدا کردن

renkli رنگی ، رنگ‌دار

renkli işitme حالت روحی که با شنیدن صدا رنگ در نظر مجسم میشود

renkölçer (فیز) آلت‌اندازه‌گیری درجه یا میزان رنگ

renkseçmezlik نوعی بیماری چشم که نتیجه‌آن عدم‌تشخیص‌رنگ‌میباشد

renksiz بی‌رنگ ، بدون رنگ، غیررنگی

renkteşlik هم‌رنگ بودن

reosta آلت یا کلید برق که بوسیله‌آن مقاومت قوه برق را کم و زیاد میکند ، رئوستات

repertuvar رپرتوار ، مجموعه یا لیست نمایشهـای یك تأتـر ، صورت حاوی قطعات موسیقی که توسط یك ارکستر نواخته میشود

reprodüksiyon ن جهزی را از نو

تهیه کردن ، از نو تولید کردن
re'sen رأساً، شخصاً، مستقیماً ، مستقلاً
resepsiyon قبول ، قبول کردن ، ضیافت یا میهمانی رسمی
reseptör (فیز) گیرنده موج یا جریان الکتریك، گوشی، آخذه ، دستگاه گیرنده
resif رشته سنگهای آهکی که از رسوبات حیوانات مرجانی تشکیل شده و بیشتر در زمان جزر آب دریا بصورت برآمدگی از سطح آب دیده میشود
resim ۱ــ رسم ، عکس ، نقش ، نقاشی ۲ــ رژه ۳ــ مالیات ، رسوم
resimci عکاس ، معلم نقاشی ، نقاش
resim çekmek عکس برداشتن ، عکس گرفتن
resim çıkarmak عکس برداشتن ، عکس گرفتن
resim çıkartmak عکس برداری کردن
resimlemek بانشان دادن عکس یا نقشه موضوعی را تشریح و تفهیم کردن ، عکس‌دار کردن
resimli عکس‌دار ، نقشه‌دار
resimlik قاب عکس، جای عکس ، آلبوم
resital ۱ــ استماع یکنفر ساز زن یا موسیقی‌دان که یك ساز بزند ۲ــ کنسرت موسیقی
resmen رسماً
resmetmek رسم کردن ، عکس کشیدن ، نقشه یارسم کشیدن ، ترسیم کردن
resmî ۱ــ رسمی ۲ــ دولتی ۳ــ غیرخصوصی
resmilik رسمیت ، رسمی بودن
resmiyet رسمیت
ressam رسام ، نقاش ، نقشه کش
ressamlık نقاشی ، نقشه کشی
rest çekmek حرف قطعی و آخر را گفتن ، نوعی صورت کسی ایستادن ، واضحاً و بطور قطع حرف خود را گفتن (این کلمه از رست گفتن در بازی پوکر می‌آید)
restoran رستوران
restore تعمیر ، احیاء یا تجدید بنا ، برگشت دادن بنا بحالت اولیه
restore etmek بنائی را تعمیر کردن وبحالت اولیه درآوردن ، احیاء یا تجدید کردن بنای تاریخی و غیره
resul رسول ، پیغمبر کتاب‌دار ، پیغمبری که کتاب آسمانی می‌آورد
resülmal رأس‌المال ، سرمایه ، اصل‌مال ، پول یا قیمت اصلی
reşit رشید ، بالغ
ret رد ، قبول نکردن ، برگردانیدن
rötuş رتوش ، پرداخت کاری ، اصلاح یا پرداخت شیشه نقاشی که عکاس ها قبل از چاپ کردن عکس بعمل می‌آورند
reva روا ، بجا ، رایج ، جاری
revaç رواج ، در جریان داد وستد بودن پول و کالا
revani نوعی شیرینی که با مخلوط کردن آرد درشت و تخم‌مرغ ساخته در فرمیگذارند بعداً تکه تکه کرده روی آن شربت‌ریخته بجای دسر میخورند
revanş تلافی ، انتقام ، دست دوم بازی که برای طرف باخته مجدداً بازی میکنند
reverans تعظیم، خم شدن وتعظیم کردن بعنوان تشکر
revir اطاق مخصوصی که برای نگاهداری وخوابانیدن موقت بیمارهای سبك در سربازخانه یا محبس یا مدارس شبانه‌روزی تخصیص میدهند

revnak رونق ، تابش ، درخشش ، زیبائی
revolver رولور ، طپانچه ، ششلول
revü نمایش بازی‌ها ورقص‌ها که در صحنه انجام میشود
rey ۱ـ رای (درانتخابات) ۲ـ عقیده ، فکر
reyon قسمت‌های مختلف یك مغازه که درهر قسمت یا بخش آن نوع مخصوصی ازاشیاء به‌فروش‌میرود
rezalet افتضاح ، رسوائی ، بی‌آبروئی ، آبرو ریزی
rezalet çıkarmak افتضاح بالاآوردن ، سبب رسوائی وبی‌آبروئی شدن
reze ۱ـ رزه ، چفت رزه ۲ـ تراشه ریز نجاری
rezede (çiçeği) نوعی گیاه که ازگل آن رنگ‌زرد وازتخم‌آن روغن‌چراغ بدست میآید
rezelemek چفت ورزه‌انداختن، با چفت و رزه بستن درب
rezene (طب) رازیانه
rezervasyon تأمین جا دروسائط نقلیه یا هتل وغیره ، رزرو جا
rezil رسوا ، پست ، مفتضح ، بی‌آبرو
rezilce افتضاح‌آمیز ، رسوایانه ، بطور پست و زشت
rezillik پستی ، افتضاح، رسوائی، فضاحت
rezistans (فیز) مقاومت
rezonans (فیز) ارتعاش صدا ، طنین ، تموج صدا
rezüme=özet خلاصه
rıdvan ۱ـ رضوان ، بهشت ، جنت ۲ـ خوشنودی، رضامندی، قبول
rıfk رفق ، رفاقت ، ملایمت ، مدارا ، مهربانی، نیکوئی، لطف
rıh نوعی گرد یا ماسه رنگی که در سابق بجای کاغذ آب خشك کن برای خشك کردن مرکب یا جوهر بکار میرفته
rıhtım بارانداز، سد ساحل ، دیوار ساحلی دریا
rıza رضا ، رضایت
rıza göstermek راضی بودن
rızk رزق ، روزی
riayet ۱ـ رعایت ، حرمت ، احترام ۲ـ مهمانداری یا مهمان نوازی ۳ـ متابعت ، اطاعت ، ملاحظه
riayetkâr ملاحظه‌کار
riayetsizlik ۱ـ عدم حرمت ۲ـ عدم رعایت ، اطاعت‌نکردن ، ملاحظه نکردن ، بی‌ملاحظگی
rica خواهش ، تمنی ، استدعا ، رجاء
ricacı واسطه ، کارگشا ، کسی که برای دیگری خواهش و تمنی میکند
rical رجال ، بزرگان ، اعیان
ricat رجعت ، برگشت ، معاودت ، (نظ) عقب‌نشینی
rie=akciğer ریه ، جگرسفید
rih باد ، ریح
rihlet رحلت ، مردن
rika رقاع ، یکی از انواع خط عربی
rikkat ۱ـ رقت ، ظرافت ، نازکی ۲ـ رحم ، مروت ، رقت قلب
rimel وسمه یاسورمه روغنی که زنها به چشم و مژه میمالند ، ریمل
rina نوعی ماهی
ring رینگ یا عرصه یامیدان یاگود ومحل کشتی‌گیری یا بوکس بازی
ringa نوعی ماهی کوچك که در آبهای گرم زندگی میکند، ماهی‌دودی کوچك
rinoseros کرگدن
rint رند
risale رساله ، کتابچه ، نوشته
risk=riziko ریسك ، احتمال‌خطر ، دل بدریا زدن
ritim وزن ، سجع ، صدا یا حرکت منظم

rivayet روایت ، حکایت

riya ریاء دوروئی ، تظاهر ، سالوسی

riyakâr ریاکار ، دورو ، متظاهر ، سالوس

riyal ریال ، واحد پول ایران و اسپانیا و عربستان سعودی

riyaset ریاست

riyazet ریاضت ، تحمل رنج برای تهذیب وتزکیه نفس ، گوشه نشینی برای تفکر وعبادت و پرهیزکاری

riyaziyat=riyaziye ریاضیات ، علوم حساب وجبر و هندسه

riyaziye ریاضیات ، علوم حساب وهندسه وجبر ومقابله

riyaziyeci عالم یا استاد ریاضیات ، معلم ریاضیات

riyolit ماده‌ای شبیه شیشه که ترکیب شیمیائی آن مانند سنگ گرانیت است

riziko ریسك، احتمال‌خطر، دل بدریا زدن

roba ۱ـ لباس ۲ـ تکه‌ای ازپیراهن‌که قسمت‌بین‌گردن‌وسینه‌رامی‌پوشاند

robot نام عمومی دستگاههای برقی (الکترو ماگنتیك) که میتوان بوسیله آنها بسیاری از کارها را بطور اتوماتیك انجام داد (از زبان چکی) ، (مج) آدمی‌که عقل خود را کار نمی‌اندازد و مانند ماشین خود کار کار میکند

rodyom فلزی است سفید رنگ که وزن اتمی آن ۱۰۲/۹ و در حرارت ۱۹۷۰ درجه ذوب‌میشود و وزن مخصوص‌آن ۱۲/۳۳ میباشد

roka گیاهی از نوع ترب‌که در سالاد بکار میرود

roket ۱ـ راکت ۲ـ نوعی فوزه یا طرقه جنگی قدیم ۳ ـ نوعی سلاح ضد تانك ۴ـ فشنگی‌که درکشتی‌ها بوسیله‌آن طناب‌نجات را پرتاب میکنند

rokoko نوعی زینت‌که ازقوس‌ها وخطوط منحنی‌فراوان‌تشکیل‌میشد درقرن ۱۷ مدشده بود وبیشتردرفرانسه معمول و متداول بوده

rol ۱ـ رل یا نقش در تأتر یا بازی ۲ـ اهمیت، تأثیر ۳ـ حقه، حرکت دروغی ، گول زنی

rom عرقی‌که از نیشکر و چاودار گرفته میشود ، نوعی مشروب ، رم

roman رمان،داستان، قصه، حکایت طولانی

romancı رمان نویس ، داستان نویس

romanesk ۱ـ داستان‌مانند ، شبیه رمان، افسانه‌ای ۲ـ کسی‌که خود را قهرمان داستان تصور کند

romans نوعی سرود موثر عشقی

romantik ۱ـ احساساتی ، خیالی ، تصوری ، رمانتیك ، افسانه‌ای افسانه آمیز ، چیزی که دارای تأثیر و هیجان زیاد باشد ۲ـ منسوب یا مربوط به مکتب ادبی رمانتیسم

romantizm رمانتیسم ، طرز و سبك نویسندگان‌وصنعتکاران رمانتیك اواخرقرن ۱۸ و اوایل قرن۱۹

romatizma رماتیسم

Romen ۱ـ اهل رم ۲ـ اهل رومانی

rop لباس زنانه از پارچه پرقیمت

rosto گوشت‌آب پز که یك تکه و گاهی قارچ‌قارچ بریده سرخ میکنند

rot میله‌آهنی‌که فرمان‌اتومبیل‌را با چرخها اتصال میدهد

rota مسیر یا راه کشتی

rotatif نوعی ماشین چاپ‌که با سرعت زیاد میچرخد و چاپ میکند ، ماشین چاپ روتاتیف

roza نوعی سنگ‌الماس‌پهن و جواهراتی‌که باچنین سنگها زینت یافته باشند

rozet علامت جلویقه ، علامت یا نشان فلزی یا کاغذی و غیره مربوط به یك جمعیت یا مدرسه یا صنف که جلو یقه یا سینه زده میشود

rölyef برآمدگی، برجستگی درمجسمه‌سازی، جاهای برآمدگی یا برجستگی در سنگتراشی یا گچ کاری

römork قایق یا وسیله زمینی بدون موتور که بدنبال یدك کش موتوری بسته میشود ، بارژ

römorkör یدك کش ، کشتی ، تراکتور ، تریلر یاهر وسیله نقلیه آبی یازمینی که قایق یاوسیله نقلیه زمینی بدون موتور را دنبال خود میکشد

Rönesans رنسانس ، دوره احیاء ، دوره تجددی که درقرن ۱۵و۱۶ در ادبیات و علوم وصنایع اروپا پیداشد و اساس‌آن احیاء ادبیات وصنایع وعلوم‌قدیمه یونان ولاتین بود

röntgen اشعه رنتگن ، ریون ایکس ، اشعه مجهول که توسط رنتگن دانشمند آلمانی کشف شده

röntgenci ۱ ــ دکترمتخصص عکسبرداری با اشعه ایکس ۲ ــ مرد چشم چرانی که از سوراخ کلید یا از جای پنهانی یا از گوشه پرده زنهای اجنبی را نگاه میکند

röportaj ریورتاژ ،مخبری ، خبرنگاری ، نوشته یا مقالهٔ‌یك مخبر یا نویسنده روزنامه یا مجله که حاوی سؤال جواب‌با اشخاص‌یا نتیجه مشاهدات او باشد

rötar تاخیر ، دیر کرد در وقت‌آمد ورفت وسائط نقلیه هوائی یا زمینی یا دریائی

rötuş رتوش ، برداخت ، اصطلاح درعکاسی یا نقاشی یا یك نوشته

ruam=sakağı یك نوع مرض‌کشنده اسب وقاطر والاغ‌که‌گاهی‌به انسان نیز سرایت میکند

ruba (قد) لباس ، پیراهن

rubaî رباعی ، شعری‌که شامل چهارمصراع باشد که بوزن مخصوصی سروده وحاوی موضوع حکیمانه‌ای باشد

rubidyum جسمی از نوع پطاسیم‌که در نباتاتی مانند توتون و چغندر موجوداست ووزن‌مخصوص۱/۵۲ میباشد

ruble روبل، واحد پول روسی

rubu ربع ، یك چهارم

Rufaî رفاعی ، یکی ازطریقت‌های صوفیه که درقرن ۱۲ میلادی از طرف احمد رفاعی تأسیس شده

rugan ۱ ــ چرم لاکی یا برقی که ازآن کفش میسازند ۲ ــ کفش برقی سیاه ،کفش‌لاکی ، ورنی

ruh ۱ ــ روح ، جان ، روان
۲ ــ جوهر ، اسانس

ruhanî روحانی

ruhaniyet روحانیت

ruhban رهبان ، جمع راهب ،کسانیکه در دیر به عبادت مشغول هستند

ruhbaniyet رهبانیت و گوشه نشینی راهب‌ها که از علائق دنیا دور میباشند

ruhbilim=ruhiyat=psikoloji روانشناسی

ruhî روحی ، روانی

ruhiyat روانشناسی ، علم‌الروح

ruhlu باروح ، دارای اخلاق یا روحیه مخصوص

ruhötesi خارج ازعلم روانشناسی ، عمل‌یا تأثیر یك فکر در فکر دیگر بدون واسطه فیزیکی ، ماوراء علم روح

ruhsal=ruhî روانی، روحی ، مربوط به

روان و روح
ruhsat ۱ـ رخصت ، اجازه ، اذن
۲ـ جواز ، اجازه نامه
ruhsatiye_ruhsatname اجازه نامه ، جواز ، پروانه
ruhsatname جواز ، اجازه‌نامه، پروانه
ruhsuz بی‌روح ، تنبل ، بی‌حرکت
ruhulkudüs روح‌القدس ، روح قدسی ، جبرئیل ، اقنوم سوم در اصطلاح مسیحیان
ruj ماتیك ، روژ ، ماتیك لب
rulet چرخ کوچك ، نوعی بازی قمار است دارای گلوله‌ای که روی صفحه مدرجی بحرکت درمیاید و روی هر نمره بایستد صاحب آن برنده میشود
rulman بالبرینگ
Rum ۱ـ نام اتباع یونانی که درترکیه اقامت میکنند ۲ ـ (قد) روم شرقی ۳ـ نام اناطولی درقدیم
rumba رومبا ، نوعی رقص که اصل آن از امریکای جنوبی است
Rumca زبان یونانی
Rumeli قسمت‌اروپای کشور ترکیه، رومیلی
Rumen رومانی ، اهل رومانیا
Rumence زبان رومانی
rumî ۱ـ (قد) ساکنین یا اهالی اناطولی و رومیلی ۲ ـ تقویم رومی که سابقاً درترکیه معمول بوده
rumuz رموز ، رمزها ، علامتها
rupye روپیه، واحد پول هند وپاکستان
Rus روس
Rusça زبان روسی
Rusya روسیه
rutenyum روتنوم ، فلزی است که وزن مخصوص آن ۱۲/۰۶ و وزن اتمی آن ۱۰۱/۷۰ میباشد ودرحرارت ۲۴۰۰ درجه ذوب میشود

rutubet رطوبت ، نم
rutubetlenmek مرطوب شدن ، نمدار شدن ، رطوبت پیدا کردن ، نم کشیدن
rutubetli مرطوب ، پررطوبت ، نمدار
ruzname=gündem پروگرام ، برنامه جلسه
rübap=rebap رباب ، نام یکی از آلات موسیقی قدیم شبیه کمانچه
rücu رجوع ، عودت ، برگشت ، عدول ، مراجعه
rüçhan رجحان ، ترجیح
rüesa رؤسا ، رئیس‌ها
rüfeka رفقا ، دوستان
rükû رکوع ، خم‌شدن ودستها را بزانو زدن در موقع نماز
rükün رکن ، پی ، پایه ، اساس
rüküş زنی‌که لباس نامرتب پوشیده باشد ومورد مسخره باشد ، زن شلخته
rüsubat=teressübat رسوبات
rüsum رسوم ، عوارض‌مالیاتی
rüsumat رسومات، نام‌گمرکات درقدیم
rüsup رسوب ، مواد ته نشین شده
rüsvay رسوای ، رسوا
rüşeym جنین ، نطفه رشدکرده
rüşt رشد ، بلوغ
rüştiye (قد) دبیرستان
rüşvet رشوه
rüşvetçi رشوه‌گیر، مرتشی
rütbe رتبه ، مقام ، مرتبه ، درجه
rütbeli رتبه‌دار
rüya رؤیا ، خواب
rüya görmek خواب دیدن ، رؤیا دیدن
rüyet رؤیت ، دیدن
rüzgâr باد ، نسیم
rüzgârgülü بادنما
rüzgârlanmak ۱ـ حالت باد وزیدن ۲ـ درمقابل باد ایستادن
rüzgârlı باددار ، پر باد

S

S, s ث ، س ، ص ، بیست ودومین حرف الفبای ترکی

saadet سعادت ، خوشبختی

saat ساعت ، وقت

saatçı ساعت ساز ، ساعت فروش ، ساعتچی

saba ۱ــ آهنگی درموسیقی ترکی ۲ــ صبا ، بادی که از سمت شرق میوزد

Saba سباء ، کشور کوچکی دریمن قبل از اسلام

sabah صبح ، بامداد ، صباح

sabahat صباحت ، خوب روئی ، زیبائی ، جمال

sabahçı ۱ــ کسی که کشیك او موقع سحر یا صبح باشد ۲ــ شب زنده‌دار، کسی که تا صبح بیدار میماند ۳ ــ دانش آموزانی که ساعات درسشان از صبح تا قبل از ظهر میباشد

sabahlamak شب را بصبح رساندن ، شب تا صبح نخوابیدن

sabahleyin طرف صبح، وقت صبح یاسحر

sabahlık لباس زنانه که خانمها وقت صبح که از رختخواب بیرون می‌آیند میپوشند

saban گاوآهن ، خیش

sabanbalığı نوعی سگ ماهی که دم آن شبیه گاوآهن است و طول آن تا حدود پنج متر میرسد

sabankemiği استخوان نازك درازی که پشت چپر بینی قراردارد وقسمت عقب بینی را به دو تقسیم‌میکند

sabavet کودکی ، صباوت

sabık سابق ، پیشین ، قدیمی ، گذشته

sabıka سوء سابقه

sabıkalı بدسابقه، کسی که دارای سوءسابقه باشد ، سابقه‌دار

sabır صبر ، تحمل ، شکیبائی، بردباری ، حوصله

sabırlı صبور ، صابر ، پرصبر ، باصبر ، بردبار ، متحمل ، پرحوصله

sabırsız بی‌صبر ، کم صبر ، عجول ، کم حوصله

sabırsızlanmak بی‌صبری کردن ، بی‌طاقت شدن ، حوصله سررفتن

sabırsızlık بی‌صبری، کم صبری، بی‌طاقتی

sabi صبی ، بچه ، پسر

sabit ثابت ، استوار ، پابرجا ، پایدار

sabite ۱ــ ثابته ، ستاره‌ای که درجای خود ثابت است ۲ــ (ریض) در

فرمولهای ریاضی چیزی که قبلاً معین بوده تغییر نمیکند ، مقدار ثابت و معین

sabotaj کارشکنی ، خرابکاری ، سابوتاژ

sabretmek صبر کردن ، تحمل کردن ، بردباری کردن

sabun صابون

sabuncu صابون پز ، صابون‌ساز ، صابونچی

sabunculuk صابون سازی

sabunhane کارخانه صابون سازی

sabunlamak صابون مالی کردن ، با صابون شستن

sabunlaşmak بحال صابون درآمدن ، مثل صابون شدن

sabunluk جای صابونی

sabunotu بیخ ، چوبك ، ریشه اشنان که کوبیده شده‌آن را بجای صابون برای شستن لباس بکار میبرند

sabuntaşı سنگ نرمی که مانند صابون است خیاط ها آن را برای خط کشیدن روی پارچه بکار میبرند

sabura = safra سنگ ریزه یا وزنه‌هائی که‌درموقع‌خالی وسبك‌بودن‌کشتی داخل آن میگذارند تا سنگین شود

sacayağı سه پایه اوجاق

saç ۱ــ مو ، موی ، گیس ۲ــ آهن‌ورقسیاه

saçak ۱ــ ریشه یا منگوله های زیرپرده یا طرفین حوله وریشه‌های قالی و غیره ۲ــ کنارشیروانی یا سردر که از دیوار جلوتر آمده باشد برای‌جلوگیری ازباران یاآفتاب

saçaklı ۱ــ ریشه‌دار یا منگوله‌دار ۲ــ سر درب‌دار دارای حفاظ یا پیش آمدگی شیروانی از دیوار برای جلوگیری از باران

saçı پاشیده شده ، پول یا نقل وگل که روی سر عروس می‌پاشند

saçılmak پاشیده شدن ، پراکنده شدن ، دامان شدن

saçıntı ریزه‌های پاشیده شده

saçkıran (طب) خورهٔ مو ، موخوره ، ریزش مو ، بیماری‌یا میکروبی که باعث ریختگی مو و طاس شدن سر میشود

saçlı گیس‌دار ، مودار

saçma ۱ــ عمل پاشیدن ، پاشیدگی ۲ ــ نوعی تورماهی‌گیری ۳ــ ساچمه ۴ ــ مزخرف ، سخن بی‌معنی ، بیهوده ، چرت و پرت ۵ــ آدم مزخرف ، مزخرف گو ، کسی که‌حرف‌چرت وپرت میگوید

saçmak پاشیدن ، پراکنده کردن ، پخش کردن

saçmalamak سخن بیهوده یا بی‌معنی گفتن، چرت وپرت یا دری وری یا مزخرف گفتن

saçmalık ۱ــ جای ساچمه ، ساچمه‌دان ۲ــ مزخرف‌گوئی ، چرت وپرت و بیمعنی بودن

sada = seda = ses صدا

sadak (قد) جای گذاشتن تیرهای کمان ، تیردان

sadaka صدقه

sadakat صداقت ، دوستی از روی راستی و درستی و وفا

sadakatli صادق ، با صداقت ، با وفا

sadakor نوعی پارچه ابریشمی کلفت کاهی رنگ باز

sadalı باصدا ، صدادار، حروف صدادار

sadaret (قد) صدارت ، نخست وزیری

sadasız بی‌صدا ، حروف بی‌صدا

sade ساده ، بی‌آلایش ، بی پیرایش

sadece بطور ساده ، فقط

sadeleşmek ساده شدن ، مختصر شدن

sadeleştirmek ساده کردن، مختصر کردن

sadelik سادگی ، ساده بودن
sadet صدد ، موضوع، مطلب
sadeyağ کره، روغن کره
sadık صادق ، درست ، درستکار ، باوفا ، وفادار
sadır صدر ، سینه ، عالی ، بالا ، بلند ، (قد) صدراعظم
sâdır صادر ، خارج ، بیرون رونده
sadist شخصی که مرض سادیسم دارد یعنی کسی که جنون مردم‌آزاری دارد کسی که شهوت پرستی توأم با بی‌رحمی داشته باشد
sadizm سادیسم ، مرض شهوت پرستی مفرط توأم با بیرحمی ، جنون مردم‌آزاری
sadme صدمه ،آسیب ، کوفتگی
sadrıazam (قد) نخست‌وزیر دردوره‌عثمانی
saf ١ــ صاف ، ساده، خالص ، پاك ، بی‌غش ٢ــ صف ، ردیف
safa ١ــ صفا ، پاکی ، روشنی ٢ــ کیف ، تفریح ، ذوق
safahat صفحات ، دوره‌ها، مراحل
safalı صفادار، باصفا، دارای‌خوشی‌وتفریح
safderun=safdil صاف دل ، پاك دل
safdil صاف‌دل، صاف ساده
safer ماه صفر ، نام دومین ماه قمری
saffet صفوت ، صافیت ، خلوص ، پاکی ، تمیزی
safha صفحه ، دوره ، مرحله
safi ١ــ صافی، بی غل‌وغش ، خالص بودن ٢ــ ویژه ، خالص ، خرج دررفته
safiha صفحه ، برگ ، رویه، سطح ، لایه
safir صفیر ، یاقوت کبود
saflık ١ــ صافی ، صافیت ، صاف بودن، خالص بودن ٢ ــ سادگی ، ساده‌لوحی
safra ١ــ وزنه‌یا کیسه‌های‌شن که در کشتی‌یا بالون‌برای‌سنگین‌شدن‌میگذارند ٢ــ صفراء ، زهره ، زردآب
safran زعفران
safsata سفسطه ، حرف پوچ وبی‌معنی ، استدلال و قیاس باطل برای دگرگون نشان دادن حقائق
sağ ١ــ صحیح ، سالم ، زنده ٢ــ دست راست ، سمت راست
sağalmak بهبودی یافتن ، سالم شدن
sağanak رگبار ، باران شدید
sağcı وابسته‌به‌حزب،محافظه‌کار، دست‌راستی، مرتجع
sağcılık محافظه‌کاری
sağdıç ساقدوش‌که درعروسی دست راست داماد یا عروس راه میرود
sağdırmak دوشاندن ، دوشیدن بوسیله دیگری
sağduyu عقل سلیم ، حس
sağgörü بصیرت ، تیزبینی
sağı فضله مرغ
sağılmak دوشیده شدن ، دوشانیده شدن
sağım ١ــ مقدار شیری‌که از یك مرتبه دوشیدن‌گرفته میشود ٢ــ حیوان دوشیدنی ، شیرده
sağımlı حیوان دوشیدنی ، شیرده
sağın صحیح
sağır کر ، نشنو
sağırlaşmak کرشدن
sağırlık کری
sağıryılan نوعی مارخطرناك
sağistem=hüsnüniyet حسن نیت ، نیت خیر
sağlam ١ــ محکم ، سخت ٢ــ صحیح ، درست، کامل ٣ــ امین،درستکار مطمئن ٤ــ یقین ، محقق ٥ــ سالم ٦ــ قوی ، پرقوت
sağlamak ١ــ تأمین‌کردن ، بدست‌آوردن ٢ــ بطرف‌دست راست جاده‌رفتن ٣ــ آزمایش کردن صحیح بودن

sah çekmek صحه کردن ، پاراف کردن
saha میدان، ساحت
sahabe صحابه ، یاران وهمراهان حضرت محمد
sahabet حمایت ، پشتیبانی ، مدافعه وقایه
sahaf فروشنده کتابهای کهنه و قدیمی
sahaflık کتابفروشی بخصوص کتابهای کهنه و قدیمی
sahan بشقاب مسی گود که توی آن غذا میخورند یا تخم مرغ میپزند
sahanlık صحن ، درگاهی ، جای خالی قسمت جلو خانه یا اتوبوس یا واگن وغیره
sahavet سخاوت ، دست ودل بازبودن ، جوانمردی
sahavetli سخاوتمند ، سخی
sahi صحیح، راستی ، واقع ، واقعاً
sahici حقیقی ، واقعی
sahiden حقیقتاً ، واقعاً ، راستی
sahife = sayfa صفحه
sahil ساحل ، کرانه ، کنار ، کنار دریا ، لب دریا
sahip ۱ــ صاحب ۲ــ حامی ، سرپرست
sahipsiz بی‌صاحب ، بی‌حمایت ، بی‌سرپرست
sahne صحنه، سن، زمین‌هموار، جای‌وسیع
sahra صحرا ، دشت ، بیابان
sahre صخره ، تخته سنگ ، سنگ بزرگ و سخت
sahte تقلبی، جعلی، دغلی،قلب (پول)
sahteci متقلب ، حیله‌گر
sahtecilik تقلب ، حیله ، دغل
sâhtekâr متقلب ، حیله‌گر ، مکار
sahtelik حقه‌بازی ، تقلب، ساختگی بودن
sahtiyan تیماج ، پوست بز دباغی شده ، ساختیان
sahur سحری ، غذائی که درسحر پیش از سپیده دم در ماه صیام یا در ماه

حساب ، امتحان چهارعمل اصلی
sağlamcı آدمی که کار خود را محکم میکند ، شخص محکم کار ، با احتیاط
sağlamlaşmak محکم‌کاری شدن ، محکم و استوار شدن
sağlamlaştırmak محکم‌کاری کردن ، چیزی یا کاری را محکم‌کردن
sağlamlık استحکام ، محکمی ، استوار بودن، صحیح وسالم بودن
sağlanmak تأمین‌شدن، بدست‌آورده‌شدن
sağlıcakla بسلامت ، بادل خوشی (بپوشید ، مسافرت کنید وغیره)
sağlık صحت ، سلامتی ، دلخوشی
sağlıklı پرصحت ، سالم ، قوی ، پرقوت
sağlık olsun سلامتی باشد ، جانت سلامت باشد
sağlıksız ضعیف‌البنیه ، مریض
sağlı-sollu یکی ازطرف‌دست راست ویکی ازطرف دست چپ (حرکت‌کردن یا نشستن باهم)
sağmak ۱ــ دوشیدن شیر ۲ــ عسل را از کندو گرفتن ۳ــ قرقره یا گلوله نخ یا کلاف ابریشم را باز کردن ۴ ــ (عو) پول کشیدن از کسی
sağmal — sağman شهری (گاو ، گوسفند وغیره)، شیرده
sağmal inek ۱ــ گاوشیری ۲ــ (مج) (عو) آدمی که مثل گاو شیرده باشد وکسی او را وسیله استفاده قرار دهد
sağman شیرده ، شیری
sağrı کپل یا کفل اسب ، سرین اسب ، صاغری ، ساغری
sağu مرثیه ، نوحه
sağucu مرثیه خوان ، نوحه خوان
sah صحه ، پاراف

رمضان میخورند وروزه میگیرند
sahura kalkmak سحریا سحرگاه بیدار شدن برای روزه گرفتن
saik سبب ، سائق ، سوق دهنده ، محرك
saim = oruçlu صائم ، روزه‌دار
sair سایر ، دیگر ، غیر (vesaire = v.s. = وغیره)
sairfilmenam = uyurgezer خوابیده گرد ، شخصی که در خواب راه میرود ، سائر فی‌المنام
sak ۱ــ متیقظ ، هشیاروبیدار ۲ــ کسی که خوابش سبك است
sâk تنه درخت ، ساقه‌گیاه ، ساق یا ساقه
saka ۱ــ سقا ، کسی که در دهات آب بخانه‌ها میبرد ۲ــ مرغ سقا
sakağı = ruam مرض مهلك سرفه که عارض اسب میشود، سراجه
sakak = gerdan غبغب
sakal ریش
sakallanmak ریش درآوردن ، ریش روئیدن
sakallı ۱ــ ریشو ، ریش‌دار ۲ــ ریش نتراشیده ، ریش‌جمع شده
sakalsız بدون ریش، ریش‌تراشیده
sakamet خرابی، نقصان ، نقص ، سقیم بودن
sakamonya سقمونیا ، نوعی‌گیاه
sakangur ۱ــ نوعی مارمولك ، سقنقور ۲ــ نوعی تور لطیف ظریف
sakar ۱ــ اسبی که لکه سفید جلو پیشانی دارد ، اسب پیشانی سفید ۲ــ بددست ، بداختر ، مشئوم ، بدیمن ، نامبارك
sakarin ساخارین ، ساکارین ، ماده قندی که از تقطیر ذغال سنگ بدست آید شیرین‌است وکسانی که مرض قند دارند آن را بجای قند و شکر استعمال میکنند
sakarlaşmak بدیمن شدن، بددست‌شدن ، مشئوم شدن
sakarlık بددست بودن ، مشئوم بودن
sakaroz ساکاروز ، نوعی ماده شکر
sakat ۱ــ معیوب ، عیب‌دار ، نقص‌دار ، خراب ، ناتمام ۲ــ علیل ناقص اندام ، ناقص‌الخلقه
sakatat کله وپاچه ومغز وشکمبه وزبان حیوانات گوشتی مانند گاو و گوسفند
sakatçı فروشنده مغز وزبان وکله وپاچه وشکمبه‌گاو وگوسفند
sakatlamak ناقص کردن کسی ، شکستن دست یا دیگر اعضاء بدن کسی
sakatlanmak ناقص شدن ، دست یا پا یا جای دیگر بدن را شکستن و یا ناقص‌کردن، علیل یا ناقص‌شدن
sakatlık ۱ــ عیب ونقص ، شکستگی یا ناقص شدن عضو بدن ، علیلی یا ناقص الاندامی ۲ــ قضابلا، تصادف ، بلایا مصیبتی که ازدست کسی بیرون‌آید
sakın زنهار ، مبادا ، مباد
sakınca محظور ، محذور ، اشکال ، مانع
sakıncalı اشکال‌دار، مانع‌دار، محظوردار، محذوردار
sakıngan ۱ــ احتیاط‌کار، با احتیاط ، با حزم ۲ــ متقی ، پرهیزکار
sakınmak اجتناب‌کردن ، پرهیز کردن ، خودداری کردن ، دوری کردن
sakıntı احتیاط ، حزم
sakırdamak = titremek لرزیدن از سرما یا ازترس
sakırga = kene کنه
sakıt ساقط ، کسی که ازمقامی افتاده‌باشد ، معزول شده
Sakıt = merih = mars ستاره مریخ
sakıt olmak ساقط شدن ، ازبین رفتن ،

بی‌اثر شدن ، پائین افتادن

sakız سقز

sakızkabağı کدوی سبز و تازه

saki ساقی

sakil ۱ـ ثقیل ، سنگین ۲ـ مشکل ، سخت ۳ـ زشت ، خشن ، درشت ۴ـ طرزی است در موسیقی شرق

sakim سقیم ، خراب ، غلط ، معیوب

sakin ۱ـ ساکن، ساکت، آرام ۲ـ مقیم

sakinleşmek ساکت شدن ، آرام شدن ، ساکن شدن

sakit ساکت، بی سروصدا

saklamak ۱ـ پنهان کردن، مخفی کردن ۲ـ نگاه‌داشتن ۳ـ حفظ کردن، محافظت وحمایت کردن

saklambaç غایب بازی ، غایب موشك

saklanılmak ۱ـ خود را پنهان کردن ، ۲ ـ پنهان یا مخفی نگاهداشته شدن

saklanmak پنهان شدن ، مخفی شدن

saklatmak حفظ کردن یا پنهان کردن بوسیله دیگری

saklı ۱ـ مکنون ، مستور، پنهان ، مخفی ۲ـ محفوظ

saklık هوشیاری، بیداری، تیقظ، بصیرت، احتیاط ، دقت ، سرعت انتقال

saksağan کلاغ ، نوعی کلاغ دم دراز سفید سیاه (pica pica)

saksı گلدانی که گل و گیاه با خاك درآن میگذارند

saksıgüzeli نوعی گل گلدانی

saksılık رف یا قفسه یا محفظه گلدان ، جای گلدانی

saksofon ساکسفن ، نوعی آلت بادی، موزیك

saksofoncu ساکسفن زن

saksonya چینی آلاتی که در ساکسن آلمان‌ساخته میشده ، نوعی چینی

جنس اعلا

sal کلك ، بسته‌ای از تیر یا الوار که باهم بسته‌بطورشناور روی‌آب انداخته بجای قایق بکار میبرند

salâ صلا «الصلاة» کلمه‌ای است که درمقام دعوت وخواندن مردم برای نماز میت یا نمازجمعه تلفظ میشود

salâbet صلابت، سخت بودن ، محکمی ، استواری

salacak تخته غسل میت ، تخته‌ای که روی‌آن مرده را میشویند وغسل میدهند

salah صلاح ، اصلاح ، نیك شدن ، درست شدن ، بهبودی

salâh bulmak اصلاح پذیرفتن ، بهبودی یافتن ، اصلاح شدن

salâhiyet=yetki صلاحیت ، شایستگی

salâhiyetli باصلاحیت ، صلاحیت‌دار ، صاحب صلاحیت

salak احمق ، ابله ، کم عقل

salam کالباس

salamandra نوعی بخاری زغالی دستی، قابل انتقال

salamura آب نمکی که روی پنیر یا خیار شور یا ماهی شور و غیره میریزند

salangan نوعی چلچله یا پرستو که در سواحل دریای چین وهند زندگی میکند

salapurya کرجی، بارژ یا دوبه یاکرجی بارکشی کوچك

salaş نوعی باراك یا دکه یا بودکه چوبی موقت

salât ۱ـ صلوة ، نماز ۲ـ صلوة وسلام برای پیغمبر

salât صلواة ، صلات ، صلوة ، دعاخواندن برای پیغمبر

salata کاهو

salatalık خیار
salça رب گوجه فرنگی
salçalı رب دار ، خوراکی که بارب گوجه فرنگی هیپزند
saldırgan متجاوز ، تجاوز کننده
saldırı=saldırış تجاوز، تعرض ، حمله
saldırış تجاوز ، تعرض ، حمله
saldırma ۱ـ تجاوز، تعرض ۲ـ کارد بزرگ ، قمه
saldırmak هجوم کردن ، تجاوز کردن حمله کردن
saldırmazlık عدم تجاوز ، عدم تعرض
salep ثعلب ، گیاه ثعلب ، ریشه ثعلب که آن‌را کوبیده بحال گرد درمیآورند این گرد را برای درست کردن بستنی بکارمی‌برند یا با شیر و شکر جوشانیده میخورند
salepçi ثعلب فروش
salepgiller خانواده ثعلب ، ثعلبیه
salgı تراوشات غده‌ای بدن ، ترشح
salgın ۱ـ بیماری ساری ، مسری ، واگیری ۲ـ مرضی که زیادشایع و منتشرباشد ۳ـ نوعی عوارض یا مالیات پولی یا جنسی که بطور استثناء موقتاً ازهمه جمع‌میکنند ۴ـ حمله یا هجوم بلا یا آفت
salhane=mezbaha سلاخ خانه ، کشتارگاه
salı سه‌شنبه
salık خبر اطلاع
salık vermek خبردادن ، توصیه کردن ، صلاح دیدن
salıncak ۱ـ ننو ۲ـ تاب
salınım نوسان ، اهتزاز ، آویزان بودن و تکان خوردن براست و چپ مانند لنگر ساعت
salınış تکان‌خوردن براست و چپ، نوسان، خرام
salınmak خرامیدن، خرامان راه‌رفتن ، در موقع راه رفتن به راست و چپ کمی خم و مایل‌شدن، تلوتلو خوردن
salıntı تکان خوردگی ، اهتزاز ، نوسان
salıvermek آویزان کردن یا شدن ، ول دادن ، رها کردن
salih صالح ، خوب ، مناسب
salik سالك
salim سالم ، صحیح ، درست
salimen بسلامت ، بطور صحیح و سالم ، سالماً
salip صلیب ، خاج ، چلیپا
salkım خوشه
salkımsöğüt بید مجنون
sallabaş کله رعشه‌دار ، سری که در اثر بیماری مرتباً تکان میخورد و رعشه داشته باشد
sallamak ۱ـ تکان دادن ، آویختن ، آویزان کردن ۲ـ (مج) معطل کردن ، سر دواندن ، به تعویق انداختن
sallandırmak ۱ـ تکان‌دادن ، آویزان کردن ۲ـ (مج) بدار کشیدن ، به چوبه دار آویختن
sallanmak ۱ ـ تکان خوردن ، آویزان بودن یا شدن ۲ ـ (مج) ثابت و محکم نبودن، لق بودن وضع مرتعش‌داشتن ۳ـ معطل کردن لنگ کردن
sallantı ۱ـ ارتعاش ، اهتزاز ، آویزان بودن ۲ـ(مج) استقرار وقرار نداشتن ، حال تردید
sallapatı آدم بی‌قرار و بی‌فکر که به هرکار دست میزند ، آدم متردد
sallı پهن ، وسیع
salma ۱ـ انداختن ،گذاشتن دره‌ن‌چیزی ۲ـ نوعی خوراك که با برنج پخته

میشود ۳ـ پلیس کشیك درزمان عثمانی ۴ـ پولی که بین مردم دهی سرشکن میشود ، سرشکن ۵ ـ اطاق مخصوصی که برای زائیدن و زیاد شدن پرندگان اختصاص داده میشود ۶ـ حیوان ول بی‌صاحب یا بدون افسار که سر خود گردش میکند ۷ـ آبی که شیر نداشته باشد و مرتباً جاری باشد

salmak ۱ـ گذاشتن یا انداختن چیزی ۲ـ کسی را پی کسی یا چیزی فرستادن ، به عجله خبر دادن ، خبرفرستادن ۳ـ شاخه وبرگ بیرون زدن و زیادشدن

salmalık چراگاه ، مرتع

salmastra طناب سیمی

salname=yıllık سالنامه ، کتابی که در آن خلاصه اخبار وآمار یکساله را بنویسند

salon سالن ، تالار

salpa شل ، سست ، لق

salt تك ، تنها ، صرف ، مطلق

salta ۱ـ ایستادن سگ روی دو پای‌خود ۲ـ نوعی کت گشاد بدون یقه و بدون دگمه

salta durmak روی دوپا ایستادن سگ

saltanat ۱ـ سلطنت ۲ـ (مج) فراوانی، راحتی ، رفاه ، احتشام

saltanatlı پر زرق و برق، عالی ، محتشم

saltçılık مطلقیت، استبداد ، اداره مطلقه

saltık مطلق

salvo توپ‌باران ، آتش کردن مسلسل و پشت سرهم توپ‌ها

salya آب دهان ، بزاق

salyangoz حلزون (helit)

sam باد سام یا سمی یا زهرناك

saman کاه ، که

samanî کاه رنگ ، زردکاهی ، رنگ زرد باز

samankapan کهربا

samankâğıdı کاغذ کاهی ، کاغذ پست

samanlık کاه‌دان ، انبار کاه

samanrengi رنگ‌کاهی

samanuğrusu=samanyolu کهکشان

samaryum فلزی است کمیاب (Sm) که وزن اتمی آن ۱۵۰/۴ و وزن مخصوص آن ۷/۷۵ است

samba سامبا ، نوعی رقص برزیلی

Samî نژاد سامی

samimî ۱ـ صمیمی ، حقیقی ، خالص ۲ـ خودمانی ، بدون رسمیت

samimiyet صمیمیت ، دوستی، خصوصیت، خلوص

samimiyetsiz غیرصمیمی

samsa نوعی شیرینی خمیری شبیه باقلوا

samsun نام سگهائی که درقدیم در جنگ بکار میبردند

samur سمور ، جانوری است شبیه روباه اما کوچکتر که آن را برای استفاده از پوستش شکار میکنند

samyeli باد سام ، باد سمی یا زهردار

san لقب ، عنوان، شهرت

sanal (ریض) اعدادفرضی، تصوری

sanat صنعت ، هنر ، حرفه

sanatçı هنرمند ، صنعتکار

sanatkâr هنرمند ، صنعتکار ، ماهر

sanatlı چیزی که روی آن صنعت و هنر کار رفته باشد، نقشه‌دار ، گلدار

sanatoryum سناتوریوم ، آسایشگاه مسلولین

sanayi صنایع

sanayileştirmek صنعتی کردن

sancak ۱ـ پرچم ، بیرق ، علم ۲ـ در تشکیلات اداری قدیم عثمانی اداره بین استان وشهرستان را می گفتند

بی‌اصل
sansar نوعی سمور کوچك که وارد آغل مرغها شده آنها را خفه میکند پوست قیمتی دارد
Sanskrit سانسکریت، زبان هندواروپائی، زبان هندی اصل قدیم
sansür سانسور
santiar سانتی آر ، یك متر مربع ، یك‌صدم آر
santigram سانتی‌گرام، یکصدم گرام
santigrat سانتی‌گراد ، صد درجه‌ای ، گرماسنج صد درجه‌ای
santilitre سانتی‌لیتر ، یکصدم لیتر
santim یکصدم هر واحد قیاسی ، سانتیم
santimetre سانتی‌متر ، یکصدم‌متر
santonin داروی سمی که برای دفع کرم استعمال میشود ، سانتونین
santral مرکزی ، مرکز برق یا تلفن
santralcı مأمور مرکز تلفن ، تلفنچی
santrifüj قوه فرار ازمرکز
santrozom جسمی که در موقع تقسیم‌شدن سلولها و پیداشدن کروموزوم در دو قطب سلولها بوجودمیآید
santur سنتور (نوعی ساز شبیه قانون)
santurcu = santurî سنتور زن
santurî سنتورزن
sap دسته ، ساقه ، نخ سوزن
sapa بی‌راهه ، راه غلط یاکج
sapan ۱ـ قلاب سنگ ، سنگ قلاب ۲ـ فلاخن
sapanbalığı ماهی‌اره ، کوسه (Alopiyas vuipinus)
saparna گیاهی از تیره زنبق که مانند پیچك بالامیرود و می‌پیچد وبیخ آن درطب بکار میرود
saparta اوقات‌تلخی ، دعوا ، سرزنش ، حرف زشت و سنگین
sapasağlam آدم صحیح و سالم ، کاملا

۳ـ طرف راست در کشتی‌ها
sancaktar بیرقدار ، کسی که درنظام پرچم را حمل میکند ، علمدار
sancı درد
sancılanmak درد داشتن ، درد گرفتن
sancılı دردناك ، پردرد
sancımak درد گرفتن، درد داشتن
sançmak کارد زدن یا فروبردن ، نشاندن
sandal ۱ـ چوب صندل ۲ـ کفش صندل ۳ـ قایق کوچك پاروئی ، لتکه
sandalcı لتکه‌چی ، قایق‌چی
sandalye ۱ـ صندلی ۲ـ (مج) مقام ، پست ، موقعیت
sandık صندوق اشیاء ، صندوق پول ، محلی که صندوقدار می‌نشیند و پول داد و ستد میکند ، صندوق یا قالب تخته‌ای یا پیمانه‌ای که در ساختمانها با آن ریگ و ماسه اندازه‌گیری می‌کنند
sandıkçı صندوق‌سازیا صندوق‌فروش
sandıklamak توی صندوقها گذاردن ، صندوق کردن، صندوق‌بندی کردن
sanduka صندوقه مزار ، سنگ قبر که از مرمر وغیره بشکل‌صندوق درست می‌کنند
sandviç ساندویچ
sanem صنم ، بت
sangı سرسام ، گیج
sangılamak گیج شدن ، سرسام‌آوردن
sanı ظن ، وهم ، گمان ، تصور
sanık متهم ، مظنون
sanidin نوعی فلدسپات شبیه شیشه
saniye ثانیه ، یك‌شصتم دقیقه
sanki گویا ، مثل اینکه
sanlı معروف ، مشهور ، نامدار، اسم‌ورسم‌دار
sanmak تصور کردن ، گمان کردن ، فرض کردن
sanrı وهم ، چیز بی‌اصل ، ظن ، گمان

تندرست

sapık ۱ـ گمراه ، کسی که از حال عادی و طبیعی خارج شده باشد ۲ـ دیوانه ، مجنون

sapıklık ۱ـ جنون ، دیوانگی ۲ـ گمراهی ، ضلالت

sapır sapır کرکرزمین ریختن ، تالاپ تالاپ افتادن ، شرشر ریختن ، یکریز زمین ریختن

sapıtmak ۱ـ دیوانه شدن ، عقل را از دست دادن ۲ـ حرف های بی سروته گفتن، چرت وپرت گفتن

sapkın گمراه ، مضل ، از راه در رفته

sapkınlık گمراهی ، ضلالت

saplamak کارد یا خنجر بهبدن کسی فرو بردن ، نصب کردن ، نشاندن نهال و غیره

saplanmak ۱ـ فرورفتن کارد یا تیر یا سوزن و امثال آن بوجود کسی ۲ـ در گل گیر کردن یا ماندن یا فرورفتن ۳ـ گیر کردن فکر انسان به موضوع خاصی

saplantı رأی یا فکر ثابت ، عقیدهٔ ثابت

saplı ۱ ـ ساقهدار ۲ ـ دستهدار گیرهدار

sapma ۱ـ راه را عوض کردن ، راه را کج کردن ۲ ـ انحراف عقربه یا شعاع (درفیزیك)

sapmak ۱ـ راه را کج کردن ، از راه دوررفتن ۲ـ گمراه شدن ، به ضلالتافتادن ، بهراهبدافتادن

saprofit گیاه پوسیده

sapsağlam=sapasağlam کاملا صحیح و درست، صحیح وسالم و تندرست

sapsarı کاملا زرد

saptama ثبت ، تثبیت

saptamak ثبت کردن، تثبیت وتعیین کردن

saptanmak ثبتشدن ، تثبیت وتعیینشدن

saptırmak از راه دربردن ، منحرف کردن،گمراه کردن ، راه را کج کردن

sara مرض صرع

saraç سراج ، زینساز ، کسی که زین و سایر لوازم چرمی اسب را از قبیل تسمه و غیره میسازد

saraçlık سراجی

sarahat صراحت ، وضوح ، آشکار بودن

saraka (عو) استهزاء ، مسخره ، ریشخند

sarakaya almak استهزاء ، یا مسخره یا ریشخند کردن

saralı کسی که مرض صرع دارد

sararma زرد شدن

sarartma ۱ـ زرد کردن ، برنگ زرد درآوردن ۲ـآدم یا بچه زرد و ضعیف

sarartmak زرد کردن ، برنگ زرد در آوردن

saray کاخ، دربار ، سرای

saraylı زنهای درباری، زنها یا دخترهائی که در دربار عثمانی زندگی میکردند و بعد از بزرگ شدن از همانجا ازدواج کرده به خانه شوهر میرفتند

sardalya ماهی ساردین

sardırmak پیچانیدن دوی چیزی

sardoğan نوعی باز (پرنده)

sardun طناب ضخیم ماهیگیری

sardunya (pelargonium) گلشمعدانی

sarf ۱ـ خرج، مصرف ۲ـ (دس) صرف

sarfınazar صرفنظر

sarfiyat مخارج ، مصارف

sargı باند ، باندپیچی ، سیمپیچی

sarhoş مست ، مشروبخورده

sarhoşluk مستی

sarı زرد

sarıağız نوعی ماهی کوچك که دهان آن

زرد رنگ و شبیه لورك است

sarıasma نوعی پرنده از فامیل گنجشک که شکار میشود (Oriolus oriolus)

sarıbalık نوعی ماهی زرد پولك‌دار از جنس ماهی کوپور

sarıbenek لکه زرد (درچشم) ، طبقه پشت‌چشم که‌تصویر در آنجامنعکس میشود

sarıca ۱ـ نسبتاً زرد ، قدری زرد ۲ـ زنبور زرد

sarıcık=sarıasma نوعی پرنده از فامیل گنجشک که شکار میشود

sarıçalı نوعی‌گیاه از جنس زرشك که در طب برای دفع کرم استعمال‌میشود و میوه‌اش سرخ و ترش میباشد (Berberis Vulgaris)

sarıgöz نوعی ماهی شبیه ماهی قره‌گز که قدری زرد رنگ‌است و گوشت لذیذ دارد

sarığıburma نوعی شیرینی خمیری

sarık عمامه

sarıkanat=lüfer ماهی لوفر

sarıklı عمامه‌دار ، عمامه‌ای،(مج) آخوند

sarılı ۱ـ چیزی که رنگ زرد هم داشته باشد ، مخلوط با رنگ زرد ۲ـ پیچیده شده

sarılık ۱ـ زردی، زردبودن ۲ـ یرقان، مرض زردی

sarılmak ۱ـ درآغوش گرفتن ، بغل گرفتن ، در آغوش کشیدن ۲ـ چیزی دورش پیچیده شدن ۳ـ به چیزی‌چسبیدن‌یاپیچیده شدن ، دربرگرفتن

sarımsak=sarmısak سیر

sarımsı=sarımtrak مایل به‌زردی ، قدری زردرنگ

sarınmak پیچیده‌شدن درلباس‌یا پتو یا پالتو ، چیزی بخود پیچیدن

sarıp sarmalamak در برگرفتن ، در درون خود گرفتن ، حسابی توی پاکت یاکاغذ پیچیدن ، چیزی را دورچیزی دیگر پیچیدن

sarısabır ۱ـ گیاه صبرزرد (Aloe)، نوعی‌گیاه از فامیل زنبق ۲ـ ماده سرخ خاکستری‌رنگی که از برگهای ضخیم و گوشت دار این گیاه گرفته میشود که در طب و رنگ کاری استعمال میشود

sarısalkım نوعی‌گیاه پیچ که گلهای خوشه‌ای دارد

sarışın آدم موبور وسفیدپوست

sâri واگیری ، ساری،سرایت‌کننده

sarih صریح ، واضح ،آشکار

sarkaç (فیز) آونگ ، لنگر ، پاندول

sarkık آویزان شده ، بیرون‌آمده ، خم شده

sarkıntı سربسر گذاشتن ، حرف پرانی

sarkıntılık حرف پرانی ، سربسر گذاشتن ، تعقیب کـردن زنها و حرف پراندن‌آنها

sarkıt گل فهشنگ ، اجسام‌آهکی که در سقف مغـازه‌ها بشکـل مخـروط آویزان‌اند

sarkıtmak ۱ـ آویزان‌کردن ، بطرف بیرون خم کردن ۲ ـ (مج) به چوبه‌دارآویختن

sarkmak از بالا به‌پائین یا از پنجره بخارج خم‌شدن ، آویزان‌شدن

sarma ۱ـ عمل پیچیدن، پیچیدگی ۲ـ دلمه‌ای که از برگ مو یا کلم و امثال آن درست کنند ، خوراك دلمه ۳ـ دراصطلاح کشتی‌گیری پیچیدن دور پای طرف مقابل که

sarsak پیرلرزان ، پیرپاتال ، فرتوت
sarsılmak ۱ـ لرزیدن ، تکان‌خوردن ۲ـ (مج) ضعیف شدن ، کار وبار خراب شدن ، ازاین روبه آن رو شدن ، زیرو رو شدن
sarsıntı لرزه ، تکان ، حرکت شدید
sarsıntılı ۱ـ لرزه‌دار ، تکان خورده ۲ ـ وضع غیر ثابت ، مجهول ، غیرمنظم
sarsıntısız محکم ، مستقر ، ثابت، بدون لرزه وتکان
sarsmak ۱ـ تکان دادن ، لرزاندن ۲ـ(مج)خراب کردن، ضرر زدن
sası (قد) فاسد ،پوسیده ، کپک زده
satan فروشنده
sataşkan کسی که سربسر دیگران میگذارد ، مردم‌آزار ، تجاوز یا تعرض کننده
sataşmak سربسر گذاردن،کاربکاردیگران داشتن ، تعرض یا تجاوز کردن
saten پارچه ساتن ، نوعی پارچه نخی شبیه اطلس
sathi سطحی ، بدون تعمق‌ودقت
satı فروش
satıcı فروشنده
satıcılık فروشندگی
satılmak ۱ـ فروش رفتن، فروخته شدن ۲ـدرمقابل نفعی‌خود رادرخدمت دشمن قراردادن ، بنفع دشمن در مقابل سود کار کردن ، خیانت کردن
satım فروش ، فروشندگی
satın almak خریداری کردن ، خریدن
satır ۱ـ سطر ، خط ۲ـ ساطور
satır atmak (مج) پدرمردم‌رادرآوردن (مثلا در امتحان بچه‌ها را زیاد رفوزه کردن) کم کردن ، تصفیه کردن

پشت‌سرش قرار گرفته
sarmak ۱ـ پیچیدن ، چیزی را دور چیزدیگر پیچیدن ۲ـمحاصره کردن ،دور کردن ۳ـ پیچیدن گلوله نخ یا قرقره ۴ـپیچیدن سیگار یا دلمه و غیره ۵ـباب طبع‌افتادن ، تسخیر کردن ۶ـ علاقمندشدن به‌چیزی
sarmal حلزونی
sarmalamak=**sarıp sarmalamak** حسابی توی کاغذ یاپاکت پیچیدن، در بر گرفتن ، همدیگررا دربغل گرفتن
sarman گنده ، درشت،عظیم‌الجثه
sarmaşan چیزی که اطراف چیزدیگر می‌پیچد ، نوعی گیاه یا بوته‌پیچك
sarmaşık گیاه‌پیچك که اطراف دیوارو عمارت می‌پیچدو بالامیرورد
sarmaşmak همدیگر را بغل گرفتن یکدیگررادرآغوش کشیدن
sarmısak=**sarımsak** سیر
sarmısaklı سیردار
sarnıç ۱ـآب‌انبار ۲ـ مخزن‌آب مشروب در کشتی‌ها
sarp ۱ـکوه یا راه دشوار یاصعب‌العبور ۲ـ سخت ، مشکل
sarpa نوعی‌ماهی شبیه ماهی‌قره‌گز (شبیه ماهی‌سیم)
sarpın ۱ـ انبارغله ۲ـ تخته پهن و گود چهارپنج خانه‌که زواله‌های خمیر را روی‌آن‌گذارده نزدیك فر میآورند و ازآنجا روی پارو گذارده‌داخل‌فرنان پزی میکنند
sarplaşmak سخت یا صعب‌العبوربودن یاشدن
sarraf صراف
sarrafiye حق صرافی ،کمیسیون صرافی
sarraflık صرافی

satırbaşı سرسطر ، اول‌جمله یا اول‌سطر
satış فروش
satışa çıkarmak در معرض فروش گذاردن ، بفروش در آوردن
satlir=yergi هجو
satlıcan=zatülcenp ذات‌الجنب، سینه پهلو
satmak فروختن
satranç شطرنج
sattırmak بفروش رساندن بوسیله دیگری، سبب فروش شدن
Satürn ستاره زحل
satvet سطوت، عظمت ، حشمت
sauna حمام‌فنلاندی ،نوعی‌حمام خزینه‌ای که اولا در اطاق خیلی گرم نشسته عرق میکنند بعد واردخزینه آب سرد میشوند بمنظور خارج شدن عرق‌وسمومات بدن وسرزنده‌شدن ولاغرشدن
sav ۱ــ حرف ۲ــ خبر ۳ــ ادعا، مدعا
sava خبر ، مژده ، بشارت
savacı خبردهنده ، مژده دهنده ، مبشر، نبی
savak جوی ، آبرو ،لوله بزرگ که‌روی آن‌بازاست‌وآب‌آسیاب وغیره را ازطرفی به طرف دیگرنقل‌میکند
savana نام دشت ومرغزارهای سرسبز منطقه خط استوا
savaş جنگ ، حرب ، دعوا
savaşçı جنگجو
savaşkan جنگاور
savaşma محاربه ، جنگ ، جنگ وجدال
savaşmak جنگ کردن ، حرب کردن، دعوا کردن
savat سیاه‌قلم که روی نقره کارمیکنند
savcı=müddejumumî دادستان مدعی‌العموم
Savcılık دادستانی،مقام دادستانی یا مدعی‌العمومی
savdırmak ازسرباز کردن بوسیله‌دیگری
savlet صولت ، هجوم،حمله ، سطوت ، هیبت
savmak ازسرباز کردن ، دور کردن ، رد کردن ، دفع کردن
savruk بی‌حواس ، حواس پرت
savrukluk حواس‌پرتی ، بی‌حواسی
savrulmak پخش‌شدن ، منتشرشدن ، پراکنده‌شدن ، بادداده‌شدن
savsak سرهم بندی‌کننده ، امروز را بفردا گذارنده
savsaklamak امروزفردا کردن ، سرهم بندی کردن ، از زیر کار دررفتن
savul دورشو ، کورشو ، کرشو ، ردشو ، راه بده
savulmak کنار کشیدن ، ازجلوراه در رفتن ،کناررفتن
savunma مدافعه ، دفاع
savunmak دفاع کردن . مدافعه کردن
savunmalık دفاعی ،تدافعی ، مدافعه‌ای
savunucu مدافع ، دفاع کننده
savurgan ولخرج ، مصرف ، مبذر
savurganlık اسراف ، ولخرجی ، تبذیر
savurmak ۱ــ باددادن ، محصول گندم و غیره را برای جدا کردن از کاه جلوبادازبالابه‌پائین پاشیدن که‌کاه رابادببرد ۲ــدرموردشمشیر یا چیزدیگر گفته‌میشود که‌به‌قصدزدن بشدت حرکت‌بدهند ۳ــدرمورد دروغ یا فحش از دهان بیرون ریختن نیز گفته میشود ۴ــ اسراف ، تبذیر کردن
savuşmak ردشدن ، ول‌کردن ورفتن ، دفع‌شر کردن ، ازسر گذشتن
savuşturmak رد کردن ، دفع کردن ، ازسردفع کردن

say بشمار
sây سعی ،اهتمام ،کوشش
saya رویه کفش ، چرم کفش بدون تخت و پاشنه
sayacı پستادوز کفش ، استادی که فقط رویه کفش راتهیه وحاضرمیکند
sayaç کنتور (برق ،آب ،گازوغیره)
saydam شفاف مانند شیشه وبلور که وقتی ازیك طرف نگاه کنندطرف دیگر دیده شود
saydırmak ۱ـ شمردن یا شماره کردن توسط دیگری ۲ ـ وادار به احترام کردن
saye وسیله ، توسط ،کمك، همت، غیرت ، اهتمام ، درسایه
sayfa صفحه، صفحه کتاب یا نوشته
sayfiye ییلاق (چنانچه درفصل تابستان بکناردریا وامثال آن بروندسیفیه گفته میشود ولی اگرمقصود کوه و جاهای مرتفع وخنك باشد«yayla» میگویند)
saygı ۱ـ احترام،حرمت ۲ـ حس عدم مزاحمت یا عدم تصدیع
saygıdeğer محترم
saygı göstermek حرمت واحترام کردن،محترم شمردن
saygılı احترام کننده
saygın محترم ، معتبر
saygınlık حرمت ، احترام ، اعتبار
saygısız بی ادب ، بی نزاکت
saygısızlık بی احترامی ، بی حرمتی ، بی ادبی
sayha صیحه ، فریاد ، جیغ ، بانك ،نعره
sayı ۱ـ عدد ۲ـ شماره ، نمره
sayıcı کسیکه حیوانات (گاووگوسفند و امثاله) رامیشمارد ، شماره کننده
sayıkamak ۱ـ هذیان گفتن ۲ـ متصلا نام بردن یا یادکردن چیزی که موردعلاقه مفرط است ، زود زود اسم بردن
sayılı ۱ـ معدود ، تعدادکم ومحدود ، انگشت شمار ۲ـ معلوم، معین ، شمرده شده حائز یادارای شماره یانمره ، نامه شماره‌ای
sayılmak ۱ـ شمرده‌شدن،شمارش‌شدن ۲ـ احترام شدن ، محترم شمرده‌شدن
sayım ۱ـ سرشماری ۲ـ شماره‌شدن ، شمارش
sayın محترم
sayısız بی‌شمار ، غیرمعدودیاغیرمحدود ، زیاد ، فراوان
sayışmak تبادل‌حساب، باهمدیگر رد و بدل‌وتصفیه‌حساب کردن
sayıştay دیوان محاسبات
saykal صیقل
saykallamak صیقلی کردن
saymaca تصوری ، اعتباری، قیمت‌ظاهری یا اسمی
saymak ۱ـ شمردن ، حساب کردن ، بحساب‌آوردن ۲ـ اهمیت‌دادن ۳ـ احترام کردن ، حرمت کردن
saymamak حساب نکردن ، نشمردن ، اهمیت ندادن ، احترام نکردن
saymamazlık بی‌احترامی ، بی‌حرمتی
sayman = muhasip حسابدار، محاسب
saymanlık حسابداری ، محاسبات ،اداره حسابداری
sayrı = hasta (قد) مریض ،بیمار،ناخوش
sayrılık = hastalık (قد) بیماری ، مریضی ، ناخوشی
sayrımsak (قد) تمارض کننده ، کسی که خود را به‌ناخوشی بزند
sayvan سایبان، پرده یا روکشی که‌برای حفظ اشیاءازآفتاب‌یا باران‌بطور سقف کشیده میشود
saz ۱ـ نی ۲ـ ساز ۳ـ تار ، سه‌تار

وامثال آن

sazan ماهی‌سوف
sazcı مطرب ، نوازنده ، ساززن
sazende مطرب ، نوازنده ، ساززن
sazlık نیستان
seans ۱ـ سانس سینماوتآتروغیره ۲ـ دفعه ، مرتبه ۳ـ بزیا مدت‌نور (درمورد عکس‌برداری)
sebat ثبات ، استقامت کردن ، پایداری ، پا برجا بودن
sebat etmek ثبات واستقامت کردن
sebatkâr–sebatlı باثبات ، بااستقامت
sebatlı با ثبات ، با استقامت
sebatsız بی‌ثبات،بی‌استقامت
sebayüdü سه با دو (دربازی تخته‌نرد)
sebebiyet vermek سبب شدن،موجب شدن ، باعث شدن
sebep سبب ، موجب ، باعث
sebeplenmek امرارمعاش کردن
sebepli باسبب ،سبب‌دار
sebepsiz بی‌سبب ، بی‌علت، بی‌جهت
sebil ۱ـ سبیل ۲ـ فی‌سبیل‌الله ، راه رضای‌خدا ۳ـ شیرآب که مردم راه رضای‌خدا برای خیرمیسازند
sebilci کسی‌که در راه رضای خداآب به مردم میدهد
sebze سبزیجـات ، سبزی‌خوردن‌وچیزهای دیگراز قبیل جعفری ، اسفناج ، پیاز، سیب‌زمینی، هویج، بادمجان وامثاله
sebzeci سبزی فروش ، فروشنده سبزیجات
sebzelik ۱ـ باغ سبزیجات‌یامحل‌سبز ۲ـ قسمتی از یخچال‌که مخصوص گذاردن سبزیجات میباشد
sebzevat سبزیجات
seccade قالیچه‌کوچك، جای‌نماز ، سجاده
secde سجده
seci سجع ، سخن یا نثرباقافیه
seciye سجیه ،خوی ، خلق ، طبیعت ، اخلاق
seciyeli باسجیه ، بااخلاق ، خوش‌خوی ، قابل اعتماد
seciyesiz بی‌اخلاق ، بی‌سجیه ، غیرقابل اعتماد
seçici = seçen انتخاب کننده
seçik آشکار ، روشن ، قابل‌تمیز، مشخص
seçilmek انتخاب شدن
seçilmiş انتخاب شده، منتخب
seçim انتخابات
seçkin برگزیده ، متمایز،مختص ، ممتاز
seçme ۱ـ انتخاب شده ، ورچیده ۲ـ انتخاب ، ورچیدن
seçmece آزادبودن برای‌جدا کردن یا ورچیدن جنس‌یا چیزی‌که انسان میخواهد بخردیاجمع کند ، دست چین
seçmek ۱ـ انتخاب‌کردن ، برگزیدن ۲ـ ورچیدن ، جدا کردن ۳ـ مشخص‌کردن ۴ـ فرق‌گذاشتن یا تبعیض‌کردن بین دو غذایاچیز دیگر
seçmeli = seçmece آزادبودن درجدا کردن یا انتخاب کردن جنس یا متاع، مخیربودن ، اختیارداشتن برای دست چین کردن
seçmen انتخاب‌کننده
seçmenlik حق‌انتخاب داشتن، انتخاب کننده بودن، کارانتخاب کردن
seçtirmek ۱ـ انتخاب‌کردن‌توسط‌دیگری ۲ـ ورچیدن یا جدا کردن توسط کس دیگر
seda = ses صدا ، صوت
sedalı صدادار ، حرف‌صدادار
sedasız بی‌صدا، حرف‌بی‌صدا
sedef صدف
sedefli صدفی ، صدف‌دار
sedefotu گیاهی‌که درطب بکارمیرود

(Ruta)

sedir ۱ـ مبل بزرگ چندنفری ، سریر، تخت،دیوان ، تخت راحتی ۲ـ درخت سدریا کنار

sedye برانکارد ، تخت بیمارکه بیماران و زخمی‌ها را با آن نقل و انتقال میدهند

sedyelik مریضی که‌روی برانکارد حمل میشود ، بیمارسخت

sefa صفا ، خوشی

sefahat عیاشی ، بیعاری ، مشروب‌خوری وقماربازی و امثال آن

sefalet فقر ، تنگدستی، بدبختی ، ذلت

sefaret=elçilik سفارت

sefarethane سفارتخانه

sefer ۱ـ سفر ، سیاحت ۲ـ مرتبه ، دفعه ۳ـ جنگ ، حرب

seferber بسیج ،آماده شده

seferberlik بسیج عمومی، آمادگی‌نیروی نظامی و تمام مـردم کشور برای جنگ

seferî ۱ـ جنگی، مربوط به جنگ ۲ـ سفری ، مسافر ، کسی‌که در سفر است(وازروزه گرفتن معاف است)

seferlik دفعه‌ای ، مرتبه‌ای

sefertası دیگ سفری‌که چند طبقه است وغذا یا خوراك کسی رابمحل‌کار یامدرسه یا گردشگاه باآن حمل میکنند

sefih بیعار ،عیاش ، ولخرج

sefil بدبخت ، فقیر ، پست ، ذلیل ،سفیل

sefir=elçi سفیر

sefire خانم سفیر

segâh سه‌گاه ، مقام یاآهنگی از موسیقی شرقی

seğirdim ۱ـ دوندگی ۲ـ پس‌نشستن، عقب‌برگشتن، برگشت

seğirdim yolu کوره راه ، راه باریك

seğirmek پریدن چشم یا بعضی ازعضلات صورت و غیره

seğirtmek باقدمهای تند راه رفتن

seğmen اشخاصی‌که درجشنهای محلی یا ملی با لباسهای مخصوص محلی شرکت میکنند

seher سحر ، صبح‌زود ، سپیده دم

sehim سهم ، حصه

sehiv سهو، اشتباه، خطا

sehpa ۱ـ سه‌پایه ۲ـ میز کوچك دم دستی ، میزعسلی ۳ـ چوبه‌دار

sehven سهوا ،اشتباها

sekban ۱ـ(قد) صنفی ازسربازان‌ینی‌چری قدیم ۲ـ(قد) سگ‌بان،محافظین سگهای شکاری دربار عثمانی

Sekendiz ستاره زحل ،کیوان ساتورن

sekene سکنه،اهالی، ساکنین

sekerat سکرات ، حالت مستی ، حالت نزع واحتضار

seki ۱ـ سکو ، سنگ یاسکوی‌جای‌نشستن ۲ـ(جغ)تکه زمین مسطح مرتفع ۳ـ لکه سفید روی پای اسب که گاهی‌تا زانویاشانه میرسد

sekili اسبی‌که دارای لکه سفید روی پا و زانو میباشد

sekinet سکونت ،آرامی ، وقار

sekir سکر ، مستی

sekiz هشت

sekizer هشت‌تائی ، هشت تاهشت‌تا

sekizgen هشت ضلعی ، کثیرالاضلاع‌هشت ضلعی

sekizinci هشتم ، هشتمین

sekizli هشت‌تائی . هشتلو

sekizlik (مو) یك هشتم از نت‌موسیقی

sekizyüzlü شکل‌هشت سطحی

sekmek لی‌لی‌کردن ،روی یك‌پاراه‌رفتن ، روی یك‌پالنگیدن

sekmen ۱ـ نیمکت چوبی بدون پشت

(قد) مراسمی که در دوره عثمانی مردم صف میکشیدند کــه وقتی سلطان به نماز جمعــه میرود باو سلام بدهند

selâmünaleyküm سلام‌علیکم
selâm vermek سلام‌دادن ، سلام‌کردن
selâset سلاست ، روانی‌لسان
selâtin (cami) مساجد بزرگی که بنام پادشاه بنا میکردند
Selçukî = Selçuklu سلجوقی
sele سله ، سبدپهن
selef سلف، پیشین، مأمورقبلی، کسی نسبت بدیگری قبل‌تردرخدمت بوده
selek سخی ، دست‌ودل‌باز ، سخاوتمند
selektör ۱ـ ماشین بذرپاک کن ،ماشین زراعتی که غله را ازپوست ومواد خارجی‌جدامیکند ۲ـ آلتی که‌در اتومبیل‌برای کم‌نور کردن‌وپرنور کردن چراغهای‌جلو بکارمیرود
selen نوعی‌ماده شیمیائی ، شبه‌فلزی‌قرمز رنگ‌متبلورکه در ادوات تلفن و تلویزیون بکارمیرود عدداتمی آن ۳۴و وزن اتمی‌آن ۷۹/۲ میباشد
selentereler تیره‌ای ازحیوانات شبه نباتی دریائی که شامل مرجان‌ها اسفنجها ومدوزها میباشد
selika استعداد خوب نوشتن وخوب سخن گفتن
selim سلیم ، سالم ، درست ،بی‌عیب
selis سلیس ، حرف یا نوشته‌روان
selofan نوارچسب شفاف
selp (etmek) سلب‌کردن ، ازبین بردن ، ربودن
selüloit سلولوئید ، ماده‌اولیه‌اجناسی‌از قبیل فیلم عکاسی و فیلم سینما و بعضی‌شانه‌های طلقی‌که ازکافوزو نیتروسلولزحاصل میشود
selüloz جسمی‌است جامدسفید بی‌بو و

۲ـ بله
sekoya نوعی درخت‌کاج جنگلی که در کالیفرنیامیرویدکه قدآن‌تا ۱۰۰ الی ۱۳۰ متر هم میرسد (Sequoia)
sekreter منشی ، دبیر، سکرتر
sekreterlik دبیری، منشی‌گری،سکرتری
seksek بازی لی‌لی (لی‌لی‌بازی)
seksen هشتاد
seksener هشتادتائی ، هشتادهشتاد
sekseninci هشتادم یاهشتادمین
sekseniik ۱ـ هشتادتائی ۲ـ آدم هشتاد ساله
seksoloji علم شناسائی جنسیت ،جنسیت شناسی یعنی‌علم‌مربوط به‌مناسبات مرد وزن
sekte ۱ـسکته ، سکته‌قلب یا مغز ،حالتی که ناگهان در انسان پیدا میشود واعضاء بدن را از حس وحرکت میاندازد، فلج ۲ـمانع‌واشکال که درکارپیدامیشود
sektirmek فلج‌کردن‌کار
sektirmemek بدون اشکال ومانع‌کار را پیش‌بردن
sektör ۱ـ قطعه‌ای‌ازدایره ۲ـ قسمت، بخش
sel سیل
selâm سلام
selâm almak جواب سلام دادن
selâmet سلامت
selâmetlemek مشایعت کردن مسافر، راه‌انداختن مسافر
selâmlamak سلام‌کردن ، سلام‌گفتن
selâmlaşmak به‌همدیگرسلام وعلیك گفتن
selâmlık ۱ـ (قد) بیرونی،قسمتی از خانه‌های قدیم‌که مهمانان مردرا قبول و پذیرائی میکردند ۲ـ

semender سمندر ، جانوری‌است‌شبیه چلپا که در آب و خشکی هر دو زندگی میکند و هر گاه به آتش برسد ماده‌ای‌ازخود افرازمیکند که‌آتش را خاموش میسازد و از این رو میگویند کـه در آتش نمی‌سوزد

semer پالان

semerci پالان دوز

semere ۱ـ ثمره ، میوه ۲ـ نتیجه فایده

semereli ۱ـ پرثمر ، میوه‌دار ۲ـ نتیجه‌دار ، فایده‌دار

semih سمیح ، جوانمرد ، سخی

seminer سمینار ، بحث یاسخنرانی علمی دردانشگاه ومجالس‌علمی،مباحثه یاسخنرانی‌درموضوع‌علمی یاصنفی

semirmek چاق‌شدن

semirtmek چاق‌کردن ، پروردن وچاق کردن حیوانات

semiz چاق ، حیوان چاق وپرچربی، پرواری

semizlemek چاق‌وچله شدن (حیوان)

semizlik چاقی

semizotu خرفه ، سبزی است شبیه‌یونجه ولی برگهای‌آن ضخیم و گوشتالو است‌خام‌آن را درسالاد وپخته‌اش را در روغن‌زیتون وخوراك گوشت وبرنج میخورند

sempati محبت ، نزدیکی ، دوستی ، طرفداری

sempatik دوست‌داشتنی ، بامحبت ، خوب ،بانمك

sempatizan محب ، علاقمند ، طرفدار

semt سمت، سو ، محل، طرف ، منطقه، ناحیه

semtürre's سمت‌الراس ، نقطه‌ای‌که خورشیددرزوال ظهردرسمت‌بالای

بی‌طعم شبیه نشاسته در آب‌والکل حل نمی‌شود فقط درمادهٔ شویتزر حل میشود ، بحالت طبیعی در سلولهای نباتات‌وجود دارد، ۵۵ درصد چوب‌وکاه وقسمت‌اعظم پنبه و کتان‌سلولز‌است‌درصنعت بصورت کاغذ و پنبه و ابریشم مصنوعی مصرف میشود

selvi = servi سرو

sem = zehir سم، زهر

sema ۱ـ‌آسمان ، سماء ۲ـ سماع ، آئین‌رقص‌پیروان طریقت مولوی که باآواز ، وسرور وصدای نی‌و ضرب‌دست‌هارا باطراف بازکرده دورخود می‌چرخند

semahane تکیه‌های‌مولوی‌ها‌که درآنجا آئین‌رقص‌وسماع به‌عمل میاورند ، سماع‌خانه

semahat سماحت، جوانمردی،خیرخواهی، بخشش

semaî کلمه‌ای‌که ازراه‌گوش یادگرفته‌و مصطلح شده نه با اصول و قواعد زبان،سماعی

semai نوعی‌آوازدرموسیقی ترکی‌که‌شعر وآوازآن درچهارمصراع بااصول مخصوصی‌ساخته‌میشود

semantik مربوط به‌معنی ، علم‌معانی ، علم مربوط به‌مطالعه جزئیات‌زبان ازحیث‌معانی

semaver سماور

semavî سماوی ،آسمانی

sembol علامت ، نشان، رمز ، اشاره

sembolik رمزی، مربوط به‌نشان یاعلامت یا اشاره

sembolizm مکتبی ازادبیات‌که‌گفته‌و نوشته‌ها رابیشتر با رمزیا اشاره ادا وبیان‌نموده ازاظهارواضح و صریح پرهیزدارد

سرقرارمیگیرد

sen تو ، ضمیردوم شخص مفرد

sena ثنا ، مدح

senaryo سناریو ، نمایشنامه‌فیلم‌سینما یا تآتر ، طرح ریزی نمایش ، طرح یك اثرسینما یاتآترکه صحنه‌های مختلفه وترتیبات آن رابطورکلی تعیین میکند

senato ۱ـ مجلس‌سنا ۲ـ شورای‌عالی دانشگاه

senatör سناتور ، عضومجلس‌سنا

sendelemek گیج‌خوردن ، تلوتلو فتن

sendika سندیکا ، اتحادیه صنفی

sendikacı عضویااداره‌کننده اتحادیه یا سندیکا

sendikacılık بستگی‌داشتن به‌اتحادیه یا سندیکا

sene سال،سنه

senelik سالیانه ، سنوی

senet سند ، مدرك

senetli سنددار ، باسند ، مدرك‌دار

senetsiz بدون سند،بدون مدرك

senevî سالیانه ، سنوی

senfoni سمفونی، قطعه موسیقی‌که برای نواختن باسازهای مختلف ساخته میشود

senit تخته ، خمیر

senseṇ یك ماده‌ادویه‌ای‌که برای زایل کردن بوی دهان جویده میشود ، سن‌سن

sentaks (دس) نحو، ترکیب، علم‌ترکیب کلمات در جمله

sentetık ترکیبی ، مصنوعی ، شیمیائی

sentez ترکیب

sepek محورسنگ‌آسیاب

sepet سبد ، سبدی

sepetçi سبدفروش

sepetlemek توی سبدگذاشتن ۲ـ(عو) ردکردن ، دفع‌کردن ، از سرباز کردن

sepetlenmek بیرون شدن،دفع شدن ، از سربازکرده شدن

sepetlik ۱ـ لوازم ساختن سبد ۲ـ بیرون‌آمدگی دربنا یا ساختمان

sepi دباغی

sepici دباغ

sepicilik دباغی

sepilemek دباغی کردن

sepili دباغی شده

sepken (sulu sepken) بارانی‌که قدری با برف مخلوط باشد

sepmek=serpmek پاشیدن،افشاندن، پخش کردن ، ریختن آب و غیره

septik شکاك ، کسی‌که شك وتردید دارد

septisemi (طب) مرض‌عفونت خون ، عفونت خونی

septisizm (فل)طریقت شکاکیون ، شکاکی

ser ۱ـ (قد) سر (بعنوان رئیس در یك شغل‌یا صنف‌استعمال میشود مانند سر طبیب) ۲ـ گرمخـانه یا گلخانه (ازکلمه فرانسه serre)

seramik سفال ، سفالی ، گلی

seramikçilik سفال سازی ، کوزه‌گری

serap سراب

serasker (قد) (نظ) وزیرجنگ دردوره عثمانی

serbest آزاد، خلاص (مج)آدم بدون خجالت ، کسی که بآزادی بدون خجالت صحبت‌میکند

serbestlik آزادی

serçe گنجشك

serçeparmak انگشت‌کوچك ، خنصر

serçin ۱ـماکو ۲ـ منتخب، برگزیده، برچین شده

serdar سردار

serdengeçti فدائی،جانباز
serdetmek اظهارداشتن،بیان کردن ، فکریانظربه‌ای پیشنهادکردن
serdirmek گستردن ، پهن کردن بوسیله دیگری
serdümen ۱- سکان‌دار کشتی ۲- در کشتی جنگی بالاتر از گروهبان
sere فاصله بین‌شست وانگشت شهادت (مقیاس)
seren چوب بالائی بادبان کشتی که بطورصلیب نصب‌میشود که‌بادبان چهارگوشه‌ای کشتی را از بالا به آن وصل کنند
serenat سازوآوازی که شب درهوای آزاد پای پنجره معشوقه نواخته میشود
serencam ۱-سرانجام ، عاقبت ،نتیجه ۲-سرگذشت،ماجرا
sereserpe ولنگ و واز ، حالت درازکشیدن یا خوابیدن انسان بطور آزاد یا باز وگسترده که دستها و پاها بازازهم‌باشد
sergen رف،قفسه
sergerdan سرگردان
sergerde سرکرده ، رئیس یاغیان یا طاغیان،سرکرده شورشیان
sergi نمایشگاه
sergici کسی‌که در نمایشگاه شرکت میکند یا متاع خود را در آنجا بفروش میرساند
sergilemek نمایش‌دادن، در معرض انظار عامه یا نمایش قرار دادن جنس یا هرچیز
sergin گسترده، پهن کرده‌شده
sergüzeşt سرگذشت، ماجرا
serhat=sınır سرحد،حد ، حدود ،مرز
seri ۱-سری، تسلسل ، ترتیب ، نوع ۲-سریع،تند

serili گسترده ،پهن‌شده
serilmek ۱- گسترده شدن ، پهن کرده‌شدن ۲- دستها و پاها را باز و گشاد گستردن
serin خنک،نزدیک‌به‌سرد
serinkanlı خونسرد،متین
serinlemek خنک‌شدن
serinlenmek خنک‌شدن
serinleşmek خنک‌شدن،سردشدن
serinletmek خنک‌کردن،سردکردن
serınlik خنکی،هوای خنک
serkeş سرکش ، عاصی ، یاغی طاغی
serkeşlik عصیان ، طغیان ، سرکشی
serlevha سرلوحه
sermaye ۱-سرمایه ۲-(مج) فاحشه که درفاحشه‌خانه باشد
sermayedar سرمایه‌دار
sermek ۱- گستردن،پهن کردن ۲- (مج) از سرباز کردن
sermest سرمست،مست
serom سرم
serpantin=kotiyon نوارهای کاغذ رنگی که در جشنها و عروسی‌ها روی سر مردم میاندازند یا میگسترانند
serpelemek بارانی که دانه‌دانه‌می‌بارد ، کم‌کم و دانه‌دانه افشانده شدن یا باریدن باران.
serpilmek ۱- پاشیده‌شدن ، ریخته‌شدن، پراکنده‌شدن، افشانده‌شدن ۲- (مج) نشو و نما کردن یا رشد کردن بچه
serpinti ۱- بارش کم و دانه دانه ۲ - ترشح کردن یا پاشیده شدن آب یا گرد و خاک
serpiştirmek ریخت وپاش‌کردن
serpme ۱- ریختگی ، پاشیدگی ، پراکندگی ، افشاندگی

seryum سریوم (Ce) ، شماره اتمی آن ۵۸ ، فلزی است بسفیدی و شفافی نقره

serzeniş گله ، گلایه، سرزنش

ses صدا ،آواز

sesbngisi = sesbilim (دس) علم اصوات. فونتیك ، مبحث ترکیب صوت‌ها یا صداها

seslendirmek صدادار کردن ،یك نت موسیقی را باآهنگ خواندن

seslenmek صداکردن ، خواندن ، کسی را صدا زدن

sesli (دس) حرف‌صدادار ، صدادار ، باصدا

sessiz ۱- بی‌صدا ، ساکت ، آرام ، بی‌صوت ، کم‌حرف ۲ - آدم ملایم و بی‌سروصدا ، (دس) حرف بی‌صدا

sessizleşmek بی‌سروصداشدن ، ساکت‌شدن ،حالت‌سکوت‌یاسکون پیداکردن ، خوابیدن سروصدا ، آرام‌شدن

sessizlik بی‌سروصدائی ، سکوت ، آرامی

set ۱- سد ۲-مانع

set çekmek ۱-سدکشیدن ۲- مانع‌شدن

setir ستر ، پوشش ، پوشیدن ، پنهان کردن

setliç ۱- نوعی آب معدنی که برای تنقیه استعمال میشود ۲-شربت آبلیمو که کربنات یا جوش‌شیرین به‌آن اضافه میکنند

setre نوعی کت یا ژاکت بدون‌یقه با دکمه‌های جلو که در زمان سابق می‌پوشیدند

setretmek پوشاندن ،مخفی کردن، پنهان‌کردن ، ستر کردن

۲- نوعی تور ماهیگیری بشکل چتر یا چادر

serpmek ۱- پاشیدن ، ریختن داغان کردن ، افشاندن ۲ - پاشیدن یا ریختن باران ریز و دانه‌دانه

serpuş روسری

sersem ۱- سرسام ، سرگیجه ۲- احمق، ابله

sersemlemek سرگیجه‌گرفتن ، گیج شدن ، سرسام‌آوردن

sersemletmek ۱- گیج کردن ، سرسام آوردن ۲- دیوانه کردن

sersemlik ۱- گیجی ، سرسام ۲- حماقت

serseri ولگرد ، بیکاره ،بی‌فکر ، بی‌هدف ، اوباش ، دربدر ،آواره

sert ۱- سخت ، سفت ، محکم ، قوی ، شدید ۲- آدم خشن

sertdoku قسمت بافت سخت نباتات از قبیل قشر یا پوست یا ساقه

sertifika گواهی‌نامه ، تصدیقنامه ، شهادتنامه

sertlenmek سخت‌شدن ، سفت‌شدن، محکم‌شدن ، شدیدشدن

sertlik سختی ، سفتی ، محکمی ، شدت

serüven سرگذشت ، ماجرا

servet ثروت، تمول،مال و منال

servi سرو

servigiller تیره یاخانواده سرو

servilik سروستان

servis ۱- خدمت سفره ۲-سرویس ، خـدمات عـمومی مانند سرویس اتوبوسرانی ۳- شعبه یا دایره دریك‌اداره

servis kapısı دری که از آشپزخانه به نهار خوری باز میشود برای آوردن و بردن اشیاء خوراکی

sevap ثواب، پاداش کارخوب و پسندیده
sevda عشق، سودا، هوس
sevda çekmek درد عشق کشیدن
sevdalanmak عاشق شدن
sevdalı عاشق،سودائی
sevdirmek وادار بهدوست داشتن کردن، سبب دوست داشتن شدن ، بخود جذب کردن دیگران
sevgi محبت،دوستی،حب، عشق، شوق
sevgili عزیز، محبوب، معشوق، دوست، یار، رفیق
sevi عشق، محبت
sevici زنی که ازروی شهوت زن دیگررا دوست داشته باشد
sevilmek دوست داشته شدن ، محبوب شدن
sevimli دوستداشتنی، بانمك،محبوب
sevimlilik محبوب بودن،محبوبیت
sevimsiz بی نمك،بی مزه،منفور
sevinç ذوق،شوق،خوشحالی،شادمانی، شادی
sevinçli خوشحال، پرسرور، شادمانی
sevindirmek خوشحال کردن،شاد کردن
sevinmek خوشحال شدن ،شادشدن
Sevir برج ثور، نام دومین ماه شمسی مطابق اردیبهشت(معنی لغوی آن گاونر)،ثور
sevişmek ۱ــ عشقورزی کردن، عشقبازی کردن ۲ــ همدیگررا دوست داشتن
seviye ردیف، تراز، سویه
seviyeli (مج)عالی،اصیل
seviyesiz (مج) پست، دون
sevk سوق، راندن،ارسال،بردن، روانه، گسیل
sevketmek فرستاد، ارسال‌داشتن ، گسیل‌داشتن
sevkıtabiî غریزهٔ طبیعی
sevkıyat ارسال‌ها ، حمل محمولات، مرسولات ، بارها ، اجناس حمل شده
sevkulceyş (نظ)علم لشکرکشی، سوق‌الجیش
sevmek ۱ــ دوست داشتن ۲ــ عشق داشتن، عشق‌ورزیدن ۳ــ ناز و نوازش کردن
seyahat مسافرت ، سفر ، سیاحت، جهانگردی
seyahatname سیاحتنامه، سفرنامه
seyek سه و یك (دربازی تخته نرد)
seyelân سیلان، جریان، ریزش ، روان شدن آب ، جاری شدن خون
seyir ۱ــ سیر، گردش ۲ــ نگاه، نظر، نگاه کردن بهمناظر ، تماشا
seyirci ۱ــ ناظر، بیننده، نگاه کننده، تماشاچی ۲ ــ کسی که به واقعه‌ای فقط نگاه کند و مداخله ننماید
seyis مهتر، کسیکه درطویله خدمت و تیمار اسبهارامیکند
seyislik مهتری
seyit سید،آقا،کسی که از اولاد حضرت رسول باشد
seylântaşı نوعی سنگ‌معدنی سبزرنگ
seylâp سیلاب،سیل
seyran گردش، تفرج، تفریح،گشت
seyrek ۱ــ نادر، کمیاب ۲ــ جداجدا، دورازهم، فاصله‌دار
seyrekleşmek=seyrelmek کمیاب شدن،فاصله‌دارشدن، جداجداشدن
seyrelmek کمیاب شدن، جدا جدا شدن
seyreltmek فاصله‌دار کردن ، فاصله دادن، نادرو کمیاب کردن
seyretmek نگاه کردن، دیدن، سیر وسیاحت کردن، تماشا کردن
seyrüsefer سیروسفر،سیروسیاحت ،

رفت و آمد

seyyah سیاح، جهانگرد

seyyal سیال، جاری، روان

seyyale (فیز) چیز جاری (آب یا الکتریسیته)

seyyanen بطور مساوی، همسویه، هم‌وزن، بطور مطابق و مساوی باهم، متساویا

seyyar سیار، گردش کننده، دوره گرد

seyyare سیاره، ستاره متحرك

seyyiat سیئات، بدی‌ها، گناه‌ها

seyyie سیئه، گناه، بدی

seza سزا، مزد، پاداش، جزا

sezaryen سزارین، عمل کردن شکم مادر برای زایاندن بچه که سخت بدنیا میاید

sezdirmek فهماندن، ملتفت کردن، محسوس کردن

sezgi=sezi احساس، حدس

sezgicilik (فل) فلسفه‌ای که معتقد است پایه معلومات انسان بر حدسیات قرار گرفته

sezi=sezgi حدس، احساس، حس انتقال

sezilmek حدس زده شدن، حس کرده شدن

sezinlemek حدس زدن، تقریباً حس کردن

sezinmek حدس زدن، حس کردن، ملتفت شدن

seziş حدس، حس

sezmek حس کردن، حدس زدن، ملتفت شدن

sezon=mevsim فصل، موسم

sezyum (شیم) سزیوم (Cs) فلزی است کمیاب از جنس پطاسیوم وزن مخصوص آن ۱/۹۰

sfagnum نوعی خزه که در باتلاقها میروید دارای برگهای ریز میباشد

sfenks=isfenks ۱ــ نام جانوری در داستانهای یونانی که از عابرین معمائی می‌پرسیده کسانی که نمی‌توانسته‌اند جواب بدهند آنها را می‌خورده است ۲ــ مجسمه‌های سنگی که از مصر قدیم مانده سرش شکل زن و تنه‌اش شکل شیر است

sıcacık گرمی خوش آیند، گرم ملایم

sıcak ۱ــ گرم ۲ــ گرمابه، حمام

sıcakkanlı ۱ــ حیوانات خون گرم که درجه حرارت بدن آنها بواسطه حرارت محیط ابدا تغییر نمیکند ۲ــ (مج) خون گرم، خوش معاشرت، مهربان

sıcaklık حرارت، گرمی، گرما

sıcaköiçer گرما سنج

sıçan=fare موش

sıçandişi دوخت دندان موشی

sıçankulağı=mercanköşk مرزنگوش

sıçankuyruğu نوعی سوهان گرد مخروطی که سر آن تیز است و برای گشاد کردن سوراخهای فلزی بکار میرود

sıçanotu مرگ موش، آرسنیك

sıçanyolu راههای پیچ و خم دار فاضل آب زیرزمینی

sıçırgan دیغو، بچه انسان یا حیوان که همه جا را پر از کثافت میکند

sıçmak (عو) ریدن، تغوط

sıçramak ۱ــ پریدن، جهیدن ۲ــ از جا پریدن ۳ــ پاشیده شدن (گل یا آب وغیره) ۴ــ سرایت کردن

sıçratmak پراندن، پاشانیدن، سرایت دادن

sıfat ۱ــ صفت ۲ــ لباس، پوشاك، شکل و قیافه

sıfır صفر

sıfırcı معلمی که خیلی نمرهٔ صفر به

شاگردان میدهد
sığ محل کم عمق در آب
sıga (فیز) ظرفیت
sığdırmak جای‌دادن،طپاندن‌درچیزی
sığın نوعی گوزن سیاه سفید
sığınak پناهگاه ، ملجأ
sığınık ملتجی، التجاءکننده ، پناه‌آورنده
sığınmak پناه‌بردن ،التجاءکردن ، ملتجی شدن
sığıntı کسی که بی‌چیزوفقیراست و وقتی به‌خانه‌یامحلی‌برای‌سدجوع‌می‌رود دیگر بآسانی آن محل را ول نمی کند، کسی که‌وجودش سرباری وعاطل و باطل شمرده شود
sığır گاونر
sığırcık سار
sığırdili (Anchusa) گیاه گل گاوزبان
sığırgözü=öküzgözü آرنیکای کوهی، نام گیاهی‌است(Arnica)
sığırkuyruğu=arslankuyruğu گیاهی است عرق آور که در طب بکارمیرود(Leonurus)
sığırtmaç چوپان گاو
sığışmak بزورجاگرفتن ، جاشدن ، چپانده شدن
sığıştırmak جادادن، چپاندن ، تپاندن
sığlık جای کم عمق درآب دریا یا رودخانه یادریاچه
sığmak جاشدن ، جاگرفتن
sıhhat ۱ـ صحت ، سلامتی ۲ـ صحیح بودن ، درستی
sıhhatlı ۱ ـ سلامت، پرصحت،صحیح البنیه ، تندرست ۲ ـ درست صحیح
sıhhî صحی، طبی، بهداشتی
sıhhiye صحیه، بهداری ، اداره‌بهداری
sıhhiyeci ۱ ـ مأمور بهداری، بهدار ۲ـ رسته بهداری در نظام که‌کار

بهداشتی و کمك طبیبی را انجام میدهند
sıhriyet قوم خویشی سببی، قرابت سببی، دامادبودن،صهریت، خویشاوندی ازطرف زن یا شوهر
sık انبوه، نزدیك بهم، کم‌فاصله، توی هم
sıkboğaz etmek اصرار کردن زیاد ، تحت فشارقراردادن
sıkca زودبزود ،کم فاصله
sıkı ۱ـ تنگ، سفت ،سفت کشیدن ۲ـ (مج) بخیل، کنس ، خسیس ۳ـ شدید، سخت
sıkıcı دلتنگ کننده ، غصه‌آورنده، خفه کننده
sıkıfıkı صمیمی، بی‌تکلف، بی‌رودربایستی، جی‌جی‌باجی
sıkılgan خجالتی، کمرو، محجوب
sıkılmak ۱ـ فشاردادەشدن، فشردەشدن ۲ـ حوصله‌سررفتن،خسته شدن ، دلتنگ‌شدن ۳ـ خجالت کشیدن ۴ ـ در تنگنا افتادن، بسختی و شدت افتادن
sıkılmaz پررو ، بی‌حیا
sıkım یك مشت
sıkınmak خود را نگاه داشتن ، بخود فشارآوردن و خودداری کردن
sıkıntı ۱ـ دلتنگی، ناراحتی، عذاب، بی‌حوصلگی ، غصه ، غم ۲ ـ سختی،نداری، فقر ۳ـ مشقت، عذاب ، اذیت
sıkıntılı ۱ـ کسی که‌درعذاب‌یاناراحتی باشد ۲ـ پرزحمت ، سخت، پر مشقت ۳ـ کم‌حوصله ، بی‌حوصله
sıkışık حالت فشار و زحمت ، عذاب، سختی شدت ،گرفتاری
sıkışmak ۱ـ فشرده شدن، درفشار و تنگناقرارگرفتن ۲ـلای‌چیزی رفتن انگشت یادست

sıkıştırmak ۱ـ فشاردادن ، فشردن ، زور دادن ۲ـ تحت فشار قرار دادن،واداشتن،مجبور کردن ۳ـ لای دو چین قرار دادن و فشردن
sıkıt ۱ـ فشرده ۲ـ سقط،ساقط شده
sıkıyönetim= örfî idare حکومت نظامی
sıkkın گرفته، دلتنگ، غمگین،افسرده، اوقات تلخ
sıklaşmak زود بزودشدن، پشت سرهم ، پی‌درپی ، کم‌فاصله شدن
sıklaştırmak زود بزود کردن ، فاصله را کم کردن، پشت سرهم کردن
sıklet ۱ـ سنگینی ،ثقل ۲ـ خفگی، دلتنگی ،گرفتگی
sıklık زود زود بودن ، تند تند یا کم فاصله بودن
sıkma ۱ـ فشاری، پرتقال یا لیموی فشاری که مخصوص آبگیری است ۲ ـ نوعی تنبان ۳ـ کرست ، شکم‌بند
sıkmak ۱ـفشاردادن ، فشردن ۲ـ آب گرفتن پرتقال یا لیمو ۳ـ با نخ یا طناب سفت بستن ٤ ـ فشارآوردن ۵ـ تصدیع دادن ، مزاحم‌شدن ، ناراحت کردن ۶ـ تیر در کردن
sıla ۱ ـ صله، صله‌ارحام، زیارت‌یا ملاقات خویشان ۲ـ غربت
sılacı غریب، کسی که درغربت باشد
sımak شکستن ، خراب کردن
sımsıkı سفت‌وسخت، محکم و تنگ
sınaat صناعت، پیشه، صنعت ، هنر
sınaî صنعتی، صناعی
sınamak تجربه کردن ، امتحان کردن ، آزمودن
sınav امتحان
sınav vermak امتحان دادن ،گذراندن امتحان
sıncan نوعی بوته خاردار سقزدار (Astragalus)
sındı قیچی بزرگ خیاطی
sındırmak شکست دادن، منهزم کردن
sıngın پریشان، شکست خورده
sınıf ۱ـ کلاس ۲ـ صنف، طبقه، رسته ، دسته
sınıflamak طبقه‌بندی کردن،دسته‌بندی کردن
sınıflandırmak تحت طبقه بندی درآوردن . تقسیم کردن به‌طبقات مختلف
sınıflanmak طبقه بندی شدن
sınıkçı شکسته‌بند (زبان دهاتی)
sınır=hudut مرز، سرحد
sınırdaş هم‌مرز، هم‌سرحد، همسایهٔ مرزی
sınırlamak حدودوسد گذاشتن ، تحدید کردن، محدود کردن
sınırlandırmak محدود کردن
sınırlı محدود، دارای حدوسد
sınırsız بی‌حد، نامحدود، بی‌حد وحصر ، نامتناهی
sınmak شکسته شدن، شکست‌خوردن، خراب‌شدن ، پراکنده و پریشان شدن
sıpa ۱ـ کره‌خر ۲ـ میزسه‌پایه
sır ۱ـ سر، راز ۲ ـ لعابی که به کاسه کوزه گلی یا سفالی زده میشود ۳ـ جیوه‌پشت آئینه
sıra ۱ـ ردیف ۲ـ نوبت، نوبه ۳ـ نیمکتهائی که درمجلس یا کلاسهای درس‌وغیره به‌ردیف گذاشته‌میشود
sıraca سراجه، خنازیر
sıracagiller بوصیر، گیاهی که‌بیخ آن‌درطب بکارمیرود (Scrophularia)
sıradağ سلسله کوه‌ها

برای سرمه‌دوزی

sırmakeş کسی که طلا یانقره را از حدیده کشیده بصورت نخ یا سیم نازك درمی‌آورد

sırmalı سرمه دوزی شده، سرمه‌یا سرمه‌دار

sırnaşık پررو،بیعار

sırnaşıklık پرروئی

sırnaşmak پررو بودن، مثل کنه چسبیدن

Sırp اهل صربستان،ملت صرب

Sırpça بزبان صربی یاصربستانی

sırrolmak گم‌شدن‌چیزی بطورعجیب و اسرارانگیز

sırsıklam ۱ــ خیس خیس از باران یا آب ۲ــ کاملا ، بکلی ،حسابی

sırt ۱ــ پشت ،کول، قسمت پشت از گردن تا آخر ستون فقرات ۲ــ پشت کاردیاسایرچیزهای برنده ۳ــ قسمت بین قله و دامنه کوه و تپه ، کمرهٔ‌کوه یاتپه

sırtarmak برای معارضه حاضرشدن ، پشت به‌پشت هم‌دادن

sırtlamak کول گرفتن ، روی دوش یا پشت گرفتن

sırtlan کفتار

sıska خیلی ضعیف ولاغر ، بچه یا آدم جزغاله،ضعیف ومردنی

sıskalaşmak بحالت خیلی ضعیف ولاغر درآمدن

sıskalık لاغری ، ضعیفی

sıska olmak دچارمرض استسقاء شدن

sıtma تب نوبه،تب ولرز، مالاریا

sıtmalı تب نوبه‌دار، مالاریائی

sıtmalık محل مالاریا خیز

sıva کاهگل،شفته روکش دیوارها ، ماسه و آهکی که روی دیوارها میمالند

sıvacı شفته کش، بنای روبه کش دیوارها

sıvalamak روکشی کردن روی دیوارها

sıralaç دوسیه یا پوشه که نامه‌ها برحسب تاریخ‌وردیف در آن گذاشته‌میشود

sıralamak ۱ــ ردیف کردن ، بردیف گذاردن ، بــه ترتیب پشت سرهم قراردادن ۲ــ تازه راه افتادن بچه، تاتی کردن

sıralanmak به‌ردیف درآمدن ، بترتیب پشت سرهم قرارگرفتن، به نوبت ایستادن ، ردیف شدن

sıralı ۱ــ مرتب، ردیف‌شده، مطابق نوبت ۲ــ بموقع،بجا

sırasız ۱ــ بی‌ترتیب ، خارج از ردیف و نوبت ۲ــ بیموقع،بی‌وقت، نابجا

sırat صراط

sırça ماده شیشه، سنگ شیشه،شیشه سنگ

sırdaş همراز

sırf صرف ، محض، فقط، خالص

sırık تیرباریك، ترکه،چوب درازباریك، چوب‌روی دوش که بار بدوطرف آن آویزان میکنند

sırıklamak ۱ــ بار رابا چوب روی دوش حمل کردن ۲ــ (عو)زدن، دزدیدن، بلند کردن

sırılsıklam=sırsıklam ۱ــ خیس، خیس خیس شدن ۲ ــ کاملا حسابی

sırım چرم‌باریك ودرازکه بصورت رشته یانخ‌بریده شده باشد

sırıtkan پرخنده،آدم‌ابله بیمار که دائم خنده‌میکند

sırıtmak ۱ــ ابلهانه خندیدن و نیش را بازکردن ۲ــ (مج) فاش شدن، آفتابی شدن، بروزکردن

sırlamak لعاب مالیدن به کاسه و کوزه گلی یاسفالی

sırlı لعاب‌دار ، کاسه کوزه‌ای که رویش یاتویش لعابدارباشد

sırma سرمه‌یاسرمه، نخ نقره‌ای یا طلائی

و بناها، شفته مالیدن

sıvalı ۱- دیوار یا بنائی که روکش شده ۲- آستین‌های بالازده یا ورمالیده

sıvama ۱- مالیدن ، شفته مالیدن ۲- لبالب ، پر، لبریز

sıvamak ۱- شفته مالیدن، روکش کشیدن روی دیوار ۲- آلوده کردن ، آغشتن، به سر و رومالیدن ۳- آستینهای دست یا پاچه شلوار را بالازدن یا ورمالیدن ۴- نوازش کردن، ناز کشیدن ، ناز کردن

sıvanmak ۱- مالیده شدن ، آغشته شدن ۲- شفته مالی شدن دیوار

sıvazlamak دست روی سر و روی کسی کشیدن ، ناز و نوازش کـردن ، دست روی هرچیزی مالیدن

sıvı مایع

sıvık مایع رقیق (مقابل غلیظ)

sıvındırmak (فیز) بحالت مایع درآوردن گاز یا بخار

sıvışık ۱- چسبناک، چسبی که ازشیرینی یاچربی به‌دست‌ودهان و سر و رو آلوده میشود ۲- آدم سمج ، پررو ، مصدع، کسی که مثل کنه به انسان می‌چسبد و ول نمیکند.

sıvışmak ۱- چسبناک‌شدن، چسبی و آلوده شدن ۲- (مج) ترک کردن کسی بدون خبر، فرار کردن، جیم شدن

sıvıyağı روغن‌مایع

sıyanet حفظ، صیانت ، حمایت

sıyga (دس) صیغه، حالت یازمان یك فعل

sıygaya çekmek به سئوال پیچ کردن، سئوال کشیدن

sıyırga پارو، پاروئی که برای روبیدن و کود کردن کاه بکار میرود

sıyırmak ۱- خراشیدن، تراشیدن ۲- کشیدن‌و باز کردن، ازغلاف کشیدن (کارد، خنجر، شمشیر) ۳- پاك کردن یا تمیز کردن یا کندن ته دیگ یا ته‌بشقاب ۴- از کنار پارچه‌ای رشتهٔ درازی در آوردن یا بریدن

sıyırtmak تراشاندن ، تراشیدن بوسیله دیگری

sıyrık ۱- کندگی، بریدگی ۲- بی‌شرم، خالی‌ازشرم وحیا

sıyrılmak ۱- خراشیده، تراشیده ، کنده، کشیده شدن ۲- پاك‌شدن ۳- خلاص شدن ، یقه را ازدست کسی آزاد کردن

sıyrıntı روگی که‌ازکنار پارچه‌ای بادست بریده شده باشد .

sızak آبی که از سینه کوه یا ازکنار صخره‌ها تراوش‌میکند

sızdırmak ۱- ترشح کردن ، نشت کردن، نفوذ یا تراوش کردن ۲- تقطیر کردن یا جوشانیدن وصاف کردن روغن و امثال آن ۳- (مج) سرخوش کردن‌و بخواب فروبردن، مست کردن و بگوشه‌ای انداختن و خواباندن کسی ۴- از کسی پول کشیدن ۵- متوجه یا ملتفت کردن کسی

sızgıt قیمه ، قورمه

sızı درد خفیف ، سوزش ودرد

sızıltı شکایت ، درد دل‌وشکوه

sızıntı ترشح، تراوش، نشت

sızırmak صاف کردن ، حل کردن وخارج کردن از صافی گذراندن، تصفیه کردن

sızlamak ۱- سوختن ، درد کردن ، سوزش داشتن ۲- شکوه، مویه، درد دل کردن

sızlanmak شکایت کردن ، تظلم کردن

sızlatmak درد آوردن، سوزش تولید کردن

sızmak ۱- نفوذ کردن، ترشح، تراوش،

نشت کردن ، بیرون دادن ۲ـ بی‌حال شدن آدم مست

sicil ۱ـ سجل ۲ـ دوسیه حال ، سابقه

sicilli ۱ـ کسی که دارای دوسیه پرسنلی باشد ۲ـ سابقه‌دار ، کسی که سابقه یا پیشینهٔ بد داشته باشد

sicil vermek نمره‌دادن یا گزارش کتبی درمورد طرز کاروروفتار مأمورین ازطرف مافوق

sicim نخ قند

sideroz کربنات طبیعی آهن

sidik بول، شاش ، ادرار

si likkavuğu=sidik torbası شاشدان ، کیسه ادرار

sidikli ۱ـشاشی ۲ـ شاشو

sidik torbası شاشدان ، کیسه ادرار

sidikyolu=sidik borusu مجرای ادرار، لوله ادرار

sifilis سیفلیس، کوفت

sifon سیفون،لوله شتر گلو که یك سر آن بلندتر است و برای خالی کردن مایعی ازظرفی به‌ظرف دیگر بدون اینکه آن ظرف را روی دیگرخم کنندبکارمیرود، برای ظرف بظرف کردن مایعات

sifonlular بعضی‌حیوانات‌دریائی که جهاز تنفس آنها بشکل سیفون میباشد

siftah دشت، سفته، پولی که فروشنده از اولین‌فروش‌جنس خود از مشتری دریافت میدارد

siftahlamak ۱ـ دشت کردن ، سفته کردن (اولین پولی که فروشنده بابت اولین فروش جنسی‌دریافت میکند) ۲ـ نوبر کردن میوه ، غیره

siftinmek ۱ـ وقت گذراندن ،وقت تلف‌کردن ۲ـ خود را خاراندن مثل اینکه کك بـه لباس انسان افتاده باشد

sigara سیگار

sigara içmek سیگار کشیدن

sigaralık مشتوك سیگار، لوله سیگار، چوب‌سیگار

sigorta ۱ـ بیمه ۲ـ فیوزبرق

sigortacı مأمور بیمه

sigortalamak ۱ـ بیمه کردن ۲ـ محکم ومطمئن کردن، تأمین کردن

sigortalı ۱ـ بیمه شده ۲ـ تأمین کرده شده

siğil زگیل

sihir سحر، جادو

sihirbaz سحرباز، جادوگر، حقه‌باز

sihirbazlık سحربازی ، حقه بازی ، جادوگری

sihirli سحرشده ، جادوشده ، سحار

sik آلت رجولیت ، (عو) کیر

sikatif اسکاتیف ، روغنی که در رنگ روغنی اضافه‌میکنند که‌زودخشک شود

sikke ۱ـ سکه، پول فلزی ۲ـ کلاه بلندنمدی مخصوص دراویش مولوی

siklamen ۱ـ بخور مریم ، نوعی گیاه طبی ۲ـرنگ‌قرمز مایل به‌آبی

siklon=kiklon گرد باد، تندباد

sikmek (عو) کردن، گائیدن

siktir (عو) برو جهنم‌شو ، گمشو

siktirici (عو) پست، بی‌قواره، اسقاط

siktirmek ۱ـ (عو) خودرا مفعول‌قرار دادن، گایاندن، روی‌خود کشیدن، (عو) گم‌شدن ، جهنم شدن و رفتن

silâh سلاح ، اسلحه

silahlandırmak مسلح کردن

silahlanmak مسلح شدن

silahlı مسلح

silâhlık کمربند پهن‌خانه خانه که سابقاً خنجروطپانچه و گلوله در آن‌جای

میدادند

silâhsız بدون اسلحه

silâhsızlanmak خلع اسلحه شدن

silâhşor سلحشور، جنگجو

silâhtar (قد) اسلحه‌دار، سلاح‌دار

sildirmek پاك گردانیدن ، پاك کردن بوسیله دیگری

silecek ۱ـ پاك كننده ، پاك كن ۲ـ حوله، دست پاك كن ۳ـبرف پاك كن اتومبیل

silgi ۱ـ مداد پاك كن ۲ـ آلت دسته‌دار لاستیکی، شیشه پاك كن

silgiç برف پاك كن اتومبیل

sili ۱ـ تمیز، پاك ۲ـ باعفت، باعصمت، باشرف

silici پاك كننده، تمیز كننده

silik ۱ـ پاك‌شده، ناخوانا، چیزی كه نوشته‌اش پاك‌شده خوانده نمیشود ۲ـ آدم بی‌شخصیت، بی‌عرضه

silikat سیلیكات، نمكی كه از تركیب اسید سیلیسیك و باز (هیدرو اكسید) بدست می‌آید

silindir ۱ـ سیلندر، استوانه ۲ـ لكوموبیل سنگین كه دارای چرخهای مسطح بزرگ میباشد ، جاده صاف كن ۳ـ كلاه سیلندر

silinmek ۱ـ پاك شدن ۲ـ محوشدن ۳ـ خود را ازبین بردن و نیست كردن

silinti جای پاك شده یا تراشیده‌شده در كتاب یا نوشته، پاك شدگی

silis سیلیس، جسمی است جامد ومخت كه درطبیعت بمقدار زیادیافت میشود مانند ماسه و سنگ سمباده نـام تركیبات اكسیژنی سیلیسیوم

silisyum سیلیسیوم (Si) نوعی سنگ معدنی كه عدد اتمی آن۱۴ و وزن اتمی آن۲۸/۰۶ ووزن مخصوصش ۲/۳۴ میباشد

silkelemek تكان دادن ،تكان دادن لباس، قالی وغیره بمنظور پاك كردن ازگرد وخاك یا تكان‌دادن شاخه درخت برای افتادن میوه‌ها

silkelenmek خود را تكان دادن وپاك كردن

silki درخواب تكان خوردن، ازجاپریدن درخواب

silkinmek لباس‌خود راتكان دادن‌بمنظور پاك كردن

silkme ۱ـ تكان ۲ـ خوراك بادنجان وغیره كه‌باروغن‌زیتون‌پخته‌میشود

silkmek تكان دادن

silktirmek وادار به‌تكان دادن كردن

sille سیلی، چك

silme ۱ـ عمل پاك كردن ۲ـگچ كاری كنار دیوار وسقف‌اطاق ۳ـ لب بلب، لبریز ، لبالب

silmece لبریز، لبالب، لب‌بلب

silmek پاك كردن ، تمیز كردن ، خشك كردن چیز تر بوسیله پارچه یـا چیز دیگر

silme tahtası چوب یا تخته‌ای كه‌برای اندازه‌گیری پر بودن كیله غله بكار میرود

silo سیلو، انبارغله

silsile ۱ـ سلسله، زنجیر، ردیف ۲ـ نسل، نژاد ، نیاكان

silsilename شجره، شجره نامه

siluet نقش شكل‌یا منظره‌ای كه فقط خطوط كنار آن رانشان‌دهد، نقاشی نیمرخ

sim ۱ـ سیم ۲ـ علامت ، اشاره ، نشان

sima ۱ـ سیما ، چهره ۲ـ شخص

simetri قرینه‌بودن، تقارن، اقتران، موازنه، توازن

simetrik متقارن ، متناسب ، قرینه‌دار

simge علامت ، رمز، اشاره
simit ۱ـ نان حلقه‌ای که رویش کنجد فراوان دارد ۲ـ بلغورخرد یا ریز ۳ ـ حلقه نجات که در کشتی‌ها گذارده میشود میان آن چوب پنبه است روی آب میماند برای اینست که در مواقع خطر سرنشینان کشتی یا قایق از آن استفاده کنند
simitçi سیمیت فروش، فروشنده نان حلقه‌ای که روی آن کنجد دارد
simsar ۱ـ دلال ۲ـ کمیسیونچی
simsariye حق دلالی یا کمیسیون
simsarlık کاردلالی یا شغل کمیسیون‌چی
simsiyah خیلی سیاه ، کاملا سیاه
simya سیمیا، کارهای طلسم وجادو ومجسم ساختن چیزی‌های موهوم ، شعبده
sin ۱ـ (قد) قبر، مزار ۲ـ سن ، سال
sinagog کنیسا، حوراء، معبد یهودیان
sinameki سنای مکی، سنا، گیاهی است که درطب بعنوان مسهل استعمال میشود (Gassia)
sinara قارماق ماهی گیری بزرگ
s narit نوعی ماهی قرمزرنگ شبیه ماهی مرجان
sincabî رنگ قهوه‌ای نزدیک به‌خاکستری
sincap سنجاب
sindirilmek هضم کرده‌شدن
sindirim هضم
sindirim aygıtı جهازهضم، جهازهاضمه
sindirmek هضم کردن
sine سینه ، آغوش
sinek ۱ـ مگس ۲ـ خال گشنیز یا ترفل در ورق‌بازی
sinek avlamak (مج) مگس پرانی کردن ، بیکار نشستن، دکانداری که کارش کساد باشد
sinekçil نوعی پرنده از جنس گنجشک که مگس‌میگیرد (Musicaqa)
sinekkapan گیاه مگس گیر ، گیاهی است که وقتی‌مگس روی گل آن‌مینشیند بسته شده مگس را می‌گیرد (Dionaea muscicapa)
sinekkaydı صورتی که چندین دفعه تراشیده وخیلی صاف باشد
sinekkuşu پرنده‌ایست قشنگ ازجنس گنجشک (Trochilus)
sineklik ۱ـ مگس کش ۲ـ کاغذ چسبناك که برای‌مگس گیری بکار میرود
sinema سینما
sinemacı سینماچی،صاحب سینما
sinemacılık امور سینمائی،شغل سینمائی
sinematik مبحث حرکت ازعلم‌میکانیك
singin ۱ـ محجوب ، کم‌رو ۲ـ زودهضم
sini سینی گردبزرگ
sinik ترسیده ودرگوشه‌ای خزیده
sinir رگ،عصب،پی
sinirbilim=nevroloji بحث اعصاب، علم‌اعصاب
sinirce=nevroz مرض اعصاب
sinirkanatlılar تیره‌حشرات چهارپرکه دارای‌پرهای‌مشبك شفاف‌میباشند
sinirlemek ۱ـ رگ وپی های‌گوشت را در آوردن ۲ ـ (قد) بریدن پی‌های پاهای عقب اسب
sinirlendirmek عصبانی کردن ، اوقات کسی‌راتلخ‌کردن
sinirlenmek عصبانی شدن ، اوقات تلخ شدن
sinirli عصبانی، اوقات تلخ، خشمگین
sinirlilik عصبانیت ، اوقات‌تلخی
sinizm=kinizm طریقه کلبیون
sinkretizm (فل) مسلك فلسفی که عقاید ومذاهب مختلف‌یا متضاد را باهم جمع‌وتألیف ومطالعه میکنند

sinkronizm وقوع در زمان مشترك ، همزمانی، هم‌وقتی
sinlik (قد) قبرستان، گورستان
sinmek ۱ـ به گوشه‌ای خزیدن ، پنهان شدن ۲ ـ (مج) ترسیدن ۳ـ نفوذ کردن وماندن چیزی درمحل یادرماده دیگر مانند(بو گرفتن)
sinsi زیرزیرکی، آب‌زیرکاه ، بطور مخفی و پنهانی
sinsileşmek آب زیر کاه شدن ، زیرزیرکی کار کردن
sinsilik حالت آب زیرکاهی یازیرزیرکی
sinüs ۱ـ (ریض) سینوس ، جیب ۲ـ (طب) معصره، گودالی دراستخوان صورت کنار بینی زیر استخوان برآمده زیرچشم
sinüsoit (ریض) شبه جیب
sinüzit سینوزیت، گرفتگی بینی وچرك و التهاب که درحفره‌های استخوانی سینوس‌وپیشانی‌و گونه‌ها پیدامیشود
sinyor آقا (به‌زبان‌ایتالیائی)
sipahi (قد) صنفی‌ازسواره نظام ینی‌چریها در زمان قدیم
sipariş سفارش، کارسفارشی
sipariş almak کارسفارشی گرفتن
sipariş etmek سفارش کردن
sipariş vermek سفارش‌دادن
siper سپر
siperisaika = yıldırımkıran آلت ضدبرق ، برق‌گیر
siperlenmek خود را زیر چیزی‌پنهان کردن ، در کمین ایستادن ، زیر سپررفتن یاسپر گرفتن
siperlik آفتاب‌گیر کلاه، چترآفتاب‌گیر جلوسردرب
sipolin نوعی سنگ آهکی متبلور که بشکل پیاز دارای یك مرکز و سطوح دایره‌ای که روی هم قرار دارند میباشد
sipsi ۱ـ نوعی سوت کشتیبانی ۲ـ قسمی از نی‌وسورنا که بالب تماس پیدامیکند
sipsivri کاملا نك تیز، خیلی نك تیز
sipsivri kalmak تك وتنها ماندن
sirayet سرایت
sirk سیرك
sirkat سرقت ، دزدی
sirke ۱ـ سرکه ۲ـ تخم ساس، رشك شپش وساس
sirkeleşmek سرکه شدن، ترش شدن
sirkengebin سرکنگبین، سکنجبین
sirküler = genelge بخشنامه،متحدالمال
siroko بادخیلی گرم
siroz مرض استسقاء، مرض جمع‌شدن مایعات در شکم که بیشتر توام با بیماری قلب و جگرمیباشد شکم مریض ورم میکند و آب بسیار میخورد وعطش فوق‌العاده احساس میکند
sirrus ابرطره‌ای
sirto نوعی رقص توده مردم وآهنگ مربوط به‌آن
sis مه، بخارخفیفی که گاهی درهوای مرطوب وبارانی پیدامیشود وهوا را تیره میکند
sislenmek مه‌گرفتن هوا
sisli مه‌دار
sismograf زلزله سنج،دستگاه‌ثبت زلزله
sistem سیستم،طرز، ترتیب، اسلوب، نظم، قاعده،نوع،روش، دستگاه،منظومه
sistemleşmek تحت‌قاعده‌ونظم یا ترتیب درآمدن
sistemleştirmek تحت نظم وقاعده و ترتیب درآوردن
sistemli منظم ، بااسلوب یا قاعده،صحیح
sistemsiz بی‌نظم ، بی‌قاعده

sistire تیغه یا کارد لیسه کاری که نجارها یا نقاشها تخته یا دیوارها را با آن میتراشند و صاف کاری برداخت میکنند
sistit (طب) چرك و التهاب کیسه ادرار
sitayiş ستایش، تعریف، مدح، تمجید
site ۱ـ کلبه‌های نزدیك بهم که در دوره‌های قبل از تاریخ روی دریاچه‌ها درست میکردند ۲ـ دولت شهری در قرون اولیه ۳ـ شهر درجه اول ۴ـ محله‌های قدیمی بعضی از شهرها ۵ـ محله یا ردیف ساختمانها یا بناهای دستجمعی که مخصوص بعضی ازاصناف یا اشخاص یا مأمورین ساخته‌میشود
sitem ۱ـ گله ۲ـ سرزنش، توبیخ
sitemli ۱ـ گله آمیز ۲ـ سرزنش آمیز
sitil ظرف مسی که دستهٔ آویزان دارد برای شیروماست و غیره استفاده میکنند
sitteisevir باد وطوفانی که معمولا درماه اردیبهشت (ماه ثور) پیدا میشود و تقریبا شش روزطول میکشد (ستهٔ ثور)
sivil = başıbozuk ۱ـ غیرنظامی، کسی که لباس متحدالشکل یا نظامی نداشته باشد و لباس معمولی تن میکند، سویل ۲ـ لخت، عریان (ازروی مزاح گفته میشود)
sivilce جوش صورت یا بدن، (عو) غرورجوانی
sivillik = başıbozukluk ۱ـ غیرنظامی بودن، سویل بودن ۲ـ لخت یا عریان بودن (ازروی شوخی)
sivri نوك تیز، نك تیز
sivri akıllı تهی مغز، کله خر، ابله، کسی که حرفهای ابلهانه خیلی عجیب و غریب میزند که بفکر هیچکس نمی‌آید
sivribiber فلفل فرنگی درازو تیز، بیبرسبز
sivrifare حیوان کوچك پستانداری که کرمها وموشهارا میخورد وازاین جهت برای مزرعه مفید میباشد (Sorex arancus)
sivrikuyruk کرمك، نوعی کرم یا پارازیت که در روده‌های اغلب پستانداران پیدامیشود
sivrileşmek سرتیزشدن، نوك تیزشدن
sivrilik نوك تیزی
sivrilmek ۱ـ سرتیزشدن، نوك تیزشدن ۲ـ (عو) کله گنده‌شدن جزوطبقه ممتاز قرارگرفتن، جزو اعیانها شدن
sivriltmek نوك تیز کرده شدن
sivrisinek پشه، پشه مالاریا، پشه کورك یا پشه خاکی
siya وارونه پاروکشیدن برای عقب‌راندن قایق
siyah سیاه
siyahımsı قدری سیاه
siyahlanmak سیاه شدن
siyahlatmak سیاه کردن
siyahlık سیاهی، سیاه‌بودن
siyak سیاق، طرز، اسلوب سیاق کلام
siyanür سیانور، ماده‌شیمیائی بسیارسمی
siyasa = siyaset سیاست
siyasal سیاسی
siyaset سیاست
siyasetçi = politikacı سیاستمدار
siyasî سیاسی، وابسته به‌سیاست
siyasiyat امورسیاسی، کارهای مربوط بسیاست
siyatik سیاتیك، عرق‌النساء
siyek مخرج بول درانسان، آلت مردی، احلیل
siyenit نوعی‌سنگ گرانیت بدون کوارتز
siymek شاش کردن سگ یا گربه

Siyonist صهیونی
siz شما
sizlere ömür سرشما سلامت باشد (در مرگ کسی) ، بقای عمرشما باشد
skandal رسوائی، بی آبروئی، افتضاح، فضاحت
Skandinav اسکاندیناوی
skandiyum فلزی کمیاب (بعلامت Sc که دارای وزن اتمی ۴۶ میباشد
skeç نمایش کوتاه رادیوئی
slayt سلاید
slogan شعار (که نمایش دهندگان در موقع حرکت با زبان میگویند یا برلوحه‌ها نوشته روی دست حمل میکنند)
smokin اسموکینگ، لباس نیمه‌رسمی سیاه که یقه کت آن ازاطلس سیاه است
snop کسی که همواره میخواهد خودرا در گروه بزرگان و توانگران درآورد یا از آنها تقلید کند ، جلف
soba بخاری
sobacı بخاری ساز یا بخاری فروش
soda سودا، جوش شیرین
sodyum سدیم ، سودیوم، نام فلز قلیائی سفید، نرم ، براق وزن مخصوص آن ۰/۹۷ که در ۹۷/۵ درجه ذوب میشود درطبیعت بطورفراوان یافت میشود
sof ۱ـ نوعی پارچه پشمی زبر نازک ، پشمینه، صوف، پشم گوسفند ۲ـ پارچه نازک ازابریشم مصنوعی که جهت آستر لباس وغیره بکارمیرود
sofa هشتی، دالان ، دهلیز محل کفش کن
sofi صوفی ، اهل تصوف، درویش
sofiyane صوفیانه
sofizm سفسطه،مغالطه
sofra سفره،خوان رومیزی
sofra örtüsü سفرهٔ رومیزی
sofra takımı ۱ـ لوازم سفره ازقبیل کارد ، چنگال ، قاشق و بشقاب ۲ـ رومیزی‌ودستمال‌های سرسفره وغیره مربوط به‌آن
softa ۱ـ (قد) طلبهٔ مکتب ۲ـ متعصب، کسی کـه کورکورانه به دین یا مذهب یاعقیده یاچیزی دلبستگی شدید دارد وبیجهت‌ازآن حمایت و دفاع می‌کند
softalık تعصب
sofu زاهد ، دین‌دار ، متقی ،کسی که به تمام‌اوامرونواهی‌دینی‌عمل‌می‌کند
sofuluk زهد ، تقوی ، دین‌داری
soğan پیاز
soğan doğramak پیازخرد کردن
soğanlı پیازدار، پیازی
soğrumsama جذب یا مکیده شدن مایعات یاگاز
soğuk سرد
soğuk almak سرماخوردن، چائیدن، چاییدن ، چاهیدن
soğukkanlı خونسرد،متین
soğuklama سرماخوردگی ، چائیدگی، چایمان، چایش
soğuklamak سرماخوردن، چائیدن
soğuklaşmak سرد شدن ، باسردی رفتار کردن
soğukluk ۱ـسردی،برودت ۲ـ خوراك یاشربت آلات سرد یا خنك ۳ـ قسمت‌سرد داخل حمام
soğumak سرد شدن ، یخ کردن
soğutkan سرد کننده، خنك کننده، مبرد
soğutmaç=soğutkan سرد کننده، خنك کننده ، مبرد
soğutmak ۱ـ سرد کردن، خنك کردن ۲ـ (مج)فاصله‌دادن، بادخوردن
soğutulmak سرد کرده شدن، خنك کرده شدن

sohbet صحبت ، حرف، گفتگو
sokak کوچه ، کوی
sokak çocuğu بچه‌ولگرد یا کوچه‌گرد
sokak kadını زن‌کوچه‌گرد، ولگرد ، زنی که به کوچه و خیابان زیاد دلبستگی دارد
sokak süpürgesi زن ولگرد (عو) زن ددری
sokmak ۱- وارد کردن ، داخل کردن، چپاندن ، تپاندن ۲- گزیدن (زنبوریامادوعقرب وغیره) ۳- گول‌زدن، کلاه گذاشتن،مغبون کردن
sokman نوعی چکمه
sokturmak چپانیدن،تپانیدن، وارد کردن ،داخل کردن توسط‌دیگری
soku هاون بزرگ سنگی
sokulgan خون گرم، کسی که خودرا جا میکند یا جای‌خود را باز میکند (عو) تودل‌برو ، زرنگ
sokulganlık خون‌گرمی ، زرنگی
sokulmak ۱-خود را وارد کردن ، خود را جاکردن ، وارد شدن ۲- خودرا نزدیك کردن ۳-تپانیده‌شدن،چپانیده شدن
sokur(=köstebek= ۱-موش کور(موش کور ۲- واحدالعین، یك چشمی
sokuşmak خودرا بجای تنگ چپاندن. یواش‌یواش‌داخل شدن
sokuşturmak واش یواش باجای‌تنگ واردکردن یاچپاندن یا تپانیدن
sol ۱-چپ ، یسار، دست چپ ۲- «سل» نت پنجم موسیقی بین فا و لا
solak ۱-کسی که با دست چپ می‌نویسد ۲- (قد) گارد یا محافظ‌مخصوص سلطان دردورهٔ عثمانی
solaklık با دست چپ نویسی
solcu دست چپی، سوسیالیست
solculuk تمایل به‌دست چپی ، دست‌چپی بودن
soldurmak ۱-رنگ‌روبردن، رنگ را تغییردادن یا کم کردن (توسط آفتاب) ۲- پژمرده کردن
solfej بدآهنگ خواندن‌یك قطعه‌موسیقی وباسم بردن نت‌های موسیقی
solgun ۱- پژمرده ۲- رنگ رورفته، کم‌رنگ شده، رنگ‌پریده
solgunluk ۱- پژمردگی ۲- رنگ‌رو رفتگی، رنگ‌پریدگی
solidarizm (فل) پیوستگی‌سعادت‌افراد بسعادت دیگران ، هم‌پیوستگی
solist (مو) کسی که قطعه موسیقی را به‌تنهائی بخواند یا بنوازد
sollamak حالتی‌که واسطه نقلیه عقبی برای سبقت گرفتن ازواسطه‌نقلیه جلوئی بطرف چپ جاده می‌رود
solmak ۱- رنگ پریدن ، رنگ‌رورفتن ۲- پژمرده شدن
solo قطعه موسیقی که یك نفربخواند یا بنوازد
solugan ۱- حیوانی که مرض تنگ نفس دارد ۲- موج‌ضعیفی که بواسطه بادهای دور دست در دریا تولید میشود
solık ۱- پژمرده ، رنگ پریده ، بی‌رنگ‌ و ۲- نفس
soluk aldırmamak مجال نفس کشیدن به کسی ندادن
solumak نفس نفس زدن ، له‌له زدن
soluk soluğa درحال نفس‌نفس زدن یا له‌له‌زدن، نفس قطع شدن یا گرفتن
solunma نفس نفس زدن ، بسختی نفس زدن ، نفس گرفتگی
solungaç جهازتنفس ماهی که بشکل شانه قرمزرنگ دردوطرف سرش قرار

دارد

solunmak نفس کشیدن ، تنفس

solunum تنفس ، نفس کشیدن و بیرون دادن

solutmak نفس قطع شدن ، نفس کسی را قطع کردن

som ۱ـ خالص ، ابریز،بی‌غش ۲ـ شمش ۳ ـ سفت و محکم بدون سوراخ ۴ـنوعی ماهی‌درشت که درآب شوروشیرین هردو زندگی میکند دارای‌گوشت لذیذ میباشد (Salmo salar)

soma ـ نوعی عرق یا راقی ترکی که از تقطیر اول بدست می‌آید و رازیانه ندارد ۲ ـ نام تمام سلول‌ها یا حجره‌های بدن انسان

somak ۱ـ سماق(یاسماك) ۲ـاستخوان برآمده و قدری تیز جلو صورت حیوان

somaki سنگ سماك یاسنگ سماق، نوعی سنگ مرمر رگه‌دار خیلی سخت قرمز یا سبزرنگ

somata بادام نرم شده که بشکل شیردر آورده میشود

somun ۱ـ نان گرد برآمده ۲ـ مهرهٔ پیچ

somurdanmak=homurdanmak غرغر کردن، قرقر کردن،غرولند کردن

somurtkan ۱ـ غرغرو، قرقری ۲ـ عبوس ، بداخم ، ترش‌رو

somurtkanlık عبوسی ، بد اخمی ، ترش‌روئی

somurtmak عبوس شدن، روی ترش کردن ،اخم کردن

somut مشخص، معلوم ، معین، چیزقابل لمس یاتماس (ضد مجرد)

somutlaştırmak معلوم ومشخص کردن، مجسم کردن

somya تختخواب فنری یا چهارچوبه آهنی فنری روی تختخواب ، ماتراس تختخواب

son آخر، نهایت ،انتهی ، انجام ، منتها

sonat قطعه موسیقی که ازسه یا چهارقطعه مختلف تشکیل شده باشد

sonbahar=güz خزان ،پائیز

sonda ۱ـ میله آهنی دارای دسته چوبی که برای تحقیق جنس یا هرچیز در آن فرو میکنند و بازرسی میکنند ۲ـ لوله‌فلزی یاکائوچوئی که در مجرای ادرار داخل میکنند برای خالی‌کردن‌بول از کیسه ادرار

sondaj ۱ـ سونداژ ، عمل تحقیق‌آب یا نفت تحت‌الارضی ، عمل تحقیق جنس‌یاطبقات‌خاك‌زیرزمین ۲ـ (مج)جستجویاتحقیق فکر یانقشه کشی مزه دهن کسی را جستجو کردن

sondajcı کسی که سونداژمیکند

sondalama تحقیق جنس خاك طبقات تحت‌الارضی یا تحقیق‌آب یانفت یا معدن‌زیرزمین باآلت‌مخصوص

sondurmak توسعه‌دادن، بطرف‌جلو درازکردن یا سوق دادن

sone (ادب) شکل نظم‌یا شعراروپائی مرکب از ۱۴ مصراع که دوقطعه اول‌آن چهار مصراعی و دو قطعه آخرسه مصراعی‌باشد

sonek (دس) پسوند

songu اجل

sonlu (ریض) متناهی (ضدنامتناهی)

sonra بعد ، سپس، پس ،آنوقت، بعدازآن

sonradan سپس، بعداً، بعدها

sonraki بعدی

sonraları بعدها

sonrası بعدش ، نتیجه‌اش
sonrasız ابدی
sonsal (فل) بعدی ، تالی، استنتاجی ، نتیجه‌ای
sonsuz نامتناهی، لانهایه، نامحدود، بی نهایت
sonsuzluk ابدیت ، نامتناهی بودن
sonuç نتیجه، نهایت
sonuçlamak به‌نتیجه رسیدن ، منتهی شدن ، منتج شدن
sonuçlandırmak به‌نتیجه رسانیدن ، باتمام رساندن
sonuçlanmak به نتیجه رسیدن، تمام‌شدن
sonurgu نتیجه
sop طایفه ، عشیره ، نسب
sopa ۱ـ چماق ، چوب کلفت ، عصا ۲ـ (مج) کتك
sopa atmak چوب زدن ، باچوب یا چماق‌یامشت‌وغیره‌زدن، کتك زدن
sopalamak کتك زدن باچوب‌یا چماق
sopa yemek کتك‌خوردن،چوب خوردن
soplu با اصل و نسب
soprano ۱ـ صدای نازك زنانه ۲ـ زنی که دارای چنین صدائی باشد
sordurmak پرسش یا سؤال کردن توسط دیگری، پرسانیدن
sorgu بازپرس،استنطاق
sorguç ۱ـ منگوله‌یاپرمرغ که سابقاً به‌تاج‌یاکلاه سلطان یا وزیر نصب میشد ۲ـ تاج‌یاپربلندی‌که روی سر بعضی از پرندگان یا مرغان موجوداست
sorgun=sorkun نوعی بیدمجنون که‌از ترکه آن سبد یا سله می‌بافند (Salix viminalis)
sorguya çekmek بازپرسی کردن
sorgu yargıcı بازپرس یامستنطق
sorit (منط)قیاس مسلسل، تسلسل منطقی
sorkun نوعی بیدمجنون که از ترکه‌آن سله یا سبد میسازند
sormak ۱ـ پرسیدن، سئوال کردن ۲ـ مکیدن
sorti درسیم‌کشی برق محل‌های تقسیم یا جاهائی که سیم برای وصل شدن به‌شعبه‌های مختلف خارج میشود
soru سئوال ، پرسش
sorulmak پرسیده شدن ، سئوال کرده شدن
sorum مسئولیت
sorumak آب یا مایعی را بانفس کشیدن خوردن یا مکیدن، هورت کشیدن
sorumlu مسئول ، جوابگو
sorumluluk مسئولیت
sorumsuz غیرمسئول
sorumsuzluk عدم مسئولیت
sorun مسئله ، اشکال
soruşturma تحقیقات، بازپرسی
soruşturmak تحقیق کردن، بازپرسی کردن
sorutkan=somurtkan عبوس، بداخم ، ترش‌رو
sorutmak بداخمی، بدخلقی، ترش روئی
sos سوس، رب گوجه‌فرنگی که باروغن داغ مخلوط کرده روی خوراك می‌ریزند
sosis سوسیس، سوسیسون
sosyal اجتماعی
sosyal bilgiler دروس اجتماعی از قبیل‌تاریخ، جغرافیا،دروس مدنی
sosyalist سوسیالیست،طرفدارمسلك سوسیالیسم
sosyalizasyon ملی کردن‌منابع‌یاخدمات اجتماعی
sosyalizm سوسیالیسم،مسلك‌اجتماعیون، مرام یا مسلکی که طرفدار لزوم تعدیل‌ثروت یا تعمیم‌منابع ثروت

soy sop اصل ونسب
soysuz بی‌اصل ونسب ، بدنسب ، فاسدالاخلاق
soysuzlaşmak ۱- فاسد شدن اخلاق، ازاصالت‌افتادن ۲-خراب‌شدن، فاسد شدن، ضایع‌شدن
soytarı دلقك
soyulmak لخت کرده شدن ، یغماشدن ، دچارسرقت یا دزدی شدن
soyunmak لخت شدن
soyuntu ۱- چیزهائی که از پوست کندن یا پاك کردن سیب یا سیب زمینی وغیره باقی‌میماند ۲- لباس و اشیائی که انسان ازتن‌درمیاورد
soyut (somut مجرد،مطلق،مشخص (ضد معنا
soyutlama بحال مجرد در ذهن در آوردن ، جداکردن‌صفت ازماده در ذهن
söbe=söbü=oval بیضی شکل
söbü بیضی شکل
sögüş گوشت جوشیده یا پخته‌شده در آب که پس از سرد شدن خورده میشود ، گوشت یخنی
söğüt بید مجنون
söğütgiller فامیل‌یاتیره بیدمجنون
söğütlük باغ یامحل‌کاشت‌درختهای بید مجنون
sökmek ۱- شکافتن ، ازجاکندن ، کندن ۲- پیاده کردن یا جدا کردن قطعات ماشین یا دستگاه ۳- خواندن یا سر درآوردن از نوشته‌ای که ناخوانا یا شلوغ و درهم‌باشد ۴-(عو) تأثیرکردن، نفوذکردن، گرفتن (اعتبار وقوت حرف)
söktürmek ۱-توسط‌دیگری کندن‌یاشکافتن ۲- (عو) پیش بردن‌کار ، نفوذیا

وجلوگیری از جمع شدن سرمایه دردست اشخاص معدود میباشد
sosyallaştırma ملی‌کردن منابع‌یا خدمات اجتماعی کشور
sosyal sigorta بیمهٔاجتماعی
sosyete ۱- جمعیت ۲- (مج) اجتماع یا جمعیتی‌ازمتمولان‌ومتشخصان و بزرگان قوم که برای کیف‌وتفریح دورهم جمع میشوند
sosyolog عالم علم‌الاجتماع
sosyoloji علم‌الاجتماع
Sovyet سویت ، نام اختصاری اتحاد جماهیرشوروی
soy ۱-اصل ، نسبت،نیاکان،فامیل ۲- خوش‌نسب، اصیل
soya نوعی لوبیا که‌برای روغن‌گیری (Soia hispida) بکار میرود
soyaçekim انتقال‌از راه‌وراثت‌یا ارثیت
soyadı نام فامیلی، نام خانوادگی
soyağacı=şecere شجره ، شجره‌نامه
soydaş هم‌اصل ونسب ، هم‌نژاد
soydurmak لخت‌کردن
soyga ۱- نوعی کلاغ کوچك سیاه سفید ۲- زاغچه
soygun ۱- راهزنی، یغما، چپاول ۲- سرقت ، دزدی
soyguncu راهزن ، قطاع‌الطریق ۲- سارق، کسی که بزور و تزویر مال مردم را می‌ربایدومردم را لخت میکند ۳- یغماگر
soygunculuk راهزنی،سرقت، یغماگری
soylu بااصل ونسب، اصیل، نجیب
soyluluk اصالت ، نجابت
soymak ۱- پوست‌کندن ۲-لخت‌کردن ۳- پول یا مال کسی را ربودن یا سرقت‌کردن ۴- یغما کردن ، چپاول‌کردن
soysal متمدن

تأثیر کردن ۳ـ (عو) ملتفت شدن ، سردرآوردن
sökün etmek ظاهرشدن ، پشت سرهم آمدن ، سرش بازشدن، پیداشدن
sökük شکافتگی
sökülmek ۱ـ شکافته شدن ۲ـ(عو) تیغ‌خوردن ، ازروی بی‌میلی پول دادن
söküntü تکه شکافتگی ، شکافتگی
söküotu (Ornithopus) نوعی گیاه
sölpümek وارفتن، وا ریختن
sömestr ششماه ، دوره ششماهه ، هریك ازدوبخش یکسال تحصیلی
sömikok زغالی که‌ازسوزاندن زغال‌سنگ در حرارت ۵۰۰ یا ۶۰۰ درجه حرارت حاصل میشود
sömürge=müstemleke مستملکه، مستعمره
sömürgecilik استعمار، نفوذ واستفاده ومداخله‌دولتهای‌قوی‌در کشورهای دولت‌های ضعیف
sömürgen مستعمره چی ،مستملکه چی، دولتی که ازطریق استعمار منابع ثروت کشور مستملکه را بخود اختصاص میدهد
sömürmek ۱ـ مکیدن ۲ـ خوردن و تمام‌کردن چیزی ۳ ـ (مج) استثمار،استعمار
sömürücü ۱ـ کسی که میمکدوتماماً میخورد ۲ ـ استعمار کننده ، استثمارکننده
söndürmek خاموش‌کردن
sönmek ۱ـ خاموش شدن ۲ـخارج شدن هوایا باد بالون ۳ـ(مج) کم شدن یا از بین رفتن میل یا اشتها، از رونق افتادن
sönük خاموش ،بی‌رونق ،کم‌نور
sönüm ۱ـ (فیز) کم‌شدن یاازدورافتادن لنگریاحرکت‌چیزی،فرونشستگی ۲ـ استهلاك دین
sövdürmek وادار به‌فحش دادن‌کردن ، فحش‌دادن بوسیله دیگری ،دشنام یا فحش‌خریدن
söve هریك ازچهارطرف یك چارچوبه
sövgü فحش ، دشنام
sövmek فحش دادن ، دشنام‌گفتن
sövülmek فحش‌کاری شدن،دشنام داده شدن
sövüp saymak فحش‌کاری کردن ، حسابی فحش ودشنام دادن
sövüş فحش ، دشنام ، حرف بد
sövüşmek بهمدیگرفحش دادن یادشنام گفتن یا حرف بدزدن
söylemek ۱ـ گفتن،بیان‌کردن ، اظهارداشتن ۲ـ آوازخواندن
söylenilmek گفته شدن ، اظهارشدن ، بیان‌کرده شدن
söyleniş طرزبیان ، طرز تلفظ یاگفتن
söylenmek ۱ـ گفته‌شدن ، بیان شدن ، اظهار شدن ۲ ـ با خود حرف زدن ، غرغر یا لندلند کردن
söylenti روایت ، بیان ، حرف ،گفتگو
söyleşi صحبت، حرف؟ مصاحبت
söyleşmek حرف زدن، مذاکره‌کردن ، صحبت‌کردن ، اختلاط کردن
söyletmek سبب حرف زدن شدن ، باعث‌گفتن شدن، وادار به‌صحبت یا حرف زدن کردن،وادار به‌اقرار کردن
söylev نطق،سخنرانی
söyleyiş بیان، حرف،اظهار ،گفته
söz صحبت، حرف، کلام
söz açmak سرحرف را بازکردن
söz almak ۱ـ اجازه‌گرفتن برای حرف زدن ۲ـ قول‌گرفتن
sözbirliği اتفاق‌کلام

sözcü مخبر، گزارش دهنده، کسی که از طرف کسی دیگر یا مقام دیگر یا ازطرف یك کمیسیون صحبت میکند، صحبت کننده ، کسی که بنام دیگری صحبت میکند
sözcük کلمه
sözcülük مخبری کمیسیون، عمل صحبت کردن ازطرف دیگری
sözde گویا ، مثل اینکه
sözdizimi (دس) نحو ، ترکیب کلام ، ترکیب
sözgelişi مثلاً ،فرضاً ، لوفرض
sözleşme قرارداد ، قرارمدار ، مقاوله
sözleşmek قرارمدار گذاشتن ، باهم قرار گذاشتن، قرارداد یا کنترات بستن
sözleşmeli قراردادی، کنتراتی(مأمور)
sözlü ۱ـ شفاهی ۲ـقول داده ، هریك ازمرد یازن یا دختری وپسری که برای ازدواج قول داده باشد
sözlük کتاب لغت،فرهنگ ، دیکسیونر
sözlü soru استیضاح شفاهی نمایندگان ملت از اعضاء دولت در مجلس
söz vermek قول دادن
spektroskop آلت سنجش طیف یاشماع، آلت مطالعه طیفها مخصوصاً در طرز خطوطی که تولید میکنند ، طیف‌بین
spekülâsyon ۱ـ (فل) مطالعه ودقت نظری وصوری و علمی ، تفکر ، اندیشه ، غوررسی تحقیقات‌نظری ۲ـ احتکار، سودطلبی بااستفاده جوئی ازخرید وفروش در مواقع کم‌بودی اجناس یاآذوقه
spekülâtör محتکر ، استفاده‌جو ، سود طلب ، منفعت جو که از راه احتکاریا خریدوفروش‌غیرمشروع استفاده‌می کند

sperma منی، نطفه ، آب منی
spiker گوینده یا سخنگوی رادیو یا تلویزیون
spikerlik گویندگی رادیو یا تلویزیون
spiril نوعی میکروب‌پیچ‌داربشکل مته
spiritualizm اصول روحانیت یامعنویت (درمقابل مادیت)
spor ۱ـ ورزش ، اسپورت ۲ـ ماده یا عنصر تولید در نباتات بی گل یا بعضی‌حیوانات یك حجره‌ای
sporcu ورزشکار
sporlular حیوانات یك حجره‌ای که بوسیله (Spor) زیاد میشوند
sportif مربوط به‌ورزشی ، ورزشی
sportmen ورزشکار
spor toto بخت‌آزمائی که روی نتیجه بازی‌های‌فوتبال ترتیب‌داده‌میشود، لاطاری مخصوص فوتبال
stabilize راه‌شوسه که قبل‌ازاسفالت باشن و ریگ پوشیده شده باشد ، راه آسفالت نشده
stad اختصاراستادیوم، زمین مخصوص ورزش ومسابقات یا فوتبال
stadyum استادیوم،میدان ورزش
staj استاژ ، دوره‌آموزش یا تعلیم ، مدت خدمت ابتدائی
stajiyer کارمندی‌که‌بطوراستاژ کارمیکند، کسی‌که استاژمیدهد
standart استاندارد، چیزی‌که نمونه‌ای راباآن تطبیق کنند، عیار، معیار، میزان ، مطابق یك نمونه
statik (فیز) علم تعادل و توازن در مکانیك، وابسته به اجسام ساکن یانیروئی که درحال تعادل‌وسکون باشد
statüko حال یا وضع موجود کنونی (Status quo)
stearin سته‌آرین، ماده سفیدرنگی است

مرکب از گلیسرین واسیدستهآریك
که درمواد روغنی موجوداست
steno (stenography) تندنویسی، مخفف
steka = isteka چوب بلیارد
stenograf تندنویس
stenografi تند نویسی
step = istep = bozkır استپ، جلگه
بهن بی‌درخت درروسیه
ster یك مترمکعب که برای اندازه‌گیری
حجم‌هیزم‌سوخت بکارمیرود
stereografi (فنی)فن مجسم کردن اجسام
جامد روی سطح مستوی بوسیله
پروژکسیون
stereoskop دوربین دوچشم که‌پشت آن
ورقه عکس جفتی میگذارند و
برجسته بنظرمیاید ، شهرفرنگ
stereotipi کتاب یا چیزی که با اصول
(typage) چاپ کرده باشند ،
در صنعت چاپ اصولی که از یك
نوشته حروف‌چینی‌شده‌بعد ازروی
آن قالب چاپ میشود
sterilize ضد عفونی شده، استرلیزه،
عقیم شده یاخالی‌شده ازمیکروب
sterlin استرلینگ، نام واحد لیرهٔ انگلیسی
stilo = dolmakalem قلم‌خودنویس
stok انبار، مال انبارشده
stokçu کسی که مال‌التجاره‌انبارمیکند
stop ایست
stop etmek ۱ـ خاموش شدن یا ازکار
افتادن‌موتوراتومبیل‌وغیره ۲ـ
ایستادن، توقف کردن وسائط‌نقلیه
strateji بسیج کردن‌سپاه، تعبیه، لشکر کشی،
قشون کشی ، سوق‌الجیش
stratejik سوق‌الجیشی ، مربوط به
لشکرکشی وبسیج سپاه
stratigrafi قسمتی از طبقات‌الارض که
درباب‌ورقه‌های‌روی‌هم‌بحث‌میکند
stratosfer طبقه دوم هوا از روی زمین

که قطر آن ۱۰ کیلومتراست -
stratus ابری که بشکل نواردرازی‌باشد،
ابرفتیله‌ای
striknin استریکنین،مرگ موش
stronsiyum سترنتیوم (Sr) فلززردکه
وزن مخصوص آن ۲/۵۴ و در
۸۰۰ درجه ذوب میشود
stüdyo استودیو ، جائی که فیلمبرداری
میشود ، اطاق کار هنرمندان و
صنعتگران ، اطاق یا محلی در
رادیو که ازآنجاصداپخش‌میکنند
su آب
sual سؤال ،پرسش
sual açmak توضیح خواستن ، سؤال
کتبی کردن‌ازطرف مدیریابازرس
اداری
susakıları گیاهی‌که در آب‌میروید
suaygırı (Hippopotamus) اسب‌آبی
su baskını سیل ، سیلاب که جاده‌یا
خانه‌ها را فرامیگیرد
subaşı ۱ـ (قد) میراب ۲ـ
سرکارگریا کدخدای‌مزرعه ۳ـ
(قد)سرمفتش‌بلدیه‌درزمان‌عثمانی
subay افسر ، صاحبمنصب
subaylık افسری ، صاحبمنصبی
subilim نقشه‌برداری‌آبهای روی زمین،
هیدروگرافی ،تشریح‌آبهای روی
زمین
subiti (Daphnia pulex) حیوان
کوچك قشردار که درآب زندگی
میکند
suböreği نوعی نان خمیری لایه‌بلایه‌که
قبل‌ازگذاردن‌در فرآب‌پزمیکنند
subra تکه پارچه‌ای یا لاستیکی که‌خانمها
برای رفع‌عرق‌زیربغل میگذارند
subye نوارپارچه‌ای یا چرمی که در
طرفین پاچه شلوار گذاشته از
زیرپا ردمیکنند

sucu آبی ، سوچی ، کسی که به‌منازل آب میدهد
sucuk ۱ـ نوعی کالباس قیمه‌ای پرادویه نیمه خشک ۲ـ باسلق یا باستوق یا باسدق
sucul ۱ـ چیزی که آب را بخود جذب میکند ، هیدروفیل ۲ ـ نوعی حشرات چهاربال که روی آبهای راکد پیدا میشوند
suç گناه ، تقصیر ، جرم
suç atmak افترا یا تهمت زدن
suç bulmak عیبجوئی کردن
suçiçeği آبله مرغان
suç işlemek مرتکب جرم یا تقصیر شدن، ارتکاب جرم
suçlama اتهام
suçlamak متهم کردن، گناه بگردن کسی انداختن
suçlandırmak کسی را مقصر قلمداد کردن، گناهکار شمردن، اتهام وارد کردن
suçlanmak مقصر شدن ، متهم شدن
suçlu تقصیر کار، گناهکار، مجرم
suçluluk تقصیر کاری ، جرم ، گناهکاری
suçsuzluk بی تقصیری ، معصومیت ، بی گناهی
suçüstü جرم مشهود، حین ارتکاب جرم
suçüstü mahkemesi محکمه‌ای که برای رسیدگی به‌جرمهای مشهود تشکیل شده رای فوری صادر میکند
sudak نوعی ماهی خوراکی که در آب شیرین زندگی میکند (Morone-labrax)
sudan بی اهمیت، سست، ضعیف
Sudan سودان
sudolabı چرخ چاه
suflör سوفلور ، سخن‌رسان ، کسی که از دریچه زیر صحنه تآتر حرفها را به هنرپیشه‌ها میگوید و هنرپیشه یا آرتیست آن‌را تکرار میکند
suibriği گیاهی است مانند پیچک که برگهای آن یک درمیان مقابل هم قرار داشته نوک برگها بشکل زالو دراز میشود (Nepenthes destillatoria)
suibriğigiller نام تیره‌ای از گیاهان پیچک که تقریباً سی گیاه از نوع خود را دربرمیگیرد
suistimal سوءاستفاده
suikast سوءقصد
suiniyet سوءنیت
suizan سوءظن، گمان بد
sukabağı نوعی کدوی توخالی دارای سر دراز که توی آن را پاک کرده بعد از خشک شدن بجای ظرف آب استعمال میکنند ، کدو قلیانی (Cucurbita matima)
sukamışı نی آبی که در آب باتلاقها میروید (Typha)
sukut سقوط ، پائین افتادن ، فرود آمدن، برزمین افتادن
sukutu hayal ناامیدی ، یأسی که بطور غیرمنتظره عارض شود
suküre آبهای روی کره زمین، آب محیط، هیدروسفر
sulak آب‌دار ، مرطوب ، مزرعه یا منطقه یا محلی که آب فراوان داشته باشد
sulama آبیاری ، آب پاشی، آب دادن باراضی بوسیله لوله یا جوی یا کانال
sulamak ۱ـ آبیاری کردن ۲ـ آب پاشی کردن ۳ ـ آب دادن به حیوانات
sulandırmak آبکی کردن ، پرآب کردن
sulanmak ۱ـ آبدار شدن ، پرآب شدن ، آب افتادن ۲ـ آبیاری شدن، آبکی شدن ۳ـ دهان آب

افتادن ۴ــ لوس شدن

sulatmak آب پاشی کردن یا آبیاری کردن بوسیله‌دیگری

sulfata , sulfato سولفات کنین، کنین

sulh صلح ، آشتی

sulhçu اهل صلح ، صلح دوست

sulh hakimi قاضی دادگاه صلح

sulh mahkemesi دادگاه صلح

sulh olmak مصالحه کردن ، صلح و مصالحه کردن ، سازش کردن

sulhperisi فرشته صلح

sulhperver صلح دوست،صلح‌پرور

sulp ۱ــ سخت ، محکم، جامد ۲ــ صلب،کمر، استخوان پشت

sulta سلطه، قدرت حکمرانی

sultan سلطان ، پادشاه

sultanî ۱ــ سلطانی ، مربوط بسلطان . ۲ــ (قد)عنوان مدرسه متوسطه‌در اواخر سلطنت عثمانی

sultanlık سلطنت ، پادشاهی

sulu ۱ــ آبکی ،آبدار ، شل ، رقیق ۲ــ لوس

suluboya آب رنگ

suluk ۱ــظرف‌آب پرندگان توی قفس ۲ــ یك بیماری‌پوست سرا‌غلب در بچه‌ها دیده میشود و سبب‌ریختن موهای بعضی قسمتهای سر میشود

suluk zinciri زنجیر زیرچانه‌اسب که به‌دهنه‌وصل میشود

sulusepken باران مخلوط‌با برف

sumahallebisi فرنی بدون شیر که فقط با آب‌ونشاسته‌وبرنج‌درست‌میشود، رونحی

sumak سماق

sumen مقوایاخشك‌کن رومیزی که روی میزتحریرزیردست میگذارند

sumercimeği خزه که روی آبهای راکد جمع‌میشود

sumer neri = kaymaktaşı نوعی سنگ مرمرسفیدنرم‌نیمه شفاف

suna اردك نر

sunak میزسنگی که دربتخانه روی آن قربانی‌میکنند و کندر میسوزانند

sundurma سپریا حفاظ‌که بالای درب کوچه‌یا دکانها زده میشود برای حفظ ازباران یا آفتاب

sundurmak = sondurmak بطرف جلو دراز کردن

sungu هدیه‌ای که تقدیم بزرگان میشود

sungur = akdoğan سنقور ، سنقر ، نوعی ازبازهای شکاری

sunî مصنوعی

sunîlik حرکت ساختگی،حالت مصنوعی یا ساختگی

sunmak تقدیم‌کردن، عرضه داشتن

sunta تخته مصنوعی ، تخته فشرده که ازتراشه فشرده ساخته میشود

sunturlu سخت ، بد،شدید

sunu عرض

sunulmak تقدیم شدن

sunuş عرایض ، معروضات

sun'u taksir تقصیر،گناه ، مسئولیت ، حرکت ضررآور

suoku نوعی گیاه‌ریزازجنس اسپرزه یا بارهنگ که درمحلهای مرطوب و باتلاق‌یاکنار جویهای‌آب میروید ریشه آن قدری‌ترش مزه است که پس از خشك کردن میخورند (Sagittaria)

supap ۱ــ دریچه‌ای که‌آب را درلوله تلمبه نگاه میدارد ۲ ــ دریچه بالای سوراخ سیلندر موتور که از یکی سوخت وارد سیلندر شده از دیگری دود یا گاز خارج میشود ۳ ــ سوراخ لاستیك اتومبیل یا لاستیك‌دوچرخه یا توپ فوتبال که

susamak = susamak ۱ ـ تشنه شدن ۲ـ میل و آرزوی مفرط داشتن
susatmak تشنه کردن، زیاد مایل یا طالب کردن
susığırı گاومیش
susmak ساکت شدن، خاموش شدن، حرف نزدن یا سرو صدا نکردن ، بی صدا شدن ، زبان خود را نگاهداشتن
susmalık = sus payı حق السکوت
suspus olmak ساکت شدن ، خاموش شدن ، بی سروصدا شدن
sus payı حق السکوت
susta فنرضامن، ضامن چاقو
susta durmak ۱ ـ روی دوپا ایستادن سگ ۲ـ از ترس در مقابل طرف خشک شدن یا مثل بت ایستادن ، بواسطه ترس یا احترام با یك حالت بی میلی در مقابل کسی ایستادن
sustaya kalkmak روی دوپا ایستادن یا به آن حالت در آمدن (حیوان)
sustalı چاقوی ضامن دار ، هرچیزی که دارای فنرضامن باشد
susturmak ساکت کردن، خاموش و بی سروصدا کردن ، مجاب کردن کسی بطوریکه دیگرجوابی نداشته باشد
susturulmak ساکت کرده شدن، مجاب شدن
susuzluk تشنگی ، بی آبی
suşeridi نوعی گیاه آبی شبیه نوار بطول تقریباً یك متر مانند برگهای نی
sutaşı نوار یا حاشیه دست دوزی شده که برای زینت لباسها بکار میرود
suterazisi برجهای آبی که درقدیم در فواصل مختلف لوله آب میساختند تا آبی که با فشارزیاد ازدورمیاید لوله ها را نترکاند
suteresi تره تیزك آبی (Roripa)

ازآنجا با تلمبه باد وارد میکنند، سوپاپ
supya = mürekkepbalığı ماهی مرکب ، نوعی ماهی خوراکی که درموقع لزوم برای دفاع ازخود مایعی سیاه رنگ مانند مرکب از خود خارج میکند و فرار میکند
sur ۱ـ دیوار قلعه ، دیوار دورشهر ۲ـ جشن عروسی ، سور
surat ۱ـ (عو) صورت ، سیما ۲ـ ترشروئی ، اخم ، عبوسی
surat asmak اخم کردن ، ترشروئی کردن ، عبوس بودن
suratlı عبوس ، بداخم ، ترشرو ، (عو) بدعنق
suratsız بداخم ، عبوس ، بدعنق ۲ـ زشت، بی ریخت، بدشکل ۳ـ آدم لجوج، عنود، لجباز،عصبانی مزاج
sure سوره ، یك فصل از قرآن
suret ۱ـ شکل،قیافه ،شمایل ، صورت ۲ـ سواد، کپیه ۳ـ طرز،صورت، ترتیب
sureta ۱ـ ظاهراً،بصورت ظاهر ۲ـ ساختگی،دروغی
suret çıkarmak صورت یا کپیه یا سواد در آوردن از نوشته ای
sursak ۱ـ تشنه ۲ـ مشربه یا ظرف آبخوری که ازکدو قلیانی یا از چوب توگود ساخته میشود
susallar تیره حیوانات یا نباتاتی که در آب زندگی میکنند
susam کنجد
susamak ۱ـ تشنه شدن ۲ـ به چیزی میل شدید داشتن
susamgiller فامیل یا تیره نباتات از نوع کنجد
susamuru سمور آبی ، نوعی سمور کوچك، گربه آبی (lutra)

nasturtium)
sutyen پستان‌بند
suvare شب‌نشینی ، مهمانی شبانه که توأم بارقص وموسیقی باشد،سوآره
suvarmak آب دادن به‌حیوان
suvat محل‌آب خوری حیوان
suyolcu کسی که راه‌آب‌هارا رسیدگی و تعمیرمیکند
suyolu ۱ـ راه‌آب ۲ـ خطوط یا نقش‌و علامتی که درخودکاغذ و داخل‌آن میگذارند که‌فقط درمقابل‌نوردیده میشود
suyosunu علف دریائی ، خزهٔ دریائی
suyuk خلط ، مایعاتی که دروجود انسان یا حیوان موجود است
suzidil آهنگی در موسیقی ترکی
suzişli سوزش‌دار ، دردناك
sübek شیشه‌مخصوص ادرار یا لوله‌ای که وسط پای بچه‌های شیرخوار در گهواره میگذارند برای انتقال شاش‌بچه به‌لگن زیر گهواره
sübjektif=öznel انفسی ، ذاتی، درونی ، باطنی
süblime سوبلمه ، ماده جیوه‌ای سمی
sübut ثبوت،ثابت شدن ، مدلل شدن
sübye شربت سفید و مطبوعی که از بادام کوبیده‌یا مغز تخم خربزه کوبیده درست‌میکنند
sücut سجود ، سجده کردن
südremek سرمست شدن، طرزحرف‌زدن آدم مست
südüs سدس ، یك ششم
süel نظامی ، مربوط به‌نظام
süet جیر ،کت یا لباس جیری
süflî ۱ـپست، رذل، فرومایه، سفلی ،سفله ۲ـبدسرووضع،بدلباس ،مندرس
sühulet سهولت ،آسانی
sühunet حرارت، گرمی (سخونت)

süklüm püklüm خجل وشرمنده ، سرافکنده
sükûn سکون،آرامی، سکوت
sükûnet سکون ، سکونت، ساکت بودن، آرامی
sükûnetli با سکونت ، ساکت ، آرام ، خاموش
sükût سکوت ، خاموشی
sükûtî شخص‌آرام ، بی سروصدا ،ساکت
sülâle سلاله ، نسل،اصل ، نسب
süline=kamışböceği=denizçakısı کرم نرمی که در پوسته باریك و درازی از جنس گوش ماهی‌درآب دریا زندگی‌میکند ،نوعی‌ازصدف که بشکل حلزون است
sülûk ۱ـ (قد) وارد شدن درسلك یا طریقت درویشی،سلوك ۲ـوارد خدمت یا کاری شدن
sülüğen سرنج ، شنجرف ، شنگرف ، رنگ سرخی که نقاشها برای آستر رنگ استعمال میکنند
sülük زالو
sülümen=aksülümen=süblime آرسنیك ،گرد سمی که از ترکیب کلروجیوه‌حاصل‌میگردد ،سوبلمه
sülün قرقاول ، تذرو
sülüs ۱ـ ثلث ، یك سوم ۲ـ نوعی خط عربی ، خط ثلث
sünbül سنبل ، نوعی گل‌معطر
sümbülî رنگ‌آسمان‌وقتیکه با ابرهای غلیظ بدون باران‌پوشیده‌شده‌باشد
sümek گلوله پشم پاك شده که برای تابیدن نخ حاضرمیشود
sümkürmek دماغ گرفتن ، بینی خالی کردن ، دماغ‌پاك کردن
sümmettedarik درآخرین لحظه بفکر افتادن، باعجله‌وبدون فکروتأمل
sümsük بی‌بووبی‌خاصیت، ابله

sümter نوعی گندم
sümük آب بینی، خلط بینی ، مخاط ، آن‌دماغ
sümükdoku انساج مخاط
sümüklü آن‌دماغی ، کسی که دماغش آمده باشد
sümüklüböcek=salyangoz نوعی حلزون ، لیسك (Limax)
sümüksü مخاطی ، بشکل یا شبیه مخاط یا دماغ ، شبیه‌خلط بینی
sündüs سندس ، دیبا ، پارچه ابریشمی زربفت
süne سن ، حشره آفت گندم
sünepe وارفته،لاابالی، بی‌سروصورت ، پچل
sünger اسفنج
süngersi اسفنج مانند
süngertaşı سنگ اسفنجی ، سنگ‌پا
süngü سرنیزه
süngülemek سرنیزه‌فرو بردن ، سرنیزه زدن
süngülü سرنیزه‌دار
sünmek سست یا شل شدن ، وارفتن ، سفتی خود را ازدست دادن
sünnet ۱ـ سنت،سنت پیغمبر، دوره ۲ـ ختنه، ختان
sünnetçi اوستای ختنه کن
sünnet düğünü ختنه‌سورانی
sünnet etmek ختنه کردن
sünnetlemek ته کاسه یا بشقاب را با انگشت‌پاك کردن
sünnet olmak ختنه شدن
Sünni سنی ، اهل سنت وجماعت
Sünnilik سنی بودن ،مذهب سنی
sünuhat سنوحات ، الهامات ، تجلیات
süprüntü آل آشغال ، خاروخاشاك ، زبیل ، زباله
süprüntücü سپور ،آشغال جمع کن
süprüntülük آشغال‌دان ، جای زبیل ، زباله‌دان
süpürge جاروب ، جارو
süpürgeci ۱ـجاروکش ۲ـجارو فروش ، جاروساز
süpürgedarısı بته‌جارو ، گیاهی که درجاهای گرم میروید و ازبته آن جاروب میسازند،ارزن هندی
süpürgelik اراده یا حاشیه پائین‌دیوار و کناراطاقها که از تخته یا بتون میباشد ، زهوار یا قرنیز اطراف پائین دیواراطاق وامثال‌آن
süpürgeotu بته‌جارو ،خلنگ
süpürmek جارو کردن،(مج) پاك کردن، تمام کردن ، جمع کردن و بردن
süpürtmek واداربه‌جارو کردن ، جارو زدن بوسیله دیگری
süpürülmek جاروشدن
sürahi تنگ‌آب ، سبو ، کوزه ، صراحی آب ، تنگ‌آب
sürat سرعت ، تندی
süratli باسرعت ، تند ، با عجله
sürç لیزش ، لغزش ، لکنت زبان
sürçmek ۱ـ لغزش ، لیز خوردن، سرخوردن ، سریدن ۲ـ اشتباه یاخطا کردن ، لکنت زبان
sürdürmek ۱ـ کشانیدن ، طولانی کردن،طول دادن ۲ـ مالیدن ، مالاندن
süre مدت ، مهلت ، زمان
süre aşımı=mürüru zaman مرور زمان
süreç طریقه ، وتیره ، راه وروش ، طرزعمل ، تحول
süredurum (فیز)ماندگی، بی‌حالی ، تنبلی ، عطالت
süregelmek ادامه یافتن ، جاری شدن
süregen مزمن ، طولانی بودن ،کهنه

sürekli طولانی ، ممتد ، متمادی
süreksiz غیرمتمادی، موقت ، کم‌مدت
süreli متناوب ، دوری، نوبتی
süresiz بدون‌مدت، برای مدت نامعلوم
Süreyya = Ülker ستاره پروین ، ثریا
sürfe دشک تخم‌شپش بچه کرم ریز
sürgit الی‌الابد ، تا ابد
sürgü ۱ـ کلون در، کشو یا زبانه درب ۲ـ لگن ادرار زیر مریض
sürgülemek کلون کردن ، کشو در را انداختن
sürgülü کشودار ، کلون‌دار ، کلون شده ، بسته شده
sürgün ۱ـ تبعید، سرگون ۲ـ جوانه نباتات ۳ـ اسهال
sürgünlük حال تبعید ، سرگونی، جای سرگونی ، محل تبعید
sürme سرمه، وسمه
sürme çekmek سرمه یا وسمه کشیدن
sürmedan سرمه‌دان، وسمه‌دان
sürmek ۱ـ سوق دادن ، راندن ۲ـ کشیدن ۳ـ دست زدن ، تماس کردن، لمس کردن ۴ـ مالیدن ۵ـ تبعید کردن ، سرگون کردن ۶ـ صرف کردن ، خرج کردن ۷ـ ادامه داشتن ، طول کشیدن ۸ـ شخم‌زدن ، راندن روی زمین با گاوآهن یا تراکتور راندن ۹ـ شروع به‌سبز شدن محصول
sürmelemek کشو یا کلون‌در را کشیدن
sürmeli ۱ـ چشم‌سرمه یا وسمه کشیده ۲ـ کلون یا کشو کشیده شده
sürmelik سرمه‌دان
sürmemantarigiller تیره قارچهائی که تولیدبیماری نباتات وحبوبات میکند بشکل گرد نرم سیاه رنگ شبیه گرد سرمه میباشد که روی خوشه یادانه‌ها رامی‌پوشاند
sürmenaj خستگی‌مفرط مغز واعصاب در اثر زیادی کار ، اغتشاش اعمال بدن بواسطه خستگی پی در پی
sürpriz اسباب‌تعجب ، خبر یا واقعه غیر منتظره که ناگهان انسان را خوشحال یامغموم سازد
sürre عنوان پول وهدایائی که درقدیم پادشاهان‌عثمانی به‌مکه‌میفرستادند (صره‌همایون) ، کیسه پول
sürrealist معتقد به‌فوق‌حقیقت، کسی که معتقدبه‌حقیقتی است که‌از تأثیرات تحت‌الشعورحاصل‌شده‌واز تأثیرات عقل ومشاهدات وعادات ظاهری فارغ باشد
sürtme عمل مالش یا مالیدن
sürtmek ۱ـ مالیدن ، مالاندن ، مالش‌دادن ، سفت مالیدن برای پاك کردن ۲ـ ول ول گشتن گردیدن یا گردش کردن بدون مقصد ، زمینهاراگز کردن
sürtük زن شلخته که درمنزل‌نمی‌نشیند ومتصلا وقت خود را در اینطرف وآنطرف میگذراند
sürtülmek مالیده شدن
sürtünme (فیز) اصطکاك ، مالش
sürtünmek ۱ـ خود را به‌جائی‌مالیدن ، اصطکاك پیدا کردن ۲ـ (مج) (عو) بدن خلدش کردن ، دلش کتك خواستن
sürtüşmek بهمدیگرمالیدن،بهمدیگرمالیده شدن،بهم‌تماس‌واصطکاك‌یافتن
sürur سرور ، شادی ، مسرت ، خوشحالی
sürü گله ، رمه ، گروه‌یا دسته‌ای از حیوانات که باهم‌حرکت میکنند
sürücü سورچی ، راننده حیوانات راننده درشکه‌یاارابه‌یا ماشین
sürücül حیواناتی که بحالت رمه یا گله با هم زندگی میکنند

sürücülük سورچی گری ، رانندگی درشکه و ارابه وماشین‌وغیره

sürülge=menfa تبعیدگاه ، منفا

sürüklemek روی زمین کشیدن ،بزمین کشیدن، کشیدن چیزی‌روی زمین بدون اینکه‌آن را از زمین بلند کنند

sürüklendirmek ۱- سبب کشیده شدن روی زمین ۲- طول دادن معطل کردن ،گذراندن

sürüklenmek ۱- کشیده‌شدن‌روی‌زمین ۲- معطل‌شدن ، طول کشیدن

sürükletmek بوسیله دیگری کشیدن روی زمین یا معطل کردن ، طول دادن

sürülmek ۱- تبعید شدن ، سرگون شدن ۲- شخم کرده شدن ۳- کشیده شدن‌روی زمین ۴- مالیده‌شدن ۵- معطل‌شدن، طولانی‌شدن،ادامه یافتن ۶- رانده شدن

sürüm مدت رایج بودن ، دورهٔ رواج ، رایج یا درجریان بودن

sürümek بزمین کشیدن ،به‌چیزی‌مالیدن

sürümlü پرجریان ، مالی که زیاد فروش میرود و رایج ومتداول است

sürümsüz بدون‌جریان،راکد ، غیر متداول ، مال کم فروش

sürünceme وقفه، تأخیر، معطلی، لنگی

süründürmek کشانیدن ، معطل کردن، بتأخیر انداختن ، طولانی کردن

sürüngenler حیوانات‌خزنده،خزندگان (مانندمارومارمولك و سنگ‌پشت وغیره)

sürünmek ۱- خزیدن ۲- چیزی را بخود مالیدن (مانند عطر روغن و غیره) ۳- خود را به چیزی مالیدن‌یاتماس کردن ۴-بسختی گذران کردن ، زندگی را بنحوی گذراندن

sürür سولفورمعدنی ، جیوه سرخ رنگ ، شنگرف یا شنجرف ، سورنج (minium)

sürüsepet دسته‌جمعی ، همه باهم ،یك‌بره

sürüştürmek کم‌کم چیزی را به‌صورت یا به‌بدن مالیدن

sürütme نوعی تورماهیگیری که به چارچوبه آهنی‌وصل است و به‌ته دریا مالیده شده ماهیها را صید میکند ۲ - نوعی قارماق ماهیگیری که‌در آب‌دریا می‌کشند وماهی‌صیدمیکنند

sürütmek چیزی را بوسیله دیگری روی زمین کشیدن

Süryanî سریانی ، آسوری ، آشوری جماعتی ازمسیحیان ازنژاد سامی شعبه ارامی‌وزبان مسیحیان‌شرقی قدیم که بعد از قرن پنجم به‌شعبه سریانی غربی و شرقی تقسیم شد وقسمتی ازآنها درسوریه و دمشق وجاهای دیگرزندگی میکنند

süs زینت، زیور، زیب ، تزئینات

süsengiller تیره زعفرانیان

süslemek زینت‌دادن ، تزئین‌کردن

süslenmek مزین شدن ، بازیب وزیور خودراتزئین‌کردن،آرایش‌کردن

süslü زینت‌دار ، با زینت ، با تزئین ، باتزئینات ، مزین ، با غرور

süsmek شاخ‌زدن ، کله‌زدن‌قوچ وغیره

süssüz بی‌زیب‌و زیور، بی‌زینت ، بی‌تزئین ، بدون‌آرایش

süt شیر

sütağacı نباتی‌است که ازتیره ختمی و پنیرك که در ساقه آن شیره سفید رنگ‌موجود است (Galacto-dendron)

sütana=sütanne=sütnine

رضاعی ، زنی که طفل دیگری را شیرمیدهد

sütbaşı سرشیر ، قیماق ، خامه

sütbeyaz کاملا سفید مثل‌شیر ، خیلی سفید، رنگ شیری

sütçocuğu بچه شیری ، بچه شیرخوار

sütçü شیرفروش ، شیری

sütçülük شیرفروشی ، کارلبنیات

sütdişi دندان شیری ، دندان اولیه بچه‌ها تاهفت سالگی

sütkardeş برادررضاعی

süt kesilmek بریده‌شدن شیر

sütkırı رنگ سفیداسب

sütkızı دختررضاعی

sütkuzusu ۱- بره‌شیری ۲- (مج) بچه‌نوزاد ، بچه شیرخوار

sütlaç شیربرنج

sütleğen نباتی که از ساقه وبرگ آن ماده‌شیری ترش‌مزه خارج‌میشود، هفتصد نوع آن‌شناخته شده درطب بکارمیرود(Euphorbia)

sütliman سکون،سکوت ، آرامش ،بی‌سرو صدائی

sütlü شیری، شیردار

sütlüce نوعی نبات گلدانی (Ranunculus)

sütnine مادر رضاعی،زنی که برای شیردادن به‌بچه دیگری استخدام میشود

sütoğul پسر رضاعی

sütotu نوعی‌گیاه که درطب بکارمیرود (Polygala)

sütölçer=areometre غلظت‌سنج‌شیر

sütsüz ۱- بدون شیر ۲- کم‌شیر ۳- ذرت یا امثال‌آن‌که شیری نباشد سخت و خشک باشد ۴ - (مج) بد شیر، خبیث ، بد نژاد

sütun ۱- ستون، رکن ۲-ستون‌روزنامه

süvari ۱- سوار ، سوارکار ، سواره‌نظام ۲- ناخدای کشتی

süvarilik ۱-سوارکاری، از صنف‌سواره نظام ۲ - ناخدای کشتی بودن ۳- سرزانوئی‌چرمی برای شلوار سوارکاری

süve=söve هریك از چهار طرف چهارچوبه درب یا پنجره

süveter پولور ، پیراهن‌کش یا بافتنی بی‌آستین

Süveyş سوئز، کانال‌سوئز

süzdürmek صاف‌کردن ، ازصافی یا فیلتر گذراندن

süzek صافی، فیلتر

süzeni سوزن کاری یاگلکاری ظریف روی پارچه

süzgeç=süzgü ۱-صافی ، فیلتر ، سله ۲-آب پاش

süzgü ۱-آب پاش ۲- صافی

süzgün ۱- صاف شده، ازصافی گذشته ۲- ضعیف‌شده، لاغرشده ، تحلیل رفته

süzme ۱-صاف شده ۲-عمل‌صاف کردن

süzmek ۱- صاف کردن ۲- ورانداز کردن ، به سر تا پا نگاه کردن ۳-چشمهارا خمار کردن ، باچشم خمار نگاه کردن

süzülmek ۱-صاف‌شدن ، از صافی یا فیلتر گذشتن ۲ - طرز پرواز پرنده‌ای که پرها را باز کرده صاف و بی‌صدا پرواز کند ۳- با ناز و غمزه نگاه کردن ۴- تحلیل رفتن، ضعیف شدن

süzüntü ته‌مانده‌بعد ازصاف‌شدن چیزی ، لرد ، لای ، درد

Ş

Ş ve ş ش ، بیست وسومین حرف الفبای ترکی
şaban ۱ـ ماه شعبان ، هشتمین ماه تقویم هجری قمری ۲ ـ (عو) ابله ، ساده‌لوح ، خل
şad شاد
şadırvan حوض‌وفواره آب ، جائی که در مسجدها میسازند و اطراف آن شیرهای آب‌میگذارند که‌در مواقع وضودست وپاها را زیر آن‌شیرها می‌شویند
şad olmak شاد شدن
şafak شفق، شفق صبح
şafak atmak (مج) عقل‌ازسرش پریدن، متحیر شدن
şafak sökmek شفق زدن ، سفیده زدن صبح ، دمیدن صبح
Şafiî شافعی، یکی‌ازمذاهب اربعه‌اهل‌سنت
şaĥi köpeği کثیف مثل سگ
şaft میله ، محور ، میلهٔ شافت
şaful ظرف تخته‌ای برای حمل عسل
şah ۱ ـ شاه، پادشاه ۲ـ مهرهٔ شاه در بازی شطرنج
şahadet شهادت
şahadet getirmek کلمه شهادت گفتن
şahadetname شهادت‌نامه ، گواهینامه
şahadet parmağı انگشت‌شهادت یا اشاره
şahane ۱ـ شاهانه ۲ـ عالی
şahap شهاب
şahbaz شهباز، شاهباز، بهترین بازشکاری
şahdamarı شاهرگ
şaheser شاهکار ، (مج) خیلی عالی ، فوق‌العاده
şahıs شخص ، انسان ، کس
şâhıs میر ، ژالون ، تخته یا چوب مدرج که در نقشه برداری و مساحی مهندسین بکارمیرود
şahika قله ، نك ، نوك کوه‌یا تپه ، شاهقه ، بن
şahin شاهین ، باز
şahit شاهد ، گواه
şahitlik شهادت ، گواهی
şahlanmak روی دوپا بلند شدن اسب
şahlık شاهی، پادشاهی
şahmerdan پتك بزرگ
şahrem şahram شرحه‌شرحه، پاره‌پاره
şahsen شخصاً
şahsî شخصی ، خصوصی
şahsiyat yapmak حرف‌مردم‌را زدن ، روی‌اشخاص‌حرف‌زدن، روی‌غرض شخصی حرف زدن

şahsiyet شخصیت
şahtere شاه‌تره (Fumaria officinalis)
şaibe شائبه ، عیب ، چرك ، شك ، گمان
şair شاعر
şak ۱ـ صدای شرق ، درق ، تراق (سیلی یازدن) ۲ـشق ، پاره شدن
şaka شوخی ، مزاح ، لطیفه
şakacı شوخ ، مزاح ، لطیفه‌گو
şakacıktan بشوخی ، از روی‌مزاح
şakadan روی شوخی ، روی مزاح
şakak شقیقه
şakalaşmak باهم شوخی کردن یا مزاح کردن
şakasız بی‌شوخی ، جدی
şakayık گل‌شقایق ، نوعی‌گل کلدانی برنگهای مختلف
şakımak صدای چهچهه بلبل درآوردن، چهچهه زدن
şakırdamak صدای شرشرآب، یا صدای درق درق یا طرق طرق یا جرق جرق‌درآوردن
şakır şakır صدای شرشرآب
şakırtı صدای جرق‌جورق‌یاشرشر
şakıt نوعی‌ماهی‌خوراکی‌درشت بدون فلس (Muraena)
şaki راهزن ، قطاع‌الطریق (شقی) ، یاغی ، طاغی
şakirt شاگرد ، طلبه مکتب
şaklaban مسخره ، شوخ ، لوده ،دلقك
şaklamak صدای «شارق» کردن ، صدای سیلی
şakrak ۱ـ صدای دلربا و براز شادی ونشئه ۲ـ کسی که اینطور صدا درمیاورد
şakrakkuşu نوعی پرنده خوش‌آوازکه سرش سیاه و گردنش قرمز است (pyrrhula)
şakramak=şakımak صدای چهچهه بلبل درآوردن ، چهچهه زدن
şakşak جقجقه
şakşakçı کسی که همه‌اش تعریف میکند وکف‌میزند وهمه چیز را تصویب میکند ، متملق، تعریف‌کن
şakşakçılık تملق، تعریف کردن‌وکف‌زدن
şakul شاغول
şakulî شاغولی ، عمودی
şakullemek با شاغول اندازه‌گرفتن ، شاغول‌گرفتن
şal شال ، پارچه پشمی مخصوص که اغلب درهندوستان میبافند
şalak کالك، هندوانه کوچك
şalgam شلغم
şali نوعی پارچه پشمی‌کرکی لطیف‌نازك ، شال
şalter کلید بازوئی برق که با آن بازو جریان‌برق راقطع‌ووصل مینمایند
şalvar شلوارگشاد محلی مردانه یا زنانه
şama فتیله‌ای‌که با موم عسل یا پارافین آغشته باشد
şamama دستنبو
Şaman رئیس مذهبی دسته‌ای ازاقوام مشرق سیبری واقصئ شمال آسیا که دف میزنند و آواز میخوانند وآئین‌مذهبی‌بجا میاورندوبه‌سحر وجادو و مداواکردن اشخاص با آن وسائل معتقدند
şamandra بشکه‌آهنی یاچوبی توخالی بزرگ‌که هرطرفش بسته‌است وبا لنگر روی‌آب دریا ثابت است و طناب کشتی‌ها را به حلقه‌های اطراف‌آن می‌بندند
şamar سیلی ، چك
şamar oğlanı (مج)آدم توسری خورکه هرکسی دق دل‌خودش‌را باوخالی میکند

şamarlamak چك زدن ، سیلی زدن
şamata سروصدا،های‌وهوی.قیل وقال
şamata etmek های وهوی کردن ، سروصدادر آوردن.قیل‌وقال کردن
şambaba نوعی شیرینی ازخمیرکه توی شربت گذارده‌روپش خامه‌میریزند
şamdan شمعدان
şamfıstığı پسته ، پسته‌ای که در عینتاب یا (غازی آنتب) میروید ولی بغلط‌پسته شام نامیده ومشهورشده
şamil شامل ، حاوی
şampanya شامپاین ، نوعی شراب شیرین گزدار
şampiyon قهرمان‌بازی یا ورزش‌یا کشتی
şampiyona مسابقات قهرمانی
şampiyonluk قهرمانی، قهرمان بودن
şampuan شامپو، صابون‌مایع برای شستن سروغیره
şan ۱ـ شان، شرف ۲ـ آوازاوبرائی
şamırdamak صدای ظرف و ظروف در آوردن
şangır şungur صدای‌جرنگ وجرونگ
şangırtı صدای جرنگ وجرونگ‌ظروف مسی یاچینی
şanjan پارچه قوس وقزحی
şanjman – şanzuman جعبه دنده اتومبیل
şanlı مشهور ، معروف، صاحب شان‌وشرف
şano صحنه تآتر
şans شانس، طالع
şansölye عنوان رئیس‌الوزراءدرآلمان
şantaj هوچی‌گری ، باتهدید ازکسی پول گرفتن ، کلاهبرداری یا استفاده کردن
şantiye کارگاه ، کارخانه ، محل‌کار ساختمانی یا مکانیکی
şantöz زن‌آوازه‌خوان که‌آوازه‌های غربی میخوانند

şap ۱ـصدای «شاپ» ۲ـ جسمی است ضدعفونی که از ترکیب‌الومنیوم وسولفات پطاسیم حاصل میشود
şap hastalığı مرض مسری مخصوص گوها که توأم با تب زیاد است و در دهان و پای حیوان تولید تاول‌میکند
şapırdamak صدای‌ملچ‌ملوچ یامرچ‌مرچ درآوردن
şapır şapır ملچ ملچ ،مرچ مرچ (صدا)
şapka کلاه
şapkacı کلاه‌دوز،یا کلاه فروش
şapkalık ۱ـجای کلاهی ۲ـپارچه کلاهی
şaplak شپلاق ، سیلی‌صدادار
şaplamak صدای «شاپ» کردن، صدای سیلی درآوردن
şaplatmak سیلی چسباندن ، شپلاق زدن
şappadak ناگهان ، یك هو
şapşal شلخته
şaptaşı یك‌نوع‌سنگ‌معدنی‌آتش‌فشانی
şarabî رنگ شراب قرمز
şarampol چپر، نرده، پرچین، سدچوبی که‌از تیرهای بهم‌چسبیده بسازند
şarap شراب
şarapçı شراب‌ساز یاشراب فروش
şarapçılık شراب سازی
şaraphane کارخانه شراب‌سازی
şarapnel شرپنل ،گلوله توپ‌که درهوا میترکد وتکه‌های سرب و فلز را باطراف می‌پراند
şarbon = karakabarcık مرض سیاه‌زخم، مرض‌شاربن
şarıldamak صدای «شرشر» یا «گرگر» آب
şarıl şarıl «گرگر»آب
şarıltı صدای «گرگر»آب
şarjör جای قطار فشنگ درسلاح‌های اتوماتیك

şark = doğu شرق ، مشرق ، خاور
şarkı آواز ، آوازه ، سرود ، نغمه ، آهنگ
şarkıcı آوازه‌خوان
şarkı söylemek آوازه خواندن
şarkî شرقی ، خاوری ، اهل مشرق
şarkiyat خاورشناسی
şarküteri مغازه‌خواربار و کالباس و مزه فروشی
şarlatan شارلاتان ، دروغگو ، هوچی حقه‌باز ، متقلب
şart شرط ، لزوم ، وجوب ، قرار
şartlamak چیزی را سه‌دفعه‌آب کشیدن، کردادن
şartlaşmak شرط گذاشتن متقابل ، قرارمدار گذاردن
şartlı شرط‌دار ،مشروط
şartname شرطنامه، قرارداد،مقاوله
şartsız بدون شرط
şaryo زه ماشین تحریر وغیره که نورد آن را به‌چپ وراست میراند
şasi شاسی ، چارچوبه چاپ عکس که از روی فیلم روی کاغذ عکاسی چاپ میکنند،شاسی اتومبیل
şaşaa شعشعه ، درخشش ۲ـ دبدبه، طنطنه ، جلال ، شکوه
şaşaalı مجلل، باشکوه،باجلال
şaşalamak متحیرماندن ، بهت زدن ، خیره شدن
şaşı چشم چپ، لوچ، چپ ، احول
şaşılaşmak چپ شدن چشم،لوچ‌شدن
şaşılık چپ چشمی ، لوچ بودن
şaşılmak متحیر شدن ، مبهوت شدن
şaşırmak حواس پرت شدن، گیج شدن ، اشتباه کردن،متحیرشدن
şaşırtma ۱ـ گیجی ، حواس‌پرتی ، دست‌پاچگی، بهت، حیرت،اشتباه، خودراگم‌کردن ۲ـ عمل جابجا کردن یا عوض‌کردن جای‌درخت یا نهال
şaşırtmak ۱ـ گیج کردن ، دست‌پاچه کردن ، حواس پرت کردن ، به اشتباه‌انداختن ۲ـ جابجا کردن یاعوض‌کردن جای درخت یانهال
şaşkın گیج ، متحیر، حواس‌پرت ، بی‌حواس ، مات ، احمق،ابله
şaşkınlaşmak گیج‌شدن ،متحیرشدن، احمق شدن،مات ماندن
şaşkınlık تعجب ، تحیر ، حواس پرتی ، بی‌حواسی ، احمقی
şaşkoloz (عو) به اشخاص حواس‌پرت‌یا گیج برای‌تحقیر گفته میشود،احمق
şaşmak متحیرشدن ، تعجب کردن، راه‌را گم کردن
şatafat پرآب وتاب ، پرزیب‌وزینت ، تجمل ، شکوه،زرق وبرق
şatafatlı پرزینت ، پرتجمل ، باشکوه پرزرق وبرق
şathiyat شعرهجائی ، سخنانی که ظاهرش خلاف شرع باشد و شاعر آن را درلباس طعن و طنز و کنایه بشعر درآورد (شطحیات)
şato قصر، کاخ
şavk (عو) نور، چراغ ، روشنائی
şavul (عو) شاغول
şayak نوعی پارچه پشمی‌زمخت پست
şayan شایان ، لایق ، جائز
şayet اگر،شاید،حالتی که درجه احتمال آن کمتر باشد
şayi شایع،شیوع یافته ، منتشرشده
şayia شایعه ، اخبارشیوع یافته ، اخبار راست یا دروغ
şaz مستثنی ، خارج‌ازقاعده ، شاذ
şeamet مشئوم بودن ، بدیمنی ، شئامت
şebboy شب‌بو ،گلی‌است خوشبوبرنگهای مختلف قرمزوزرد وغیره
şebek نوعی میمون دارای دماغ بل…

شبیه سگ ودم کوتاه

şebeke ۱ـ تور ، تورماهیگیری ۲ـ مجموع راههائی که مانند تور باطراف پراکنده و بهم متصل میباشند مانند شبکه برق ، تلفن یا راه‌آهن و غیره ۳ـ دسته‌ای از افراد که برای انجام مقاصد خود همدست میشوند مانند شبکه دزدی یا جاسوسی و غیره ۴ـ پاسو یا جوازی که به دانشجو و دانش‌آموزان داده میشود که با تخفیف از وسائل نقلیه و تماشاگاههای دولتی یا سینما و تآتر استفاده کنند

şebnem=çiğ شبنم، ژاله

şecaat شجاعت،جسارت ، دلیری،پردلی

şecere شجره‌نامه ، نسب‌نامه ، فهرست نیاکان

şeci شجیع ، پردل ، باشجاعت ،دلیر

şeddadî بنایا ساختمان خیلی محکم

şedde تشدید ، شده ، علامت(ّ)

şedit شدید ، سخت ، محکم

şef متصدی ، رئیس

şeflik متصدی بودن در کاریا اداره‌ای

şefaat شفاعت ، میانجی‌گری برای بخشش گناه یا تقصیر کسی

şefaatçi شفیع ، شفاعت کننده ، میانجی برای عفو تقصیر یا گناه

şeffaf=saydam شفاف مانند شیشه و بلور که‌وقتی ازیکطرف نگاه‌کنند طرف دیگر دیده‌شود

şefik شفیق ، مهربان ، دلسوزبا محبت

şefkat مهربانی ، شفقت ، نرم‌دلی ، محبت ، رحمت

şefkatli باشفقت ، مهربان ، با محبت ، رحیم

şefkatsiz بی‌رحم ،بیمروت ، بی‌انصاف ، بی‌محبت

şeftali هلو ، شفتالو

şehbender (قد) کنسول ، قنسول که در شهریا بندری‌مقیم‌باشد

şehevî شهوی ، شهوانی

şehir شهر

şehirci متخصص یا مهندس شهرسازی

şehircilik شهرسازی، علم‌یاامور شهرسازی

şehirli شهری

şehit شهید ،کشته شده در راه خدا

şehitlik ۱ـ شهادت ،کشته شدن در راه خدا ۲ـ مدفن یا مقابر شهدا ، مشهد

şehlâ کسی که چشمش کمی چپ باشد

şehnaz آهنگی شرقی درموسیقی ترکی ، شهناز

şehnişin شه‌نشین ، بیرون‌آمدگی عمارت که مانند بالکن کوچك باشد

şehremaneti (قد) سابقاً به‌بلدیه یا شهرداری استانبول یا آنکارا می‌گفته‌اند، عنوان‌شهرداری قدیم استانبول

şehremini (قد) امین شهر ، شهردار ، رئیس بلدیه درقدیم

şehriye ورمشیل، رشته فرنگی

şehvanî شهوانی

şehvet شهوت، میل مفرط جنسی

şehvetli شهوت‌دار،شهوت پرست

şehvetperest شهوت پرست

şehzade شاهزاده

şek شك ، شبهه

şekavet راهزنی ، راه‌بری ، یغماگری (شقاوت)

şeker شکر ، قند ،آب‌نبات، کانفت

şekerci قناد ، فروشنده یا سازنده انواع آب نبات و کانفت و امثال آن

şekerciboyası نوعی گیاه که دارای میوه‌ریز بشکل انگور میباشد که

برای رنگ دادن به شراب بکار میرود ، ریشه یا بیخ آن بعنوان مسهل استعمال میشود

şeker hastalığı مرض قند

şekerkamışı نیشکر

şekerleme ۱- سوکات شاه بلوط یا انجیر و گلابی وغیره ، شاه بلوط ، انجیر ،گلابی و امثال آن را بعد ازجوشاندن وسرد شدن درشربت یا آب قندغلیظ فرومی برند که روی آن یك طبقه شکرك بسته میشود ۲- (مج) چرت ، پینکی

şekerlenmek شکرك زدن مربا یا شیره وغیره

şekerleşmek (مج) شیرین شدن یادوست داشتنی شدن بچه

şekerli ۱- شکردار ،شیرین ۲- مبتلا بهمرض قند

şekerlik قنددان ، شکردان

şekerrenk شکرآب شدن بین دو نفر ، حالت کمی بهم خوردن میان دو نفر

şekersiz بدون شکر ، بی شکر ، چای یا قهوه تلخ

şekil ۱- شکل ۲- عکس، نقش ۳- طرز ،طور ، نوع

şekilbilgisi (دس) علم صرف افعال یا اسماء

şekilbilim علم شکل شناسی در نباتات

şekilci فورمالیته دوست، کسی که زیاد مقید بشکل یا فورمالیته یا تشریفات باشد ، تشریفاتی

şekildeş همشکل

şekillenmek شکل بخود گرفتن ، تشکیل شدن

şekilsiz بی شکل ، بدون شکل ، شکل غیر منظم

şeklen شکلاً ، ازلحاظ شکل

şekva شکوا ، شکایت

şelale آبشار

şelf صخره یا تخته سنگی که صاف و شبیه رف باشد

şema جدول ،طرح یا نقشه ساده یابدوی

şemail شمائل ، خوبها ، طبعها ، (در ترکی) بمعنی مترادف شکل یا قیافه میباشد

şempanze شمپانزه ، نوعی میمون بی دم که شبیه انسان ودرجنگهای افریقا بحالت گله زندگی میکنند

şemse شکل خورشید شعاع دار که درقدیم روی جلد کتابها نقش میشد یاروی دربها یا پنجره ها ونرده ها از فلز بشکل خورشید ساخته و نصب میکردند

şemsiye چتر ، شمسیه

şemsiyeci چترساز ، چترفروش

şemsiyelik جای چتری که پهلوی جالباسی یا کنار درساخته میشود

şen ۱- خوشحال ، مسرور ، شاد ۲- خوشحالی، شادی

şenaat شناعت ، بدی ، زشتی

şendere ۱- تخته نازك که برای روکش بکارمیرود ۲- هریك ازتخته ها یاچوبهای خمیدهٔ بدنه بشکه تخته ای ۳- نوعی ماهی ریزشبیه باربونیا

şenelmek مسکون شدن،عمران یافته ، معمورشدن ،آباد شدن جای خالی

şeneltmek آباد یا مسکون یا معمور کردن

şeni شنیع ،زشت ، بد

şenlendirmek خوشحال کردن ، شاد کردن

şenlenmek ۱-خوشی کردن، شادی کردن، شاد شدن ۲- آباد ، مسکون ، معمورشدن

şenlik ۱- جشن ، خوشحالی ، شادی ۲- عمران ،آبادی ،آبادانی

şenlikli ۱- پرسرور ، پرشادی ۲-

جای‌آباد ،آبادانی

şenliksiz ۱ـجای‌بیروح،غمناك، بی‌سرور ۲ـجای‌غیرآباد ، خلوت ،خراب

şer شر ، بدی ، فساد

şerafet شرافت ، شرف

şerait شرایط ، شرائط ، شروط ،شرطها

şer'an شرعاً ، ازلحاظ دینی یا شرعی

şerare=kıvılcım شراره ، جرقه

şerbet ۱ـ مخلوط‌آب میوه‌وآب (مانند شربت پرتقال یا توت فرنگی و غیره که‌باآب مخلوط کنند) ۲ـ محلول (مانندگچ‌آب ،آب‌آهك . کود باآب)

şerbetçi شربت فروش

şerbetçiotu رازك ،گیاهی‌ازنوع‌کنف که بیشتردر طب و آبجوسازی بکار میرود (Homulus)

şerbetli ۱ـ کسی که‌گزیدن مار دراو تأثیر ندارد ۲ـ (مج) کسی که کارهای بد طبیعت ثانوی اوشده باشد ، کسی که به بدی خوگرفته عادت‌کرده باشد

şerç مقعد

şeref شرف،آبرو، حیثیت

şerefe یاگرد یا راهرو یا محل بازدر بالای مناره مسجد که در آنجا اذان میدهند

şerefiye مالیات یاعوارض اضافی که‌بلدیه بابت ترقی زمین‌ها یا املاکی تحصیل میکنند که بواسطه آبادی یاکشیدن جاده جدید قیمت آن‌ها بالارفته باشد

şereflendirmek قرین شرف وافتخار کردن ، شرفیاب کردن، تشریف آوردن

şereflenmek مشرف شدن ، شرف و آبرو واعتباریافتن

şerefli ۱ـ با شرف، با آبرو و اعتبار
۲ـ آباد ومعمور

şerefsiz بی‌شرف، بی‌حیثیت،بی‌آبرو

şerefsizlik بی‌شرفی ، بی‌شرافتی ، بی‌حیثیتی

şerefyab شرفیاب

şergil شرور،شیطان،شریر

şerh شرح، توضیح

şerha شرحه

şeriat شریعت، دین ، قوانین‌دینی

şeriatçı مرتجع ،کسی که طرفدار قانون شریعت‌بجای قانون‌غیردینی باشد

şerik=ortak شریك، همکار ،رفیق

şerir شریر، شرور

şerit ۱ـ نوار ، روگ ، رشته ۲ـ کرم رشته‌ای، کرم کدو (Taenia)

şeşbeş طاس شش وپنج دربازی تخته نرد

şeşcıhar شش‌وچهاردرتخته نرد

şeşidü طاس شش و دو دربازی تخته‌نرد

şeşüse طاس شش و سه‌دربازی تخته‌نرد

şeşyek طاس شش ویك دربازی تخته نرد

şetaret شادی،خوشحالی، سرور(شطارت)

şetim شتم ، فحش ، دشنام، ناسزا

şev جای شیب‌داریا زمین مایل (در اصطلاح مهندسی)، شیب

şevk شوق ،اشتیاق

şevket شوکت، جاه، جلال، بزرگواری

şevketli اعلیحضرت (عنوان مخصوص سلطان یا پادشاه)

•**şevval** ماه‌شوال ، دهمین ماه تقویم قمری هجری

şey چیز، شیئی

şeyh شیخ

şeyhülislâm شیخ‌الاسلام

şeytan ۱ـ شیطان ،ابلیس ۲ـ شریر ۳ـ زرنگ

şeytanarabası تخم بعضی گیاهان که مانند پرزیا کرك درهوا به‌پرواز می‌آید بعضی‌ها آنرا خبرکش

مینامند
şeytanet شیطنت
şeytanî شیطانی
şeytankuşu نوعی خفاش دم درازکه خوراك آن قورباغه است (Noctuiinia altivolars)
şeytanlık شیطنت، بدجنسی ،خدعه، حیله، حقه بازی
şeytanminaresi نوعی گوش‌ماهی مخروطی کوچك یا بزرگ
şeytanörümceği نوعی عنکبوت که تار خودرا مقابل‌بد قرارداده وباآن به‌فواصل دوردست حرکت میکند
şeytanşalgamı نوعی گیاه پیچی ازتیره کدوها (Bryonia)
şeytantersi نوعی صمغ درختی بدبو که درطب بکارمیرود
şeytantırnağı ریشه یا گوشه ناخن‌که در کنار ناخن تولید شده باعث ناراحتی انگشت میشود
şezlong صندلی راحتی دراز
şık ۱- شیك، قشنگ ۲- شق، طرز
şıkırdamak درآوردن صدائی که از بهم خوردن و اصطکاك فلزات یا پولهای فلزی بیرون میآید، جرنگ جرونگ کردن
şıkırdatmak صدای پول فلزی را درآوردن
şıkırtı صدای بهم‌خوردن فلزات ، جرنگ جرونگ
şıklaşmak شیك شدن
şıklık شیکی
şıllık زن شلخته‌که زر وزیوربخودآویزان کرده‌باشد یا زیادبزك کرده باشد
şımarık لوس، بدادا ، بی‌مزه ، بداخلاق، پررو
şımarıklık لوسی ، بیمزگی ، پررونی
şımarmak لوس شدن ، روپیدا کردن
şımartmak لوس کردن، خراب و بد اخلاق کردن بچه، رو دادن
şıngıl جوبهٔ کوچك خوشه‌انکور
şıngırdamak = şangırdamak صدای جلنگ‌جلونگ درآوردن یا درق دروق کردن
şıngırtı صدای بهم‌خوردگی شیشه یا فلزات، جرنگ جرونگ
şıp صدای دنب»
şıpıdık کفش راحتی بدون پشت
şıpınişi کاری که فوری انجام شود ، کار با عجله
şıpır şıpır جك‌جك(ریختن عرق وغیره)
şıpka توری که از طناب های کلفت بافته شده باشد برای جمع کردن مین از دریا
şıpsevdi آدم بوالهوس که فوراً عاشق چیزی‌میشود یاازهرچیزی فوری خوشش میآید
şıra شیره (انگور)
şırak صدای«شرق» که از سیلی‌زدن حاصل میشود، صدای‌درق یاجرق یاشرق
şıralı پرشیره ، پرآب (انگور)، شیره‌دار
şırfıntı زن پست، شلخته، بی سروپا
şırıldamak شرشر کردن‌آب
şırıltı صدای شرشرآب
şırınga ۱- سرنگ سوزن‌زنی ۲- اماله ، تنقیه
şırlağan ۱- روغن کنجد ۲- صدای شرشر یا گرگر آب
şırlamak شرشر کردن‌آب
şıvgın ۱- ترکه بزرگ ۲- نوعی درخت کاج کـه چوب آن برای دکل کشتی بکارمیرود
Şia شیعه
şiar نشان، علامت، خصوصیت
şiddet ۱- شدت، سرعت ۲- خشونت، سختی

şiddetlenmek شدید شدن، سریع شدن، تند شدن
şiddetli شدید، سخت، تند، قوی
şif غوزه پنبه
şifa شفا
şifa bulmak شفا یافتن
şifahen شفاهاً
şifahî=sözlü شفاهی
şifoniyer کمد کشوئی
şifre رمز
şifreli رمزی، رمزدار
Şiî شیعی
Şiîlik شیعه‌گری
şiir شعر
şikâr شکار، صید
şikayet شکایت
şikayetçi شاکی، شکایت کننده
şike مسابقه مواضعه‌ای (وقتی دوطرف با هم قرار میگذارند ایندفعه تو مغلوب شو دفعه دیگر امن مغلوب میشوم)
şikemperver شکمو، پرخور، شکم پرور
şile نوعی نبات کوچك خوشبو از تیره نعنانیان ، بودینه صحرائی (Driganum maiorana)
şilep کشتی باری ، بارژ
şiling ۱ــ شلینگ ، یك بیستم پاوند انگلیسی ۲ــ واحدپول اطریش
şilt لوحه فلزی که بعنوان جائزه در مسابقات و غیره داده میشود
şilte تشکچه برای نشستن روی زمین یا روی تخت
şimal=kuzey سمت شمال
şimalî شمالی
şimdi حالا، اکنون، حال، الان، اینك
şimdicik فوراً، الان، همین حالا
şimdiden ازحالا، از همین حین
şimdiki حالائی ، کنونی، امروزی

şimendifer راه‌آهن، قطار راه‌آهن
şimiotropizm سوق‌گیاه ازلحاظ شیمیائی
şimşek برق (که درآسمان پیدامیشود)، صاعقه
şimşeklenmek برق زدن ، صاعقه زدن
şimşir شمشاد
şin روسیاهی
şipşak (عو) تر وفرز، فوراً
şipşakçı عکاسی که درکوچه وبازارعکس فوری برای مردم برمیدارد
şiraze شیرازه، تهبندی‌کتاب ودفتر
şirden چهارمین معده حیواناتنشخواری، شیردان
şirin با نمك،آدم یا هرچیز قشنگ یا با نمك و دوست داشتنی
şirinlik با نمکی ، خوشگلی، قشنگی
şirk شرك، قائل‌شدن شرك برای خدا
şirket شرکت، مشارکت
şirpençe مرض کفگیرك
şirret خبیث، شریر ، بی‌آبرو
şirretlik شرارت، بی‌آبروئی
şiryan شریان، سرخرگ
şist بلمه سنگ ، سنگ متورق ، سنگی که ورقه ورقه میشود
şiş ۱ــ متورم ، بادکرده ، بالاآمده ، غلنبه ، باد کردگی ۲ــ سیخ ، سیخ کباب
şişe ۱ــ شیشه (بطری) ۲ــ لوله لامپا، لوله چراغ
şişe çekmek استکان انداختن بهپشت مریضی که سرما خورده است ، بادکش کردن
şişek گوسفند شیشك ،گوسفند یك ساله
şişhane (قد) نوعی تفنگ‌که داخل‌لوله آن شش شیار حلزونی دارد
şişinmek نخود باد کردن، بادتوی دماغ انداختن، پزدادن، تکبر کردن، ـ ـ زدن

şişirilmek باد کرده شدن
şişirmek ۱ـ باد شدن ، پرباد کردن ، باد داخلش کردن ۲ـ (مج) (عو) غلو کردن، چاخان کردن ، مبالغه کردن ۳ـ سرهم بندی کردن، چیزی‌را سرسری و بدون دقت نوشتن ۳ـ کسی را بر علیه دیگری تحریک یا پر کردن
şişirtmek توسط دیگری چیزی را باد کردن یا پر باد کردن
şişkin باد کرده، برآمده، پر ازباد شده، متورم
şişkinlik حالت پربادی ، باد دار بودن، بادکردگی، غلنبه ، تورم
şişko شکم‌گنده (بطور شوخی)، چاقالو ، چاق و چله
şişlemek سیخ یا چیز تیزی به‌بدن یا شکم کسی فرو بردن ، (عو) کار زدن
şişman چاق، فربه، سمین، گوشتالو
şişmanlamak چاق شدن، فربه‌شدن
şişmanlık چاقی، فربهی
şişmek ۱ـ بادکردن، پر باد شدن، بالا آمدن ، ورم کردن ، غلنبه شدن ۲ـ (مج) در دوندگی خسته‌شدن بطوری که دیگر قادر به دویدن نباشد ۳ـ (عو) دماغ سوخته شدن، موفق نشدن ، ناامید شدن ۴ـ سیر شدن، شکم بادکردن از زیاد خوردن
şive لهجه، طرز تلفظ
şiveli عشوه‌گر، نازدار ، کرشمه‌دار
şivesiz بدلهجه ، لهجه خراب یا بد
şivesizlik بد لهجه بودن
şizofreni بیماری روحی که در اثر آن مریض هوش و ذکاوتش خراب میشود و علاقه خود را به محیط خارج قطع میکند

şofben دستگاه خودکار آب گرم کن که با گاز کار میکند و در حمام یا آشپزخانه کار میگذارند
şok شوك ، ضربه ، صدمه ، هول ، ضربه دراثر خبر ناگهانی، طرز معالجه مریض با شوك الکتریك
şol=şu (قد) این ،آن
şom شوم ، مشئوم
şorlamak (قد) صدای شرشر آب درآمدن، شرشر کردن آب
şort زیرشلواری کوتاه ، تنکه
şose راه شوسه
şoset جوراب کوتاه
şoson=lastik گالش ،گالوش
şoven ملیت‌پرست مفرط و متعصب ، ملیت‌چی
şovenlik مبالغه در ملیت پرستی ، ملیت پرستی مفرط
şoför راننده ، شوفر
şoförlük رانندگی، شوفری
şöhret شهرت، اشتهار
şöhretli باشهرت ، مشهور، معروف
şölen ضیافت (باخوراك فراوان) ، میهمانی، مهمانی یا ضیافت دینی
şömine بخاری دیواری
şöyle اینطور، این‌جور، چنین
şöylece اینطوری، تماماً اینطور ، بدین طریق
şöylesine اینطوری، بااینطور، بطورسخت
şu این ،آن (ضمیر اشاره)
şua شعاع، پرتو
şubat ماه شباط ، دومین ماه تقویم شمسی ترکی (مطابق فوریه) و مطابق ۱۳ بهمن تا ۱۰ اسفند ماه
şube شعبه ، بخش
şuh شوخ
şule شعله
şuna این را، به‌این

şunca اینقدر ، اینهمه
şunda توی این، داخل این
şundan ازاین
şunlar اینها
şunu این را
şura به‌اینجا ، این‌محل
şûra شوراء ، جلسه یا مجلس‌شور
şuracık همینجا
şuralı اینجائی، اهل اینجا
şurası اینجایش، این‌محل
şurup ۱ـ شربت غلیظ ۲ـ داروی شربت مانند
şut=şüt شوت (دربازی فوتبال)
şuur شعور ، عقل
şuurlu باشعور ، از روی فهم وعقل ، با عقل وشعور
şuursuz بی‌شعور، بی‌فهم ، بی‌عقل
şuursuzluk بی‌شعوری
şüheda شهداء ، شهیدها
şükran تشکر ، امتنان
şükretmek شکر کردن ، تشکر کردن ، سپاسگزاری
şükür شکر ، سپاس
şümul شمول ، احتوا ، دربر گرفتن ، درخود گرفتن
şümullendirmek مشمول همه‌کس یاهمه چیز کردن ، توسعه دادن
şümullü وسیع، شامل همه‌چیز، عمومی
şüphe شك، تردید، شبهه، ظن، گمان، ریب
şüpheci سوءظن‌دار، آدم‌شبهه‌دار یا متردد، بدگمان
şüphecilik (فل) مسلك شكاكی ، فلسفه‌ای که معتقد است همه چیز محل شك وشبهه میباشد هیچ‌چیز قطعی و یقین نیست و وصول به حقیقت جز از طریق شك و شبهه ممکن نمیشود.
şüphelenmek شك‌کردن، تردیدکردن، متردد شدن، شبهه‌کردن، سوءظن یافتن ، بدگمان شدن
şüpheli ۱ـ نامعلوم،مشکوك ۲ـ مظنون، متردد
şüphesiz یقین ، بدون شك، بدون شبهه، قطعی ، بدون تردید
şüt شوت (دربازی فوتبال وغیره) که توپ را بشدت با پا میزند و به دور برتاب میکند
şüyu شیوع، شایع‌شدن،انتشاریا منتشر شدن خبر

T

T, t ت ، بیست وچهارمین حرف الفبای ترکی

ta ۱ـ تا، الی ۲ـ از، تاحال (درمورد زمان گذشته یاراه دور ، مانند ، ازدیروزتابحال= ta dünden beri)

taabbüt تعبد ، بندگی کردن ، عبادت یا پرستش کردن

taaccüp تعجب ، حیرت

taaddüt تعدد ، متعددشدن، زیادشدن تعداد

taaffün تعفن ، بدبوشدن ، گندیده‌شدن ، گندیدگی

taahhüt تعهد، عهده‌دارشدن، برعهده گرفتن

taahhütlü نامه سفارشی

taakkul تعقل، ازروی عقل وفکریاخرد بکاری اندیشیدن

taalluk تعلق، علاقه وپیوستگی ، ارتباط

taallukat خویشان، بستگان، متعلقان

taam طعام ، خوراك ، غذا

taamüden قصداً ، عمداً ، متعمداً

taammüm عمومی شدن

taammüt تعمد، ازروی قصد و عمدکاری کردن

taannüt عناد کردن ، لج کردن

taarruz تعرض ، هجوم، حمله

taassup=bağnazlık تعصب ، علاقه و بستگی کورکورانه به‌عقیده‌یافکر خود و اعتنا نکردن بفکر یا عقیده‌دیگران، پیروی کورکورانه

taaşşuk عاشق شدن،اظهارعشق کردن ، عشق‌بازی

taat طاعت ، بندگی ، عبادت

taayyün تعین،معلوم‌وعیان‌شدن‌وظاهرشدن چیزی

taayyüş تعیش، زندگی کردن، گذراندن معیشت

taazzum خود را بزرگ نشان دادن، کبر،غرور

taba رنگ قهوه‌ای باز

tabaat کارطبع یا چاپ

tababet طبابت، پزشکی

tabak ۱ـ بشقاب ۲ـ نعلبکی ۳ـ دباغ

tabaka ۱ـ طبقه ۲ـ صنف یا طبقه مردم ، قوطی سیگارجیبی

tabakhane دباغ‌خانه

tabaklamak دباغی کردن

tabaklık ۱ـ دباغی ۲ـ قفسه یاطبقه جای بشقاب‌ها، رف بشقاب

taban ۱ـ کف پا ۲ـ کف زیر کفش

۳- کف یا زمین خانه یا ساختمان
۴- (هن) قاعده

tabanca ۱- طپانچه ۲- طپانچه‌نقاشی که برای رنگ کردن ماشین یا دیوار وغیره بکار میرود

tabansız ۱- بدون کف ۲- (مج) ترسو، بزدل

tabanvay (عو) بپیاده رفتن (برحسب مزاح گفته میشود)

tabasbus تبصبص، تملق، چاپلوسی

tabela ۱- تابلو (که درمحل کار یا بالای در دکانها زده میشود) ۲- صورت غذا که برای مریض یا نظامی‌ها یامدارس‌شبانه‌روزی نوشته نوع‌غذاهارا معلوم میکنند

tabelacı تابلونویس، تابلوساز

tabetmek طبع کردن، چاپ کردن

tabı ۱- طبع، چاپ ۲- خوی، خلق، طبیعت، طبع

tabi ۱- تابع، پیرو ۲- طبع کننده، چاپ کننده

tabiat ۱- طبیعت ۲- طبع، خوی، خلق ۳- ذوق، سلیقه

tabiatıyle بالطبع، طبعاً

tabiatsız ۱- بدطبیعت، بدخلق ۲- بد ذوق وسلیقه

tabiatüstü مافوق‌الطبیعه، خارق‌العاده

tabiî ۱- طبیعی، واضح، معلوم، البته ۲- طبیعی (برخلاف مصنوعی)

tabiîlik موافق‌طبیعت، بحال طبیعی بودن

tabiiyet تابعیت

tabiiyun طبیعیون، مادیون

tabilik ۱- تابع بودن ۲- کارچاپ، کارطبع

tabip پزشک، حکیم، دکتر، طبیب

tabir ۱- اصطلاح، منظورومقصد خود را با عبارت مخصوصی بیان کردن ۲- تعبیر، تعبیر کردن خواب

tabirname تعبیرنامه خواب

tabiye (نظ) سوق‌الجیشی، استراتژی

tabla ۱- طبق که فروشندگان توی آن جنس برای فروش میگذارند ۲- سینی یا طبق‌زیربخاری ۳- تخته یا طبق یا چیز صاف پهن ۴- جای خاکستر سیگار، زیر سیگاری

tablakâr (قد) پیشخدمت یا شاگردی که در سابق سینی‌های خوراك را از آشپزخانه به سفره حمل میکرد

tabldot غذای معین درمقابل پول معین که در رستورانها داده میشود

tablet ۱- قرص دواجات و غیره ۲- سنگ نوشته یا لوحه نوشته که از زیر خاك بیرون میآورند

tablo ۱- تابلوی نقاشی ۲- منظره

tabu تحریم شده، غدغن، چیزی که نزد اقوام اولیه شوم شمرده میشد

tabur ۱- (نظ) گردان ۲- گروه، دسته

taburcu مرخص، ازمریضخانه‌مرخص‌شدن

tabure چهارپایه چوبی برای نشستن

tabut تابوت

tabya (نظ) استحکامات کوچك نظامی، بارو

tacil تعجیل، عجله کردن، شتافتن

tacir = tüccar تاجر، بازرگان

taciz اذیت، مزاحمت، بستوه‌آوردن، عاجز کردن (تعجیز)

taç تاج

taç giyme merasimi مراسم‌تاجگذاری

taçlanmak تاج برسر گذاشتن

tadat تعداد، شمارش

tadım ذائقه، حس‌چشائی

tadımlık خوراکی بقدرمزه یا چشیدن

tadil tadilât تعدیل، تغییر

tafdil تفضیل، بالا شمردن

taflan نوعی نبات که ... برگهای آن ... (prunus)

laurocerasus)
tafra تکبر، غرور ، خودفروشی
tafsil تفصیل ، تعریف ، توضیح ، تشریح
tafsilât تفصیلات ، توضیحات
tafsilât vermek شرح و تفصیل دادن ، مفصل توضیح و بیان کردن
tafta تافته ، نوعی پارچه سفت ابریشمی
tagaddi تغذیه، تغذی
tagallüp زورآوری، ظلم ، تعدی ، تسلط (تغلب)
taganni تغنی ، آوازخواندن
tagayyur تغییر یافتن ، تغیر
tağşiş مخلوط کردن مواد خارجی در چیز اصلی (مثلا در روغن مواد دیگر داخل کردن)
tağyir تغییر، عوض کردن، دگرگون کردن
tahaccür تحجر، بحالت سنگ در آمدن
tahaffuz حفظ شدن ، حمایت شدن ، تحت حمایت وحفظ در آمدن ، نگاهداری شدن
tahaffuzhane محل قرنطینه
tahakkuk ۱ـ تحقق، به‌حقیقت‌پیوستن ، حقیقت‌پیدا کردن ۲ـ سندی که قابل پرداخت باشد
tahakküm تحکم، حکم کردن، زورآوردن
tahallül تحلیل، حل شدن
tahalüf مخالف بودن دوچیز باهم
tahammuz ترش شدن ، اکسیده شدن
tahammül تحمل، صبر کردن ، بردباری کردن، شکیبائی، طاقت ، استقامت
tahammülfersa طاقت فرسا ، غیرقابل تحمل
tahammür تخمر، ورآمدن خمیر، تخمیر یافتن، ترش شدن مایه چیزی
taharet طهارت ، پاکیزگی ، پاکی
taharetlenmek طهارت گرفتن، خود را شستن و پاك کردن بعد از قضای حاجت
taharri تحری ، تحقیق ، جستجو کردن
taharri memuru پلیس مخفی ، پلیس سویل ، مأمور آگاهی
taharrüş خراش یافتگی، جنگ کشیدگی، خراش ، سوزش ، تهیج
tahassun تحصن، در حصن و حمایت در آمدن ، خود را تحت حفظ و حصن در آوردن ، التجا ، برای حفظ خود پناه آوردن به قلعه یا استحکام یاجای محفوظ
tahassür ۱ـ تحسر، حسرت و آرزو کشیدن ۲ـ (تحثر) دلمه شدن خون
tahassüs خوشوقتی ، احساسات خوب پیدا کردن
tahaşşüt (قد) جمعاوری قوای نظامی ، در یك محل جمع شدن (تحشد)
tahattur به‌خاطر آوردن ، بیاد آوردن
tahavvül تحول، منقلب شدن ، دگرگون شدن
tahayyül تخیل، بخیال آوردن، فکر کردن، خیال را بکارانداختن
tahayyür تحیر، تعجب، حیرت
tahdidat تحدیدات ، محدود کردنی‌ها ، چیزهائی که محدود میشود
tahdit تحدید، محدود کردن
tahfif تخفیف ، سبك کردن ، کم کردن
tahıl غلات ازقبیل گندم، جو، برنج ،ذرت، چاودار
tahin ارده، کنجدنرم وحل شده بحالت مایع
tahin helvası حلوا ارده
tahinî بهرنگ ارده
tahkik ۱ـ تحقیق، جستجو ۲ـ به‌حقیقت پیوستن ، محقق شدن
tahkikat تحقیقات ، بازجوئی ، بازپرسی
tahkim تحکیم، محکم کردن، استوار کردن
tahkimat (نظ) استحکامات
tahkir ۱ـ تحقیر ، کوچك شمردن ۲ـ اهانت ، توهین

tahkiye حکایت کردن ، تعریف کردن
tahlif تحلیف ، قسم‌دادن ، سوگنددادن
tahlil ۱- حل کردن ، آب کردن ۲- تجزیه کردن خون یا ادرار ومواد شیمیائی وغیره
tahlisiye قایق یا هرواسطه نجات ، عمل یا وسیله خلاص یا نجات
tahliye ۱- خالی کردن ، تخلیه کردن ۲- مرخص کردن ازجنس
tahmil تحمیل، بار کردن، سربار کردن
tahmin تخمین،حدس، تقریب، گمان‌وتصور
tahminen تقریباً ، تخمیناً
tahminî تخمینی ، تقریبی
tahmis ۱- دکان‌قهوه‌فروشی‌یاجای‌قهوه تف دادن و سائیدن (تحمیس) ۲- تخمیس ، پنجتائی یا پنج گوشه کردن ۳- (ادب) به‌یك بیت‌شعر کس دیگری‌سه مصرع‌اضافه کردن
tahnit مومیائی کردن (تحنیط)، بخاردادن باموادّ شیمیائی جسد مرده راکه متعفن نشود
tahra چاقوی قوسی شکل پیوندکاری باغبانی که دهانه آن مانند اره میباشد ، داس ، دهره
tahribat ضایعات ، خرابی‌ها
tahrif تحریف ، تغییردادن، عوض کردن، تبدیل کردن
tahrik ۱- تحریك، بحرکت‌آوردن ۲- راه انداختن ۳- برانگیختن
tahrikât تحریك کردن،برانگیختن ، مشوش کردن محیط ، تحریکات
tahrip تخریب،خراب کردن ، ضایع کردن
tahripkâr خرابکار،خراب‌یا تخریب کننده
tahrir تحریر ، نوشتن
tahrirat نوشتجات‌رسمی‌اداری، تحریرات
tahrirî کتبی، نوشتنی
tahriş تخریش، خراشیدن،چنگ کشیدن ، خراش‌وارد‌آوردن، ناخن کشیدن ،

خاراندن یا زخم کردن
tahsil ۱- تحصیل ، بدست‌آوردن ، جمع کردن ، وصول ۲- تحصیل علم یافن ومعرفت
tahsilât ۱- تحصیلات ۲- مبالغ وصول شده ، پولهای جمع شده
tahsildar تحصیلدار، مأمور وصول پول ازمردم
tahsis اختصاص یاتخصیص دادن، برای کسی ماهیانه‌ای قرار دادن، تأمین اعتبار کردن ، وجهی را مخصوص چیزی کنار گذاشتن‌یا تأمین کردن
tahsisat دربودجه تخصیص دادن ، تعیین یا تخصیص‌دادن‌پولی برای‌مصارف ومخارج، تخصیصات، تأمین اعتبار کردن‌دربودجه
tahsisatı mesture بودجه محرمانه
tahşiye حاشیه‌کردن ، در کنار نوشته یا کتابی حاشیه نوشتن
taht تخت
tahta تخته
tahtabiti = tahtakurusu ساس
tahtaboş بالای بام یا تراس یا ایوان تخته‌ای‌که برای رخت پهن کردن استفاده میشود
Tahtacı عنوانی که به‌بعضی علوی‌های‌ترك قسمت اناطولی داده شده چون اغلب‌اینها شغلشان تخته‌بری‌بوده باین‌نام مشهورشده‌اند
tahtakurusu ساس
tahtalı نوعی کبوتر وحشی
tahtalı köy (عو) مزار ،گور
tahtelbahir = denizaltı تحت‌البحری
tahterevalli الله کلنگ
tahteşşuur تحت‌الشعور
tahtırevan تخت روان که غالباً روی دو قاطر میگذارند و توی‌آن تا چهار نفر آدم می‌نشینند

tahvil ۱ـ عوض کردن ، باز گرداندن ، جابجا کردن ۲ـ سند تنزیل سهام، سند سهام قرضه دولتی یا ملی
tak ۱ـ صدای «تاق» ۲ـ طاق
taka قایق بادی کوچك باری
takaddüm تقدم، پیش افتادن، جلوافتادن
takanak = takıntı ۱ـ انگل ، مانع ، اشکال ۲ـ قرض، دین، گرفتاری
takarrüp تقرب ، نزدیك شدن
takarrür تقرر ، مقررشدن ، قراریافتن
takas معامله پایاپای دولتی یا خصوصی ، تبدیل مال با مال یا جنس باجنس درمعاملات
takat طاقت ، تحمل ، قوت ، تاب
takat getirmek طاقت داشتن ، تحمل کردن ، تاب آوردن
takatsız بی‌طاقت ، بی تاب ، بی‌قوت
takatsızlık بی‌طاقتی ، بی‌قوتی
takatuka صدای «تق وتوق» سروصدا
takayyüt تقید، دقت ، جدیت، احتیاط، کوشش، اهتمام، بچیزی اهمیت دادن
takaza ۱ـ سرکوفت ۲ـ فشار ، تضییق
takbih تقبیح، مذمت کردن ، بدگوئی کردن
takdim ۱ـ تقدیم ، اعطاء ۲ـ معرفی کردن ، شناساندن ۳ ـ جلو انداختن ، مقدم شمردن
takdim tehir مقدم ـ مؤخر، جلو وعقب شدن، جا عوض کردن، تقدم تأخر
takdir ۱ـ تقدیر تعریف ، تحسین ۲ـ تقویم، قیمت چیزی را پرسیدن و تعیین کردن ۳ـ تقدیر الهی ، مقدرات ۴ ـ در صورتیکه ، چنانچه، اگر (بااضافه کردن پسوند (de) مانند، اگر یا در صوتیکه geldiği tokdirde = بیاید
takdirkâr تقدیرکنند، ارزش‌دهنده بکار کسی ، کسی که ارزش کار کسی را بفهمد و بیان کند ، راضی
takdirname رضایت‌نامه، تقدیرنامه
takdis تقدیس ، مقدس شمردن
takı ۱ـ هدیه عروسی یا نامزدی که از قبیل زینت آلات باشد مانند انگشتر سنجاق سینه و غیره ۲ ـ (دس) پیشوند یا پسوند
takılgan مزاح ، شوخ ، شوخی کننده
takılmak ۱ـ آویزان شدن ، نصب شدن ۲ـ شوخی کردن ، مزاح کردن ، سربسر گذاشتن
takım ۱ـ دسته، گروه ، رسته ۲ـ دست یاسرویس‌مثل یکدست ابزار نجاری یا بنائی و غیره ۳ـ دست لباس یا دست ظروف غذاخوری و غیره ۴ـ چوب سیگار ، مشتوك ۵ـ (نظ) جوخه ۶ـ (دس) ترکیب (مانند، ترکیب‌اضافی = isım takımı یا ترکیب‌وصفی = sıfat takımı)
takım taklavat ابزارآلات
takınaklı اشکال‌دار، مانع‌دار ، دارای گرفتاری
takınmak ۱ـ چیزی را به‌سریا سینه نصب کردن ۲ـ درنظر گرفتن ، متوجه بودن، اهمیت دادن
takıntı ۱ـ گیر، مانع ، انگل، گرفتاری ۲ ـ بدحسابی باقیمانده قرض ۳ ـ تجدیدی در دروس امتحان
takırdamak صدای «تق‌تق» درآوردن ، صدای بهم‌خوردن دندانهاازسرما
takırdatmak صدای «تق‌تق» کردن
takırtı صدای «تق‌تق»، «تاق‌تاق»
takışmak ۱ـ گلاویزشدن، با هم دعوا کردن ، دست به یقه شدن ۲ـ بهم گیر کردن
takıştırmak (takıp takıştırmak) زلنگ وزلونگ بخود بندکردن، خود را زیاد زینت دادن

takibat=kovuşturma بازپرسی ، تعقیب قانونی عدلیه‌ای یا اداری
takimetre سرعت سنج
takip تعقیب، پیروی ، دنبال کردن
takke عرقچین
takla (taklak) معلق ، کله معلق ، واروزدن در پرش شنا
takla atmak معلق زدن
taklavat (takım taklavat) ابزار آلات
taklip عوض کردن، تغییر دادن
taklit تقلید
taklit yapmak ۱ـ تقلید کردن ۲ـ ادای کسی را درآوردن
taklitçi ۱ـ مقلد ، تقلید کننده ۲ـ کسی که تقلید یا ادا در میاورد
takma ۱ـ عمل نصب یا جا انداختن ۲ـ عاریه، عاریه‌ای
takmak ۱ـ نصب کردن ، جا انداختن ۲ـ زینت یا چیزی نصب کردن به سر و سینه و غیره ۳ـ نام عاریه‌ای دادن که بعنوان مسخره یا شوخی بکسی میدهند (ad takmak) ۴ـ (عو) طلب کسی را بالا کشیدن و ندادن ۵ـ کسی را دنبال خود انداختن و آوردن ۶ـ (عو) تجدیدشدن در مواد امتحانی
takoz ۱ـ تیر، پایه، (گوۀه) گوه ۲ـ تکه چوب یا تخته که زیر چرخ اتومبیل میگذارند ۳ـ تیر یا پایه‌های چوبی که وقت ساختن قبل از به‌آب انداختن زیر کشتی میگذارند ۴ـ تکه‌ای از تخته که در توی دیوار نصب میکنند برای کوبیدن چوب پرده یا گیره چراغ وغیره
takriben تقریباً، تخمیناً ، درحدود
takribî تقریبی ، تخمینی
takrir ۱ـ تقریر ، اقرار، بیان ۲ـ درس دادن ، توضیح دادن، بیان کردن ۳ـ قرار یا پیشنهاد کتبی یا سئوالی که وکیل مجلس تقدیم میکند ۴ـ تقریر یا بیان و اقرار فروشنده برای انجام معامله‌ای که درمحضر رسمی انجام میشود و صاحب دفتر آنرا در دفتر رسمی ثبت میکند
takriz تقریظ ، در مدح کتاب یا شعر یا نوشته کسی چیزی نوشتن
taksalı نامه بدون تمبر یا با کسر تمبر که جریمه و پول تمبر آن از گیرنده آن دریافت میشود
taksi تاکسی
taksim ۱ـ تقسیم ، بخش ۲ـ اصطلاح موسیقی
taksimat تقسیمات، تقسیم‌بندی
taksimetre تاکسی‌متر
taksir ۱ـ تقصیر ، کوتاه کردن ۲ـ تقصیر، گناه
taksirat ۱ـ تقصیرات ، گناهان ۲ـ (عو) مقدرات، سرنوشت
taksit قسط پول یا پرداخت، نسیه، اقساطی
taksitle اقساطی
taktırmak وادار به‌نصب کردن
takti ۱ـ تقطیع ، بریدن ، قطع کردن ۲ـ (ادب) قطع کردن وزن‌درشعر
taktik (نظ) تاکتیك ، علم‌سوق‌الجیشی ، آشنائی به‌فن‌جنگی بطورماهرانه، سبك ماهرانه درمجادله با دشمن یا طرف مخالف
taktir تقطیر، چکاندن ، قطره قطره چکاندن دراصطلاح‌شیمی
taktuk صدای «تق‌تق» ، «تاق‌توق»
takunya =nalın کفش تخته‌ای
takva تقوی ، پرهیزکاری، زهد
takvim تقویم

takviyet تقویت ، قوه‌دادن ، نیرودادن، نیرومند ساختن
takyit تقیید، مقید ساختن،محدود کردن
talâk=boşanma (قد) طلاق
talâkat طلاقت،فصیح‌وشمرده‌صحبت کردن
talan تالان ، تاراج ، چپاول ، یغما
talaş تلاشه یا خرده‌آهن یا تخته که در موقع اره‌کردن یا رنده‌کردن یا تراشیدن ریخته وجمع میشود
talaşkebabı کوفته ریزه که قبلابا پیاز وغیره پخته شده داخل‌خمیرنازك نهاده درفرمیگذارند
talaz ۱ــ موج ۲ــ موج یابرق زدن پارچه‌های ابریشمی
talebe دانش‌آموز، شاگرد مدرسه ، دانشجو
talep طلب ، تقاضا ، خواهش درخواست
talepname تقاضانامه ، درخواست
tali تالی، فرعی، پیرو، بعدی
talih طالع،بخت ، شانس
talihli خوشبخت،سعادتمند،خوش طالع، خوش‌شانس
talihsiz بدبخت ، بی‌طالع
talihsizlik بدطالعی، بدبختی، بدشانسی
talik ۱ــ تعلیق ۲ــ موکول به‌زمان دیگری کردن، معلق کردن ۳ــ نوعی نوشته در خط عربی ، خط تعلیق
talika نوعی‌درشکهٔ چهارچرخه رویه پوشیدهٔ فنردار سبك
talim ۱ــ تعلیم ، تدریس ۲ــ تربیت ۳ــ عملیات‌تمرینی نظامی
talimat دستورات ، اوامر
talimatname آئین‌نامه
talimat vermek دستوردادن ، امر صادرکردن
talimgâh اردوگاه ، محل تعلیم نظامی‌هائی که‌قراراست‌افسربشوند
talimname (نظ) کتابچه تعلیمات نظامی
talip طالب ،خواهان
talipli (عو) طالب ، خواهان ، متقاضی
talk پودرتالك
talkım طرزگل کردن ازبالای ساقه گل اصلی، گل‌خوشه‌ای
talkın (عو) تلقین که ملا در قبرستان سرمزارمرده انجام میدهد
talkşist سنگ متورق بلوری که از تالك بوجودآمده
taltif تلطیف، قلب کسی را شادکردن ، خوشحال کردن، لطف‌ومحبت کردن
talveg (talvek) مسیراصلی‌رودخانه
talyum فلزی شبیه سرب (Tl) بوزن مخصوص ۱۱/۸۵ که در ۱۵۱۵ درجه‌ذوب میشود دارای ترکیبات سمی میباشد
tam تام ، تمام ، بی‌نقصان ، کامل
tamah ۱ــ طمع ، حرص ،آز ۲ــ میل وآرزوی‌مفرط،هوس
tamah etmek ۱ــ طمع کردن ۲ــ دل‌خواستن ، میل کردن ،
tamahkâr طمعکار ، حریص ، چشم و دل‌گرسنه ،خسیس، لئیم
tamahkârlık طمعکاری ، چشم ودل گرسنگی، حرص
tamam تمام، تام، کامل،بدون کم و کسر ، بی‌عیب ونقص
tamam olmak تمام شدن،پایان یافتن ، انجام شدن، خاتمه یافتن
tamamen کاملا ، تماما ، بکلی
tamamiyle تماماً ، بکلی ،کاملا
tamamiyet تمامیت ،کمال
tamamlamak تمام کردن، کامل کردن خاتمه دادن ، بانجام‌رساندن
tamamlanmak تمام شدن ،کامل‌شدن ، بانجام رسیدن، پایان یافتن
tambur طنبور، تارترکی دسته بلند

و کاسه کوچك شبیه سه تار

tambura طنبوره ، نام عمومی تارهای پرده دار ترکی بامضراب نواخته میشود

tamburacı ۱ـ طنبوره‌زن ۲ـ سازنده انواع تارها یا سازهای ترکی

tamburî طنبورزن

tamık تعمیق ، تحقیق عمیق

tamim ۱ـ متحدالمال ، بخشنامه ۲ـ عمومی کردن ، تعمیم دادن

tamir تعمیر

tamirat تعمیرات

tamirci ۱ـ تعمیرکار ، اوستا ۲ـ کسی که شیر یا لوله‌های آب وغیره را لحیم و تعمیر میکند

tamirhane تعمیرگاه ، تعمیرخانه

tamlama (دس) ترکیب اضافی (مضاف‌ومضاف‌الیه)، ترکیب‌وصفی (صفت وموصوف)

tamlanan=belirtilen (دس) مضاف

tamlayan=belirten (دس)مضاف‌الیه

tampon ۱ـ تامپون ، فتیله‌ای که در جراحی برای بند آوردن خون درون زخم میگذارند ۲ـ سپر یا تامپون‌واگن‌یاوسائط نقلیه‌دیگر

tamsayı عددصحیح، بدون کسری

tamtakır بکلی خالی

tamtam کوس یاطبلی که‌که دربین‌اقوام افریقائی معمول‌است نوعی از آن هم در ارکسترجازغربی‌بکار برده میشود

tamu=cehennem جهنم،دوزخ

tan فجر ، صبح کاذب ، سفیدهٔ صبح که‌قبل ازطلوع آفتاب‌پیدامیشود،سپیده‌دم

tandır ۱ـتنور ۲ـکرسی که‌در زمستان برای گرم شدن گذاشته میشود ۳ـ نوعی خوراك گوشت‌که درفر بریان‌میکنند

tandırname نام کتابی که اسمش‌هست ولی خودش‌نیست‌وبنام‌آن‌حکایات بی‌اصل وموهوم واباطیل‌وترهاتی سرهم‌کرده تعریف می کنند، مثل قصه‌های کلثوم ننه

tane ۱ـ دانه ۲ـ عدد

tanecik دانهٔ کوچك

tanecil حیواناتی که‌بادانه‌های غلات‌تغذیه میشوند ، دانه‌خور، دانه‌چین

tanelemek دانه‌دانه کردن‌مانندانه‌های انار که ازپوست جدا میکنند

taneli ۱ـ دانه‌دانه ۲ـ دانه‌دار

tanen گردمازو،جوهرمازو که‌درطبابت‌ودباغی بکارمیرود ومزه‌آن‌گس‌میباشد

tangırdamak صدای «تلق تلق» یا «زلنگ زولونگ» «دلنگ دلونگ» که از بهم خوردن اشیاء فلزی شنیده میشود

tangır tungur صدای «دلنگ‌دلونگ»

tango ۱ـ آهنگ یاموزیك‌یارقص تانگو ۲ـ (عو) خانم فرنگی

tanı تشخیص مرض

tanıdık دوست ،آشنا ، شناس

tanık ۱ـ شاهد ،گواه ۲ـ (ادب) شاهد درشعریا درکلام

tanıklamak با شاهد یاگواه‌اثبات‌کردن

tanılmak=tanınmak شناخته شدن، شهرت‌پیدا کردن

tanım تعریف ، تشریح ، توضیح

tanımak ۱ـشناختن ۲ـ قبول کردن‌یا شناختن حق‌کسی

tanımlamak تعریف‌کردن ، تشریح کردن ، توضیح‌دارن

tanınmak شناخته شدن ، شهرت یافتن.

tanınmış شناخته شده، شهرت‌یافته ، مشهور،معروف

tanış شناس ، دوست ، رفیق ،آشنا

tanışık هریك ازدوطرف دوست وآشنا

ورفیق
tanışmak ۱ـ با هم‌آشنا بودن ، دوست بودن، همدیگر راشناختن، رفیق بودن ۲ـ بهم معرفی شدن
tanıştırmak بهم معرفی کردن ،آشنا کردن ، دوست کردن
tanıt دلیل ، حجت ،گواه ، برهان
tanıtıcı چیزی که برای‌شناختن بکار میرود ، معرفی کننده
tanıtılmak شناخته‌شدن،معرفی کرده‌شدن
tanıtlamak اثبات کردن
tanıtmak شناساندن،معرفی کردن
tanjant (ریض) تانژانت، شبه ظل، مماس
tank ۱ـ تانك ۲ـ مخزن‌آهنی جهت آب یاسوخت وغیره
tankçı (نظ) راننده تانك ، صنف‌تانك
tanker کشتی یا ماشین نفت‌کشی ،واگن یااتومبیل‌مخزن‌دار
tanksavar (نظ) نوعی توپ ضد تانك
tanlamak (tanmak) (قد) مبهوت شدن ،تعجب کردن ، خیره ماندن
tannan طنین‌دار، صدای زنگ دهنده
Tanrı خدا ، الله ، خداوند
tanrı اله ، رب‌النوع
tanribilim الهیات ، علوم‌الهی ، درس حکمت‌الهی و کلام
tanrıcılık خدابرستی
tanrıça الهه ، مؤنث‌الله
tanrısal الهی ، خدائی
tanrısız خدانشناس
tansık معجزه،خارق‌العاده
tansiyon فشارخون
tantal فلزی که علامت‌آن (Ta) میباشد، وزن مخصوص آن ۱۶/۵ ، در حرارت۲۲۵۰ درجه ذوب‌میشود وازمعدن‌بشکل گردتیره‌استخراج میشود
tantana طنطنه ، جلال، دبدبه،شکوه
tantanalı باشکوه ، باطنطنه
tanzifat تنظیف‌یا تنظیفات،وظیفه‌ای‌است که بلدیه‌ها نسبت به‌تمیزی شهرها وجمعاوری‌زباله‌وغیره انجام‌دهند
tanzim تنظیم ، منظم ومرتب کردن
Tanzimat دوره تنظیمات که در زمان سلطان عبدالمجید در سنهٔ ۱۸۳۹ بوده بموجب فرمان پادشاهی اصلاحاتی درشئون اداری‌وفکری وادبی کشورشروع شده
tapa ۱ـ چوب پنبه یا هرچیزی که‌با آن سربطری یا شیشه را می‌بندند ۲ـدریچه‌خودکاری که‌بهسر گلوله توپ‌پیچ کرده میشود که‌وقتی گلوله ازتوپ‌خارج میشود آن‌پیچ‌بازشده سبب‌ترکیدن گلوله میشود، فتیلهٔ توپ
tapı معبود
tapınak معبد، پرستش‌گاه ، عبادتگاه
tapınmak عبادت کردن، پرستش کردن
tapir نوعی حیوان پستاندار که‌دراطراف خط استوا درآسیا وافریقازندگی میکند و پوزهٔ آن بشکل خرطوم کوتاهی‌آویزان است(tapirus)
tapmak پرستیدن ،عبادت کردن ، بندگی کردن
tapon (عو) پست ، مزخرف ، بی‌ارزش
taptaze بکلی‌تازه، خیلی‌تازه ،تروتازه
taptırmak وادار به‌پرستش‌یاعبادت کردن
tapu قباله ملك وخانه وغیره
tapulamak قباله کردن، به‌ثبت‌رسانیدن دردفتررسمی املاك
taraça تراس طبقه فوقانی‌آپارتمان ، پشت‌بام
taraf ۱ـ طرف ، جهت ، سمت ۲ـ ناحیه، منطقه ۳ـ شخص، طرف مقابل
tarafeyn دوشخص طرف مقابل ، طرفین

tarafgir کسی که طرفداری میکند ، حمایت کننده

taraflı ۱ـ پهلودار، طرف یا سمت‌دار ۲ـ طرفدار، حامی ۳ـاهل‌یك محل یا منطقه‌ای‌بودن

tarafsız بی‌طرف

tarafsızlık بی‌طرفی

taraftar طرفدار ، موافق ، همفکر

tarak ۱ـ شانه ۲ـ آلت یا چنگال شن‌کش که با آن کلوخ وشن‌باغچه را جمع میکنند ۳ـ شانه‌هائی که در دستگاه بافندگی موجود است ۴ـ تاج یا شانه‌ای‌که در سربعضی ازپرندگان موجوداست ۵ـ نوعی استخوان بندی یاشکل دست یا پا

taraklamak پشم یا پنبه را ازشانه گذراندن ،شانه‌زدن

taralı شانه‌کرده ، شانه‌زده

tarama ۱ـشانه‌زدن، شانه کردن سریا چیز دیگر ۲ـ نوعی تخم‌ماهی‌رنگ نارنجی ۳ـ نقشه جغرافیائی یا نقاشی که روی‌آن سایه روشن یا خط خطهائی موجود باشد

taramak ۱ـ شانه‌زدن ، شانه‌کردن ۲ـ جستجو،وارسی‌یا بطور دقیق وتمام جزئیات چیزی را جستجو و وارسی‌کردن و گردیدن ۳ـ موادخارجی‌مانندریگ وسنگ یا آشغال چیزی را جداکردن وپاك کردن ۴ـ عبارات یا کلمات کتابی‌رابمنظور یا برای مقصدی معین جداجدا نوشتن یایادداشت برداشتن

taranga نوعی ماهی‌آب شیرین‌که خشك آن‌رینگا نام دارد (Abramis brama)

taranmak ۱ـ جستجو شدن ، وارسی و بدقت گردیده شدن ۲ـ سرخود را شانه کردن

tarassut ۱ـ چیزی راتحت‌نظرگرفتن ، بررسی‌کردن به‌چیزی با تجسس چشم‌دوختن، با دقت نگاه‌کردن، نگهبانی‌کردن ، مراقبت کردن ۲ـ ترصد،در رصدخانه‌رصدکردن ومشاهدهٔ‌آثارجوی‌وستارگان‌نمودن

taratmak وادار به‌شانه‌کردن

tarator نوعی رب مخلوط‌که ازمغزنان، گردو،روغن‌زیتون ، سیر وسرکه درست میشود

taravet طراوت ، تروتازگی ،شادابی

taraz پرزی شبیه پرزهلوکه روی بعضی ازپارچه‌ها موجود است

tarazlamak پرزپارچه را بعد از خارج شدن ازدستگاه‌نساجی پاك‌کردن وبرطرف نمودن

tarçin دارچین

taret (نظ) سپریا نرده‌یا حفاظی که در... کشتی‌هایاقلعه‌هابرای‌حفاظت توپ وتوپچی‌ها تعبیه میشود

tarh ۱ـ منهایا کم‌کردن یاتفریق‌کردن از عددی ۲ ـ در مورد مالیات بردرآمد وقتی‌که مبلغ مالیات‌را حساب و معین میکنند ۳ـ در باغچه‌کاری نقشه یا طرح که‌عبارت است از جاهای علیحده‌ای که مخصوص‌گلکاری جدا میکنند

tarhana مخلوط خمیرمایه‌دار وماست‌دار که بعد از خشك‌کردن و ریزریز کردن از غربال گذرانده با آن آش رقیق یا سوپ درست‌میکنند

tarhun ترخان یا ترخون (Artemisia dracunculus)

tarım کشاورزی، زراعت، فلاحت

tarımcı کشاورز، زارع ، فلاح

tarımsal زراعتی ،فلاحتی، مربوط به

کشاورزی

tarif تعریف، توضیح، توصیف

tarife ۱ـ تعرفه،صورت‌قیمت‌غذاها وغیره در رستوران و جاهای دیگر ۲ـ صورت حرکت وسائط نقلیه از قبیل قطارها ، هواپیماها ، کشتیها وغیره ۳ـورقه مربوط به ترکیب وطرز استعمال دارویا چیز دیگر

tarih ۱ـ تاریخ ،تعیین وقت وزمان، سال‌ومه ۲ـشرح وقایع گذشتگان و پیشینیان در زمان‌های گذشته

tarihçe تاریخچه،خلاصه تاریخ

tarihçi ۱ـ تاریخ‌نویس، مورخ ۲ـ معلم یا استاد تاریخ

tarihî تاریخی

tarihli مورخ، بتاریخ،مربوط به تاریخ....

tarihöncesi ما قبل تاریخ، پیش ازتاریخ یعنی دوره‌های خیلی قدیم

tarihsel تاریخی ، مربوط به‌تاریخ

tarihsiz بدون تاریخ

tarik طریق، راه، سلك

tarikat طریقت، سلك درویشی

tarikatçi کسانیکه دروزنده کردن طریقت‌ها و مسلك‌های درویشی فعالیت میکنند، اهل طریقت

tariz تعریض، کنایه زدن، سخن‌سربسته، گوشه‌دار گفتن

tarla مزرعه، زمین مزروع، کشت‌زار، زمین زراعتی

tarla faresi موش صحرائی

tarlakuşu=toygar نوعی پرنده از نوع گنجشك، چکاوك

tarpan (Equus caballus gmelini) نوعی‌اسب وحشی که درقدیم زیست میکرده

tart ۱ـ طرد، اخراج ۲ـ (نظ)دفع، عقب نشاندن قوای‌دشمن

tartaklamak ازیقه‌ کسی گرفتن و تکان دادن وهل دادن

tartı ۱ـ ترازو ۲ـ وزن ، سنگینی ۳ـ عمل توزین یا کشیدن ۴ـ طناب مخصوص بالا پائین کردن چادر قایق یا کشتی

tartılı وزن شده، با ترازو کشیده‌شده، سنجیده شده

tartılmak سنجیده شدن، کشیده شدن، وزن شدن

tartısız نسنجیده، وزن نشده، کشیده‌نشده

tartışma مناقشه ، مشاجره، بگو مگو ، مباحثه

tartışmacı مباحثه یامناقشه یا مشاجره کننده

tartışmak ۱ـمباحثه‌یامناقشه یا مشاجره کردن ، بگومگو کردن ۲ـ درکشتی‌پهلوانی‌دست بگردن‌شدن یا دست به‌یقه شدن

tartmak کشیدن ، سنجیدن، وزن کردن

tarttırmak وزن‌کردن توسط دیگری، چیزی را قپان کردن یا کشیدن یا تعیین کردن وزن‌بوسیله‌دیگری

tarumar تارومار، نیست‌و نابود، درب‌داغان

tarz طرز ،طریق، طور،جور، نوع،اسلوب

tarziye ترضیه خاطر، رضایت کسی را بدست آوردن، طلب رضامندی یا عفو کردن ، پوزش

tarziye vermek طلب عفو کردن ، پوزش‌طلبیدن، ترضیه‌خاطر کردن

tas طاس، تاس، کاسه

tasa غم وغصه، فکر وخیال، درد وغم

tasa çekmek غم خوردن،غصه خوردن، فکروخیال‌کردن

tasadduk تصدق، صدقه‌دادن

tasalanmak غم وغصه خوردن ، فکر و خیال کردن

tasalı غم وغصه‌دار، غمگین، مغموم

tasallut تسلط، تصدیع،دردسر، بزور تحت امر خود در آوردن ، مسلط شدن
tasallüp تصلب، سفت شدن، سخت‌شدن
tasannu تصنع،ساختگی ، ظاهر سازی
tasarı لایحه، لایحه قانونی
tasarım تصور، طرح
tasarlamak تصور کردن
tasarlanmak تصور کرده‌شدن،طرح‌شدن
tasarruf ۱ـ تصرف ،مالك‌شدن،در کاری به‌میل خود تغییردادن ۲ـ پس‌انداز، پس‌انداز کردن،صرفه‌جوئی
tasarruflu پس‌انداز کننده ، صرفه‌جو ، مقرون به‌صرفه‌جوئی
tasasız بی‌درد وغم،بی‌باك ،فارغ‌البال
tasavvuf تصوف ، صوفی گری ، درویشی
tasavvur تصور ، تجسم ، در نظر تصور یامجسم کردن
tasdi تصدیع ، مزاحمت، دردسر دادن
tasdik ۱ـ تصدیق ،گواهی کردن ۲ـ تصویب
tasdikli مصدق،گواهی شده ، تصدیق شده
tasdikname گواهینامه ، تصدیقنامه
tasdiksiz گواهی نشده ، تصدیق نشده
tasfiye تصفیه، بستن‌حساب درموقع‌انحلال شرکت یا مؤسسه ، انحلال،حساب صاف کردن
tasfiyehane پالایشگاه
tasgir تصغیر، کوچك کردن،مختصر کردن
tashih تصحیح ، درست وصحیح کردن چیزی ، غلط‌گیری کردن
tasım قیاس(در منطق)
tasımlama قیاس کردن، تحت‌برنامه در آوردن کاری
taslak ۱ـ مسوده ، مینوت ، پیش‌نویس ، قلم‌انداز نوشتن ۲ـ تقلید
taslamak تظاهر کردن ، ازخودنشان دادن ، پزدادن ، وانمود کردن
tasma ۱ـ تسمه گردن سگ‌وغیره ۲ـ تسمه‌یاچرم‌بالائی کفش تخته‌ای
tasmim تصمیم ، عزم، اراده راسخ
tasni تصنیع ، بطورساختگی نشان دادن
tasnif ۱ـ طبقه بندی ، دسته‌بندی کردن، ردیف کردن ۲ـ تصنیف، تألیف کتاب
tasrif (دس) تصریف، صرف کردن (اسم یا فعل)
tasrih تصریح،آشکار، فاش ، روشن کردن
tastamam کاملا تمام، بکلی‌تمام،تمام‌کمال
tasvir ۱ـ تصویر، شکل وصورت دادن بوسیله‌توضیح وتشریح ۲ـ(عو) عکس
taş ۱ـ سنگ ۲ـ نگین
taşak خایه ، خصیه ، تخم
taşaklı ۱ـ خایه‌دار ۲ـ (مج) (عو) جسور، شجاع
taş atmak ۱ـ سنگ‌انداختن یاپرت کردن ۲ـ (مج) کنایه‌زدن
taş atımı فاصله سنگ‌انداز
taşbademi نوعی‌بادام که‌پوست‌سخت دارد
taşbalığı نوعی‌ماهی که در تمام فصول سال دریك‌جا موجوداست ، مارماهی
taşbasması چاپ سنگی
taşbilim سنگ شناسی
taşböceği حیوانی که داخل گوش ماهی میباشد (Cypraea)
taşçı ۱ـ سنگتراش ۲ـ کسی که سنگ استخراج میکند ،سنگ‌کن
taş çıkartmak سربودن ، بالاتر و عالی‌تر بودن ، جلو زدن ، بهتر بودن ازکسان دیگر
taşeron پیمان‌کاریامقاطعه‌کاردست دوم
taşıl فسیل ، سنگواره ، مستحاثه، گیاه‌یا جانورسنگ شده
taşımacı مؤسسهٔ حمل‌ونقل، کسی که وسیلهٔ حمل ونقل‌دارد
taşımak حمل کردن، حمل‌ونقل کردن،

انتقال دادن
taşınmak اسباب‌کشی کردن، نقل مکان کردن ، با خود بردن یا حمل کردن ، جابجا شدن، منزل عوض کردن
taşırmak سبب سررفتن‌شدن، لبریز کردن
taşıt وسائط نقلیه
taşıtmak بوسیله دیگری حمل کردن ، بر پشت کسی یا روی وسایط نقلیه حمل کردن
taşıyıcı خبرکش، سخن چین، دوبهم زن
taşkın ۱- طغیان‌آب ، حالت زیادشدن و سررفتن آب ، آب طغیان کرده ۲- پرهیجان،مفرط،آشفته،متلاطم، مضطرب
taşkınlık طغیان، هیجان، تلاطم،افراط
taşkıranotu نوعی نبات گلدانی (Satifraga)
taşkömür زغال‌سنگ
taşküre طبقه سنگی که اطراف هسته مرکزی‌مذاب کره‌زمین میباشد
taşlama ۱- عمل‌سنگ‌اندازی، عمل سنگ پرانی یاسنگ‌باران ۲- هجویه
taşlamak ۱- سنگ‌انداختن،سنگ زدن ۲- سنگ ریزه داخل چیزی را جدا وپاك کردن ۳- (مج) کنایه زدن، سرکوفت کردن ، طعنه‌زدن
taşlanmak سنگ زده شدن
taşlaşmak تحجر ، سنگ شدن ، بحالت سنگ درآمدن
taşlatmak به‌سنگ گرفتن ، سنگ زدن بوسیله دیگری
taşlı ۱- سنگ‌دار ، ریگ‌دار ۲- نگین‌دار
taşlık ۱- سنگلاخ،جای سنگ‌دار ۲- سنگ فرش ۳-سنگدان مرغان وپرندگان
taşma ۱- طغیان ۲- سیلاب
taşmak ۱- سررفتن ، لبریزشدن ۲- (مج)طغیان‌کردن ، صبرتمام‌شدن
taşocağı معدن سنگ، محل‌استخراج سنگ معدنی
taşpamuğu پنبهٔ‌نسوز،پنبه کوهی،آزبست
taşpudra سفیداب اعلا
taşra شهرهای خارج از مرکز یعنی مراکز ونقاط غیراز استانبول یا آنکارا درترکیه ، شهرستانها
taşralı اهالی غیرازشهرهای استانبول یا آنکارا ، شهرستانی ، دهقانی
taşyağı نفت سفید
taşyurekli سنگدل، بی‌رحم
tat مزه، طعم ، لذت
Tat (قد) به‌بعضی‌از مردم غیرترك مانند کردهای‌بعضی نقاط‌آذربایجان‌که تحت حکومت فرمانروایان قدیم ترك میزیستند اندرمقام‌تحقیرگفته میشده
Tatar تاتار، قوم تاتار
tatar (قد)چاپارپست قدیم ، سورچی‌ارابه یاکالسکهٔ پستی قدیم
tatarböreği نوعی خوراك شبیه‌آش لخشك که ازتکه‌های خمیرنازك توام با ماست وقیمه درست میکنند و کم آب‌است
Tatarca زبان تاتاری
tatarcık پشهٔ‌کوره ، پشهٔ ریزی‌که خون انسان‌را میمکد وگاهی باعث تب وبیماری میشود
tatarsı غذای ناپز ، خوراکی‌که خوب پخته نشده، قدری خام
tatbik ۱- اجراکردن، انجام دادن، بموقع عمل گذاردن ۲- تطبیق ومطابقه‌کردن دوچیزباهم
tatbikat ۱- مانورنظامی ۲- استاژ، کارآموزی ۳- درمورد عمل و اجراءکاری ، تجربه وآزمایش

tatil تعطیل
tatlandırmak ۱ـ خوشمزه کردن ، مزه‌دار کردن ، لذت‌دار کردن ۲ـ شیرین کردن
tatlanmak ۱ـ شیرین‌شدن ۲ـ لذت‌دار شدن ، خوشمزه شدن
tatlı ۱ـ شیرین ، شکردار ۲ـ دوست داشتنی ، بانمك ۳ـ شیرینی
tatlı belâ بلای مطلوب مانند اولاد و بچه وفامیل که هم پردردسر است و هم خوب و دوست داشتنی
tatlıca کمی‌شیرین ، بطور خوبی وشیرینی
tatlıcı شیرینی فروشی باقلوا و آب‌نبات وبامیه وامثال آن
tatlılaşmak خوشمزه‌شدن ، شیرین‌شدن ، بانمك شدن
tatlılı شیرینی‌دار ، باشیرینی
tatlımsı قدری شیرین ، شیرین مزه
tatlısülümen کلمل ، کالومل (پرتوکلرور دومرکور) ماده سمی از ترکیبات جیوه و کلر که‌درطب بکار میرود
tatma ذائقه،چشائی، چشش
tatmak مزه کردن ، چشیدن
tatmin خاطرجمعی ، راحتی خیال ، کافی ، تطمین ، اطمینان
tatminkâr تمام‌کمال ، کافی و وافی ، ازهرجهت مطمئن کننده
tatsal ذائقه‌ای ، مربوط بەذائقه ، چشائی
tatsız ۱ـ بی‌مزه ، بدطعم ، کم شیرینی ۲ـ(مج) حرف یا کار ناخوش‌آیند ، بیمعنی ، خنك ۳ـ آدم‌بی‌نمك بی‌مزه ، بی‌معنی ، خنك
tatsızlaşmak ۱ـ بی‌مزه‌شدن ، کم شیرینی شدن ، بدون طعم شدن ۲ـ (مج) لوس‌شدن ، خنك شدن، بیمزه شدن ، بی نمك شدن
tatsızlık ۱ـ بی‌مزگی ، بی‌طعمی ، بی‌شیرینی ۲ـ کار بی‌معنی ، کار مزخرف وخنك
tattırmak چشانیدن ،(مج) ترغیب کردن ، بطمع آوردن
tatula تاتوره،داتوره ، گیاهی‌است از خانواده بادمجانٰ دارای گلهای سفید و بنفش و دارای میوه‌های خاردار ، در طب بکارمیرود
taun طاعون ، وبا
tav ۱ـ گرمای مناسب ، رطوبت وگرمای مورد نیاز برای کار کردن روی چیزی مثلا برای‌اتوکردن‌رطوبت کافی داده‌میشود که‌گرماورطوبت به‌حدکافی باشدیا آهن‌سرخ میشود که‌برای کوبیدن‌آماده شود، توو، تاب ، قیام ، قوام ۲ـ آب وتاب ۳ـ چاقی‌حیوانات
tava تابه ، تاوه ، ماهی تاوه
tavaf طواف ، دورچیزی گشتن
tavan سقف
tavassut میانجی‌گری ، واسطه‌شدن ، واسطه ، وسیله
tavattun توطن ، در جائی ساکن شدن و وطن‌خود قراردادن ،وطن گزیدن
tavazzuh واضح‌وآشکارشدن،روشن‌شدن
tavcı کلاه‌گذار، جیب‌بر
tavcılık نوعی کلاه‌گذاری که باگول زدن و تردستی‌وشلوغ‌بازی پول‌مردم را می‌ربایند
tavhane گرمخانه مخصوص رسانیدن گیاه وگلدانها، گلخانه
tavır طور،طرز ، جور ، نوع ، حال
tavik تعویق ، تأخیر ، تعلیق
taviz عوض ، تلافی ، حق‌رجحان، خوشروئی و موافقت ، مراعات ، رفتارملایم ، مسامحه ، تعویض
taviz vermek مسامحه‌کردن، رودادن ، موافقت‌کردن،عوض‌دادن،مراعات کردن

tavla ۱ـ طویله آخور اسب ۲ـ تخته نرد
tavla atmak = tavla oynamak تخته‌بازی کردن
tavlacı طویله‌دار، مهتر
tavlamak ۱ـ قوام آوردن ، گرما و رطوبت چیزی را به‌عیار مخصوص و لازم خودش در آوردن ۲ـ کلاه گذاردن ۳ـ گول زدن ، ریشخند کردن
tavlanmak ۱ـ قوام یا قیام آمدن ۲ـ چاق شدن حیوانات ۳ـ گول خوردن ، کلاه سرش رفتن
tavlı ۱ـ قوام آمده ۲ـ چاق شده
tavsamak ازآب وتاب افتادن یاشل شدن کاری
tavsatmak شل کردن ، سست کردن ، ازآب وتاب انداختن
tavsif توصیف ، تعریف ، شرح و وصف گفتن ، توضیح وتشریح
tavsiye ۱ـ توصیه ، سفارش ۲ـ پند ، نصیحت
tavsiyeli پارتی‌دار، سفارش‌شده، با توصیه
tavşan خرگوش
tavşancıl نوعی عقاب که اغلب خرگوش صید میکند
tavşancılotu نوعی علف‌یایونجه خوراك حیوانات ازفامیل جعفری (Heracleum)
tavşancıltaşı نوعی سنگ آهن که سه اکسید دارد
tavşandudağı لب شکری‌مادرزادی
tavşankanı رنگ قرمز تند مانندچای پررنگ
tavşankulağı گل سیکلمه ،بخورمریم ، پنجه مریم (Cyclamen)
tavşanlık کنده‌کاری نجاری، منبت‌کاری روی تخته
tavuk مرغ

tavukbalığı نوعی‌ماهی نرم کم‌استخوان که آنرا (mezıt) نیز میگویند
tavukçu مرغ فروش ، مرغ نگهدار
tavukçuluk مرغداری، پرورش مرغ
tavukgiller حیوانات پرداراز قبیل مرغ، طاووس ،کبك ، بوقلمون و غیره
tavukgöğsü نوعی فرنی که باشیروشکر و گوشت سینه مرغ‌پخته که تکه‌تکه کرده‌داخل آن‌میکنند درست‌میشود
tavukgötü = siğil زگیل
tavukkarası نوعی مرض چشم که در جای کم‌نوراصلا نمی‌بیند
tavulga نوعی بید مجنون که پوست آن در دباغی بکارمیرود
tavus طاووس
tavzif وظیفه‌دادن ، وظیفه‌مند کردن ، مأمور کردن
tavzih توضیح دادن ، شرح و بیان کردن، توضیح
tay کره‌اسب تاسه‌سالگی
taya = dadı دایه ، زنی که بچه دیگری راشیر بدهد، پرستارزن که کودکان رانگهداری میکند
taydaş دونفردوست‌یا رفیق همسن، اقران
tayf طیف ، نوار رنگینی که ازتجزیه نور خورشید بوسیله‌منشور بلوری بدست می‌آید بعلت‌تفاوت زاویه انکسار الوان‌مختلف،مجموعه‌اشعه‌رنگینی که‌ازتجزیه‌نورمرکب بدست‌می‌آید
tayfa جاشو ، ملوان ،کارگرکشتی ،ملاح
tayfun طوفان ، تندباد ،گردباد
taygeldi بچه‌اندر ، بچه‌هائی که زن بیوه باخودبه‌خانه شوهرجدیدش میبرد
tayın جیره‌نان وغیره‌سرباز
tayin ۱ـ نشان‌دادن،تعیین ۲ـ انتصاب، تعیین‌پست یاخدمت،انتقال‌اداری
tayip ایرادگرفتن ، عیب گرفتن،عیبجوئی
taylak کره‌اسب بزرگ

tayyar طیار ، پرنده
tayyare=uçak هواپیما ، طیاره
tayyareci طیاره‌چی ،راننده هواپیما ، هوانورد
tayyare meydanı=havaalanı فرودگاه ، میدان طیاره
tayyetmek (قد) بیرون کردن یاحذف کردن کلمه‌ای ازمیان جمله
tayyör کت و دامن زنانه
tazallüm تظلم ، دادخواهی ، شکایت ، گریه وزاری ازظلم وجور
tazarru تضرع ، التماس
taze ۱ـ تازه ،نو ، جدید ۲ـ تروتازه در مورد خوراك یا سبزیجات یا نان وغیره ۳ـ سردماغ سلامتو سرحال ۴ـ زن جوان
tazelemek تجدیده ، نو کردن ، تازه کردن
tazelenmek تازه‌شدن، تجدید شدن
tazeleşmek جوان شدن
tazelik تروتازگی، جوانی
tazı سگ تازی ، سگ شکاری
tazılaşmak لاغر شدن، ضعیف شدن
tazim تعظیم
tazimat احترامات،عرض تعظیم
tazip معذب کردن ، عذاب دادن ، ناراحت کردن ، اذیت کردن
taziye ۱ـ سرسلامتی ۲ـ تعزیه ، عزاداری
taziz عزیزشمردن ، اعزاز واحترام
tazmin تضمین ، ضمانت ، پرداخت ضرر وخسارت
tazminat خسارت ، پرداخت خسارت ، مبلغی که بعنوان ضرر و زیان پرداخت میشود
tazyik ۱ـ تضییق، فشار ،درتنگی وفشار قراردادن یاگرفتن
teadül تعادل ، معادل شدن
teakup تعاقب ، پشت‌سرهم قرارگرفتن ، همدیگر را تعقیب کردن
teali تعالی ، عالی شدن ، بالا رفتن ، ترقی کردن
teamul عادت، رسم ، آداب واصول ، چیزهائی که مورد عمل قرار میگیرند
tearuz اختلاف‌داشتن، تعارض، ضدهم‌بودن
teati دادوستد، بگیروبده، ردوبدل کردن ، تعاطی
teavün تعاون، کمك‌بهمدیگر، دستگیری، اعانت
tebaa=uyruk تبعه
tebahhur بخارشدن، تبخیرشدن ، تبخر
tebaiyet تبعیت ، متابعت کردن،پیروی ، اطاعت
tebarüz روشن شدن ، معلوم‌شدن،بروز کردن ، فاش شدن
tebarüz ettirmek روشن کردن ، توضیح دادن ، واضح‌کردن
tebcil تعظیم ، تکریم، بزرگ شمردن ، احترام کردن ، گرامی شمردن ، تبجیل
tebdil تبدیل ، عوض کردن، لباس یاقیافه بدلی یاعوضی
tebdil gezmek تبدیل قیافه، باشکل یالباس عوضی گشتن
tebeddül تبدل ،عوض شدن
tebeddülât تغییرات ، تبدیلات
tebelleş (عو)مصدع،مسلط ، دردسر
tebellüğ آگاهی،آگاه شدن،ابلاغ‌شدن ، ابلاغ
tebellür ۱ـ تبلور ۲ـ روشن‌و واضح شدن،معلوم وآشکارشدن
teber ۱ـ تبرزین درویشی ۲ـآلتی‌که شبیه‌سرتبرزین‌است‌در کفاشی‌برای بریدن چرم بکارمیبرند
teberru تبرع ، اعانت دادن ، پول یا

مالی در راه خدادادن
teberrüken تبرکاً ، برای برکت، برای شگون ومیمنت
tebessüm=gülümseme تبسم
tebeşir گچ برای نوشتن روی تخته سیاه ، تباشیر
tebeyyün تبیین، آشکاروبیین شدن ، روشن ومعلوم شدن
tebliğat ابلاغ
tebliğ ابلاغ ، آگهی ، خبردادن
tebrik تبریك ، تهنیت
tebriye مبرا شمردن ، بری ودور داشتن ازچیزی
tebşir بشارت دادن، مژده دادن، تبشیر
tebyiz پاك نویسی ، تمیز نوشتن(تبییض)
tecahül تجاهل ، خود رابه نفهمی زدن، به نادانی تظاهر کردن
tecanüs یك جنس شدن،هم آهنکی، تجانس
tecavüz تجاوز، ازحدگذشتن
tecdit تجدید ، تازه کردن ، نو کردن ، ازسر گرفتن
teceddüt تجدد ، تازگی،تازه شدگی ، تازه شدن، طرفدار امر تازه شدن
tecelli ۱ـ تجلی ، روشن شدن ، پیدا شدن، نمایان و معلوم شدن ۲ـ تقدیر ، مقدرات، نصیب ، قسمت
tecemmu تجمع ، جمع شدن ،گردآمدن
tecennün جنون آوردن ، دیوانه شدن
tecerrüt تجرد، مجردبودن، ازهرچیزی خالی وتنها وجدابودن
tecessüm تجسم ، مجسم شدن
tecessüs ۱ـ تجسس ،کنجکاوی ۲ـ تحقیق، رسیدگی دقیق
tecezzi تکه تکه شدن ، جزء جزء شدن ، ازهم مجزاشدن ، تجزی
tecil عقب انداختن ، بوقت دیرترموکول کردن (تأجیل)
tecrit تجرید، جداکردن، تك وتنها کردن، مجرد نمودن
tecrübe تجربه ،آزمایش ، امتحان
tecrübeli باتجربه ، مجرب
tecrübesiz بی تجربه،خام
tecrübî تجربی ، تجربه‌ای ،آزمایشی
tecvit تجوید، علم طرز اداکردن حروف از مخرج در تلاوت قرآن ، علم قرائت قرآن
tecziye جزادادن، تنبیه کردن
techil تجهیل ، دیگری را جاهل یانادان شمردن
techiz تجهیز،آماده کردن ، مهیا وآماده کردن
techizat ۱ـ تجهیزات ۲ـ لوازم‌وادوات ۳ـ ارزاق واسلحه‌ادوات و لوازم جنگی
tedafüî تدافعی ، بمنظوردفاع ، مربوط به‌مدافعه
tedahül تداخل ، درهم داخل شدن، مداخله کردن
tedai یکدیگر را خواندن ،تداعی معانی
tedarik تدارك ،آماده وحاضر کردن ، مهیا کردن
tedarikli آماده،مهیا ،حاضر،باتدارك ، بااحتیاط
tedariksiz بدون تدارك ، بدون آمادگی قبلی ، بدون احتیاط
tedavi معالجه ، مداوا ، تداوی
tedavül رایج بودن ، درجریان
tedbir تدبیر، دقت وتوجه کردن‌در کاری، احتیاط
tedbirli مدبر ، باتدبیر ،بادقت‌واحتیاط
tedbirsiz بی تدبیر ، بی‌دقت ، بی‌احتیاط
tedenni تدنی، پائین‌آمدن ، پست‌شدن ، پستی
tedfin تدفین ، دفن کردن
tedhiş به وحشت انداختن ، ترس‌ورعب دادن ، وحشت و رعب

tedhişçi کسی که رعب ووحشت می آورد ، مرعوب کننده، تهدید و ترس نشان دهنده
tedip تأدیب ، ادب کردن، آرام و ساکت کردن
tedirgin مکدر ، دلخور ، اوقات تلخ
tediye پرداخت ، تأدیه
tedricen = peyderpey تدریجاً
tedricî تدریجی
tedris تدریس ، درس دادن
tedrisat دروس ، مواد یا ساعات دروس
tedvin تدوین
tedvir گرداندن کارها، اداره کردن، راه بردن
teeddüp خجلت، شرمساری ، حیا
teehhür تأخیر ، دیر کرد ، معطلی ، عقب افتادگی
teemmül تأمل، تفکر، تذکر
teenni تأنی ،آرامی ، ملایمت ، با فکر وعقل واندیشه حرکت کردن
teessüf تأسف ، تأثر
teessüf etmek متأسف‌شدن ، متأثر شدن ، تأسف کردن
teessür تأثر
teessüs تأسیس یافتن ، برپاشدن
teeyyüt تأیید شدن ، درست درآمدن ، بحقیقت پیوستن
tef دف ، دایره
tefahür تفاخر ، افتخار کردن ، فخر و مبالات کردن، بخودبالیدن
tefe آلتی که‌در بافندگی شانه‌را نگاه‌میدارد
tefeci نزول‌خور ، رباخوار ، کسی که با نزول زیاد پول قرض میدهد
tefecilik نزول خوری ،رباخواری،عمل کسی که با نزول زیاد پول قرض میدهد
tefehhüm فهمیدن ،ملتفت شدن
tefekkür تفکر، فکر کردن، اندیشه کردن
tefeli پارچه‌ای که خیلی سخت یا سفت بافته شده
teferrüç تفرج ،گردش ، تفریح
teferrüt میان‌اقران ممتازشدن ،منحصر بفرد شدن
tefessüh فاسد شدن،خراب‌شدن،پوسیدن، گندیدن
tefevvuk تفوق ، بالاشمرده شدن، برتری ، رجحان
tefevvühat فحش ، حرف بد
tefeyyüz کسب فیض کردن، فیض‌بردن ، ترقی کردن
tefhim تفهیم ، فهماندن
tefrik ۱ـ فرق‌گذاشتن ۲ـ تبعیض قائل شدن
tefrika ۱ـ پاورقی ،تکه‌هائی‌ازیك‌مقاله یا حکایت طولانی که روزانه در روزنامه یا مجله درمی‌آید ۲ـ نفاق ، جدائی ، تفرقه
tefriş فرش کردن ، مبله کردن ، مبل و اثاثیه درخانه‌ای گذاردن
tefrit تفریط ضدافراط، کمتربودن ازحد اعتدال
tefsir تفسیر ، معنی کلامی‌را بیان‌کردن، شرح وبیان‌وتوضیح
teftiş تفتیش ، بازرسی
tetiş etmek بازرسی کردن، تفتیش کردن
tegafül بی‌اعتنائی، خودرا به‌ندیدن‌زدن، محل‌نگذاشتن ، تغافل
teğelti نمد زیرزین
teğet (ریض) مماس ، تانژانت ، خط راستی که‌ازپهلوی‌خط‌منحنی عبور می‌کند وفقط در یك نقطه با آن تماس پیدا می‌کند
teğmen ستوان سوم
tehacüm تهاجم ، حمله ، هجوم ،شلوغی
tehaddüs تحدث، بوقوع‌پیوستن، حادث شدن

tehalüf تخالف ، اختلاف
tehalük اشتیاق ، میل ، شوق، هوس، باکمال آرزو وعجله بسوی چیزی دویدن ، کوشش کردن باشتاب در امری (تهالك)
tehaşi تحاشی ، پرهیز ، اجتناب ، دوری کردن
tehcir وادار بهجرت کردن ، کوچانیدن ، کوچ دادن
tehdit تهدید، ترسانیدن
tehevvür عصبانیت ، اوقات تلخی ، خشم
teheyyüç تهیج ، بههیجان آمدن
tehir تأخیر
tehlike خطر ، تهلکه
tehlikeli خطرناك
tehlikesiz بیخطر
tehyiç تهییج ، بهیجان آوردن
tehzil مسخره کردن ، شوخی کردن ، استهزاء وهزل کردن
tek ۱ـ تك، تنها، یکه ۲ـ آرام ، ساکت
tekabbül تقبل ، قبول کردن
tekabül تقابل ، مقابلهم بودن ، عوض یا بدلهمدیگر بودن
tekâlif (قد) مالیات ، عوارض
tekâmül تکامل، پیشرفت، کمال، ترقی
tekâmül etmek کامل شدن، عاقلشدن ، ترقی و پیشرفت کردن
tekâpu تملق ، چاپلوسی
tekâsüf تکاثف، انبوه شدن، غلیظشدن ، زیادجمعشدن
tekâsül تکاسل ، تنبل شدن ، شل یا کسل شدن
tekaüdiye حقوق بازنشستگی یا تقاعد
tekaüt=emekli ۱ـ بازنشسته، متقاعد ۲ـ تقاعد
tek başına بهتنهائی
tekbir تکبیر
tekbir getirmek الله اکبر گفتن

tekdir تکدیر ، توبیخ ، سرزنش
tekdüzen بایك نسق راندن، پیدرپی آوردن وازپیهم روانشدن کاری ، یکنواخت
teke بزنر
tekebbür تکبر، کبر، غرور
tekeffül تکفل، کفیل شدن ، ضامن شدن
tekel انحصار ، اداره انحصار
tekellüf تکلف، تعارف، بیگانگی، تظاهر
tekellüm تکلم، صحبت کردن، حرفزدن
tekemmül تکمل ، کامل شدن ، تمام و کمال شدن
teker چرخ ، تکرر
tekerklik سلطنت مطلقه ، مونارشی
tekerlek ۱ـ چرخ ۲ـ مدور ، گرد
tekerleme حرفهای قالبی تکراری، حرفهای متداول تکراری یا پوچ بیمعنی (که غالباً درابتدای قصهها میآید مثل ، یکی بود یکی نبود)
tekerlemek چرخدادن، دورگرداندن ، چرخاندن
tekerlenmek دورخوردن ، چرخیدن ، گردیدن ، وارونهشدن ، واژگون شدن
tekerli چرخدار
tekerrür تکرار ، تکرارشدن ، تکرر
teker teker تك تك، یکی یکی، تنها تنها
tekesakalı نباتی که جوانههای آن را بجای سبزی خوردن میخورند (Tragopogon)
tekessür تکثر ، زیاد شدن ، افزایش
tekevli یك زنه ، یك زن دار
tekevvün تکون ، خلقت ، تشکیل شدن ، بوجود آمدن
tekfin تکفین ، کفن پوشاندن، کفن کردن
tekfir تکفیر ، کافرشمردن
tekfur (قد) عنوان حاکم بیزانس درقدیم
tekil (دس) مفرد
tekin ۱ـ خالی، ساکت ۲ـ یکه ، تنها

۳ـ باشگون
tekinsiz=tabu بدیمن، بدشگون، حرام
tekir ۱ـ گربه‌پلنگی که پوست بدنش‌شبیه پلنگ است ۲ ـ نوعی ماهی کوچك قرمزرنگ شبیه باربونیا (Mugil surmulletus)
tekit تأکید
tekke تکیه درویشان، خانقاه
teklemek ۱ـ نهالهای نزدیك بهم را تك‌تك و با فاصله نشاندن ۲ـ حالتی که یکی ازپیستونهای سیلندر کار نمیکند ، تك زدن شمع یا پیستون‌موتور ۳ـ(عو) گرفتگی زبان‌داشتن ، بالکنت زبان حرف زدن
teklif ۱ـ پیشنهاد، ۲ـ بیگانگی، دوئیت ، غریبه بودن ، تعارف
teklif etmek پیشنهاد کردن
teklifli رسمی ، تشریفاتی ، مهمان غریبه
teklifsiz یگانگی، عدم تعارف،خودمانی
teklik ۱ـ یکی‌بودن، واحدبودن، وحدت، یگانگی ۲ـ (عو) یك لیره‌ای
tekme لگد ، پشت‌پا
tekmelemek لگد زدن
tekmil ۱ـ تکمیل،تمام کردن، کامل کردن ۲ـ تام‌کامل ، بی‌نقصان
tekmil haberi (نظ) راپورت نظامی بمافوق درحالت خبردار
tekmillemek تکمیل کردن ،کامل کردن ، تمام‌کردن
tekne ۱ـ تغارچهارگوش تخته‌ای جای خمیر ، ظرف چهارگوش تخته‌ای که در آن گل یا شن‌آهك درست میکنند ، ظرف تخته‌ای که درآن لباس میشویند ۲ـقایق‌یاکشتی، قفسه‌بندی یاچوب‌بندی بدنه‌اصلی کشتی
teknik ۱ـ تکنیك،فن ۲ـ فنی
teknikçi تکنیسین، مأمورفنی
tekniker تکنیسین
teknikögretim تعلیمات فنی
teknisyen تکنیسین
teknoloji علوم‌فنی، فن‌شناسی ،علم‌صنعت
tekörnek یکنواخت،استاندارد
tekparça یك پارچه ، یك تکه،
tekparmaklılar حیوانات پستاندار مانندکرگدن که پایش یك انگشت دارد
tekrar تکرار، مکرر، مجدداً، مجدد
tekrarlamak تکرارکردن ، تجدیدکردن
tekrim تکریم ، حرمت،احترام
tekrir تکریر، تجدید، تکرارکردن
teksif غلیظ وضخیم‌کردن، زیاد جمع‌شدن وتوی‌هم‌رفتن، انبوه شدن، تکثیف
teksir تکثیر،زیادکردن، اضافه‌کردن ، افزودن
tekstil بافندگی ، دیافته، بافت
tektanrıcı موحد، کسی که اعتقادبه‌خدای واحددارد
tektanrıcılık توحد،اعتقادبه‌خدای‌یگانه
tektonik رشته‌ای از زمین شناسی‌مربوط به ارتباط طبقات زمین که ازهم قطع و جدا شده‌اند
tekvin تکوین ، خلقت ، بوجودآوردن ، آفریدن ، پیدایش
tekvinî تکوینی ،پیدایشی
tekzip تکذیب، دروغ شمردن، مطلبی را دروغ دانستن وانکارکردن
tel ۱ـ سیم ،کابل،مفتول ۲ـ لیف ، نسج،تار، نخ ۳ـ سیمی، مفتولی ۴ـ تورسیمی ۵ـ تلگراف
tela لایه‌ای موئی که‌درقسمت یقه‌یا سینه و سرآستین بین رویه و آستر میگذارندکه پارچه صاف ومرتب بماند
telaffuz تلفظ،سخن‌گفتن ، بیان‌کردن ،

ادا کردن لفظ
telâfi تلافی ، جبران ، عوض دادن
telâki تلاقی ، بهم‌رسیدن
telakki تلقی، دریافتن، برخورد، پذیرفتن
telakki etmek دریافتن ، فهمیدن، ملتفت شدن،دستگیرشدن ،محسوب کردن، تلقی کردن
telâş هیجان، تلاش ، اضطراب، دستپاچگی
telâşa düşmek دستپاچه شدن ، به‌هیجان و تلاش‌افتادن
telâşa gelmek کاری را درحین دستپاچگی و تلاش و هیجان انجام دادن
telâşlanmak دستپاچه شدن ، به‌تلاش و هیجان افتادن، تلاش کردن
telâşlı دستپاچه ، پرهیجان و تلاش
tslâşsız خونسرد، بدون‌هیجان و اضطراب
telatin نوعی‌چرم‌ساغری محکم که بوی خوش مخصوصی دارد
telatum=dalgalanma تلاطم ، موج شدید دریا
teldolap دولابچه‌ای که‌اطراف ودرب آن ازتورسیمی ساخته شده
telef تلف ، ازبین بردن ، نابودکردن
telefat تلفات
teleferik اطاقچه‌هوائی که ازروی سیم کابل هوائی حرکت میکند در محل‌های اسکی بازی و معادن زغال سنگ وغیره بکارمیرود
telefon تلفون ، تلفن
telefoncu تلفونچی ، مامورتلفن یا مرکز تلفن
telefonlaşmak باتلفن تماس گرفتن یاصحبت کردن ، تلفن کردن
telefotografi انتقال‌عکس بوسیله‌جریان الکتریکی،عکس‌برداری ازدور
telek بال مرغ یا پرندگان، پربال‌ودم پرندگان

teleke شهپر، بزرگترین پربال مرغ یا پرنده ، شهبال
teleme نوعی پنیرشبیه‌آبریشه سنگسری
telemetre دستگاهی که فاصله نقطه دور را تعیین میکند
teleoloji حکمت علل‌غائی
telepati تله‌پاتی، ارتباط فکروحسیات بین دو نفر ، انتقال فکری میان دو نفراز راه دور، القاءمطلبی از راه دوربین دونفر
teleskop تلسکوپ، دوربین نجومی
televizyon تلویزیون
talezzüz تلذذ، لذت بردن
telgraf تلگراف
telgrafçı تلگرافچی،مأمور تلگراف
telgrafçiçeği گیاه‌گلدانی که گل‌آن یك روزه‌است و رنگهای مختلف دارد (Tradescantia)
telgrafhane تلگرافخانه
telhis تلخیص،خلاصه یا مختصرکردن کلام، ملخص‌کردن
telif ۱ـ تألیف،باهم‌جورآوردن یا جمع کردن، الفت دادن، باهم پیوست دادن ۲ـ تألیف کتاب ، جمع آوری و نوشتن کتاب
telifat تألیفات ، نوشتجات
tel'in تلعین، لعن یا لعنت‌کردن
teliz کیسه بزرگ یا جوالی که ازپارچه کنفی‌درست‌شده‌باشد ،گونی،تلیس
telkârî سیم کاری ، هرچیز تزئینی که از سیمهای نقره‌ای یا طلائی درست شده باشد
telkih تلقیح ، مایه‌کوبی
telkin تلقین، فهماندن ویاددادن
tellâk دلاك حمام
tellâl ۱ـ دلال ۲ـ جارچی
tellâliye حق یا اجرت دلالی
tellâllık کاردلالی یا جارچی گری،

به چیزی خوردن ۲ـ ارتباط یافتن ، مرابطه ، تماس

temaşa ۱ـ نظر کردن ، سیروتماشا کردن ۲ـ تآتر، نمایش

temayül تمایل، میل، رغبت

temayüz مشخص شدن، تمایز ، بچشم خوردن ، مشهورشدن

tembel تنبل

tembelleşmek تنبل شدن

tembellik تنبلی

tembih تنبیه ، مجازات کوچك ، بیدار کردن،هشیار کردن ، آگاه ساختن

tembih etmek تنبیه کردن ، برحذر کردن ، آگاه ساختن

tembul نوعی گیاه پیچ، فلفل‌سبزهندی (Piper betle)

temcit ۱ـ تمجید ، تحسین ، تعریف ۲ـ سحری (درموقع روزه)

temdit تمدید، مدت را بیشتر کردن ، طولانی کردن

temeddüh خودرا مدح وتمجید کردن

temeddün = uygarlık تمدن، مدنیت

temek پنجره آخور

temel پی، پایه ، اساس ، بن ، بنیان ، بنیاد، اصل

temellenmek اساس یافتن، پی گرفتن، بنیان یافتن

temelleşme جای گرفتن، پی گرفتن ، محکم واستوارشدن

temelli اساسی،اصلی، همیشگی ،دائمی، محکم

temellük تملك،صاحب شدن

temelsiz بی‌اصل، بی‌پایه، بی‌اساس،سست

temenna (قد) دسترا بسوی سرآوردن و اظهارادب وسلام کردن

temenni آرزو، میل، خواهش

temerküz تمرکز،دریك‌جا یا یك‌مرکز جمع شدن

حق دلالی

tellemek ۱ـ تورسیمی‌زدن به‌پنجره یاجای‌دیگر ۲ـ تلگراف کردن

tellendirmek سیگاریا چپق یا کیف کشیدن و دودآنرا بهشکل لوله خارج کردن

tellenmek ۱ـ سرعروسی که با تاج و سیمهای نقره‌زیاد زینت داده شده باشد ۲ـ سیم کشی شدن ۳ـ تلگراف شدن

telli سیم‌دار، سرعروسی که باسیم وگل زینت داده شده باشد

telliturna نوعی لك‌لك که پاها و گردن آن‌خیلی‌بلندووسط نوك‌آن‌بزرگ وبرآمده‌است (Grus virgo)

tellür فلزی‌است سفیدرنگ مایل به‌آبی علامت اختصاری‌آن (Te)، وزن مخصوصش ۶/۲۵، در۴۵۰درجه حرارت ذوب میشود ، وقت داغ شدن مشتعل شده گازخارج میکند

telmih نگاه کردن و اشاره کردن‌بسوی چیزی، اشاره کردن شاعر درشعر خودبه‌قصه‌یامثلی‌معروف یا آوردن اصطلاح بعضی علوم‌درشعر، تلمیح

telsiz بی‌سیم ، تلگراف یا تلفن بی‌سیم

teltik نقصان ، عیب، کسری یا اضافه‌ای که به‌تمامیت‌و کامل بودن چیزی خلل واردآورد

telve درد قهوه، مواد تدنشین شده‌ته‌فنجان قهوه

telvis لوث کردن، کثیف کردن،ملوث کردن

tem (tema) موضوع‌اصلی ، مبحث ، مضمون ، مطلب

temadi تمادی ، امتدادی یافتن،طولانی شدن، ادامه داشتن

temaruz تمارض ،خودرا به‌مریضی‌زدن ، خود را ناخوش وانمود کردن

temas ۱ـ نزدیك شدن ، لمس کردن ،

temerrüt تمرد، عدم اطاعت، سرپیچی، گردنکشی، نافرمانی
temessül ۱ـ مثل وشبیه چیزی شدن ، مثل‌هم‌شدن ۲ـ درخودهضم‌شدن، جزوخود شدن
temettü تمتع، استفاده، برخورداری، بهره‌بردن
temevvüç=dalgalanma موج، موج زدن
temhir مهرکردن،مهرزدن
temin ۱ـ تأمین‌کردن ، فراهم‌کردن ۲ـ پیدا کردن ، بدست آوردن ۳ـ مطمئن‌کردن
temin etmek ۱ـ تأمین‌کردن، محکم و مطمئن کردن ۲ ـ پیدا کردن ۳ـ اعتماد واطمینان دادن
teminat چیزهائی که‌سبب اطمینان میشود مانندضامن، کفیل‌وغیره، اطمینان
teminat vermek ۱ـ خاطرجمع‌کردن، اعتماد و اطمینان دادن ، مطمئن کردن ۲ـ ضامن دادن
temiz پاك ، تمیز ، نظیف
temizlemek ۱ـ تمیزکردن ، پاك‌کردن ۲ـ نابود کردن ، از بین بردن
temizlenmek ۱ـ تمیزشدن، پاك‌شدن ۲ـ نابودشدن،ازبین‌رفتن ۳ـ تمام شدن یا پاك شدن قاعدگی یا عادت ماهیانه زنان
temizletmek ۱ـ پاك‌کردن، تمیزکردن بوسیله‌دیگری ۲ـ ازبین بردن یا نابودکردن‌بوسیله دیگری
temizleyici ۱ـ تمیزکننده پاك‌کننده ۲ـ لباسشو، تمیزکننده یاصاحب مغازه لباسشوئی
temizlik تمیزی ، پاکی ، عمل پاك یا تمیزکردن ، نظافت
temizlik işleri تنظیفات ، تمیزکاری ، کارهای مربوط به‌تمیز وپاك‌کردن کارهای نظافت، نظافت‌کاری
temkin تمکین ، وقار
temkinli باوقار ، موقر ، با تمکین
temkinsiz بی‌وقار، بی‌دقت ، بی‌تمکین
temlik به‌ملك دیگری درآوردن ، فروختن، تملیك
temmuz ماه‌تموز،هفتمین ماه تقویم‌ترکی (مطابق۱۰ تیرماه تا۱۰ مرداد-ماه)،ماه‌جولای
tempo ۱ـ (مو)ضرب یا ضربه‌های موسیقی، رنگ ۲ـ (مج) روش، رویه
tempo tutmak رنگ گرفتن(درموسیقی)
temren آهن سرتیز ، سرنیزه یا تیرکمان ، خدنگ
temrin تمرین ، مشق
temriye ۱ـ خزهٔ بری یا زمینی ۲ـ نوعی ناخوشی پوستی ، خشکی و خارش پوست
temsil ۱ـ نمایش، تآتر ۲ـ نمایندگی ۳ـ شبیه‌یامثل کسی یاچیزی کردن
temsilci=mümessil نماینده
temsilcilik نمایندگی
temyiz ۱ـ تمیز وتشخیص دادن، جداکردن ۲ـ محکمه‌تمیز
temyiz mahkemesi محکمه تمیز
ten بدن ، تن
tenafür ۱ـ تنافر، ازیکدیگرنفرت و بیزاری‌کردن ، فرار از یکدیگر ۲ـ (ادب) نویسنده یاشاعری‌که چند کلمه پشت‌سرهم دریك جمله بیاوردکه تلفظ‌آن ثقیل ودشوار باشد
tenakus کم‌شدن ، نقصان یافتن
tenakuz تناقض، ضدونقیض یکدیگربودن
tenasüh تناسخ،عقیده‌باینکه‌روح پس از مردن‌شخص ازکالبد اوخارج شده به‌کالبد دیگری‌انتقال پیدامیکند

tenasül تناسل، تولیدنسل
tenasüp تناسب
tenazur تناظر ، بهم‌نگریستن، نظیر یکدیگربودن
tencere دیگ
tender واگن مخزن‌آب یا ذغال که پشت سر لوکوموتیو وصل و جزء آن میباشد ،تندرلکوموتیو
tendürüst تندرست ، سالم ، قوی
teneffüs تنفس، نفس کشیدن، وقت تفریح کلاس درس
teneke ۱- حلبی ۲- پیت حلبی‌بنزین یا آب و غیره
tenekeci حلبی‌ساز
teneşir تخت غسل میت، تخته‌ای که روی آن تن مرده را میشویند
teneşirlik ۱- بیمارمحتضر ۲- محل یا انباری که تخته مرده‌شوئی را درآنجا نگاه میدارند
tenevvü تنوع، جوربجوربودن، گوناگون شدن
tenevvür تنور، روشن شدن ،مطلع‌شدن
tenezzüh گردش ، تفریح، تفرج (تنزه)
tenezzül تنزل، پائین‌آمدن، پست‌شدن ، تنزل قیمت
tenha خلوت، ساکت وبی‌سروصدا
tenhalaşmak خلوت‌شدن، ساکت و بی‌سروصدا شدن
tenhalık ۱- کم وخلوت بودن ۲- جای‌خلوت
tenis تنیس ، نوعی ازتوپ بازی که با راکت در میدانی که با تور به دو تقسیم شده بازی میکنند
tenkiye تنقیه ، اماله
tenkil برگردانیدن ، سرکوبی کردن ، تنکیل
tenkis کم کردن ، کسر کردن ، تنقیص
tenkit ۱-تنقید ، نقاط ضعف یا عیب چیزی را شمردن ۲- (ادب) سنجیدن و تمیز دادن عیوب و محاسن کلام یاکتاب
tennure (قد) تنوره ، دامن‌گشادی که دراویش مولوی در موقع انجام آئین رقص وسماع می‌پوشند
tenor نازکترین یا تیزترین صدای خواننده مرد در موسیقی فرنگی (اپرا) ، خوانندهٔ چنین صدا
tenperver تن‌پرور ، راحت طلب
tensikat اصلاحات ، نظم و ترتیب‌دادن (تنسیقات)
tensip تنسیب، تصویب ، مناسب‌شمردن
tente چادری که جلویا بالای در دکان یا در وپنجره خانه‌هامی آویزند
tentene=dantel=dantela توربافتنی نخی،تورلباس زنانه ، تور
tentür الکل یا اتری که درآن ماده‌ای حل شده باشد محلول‌الکل یااتر
tentürdiyot تنتوریدد
tenvir ۱- روشن کردن ، روشنائی دادن ۲- توضیح یا تشریح کردن
tenvirat روشنائی، وسائل روشنائی
tenya کرم کدو
tenzih ۱- تنزیه ، تمیز وپاك کردن ، ۲- کسی‌را ازعیب وآلایش دور کردن ،پاك وبی‌آلایش کردن
tenzil تنزیل،پائین‌آوردن، پست کردن
tenzilât تخفیف
tenzilâtlı باتخفیف
teokrasi دولت دینی ، مذهبی
teokratik مبنی‌بردین ومذهب
teoloji الهیات، علوم الهیات
teorem (هن)قضیه هندسی
teori تئوری ، نظریه
tepe ۱- فرق ، بالا ، نك ، قله ۲- راس ، سر ۳- تپه
tepecik ۱- تپه کوچك ۲- راس یا

tepkime عکس العمل ، انعکاس ، انفعال، فعل و انفعال شیمیائی

tepkimek عکس العمل نشان دادن ، انفعال

tepmek ۱- لگدزدن، لگدپراندن ۲- (مج) رد کردن، پس زدن ۳- عقب زدن قنداق تفنگ یا توپ ۴- طپانیدن ، بزور طپاندن

tepremek = deprenmek تکان خوردن، حرکت کردن

tepreşmek = depreşmek بحرکت آمدن، عود کردن، برگشتن

tepsi سینی

ter عرق

terahi سستی ،شل شدن ، تراخی ،رخوت آمدن

terakki ترقی

teraküm تراکم، جمع شدن ،گردآمدن، انبوه شدن ،انباشته،متراکم شدن

terane ۱- (قد) ترانه، نغمه، لحن ،سرود ۲- (مج) تکرار مکررات ، حرفهای مکرر که انسان را بستوه می آورد ، قصه کلثوم ننه

teras ۱- ایوان، پشت بام، تراس ۲- زمینی که پله پله میکنند بمنظور آبیاری

teraslamak پله پله کردن زمینی برای آبیاری یادرخت کاری

teravi نماز ۲۰ رکعتی که درماه رمضان بعد از نماز عشاء خوانده میشود، نماز تراویح

terazi ۱- ترازو، میزان ۲-برج میزان

terbi ۱- تربیع ، حالت ماه وقتی که یك ربع آن روشن و دیده میشود ۲- درجلو هریك از ابیات یك غزل دومصراع ازشعرخود آوردن و آن را چهارمصراعی ساختن

terbiye ۱- تربیت، ادب ۲- رب گوجه فرنگی که به آن آب لیمو و تخم مرغ

دگمه مادگی در گل نباتات

tepe damgası = bıngıldak ملاذ ، آبگاه سربچه نوزاد

tepegöz آدمی که پیشانی کوتاه دارد و چشمهایش نزدیك موهای سرش میباشد

tepeleme ۱- کتك کاری حسابی ۲- مغلوب کردن ۳- کله کود، لبالب

tepelemek ۱- حسابی کتك زدن ، بی حس کردن ۲- مغلوب کردن ۳- (مج) کشتن

tepelenmek ۱- کتك خوردن،مغلوب شدن، (مج) کشته شدن

tepeli کاکل دار، طره دار، تاج دار

tepelik ۱- گل یا زینتی که به کلاه میزنند ۲- گلکاری یا زینتی که بالای عمارت یا مبل و گنجه وغیره نصب میکنند

tepetaklak معلق ، سرنگون ، واژگون

tephir ۱- بخاردادن ۲- بخور دادن ۳- تبخیر کردن آب یا مایع

tephirane جائی که اشیاءرا برای ضدعفونی کردن بخارمیدهند

tepinmek ۱- ازروی عصبانیت یاهیجان پا بزمین کوبیدن ۲- (مج) رقص کردن ، پا کوبیدن

tepir غربال غله

tepirlemek غربال کردن

tepişmek ۱- بهم لگدپراندن ۲- جست وخیز کردن ۳-باهم ستیزه کردن ، بجان هم افتادن ، با هم درجوال رفتن

tepke انعکاس ، رفلکس

tepki ۱- عکس العمل، واکنش ۲- قوت برگرداننده ، جهش

tepkili انعکاسی ، عکس العملی ،چیزی که باقوه جهش حرکت میکند مانند موتورجت

اضافه میکنند برای داخل کردن
در نوعی ازسوپ ۳ـ افسار یابو
terbiyeci مربی، تربیت کننده ، متخصص
تعلیم وتربیت
terbiyeli ۱ـ باادب ، باتربیت ۲ـ
غذائی که به‌آن تخم‌مرغ وآبلیمو
اضافه میکنند
terbiyesiz بی‌تربیت، بی‌ادب
terbıyesizlik بی‌تربیتی ، بی‌ادبی
terbıyevî تربیتی ، مربوط به‌تربیت
terbiyum فلزی‌است که علامت شیمیائی
آن (Tb)، وزن اتمی‌آن۱۵۹/۲
میباشد ، تربیوم
tercih ترجیح ، برتری دادن،مزیت‌دادن
terci–ibent (ادب) ترجیع‌بند ، وقتی
شاعرچندبیت‌شعر دربحرموافق و
قافیه‌های مختلف بگوید و بعداز
هر بندیك بیت مکرر بیاورد
tercüman مترجم ،ترجمان
tercümanlık مترجمی ، مترجم بودن
tercüman olmak ترجمان حرف یا
احساسات کسی بودن یاشدن
tercüme ترجمه
tercümeihal ترجمه‌احوال،شرح زندگی،
تاریخچه زندگی ، شرح‌حال
tere تره‌تیزك ، ترتیزك
tereddi پست شدن
tereddüt تردد ، شبهه ، شك
tereffü عالی شدن ، ترفیع وترقی‌یافتن
tereke ترکه ، میراث ، متروکات،ارثیه
terekküp ترکب ، ترکیب یافتن
terelelli آدم سبك ، جلف ، سردرهوا
tere nenti تربانتین، سقز، جوهرسقز،
صمغ درخت کاج
terennüm ترنم ،آوازخواندن،
زمزمه‌کردن
teres (عو) قرمساق، دیوث
teressüp ترسب ، رسوب پیداکردن

terettüp کاری بعهده‌کسی افتادن، ترتب
tereyağı کره (روغن کره)
terfi ترفیع ، ترقی کردن ، بالا رفتن
terfih ترفیه، آسایش ورفاه تأمین کردن
terfik ترفیق،رفاقت‌کردن ،کسی را نزد
کسی باقی گذاردن برای رفاقت
باهم‌صحبتی
terhin رهن‌گذاردن
terhis مرخص کردن‌یاشدن‌سربازازخدمت
سربازی، تمام‌کردن دوره خدمت
وظیفه‌نظام
terilen تریلن ، نوعی پارچه مصنوعی
انگلیسی
terim ۱ـ اصطلاح (ریض) هریك از
جمله‌های طرفین معادله ، هریك
از جملات جبری که با علامت
بعلاوه یامنها جدا میشوند ۳ـ
اعداد صورت یا مخرج یك کسر
۴ـ (منط)هریك‌ازجملات‌موضوع
یا حکم درمنطق
terk ترك، ول کردن ، واگذاشتن
terki ترك اسب
terkibibent (ادب)وقتی‌که شاعرچندبند
شعرموافق‌وقافیه‌های‌مختلف‌بگوید
وبعد ازهربندیك بیت غیر مکرر
بیاورد، ترکیب بند
terkin etmek خارج یا پاك‌کردن اسم
ازصورت یالیست یا دفتر
terkip ۱ـ ترکیب ، مرکب‌کردن ،
مخلوط‌کردن ،آمیختن چیزی با
چیزدیگر ۲ـ (دس) جمع‌شدن
دو اسم یا اسم و صفت
terleme عرق‌کردن
terlemek ۱ـ عرق‌کردن ۲ـ (مج)خسته
شدن،کاری را به‌زحمت ودشواری
انجام دادن
terletici عرق‌آور، معرق
terletmek عرق‌آوردن ، (مج) به‌تنگنا

می کند
terör ترس، وحشت، چیزی که مایه رعب و ترس بشود
ters ۱ـ وارونه، برعکس ،معکوس ۲ـ حرکت خشن ۳ـ فضله یاغایت یا کثافت حیوان
tersaçı (هن) زاویه متقابل براس
tersane محل ساختمان یا تعمیر کشتی
tersi نوعی ماهی ریز ازجنس ساردین (Clupea pontica)
tersim ترسیم، نقش
tersinmek ۱ـ رجوع کردن ، برگشتن ۲ـ لج کردن
terslemek ۱ـ اوقات تلخی کردن ، خشمگین شدن، حرف خشن زدن، به کسی عصبانی شدن ۲ـ فضله انداختن یا دفع فضولات کردن حیوانات، کثافت کردن حیوان
terslenmek اوقات تلخی شنیدن ،حرف سخت و خشن یا درشت شنیدن ، دعواشنیدن
terslik عصبانیت ، اوقات تلخی،خشونت
tersyüz وارونه، این‌روآن‌رو، چیز برگشته یا معکوس شده ، پشت‌چیزی
tertemiz پاك وپاكيزه
tertibat ۱ـ ترتیبات ،آمادگی ، تهیه ۲ـ تدبیر
tertip ۱ـ ترتیب، ردیف ، نظم ۲ـ غرض، مقصد ، نقشه ۳ـ حروف چینی
tertipçi توطئه چین ، مغرض ، غرض‌کار
tertiplemek مرتب کردن ، منظم کردن، ردیف کردن ، ترتیب دادن
tertipli مرتب ، منظم ، باسلیقه ، بانظم وترتیب
tertipsiz نامنظم ، نامرتب ، بی‌ترتیب
terütaze تروتازه
terviç ترویج ، رواج دادن ، موافقت

انداختن ، بزحمت و دشواری انداختن
terli عرق‌دار
terlik ۱ـ کفش‌سرپائی ۲ـ عرقچین
termal محل آبهای معدنی گرم
terme نوعی ترب صحرائی
termik ماشین یا دستگاههائی که باسوخت ازقبیل ذغال یا نفت گرم شده‌مانند موتوریا مرکز برق که با سوخت کار کند
terminal آخرین ایستگاه یا آخرین مرکز وسائط نقلیه وایاب وذهاب
terminoloji اصطلاحات (علمی یافنی)، مجموعه اصطلاحات فن بیان اصطلاحات
termodinamik ترمو دینامیت ،شعبه‌ای ازعلم فیزیك وابسته به روابط و مناسبت بین قوه حرارت و قوه مکانیکی
termoelektrik ترموالکتریك شعبه‌ای ازعلم فیزیك وابسته به روابط و مناسبت بین قوه حرارت و قوه الکتریك
termofor کیسه‌آب گرم لاستیکی
termokimya شعبه علم شیمی،درجه حرارت حاصله‌ازترکیب شیمیائی عناصرمختلفه را تحقیق و تشریح میکند
termometre میزان‌الحراره ، حرارت سنج
termos قمقمه یاظرفی که مایعات سرد یا گرم را بدون تغییرحرارت مدتی نگاه میدارد
termosifon ترتیبی که بواسطه‌تفاوت حرارت‌آب گرم و سرد جریان‌آب راتأمین میکند
termostat آلتی که حرارت را بطور خودکار در یك درجه معین حفظ

terzi خیاط
terzil رسوا کردن،مفتضح کردن،آبرو بردن
terzilik خیاطی، درزی گری
tesadüf تصادف ، برخورد، راست آمدن، مصادف شدن
tesadüfen تصادفاً
tesahup تصاحب،حمایت
tesalüp ۱ـ تصالب ، چپ راست آمدن رگها روی‌هم مانند صلیب ۲ـ اصلاح نژاد حیوان با جفت کردن جنس‌های مختلف‌صلب‌ها را،خلوط کردن ، تصالب نژادی
tesanüt توافق، هم‌آهنگی ،همکاری ، کمك بهمدیگرو تشریك مساعی
tescil تسجیل ، مسجل کردن
teselli تسلی
teselli bulmak تسلی یافتن
teselli etmek تسلی‌دادن
tesellüm تحویل‌گرفتن
teselsül تسلسل ، پیوستگی
tessmmüm مسموم‌شدن، مسمومیت
tesettür پوشش، حجاب، روگیری و قرارکردن زنان از مردان
teseyyüp اهمال ، تنبلی،کسالت (تئیب)
teshil تسهیل ،آسان کردن
teshin گرم کردن،حرارت دادن
teshir سحر کردن ، گول زدن
tesir تأثیر
tesirli مؤثر، پرتأثیر
tesirsiz بی‌تأثیر
tesis ۱ـ تأسیس ، برقراری، نصب ۲ـوقف
tesisat تأسیسات ، دستگاه
tesisatçı مأمورتأسیسات ، کسی که دستگاههای برق یا بخار وآب و غیره رانصب‌میکند
tesit تسعید ، عید مبارکی
teskere برانکارد ، زنبه که عملجات‌باآن خاك‌وشن‌وگل وغیره حمل میکنند (تسکره)
teskin تسکین ، ساکن و آرام کردن
teslihat تسلیحات، مجهزکردن بااسلحه
teslim ۱ـ تحویل‌دادن، بصاحبش دادن ۲ـ تسلیم ،گردن نهادن
teslim almak تحویل گرفتن
teslimat استرداد وتحویل اشیاء یا پولهائیکه ودیعه نهاده شده
teslim etmek (قد) تحویل دادن ، تسلیم‌کردن ۲ـ قبول کردن ، متقاعد شدن
teslimiyet تسلیم بودن
teslim olmak تسلیم شدن، گردن‌نهادن
teslis ۱ـ تثلیث، بدسه‌رساندن، سه تائی کردن ۲ـ اب‌وابن‌وروح‌القدس درعقیده مسیحی‌ها
tesmiye تسمیه ، نام‌بردن
tespih تسبیح ، سبحان‌الله‌گفتن به‌خدا، ذکرونیایش‌خدا
tespihağacı درختی‌است که درهندوستان ومناطق حاره‌اروپامیرویدمیوه‌اش سمی و پوستش تب بر میباشد (Melia Honig)
tespihböceği کرم‌خاکی، خرخاکی
tespit ۱ـ ثبت‌کردن ۲ـ تعیین‌کردن، معین ، مشخص کردن ، تثبیت
tesri تسریع، سرعت دادن ، تندکردن
test تست، نوعی‌امتحان
testere ارهٔ دستی
testerebalığı ماهی‌اره، نوعی کوسه
testi کوزه ، سبو
tesvit مسوده کردن، مینوت کردن
tesviye ۱ـ صاف کردن، هم‌سویه کردن ۲ـ تصفیه‌حساب،پرداخت،به‌نتیجه رساندن
tesviyeci استاد ظریف‌کار که تکه‌های فلزی را باسوهان وآلات وابزار

صاف میکند یا بشکل‌های مخصوص درمیاورد
tesviyeruhu آب تراز، تراز آبی
teşbih تشبیه، شباهت‌دادن ، شبیه کردن
teşci تشجیع، جسارت دادن، جرأت‌دادن، قویدل کردن
teşdit ۱ـ تشدید کردن ، سخت کردن ۲ـ علامت‌تشدید، شده
teşebbüs تشبث، دست انداختن، متوسل شدن ، اقدام
teşebbüse girmek اقدام کردن ، توسل کردن
teşekkül تشکیل شدن، تشکل،مؤسسه ، سازمان
teşekkür تشکر
teşekkür etmek تشکر کردن
teşerrüf تشرف ، مشرف شدن
teşevvüş تشوش،شلوغی،درهم‌شدن‌یا بودن
teşhir نمایش دادن، درانظارعمومی گذاردن ، سرزبانها انداختن
teşhis تشخیص
teşkil تشکیل،چیزی‌راشکل وصورت‌دادن، سازمان دادن
teşkilât تشکیلات ، سازمان
teşkilâtçı کسی‌که درفن سازمان و تشکیلات استاداست، مدیرخوب
teşkilâtlanmak سازمان دادن ، تشکیلات دادن
teşkilâtlı سازمانی ، سازمان‌دار، تشکیلات‌دار
teşmil تشمیل، شمول دادن
teşri تشریع ، قانونگذاری (مجلس)
teşrif تشریف
teşrifat ۱ـ تشریفات ، تعارفات ۲ـ اصلی، پروتکل معمول در وزارت خارجه،رسمیت ، تعارف
teşrifatçı ۱ـ مأمورتشریفات‌وزارت خارجه ۲ـ کسی‌که به تشریفات و تعارفات مقیداست
teşrih ۱ـ تشریح ، توضیح ، شرح‌دادن ۲ـ شرحه شرحه کردن،علم‌تشریح، کالبدشناسی
teşriî تشریعی، مربوط به‌قانونگذاری، قانونی
teşriî masuniyet مصونیت قانونی (برای وکلای مجلس)
teşrik تشریک، شریک کردن
teşriki mesai تشریک‌مساعی،همکاری
teşrinievvel=ekim (قد) تشرین‌اول، نام سابق دهمین ماه‌تقویم‌ترکی‌که اکنون (اکیم) می‌گویند
teşrinisani (قد) تشرین‌ثانی، نام سابق یازدهمین ماه‌تقویم‌ترکی که‌اکنون (کاسیم) می‌گویند
teşt تشت رختشوئی
teşvik ۱ـ تشویق، بشوق‌آوردن، ترغیب، تحریص ۲ـ تحریک‌به‌آشوب
teşvikkâr ۱ـ تشویق‌کارانه ۲ـ تحریک‌آمیز
teşviş تشویش ،آشوب، شلوغی ، مخلوط‌کردن
teşyi مشایعت
tetabuk تطابق ، مطابق وموافق شدن یا بودن
tetanos تتانوس ،کزاز
tetebbu تتبع، جستجو ، تحقیق،بررسی، مطالعه
tetik ۱ـ ماشه‌تفنگ، پاشنه تفنگ ۲ـ تردست،زودحرکت‌کننده، بیدار، هشیار
tetikte durmak حاضرباش بودن آماده بودن برای‌حرکت فوری، دست به‌ماشه تفنگ بودن
tetir ۱ـ پوست سبز گردو ۲ـ لکهٔ میوه یا سبزیجات
tetkik تدقیق، مطالعه،رسیدگی ،بررسی

tevabi همراهان، تابعین
tevafuk توافق ،موافقت
tevahhuş توحش، ترس، رعب
tevakki پرهیز ،اجتناب
tevakkuf ۱ـ توقف، ایستادن،مکث کردن ۲ـ منوط، بسته به‌چیزی
tevali توالی ، پشت‌سرهم‌آمدن، پی‌در پی بودن
tevarüs توارث ، ازهم ارث بردن
tevarüt ۱ـ دریك‌وقت واردشدن، پی‌درپی‌هم‌آمدن ۲ـ توارد، وقت که دوشاعر بی‌خبر ازهم هر کدام شعری بگویند که از حیث لفظ و معنی مانند هم باشد
tevatür ۱ـ خبرمنتشر وشایع شده ۲ـ حدیثی که توسط چندین نفر نقل شده‌باشد
tevazu تواضع، فروتنی
tevazün توازن ، هموزن شدن، همسنگ شدن
tevbih توبیخ، سرزنش ،نکوهش
tevcih ۱ـ رو کردن بسوی کسی، حرفی‌را بسوی کسی متوجه کردن ۲ـ توضیح و بیان‌کردن ۳ـ محول کردن
tevdi تودیع ، ودیعه‌گذاشتن ، سپردن
tevdiat وجوه سپرده شده یا تودیع شده به‌بانك ویانزدکسی‌امانت‌گذارده شده
teveccüh توجه، روگرداندن‌بسوی‌چیزی یا کسی،التفات‌کردن‌حرکت‌کردن بطرف‌کسی یا محلی، عنایت
tevehhüm توهم،وهم‌آوردن،متوهم شدن، خیال وگمان‌کردن
tevek تنه‌مو، تنه‌درخت‌انگور
tevekkeli تصادفی،بیخودی ،بدون‌قصد
tevekkül توکل، کارخود را بخدا واگذاشتن وبامیدخدا بودن
tevellüt تولد، زائیده شدن
tevellülü=doğumlu متولد، تولدیافته
teverrüm مسلول شدن،مرض‌سل گرفتن
tevessü وسعت‌پیدا کردن، توسعه یافتن، وسیع‌شدن
tevessül توسل، متوسل شدن، تشبث، چیزی را وسیله قراردادن
tevettür سخت وسفت شدن دراثر کشیده شدن (مانند نخ‌یاطناب‌یا اعصاب)
tevfikan موافق‌با...، توافقاً، متوافقاً، برحسب مطابق
tevhit ۱ـ توحید، یکتا کردن ،یگانه یا واحدکردن ۲ـ خدارا واحدیا یك دانستن
tevil برگرداندن، منحرف‌کردن‌حرف یا مقصد، تفسیر
tevki توقیع، امضاء یا نشان‌گذاشتن‌روی فرمان،فرمان‌طغرائی یاامضاءشده سلطان
tevkif توقیف ، بازداشتن، حبس
tevkifhane بازداشتگاه ، توقیفگاه
tevkil دیگری را وکیل قراردادن، وکیل‌کردن‌کسی
tevlit تولید بوجودآوردن، زایاندن
tevliyet تولیت، متولی‌بودن،عهده‌داری امور املاك موقوفه
tevrat توراة ،کتاب عهد عتیق
tevriye (ادب)درکلمه‌ای‌که چندین معنی داشته‌باشدقصدکردن‌معنی دورآن
tevsi توسیع، وسعت‌دادن ،گشاد‌کردن، وسیع‌کردن
tevsik توثیق، باسند و وثیقه ثابت و محکم واستوار کردن
tevzi توزیع ، پخش کردن
tevzin توزین، وزن‌کردن ،کشیدن
teyakkuz تیقظ ، بیداری، هشیاری
teyel کوك (درخیاطی)
teyellemek کوك زدن پارچه

teyelli کوك‌دار، پارچه‌ای که کوك خورده باشد

teyemmüm تیمم، حالتی که آب نباشد یا نتواند آب وضوء بگیرد دو کف دست را بخاك پاك زدن روی دست و صورت کشیدن

teyit تأیید، قوت‌دادن،قوی کردن ،تأکید

teyp ماشین ضبط صوت ، تیپ

teyze خاله

teyzezade پسرخاله یا دخترخاله ، خاله‌زاده

tez ۱ـ زود ، تند ، سریع ۲ـ رساله فارغ‌التحصیلی دانشگاه ، تز

tezahür ۱ـ تظاهر، آشکارشدن ، ظاهرشدن ۲ـ نشانه، علامت

tezahürat ۱ـ تظاهرات، نمایش ۲ـ علامات، نشانه‌ها

tezat تضاد ، ضد یکدیگربودن، باهم مخالف بودن ، ناسازگاری

tezayüt تزاید ، زیاد شدن

tezepzüp ۱ـ تذبذب، تردد،شك وشبهه، دودله‌بودن ۲ـ شلوغی ، بدون قراربودن

tezek تاپاله خشك

tezekkür تذکر ، بیادآوردن ، دریك موضوعی فکر کردن یا مذاکره کردن

tezellül تذلل، خود را خواروذلیل نشان دادن ، اظهار خواری و فروتنی کردن

tezelzül تزلزل ، لرزش،عدم ثبات، نااستواری

tezene مضراب

tezgâh ۱ـ پیشخوان، میز کار ۲ـ دستگاه کار مانند دستگاه نجاری یا بافندگی یا قالی بافی

tezgâhtar دستگاه‌دار ،کسی که روی دستگاهی کار میکند یا جلو پیشخوان مغازه یا قهوه‌خانه به مشتریان جنس نشان میدهد و رسیدگی میکند

tezhip تذهیب،آب‌طلا کاری کردن‌و زینت دادن اطراف نوشته یا صفحات کتاب وغیره

tezkere ۱ـ یادداشت ۲ـ اجازه‌نامه مرخصی ازمحل کاریا اداره‌یامدرسه یا نظام‌وظیفه وغیره، جواز

tezkiye تزکیه ، ازخوبیها و پاکی کسی تعریف کردن ، سابقه خوب ، پاك وتمیز کردن (مانند تزکیه نفس)

tezleşmek تند شدن ، سریع شدن

tezleştirmek تندکردن، عجله‌انداختن، تسریع کردن

tezlik تندی ، سرعت ، زودی

tezlil ذلیل کردن ، تحقیر کردن

tezvir حیله، خدعه ،تزویر ، مکر کردن، دوبهم زدن، دو روئی کردن

tezyif ۱ـ تزییف، پست و کوچك‌شمردن حقیر کردن ، خوار کردن ۲ـ مسخره کردن ، استهزاء کردن

tezyin تزیین، زینت دادن ، آراستن، زیوردادن

tezyinat تزیینات ، نقش ونگارها

tezyinî مربوط‌به‌زینت‌وزیبائی ونقش‌ونگار

tezyit تزیید، افزایش ، زیاد کردن

tıbbî طبی ، پزشکی

tıbbiye (قد) مدرسه طب، دانشکده‌طب‌یا پزشکی

tıbbiyeli دانشجوی طب یاپزشکی

tığ ۱ـ قلاب توربافی ۲ـ درفش کفاشی

tıka basa تپانیدن و پر کردن ، چپاندن وپرکردن

tıkaç توپی،سوراخ‌گیر، کهنه یا چوب یا تخته‌ای که بسوراخی می‌تپانند که جلوآب یا جریانی را بندآورد

tıkalı چپانیده شده،تپانده‌شده، بندآمده

tıkamak تپاندن ، چپاندن، فروبردن، بزور داخل چیزی کردن و بند آوردن

tıkanık بندهآمده، گیر کرده، تپانده شده، چپانیده

tıkanıklık ۱ـ گیر ، بندآمدگی ، مانع ۲ـ خفقان ، تنگی نفس

tıkanmak تپانده شدن ، چپانده شدن ، گیر کردن ، بند آمدن ، معده پرشدن ،اشتها کورشدن

tıkılmak پرشدن ، تپانده شدن

tıkınmak پیدرپیخوردن ، توی معده تپاندن ، بزور وپشت سرهم توی شکم ریختن

tıkırdamak تق وتوق صدا کردن (مانند صدای بهم خوردن گردو)

tıkırtı صدای تق‌تق

tıkır tıkır مرتب، مثل ماشین، مرتباً و بدون فاصله ، با کمال راحتی و خوبی

tıkıştırmak ۱ـ باهم توی چیزی ریخته شدن یا تپیدن ۲ـ با عجله‌چند لقمه خوردن

tıkız سفت ، محکم ، با فشارپرشده ، سخت شده

tıklım tıklım لبالب، لبریز، پر،فراوان

tıkmak بازور وفشارجادادن ، تپاندن ، چپاندن ، توی حبس انداختن

tıknaz توپول ، چاق و کوتاه قد

tıknefes تنگ نفس ، نفس نفس زنان ، نفس بندآمده

tıksırık عطسه کوچك

tıksırmak عطسه‌زدن

tık tık صدای تك‌تك یا تق‌تق

tılsım طلسم

tımar ۱ـ تیمار اسب و حیوانات دیگر ۲ـرسیدگی‌ونگاهداری‌باغ‌ودرخت ۳ـ خدمت ورسیدگی به‌مجروح و تمیز کردن و عوض کردن زخمها ۴ـ تیول ،اراضی و املاك دولتی که‌درمقابل‌دریافت‌عشریه دردوره عثمانی به سپاهیان داده می‌شد و مقدار آن بسته به‌تعداد نظامیانی بوده که آن سپاهی همراه خود بجنگ میبرد

tımarhane دارالمجانین،دیوانه‌خانه

tımarhanelik مجنون ، دیوانه

tınaz توده یاکپه علف‌که برای تغذیه حیوانات جمع میکنند

tıngıldama «تنگ‌تنگ»صدادرآوردن

tıngıltı صدای «تنگ‌تنگ» یا «دلنگ‌دلونگ»

tıngır (عو) ۱ـ لات، بی‌پول ، مفلس ۲ـ پول ۳ـ خالی، تهی

tıngırdama=tıngıldama صدای «تنگ»یا «دلنگ» درآوردن

tıngırdatmak ۱ـ صدای «تنگ» یا «دلنگ» درآوردن ۲ـ «دنگ دونگ»یا «دلنگ دولنگ»تاریا یك‌آلت موسیقی درآوردن

tıngırtı صدای«تنگ‌تنگ» یا «دلنگ دلونگ»

tını تن‌صدا،آهنگ ، طنین

tınmak صدای«تن»درآوردن ، جیك‌زدن

tınmamak ۱ـ صدا درنیاوردن ، جیك نزدن ۲ـ (عو) اهمیت ندادن ،ککش نگزید

tınnet=tını تن‌صدا ،آهنگ ،طنین

tıp پزشکی ، طب

tıpa چوب پنبه یا هرچیزی‌که درشیشه را ببندد، چیزی‌که باآن راه‌آب یا سوراخی را ببندند یا بندآورند

tıpatıp عیناً ،کاملا ، شبیه‌هم ،مطابق‌هم ، نعل‌بالنعل

tıpırdamak ۱ـ صدای‌پا ۲ـ صدای‌طپش یاضربان‌قلب، صدای‌تك‌تك‌ساعت

tırnak ناخن ، چنگ ، چنگال ، چنگك
tırnakçı (عو) جیب‌بر
tırnaklamak پنگول یا پنجول کشیدن ، چنگ کشیدن یا زدن
tırnaksı شبیه ناخن ، ناخن‌وار
tırpan ۱ـ نوعی داس بزرگ که دارای دسته طویل است ۲ـ طرز زدن پشت‌پا به‌ساق طرف مقابل در فن کشتی‌گیری ۳ـ درو ، همه را از پادرآوردن، یغماوغارت کردن، ازپای درآوردن
tırpana نوعی ماهی درشت و دراز (Raja batis)
tırpancı دروگر باداس‌دسته‌بلند،داس‌دار
tırpanlamak ۱ـ درو کردن، باداس دسته بلندچیدن ۲ـ(مج) ازبین‌بردن چیزی ، نیست و نابود کردن
tırtık کنده ، پاره ، بریده ، رفته (کنار چیزی)
tırtıkçı (عو) جیب‌بر
tırtıklamak (عو) زدن ، دزدیدن جیب‌بری کردن
tırtıklı چیزی که کنار یا اطرافش پاره ، کنده،زده، بریده یا رفتگی‌داشته باشد
tırtıl ۱ـ کرم درخت ، کرم ، کرم صدپا ۲ـ گلدوزی‌زنجیری‌اطراف‌پارچه ۳ـ زنجیره یا بریده بریدگیهای دور پول فلزی ۴ـ نوار فلزی زنجیری دورچرخ تانك
tırtıllanmak حمله و هجوم‌آوردن حشرات مضر (کرم درختی) به درختها، کرم‌افتادن درخت
tırtıllı پول‌فلزی یا هرچیزی که اطرافش بریده بریدگیهائی بشکل زنجیر داشته‌باشد،زنجیره‌ای،زنجیره‌دار
tırtılsı درخت بید مجنون ، تبریزی یا گلهای آنها که بشکل زنجیره

tıpış tıpış تاتی‌تاتی کردن بچه
tıpkı عیناً ، مطابق
tıpkıbasım چاپ‌افست
tırabzan نرده‌پلکان ، دست‌انداز پله‌های چرخی
tıraş تراش، تراش‌یااصلاح‌موی سریاپدن
tıraş etmek ۱ـتراشیدن سروصورت و غیره ۲ـ(عو) پرچانگی کردن، پرحرفی وروده درازی کردن
tıraşçı پرحرف،روده‌دراز ، پرچانه
tıraşlı ۱ـ تراشیده شده ، اصلاح شده ۲ـ اصلاح‌نشده، صورت نتراشیده
tıraşsız ۱ـ بدون‌اصلاح، صورت‌تراشیده ۲ـ نتراشیده(سنگ‌یا تخته‌وغیره)
tırık tırak صدای «ترق‌تروق» (مثل صدای تخته نرد)
tırıl ۱ـ لخت، عور ۲ـ بی‌پول، مفلس
tırıs نوعی راه‌رفتن‌اسب، یورغه،یورتمه، طرزچپ وراست راه‌رفتن اسب که زیادتکان میدهد
tırkas کلون یاکلندآهنی یا تخته‌ای که پشت درب را با آن‌محکم میبندند
tırmalamak ۱ـ چنگ‌کشیدن ، پنگول کشیدن ، با ناخن چنگ زدن
tırmananlar پرندگان چنگ‌دار یا قلاب‌دار مانند طوطی ،دارکوب، مرغ حق که‌چنگ خودرا به‌درخت گیرداده بالا میروند
tırmanmak بالارفتن باکمك ناخن یا چنگال ، خزیدن به‌بالا بکوه یا درخت، بالارفتن
tırmık ۱ـ جای‌چنگ یا ناخن که در بدن‌یا صورت‌باقی میماند ۲ـ شن‌کش، چنگال شن‌کش
tırmıklamak ۱ـ شن‌کش سنگ و کلوخ با شن باغچه را جمع کردن و پاك کردن ۲ـ پنگول کشیدن، چنگ کشیدن

tilki ۱ـ روباه ۲ـ(مج)موذی، زرنگ، حیله‌گر

tilkikuyruğu ۱ـ گیاهی است که در طبابت بکارمیرود (Erigeron) ۲ـنوعی انگورخوشه بلند ۳ـ نوعی حرکت درفن کشتی گیری

tilkileşmek زرنگ شدن، موذی شدن، حیله‌گرشدن، روباه شدن

tilmiz=çömez (قد) تلمیذ ، شاگرد

timbal طبل یا نقاره ارکستر فرنگی

timsah تمساح ،نهنگ(Crocodilus)

timsal مثال ، شبیه ، نمونه، تمثال

timüs غده‌لنفاوی، طموس که بین‌استخوان سرسینه وحنجره موجود است در نوزادان فعالیت ندارد باپیشرفت سن بتدریج فعال میشود

tinka نوعی ماهی لذیذشبیه ماهی دورنا (Tinca_tinca)

tin روح ، معنا

tinsel روحانی، معنوی

tip تیپ، نوع، نمونه

tipi گردباد مخلوط با برف، طوفان برفی

tipik شبیه ، نمونه‌ای

tipilemek برف و طوفانی شدن هوا

tipografya=basımcılık صنعت چاپ

tirat حرف طولانی یك هنرپیشه که‌درصحنه تآتردریك وهله میگوید ، اطناب کلام

tiraj عدد چاپ مجله یا روزنامه

tiran حکومت‌مستبد، ظالم، فرمانروای‌ظالم

tirbuşon سربطری بازکن ، پیچ چوب پنبه کش‌سربطری

tire ۱ـ نخ پنبه‌ای ۲ـ علامت (ـ) که در نوشتن بکار میرود ، علامت «تیره»

tirendaz ۱ـ (مج) کارراه‌انداز، ماهر ، هنرمند ۲ـ (مج) شیك پوش ، خوش‌لباس

میباشد

tırtır نوعی حشره شبیه زنبور که‌کرمهای درختی مضر را میخورد (Ichneumon)

tıs سکوت ، سوت‌کور

tıslamak صدای «فف» که‌گربه‌یاغارازخود درمیاورد کردن

tıynet طینت، خوی ، سرشت ، خلقت

Ticanî ۱ـ طریقت تجانی ، نام‌طریقت و پیروان طریقتی است‌که در شمال افریقا تأسیس شده و در ترکیه بخصوص‌دراطراف‌آنکارا‌موجودند ۲ـ (مج) متعصب ، مرتجع

ticaret بازرگانی، تجارت

ticarethane تجارتخانه

ticarî بازرگانی ، تجارتی،تجاری

tifdurk نوعی فن چاپ‌که قالب صفحات آن مسی‌وبرای چاپ رنگی‌بکار میرود

tifo حصبه، مطبقه

tiftik ۱ـ پشم مخصوص بزآنکارا (انقره) ۲ـ بزآنکارا (آنقره) که دارای پشم مخصوص نرم ودرازی است

tiftiklenmek ریش‌ریش شدن، نخ‌نما شدن قالی و پارچه

tifüs تیفوس ، محرقه

tik رعشه تکان یا حرکات غیرارادی که‌در عضلات سروصورت‌یا دهان و چشم پیدامیشود

tike ۱ـگوشت تکه تکه شده، خرده نان ۲ـ لقمه ، تکه،پارچه

tiksindirici مشمئز کننده، چندش‌آورنده، متهوع

tiksinmek مشمئزشدن ، چندش شدن ، دل بهم‌خوردن ، نفرت‌کردن

tiksinti نفرت ، تنفر

tilâvet تلاوت ، خواندن‌کتاب ، قرائت قرآن یاآیات الهی دیگر

tirfil یونجه صحرائی
tirfillenmek پرز یانخهای شبیه حوله که ریخته شود، پرز رفتن یاخراب شدن
tirildemek=titremek لرزیدن
tiril tiril ۱- مثل بید لرزیدن ۲- پارچه تمیز یاظریف که مثل موج آب بچشم میخورد
tirit ترید، نان که در آبگوشت خرد میکنند، نوعی سوپ گوشت که نان سرخ کرده در آن میریزند
tiritleşmek بیرو یا تال شدن
tiriz ۱- تریز، پارچه باریکی که به پائین دامن یا پشت دامن لباس اضافه میشود ۲- تخته باریك کم پهنا
tiroit غده تیروئید
tirpit, tirpidin, tirptil نوعی کج بیل کوچك باغبانی
tirşe ۱- رنگ بین سبز و آبی ۲- پارشمن، نوعی کاغذ که درقدیم از پوست نازك درست میکردهاند
tiryak تریاك
tiryakî معتاد، عادت کرده
titan تیتان، جسمی است بسیط سیاه رنگ شبیه به سیلیس و قلع که درحرارت ۱۸۰۰ درجه ذوب میشود، وزن مخصوص آن ۴/۵ وعلامت شیمیائی آن (Ti) میباشد
titiz ۱- با دقت، حساس، دقیق ۲- وسواسی
titizlenmek حساسیت نشان دادن، زیاد دقیق شدن
titizlik دقت، حساسیت، دقیق بودن
titrek لرزان، لرزنده، لرزه‌دار
titremek ۱- لرزیدن، تکان خوردن ۲- ترسیدن زیاد
titreşim (فیز) لرزش، اهتزاز
titreşmek بخود لرزیدن
titretmek ۱- لرزاندن ۲- ترساندن

tiyatro تآتر، نمایش
tiyatrocu هنرپیشهٔ تآتر
tiyatroculuk هنرپیشگی تآتر
tiz صدا یا لحن نازك یا تیزوطولانی
toğrul نوعی عقاب یا باز وحشی
tohum ۱- تخم گیاه بذر، دانه ۲- تخم حیوان
tohumlamak القاح ماده نری با وسائل مصنوعی به حیوان ماده
tohumlanmak تخم درآوردن یا تخم گذاشتن گیاه
tohumlu ۱- تخم‌دار ۲- گیاهی که تخم آن کاشته میشود
tohumluk گیاه تخمی، گیاهی که برای گرفتن تخم آنرا باقی میگذارند
tok ۱- سیر (خلاف گرسنه) ۲- پارچهٔ سفت بافته شده
toka ۱- چنگك کمربند یا کفش، گل روی کفش ۲- دست دادن
toka etmek ۱- دست دادن ۲- (عو) پول در کف کسی گذاردن، پول دادن
tokaç تخماق جامه‌شوئی، تخماق جامه‌شوئی، تخماق چوبی که روی لباس وغیره میکوبند برای شستن و تمیز شدن آن
tokalaşmak بهم دست‌دادن
tokat سیلی، چك
tokatlamak سیلی زدن، چك زدن
tokatlanmak سیلی خوردن، چك خوردن
toklu بره یکساله
tokluk سیری، سیر بودن
tokmak ۱- تخماق، چکش بزرگ چوبی ۲- کوبه در، چکش در، توپی آهنی که روی درب نصب می کنند که با آن درب میزنند
tokmakçı (عو فاسق، مردی که رفیق نامشروع زنی باشد
toksin زهر یاسمی که ازمیکروبها حاصل میشود

tokurcun=dokurcun خرمن ، کپه ، تودهٔ علف یا محصول

tokurdamak غل‌غل کردن، صدائی که‌از جوشیدن و خارج شدن حباب هوا از توی آب‌شنیده میشود

tokuş (değış tokuş) عوض بدل(این کلمه تنها مورد استعمال ندارد)

tokuşmak شاخ‌بشاخ شدن، بهم افتادن، باهم تصادم کردن ، بهم‌خوردن

tokuşturmak ۱ـ شاخ‌بشاخ انداختن قوچ‌ها ۲ـ (مج) دو نفررا بجان‌هم انداختن ، دعوا انداختن ۳ـ دوچیزرا بهم‌کوبیدن

tolerans=hoşgörü ۱ـ تسامح ، مسامحه ، عدم تعصب ۲ـتفاوت درا ندازه(درمورد چیزهای دقیق)

tolga (tulga) نوعی کلاه فلزی که در قدیم در موقع جنگ بسر سر میگذاردند، کلاه‌خود قدیمی

tolüen هیدروکاربوری که در قطران زغال‌سنگ همراه‌بابنزین موجود است ،تلوئن

tomak ۱ـ توپ چوبی ، توپوز، گرز ، چماق ،کوپال ۲ـ نوعی چکمهٔ ضخیم وسنگین

tomar ۱ـ طومار (تومار) ۲ـ چوبی که سرآن فرچه‌داردوبرای پاک کردن داخل لولهٔ توپ بکارمیرود

tombak مخلوط مس و روی ، برنج

tombala بازی تومبالا یالوتو، نوعی بازی است که تکه‌های چوبی بشکل بشکه کوچك نمره‌دار از توی کیسه درآورده روی مقوای نمره‌دار میگذارند که هر کس زودتر نمره‌ها را پر کند برنده میشود

tombalak گرد مثل توپ، توپی

tombaz ۱ـ نوعی قایق که ته‌آن پهن و صاف‌است روی نهرها ورودخانه‌ها کارمیکند ۲ـ دوبه‌ای که روی آب ثابت می‌ماند و روی آنها پل یا جسر کار گذارده‌میشود

tombul چاقالو ، چاق وچله ، توپول موپول ،کوپول موپول

tomruk ۱ـ تنه درخت که‌ازآن‌تخته یا الوار بریده‌میشود ۲ـ غنچه گل که‌هنوزبازنشده ۳ـ کند ۴ـ (قد)حبس، زندان ۵ـ چوب‌یا سنگهای بزرگ که بشکل مکعب میباشند

tomurcuk غنچه کوچك، بن‌نهال‌یانبات

tomurcuklanmak بن‌زدن،غنچه کردن

ton ۱ـ تن، یك‌هزار کیلووزن ۲ـ آهنگ ، وزن صدا فرقهای بین صدای‌بم و زیر

tonaj ظرفیت وزن، مقدارظرفیت یك وسیله نقلیه برحسب‌تن

tonbalığı=orkinos نوعی‌ماهی‌بزرگ که ازگوشت‌آن‌کنسرو تن درست میشود

tonga تله،کمین

tongaya düşmek یا **basmak** (عو) به‌تله افتادن ،گیرافتادن

tonilato ظرفیت بارگیری کشتی ،مقدار تن ظرفیت کشتی

tonos طاق‌گنبد ، طاقی که بشکل گنبد ساخته شده‌باشد

tonton مامان ، مامانی ، به بچه‌ها یا بکسی که‌انسان‌خیلی خوشش‌بیاید گفته‌میشودبیشتربه‌بچه‌های کوچك دوست داشتنی گفته میشود ،کوپول موپول

top ۱ـهرچیزکرویشکل ۲ـتوپ‌بازی ۳ـ توپ جنگی ۴ـتوپی‌چرخ ۵ـ توپ پارچه ۶ـ جمعاً یکجا دوبهمرفته

topça مازالاق، فرفره‌چوبی دستی که

بشکل مخروطی میباشد به‌آن نخ پیچیده‌باضرب‌روی زمین‌انداخته میچرخانند

topak ۱- زوالهٔ‌خمیر ۲-یك‌تکه‌کروی ازچیزی ۳-برآمدگی‌پشت‌پای حیوانات‌که شبیه‌پاشنه است ۴- دربعضی از نواحی جنوب ترکیه به‌قدح یا بطری نیز گفته‌میشود

topal لنگ ، چلاق

topalak گیاهی ازفامیل عناب‌که از برگهای‌آن‌رنگ‌سبز بدست‌می‌آید (Rhamnus chlorophorus globosus)

topallamak لنگیدن

topallık لنگی، لنگ بودن

toparlak ۱-گردیاگلوله‌ای، کروی‌شکل، کروی ۲- (نظ)ارابه‌ای که‌در آن موادجنگی حمل میکنند

toparlamak جمع و جور کردن ، گرد آوردن ، مرتب کردن

toparlanmak ۱-جمع‌وجورشدن ۲- بعدازمریضی‌بخودآمدن وخود را جمع کردن ، قدری بهتر شدن ، بهبودی یافتن

topatan نوعی خربزه‌که رنگ زرد و خوش دارد

topaz یاقوت‌زرد،زبرجد هندی‌نوعی‌سنگ جواهی که از ترکیب سلیکات آلومونیوم وفلوئورین حاصل شده

topçeker ۱- کشتی کوچك جنگی که توپ حمل میکنند ۲- حیوانی که توپ حمل میکند

topçu ۱- توپچی ۲- به‌بچه‌ای که در کلاسش مانده بعنوان ریشخند و مسخره میگویند

topla چنگال سه‌شاخه دسته‌دار برای خرمن‌باد دادن، چنگال‌بادافشان

toplaç کلکتور، دینام

toplam جمع، مجموع

toplama جمع‌کردن ، جمع‌بندی

toplamak ۱- جمع بستن حساب ۲- جمع‌کردن چیزی ۳-جمع‌شدن (چرك) ۴-چیدن (گل) ۵- چیزی‌را جمع‌کردن جمع وجور کردن، جمع‌آوری کردن

toplanmak دورهم جمع شدن ، گرد آمدن، جلسه‌کردن، خودرا جمع وجور کردن، جمع‌شدن

toplantı جلسه،مجلس، ضیافت، جمع شدن اشخاص دورهم

toplardamar سیاهرگ ، ورید

toplaşmak جمع شدن، گردآمدن

toplatmak جمع‌کردن توسط دیگری، جمع‌آوری کردن

toplu ۱- دستجمعی ۲- چیزی که‌توپی دارد ۳- دورهم جمع‌شده ۴- جمع‌وجور،مرتب ۵- چاق

topluca ۱- باهمدیگر، دستجمعی ۲-کمی‌چاق

topluiğne سوزن‌ته‌گرد

topluluk اجتماع، جمعیت ، جماعت

toplum اجتماع ، انجمن ، مجمع، جامعه، مردم

toplumbilim علم‌الاجتماع،سوسیولوژی

toplumcu سوسیالیست

toplumculuk سوسیالیسم

toplumlaştırmak ملی‌کردن ، مال یا ملك شخصی را بتصرف ملت یا دولت درآوردن، اجتماع‌کردن

toplumsal اجتماعی، عمومی

topografya نقشه‌کشی یا نقشه‌برداری ازاماکن یا شهرها

toprak خاك، خشکی، زمین،اراضی، کشور

topraklamak با خاك پوشاندن

topraklandırmak صاحب‌زمین کردن ، به‌زمین یا اراضی‌رساندن،صاحب

ملك کردن

topraklı ۱– خاکی ، خاك‌دار ۲– صاحب زمین یا اراضی

topraksız بدون زمین، بدون اراضی یاملك

toptan بطورعمده ، یك‌جا ، همه‌باهم

toptancı تاجرعمده‌فروش، عمده‌فروشی

toptancılık عمده فروشی

topuk پاشنه‌پا، پاشنه کفش

topuklu پاشنه‌دار

topur پوست خارجی بلوط که‌خاردار است

topuz ۱– توپز، چماق بزرگ سر گرد ۲– موی جمع‌شده پشت‌سرخانمها

tor ۱– تور ۲– غریبه، بیگانه

torak توده هیزم که برای زغال کردن کودمیکنند

torman چاق وچله (پسربچه یا حیوان رموی وحشی)

torba ۱– توبره ۲– کیسه ۳– کیسه خصیه

torik ماهی پالاموت بزرگ (دوساله)

torlak ۱–جوان‌هرزه‌وبی‌دست‌وپا یاناشی ۲– حیوان رمو

torluk ناشی‌گری ، بی‌دست وپائی ، ناشی‌بودن

torna چرخ خراطی ، دستگاه یا چرخ تراش فلزات

tornacı تراش‌کار، خراط

tornacılık تراشکاری ، خراطی

tornado گردبادشدیدی که درسواحل افریقای غربی میوزد

tornavida آچارپیچ گوشتی

tornistan ۱– گردش وارونه پروانه کشتی موقع عقب زدن ۲– این روآن رو کردن ، برگرداندن پارچه لباس ، وارونه‌کردن

tornistan etmek ۱– عقب‌زدن کشتی، واروکار کردن‌پروانه کشتی ۲– برگرداندن رویه‌لباس ۳–عقب زدن، جا زدن، رجوع کردن

torpido کشتی اژدرانداز کوچك وسریع السیرجنگی

torpil ۱– بمب یا مین یا اژدرکه درزیر آب کارمیگذارند یا رها میکنند برای غرق کشتی‌های دشمن ۲– (مج) پارتی ، پشت یا حامی و متنفذقوی

torpilbalığı نوعی ماهی که بچه میزاید و باخارج کردن اشعه الکتریکی ازقسمت سر سایرماهیها را هلاك میکند،شبیه‌ماهی (ترپانا)میباشد (Raia torpedo)

torpillemek اژدر یا مین انداختن

tortop کاملاگرد یاکروی

tortu ۱– درد، لرد، رسوب، لای ۲– پست مانده ته‌مانده مال پست

tortul رسوبات سخت شده که بمرور زمان ازگل و لای ومواد ته‌نشین شده بوجود میآید مانند کالکرها یا سنگهای آهکی

torun نوه ، نواده

toryum فلزی است برنگ سرب‌دارای وزن اتمی ۲۳۲ وزن مخصوص ۱۲/۶ علامت شیمیائی(Th) در هوای‌آزاد فاسد نمیشود

tos کله زدن، شاخ زدن حیوانات

tosbağa=kaplumbağa لاکپشت ، سنگ‌پشت، کاسه‌پشت

toslamak کله‌زدن ، شاخ‌زدن، کشتی که از طرف سربجائی بخورد ، (عو) بی‌جهت‌پول‌دادن، تیغ‌خوردن

toslaşmak شاخ به‌شاخ شدن ، بهمدیگر کله زدن

tost تست، نانی که میان‌آن کره یا پنیریا کالباس گذاشته بین‌دوصفحه فلزی داغ میگذارند و برای خوردن برشته میکنند، نان تست کن

tostoparlak چاق وچله، چاق و گوشتالود کوتاه، کوپول مویول
tosun گوساله نراخته شده
tosuncuk بچه‌نوزادکه ازحد معمولی چاق‌تر باشد
tos vurmak شاخ زدن، کله زدن
totaliter افراطی،حکومت یافرمانروائی که همه اختیارات را تنهادردست خود نگاهداشته باشد ، مستبد
totem حیوان یاچیزدیگری که‌جماعات ابتدائی از قدیم تصور میکردند توسط آن بوجود آمده یا باکمك آن بزندگی و سعادت رسیده‌اند لذاآن‌راباشکون‌یا مقدس شمرده علامت مخصوص ملی خود قرار می‌دادند مانند ترکهای قدیم که معتقد بودند یك گرگ‌خاکستری رنگ (بزقورت) درآسیای‌وسطی بآنها راه نشان داده سبب نجات آنها گردیده است لذا عکس و مجسمه آن‌رامقدس‌و میمن شمرده آنرا علامت مخصوص ملی خود قرارداده‌اند
toy ۱ـآدم بی‌تجربه ناشی ۲ــ نام‌نوعی پرنده‌یامرغ‌شکاری‌است که‌دارای پاهای‌بلند و پرهای سرخ یا زرد است وگوشت‌خوراکی‌لذیذی‌دارد ۳ــ (قد) مهمانی، ضیافت
toydan نوعی‌مرغ‌سرخ رنگ‌شکاری‌بزرگ
toygar چکاوك، چکاوه (Alanda)
toyluk ناشی‌بودن، بی‌دست وپائی ، بی‌تجربگی
toynak سم حیوانات (مانند اسب‌والاغ)
toz گرد، پودر، گردوخاك،هرچیزی که مثل گرد نرم باشد
tozan ۱- ذره ، دانه‌های‌گرد ۲ــ جای پرگرد وخاك
tozarmak گرد شدن،نرم وبحالت گرد درآوردن
tozlanmak گرد و خاکی‌شدن، گردبلند شدن ، گرددارشدن
tozlaşma ۱ـ گرد شدن ، بحالت گرد درآوردن ۲-گردافشانی،تلقیح نبات وقتی‌که گرد نرروی عنصر ماده آن توسط باد یا حشرات می‌نشیند
tozlaşmak گرد شدن، بحالت‌گرد درآوردن، پودرشدن
tozlu گردی ، گردوخاکی
tozluk گتر،رو کفشی ، پارچه‌ای که در سابق روی غوزك یا بالای کفش می‌بستند
tozmak (gezmek tozmak) گردش‌و تفریح، تفرج
tozpembe صورتی کم‌رنگ،صورتی‌باز
tozsabun گرد صابون
tozşeker شکر
tozumak خاك پس‌دادن، گرد وخاك بلندشدن ازچیزی
tozutmak گردکردن، گرد وخاك بلند کردن، گرد وخاك درآوردن
töhmet تهمت، افتراء، آنچه کسی بآن متهم‌شود
töhmetli متهم، تهمت زده شده
tökezlemek سکندری رفتن، به‌چیزی گیر کردن وباکله پائین‌آمدن ، زمین خوردن
tömbeki تنباکو
töre رسم وعادت ، خو، اخلاق، دأب
tören جشن ، مراسم رسمی ،آئین مذهبی
töresel مربوط به‌رسم وعادت ودأب
törpü سوهان
törpülemek سائیدن با سوهان، سوهان‌کردن یا زدن
törpülü سوهان زده شده، سائیده شده باسوهان

tös ندائی که به‌حیوان زده میشود برای برگرداندن آن‌ها مثل «هوی»
töskürtmek حیوان راعقب‌عقب زدن
tövbe توبه
tövbekâr توبه کار، توبه کرده، تائب
tövbeli توبه کرده
töz اصل ، جوهر، اساس
trafik رانندگی ، عبورومرور ، آمدورفت بارومسافر، ایاب و ذهاب وسائط نقلیه
trahom تراخم، نوعی مرض‌چشم
trajedi فاجعه، نمایش حزن‌آور، نمایش مصیبت و بدبختی، تراژدی
trajik مربوط به‌تراژدی ، الیم، فجیع ، غمناك ،حزن‌آور
trakeliler تیره حیوانات مفصل‌دار (مانند ملخ‌وعنکبوت) که دارای آلت تنفس لوله‌ای یا خرخره‌ای هستند
trakit سنگهای آتشفشانی ازجنس فلدسپات
traktör تراکتور
trakunya نوعی ماهی‌ازجنس لورك که گوشت لذیذی دارد بالهای آن خارداروسمی میباشد
trampa عوض بدل، مبادله
trampa etmek مبادله‌کردن، تعویض کردن
trampet طبل کوچك که با دوچوب می نوازند
tramplen درمحل‌های شنایاحوض‌آب تخته‌ای که وسط آن و یکطرفش ثابت طرف دیگرش مرتجع است روی آن ایستاده‌بالنگردادن‌توی آب می‌پرند
tramvay تراموای
trança نوعی ماهی که پولك‌های آن تیره‌رنگ وگوشت‌سفید و لذیذی دارد

transfer انتقال، نقل وانتقال
transformatör ترانسفورماتور
transistor ترانزیستور
transit ترانزیت
transkripsiyon طرزنوشتن کلمات و حروف و حرکات بوسیله علائم و اشارات‌مخصوصه‌برای‌اینکه‌آسان وصحیح خوانده شود
trapez تراپز، آلت ورزش‌یاتابی که‌انتهای دوطناب‌آن به چوب‌گردی متصل باشد
travers تراورس، تخته‌هائی که زیرریل آهن میگذارند
tremolit سلیکات‌طبیعی که درآن ماکنزی کلسیم وآهن و آلومونیوم موجود میباشد
tren قطار، ترن
trençkot پالتوبارانی
tribün سکوهائی که دراستادیوم‌وجاهای روباز میباشد برای نشستن تماشاچیان مسابقات اسب‌دوانی ، فوتبال وغیره
trigonometri مثلثات
triko پارچه‌پشمی‌بافته شده، لباس‌بافتنی
trikosefal نوعی کرم روده
trikotaj کاربافندگی
trikotajcı کسی که‌به‌کارهای کشباف یا بافندگی مشغول است
trilyon یکهزارمیلیارد، ترلیون
trişin تریشین، کرم تریشین که درگوشت نه‌پخته خام خوك یافت میشود
tritium تریتیوم ، هیدرژن سه‌تاکه علامت‌آن (T)میباشد
triton هسته اتمی که ازدونوترون ویك پرتون بدست میاید
triyo (مو)مجموع‌سه شخص، قطعه‌موسیقی سه‌قسمتی، سه‌تائی
troleybüs اتوبوسی که بوسیله قوه برق

حرکت میکند جریان الکتریك ازسیم برق هوائی بشاخکهای نصب شده بالای اتوبوس وارد میشود، تریلی‌بوس

trombon نوعی‌شیپور برنجی‌مرکب از دولوله‌خمیده که با نفس‌زده‌میشود

trompet ترمپت، نوعی شیپورپرده‌ای‌که درارکستر جامیگیرد

tropika مدارجغرافیائی بفاصله ۲۳ درجه و۲۷دقیقه‌شمال‌یاجنوب خط‌استوا

tropikal نواحی گرمسیر، منطقه‌حاره

tropizm نمو یا ترقی‌عضوی‌درجهت‌معینی درتحت نفوذ اثرخارجی ازقبیل نور وحرارت

troposfer اولین‌طبقه هوای جو که بقطر ۱۱ کیلومتر دور کره زمین را احاطه میکند

trotuvar=kaldırım پیاده‌رو

tröst تراست، همدستی‌با شرکت چندین کمپانی بزرگ که برای انحصار اجناس‌که قیمت آن را در کنترل خود داشته‌باشندتشکیل میشود

truakar کت بلند زنانه

trup دسته یاگروپ بازیگنان‌تآترسیار

tu=tuh تف، تفو!

Tuba طوبی ، نام‌درختی‌که معتقدند در جنت میباشد که ریشه‌آن در بالا وشاخها بطرف پائین درازمیشود

tufan طوفان‌نوح، کولاك،باران‌وبادشدید

tufeylî=asalak طفیلی ، پارازیت

tugay (نظ) تیپ

tuğ تاجی‌که از پر مرغ یا موی دم اسب درست‌میکردند ودرزمان عثمانی قدیم ازطرف سلطان به تیمسارها میدادندوآنها راتیمساریك تاجی یادوتاجی یاسه‌تاجی میخواندند، دسته‌ای از موی اسب که بالای کلاه نصب میکردند(توغ)

tuğamiral (نظ) دریادار(سرتیپ در قوای بحری)

tuğbay (نظ) سرهنگ (سرهنگ‌ارشد که فرمانده‌تیپ‌باشد)

tuğgeneral (نظ) سرتیپ

tuğla آجر

tuğlacı آجرپز،آجرفروش

tuğra طغرا ، چند خط میخی تودرتو که اسم‌شخص در ضمن آن گنجانیده شود بیشتردر روی مسکوکات یا مهراسم‌نقش‌میکنند

tuğrakeş درزمان‌عثمانی‌قدیم کسی که بالای کاغذها مکتوبات طغرامیگذاشت

tuğyan ۱ـ طغیان ، بالاآمدن‌آب دریا یا رودخـانه ۲ـ تجـاوز ، گردنکشی ،گستاخی

tuh تف، تفو

tuhaf ۱ـ عجیب، غریب ۲ـ مضحك، فکاهی ، خنده‌دار ۳ـ بی‌معنی، بی‌مناسبت

tuhafiye خرازی

tuhafiyeci خرازی‌فروش

tuhafiyecilik خرازی فروشی

tuhaflaşmak عجیب وغریب‌شدن،عوض شدن

tuhaflık عجیب بودن

tul ۱ـ طول ، درازی ۲ـ طول جغرافیائی، نصف‌النهار

tulânî طولانی

tulu طلوع

tuluat بازی‌نمایشگرتآترکه موضوعی را بدون استفاده ازاثر تآترحفظ نمیکند فقط روی‌قریحه شخصی و تخیل فی‌البدیهه درصحنه صحبت وبازی‌میکند

tuluatçı بازیگرصحنه‌که بطرز بالابازی میکند

tuluk خیك (پنیریاکره)

tulum ۱ـ خیك ۲ـ خیکی که با باد پر کرده نی که بان‌وصل است آواز مینوازد ۳ـ قوطی حلبی که در آن خمیر دندان‌یا کرم پرمیکنند ۴ـ شلوار کارگری یا شلوار بچه گانه که بجای کمربند سرشانه بند‌دارد نه چپ وراست میشود و دگمه میکنند

tulumba تلمبه دستی‌آب ،تلمبه‌امشی یا تلمبه‌لاستیك بادکنی

tulumbacı ۱ـ(قد) مامورین‌آتش نشانی قدیم که با تلمبه آتش را خاموش میکردند ۲ـآدم هرزه ، داش

tulumba tatlısı بامیه (شیرینی)

tulumcuk شیاریا راه‌پیچدار گوش‌داخلی

tulumlular دسته حیوانات دریائی که بدنشان از یك پوشش ضخیم کیسه مانند پوشیده‌شده

tumağı = nez'e زکام

tuman زیرشلواری گشاد و کوتاه

tumba ۱ـ وارونه کردن ۲ـ (زبان بچه)خودرادررختخواب انداختن

tumbadız قدکوتاه رجاقالو

tumşuk کج‌نوك ،نوك خمیده بعضی از پرندگان

tumturak آب و تاب در لفظ ، کلمات رنگین ومشعشع ویا پرطمطراق

tumturaklı الفاظ و کلمات مشعشع‌یا پرطمطراق

tunç برنز، فلز زرددرنگ.آلیاژمس وروی وقلع که شبیه برنج است

tunçlaşmak رنگ برنزپیدا کردن

tundra صحاری لم‌یزرع نواحی قطب‌شمال که‌درشمال‌آسیاواروپاواقع اس- زمین‌های توندرا

tur دور، گشت، چرخ، گردش

tura ۱ـغرا یا طغری ۲ـ بسته نخ پنبه‌ای که بشکل ریسمان پیچیده ودسته کرده باشند

turaç دراج ، پرنده‌ای‌است شبیه کبك

turancı طرفداراتحاد تورانی‌ها (نژاد توریا توران)

turba موادگیاهی‌پوسیده که‌تااندازه‌زغال شده‌باشد، زغال سنگ نارس

turfa ۱ـ غذائی که برای یهودیها حرام است ۲ـ عجیب ، شگفت‌آور ، طرفه

turfalamak بی‌قرب و منزلت شدن

turfanda ۱ـ نوبر ۲ـ میوه یاسبزی خارج ازفصل

turfandacı کسی که سبزه و میوه نوبر میفروشد یا نوبررا دوست‌داردیا میوجات را در محل خصوصی میرویانند یاتدارك میکند و نوبر بازارمیاورد

turfandalık مزرعه‌ای که خارج ازفصل است یابرای میوجات نوبرآماده میشود

turgay = toygar چکاوك

turgor آب کشیدن وآماس وتورم سلول یاحجره

turist توریست، سیاح ،جهانگرد

turistik توریستی، جهانگردی ،مربوط به‌توریسم

turizm سیاحت، جهانگردی ،توریسم

turna درنا، ازپرندگان وحشی حلال‌گوشت دارای پاهای بلند و دم کوتاه بیشتر در کنار آبها مینشیند و گوشت لذیذی دارد ، از پرندگان‌کوچ کننده میباشد و نوك‌آن‌تیزوکوتاه و قوی میباشد

turnaayağı = düğünçiçeği نوعی گیاه (Ranunculus)

turnabalığı نوعی‌ماهی درازکه تا یك مترو وزن۲۵ کیلو میرسدگوشت آن‌لذیذاست درآبشیرین‌زندگی

tursu kurmak ترشی گذاشتن یاچیزهای شور درست کردن
turşuluk سبزیجات یامیوجات مناسب برای ترشی یا شور کردن
turuncu نارنجی، ترنجی(رنگ)
turunç نارنج
tuş ۱- طرز رنگ‌زدن تابلوی نقاشی ۲- جای انگشتی پیانو یا ماشین تحریر و ماشین حساب و غیره ۳- بزمین آمدن پشت کشتی گیر ۴- در شمشیر بازی اصابت یا تماس نوك شمشیر به بدن طرف
tutaç انبرك لابراتوار
tutak ۱- گیره، دسته ظروف وآلات ۲- پارچه ظرف گیر دو قطعه پارچه‌ای که بطرفین بندی وصل است برای گرفتن دسته داغ دیگ وظروف، گیره ۳- گیره انبر
tutam یك مشت از هرچیزی
tutamak ۱- دسته، گیره ۲- (مج) دلیل، برهان، دست‌آویز
tutanak صورتمجلس، صورت جلسه
tutar مبلغ، جمع مبلغ، مقدار پول
tutarak مرض صرع
tutarlı متناسب، مرتب، منظم، جمع‌وجور
tutarlık حالت مرتب وجمع‌وجور ومنظم
tutarsiz بی‌ترتیب، بی‌نظم، متناقض
tutarsızlık بی‌نظمی، بی‌ترتیبی، حالت تناقض
tutkal سریشم نجاری
tutkallamak باسریشم چسباندن
tutkallı سریشمی، با سریشم چسبانده شده
tutku حرص، طمع، رغبت، میل سرشار
tutkun دل‌بسته، پای‌بند، مفتون
tutkunluk مفتونیت ، مجذوبیت
tutma ۱- گرفتگی،عمل گرفتن ۲- شاگرد، وردست ۳- بازداشت ۴- دل بهم خوردن (دراثر سوارشدن

میکند ماهیهای ریز را دریده میخورد
turnacı (قد) صنفی ازسرباز درتشکیلات ینی‌چری
turnagagası گیاهی است که تخمهای آن شبیه نوك درنا میباشد نوعی گل شمعدانی عطر (Geranium robertıanum)
turnageçidi کولاك وطوفانی که درموسمی ازبهار پیدا میشود
turnagözü رنگ زرد باز براق
turnakırı خاکستری نزدیك به سرخی
turne گشت ، گردش ، دور (برای تفتیش یا نمایش تآتر)
turnike آلت چرخی‌عمودی زمینی جهت کنترل بلیط که درگیشه‌های اسکله کشتی یا ایستگاه راه‌آهن کار گذارده شده وقتی مسافر بلیطرا نشان میدهد چرخ نیمدور باز میشود ویك مسافر رد میکند
turnusol تورنوسل، اسم گیاههای مختلفی که گل آنها بطرف آفتاب میگردد و مایعی که از آنها بدست میاید درشیمی برای‌تعیین مواد اسید و باز بکار میرود بطوریکه وقتی کاغذآغشته به مایع تورنوسل در اسید فرو برود رنگ آن قرمز و اگر در باز داخل شود رنگ آن آبی می‌شود
turnuva مسابقه‌هائی که بین چند تیم صورت میگیرد
turp ترب، تربچه
turşu ترشی، خیارشوریا سبزیجات دیگرکه در آب شور میگذارند که شور بشود یا در سرکه گذارده ترشی درست میکنند
turşucu فروشنده یا سازنده انواع ترشیجات یا سبزیجات شور

tutturmalık هرچه که دوچیز را بهم گیر بدهد یا وصل کند یا بچسباند (مثل دگمه فشاری یا قزنقفلی یا گیره کاغذ)
tutu رهن ، گروئی
tutucu محافظه کار، متعصب ، کهنه‌پرست ، کسی که طرفدار عادت قدیم باشد (برخلاف متجدد)
tutuk کم حرف وخجول، محجوب، کسی که نتواند درست حرف خودرا بیان کند
tutuklamak بازداشت کردن ، حبس ، توقیف یا زندانی کردن
tutuklu بازداشت شده،محبوس، توقیف‌شده
tutukluk ۱ـ کم‌روئی ، محجوبیت ، گیرو لکنت داشتن یا حرف، خود را درست بیان نکردن ۲ـ گیر ، گرفتگی
tutukluluk حالت بازداشت ، توقیف ، حبس، دستاق
tutulma گرفتگی، عمل گرفتن
tutulmak ۱ـ گرفته شدن،گیر کردن ۲ـ لکنت زبان پیدا کردن ۳ـ عاشق شدن ، دلبسته شدن ۴ـ دلتنگ شدن ،گرفته شدن
tutulu مال رهنی، رهن شده
tutum ۱ـ حالت، وضعیت ، روش ۲ـ صرفه جوئی
tutumlu مقتصد، صرفه‌جو ،کنس، خسیس
tutumsuz ول‌خرج ، خراج ، مسرف
tutunmak ۱ـ چیزی روی صورت یا بدن خود گرفتن یا نگاهداشتن(مانند تیغ‌ریش‌تراشی) ۲ـ دست خود را به چیزی گرفتن یا نگاهداشتن یا گیر دادن ۳ ـ گرفتن کار یا بازار،رغبت دیدن، قرب ومنزلت پیدا کردن ،کار و بار گرفتن و خوب شدن

درطیاره یاکشتی یا ماشین)
tutmaç نوعی غذا که ازخمیرهای‌بریده‌شده بشکل چهارگوش با ماست درست میشود ،آش لخشك ،آش‌خمیر
tutmak ۱ـ گرفتن ، بدست گرفتن، اخذ کردن ، جا گرفتن ۲ـ نـگاهـداشتن ، حفظ کـردن ، نگهداری کردن ۳ ـ توقیف کردن، بازداشت کردن ۴ـ بالغ شدن ۵ ـ طرفداری کـردن ، پشتیبانی کردن ۶ـ بازار پیدا کردن ، گرفتن کار یا حرف، کسی یعنی‌قرب پیدا کردن ۷ـ مطابق آمدن ، جور آمدن ۸ـ استخدام کردن ، کرایه‌کردن یا گرفتن (خانه، ماشین) ۹ـ در حباله خود نگاه داشتن ۱۰ـ گرفتن (کشتی یاهواپیما یا سایر وسائط نقلیه) ، دل بهم خوردن ۱۱ ـ مبتلا شدن ، مرض‌گرفتن ۱۲ـ رسیدن بجائی، واصل شدن ۱۳ـ بالغ شدن (قیمت) ۱۴ـ فرض‌کردن، چنین درنظر گرفتن ۱۵ـ بسنگ‌یا به‌توپ‌گرفتن‌بستن محلی ۱۶ ـ گرفتن یا روئیدن نهال و پیوند و امثال آن
tutsak اسیر (دستاق)
tutsaklık اسیری، اسارت
tutturmak ۱ـ گرفتن بوسیله دیگری، بدست‌گرفتن ۲ـ اصرار کردن درچیزی ۳ـ گیردادن ، وصل کـردن ، چسباندن ۴ـ جور آوردن ، مطابق درآوردن ، اصابت کردن
tutturabildiğine (اصطلاح) تاجائی‌که تیغش ببرد (یعنی بهرقیمتی که بتواند بفروشد ، تا چه مشتری پیدا کند)

tutuşmak ۱- بهم گیر کردن، درافتادن، بهم افتادن ، بجان هم افتادن ۲- آتش گرفتن ، شعله‌ور شدن آتش

tutuşturmak ۱- بهم گیر دادن ، وصل کردن ۲- بجان هم انداختن باهم بدعوا انداختن ۳- توی دست کسی گذاشتن ، وادار بـه گرفتن کردن ، قبولاندن ۴- روشن کردن ، آتش گیراندن ، شعله‌ور کردن

tutya=çinko روی، توتیا، اکسیدروزنك یا اکسید روی

tuval مشمع یا پارچه مخصوصی که روی‌آن نقاشی رنگ و روغن میکنند ، نقاشی رنگ و روغن روی پارچه

tuvalet ۱- توالت، بزك، خود راآرایش و حاضر کردن ۲- میز و آئینه توالت ۳- لباسهای قیمتی شب که زنها درمجالس رسمی‌میپوشند ۴- مستراح

tuz نمك

tuzak ۱- تله، دام ۲- گرفتاری ، بند ، گیر

tuzcul نباتاتی که در نمکزار میرویند

tuzla معدن نمك دریائی، کان نمك

tuzlak نمکزار، اراضی شوریا نمك‌دار

tuzlama ۱- نمك‌گذاردن یا شور کردن گوشت ماهی وغیره ۲- نوعی خوراك شکمبه، سیرابی

tuzlamak ۱- نمك زدن ۲- توی نمك‌گذاردن، شور کردن یا نمك گذاردن‌گوشت ، ماهی ، خیار و سبزیجات

tuzlanmak نمك زده شدن، نمك ریخته شدن، شور کرده شدن، توی نمك گذارده شدن

tuzlu ۱- نمك‌دار، بانمك، نمك‌زده، شور ۲- گران (یعنی خیلی گران بی تناسب)

tuzlubalgam نوعی سودا ، مرض پوست

tuzluk ۱- نمکدان ، جای نمك ۲- گودی بالای چشم‌اسب ۳- گودی روی شانه که پشت استخوان شانه است

tuzruhu اسیدکلریدریك ، جوهر نمك که برای لحیم‌کاری یا لکه‌گیری و سفیدکاری استعمال میشود

tuzsuz ۱- بی‌نمك ، کم‌نمك ۲- آدم لوس بی‌نمك

tüberküloz مرض سل

tüccar تاجر

tüccarlık تجارت، دادوستد

tüf ماده طبقات‌الارضی خلل فرج‌دار

tüfek تفنگ

tüfekçi ۱- تفنگ‌سازیا تفنگ فروش ۲- (قد) تفنگدار ، محافظ قصر

tüfeklik ۱- جای تفنگی درسربازخانه ۲- غلاف تفنگ

tüh! تف!

tükenmek تمام‌شدن، از بین‌رفتن ، خالی شدن، مستهلك شدن

tükenmez ۱- تمام‌نشدنی ۲- نوعی شربت ۳- خودکار(قلم)

tükenmez kalem قلم خودکار

tüketici (تج)مصرف کننده،استهلاك کننده

tüketim (تج)استهلاك

tüketmek ۱- تمام‌کردن ۲- (تج) استهلاك کردن ، مستهلك کردن

tükürmek تف کردن

tükürük تف،آب دهان ، بزاق

tükürük bezi غده‌بزاقی

tükürük hokkası تف دان‌مریض

tükürüklemek تف‌مالی کردن

tükürükotu نوعی نبات ازجنس‌زنبق دارای گلهای سفید و زرد کوچك

(Ornit hogalum)
tül تور
tülbent پارچه نازك لطيف از جنس تنزیب یا تنظیف، نوعی پارچه نازك
tülyum تولیوم، فلزی است که علامت آن (Tu) و دارای عدد اتمی ۶۹ و وزن آتمی ۱۶۹/۴ میباشد
tüm تمام ، کامل ، تمام کمال ، کاملا ، یك پارچه، تماما
tümamiral دریابان
tümbek تنبك
tümce (دس) جمله
tümdengelim (منط) استنتاج، بی بردن از کل به جزء یا از علت به معلول
tümel (منط) کلی
tümen ۱- توده بزرگ ۲- (نظ) لشکر (ده هزار)
tümevarım (منط) استقراء
tümgeneral سرلشکر
tümleç ۱- متمم، تمام کننده، کامل کننده ۲- (دس) مفعول
tümlemek تمام کردن ، کامل کردن
tümlenmek تمام شدن، کامل شدن
tümör=ur غده ، غده سرطانی
tümsayı عدد تمام، تمام عده یك جلسه یا یك کمیسیون
tümsek بالاآمدگی ، تپه کوچك ، کوپه، بلندی ، جا یا زمین برجسته یا بالاآمده
tümsekli بالاآمده، برجسته، محدب
tümür کرك یا پرز داخل روده
tün (قد) شب
tünaydın سلام شب، شب بخیر
tünek چوب زیرپائی پرندگان که درقفس میگذارند
tünel تونل
tünel geçmek (عو) فکروحواس کسی جای دیگر بودن
tünemek نشستن یا خوابیدن پرندگان روی شاخه درخت یا روی چوب زیرپائی درتوی قفس
tünmek شب شدن، تاریك شدن
tüp لوله شیشه‌ای که یکطرفش بسته میباشد و در لابراتوارها بکار میبرند، توب
tür ۱- جنس، نوع، تیره ، دسته ۲- طور، جور
türbe آرامگاه، تربت، مزار، مقبره
türbedar متولی یاخادم تربت یا آرامگاه
türbeeriği نوعی آلوچه شیرین
türbin توربین، نوعی ماشین مولد رق که پره‌های آن بقوه آب یا مایعات دیگر یا بخار بحرکت میاید و دستگاه مولد برق را بکارمی اندازد
türdeş هم نوع ، هم جنس
türe قانون ، رسم وعادت
türeç بدعت
türedi نوکیسه، تازه به‌دوران یابدولت رسیده، کسی که لایق مقامش نباشد ، ندیده
türel حقوقی
türemek تولید شدن، ظاهر شدن، بوجود آمدن،زیاد شدن
türetici بوجودآورنده ، ظاهر کننده، اختراع کننده
türetmek تولید کردن، بوجود آوردن، ظاهرساختن
türev مشتق
Türk ترك، تورك ، قوم ترك
Türkçe ترکی ، بزبان ترکی
türkçeleştirmek ترکی کردن، کلمات ترکی اصل را بجای کلمات خارجی گذاشتن
türkçü ترك پرست، کسی که طرفدار ارتقاء واتحادملیت قوم ترك باشد
türkiyat=türkoloji ترك شناسی

türkleşmek ترك شدن ، تركی‌شدن
türklük ترك بودن، ملت یا قوم ترك
türkmen تركمن ، تركمان
türkolog عالم زبان‌وادبیات ترك
türkoloji ترك شناسی
türkü سرود و آوازمحلی تركی،موسیقی
تركی
türlü ۱ــ انواع اقسام ، متنوع ، انواع
۲ــ نوعی‌خوراك مانند طاس‌كباب
كه ازهمه نوع سبزیجات از قبیل
كدو، بادمجان ، گوجه فرنگی ،
بامیه‌وغیره مخلوط نموده‌با گوشت
آب‌پزمیكنند
türüm تكون، بوجودآمدن ، خلقت
türüzotu نوعی‌پیچك ، ویشه‌كه‌دارای
گلهای زرد وقرمزمعطرمیباشد
tütmek ۱ـدودكردن ۲ـدودپس‌زدن،
دود ازلوله بخاری یا لوله اجاق
بالانرفتن ، نكشیدن دود
tütsü بخوریاچیزی‌كه برای‌بخوردادن
بكارمیرود
tütsülemek بخوردادن
tüttürmek پوك زدن ، دود را به‌تو
كشیدن، دود زدن به‌سیگار، دود
كردن‌سیگاریااجاق
tütün توتون

tütünbalığı ماهی‌دودی
tütüncü توتونكار، توتونچی، توتون‌فروش
tütüncülük توتونكاری، تجارت‌یافروشنده
توتون
tütünlük نوعی‌گوشت‌فشرده (پاسترما)
كه‌از گوشت‌پشت‌گاودرست‌میكنند
كه بهترین‌جنس پاسترما محسوب
میشود
tüvana توانا، تندرست ، سالم
tüveyç حلقه‌گلبرگ ، تاج وسط گل
tüy مو، پشم، پر، موی
tüydürmek (عو)زدن، دزدیدن،
سنبل كردن ، دربردن
tüylenmek ۱ـپردرآوردن،مودرآوردن،
پشم درآوردن ۲ـ (مج) پولدار
شدن، كلفت شدن
tüylü پردار، پشمدار، مودار ، پشمی
tüymek (عو)سنبل كردن،فراردادن،زدن
tüysüz بی‌مو ، بی‌پشم ، بی‌پر ،جوانی‌كه
هنوز مو برصورتش نروئیده
بی‌ریش
tüze ۱ـعدالت ۲ـ عدلیه(غیرمستعمل)
tüzel حقوقی، عدلیه‌ای
tüzelkişi شخصیت حقوقی
tüzük نظامنامه،آئین نامه

U

U, u او، بیست‌وپنجمین حرف الفبای ترکی
ubudiyet عبودیت، بندگی
uca استخوان منتهی‌الیه ستون فقرات، استخوان‌عجز، عظم‌عجز
ucube اعجوبه، چیزعجیب وغریب
ucun ucun کناره، لبه، ته یا انتهای چیزی، ته‌به‌ته تقریباً چسبیده
ucuz ارزان
ucuzcu ۱- ارزان فروش ۲- کسی‌که پی‌چیزارزان‌میگردد، ارزان‌خر
ucuzlamak ارزان شدن، فراوان شدن
ucuzlatmak ارزان‌کردن
ucuzluk ارزانی
uç ۱- نوك، نك، سر ۲- سرقلم ۳- کنار ۴- ته، انتها ۵- (قد) سرحد، مرز
uçak هواپیما، طیاره
uçaksavar (نظ) توپ ضد هواپیما
uçar پرنده، پروازکننده
uçarı ۱- مفرط، خیلی زیاد (درمورد چیزهای نامطلوب استعمال‌میشود) ۲- عیاش، ولخرج، بیمار
uçarıkefal نوعی ماهی شبیه کفال (Exocoltus)
uçkun جرقه‌آتش، شراره
uçkur بندتنبان
uçlanmak (عو) پس‌دادن، به‌خاك‌ریختن، پرداختن، دادن
uçlu نك‌دار، سرقلم‌دار
uçmak ۱- پریدن، پروازکردن ۲- تبخر، تبخیر ۳- (مج) ازبین رفتن، گم‌شدن ۴- پرتاب‌شدن، واژگون شدن ۵- جنت، بهشت
uçsuz بی‌منتها، بی‌نهایت
uçsuz bucaksız لایتناهی، نامتناهی، چیزی‌که نه‌سرونه ته‌دارد
uçtu-uçtu نوعی بازی است که باگفتن کلمهٔ (پرید پرید) نسبت به چیزی که قابل پریدن نباشد اشتباه حاصل‌میشود
uçucu پروازکننده، پرنده، متصاعدشونده ازقبیل بخاریاگاز
uçuk ۱- رنگ پریده ۲- تب خال
uçuklamak تب خال‌زدن
uçurmak ۱- پراندن ۲- بادبادك هواکردن، هواکردن ۳- پرتاب کردن، انداختن، واژگون‌کردن، دردره‌افتادن
uçurtma بادبادك کاغذی، بادبادك
uçurtmak پرانیدن، پرواز دادن،

هوا کردن بوسیله دیگری

uçurum ۱ـ پرتگاه، دره ۲ـ (مج) حالت‌سقوط بدبختی

uçuş پرواز

uçuşmak پروازدسته جمعی، باهم‌پرواز آمدن‌یا پریدن

udî عودزن ، نوازنده عود

uf اوف، اف

ufacık ۱ـ کوچولو ۲ـ کمی،مقدار کم، مختصری،قدری

ufak ۱ـ کوچك ۲ـ کم، مختصر

ufakça قدری کوچك ، نسبتاً کوچك

ufaklı چیزی که تکه‌ها یا دانه‌های کوچك یا ریزدارد

ufaklık ۱ـ کوچکی ۲ـ پول خرد ۳ـ شپش

ufak para پول خرد

ufalamak خرد کردن ، ریز کردن

ufalanmak خرد شدن، ریزشدن

ufalmak کوچك‌شدن.ریزشدن(ازلحاظ جثه)

ufaltmak ریز کردن ، خرد کردن ، کوچك کردن

ufarak نسبتاً کوچك، قدری کوچك

ufkî=yatay افقی

uflamak اوف، اف گفتن

ufuk افق

ufunet عفونت، بوی‌بد، چرك یاجراحت

ufunetlenmek چرك کردن، جراحت جمع‌شدن، عفونی شدن

uğra آردی که زیرزواله خمیرمی‌پاشند که نچسبد

uğrak سرراه، در دسترس ، در رهگذر ، راهش‌درمسیرمناسب ومحل عبور ومرورقرارداشتن

uğramak سرزدن، پیش کسی رفتن، از پهلوی چیزی رد شدن ، بیرون پریدن ، مبتلاشدن، گرفتارشدن ،

اصابت کردن

uğraşı ۱ـ مشغولیت، سرگرمی، سربندی ۲ـ کار ، شغل ۳ـ مجادله ، مشاجره ، زد وخورد

uğraşmak ۱ـ مشغول شدن ۲ـ سربسر گذاشتن ۳ـ زندگی‌را گذراندن

uğraştırmak گرفتار کردن ، مشغول کردن، وقت تلف کردن

uğratmak نزد کسی یا جائی آوردن ، بیرون انداختن ، از محلی عبور دادن‌یا گذراندن

uğru (قد) دزد، سارق

uğrulamak (قد) دزدیدن ، سرقت کردن

uğruluk (قد)دزدی ، سرقت

uğrun دزدکی، پنهانی ،مخفیانه

uğuldamak صدای غرش، پیچیدن‌صدا درگوش،صدای توپ‌یا غرش‌چیزی در گوش‌بودن

uğultu صدای غرش، مثلاصدائی که‌دراثر فشارخون و غیره در گوش انسان تولیدمیشود

uğur ۱ـ اوغور، برکت، سعادت،میمنت، شگون ، یمن ۲ـ راه ، مقصد، منظور

uğurböceği کفشدوز،پینه‌دوز،کفشدوزك (نام‌حشره‌ای)

uğurlamak مشایعت‌کردن.سفربخیرگفتن

uğurlu باشگون ، با برکت ، بامیمنت ، خوش‌یمن

uğur ola سفربخیر ، بسلامت (بمسافر گفته میشود) ۲ـ بخیر باشد ، اوغور باشد (به راهگذر گفته میشود) یعنی کجا میروید؟

uğursamak باشگون وخوش‌یمن‌شمردن، خوشقدم‌دانستن

uğursuz بدیمن،بدشگون ،مشئوم

uğursuzluk بدشگونی ، بدیمنی ، بدبختی ، بی‌سعادتی ،شئامت

uhde عهده، کاری را قبول کردن ، قول دادن، مسئولیت قبول کردن ، تعهد ، وظیفه
uhrevî اخروی ، مربوط به آخرت یا عقبی
uhuvvet اخوت، برادری
ukalâ (مج) فضول ، کسی که خیال میکند خیلی چیز میداند و غافل است در صورتیکه نادان است و بیمورد در کاری مداخله میکند، تظاهر به عقل وهوش کردن
ukalâlık (مج) فضولی، نادانی
ukde (مج) عقده، درد دل ، غصه
uknum اقنوم، عنصر ، اصل
ukubet ۱ـ عقوبت ، عذاب ، شکنجه ، جزا ۲ـزشت،شلخته ، بی‌سلیقه
ulaç (دس) حرف ربط
Ulah نام قوم اصلی رومانی
ulak قاصد ، خبر برنده، چاپار، پیك
ulam زمره ، توده ، دسته ، جمع
ulama وصل ، ربط ،اتحاد ، اضافه
ulamak وصل کردن ، ربط کردن ، متحد کردن، اضافه کردن
ulan (عو) احمق ، پسره (درمورد تحقیر خطاب میشود)
ulaşım ارتباط، راه نقلیه وارتباط، رابطه
ulaşmak رسیدن ، واصل شدن
ulaştırma ارتباط، نقلیات ، مواصلات ، ارتباطات
ulaştırmak واصل کردن ، رساندن ، مربوط کردن
ulayıcı وصل کننده ، مربوط کننده ، متحد کننده
ulema علمای دین، آخوندها ،مجتهدین
ulemalık taslamak فضولی کردن ، تظاهر به علم کردن
ultimatom اولتیماتوم، اتمام حجت
ulu بزرگ ،عظیم ، کبیر
ulufe (قد) حقوق ینی‌چری‌ها
ulufeci (قد) صنفی از سواره نظام ینی‌چری‌ها
ululamak بزرگ شمردن، گرامی داشتن
ululuk بزرگی ، عظمت
ulum علوم، فنون
ulumak زوزه کشیدن
uluorta حرفهای گنده ، حرفهای بی‌سروته ، مزخرف
ulus ملت
ulusal ملی
ulusallaştırmak دولتی کردن یعنی مؤسسات اقتصادی خصوصی رادر اختیار ملت یا دولت گذاردن
uluslararası بین‌الملل، بین‌المللی
uluşmak زوزه کشیدن دستجمعی
ulvî علوی ، بالائی ، هرچیزمنسوب به بالا (ضدسفلی)
ulviyet علویت، بلندی، بزرگی
umacı=öcü لولو (بزبان‌بچه‌ها)
umde اساس،اصل، شرط کلی، محل‌اعتماد و اتکاء، تکیه‌گاه
umdurmak امیدوار کردن
umk عمق
ummak امیدداشتن ، انتظارداشتن ، توقع داشتن
umman اقیانوس ، بحرمحیط، دریای بزرگ
umran=bayındırlık عمران، آبادی
umulmak متوقع بودن ، امید رفتن ، انتظاررفتن
umulmamak انتظار نرفتن، امیدنکردن
umum عموم،همه، همگی
umumhane=genelev فاحشه خانه
umumî عمومی، همگانی
umumiyet عمومیت، کلیت، بطورعموم و کلی
umur امور، کارها
umursamak اهمیت‌دادن، مهم شمردن
umursamamak اهمیت ندادن،

اعتنا نکردن
umursamazlık بی اعتنائی، اهمیت ندادن
umut امید ، انتظار، توقع
umutlandırmak امیدوار کردن ، امید دادن
umutlanmak امیدوار شدن، امید داشتن، امید بستن
umutlu امیدوار
umutsuz ۱ــ امید، نومید ۲ــ مریض علاج ناپذیر که قطع امید میشود
umutsuzluk ناامیدی ، نومیدی
un آرد
undurmak اصلاح کردن ، درست کردن، خوشبخت کردن، شفادادن، مسعود کردن
•unlamak آردی کردن، به آرد آغشته کردن، به آرد آغشتن
unlanmak آردی شدن، به آرد آغشته شدن
unmak اصلاح شدن ، مسعود شدن ، خوشبخت شدن، فلاح یافتن، شفا یافتن
unsur عنصر، اصل ، جسم بسیط
unulmak سلامت یافتن، اصلاح شدن ، شفا یافتن ، خوشبخت شدن
unutkan فراموشکار، نسیانکار
unutkanlık فراموشی، نسیان، بی حواسی
unutma فراموشی، نسیان
unutmabeni نوعی نبات کوچك که دارای گل آبی میباشد (Myosotis palustris)
unutmak فراموش کردن ، از خاطر بیرون کردن
unutturmak ازیادبردن، ازخاطر بردن، سبب فراموشی شدن
unutulmak فراموش شدن ، از خاطر محوشدن
unvan عنوان ، رتبه، مقام ، شغل
upuygun کاملا موافق

upuzun کاملا دراز
ur غده ، برآمدگی اضافی درعضو بدن انسان یا حیوان یا نبات
urağan طوفان شدید، گردباد شدید
uran صنایع
Uranus اورانوس، هفتمین سیاره منظومه شمسی که درفاصله ۸۴ سال یکمرتبه دورخورشید میگردد
uranyum اورانیوم، فلزی دارای علامت (U) وزن آتمی آن ۲۳۸، وزن مخصوص آن ۱۸/۶ ، دارای رادیوآکتیویته که انرژی اتمی اولین مرتبه از خرد شدن این ماده کشف شد
urba لباس، پوشش، پوشاك
urban بدوی، عربهای بادیه نشین
urefa عرفا
urgan نخ کلفت یا ریسمان نازك که اشیاء و بارها را با آن می بندند
urmak=vurmak (قد) زدن
uruk قبیله، عائله
urup (قد) مقیاس طول ، یك هشتم آرشین
uryan عریان ، برهنه
us عقل، فراست، هوش ، تدبیر
usanç ستوه، تنگ آمدن
usanç getirmek بستوه آمدن ، تنگ آمدن
usanç vermek بستوه آوردن ، بجان آوردن ، به تنگ آوردن ، خسته کردن
usandırıcı خسته کننده ، کسل کننده ، بستوه آورنده، به تنگ آورنده
usandırmak به تنگ آوردن ، بستوه آوردن، بجان آوردن، خسته کردن
usanılmak بجان آورده شدن ، کسل کرده شدن ، بستوه آورده شدن
usanmak بستوه آمدن ،خسته شدن ، بتنگ آمدن ، حوصله سررفتن

usare عصاره ، شیره

usavurma بتراز وی عقل زدن، درعقل وفکر خودمحاکمه کردن، تشخیص دادن

uskumru نوعی ماهی کوچك بدون پولك (Scomber scombrus)

uskur پروانه کشتی

uskuru قسمت گود روی پیچ مهره یاتوی مهره

uslamlamak محاکمه کردن در ذهن و عقل، درخوداندیشیدن ، اندیشیدن

uslanmak آرام و ساکت شدن، باتربیت وباادب شدن ، عاقل شدن

uslu عاقل ، آرام،ساکت ، معقول

uslu durmak ساکت نشستن، اذیت نکردن، آرام وباادب نشستن

usluluk ادب، تربیت ،سکون،سکوت

ussal عقلی ، مربوط به عقل ، منطقی ، معقول

usta اوستا

ustabaşı سراوستا

ustalık استادی ، مهارت،زبرکی

ustunç ادوات جراحی ، کیف دستی مخصوص آلات جراحی

ustra تیغ سلمانی

ustura tutunmak جاهای محرم خود را باتیغ تراشیدن

usturlap اصطرلاب ، اسطرلاب ، آلتی بوده که درقدیم برای پیداکردن ارتفاع ستارگان بکارمیرفته

usturuplu حسابی ، منظم ، مرتب ، جمع وجور

usul راه ، رسم، طرز ، اصول

usûl اصول(یعنی پدر،مادرواجداد که درفقه درمقابل اولاد و احفاد که فروع نامیده میشوند قراردارند)

usulcacık بی سروصدا ، یواشکی ، محرمانه ،آهسته

usulsüz بی اصول ، بی قاعده ،نامربوط ، بی جا

usulsüzlük بی اصولی ، بی قاعدگی

usul usul یواش یواش ،آهسته ، آرام ، بی سروصدا

uşak ۱ـ خانه شاگرد، نوکر ۲ـ اولاد پسر (دربعضی مناطق گفته میشود)

uşakkapan نوعی عقاب که بچه شیرخوار را از زمین میرباید

uşaklık نوکری ، خانه شاگردی

uşkun نوعی گیاه از جنس راوندیاریوند (Rheum rhaponticum)

uşşak آهنگی درموسیقی ترك، آهنگ عشاق

ut ۱ـ عود ، یکی از آلات موسیقی ۲ـ شرم، حیا ، خجالت

utanç خجالت،خجلت، شرم،شرمساری

utandırmak خجالت دادن

utangaç=utangan خجول،محجوب، خجالتی

utanma خجلت ، شرم ، حیا

utanmak خجالت کشیدن،شرم کردن

utanmaz بی حیا ، بی شرم، بی قباحت ، بی آبرو

Utarit عطارد ، تیر ،کوچکترین و نزدیکترین ستاره است به خورشید که در ۸۸ روز یك دفعه به دور خورشیدمیگردد

utçu عود زن

utku ظفر ، فتح ، غلبه

utmak=yenmek بردن شرط در بازی، غالب شدن در بازی

utulmak=yenilmek باختن دربازی یا شرطبندی

uvertür قطعه موسیقی که ارکستر قبل از بازشدن پرده اوپرا مینوازد

uyak قافیه

uyandırmak عمل بیدار کردن

uyandırmak بیدار کردن ، روشن کردن چراغ یالامپ

uyanık ۱ـ بیدار ۲ـ هشیار، زرنگ، باعقل
uyanmak ۱ـ بیدارشدن ۲ـ هشیار شدن،عاقل‌شدن ۳ـ جان‌گرفتن در مورد گیاه و گلها ۴ـ برانگیخته شدن احساسات
uyar موافق، مطابق
uyarıcı بیدارکننده، هشیارکننده
uyarılmak بیدارکرده‌شدن،هشیارکرده شدن، ایقاظ کرده شدن
uyarım ۱ـ تنبیه،تنبه ۲ـ بیدارکردن حس‌کسی
uyarlamak ۱ـتطبیق‌دادن،عادت‌دادن، منطبق کردن ۲ـ عوض‌کردن اسامی اشخاص و محل‌ها دریك حکایت یا نمایشنامه خارجی و منطبق‌کردن‌آن با عادات‌و رسوم محلی
uyarma تنبیه، اخطار
uyarmak ۱ـ بیدارکردن ۲ـاخطاریا تنبیه‌کردن
uydu پیرو، تابع
uydurma ۱ـ ساختگی، صنوعی ۲ـ انطباق
uydurmak ۱ـ مطابق‌کردن، جورکردن، منطبق کردن ۲ـ ساختن پرداختن، دروغ‌گفتن، از خود درآوردن
uydurmasyon (عو) حقه،کلك،دروغ، ساختگی، ازخود درآوردگی
uyduruk چیزبی‌اصل، بی‌پایه، کلك، دروغ، ساختگی
uygar متمدن
uygarlık تمدن، مدنیت
uygu انطباق، تطابق‌دوچیز، جورآمدگی
uygulama اجراء، بمنصه عمل‌گذاشتن
uygulamak عمل واجراءکردن، تطبیق کردن، بموقع عمل‌گذاردن
uygulanmak اجراء شدن، عمل شدن، تطبیق کرده شدن
uygulayıcı اجراءکننده، مجری
uygun ۱ـ مناسب، بدردبخور، بجا، جور ۲ـ تصویب، موافق
uygunluk تناسب، تطابق، توافق، جور بودن
uygunsuz نامربوط، نامتناسب، ناجور، بی‌معنی
uygunsuz kadın زن فاحشه
uygunsuzluk بی‌مناسبتی، عدم توافق، ناجوری، نامربوطی
Uygur قومی از ترك که درعصر پنجم تا عصر یازدهم میلادی تمدنی در آسیای‌وسطی‌تأسیس‌نموده،اویغور
uyku ۱ـ خواب، نوم ۲ـ (مج) غفلت
uykucu پرخواب، خفتك
uykuluk ۱ـ نام مشترك غده تیموس و پانکراس ۲ـ چرك کف دست بچه‌گهواره
uykusuz بی‌خواب،کم خواب
uykusuzluk بی‌خوابی
uyluk قسمت پا از ران تا زانو
uymak ۱ـ موافق شدن، مطابق‌شدن ۲ـ متناسب‌شدن،جورآمدن،جورشدن یا بودن ۳ـ رعاعت، اطاعت، متابعت
uyruk تبعه
uyrukluk تابعیت
uysal عاقل،آرام،رام،موافق،خوش‌اخلاق
uysallık خوش اخلاقی، خوش خلقی، آرامی
uyuklamak پینکی زدن، چرت زدن
uyum ۱ـ هم‌آهنگی، مطابقت، توافق ۲ـ(دس) توافق و تطابق‌وآهنگ صداها دریك‌کلمه
uyumak ۱ـ خوابیدن،خفتن ۲ـ (مج) بی‌حرکت‌ماندن کار،غفلت‌کردن،

بی‌خبری که

uyumlu هم‌آهنگ ، جور ، مطابق ، موافق

uyumsuz ناموافق ، متضاد، ناجور

uyunmak خواب رفتن

uyuntu بی‌حالی ، حالت خواب‌آلود

uyur خوابیده ، بخواب رفته

uyurgezer سائرفی‌المنام ، کسی که درحال خواب راه میرود

uyuşkan ملایم اخلاق ، دارای اخلاق ملایم ، کسی که با همه‌کس موافق وملایم‌است

uyuşma توافق ، مطابقت ، تطابق ، مصالحه

uyuşmak ۱ـ خواب رفتن پا یا عضو دیگر بدن ، سوزن سوزن شدن ، بی‌حس شدن ۲ـ موافق شدن ، جور آمدن با کسی، تطابق ،مطابق شدن ، صلح کردن

uyuşmazlık اختلاف، ناموافقتی

uyuşturmak ۱ـ بیهوش کردن، بی‌حس کردن ۲ـ باهم موافق کردن ، جورآوردن ، صلح دادن

uyuşturucu مواد مخدره ، بی‌هوش کننده ، بی‌حس کننده، بی‌حس و حرکت کننده

uyuşuk بی‌حس ، بیحرکت ، تنبل ، خواب رفته

uyuşukluk بی‌حسی، بیحرکتی،تنبلی، بیحالی

uyutmak خواباندن ، بی‌حس کردن ، بیهوش کردن

uyutucu خواب‌آور

uyuz ۱ـ گری، جرب ، مرض خارش‌دار ۲ـ آدم تنبل ، بی‌حس ، بیحال ، بی‌دست وپا

uyuzlaşmak ۱ـ گرشدن حیوان ۲ـ بی‌دست وپاشدن، بی‌حس و بیحال شدن

uyuzsinegi نوعی مگس که‌حشرات‌مضره زراعت‌رامیخورد (Cicindela)

uz ۱ـ خوب،بدردبخور ، موافق ، مناسب ۲ـ کاردان، اهل کار ۳ـ فصیح

uzaduyum تله‌پاتی

uzagörüm = televizyon تلویزیون

uzak دور، بعید، فاصله‌دار

uzaklaşmak دورشدن، فاصله‌پیدا کردن

uzaklaştırmak دور کردن

uzaklık دوری، فاصله، مسافت

uzaksamak دورشمردن، بعید شمردن

uzam وسعت

uzamak ۱ـ درازشدن ۲ـ طول کشیدن

uzanım فاصله ظاهری، گریز یاانحراف ازخورشید

uzanmak دراز شدن ، امتداد یافتن ، دراز کشیدن ، طول کشیدن ،رفتن به‌محلی ، دراز کردن

uzantı تمدید ،امتداد ، ادامه

uzatma ۱- دراز کردن ، طول دادن ، وسعت دادن،امتداد دادن، تمدید کردن ۲ـ تورماهیگیری که‌یك سرش درخشکی و سردیگرش در دریا است بعد ازصید شدن‌ماهیها در آن بطرف ساحل کشیده‌میشود

uzatmak طول‌دادن ،دراز کردن ،امتداد دادن ، تمدید کردن

uzatmalı کسی که خدمت سربازی‌اش تمدید میشود

uzay فضا، جو

uzel ماهر، متخصص ، زرنگ

uzlaşılmak توافق کرده شدن ، صلح و مصالحه کرده شدن

uzlaşmak توافق کردن، مصالحه کردن ، سازش کردن ، موافقت کردن ، آشتی کردن

uzlaşmazlık اختلاف ، عدم توافق

uzlaştırmak آشتی‌دادن، صلح دادن ، اختلاف بین دوطرف‌را رفع کردن
uzlet عزلت ،گوشه نشینی
uzluk حذاقت،مهارت ، تخصص،استادی
uzman متخصص، کارشناس
uzmanlık اختصاص ، کارشناسی
uzun دراز ، طویل ، طولانی، ممتد
uzunbacaklılar دسته پرندگان درازپا که در کنار آب زندگی میکنند
uzuneşek نوعی‌بازی که یکی‌سرخود را خم‌کرده دیگری پشت‌اورا گرفته و دیگری از روی آنها پرش یا جستن‌میکندیا می‌پرد
uzunkafalı کسانیکه‌قطر ازپیشانی‌تاپشت سرشان درازتر از قطر دو سمت چپ‌وراست‌سر باشد(دولیکوسفال)
uzunluk درازی ، طول ، مسافت ، فاصله ، دراز
uzuv ۱ـ عضو ، جزوی از بدن ۲ـ کارمند
uzvî عضوی
uzviyet عضویت

Ü

Ü, ü او ، بیست و ششمین حرف الفبای ترکی ، حرف «و» یا «او» نازك که با لبهای‌جمع شده‌تلفظ‌میشود

ücra بعید، دورافتاده ، اقصی ، پرت

ücret اجرت ، حقوق ، دستمزد

ücretli دستمزد بگیر

ücretsiz بی‌اجرت، بی‌پول، مفت،مجانی

üç سه ، ۳

üçer سه تا بهریك ، سه‌نفری، سه‌تائی، سه‌تاسه‌تا

üçgen مثلث ، سه‌گوشه

üçgül یونجه وحشی،یونجه سه پر

üçkâğıtçı ۱ـ حقه‌بازی که در خیابانها با سه ورق بازی تردستی کرده پول مردم ساده لوح را میربایند ۲ـ حقه‌باز، دروغگو ، متقلب ، کلك‌باز

üçleme ۱ـ عمل سه تا کردن ۲ـ سه‌لاروی‌هم تاکردن

üçlemek ۱ـ بەسه‌عددبالغ یاتمام‌کردن ۲ـ بەسه‌یك محصول زمین‌زراعتی کرایه دادن

üçleşmek سه‌تائی شدن، سه‌عدد شدن

üçlü ۱ـ سه‌تائی ۲ـ دسته موسیقی سه‌نفری ۳ـ خال‌سه‌یا سه‌خال‌یا سه‌لو در بازی ورق

üçüncü سومین،سوم

üçüncülük سوم شدن ، سومین بودن یا شدن

üçüz سه‌قلو

üçüzlü ۱ـ مادری که بچه سه قلو دارد ۲ـ سه جانبه ، سه طرفه ، سه‌رو ۳ـ سه‌پارچه ، سه‌تکه

üdeba ادباء ، ادیب‌ها

üfleç لوله زرگری که باآن‌به‌آتش چراغ زرگری فوت کرده طلا را ذوب کرده‌بشکلهای‌مختلف درمیآورند

üflemek ۱ـ فوت کردن،دمیدن، خاموش کردن ۲ـ [illegible]

üful ۱ـ افول، غروب کردن، پنهان‌شدن، ناپدید شدن ستاره ۲ـ (مج) وفات ، فوت ، مردن

üfürmek دمیدن ، وزاندن ، وزیدن

üfürük فوت، دمیدن، وزش

üfürükçü کسانیکه‌برای‌گرفتن پول دعا میخوانند وفوت میکنند

üğendire سیخ‌یاچوب خرکچی، چوبی که باآن حیوان‌را هی میکنند وسیخ میزنند که‌تندتر برود

üğrüm=nütasyon چرخ محوری،

تمایل قطبی، تغییر جهت در گردش محوری

üleşmek = paylaşmak تقسیم کردن، سهم کردن، بخش کردن

üleştirmek تقسیم کردن، سهم کردن، بخش کردن بین چندنفر ، توزیع کردن ، سهم هر کس را بخودش دادن

ülfet الفت، دوستی

ülger گرد پرز مانندی که روی پوست به یا هلو موجود است

ülgüç (قد) تیغ سلمانی

ülke کشور، مملکت

Ülker ثریا، عقدثریا ، پروین که‌مجموع چند ستاره است شبیه گردن‌بند

ülkü کمال مطلوب، ایده‌آل، هدف، آماج عالی

ülkücü ایده‌آلیست، صاحب فکر وعقیده یا هدف ومقصد

ülser زخم معده

ültimatom اولتیماتوم، اتمام حجت

ülûhiyet الوهیت، خدابودن ، مقام یا صفت الهی

ümera امراء، مأمورین بزرگ وعالیرتبه

ümit امید

ümitlendirmek امیدوار کردن، امید دادن

ümitlenmek امیدوارشدن، امید کردن

ümitli امیدوار

ümitsiz ناامید ، نومید

ümitsizlik ناامیدی، نومیدی

ümmet امت، پیروان یك‌دین

ümmî امی، بیسواد

ümmîlik امی‌بودن، بیسواد بودن، بیسوادی

ün ۱ــ صدا ۲ــ شهرت، شأن

üniforma لباس اونیفورم

ünite ۱ــ واحد ۲ــ دایره، شعبه،اداره

üniversite دانشگاه

ünlem حرف نداء ، نداء

ünlemek نداء کردن،صدا کردن

ünlü ۱ــ مشهور، معروف ۲ــ (دس) حرف صدادار

ünsiyet دوستی، انسیت

ünsüz ۱ــ غیرمشهور ۲ــ (دس) حرف بدون صدا

ürat نمك اسید ادرار

üre اوره، ماده ازتی موجود درادرار

ürem = faiz نزول، تنزیل، ربا،فرع‌پول ، بهره

üreme تولید، تناسل، تولد، زیادشدن

üremi مرض اوره، جمع‌شدن ماده‌اوره‌در خون

üreteç مولد برق

üretici تولیدکننده محصول

üretim استحصال، تولید

üretmek تولیدکردن، استحصال‌کردن، زیاد کردن

ürkek ۱ــ رموه ترسو ۲ــ خجالتی، محجوب

ürkmek ۱ــ رم‌کردن، ترسیدن، ازجا پریدن ، هول کردن ۲ــ میوه ندادن درخت

ürküntü ترس، وحشت

ürkütmek ۱ــ ترساندن، رم‌دادن، فرار دادن ۲ــزدن‌وبریدن‌شاخه‌های درخت و جلوگیری از بلند و بزرگ‌شدن‌آن‌ها

ürodel حیوانی ازتیره قورباغگان شبیه مارمولك بدن دراز وپاهای کوتاه دارد واغلب درآب‌زندگی میکند

üroloğ دکتر متخصص مجاری ادرار، متخصص اورولوژی

üroloji مبحث ادرار، ادرارشناسی، اورولوژی

ürpermek مو بریدن سیخ‌شدن،

ürpermek — بهیجان آمدن، متهیج شدن
ürperti — حالت سیخ شدن مو بر بدن یا بهیجان، تهیج
ürümek — پارس کردن، وغ وغ کردن سگ
ürün — محصول
üryan — عریان، لخت، برهنه
üryanî — نوعی آلوی ترش، آلو بخارا
üs=üst — ۱ـ بالا، رو، فوق ۲ـ مافوق، ارشد ۳ـ (ریض) بقوه، اکسپوزان ۴ـ (نظ) پایگاه نظامی، محل یا مرکزی که قوا در آنجا تمرکز پیدا کرده و از آنجا باطراف و جوانب حرکت و سفر میکنند
üsderi — رویه، پوسته، بشره، روی پوست بدن انسان
üsküf — نوعی عمامه
üslenmek — جائی را پایگاه قرار دادن و در آنجا تمرکز یافتن
üslûp — اسلوب، طرز، طریقه، روش، راه
üsmut — (منط) سعادت جاودانی، سعادتی که از لحاظ کیفیت یا کمیت تغییر نکرده کماکان ادامه یابد
üssubay — صاحب منصب ارشد یعنی از سرگرد تا سرهنگ
üst — ۱ـ رو، رویه، بالا، فوق، عالی، مافوق، رویه خارجی، سر ۲ـ لباس، پوشاك ۳ـ زیادی پول، تفاوت یا فرق (پول) ۴ـ ماوراء ۵ـ نزدیك وقت یا زمان (مثلاسر ظهر، وقت شب)
üstat — ۱ـ استاد، عالم ۲ـ (عو) دوست، رفیق
üsteğmen — ستوانیك، ستوان یکم
üsteleme — تأکید، اصرار، تکرار
üstelemek — ۱ـ تأکید کردن، اصرار کردن ۲ـ رویهم آمدن، پشت سرهم تکرار شدن
üstelik — باضافه، بعلاوه، مضافاً
üstinsan — نابغه، داهی، انسان فوق العاده
üstlük — روپوش، بارانی
üstte — در بالا، در قسمت بالا، در فوق
üstübeş — ماده کربنات سرب که بسیار سمی و خطرناك است در رنگکاری بکار میرود، سفید ب سرب
üstün — ۱ـ عالی، فوق العاده ۲ـ فتحه، زبر
üstünde — روی آن، بالای آن
üstünkörü — سطحی، بی اعتنا، بی اهمیت، بی دقت، سرسری
üstünlük — مافوق بودن، بالاتر بودن، ترجیح
üstüpü — نخ پرك، پس مانده لیفهای شاهدانه یا کنف
üstüvane=silindir — استوانه، سیلندر
üstüvanî — استوانه‌ای
üstyapı — ساختمان ظاهری، رویه کار که در اصطلاح علم اجتماع بامور غیر اقتصادی گفته میشود از قبیل دین، زبان، ملیت، عائله وغیره و در مقابل (altyapı) میباشد که عبارت است از اصل و پی و زیر کار که در اصطلاح علم الاجتماع بامور اقتصادی و مالی میگویند
üşenç — کسالت، تنبلی
üşengeç — آدم بیحال، کسل، تنبل
üşengen=üşengeç — تنبل، بیحال
üşenmek — تنبلی کردن، حوصله نداشتن، حالش را نداشتن
üşmek — بهسر چیزی یا کسی حمله کردن، هجوم کردن، جمع شدن، ازدحام کردن
üşniye — تیرهٔ خزهٔ آبی
üşümek — سرما شدن، احساس سرما کردن، از سرما یخ کردن
üşürmek — بهسر کسی هجوم دادن، وادار به ازدحام یا هجوم کردن

üşüşmek جمع شدن ، غلیان کردن ، هجوم کردن، گرد آمدن ، ازدحام کردن

üşütmek سرما خوردن ، چائیدن یا چاییدن

ütmek ۱– پول بردن (درقمار) ۲– کز دادن

ütopya نام جزیره خیالی که در آنجا اصول سیاسی و اجتماعی بدرجه کامل اجرا میشده، (مج) چیزی که نمونه کمال مطلوب باشد ورسیدن بان غیرممکن باشد

ütü ۱– اطو ۲– کز ، روی آتش گرفتن وسوزاندن ریزه مو یا ریزه‌پرهای مرغ وغیره ۳– اطو ،دستگاهی که درمریض‌خانه‌ها آلات طبی را برای ضدعفونی کردن در آن قرار میدهند و از حرارت زیاد میگذرانند، نام این عمل

ütücü اطوکش

ütülemek ۱–اطو کردن ۲–کز دادن، روی آتش گرفتن برای سوزاندن موریزه یا پرریزه‌ها

ütülenmek ۱– اطو شدن ۲– کز داده شدن

ütülmek باختن پول درقمار

ütülü اطو کرده، اطوشده

ütüsüz بدون اطو، اطونکرده

ütüv دستگاه ضد عفونی با دستگاه برقی ، اطو

üvendire سیخ یا چوب سر تیز بلند که با آن گاوها را پیش میرانند

üvey اندر (مانند مادراندریاپدراندر)

üvey anne نامادری ، مادراندر

üvey baba پدراندر ، ناپدری

üvey evlât اولاد اندر (مانند پسراندر، دختراندر)

üveyik نوعی کبوتر وحشی که برای گوشتش شکارمیشود (Columba palumbus)

üvez درخت سنجد (Pirus palumbus) ۲– نوعی پشه (Sorbus)

üye=aza ۱– عضو ۲– کارمند

üyelik ۱– عضویت ۲– کارمندی

üzengi رکاب

üzengikemiği نام استخوان کوچکی درگوش میانی

üzengilemek رکاب زدن بداسب

üzere ۱– درحالت ۲– درحین ۳– براساس ،بموجب،بنابر، برحسب ۴– بشرط

üzerlik نام گیاهی است، خردل وحشی (Pegamumharmala)

üzgü اذیت، عذاب ، جفا

üzgün غمگین ، محزون ، دل شکسته ، رنجیده

üzgünbalığı نوعی ماهی ریز بی‌اهمیت (Callionymus lyra)

üzlük ۱– ظرف کوچك گلی ۲– ماده بخورشبیه کندر

üzmek ۱– سائیدن و بی‌دوام کردن پارچه یا ریسمان حالت پاره شدن یا بریده شدن درآوردن ۲– رنجاندن ، دلتنگ کردن ، ناراحت کردن ۳– محزون کردن ، غمگین کردن

üzre,üzere ۱– برحسب، بنابر، بموجب، براساس ۲– در حالت ۳– درحین ۴– بشرط

üzücü اسفناك ، محزون کننده ، حزن آور،

متأثر کننده

üzülmek ۱ـ متأثرشدن، متأسف شدن ، محزون شدن ، مغموم شدن ۲ـ سائیده شدن یـا رفتن پـارچه طناب وغیره

üzüm ۱ـ انگور ۲ـ کشمش

üzüntü تأثر ، اسف ، دلتنگی ، حزن ، اندوه ، غم

üzüntülü ۱ـ متاثر ، متأسف ، محزون ، غمگین ۲ـ حزن‌آور ، متأثر کننده

üzüntüsüz بی‌غم ، راحت، مرفه ، بدون غم وغصه

V

V v و، بیست ونهمین حرف الفبای ترکی
vaat وعد، وعده ، قول
vaat etmek وعده دادن ، قول دادن
vabeste منوط ، معلق ، وابسته
vacip واجب ، لازم
vade موعد ، مهلت ، مدت ، سررسید
vadesi gelmek (مج) وعده‌اش فرارسیدن ، اجلش رسیدن
vadeli موعددار ، مدت‌دار، برای مدت معین ، وعده‌دار
vadesiz بدون مدت ، موقت
vadi ۱- دره ، گشادگی میان دو کوه ۲- موضوع
vaftiz تعمید، غسل تعمید ،آئینی است درمسیحیت واشاره‌ای است برای ازاله گناهان وشروع حیات‌جدید، کاتولیکها آب تعمید را روی تعمید کننده میپاشند ولی پروتستانها در آن آب داخل میشوند
vagon واگون یا واگن
vagonet واگونت
vah آه ، وای ، ای بیچاره
vaha واحه ،آبادی کوچك درصحرا، قطعه زمین دارای آب وعلف دربیابان
وسیع
vahamet وخامت ، وخیم بودن ، سختی ، خطر
vahdaniyet وحدانیت ، یگانگی خداوند متعال
vahdet یگانگی ، وحدت ، تنهائی ، یکی بودن
vahi واهی ، بی‌اساس ، پوچ
vahim وخیم ، خطرناك
vahit واحد ، یگانه ، یکی، یکتا
vahiy وحی،آنچه ازجانب‌خدا به‌پیغمبران وحی یا الهام میشود
vahşet وحشت ، ترس از تنهائی
vahşi وحشی ، حیوانی که اهلی نشده باشد و از انسان بگریزد
vahşilik وحشی‌گری ، وحشی بودن ، اهلی نبودن حیوان ، مدنی نبودن انسان
vaz وعظ ، پند و نصیحت ، پند و اندرز دینی
vaiz واعظ ، وعظ کننده ، پندواندرزدهنده
vaka واقعه ، حادثه ، پیش‌آمد
vakaa = vakıa درواقع، درحقیقت
vakar وقار ، سنگینی ، سکونت
vakarlı با وقار ، وقور

vaketa نوعی چرم نازك ، چرم گوساله
vakfe وقفه ، درنگ ، یکبار ایستادن
vakfetmek ۱ـ وقف کردن ۲ـ منحصر کردن ، اختصاص دادن به‌چیزی برای امور خیریه یا عام‌المنفعه
vakfiye وقف نامه
vakıa ۱ـ حقیقت ، واقع ، حقیقت امر ۲ـ درواقع ، درحقیقت، گرچه ، هرچند
vakıf وقف، حبس عین مال و مصرف کردن منافع آن در اموری که واقف معین کند وآنچه که کسی از ثروت خود جدا کرده در کارهای عام المنفعه ازآن استفاده کند
vakıfname = vakfiye وقف نامه
vaki واقع ، انجام شده
vakit ۱ـ وقت ، زمان ، مدت اوان ، هنگام گاه ۲ـ مهلت ، فرصت ۳ـ حال و روز ، حوصله
vakit geçirmek ۱ـ وقت گذراندن ۲ـ وقت هدر کردن، معطل کردن
vakit kazanmak ازوقت استفاده کردن، وقت را طولانی کردن برای استفاده ازآن
vakitli ۱ـ بجا ، بموقع ، وقت مناسب ۲ـ خوشبخت، پول‌دار، خوشوقت
vakitli-vakitsiz وقت وبی‌وقت، بی‌موقع ، هردم
vakitsiz بی‌موقع ، بی‌جا ، بی‌محل
vaktaki موقعی‌که، زمانیکه ، هروقت که ، وقتیکه
vakum (فیز) خلاء
vakur وقور ، باوقار، سنگین
valf والف ، دریچه ، سوپاپ ، شیر
vali استاندار ، والی
valide والده ، مادر
valilik ۱ـ استانداری ، والی بودن ۲ـ ولایت، استان
valiz چمدان کوچك یا متوسط
vals والس ، نوعی رقص اروپائی
vampir ۱ـ روح تبه‌کاران یا جادوگران که بـه عقیده واهی بعضی‌ها از گور درآمده خون مردم خوابیده را میمکد ۲ـ نوعی شبکور که خون اسب وگاو و مردم خوابیده را میمکد
vanadyum فلزی است سفید رنگ که برای زیاد کردن استحکام آن را با فولاد مخلوط میکنند ، دارای علامت شیمیائی (V) تعداد اتمی آن ۲۳ میباشد ، وزن‌اتمی آن ۵۱ ، وزن مخصوص ۵/۷ و در ۱۷۱۰ درجه‌حرارت ذوب میشود
vanilya وانیل
vantilatör بادبزن برقی ، وانتیلاتور
vantrilog متخصص درتکلم بطنی یاشکمی، کسیکه چنان صحبت میکند که گوئی صدا از دهانش در نمیاید، باشکم صحبت کننده
vantuz شاخ یا شیشه حجامت ، بادکش
vapur کشتی
var ۱ـ هست ۲ـ هستی ، دارائی
varagele قسمتی از ماشین یا دستگاه مکانیکی که موقع کار آمد و رفت میکند
varak ۱ـ برگ ، ورق، ورقه ۲ـ ورق یا ورقه طلا یا نقره
varaka ورقه ، کاغذ نوشته شده ، نوشته
varaklamak با ورق طلائی یا نقره‌ای نقش کردن یا زینت دادن هرچیز مانند جلد کتاب وغیره
varan واصل شده (بمقصد) ، رسیده
varda تنه‌نخوری ، مواظب باش ، کناربرو، یاالله!، تکیه کلامی است که بیشتر گاری‌چی‌ها یا حمال‌ها در موقع حرکت خطاب میکنند

vardacı کشیك‌چی کشتی
vardırmak رساندن ، واصل کردن ، کشاندن
vardiya ۱ـ نگهبان یا کشیك‌چی در کشتی ۲ـ کابین یا محل کشیك‌چی در کشتی ۳ـ نوبت کاری (مانند صبح کاری،شب کاری در کارخانه‌ها)
vareste وارسته ، مستغنی ، آزاد
varetmek بوجود آوردن ، موجود کردن
varılmak رسیده شدن ، واصل کرده شدن
varış ۱ـ کار یا طرز ورود یا وصول ۲ـ عرفان
varışlı عارف
varidat درآمد ، عایدات
varide اوراق وارده
varil چلیك ، بشکه
varis واریس ، مرض تورم و اتساع رگها که بیشتر در ساق پا دیده میشود
vâris وارث ، میراث‌بر
varit وارد ، واقع ، محتمل
Variyet (عو) دارائی
variyetli (عو) دارا ، دولتمند، ثروتمند
varlık ۱ـ هستی ۲ـ دارائی
varlıklı متمول ، دولتمند
varmak ۱ـ واصل شدن ، رسیدن ، وارد شدن ۲ـ رفتن
varoluşçuluk=eksistansiyalizm اگزیستانسیالیسم ، نظریه فلسفی مبنی بر انسان دوستی و خویشتن نگری و مطالعه نفس بوده معتقد است فرد از نزدیك دقیقاً واقف بر حزنات و وقوعات داخلی و باطنی و آزادی خویش میباشد و وجود فرد مقدم بر جوهر و اصل است و میگویند فرد مسئول است آنچه هست همانطور خود را بنمایاند
varoş حومه شهر
varsağı نوعی شعروساز و آوازمحلی ترکی
varsayım فرضیه
varsaymak فرض کردن
varta ورطه ، مهلکه، خطر، جای خطرناك
varyant متون یا نسخ متعدد از یك نویسنده، فرق بین نسخ یا متون مختلف یك کتاب
varyasyon (مو) یك آهنگ غربی که با تکه‌های مختلف تزیین و تغییر داده شده از نو بشکل جدیدی نواخته شود
varyemez بخیل ، لئیم ، خسیس
varyete واریته، نمایش بازی‌ها و تکه‌های مختلف ساز و آواز و حقه بازی دریك نمایش
varyos=balyoz پتك، چکش سنگین
vasat متوسط ، میانه
vasatî بطور معدل ، حد، متوسط
vasıf صفت ، وصف
vasıflandırmak توصیف کردن ، تعریف کردن ، از صفات خوب یا بد چیزی صحبت کردن
vasıflanmak وصف یا تعریف چیزی گفته شدن ، تعریف شدن
vasıl olmak واصل شدن ، رسیدن
vasıta ۱ـ واسطه ، میانجی . ۲ـ واسطه نقلیه
vasıtalı باواسطه ، غیرمستقیم ، بوسیله یا توسط دیگری
vasıtasız بدون واسطه یا وسیله ، مستقیم
vasi وصی، کسی که وصیت کننده اورا برای اجـراء وصیت خود تعیین کند کسیکه برای اداره مال صغیر یا محجور از طرف محکمه تعیین میشود
vâsi واسع ، وسیع ، پروسعت
vasilik وصی بودن
vasistas دریچه کوچك بالای پنجره برای تعویض هوا

vasiyet وصیت
vasiyetname وصیتنامه
vaşak سیاه گوش ، وشق ، وشاق ، حیوانی است وحشی درنده از جنس یوز پلنگ که بـرای پوستش شکار میکنند به بزرگـی روباه است موهای پشت آن حنائی پررنگ گوشهایش ازخارج سیاه پررنگ واز داخل سفید میباشد (lynx)
vat وات ، واحد نیروی برق که معادل است بـا مقدار یك ژول انرژی در یك ثانیه
vatan میهن ، وطن
vatandaş هموطن ، هم میهن
vatandaşlık هموطن بودن ، اهل یك وطن بودن
vatanî وطنی، میهنی
vatanperver میهن دوست ، وطن‌دوست
vetka پنبه‌ای که بالای شانه یا جلو سینه لباس و کت گذاشته میشود
vatman راننده تراموای برقی
vatoz=kedibalığı سپرماهی
vaveyla واویلا
vay وای ، ای وای
vazelin وازلین
vazetmek وعظ کردن
vaz geçmek منصرف شدن، دست‌کشیدن، دست بـرداشتن ، ول کـردن ، پشیمان شدن
vazıh واضح ، روشن ،آشکار
vazıhamil=doğurma وضع حمل ، زایمان
vazıhamil etmek=doğurmak زائیدن ، وضع حمل کردن
vazıikanun قانونگذار ، واضع قانون
vazıyet (etmek) ۱ـ وضع‌ید (کردن)، مصادره ، دست‌گذاشتن روی‌مالی ۲ـ مواظب بودن

vazife وظیفه ، تکلیف
vazifelendirmek وظیفه دادن ، موظف کردن
vazifeli وظیفه‌دار ، موظف
vazifeşinas وظیفه شناس ،کسی که وظیفه خودرا خوب و دقیق انجام دهد
vaziyet وضعیت
vazo گلدان ، ظرف جای‌گل
ve و
veba وبا
vebal وبال ،گناه
veca وجع ، درد
vecibe وجیبه ، وظیفة ، دین ، امر واجب
vecih صورت، شکل ، طور ، وجهه
vecit وجد ، شیفتگی ، جوشش عشق
veciz وجیز، مختصر ، کوتاه ، کلام‌مختصر ومفید
vecize کلام مختصر ومفید، وجیزه
veche وجهه ، سو ، طرف ، جانب
veda وداع ، خداحافظی،بدرود
veda etmek خداحافظی کردن ، وداع کردن ، بدرود گفتن
vedalaşmak باهم خداحافظی یا وداع گفتن
vedia ودیعه ، سپرده شده، امانت‌گذارده شده ، سپرده
vefa ۱ـ وفا، ادای‌قول یا تعهد ۲ـ صداقت و دوستی ۳ـ کافی‌بودن یا کفایت‌کردن
vefakâr وفاکار، وفادار
vefalı باوفا،وفادار
vefasız بی‌وفا
vefat وفات، مرگ ، فوت شدن ،مردن
vefiyat مرگ‌ها، جمع وفات ، وفیات
vehim وهم، خیال، گمان یاتصوربی‌اصل
vehle وهله ، یك‌آن
vehleten ناگهان
vejetalin روغن نباتی

vekâlet ۱ـ وکالت ، وکیل بودن ۲ـ کفالت‌درپست‌اداری ۳ـوزارت
vekâleten ۱ـ وکالتا ۲ـ بطورکفیل درپست‌اداری بودن
vekâletname وکالتنامه
vekil ۱ـ وکیل ۲ـ وزیر
vekilharç وکیل خرج ، مادرحساب ، کسیکه‌مسئول امور،خرج‌ومخارج یك مهمانسرا باشد
vekillik ۱ـ وکالت ۲ـ کفالت درمقام اداری ۳ـ وزارت
vektör (ریض) خط مستقیمی که کمیت و جهةآن معین باشد،خط حامل
velâdet ولادت ، تولد
velâyet ۱ـ ولایت ، ولی بودن‌برامور صغیریا محجور ۲ـولی‌یامقرب درگاه‌الهی‌بودن ۳ـفرمانروائی
velense پتوی سنگینی که یکطرفش دارای‌موهای بلند باشد
velespit=bisiklet دوچرخه
velet ۱ـ ولد ، پسر ، اولاد ۲ـ (عو) مختصر ولدالزنا ، حرامزاده
velev ولو ،اگرچه، باوجودیکه، هرچند
velhasıl مختصر،خلاصه، بهرحال، باری
veli ۱ـولی، وصی ،کسیکه عهده‌داراموز صغیری باشد ۲ـ بنده مقرب درگاه الهی
velilik ولی بودن، ولایت
velinimet ولینعمت
velur=kadife مخمل
velut ۱ـ پرمحصول ۲ـ پرزا ،کسیکه زیاد اولاد بزاید ، ولود ۳ـ کسیکه زیاد اثر تألیف یا تصنیف نماید
velvele ولوله ، جاروجنجال ، بانگ و فریاد ، داد وبیداد
velveleci پرولوله، پرجار و جنجال
Venüs=Culpan ستاره ناهید ، زهره، ونوس
venüsçarığı نوعی نبات‌گلدانی‌ازفامیل ثعلبی‌ها که دارای گلهای قرمز ثمره‌ای بشکل چاروق میباشد (Cypupedium calceolus)
veranda ایوان شیشه‌بندی ، ایوانی که اطرافش پنجره شیشه‌ای باشد
veraset وراثت
verdi=sarfiyat بازده ، مقدار آب یا جریان‌الکتریك در یك ثانیه‌که ازلوله یاسیم میگذرد
verdirmek وادار به‌دادن یاپرداختن یا تادیه‌کردن نمودن
vere (قد) تسلیم‌قلعه یا یك‌جای مستحکم
verecek بدهی ، قرض
verecekli بدهکار ، مقروض ،قرض‌دار
verem سل ، ورم
veremli مسلول
veren تأدیه کننده ، مؤدی ، دهنده
verese ورثه، وارث‌ها
veresi=veresiye نسیه
veresiye نسیه
verev (ریض) اریب، کج، یك بر
vergi ۱ـمالیات ۲ـ عوارض ۳ـ موهبت یا عنایت‌الهی
vergici (عو) تحصیلدارمالیات یا عوارض
vergilendirmek مشمول‌مالیات کردن
vergili دست‌ودل‌باز ، جوانمرد ،سخی ، بذل وبخشش کننده
veri=müte اطلاعات مقدماتی‌که‌برای رسیدن به‌نتیجه مطلوب‌لازم‌است، فرض،چیزمفروض، مأخذ
verici ۱ـ دهنده ۲ـتأدیه‌کننده، پرداخت‌کننده
verile پرداخت شود ، تادیه شود!
verile emri تصویب پرداخت ، امریه مقام دولتی برای پرداخت یا تادیه وجهی

verilmek ۱ـ داده شدن ۲ـ پرداخت یا تادیه شدن
verim ۱ـ محصول ، حاصل، عایدات، نتیجه،فایده ، منفعت ۲ـ بازده
verimli پرفایده ، پرحاصل،پرمحصول ، پرنتیجه
verimlilik پرنتیجه‌بودن، فایده‌داربودن
verimsiz بی‌فایده، بی‌سود ،کم محصول
veriş کاریا طرز دادن‌یا پرداخت
veriştirmek هرحرف یاچیزی گفتن توبیخ وسرزنش تشدد کردن
vermek ۱ـدادن ۲ ـ پرداخت کردن، تادیه‌کردن ۳ـ بخشیدن ، عطا کردن ۴ـواگذار کردن ۵ـ عطف یامعطوف کردن ۶ـتقدیم کردن
vermemek ندادن
vernik روغن‌جلا ، صیقل ، لعاب، برق
verniklemek روغن جلایاصیقل زدن ، مالیدن
verniye ورنیه ، آلت مهندسی که کسور کمتراز واحد را تعیین میکند
veronika=tavşanotu تره‌تیزک آبی (Veronica officinalis)
veryansın etmek به‌باد دادن، به‌باد حرف یا دعوا گرفتن پشت سرهم وفراوان خرج کردن یا ریخت و پاش کردن، هرچه به دهانش‌آید گفتن
vesaik اسناد، وثیقه‌ها ، سندها، دلیل‌ها
vesait وسائط ، واسطه‌ها ،وسائط نقلیه
vesaitı nakliye وسائط‌نقلیه
vesayet وصایت ،وصی بودن
vesika وثیقه، سند،دلیل ، برهان،جواز ، گواهینامه(رانندگی وغیره)
vesikalı (مج) فاحشه رسمی (که جواز دولتی دارد)
vesile وسیله ، سبب ، واسطه ، موجب، فرصت
vesselâm والسلام
vestiyer ۱ـ رخت‌آوین ۲ـ جائی‌که درمهمانخانه‌ها، هتل‌ها ومحلهای رسمی‌پالتو وکلاه وغیره رادرآن امانت میگذارند
vestiyerci مأمورنگاهداری‌پالتو وکلاه وغیره
vesvese وسوسه ، وسواس پیدا کردن ، پیداشدن اندیشهٔ بددردل انسان، تحریکات شیطانی
vesveseli شکاك، پرشك وتردید
veteriner=baytar دام‌پزشك ، بیطار
vetire=süreç وتیره ، طریقه ، طرزعمل ، راه وروش
veto وتو ، جواب رد شخصیت یا مقام سیاسی
veya یا، ویا
veyahut یا،یا اینکه
vezaret (قد) وزارت در دوره عثمانی
vezin ۱ـ وزن ۲ـ وزن شعر
vezinli ۱ـکشیده شده، وزن شده ۲ـ موزون (شعر)
vezinsiz ۱ـ وزن نشده ۲ـشعرغیر موزون ، بی وزن
vezir (قد) وزیر دردوره‌عثمانی
vezirlik (قد) وزارت
vezne صندوق، محلی که پول داده‌یا گرفته میشود
vezneci=veznedar صندوقدار
veznedar صندوقدار
veznedarlık صندوقداری
vıcık گل آبکی ، شل ،گل‌شل،گل ولای
vıklamak صدای وغوغ کردن، مثل قورباغه صدادرآوردن
vınlamak صدای‌ونگ‌ونگ درآوردن
vınıldamak وزوز کردن
vırvır وروره، پرحرفی

vız صدای «ویز» مانند صدای مگس
vız gelmek بی‌اهمیت بودن، بی‌تأثیر بودن، خیلی آسان بودن
vızıldamak صدای «ویز» مانند مگس یازنبوردرآوردن
vızıltı صدای «ویز»
vızır vızır حالت پرکار وشلوغ، پررفت و آمد، گرگر
vızlamak صدای «ویز» در آوردن
vibriyon نام‌میکروب یا باکتری شبیه ویرگول
vicahen جلورو، روبرو، در حضور، حضوراً
vicdan وجدان، قوه باطنی که‌خوب یابد بودن اعمال بوسیله آن ادراک میشود
vicdanlı باوجدان، باانصاف، با مروت
vicdansız بی‌وجدان، بی‌انصاف بی‌مروت
vicdansızlık بی‌وجدانی، بی‌انصافی
vida ۱- پیچ، پیچ میخ، دندانه یا خطهای روی پیچ یا توی مهره
vidala چرم‌پوست گوساله
vidalamak پیچ را در سوراخش پیچاندن، پیچ میخ انداختن یا با پیچ میخی‌وصل و محکم کردن
vidalı پیچ میخ‌دار
vigla محل نگهبانی یا دیده‌بانی در شیلات‌ماهیگیری
vikaye وقایه، حمایت، نگاهداری، صیانت
vikont لقب اصالت یك درجه پائین‌تراز کنت، ویکنت‌یا ویس کنت
vilâdî مادرزادی
vilâyet استان، ولایت
villa ویلا، قصر
vinç جرثقیل، جراثقال
vinter تورماهیگیری که بشکل کیسه به‌حلقه چوبی وصل باشد
vira پشت سرهم، یك دنده، یك بند، متمادیا، لاینقطع
viraj پیچ وخم درجاده‌ها وراهها
viran ویران، خراب
virane ویرانه، خرابه
virgül ویرگول، علامتی شبیه و و کوچك که‌برای جدا کردن جملات کوچك وارقام‌در نوشته لاتینی‌بکارمیرود «و» ودرفارسی بشکل واو کوچك وارونه «،» بکارمیرود
virt ورد، ذکر، (مج) کلمه یا سخنی که مرتبا برزبان‌آورده وتکرارشود
virtüöz نوازنده هنرمندی که تخصص در یکی ازآلات موسیقی داشته باشد
virus نام عمومی که به‌میکروبهای نامعلوم وبدون اسم داده شده، ویروس
visal وصال، بهم‌رسیدن
visamiral دریاسالار
viski ویسکی، نوعی مشروب الکلی که‌از تخمیر غلات مختلف بدست‌میاید
vişne آلبالو، آلوبالو
vişneçürüğü رنگ آلبالوئی‌تند
vitamin ویتامین
vitellüs زرده تخم مرغ
vites دنده سرعت‌اتومبیل
vites değiştirmek دنده‌عوض‌کردن
vites kolu دستهٔ دنده(اتومبیل)
vitir سه‌رکعت نمازی که بعدازنمازعشاء خوانده‌میشود، صلوة وتر، وتر
vitrin ویترین، جعبه‌آینه یاقفسه شیشه‌ای مغازه یا نمایشگاه
viya راندن‌کشتی درمسیرخودش با نگاهداشتن سکان درحالت وسط
viyaklamak ونگ ونگ، گریه‌کردن بچه شیری
viyola ویولن‌آلتو، آلت موسیقی قدری بزرگتر از ویولن

viyolonist ویولونیست ، ویولن‌زن
viyolonsel ویولن‌سل، ویولن بزرگی که پایه آن را روی زمین گذارده می‌نوازند
vize ۱ـ ویزا ، روادید ۲ـ امتحان داخلی(ثلث)
vizite ۱ـ حق معاینه یا ویزیت دکتر ۲ـ ویزیت دکتر، عیادت دکتر ، معاینه طبیب
vizon حیوانی شبیه سمور که پوست قیمتی دارد ، شغاره
vodvil نمایش کمدی توأم با حقه بازی و چشم‌بندی ، کمدی کوچك با رقص
vokal صوتی ، صدائی از نوع فهماندن توسط‌صدا و آواز ، (دس) حرف صدادار
volan چرخ طیار ، چرخ لنگر که روی موتورها نصب میشود
voleybol والی بال، توپ‌بازی‌والی‌بال
volfram نوعی فلز که علامت آن(W) میباشد تونگستن نیز گفته‌میشود، دارای عدد اتمی ۷۴، وزن‌آتمی ۱۸۴،وزن مخصوص۱۹/۱ میباشد در ۳۰۰۰ درجه حرارت ذوب میشود
voli تور ریزی ماهیگیری ازقایق به‌تمام اطراف
voli vurmak (عو) شکارزدن یعنی فرصت‌بدست‌آوردن وپول‌هنگفتی به‌جیب زدن
volkan=yanardağ کوه‌آتش فشان
volt ولت‌الکتریك، واحدمقیاس نیروی الکتریسته
volta ۱ـ طناب ضخیم کشتی که یك مرتبه دور چیزی بپیچد ۲ـ پیچیدن زنجیر به‌دور زنجیردیگر یازنجیر به‌لنگر ۳ـ طرزچپ راست‌رفتن کشتی درمقابل باد مخالف
voltaj ولتاژ ، نیروی‌الکتریك‌برحسب ولت
voltmetre ولتمتر، ولت سنج، دستگاه اندازه‌گیری قوه برق
vonoz ماهیهای ریزنوع ساردین و امثال‌آن
votka ودکا ، عرق روسی
voyvoda (قد) عنوان بعضی ازوالی‌های روملی در زمان‌عثمانیها
vuku وقوع ،واقع شدن
vuku bulmak وقوع یافتن ، اتفاق افتادن، واقع شدن
vukuat ۱ـ واقعات ، وقایع ، واقعه‌ها ۲ـ تصادفات یا واقعه‌های‌پلیسی
vukuf وقوف ، اطلاع ،آگاهی ، دانستن
vukufsuz بی‌اطلاع ، بی‌وقوف
vurdumduymaz بی‌علاقه ، بی‌فکر ، بی‌حس ، بی‌رگ
vurgu اکسان، باتکیه‌تلفظ کردن ، ضربه
vurgun ۱ـ عاشق ۲ـ پولی زیادکه مفت بدست‌آید ، سرکیسه
vurguncu محتکر، کسی‌که پول زیاد و مفت بدست می‌آورد، کسیکه مردم را سرکیسه میکند
vurmak ۱ـ زدن، کوبیدن ۲ـ به‌چپ وراست زدن یا رفتن ۳ـ رنگ مالیدن یا رنگ کردن یا زدن ۴ـ بستن،دستبندزدن، بارکردن یا بار زدن ۵ـ کشتن ، مقتول ساختن ۶ـ آفتاب زدگی (زدن)، زغال‌گرفتکی (گرفتن) ۷ـ زدن ، دزدیدن ، کش رفتن ۸ـ نشانه‌زدن
vuru تپش ، ضربان قلب
vurulmak ۱ـ زده شدن ۲ـ (مج) عاشق شدن ۳ـ کشته شدن مقتول شدن ، تیرخوردن
vuruş تپش،ضربان،طرز زدن‌یا نواختن‌یا

vucut ۱ــ وجود ، موجود بودن ۲ــ جسم ، بدن، جثه ، هیکل ، اندام

vucutlu پرهیکل ، چاق ،گنده

vukelâ (قد) وزراء

vürut ورود ، وارد شدن ،آمدن ، داخل شدن

vüsat وسعت ، پهناوری،گشادی، فراخی، (مج) توانگری ، دارا بودن

کوبیدن ، ضربه

vuruşmak زدوخورد کردن ، کتك‌کاری کردن ، دعوا کردن، همدیگر را زدن یا کشتن

vuslat وصلت، بهم‌پیوستن ، بهم‌رسیدن ، بوصال همدیگر نائل شدن

vusul رسیدن بمحلی ، واصل شدن

vuzuh وضوح ،آشکارشدن ، روشن شدن

Y

رموبودن

yabaninciri نوعی درخت از جنس توت که‌درمصر بعمل میآید از چوب آن مصری‌های قدیم تابوت برای جسدهای مومیائی میساختهاند

yabanketeni نوعی گیاه طفیلی مضر که روی نباتات باقلائی را پوشانده زندگی میکند

yabanlık لباسی که برای پوشیدن بیرون ومواقع مهمانی و ملاقات دوخته میشود

yabansı غیرعادی ، عجیب

yabantrak نوعی گیاه شویدی که در محل‌های مرطوب روئیده میشود

yad غریب ، بیگانه ، غیر ، غربت

yad etmek یادکردن ، بخاطرآوردن، ذکرکردن

yadırgamak غریبی کردن ، غریب شمردن ، رم کردن، آشنا نبودن ، بیگانگی‌حس کردن

yadırganmak بیگانه یا غریب تلقی شدن

yadigâr یادگار

yadsımak ۱- نفی وانکارکردن ۲- قبول نداشتن یا نشناختن

Y, y ی، یه ، بیست و هشتمین حرف الفبای ترکی

ya ۱- یا ۲- ای ، آیا ، حرف ندا ۳- اما، ولی ، لکن ۴- پس ، نیز ۵- بلی ، همینطور است ، معلوم‌است ۶- وای ، ای‌وای ، عجب ۷- که ، دیگه (دیگر) ۸- البته

yaba نوعی پارو یا چنگال تخته‌ای که برای باد دادن یا افشان کردن محصول و جداکردن گندم از کاه بکارمیرود

yabalamak افشان کردن یا باد دادن خرمن‌باچنگال تخته‌ای، افشاندن

yaban ۱- بیابان ، جای تنها و دورافتاده، سرکوه ۲- وحشی، بیابانی ۳- بیگانه ، غریب ، اجنبی

yabancı اجنبی ، بیگانه ، غریب ، ناشناس ، غیرمأنوس

yabancılık بیگانگی، ناشیگری،غریبی

yabanî ۱- وحشی ، بیابانی ،کوهی ۲- رمو ، محجوب ۳- خشن ، بی‌تربیت

yabanîlik غیراهلی‌بودن، وحشی‌بودن ،

yafa نوعی پرتقال بی‌تخم پوست کلفت بیضی‌شکل بزرگ، پرتقال یافا
yafta اتیکت، برچسب
yağ ۱- روغن ۲-چربی ۳-روغن‌گل (عطر)
yağbezi غده چربی
yağcı ۱- روغن فروش ۲- روغن‌کار، شخصی که بماشینها وغیره روغن میزند ۳-(عو) چاپلوس ،متملق
yağcılık ۱- روغن فروشی ۲- روغن کاری ۳- (عو) چاپلوسی، تملق
yağdanlık روغندان
yağdırmak ۱- مثل باران ریختن یا پاشیدن ، بارانیدن ، روی سر مردم ریختن یا پاشیدن یا فرو، آوردن ۲- فراوان تهیه کردن یا زیاد دردسترس گذاردن
yağdoku انساج روغنی، نسج‌های روغنی بدن
yağhane کارخانهٔ روغن گیری
yağı (قد) دشمن ، بدخواه ، خصم
yağılık دشمنی ، خصومت
yağımsı روغن مانند ، شبیه روغن
yağır ۱- قسمت بین دو شانه اسب ۲- زخم پشت اسب که در اثر گذاشتن زین حاصل میشود
yağış ۱- بارش (باران یا برف) ۲- مقدار باران باریده‌شده
yağışlı هوای بارانی ، هوای پربرف وباران
yağız سبزه ، سیاه چرده
yağlamak ۱- روغن مالی کردن، روغن زدن ، روغنکاری کردن ۲- (عو) تمجید وتملق کردن
yağlanmak ۱-روغن‌مالی یاروغنکاری شدن ۲-چاق‌شدن ، چربی‌پیدا کردن
yağlatmak روغن زدن ، روغن مالی یا روغنکاری‌کردن توسط دیگری
yağlı ۱- چرب ، پرروغن ،روغن‌دار ، روغنی ۲-(مج) کاریا آدم‌پرنفع واستفاده
yağlıboya ۱- رنگ‌روغنی ۲-تکیه کلامی که درموقع عجله و دویدن میگویند که مردم کنار بروند مانند،آی رنگی‌نشوی!خبردار ! خبر!
yağlık دستمال بزرگ رنگی که مردها سابقاً درجیب میگذاشته‌اند ومثل زنبیل استفاده میکردند
yağlıkçı ۱- فروشنده حوله و دستمال و امثال آن ۲- کسیکه لباس و زینت‌آلات عروسی را عاریه یا کرایه میدهد
yağma یغما ، چپاول ، غارت
yağmacı غارتگر
yağmacılık یغماگری ، غارتگری
yağmak باریدن ، فراوان ریختن یا فرودآمدن
yağmalamak یغما کردن، چپاول یاغارت کردن
yağmur باران
yağmurca بزکوهی
yağmurkuşağı=gökkuşağı قوس قزح
yağmurkuşu مرغ باران ، مرغی که در باتلاقها و کنارآبها زندگی‌میکنند، پاهای بلندو گردن‌و نوك کو تاه‌دارد (Rallus aquaticus)
yağmurlamak بارانی‌شدن هوا
yağmurlu باران‌دار، بارانی
yağmurluk پالتوبارانی
yağsız بی‌روغن، بی‌چربی ، کم روغن
yahey حرف ندا که خوشحالی و نشاط را میرساند مانند «هی‌هی»
yahni گوشت یخنی،گوشتی که باروغن و

رب گوجه فرنگی و پیازسرخ کرده پخته میشود

yahşi خوب ، بزبان شرق ترکیه یا آذربایجان

yahu ۱ـ آهای ، های ، نگاه کن ، بابا ۲ـ درقدیم‌مردها موقع‌وارد شدن بمنزل میگفتند مثل، یاالله ۳ـ یاهو

Yahudî یهودی ، کلیمی

Yahudice بزبان یهودی ،زبان عبری

Yahudilik یهودی بودن،یهودیگری

yahut یا، یااینکه ، یاخود

yaka ۱ـ یقه ۲ـ سمت یاطرف دیگر ، ساحل دیگر دریا

yakacak سوختنی، موادسوختنی،سوخت

yakalamak گیرآوردن،دستگیر کردن، بچنگ‌آوردن ، گرفتن

yakalanmak گرفتارشدن ، دستگیر شدن ، بچنگ افتادن

yakalatmak گیرانداختن یا دستگیر کردن بوسیله دیگری

yakalık ۱ـ دوی یقه‌ای ۲ـ پارچه یا چیزی که برای یقه یا دورگردن مناسب باشد ۳ـ یقه یدکی پیراهن

yakamoz برق یا شفق یا روشنائی که در توی‌آب دریا دراثرحرکت ماهی یا جسم دیگر حاصل میشود

yakarış دعا، مناجات ، ندبه ، التماس ، استغاثه

yakarmak التماس کردن ، دعا و مناجات کردن ، استغاثه کردن

yakı مرهم، چیزی که برای گذاردن روی زخم درست میکنند

yakıcı ۱ـ سوزاننده،سوزان ۲ـ محرق یا محترقه ۳ـ کسی که مرهم میسازد یا می‌فروشد

yakılmak ۱ـ مالیده شدن (حنا) ۲ـ سوزانده‌شدن،سوخته شدن ، روشن شدن

yakın ۱ـ نزدیك،قریب ۲ـ قوم‌خویش

yakınçağ قرون اخیره ، دوره بعداز انقلاب فرانسه تا به‌امروز (بعد ازسنهٔ۱۷۸۹ میلادی)

yakındoğu شرق نزدیك،خاورنزدیك

yakınlaşmak نزدیك شدن ، مناسبت دوستی بین دوطرف حاصل شدن

yakınlaştırmak نزدیك کردن ، سبب روابط دوستی شدن

yakınlık نزدیکی

yakınlık duymak دوستی و نزدیکی حس کردن

yakınlık göstermek دوستی‌ومحبت نشان دادن

yakınma شکایت یا ناله وزاری کردن

yakınmak ۱ـ ناله و زاری کردن ، شکایت کردن ۲ـ مالیدن(مثلاً بدست یا به‌سرحنا مالیدن)

yakınsak نزدیك کننده ومتمرکز‌کننده اشعه نور(درعدسی‌ها وذره‌بین‌ها) متقارب

yakınşark = yakındoğu خاورنزدیك

yakıotu سمد ، جگن ، نام گیاهی است که در جاهای مرطوب میروید و دارای گلهای صورتی میباشد (Epilobiom)

yakışık موافق، مناسب، برازنده، لایق ، شایسته

yakışık almak برازنده‌بودن،مناسب بودن ، لایق بودن

yakışıklı خوشگل ،زیبا ، خوش‌اندام

yakışıksız نامربوط ، نامناسب، ناروا ، بی‌جا ، ناشایسته

yakışmak ۱ـ برازنده بودن، مناسب یا برازنده بودن ۲ـ لایق وشایسته بودن ۳ـ براه‌بد تعبیر کردن،

تهمت یا افترا زدن

yakıt سوخت

yakin یقین ، بی‌شبهه ، بدگمان

yakinen یقینا ، بی‌شك وشبهه

yaklaşık تقریبی، تخمینا ، تخمینی

yaklaşılmak نزدیك شدن (به کسی یا چیزی).

yaklaşma نزدیکی، نزدیك بودن یاشدن

yaklaştırmak دو نفر یا دوچیز را بهم نزدیك کردن

yakmak ۱- سوختن، سوزاندن ، روشن کردن ۲-ازعشق ومحبت سوختن یا سوزاندن ۳- خشک کردن یا سوزاندن محصول ۵- مالیدن (حنا وغیره بدست وپا وسروغیره)

yaktırmak ۱- سوزاندن ۲- مالاندن توسط دیگری ۳- روشن کردن یا سوزاندن بواسطهٔ دیگری

yakut یاقوت ، نوعی سنگ گرانبها که از معدن بدست میآید

Yakut قومی از ترك که در شمال سیبریا زندگی میکنند

yal غذائی که برای سگ درست میکنند

yalabık ۱- براق ، درخشنده ، روشن ۲-الو، روشنائی ، شعله

yalak ۱- طشت یا کاسه‌سنگی زیرشیرآب که حیوانات از توی آن آب میخورند ۲- پررو

yalama ۱- عمل لیسیدن ۲-رزه‌پیچ که هرز شده باشد

yalamak لیسیدن ، از نزدیکی یا پهلوی چیزی بطور مماس ردشدن (گلوله وغیره)

yalan دروغ ، کذب ، افتراء

yalancı ۱- دروغگو، کاذب ۲- بدل ، بدلی (برضد اصل)

yalancı çıkarmak دروغ کسی را آشکار کردن ، دروغگو درآوردن

yalancıdolma دلمه بدون گوشت که با برنج وروغن‌زیتون درست میکنند

yalancıktan بدروغ ، ازدروغی ، غیرجدی ، بیخودی، بطورشوخی

yalancılık دروغگوئی ، کذب گوئی ، دروغ‌پردازی

yalan دروغ ، کذب

yalandan بدروغ، تصنعی، ظاهری ، بصورت ظاهر

yalanlamak تکذیب کردن ، دروغ شمردن

yalanmak خود را لیسیدن ، لیسیده‌شدن

yalap yalap درحال درخشیدن یا برق زدن (درمورد آب گفته‌میشود)

yalatmak لیساندن ، وادار به لیسیدن کردن

yalaza الو ، شعله یا زبانهٔ آتش

yalçın پرشیب ، سرازیر و صاف (مانند تخته‌سنگ)

yalçınkaya کوههای سنگی پرشیب ، زیاد سراشیب

yaldırak براق وجلادار

yaldız ۱- آب طلا یا آب نقره ، مذهب کاری ۲-کاری که‌ظاهرش‌خیلی پرزرق وبرق ولی باطنش خراب باشد

yaldızcı ۱- تذهیب کار ۲- آدم ظاهرساز کسی که در ظاهر کار راخیلی قشنگ‌وخوب‌نشان‌میدهد ولی باطنا کارش بی‌پایه و بی‌مایه است ، متظاهر

yaldızlamak ۱- تذهیب کردن، تذهیب کاری کردن ، با آب طلا یا آب نقره زینت‌دادن ۲- ظاهرسازی کردن

yaldızlanmak تذهیب شدن ، آب طلا یا آب نقره کاری شدن

yaldızlatmak ۱- کارتذهیب را توسط

دیگری انجام دادن ۲ـ عمل زنی که خود فروشی کند و سر شوهرش کلاه بگذارد (یعنی اورا "تول" د، بادیگران خوش بگذراند)

yaldızlı ۱ـ آب طلا یا آب نقره‌دار ۲ـ گول زننده، پرآب‌وتاب‌ولی دروغ

yalı ۱ـ ساحل یا لب دریا که صاف و هموار باشد ۲ـ ویلا یا قصری که درساحل‌دریای صاف و هموار ساخته شده باشد

yalı çapkını=i kele kuşu مرغی که‌درسواحل دریا زندگی میکند (Alcedo atthis)

yalın ۱ـ الو،شعله‌آتش ۲ـ طرف‌برنده شمشیریا کارد ۳ـ ساده، برهنه، مجرد

yalınayak پابرهنه

yalıngaç درختهائی که پوست آنهاشکاف پیدا کرده کنده میشود

yalıngöz ۱ـ حیوانات بدون پلك ۲ـ نوعی‌مارمولك

yalınkat ۱ـ یك دست ، یك‌لا (رنگ کردن) ۲ـ سرهم بندی ،ازسر بازکردن

yalınkılıç شمشیر برهنه، کسی که‌شمشیر برهنه دردست دارد

yalıtkan عایق (درمورد الکتریسته درمقابل هادی)

yalıtmak عایق ساختن بطوریکه‌جریان الکتریسته‌ازآن رد نشود

yalız صاف وشفاف

yallah یاالله ،بروحرکت کن!

yalman ۱ـ خم ، مایل ۲ـ فراز ، سربالائی ۳ـ قسمت تیز آلات برنده از قبیل کارد وغیره

yalnız تنها ، فقط ، مجرد

yalnız başına تك وتنها ، یکه وتنها

yalnızlık تنهائی

yalpa (vurmak) حرکت و تکان خوردن کشتی به‌چپ‌وراست، تلوتلو

yalpalamak تلوتلوخوردن

yalpık جای وسیع و گشاد، پهن

yaltak متملق،چاپلوس، متبصبص

yaltaklanmak تبصبص، تملق،چاپلوسی

yalvaç رسول ، پیغمبر

yalvaçlık=peygamberlik پیغمبری، رسالت ، نبوت

yalvarılmak خواهش کرده شدن ،تمنا و استدعا کرده شدن

yalvarmak خواهش کردن، نیاز کردن، استدعا و تمنا کردن

yalvarmak کسی را به‌خواهش یا تمنا وادار کردن، به‌عجز ولابه‌واداشتن

yama وصله، پینه

yamacı پینه‌دوز، تعمیر کننده کفش

yamaç ۱ـ پهلو، کنار ۲ـ دامنه کوه

yamak ۱ـ وردست، شاگرد، پادو ۲ـ سرباز ینی‌چری که مرزبان یا سرحدداراباشد

yamalamak وصله پینه کردن ،با وصله تعمیر کردن

yamalanmak وصله‌شدن ،وصله خوردن

yamalı وصله‌دار ،وصله کرده

yamamak وصله کردن

yaman ۱ـ عجیب ، پرقوت، مدهش، حیرت‌بخش ، خوب ۲ـ(قد) بد

yamanmak ۱ـوصله‌شدن،وصله‌خوردن ۲ـ سبب دردسرشدن ، بیخ ریش کسی بسته شدن

yamatmak بوسیله دیگری‌وصله زدن ، دادن‌برای وصله پینه

yamçı نوعی بارانی پشمی‌یا نمدی

yampiri=yanpiri کسی که‌یك وری راه میرود

yamrı yumru کج‌وکوله

yamrulmak کج وکوله شدن

yamuk ۱ـ یك وری ، بەیك طرف خم شده ۲ـ (هن) ذوزنقه
yamyam اقوام وحشی افریقا که گوشت آدم میخورند. یام یام
yamyassı کاملا صاف وهموار
yan ۱ـ طرف ، سمت ، پهلو ۲ـ نزد ۳ـ هریك ازطرفین معادله ۴ـ فرعی ، غیر اصلی
yanak گونه ، رخ ، یك طرف صورت
yanardağı کوه آتشفشان
yanardöner رنگ پارچه یاچین دیگر که درموقع تکان دادن رنگ برنگ میشود
yanaşık نزدیك شده، قریب
yanaşılmak نزدیك شدن ، پهلو گرفتن
yanaşlık اسکله دریا یا رودخانه
yanaşma ۱ـ قریب بودن ، پهلو گرفتن ۲ـ کلفت ، نوکر، شاگرد
yanaşmak نزدیك شدن، پهلو گرفتن ، تماس گرفتن ، کار بکسی داشتن، اعتنا کردن
yanay نیمرخ، پروفیل، مقطع عمودی
yandaş طرفدار
yandık نوعی گیاه که درمناطق گرمسیر بعمل میآید و از تخم زرد رنگ آن مادهای شبیه ترنجبین یا گز بدست میآید خارشتر (Alhagi maurarum)
yandırmak (عو) سوزاندن ،آتش‌زدن
yangı چرك، ماده یا چرك زخم ، ماده التهاب
yangılanmak چرك کرده
yangın ۱ـ آتش سوزی، حریق ۲ـ(عو) تب ۳ـ(عو) عاشق، دلسوخته
yanıbaşında بالای سر کسی بودن ، نزدیك ، نزد یا در ملازمت کسی بودن، چسبیده ، پهلوی چیزی یا کسی

yanık ۱ـ سوخته ۲ـ انسان یامحصول سوخته یعنی نشو و نما نکرده ، ضعیف مانده ۳ـ سوختگی‌دست یا یك جای بدن ، سوختگی
yanıkara = karakabarcık سیاه زخم
yanılgı اشتباه ، غلط
yanılmak ۱ـ اشتباه کردن ۲ـ گول خوردن
yanıltı سهو ، اشتباه
yanıltmaca مغالطه ، مغلطه ، طرف را به غلط انداختن
yanıltmak اشتباه انداختن، غلط انداختن ، گیج کردن
yanısıra باهم ، پهلوی هم ، بموزات آن
yanıt جواب، پاسخ
yanıtlamak پاسخ دادن، جواب دادن‌یا گفتن
yani یعنی
yankesici جیب‌بر
yankı ۱ـ انعکاس ، انعکاس صدا ۲ـ عکس‌العمل ۳ـ تأثیر
yankılanmak منعکس شدن صدا ، انعکاس یافتن
yanlış غلط ، اشتباه
yanlışlık غلط ، اشتباه ، شبهه ، خطا
yanlışlıkla به غلط یا باشتباه، از روی غلط یا اشتباه ، اشتباهاً
yanmak ۱ـ سوختن، آتش گرفتن ۲ـ روشن شدن ۳ـ باطل شدن، از اعتبار وقیمت افتادن (پول یاسند)
yansı (فیز) انعکاس، عکس
yansımak منعکس شدن، انعکاس یافتن
yansıtmak منعکس کردن
yansız ۱ـ بی‌طرف ۲ـ (شیم) (فیز) خنثی
yansızlık بی‌طرفی
yanşak پرحرف، لوس، خنك، بیمعنی، بیمزه

yanşamak برحرفی کردن، بیمزگی کردن
yapağı پشم گوسفند که دربهار چیده میشود و تارهای آن از پشمهائی که در پائیز می‌چینند بلندتر است
yapalak نوعی جغد یا بوم (Bubo max mus)
yapayalnız تک‌وتنها، یکه وتنها
yapı ۱ــ ساختمان، بنا ۲ــ بنیه، وجود، هیکل، ساختمان بدن
yapıcı ۱ــ سازنده، درست کننده ۲ــ کارخوب یا مثبت انجام دهنده ۳ــ سازنده ساختمان یا بنا
yapıcılık ۱ــ سازندگی، کارنمائی یا ساختمانی ۲ــ عمل‌بوجود آوردن فعل یا عمل کسی که کارهای خوب واساسی ومثبت انجام میدهد
yapılı ساختمان، ساخته شده
yapılış ۱ــ طرزساختن یا بناکردن یا درست کردن ۲ــ هیکل، وجود، بنیه
yapılmak ساخته شدن، بناشدن
yapım ۱ــ ساختمان، بنا ۲ــ عمل ساختن ۳ــ کارهای ساختمانی
yapımcı سازنده فیلم
yapıncak ۱ــ روکش پشمی اسب، پلاس روی‌اسب ۲ــ نوعی‌انگورسفید خال‌دار
yapınmak ۱ــ دوخت و دوزکردن، آماده وفراهم کردن لباس‌وپوشاک برای‌خود ۲ــ هوس‌وآرزوکردن
yapırgan برگ گل
yapış عمل‌کرد، طرزساختن یا درست کردن
yapışık بهم چسبیده، چسبیده متصل، ملتصق
yapışıkçeneliler تیره‌ای ازماهیها که چانه‌آنها بشکل منقاریانوک‌دراز و استخوانی میباشد

yapışkan ۱ــ چسبنده، چسبناک ۲ــ آدم سمج که مثل سقزمی‌چسبد
yapışkanlık چسبناکی، چسبناک بودن
yapışkanotu اذن‌الفار، گیاهی که روی دیوارها و برگهای آن چسبناک است (Parietaria)
yapışmak ۱ــ چسبیدن، ملصق شدن ۲ــ آدم سمج یا پررو بودن
yapıştırıcı چسبناک، چسبنده، چسباننده
yapıştırılmak چسبیده شدن، چسبانده شدن
yapıştırma عمل چسبیدن
yapıştırmak چسباندن، چسباندن
yapış yapış چسبناک، با شیره یاشیرینی چسبناک شدن دست ودهان
yapıt ۱ــ آثار (عتیقه)، ساختمان ۲ــ اثر، نوشته
yapıtaşı سنگ ساختمان
yapıvermek زود وآسان ساختن یا انجام دادن
yapma ۱ــ انجام، اجراء ۲ــ ساختگی، مصنوعی
yapmacık تصنعی، ساختگی، دروغی
yapmak ۱ــ کردن، نمودن، ساختن، درست کردن، بناکردن، انجام دادن، اجراءکردن ۲ــ تعمیر کردن ۳ــ شدن، گردیدن ۴ــ (بچه) زائیدن ۵ــ (پول) جمع کردن یا گردآوردن
yaprak برگ، ورق، برگ درخت، ورق کاغذ، کتاب غیره
yapraklanmak برگ دادن درختان
yapraklı برگ‌دار، دارای برگ
yapraksız بی‌برگ
yapraktaşı سنگ ورقه‌ای
yaptırma اجراء یا انجام، ضمانت اجرائی، قوه مؤیده، تائید انجام یا اجراءگردانیدن

yapyalnız تك تنها، يكه و تنها
yar ۱- كمك، معاون، يار، نايب ۲- جاى بريدگى يا پرگاه ۳- يار، معشوق
yara زخم، جراحت
yaradan=yaratan خلق، آفريدگار، خداوند
yaradılış ۱- خلقت، فطرت، عالم ۲- طبيعت، خوى، مزاج
yarak (قد) ۱- آلت، سلاح ۲- (عو) آلات رجوليت
yaralamak زخمى كردن، مجروح كردن
yaralanmak زخمى شدن، مجروح شدن
yaralı زخم‌دار، مجروح
yaramak بدرد خوردن، بكار آمدن، مساعد وموافق بودن
yaramaz ۱- بدردنخور، بيكاره، بيفايده ۲- شيطان، شرور، شرير، نحس
yaramazlık ۱- شيطنت، شرارت، نحسى ۲- نامساعدى، ناميتى در كار و احوال
yaran ياران، دوستان
yaranmak دل كسى را بدست آوردن، طرف را از خود راضى و خشنود كردن، بدرد خوردن
yarar ۱- بدرد بخور، مساعد براى چيزى يا كارى ۲- سود، فايده، نفع، منفعت
yararlanmak استفاده كردن، فايده يا سود بردن
yararlı سودمند، مفيد، بدرد بخور
yararlık فايده يا خدمت يا نفع، خدمت مفيد
yararsız بدردنخور، بى‌فايده بى‌سود
yarasa خفاش، شبكور
yaraşmak مناسب وموافق بودن، متناسب بودن، لايق بودن
yaraştırmak لايق‌شمردن، متناسب ديدن
yaratan خلق كننده، ايجاد كننده، بوجود آورنده، خالق، آفريننده، آفريدگار
yaratıcı ۱- آفريننده، موجد، مبتكر ۲- قوه خلاقه
yaratık مخلوق
yaratılmak خلق شدن، ايجاد شدن، آفريده شدن
yaratmak آفريدن، خلق كردن، ايجاد كردن
yarbay سرهنگ دوم، نايب سرهنگ
yarda يارد، واحد طول انگليسى مطابق ۹۱/۴۴ سانتيمتر
yardakçı كمك يا همدست يا كسى كه در كارهاى بدهمدستى ميكند
yardım كمك، مساعدت، معاونت
yardımcı معاون، كمك، معين
yardımcı fiil (دس) فعل كمكى
yardımcılık معاونت، كمك بودن، مساعدت
yardımlaşmak بهمديگر كمك كردن، تعاون، تعاضد
yardımsever خير، خيرخواه
yardırmak شكاف دادن، ترك دادن، شكستن‌يا چاك‌دادن بوسيله‌ديگرى
yaren دوست، رفيق
yarenlık ۱- دوستى، رفاقت ۲- صحبت، اختلاط
yarga جوجه بزرگ ودرشت
yargı حكم، قرار (در منطق يا محكمه عدليه)
yargıcı حكم، داور، خبره
yargıç قضى، حاكم محكمه عدليه، دادرس
yargıçlık قضاوت، وظيفه حاكم محكمه عدليه
yargılama دادرسى، محاكمه
yargılamak محاكمه كردن، دادرسى كردن
yargılanmak دادرسى شدن، محاكمه شدن
yargıtay محكمه عالى تميز

yarı نیمه ، نیم، نصف
yarıbuçuk خیلی کم، مقدار کم و بی‌اهمیت
yarıcı ۱ـ شکافنده یا چاك دهنده ۲ـ کارگری که نصف محصول را در مقابل حق‌الزحمه خو میبرد
yarıçap (هن) شعاع دایره، نیم قطر
yarıgölge (فیز) شبه ظل
yarık شکافته ، ترك‌دار ، زمین شکاف برداشته
yarıküre نیمکره
yarılamak نصف کردن، نیمه کردن ، به وسط ، یا میان یا نصفه رسیدن
yarılanmak نصف، نیم شدن ، بوسط یا نصفه چیزی آمدن
yarılmak شکافته شدن ، چاك خوردن ، ترك خوردن
yarım ۱ـ نیم ، نصف، نیمه ۲ـ نصفه، ناتمام ۳ـ مریض،علیل، ناقص
yarımada شبه جزیره
yarımay قرص ماه درحال نصف، نصف‌ماه
yarımca ۱ـ فلج نصف بدن ۲ـ نصف سردرد کردن
yarımkanatlılar نام تیره‌ای ازحشرات ازقبیل ساس ، شپش، جیرجیرك، نیمه بالان
yarımküre نیمکره
yarımlamak نصف کردن ، نیمه کردن ، به‌نصف رساندن
yarımlık ۱ـ (عو) فتق ۲ـ نیمه یا نصف بودن ۳ـ علیلی ، ناقص بودن
yarımyamalak ناقص ، ناتمام ، نیمه کاره،وصله پینه کرده، سرهم‌بندی
yarın ۱ـ فردا ۲ـآتیه ، استقبال
yarısaydam نیمه شفاف
yarış مسابقه
yarışçı ۱ـ مسابقه‌چی، کسی که درمسابقه شرکت میکند ۲ ـ رقیب در مسابقات
yarışıcı رقیب
yarışma ۱ـ مسابقه ۲ـ رقابت
yarışmacı مسابقه‌چی ،کسیکه در مسابقه شرکت میکند
yarışmak ۱ـ مسابقه گذاشتن ، درمسابقه شرکت کردن ۲ـ رقابت کردن ،
yarıştırmak مسابقه گذاردن ، بمسابقه گذاشتن
yarkurul سوکمیسیون ، کمیسیون فرعی
yarlıgamak آمرزیدن ، مغفرت کردن
yarlığ (قد) فرمان پادشاهی
yarma ۱ـ عمل شکافتن ، نیمه کردن ، چاك دادن ۲ـ اراضی بسریده شده برای راه سازی ۳ـ نوعی ازهلو یاشفتالوی اعلا که براحتی از هسته‌اش جدا میشود و دو نیم میگردد ۴ـ گندم‌یاجو که دونیم میشود ، نیمه شده ، چاك‌دار
yarmak نصف کردن ، شکافتن ، نیمه کردن ، چاك دادن
yarpuz پونه ، پودینه
yas ماتم ، عزا
yasa قانون
yasak ممنوع ، قدغن
yasakçı (قد) دربان
yasak etmek قدغن کردن، ممنوع کردن
yasaklamak قدغن کردن، ممنوع کردن
yasalı قانونی
yasama قانون‌گذاری
yasamak منظم کردن ، قانون‌گذاردن
yasama kurulu مؤسسه قانون‌گذاری یعنی پارلمان
yasamalı تشریعی
yasemin گل یاسمن
yaslamak تکیه دادن، واداشتن به‌جائی
yaslanmak ۱ـ تکیه کردن ۲ـ ماتم گرفتن ، عزاداری کردن

yaslı عزادار، ماتمدار ، ماتمزده
yasmak پهن کردن، گستردن، صاف کردن
yasmık=mercimek عدس
yassı پهن ، صاف ، هموار
yassıkadayıf نوعی شیرینی ازخمیر که به تخم مرغ آلوده کرده در روغن سرخ نموده توی شیره میاندازند و روی آن گردوی خرد شده بپاشند
yassılaşmak پهن شدن ، صاف و هموار شدن
yassılık مسطحی ، پهن و وسیع بودن ، هموار
yassılmak صاف وهموارشدن ، پهن و وسیع شدن
yassısolucanlar تیره کرمهای پهن رشته مانند ، مانندکرم کدو
yassısolungaçlılar تیره کرمهای دو قسمتی دریائی مانند صدف و شانه دریائی
yastağaç=çapakbalığı نوعی ماهی باریك درازکه طول آن به نیممتر میرسدگوشتش خیلی لذیذ نیست دارای استخوان زیاد میباشد
yastığaç تخته خمیرکه رویش خمیر باز میکنند
yastık بالش ، متکا
yaş ۱- سن، سال ۲- اشك ۳- تر، خیس ، نم ، مرطوب ۴- تر و تازه ، سبز
yaşa زنده باد ، سلامت باش
yaşam عمر ، زندگی ، حیات ، معیشت
yaşama زیست ، حیات ، زندگی ،گذران
yaşamak زیستن ، زندگی کردن ، (مج) کیف یا عیش کردن
yaşanmak حیات گذراندن ،گذران کردن
yaşantı طرز زندگی یا حیات
yaşarmak ۱- مرطوب شدن، ترشدن نمناك شدن ۲- اشك بچشم آمدن، ترشدن چشم از اشك
yaşartmak ۱- تر ومرطوب کردن توسط دیگری ۲- اشك بچشم آوردن
yaşatmak زندگی کسی را تأمین کردن، نگاهداری و تأمین زندگی کردن
yaşatmamak مانع زندگی یازیست کردن کسی شدن
yaşayış طرززندگی ، حیات ،گذران
yaşıt هم سن، هم سن وسال
yaşlanmak پیرشدن ، سالخورده شدن ، رو به پیری رفتن
yaşlı ۱- پیر ، مسن ، سالخورده ۲- بااشك چشم ، اشكدار
yaşlı başlı مسن ومحترم
yaşlık تری، مرطوبی ، خیسی ، نمناکی
yaşlılık پیری ، سالخوردگی
yaşmak چارقد یاروسری بزرگ که تمام سروصورت بجزچشمان رامیپوشاند
yaşmaklı چارقددار ، چارقدی، کسی که سر وصورت را باچارقد پوشانده باشد
yat کشتی کوچك مخصوص سیروساحت
yatağan دشنه، خنجر، نوعی کارد بزرگ قوسدار
yatak ۱- رختخواب ، بستر ، بالین ۲- تشك ۳- بستررودخانه یا نهریادره ۴- یاتوغ،محل زیست یا جای رفت و آمد عده زیادی از مردم یا نوعی از حیوانات ، جائیکه‌معمولاچیزفراوان درآنجا پیدا میشود مانندمحلی که ماهی زیاد یاشکار زیادی درآنجاباشد ۵- جائی که محل اختفاء دزدان یامجرمها باشد ۶- یاتاقان‌چرخ یا موتور وغیره
yatakhane خوابگاه
yataklı ۱- تختخواب‌دار یاجای‌خواب‌دار

(مانند واگن تختخواب‌دار یا بیمارستان صد تختخوابی) ۲ـ رودخانه یا نهری که دارای بستر عمیق باشد

yataklık ۱ـ تختخواب آهنی یا تخته‌ای ۲ـ پارچه یا چیز مناسب تشك

yatalak زمین گیر ، بالین گیر ، علیل، مریض بستری طولانی

yatay افقی

yatı مهمانی‌شب خواب، مهمان‌آمدن وشب را ماندن ودر آنجا خوابیدن

yatık ۱ـ به‌پهلو خوابیده هرچیزی که بحالت خوابیده گذارده شده باشد ۲ـ خوابیده ، جنسی که فروش نرفته یا درانبار مانده

yatılı شبانه روزی ، محصلی که شب در مدرسه میخوابد

yatır قبرآدم مقدس (مانند قبرامامزاده)

yatırım ۱ـ وجوه ودیعه گذاشته‌شده ۲ـ پول خوابانیده‌شده در بانك یا در شرکت یا تجارت، سرمایه گذاری

yatırımcı ۱ـ سرمایه گذار ۲ـ ودیعه گذار

yatırmak ۱ـ خوابانیدن ، خواباندن ، خواب کردن ۲ـ پول‌خواباندن، ودیعه‌گذاشتن، بحساب ریختن‌پول

yatırsız غیرشبانه روزی، مدرسه یامحلی که‌روزانه است‌وجای‌خواب‌ندارد، مدرسه روزانه ، محصلی که فقط روز بمدرسه میرود وشب درآنجا نمیخوابد ، کلفتی که روزانه کار میکند وشب درمحل کار نمیخوابد

yatışmak خوابیدن، ساکت شدن ، آرام شدن (باد،طوفان،دعوا، هیجان)، از شدت افتادن

yatıştırıcı مسکن، ساکت وآرام‌کننده ، خواباننده

yatıştırmak خواباندن ، ساکت کردن ، آرام کردن

yatkın ۱ـ خوابیده ، مال یاجنس فروش نرفته یادرانبارمانده ۲ـ روان بودن دست ، آشنابودن، دست‌بان خوابیدن وعادت داشتن

yatkınlık کاملاآشنا بودن، عادت داشتن دست ، دست خوابیدن به‌چیزی ، بلد بودن ، استاد بودن

yatmak ۱ـ خوابیدن، خفتن ۲ـ دراز کشیدن ، دربستر بودن ۳ـ در محلی ماندن ۴ـ مرده بودن ، مرده خوابیدن ۵ـ در حبس خوابیدن ، زندان کشیدن ۶ـ بحالت مایل یایکوری بودن، به یکطرف کج شدن

yatsı عشاء، یك الی یك و نیم ساعت از غروب آفتاب گذشته تا نیمه شب، شامگاه ، اول شب

yatsı namazı نماز‌یا صلوة عشاء

yatuğan,yatuk آلات موسیقی یاسازهائی که مانند سنتور و قانون بحالت خوابیده نواخته میشود

yavan ۱ـ غذای کم روغن ۲ـ بدون قاتق ۳ـ بی‌مزه، بی‌لذت ۴ـ آدم‌ندید بدید، چشم‌و گوش بسته، دهاتی ،آدم نخاله

yavanlık ۱ـ کم‌روغنی غذا ۲ـ بی‌قاتقی ۳ـ بیمزگی ، بی‌لذتی ، بی‌نمکی ۴ـ نادیدگی،چشم وگوش بستگی

yavaş یواش ،آهسته،آرام ، ملایم، ساکت، کم سرعت

yavaşca کمی یواش ، یواشکی، بآرامی، به‌آهستگی ، بطورآرام وسکوت و ملایمت

yavaşçacık خیلی یواش، خیلی بآرامی، بطور خیلی آهسته و ملایم

yavaşlamak یواش‌کردن ، کم سرعت کردن ، از سرعتش کاستن ، آرام

و ملایم یا ساکت کردن
yavaşlatmak یواش کردن، سرعت را کم کردن ، آهسته کردن
yavaşlık یواش بودن ، آرامی . آهستگی ، کم صدائی
yave یاوه، پوچ، بی‌معنی، مزخرف
yaver ۱- یاور ۲- نایب ، معاون ۳- (نظ) آجودان
yavru طفل، بچه
yavruağzı رنگی بین نارنجی وصورتی کم رنگ
yavruca = yavrucuk طفلك ، طفلکی
yavrucuk طفلك ، طفلکی
yavrukurtu پیش آهنگ کوچك یا کم‌سن، پیش آهنگ دبستانی
yavrulamak بچه کردن، بچه گذاشتن ، زائیدن حیوانات
yavşak رشک ، خاکه شپش ، بچه شپش
yavşanotu نباتی که دارای گلهای آبی و سفید میباشد ، پرسیاوشان (Veronica)
yavuklanmak = nişanlanmak (عو) نامزد شدن دختر یا پسر
yavuklu = nışanlı نامزد شده
yavuz ۱- بی‌باك، شدید ، تند ، خشمناك ۲- عالی . خوب، قشنگ ، زیبا
yay ۱- کمان ۲- آرشه ویولون وغیره ۳- فنر ۴- (نج) قوس
Yay برج قوس ، نام نهمین برج شمسی ، نام برج بین عقرب و جدی ، نام نهمین برج تقویم قدیم شمسی مطابق با آذرماه
yaya ۱- پیاده ۲- پیاده‌رو (شخص)
yayan ۱- بطور پیاده ، باپا ۲- بی‌اطلاع ، بی معلومات، بی‌علم ، جاهل
yaydırmak منتشر کردن ، پراکنده کردن، نشر کردن توسط دیگری
yaygara داد وفریاد ، سروصدا، فریاد و جیغ بی‌معنی و بیخود
yaygaracı پرداد و فریاد ، دعوا کن، کولی ، هوچی
yaygı فرش ، زیرانداز ، چیزی که انسان روی زمین پهن کند برای نشستن و غیره
yaygın ۱- منتشر ، پخش ، متداول ، شایع ۲- پهن و منتشرشده
yayık ۱- دستگاه چوبی کره زنی یا کره گیری ۲- پهن، وسیع، گشاد ، سرگشاد
yayılma منتشرشدن ، شیوع ، انتشار
yayılmak منتشر شدن، پهن شدن، انتشار یافتن، شیوع یافتن، ساری وشایع شدن (بیماری)
yayım انتشارات، نوشتجات یا اخبار منتشره، نشریات
yayımcı ناشر، کسی که کتب واثرهای طبع شده را نشرو پخش میکند و بفروش میرساند
yayımlamak نشر ، انتشار ، پخش کردن
yayın ۱- آثارچاپی، نشریات، انتشارات ۲- نوعی ماهی بزرگ که در آب شیرین زندگی میکند ، دارای سرودهان بزرگ و پهن،بدن دراز بدون فلس میباشد ، مزه و لذت متوسط دارد (Silurus glanis)
yayındırma (فیز) نوری دادرسطح غیر صاف (پرزدار) منعکس کردن
yayınevi مرکز چاپ و نشر یا انتشار، مطبوعات و انتشارات ، محل یا مرکز طبع و نشر یا پخش
yayınma (فیز) عمل انعکاس ، منعکس شدن نوردرسطح پرزدار که نودها از هریك از پرزهای آن سطح به جهات مختلف برگشت و منتشر میشوند

yayla ۱ـ ییلاق ۲ـ محل مرتفع ووسیع وصاف یا هموار
yaylacı کسیکه به ییلاق میرود
yaylaçiçeği گیاهی ازتیره باقلا دارای گلهای زرد رنگ خوشبو
yaylak مرتع یا چراگاه حیوانات
yaylakıye اجرتیاکرایه مرتع یاچراگاه
yaylamak تابستان را درییلاق بسربردن
yaylandırmak چیزی را مثل اینکه روی فنر باشد تکان دادن ، فنر مانند تکان دادن
yaylanmak روی چیزفنری بملایمت تکان خوردن یا تکیه دادن
yaylı فنردار ، نوعی درشکه فنردارکه رویه واطرافش پوشیده است
yaylım ۱ـ عمل پهن شدن، گسترده شدن ۲ـ مرتع ، چراگاه
yaylım ateş درآن واحدآتش کردن چند تفنگ
yayma ۱ـ عمل انتشار یا نشر ۲ـ عمل گستردن یاپهن کردن ۳ـ بساط فروش
yaymacı خرده ریزه فروشی ، کسیکه بساطی پهن کرده و درآن اشیاء وآلات کوچك برای فروش بگذارد
yaymak ۱ـ پهن کردن ، گسترده ۲ـ انتشار دادن ، نشر کردن ، پخش کردن،منتشر کردن،پراکنده کردن ۳ـ سرایت‌دادن ۴ـ ول کردن، باز کردن،پراکنده کردن‌حیوانات برای چرا درمرتع یا چراگاه
yaytan پهن ، گشاد ، سرپهن، جا یاظرف کم عمق ووسیع
yaz تابستان
yazan نویسنده ، محرر
yazar نویسنده، دبیر، ادیب، مقاله نویس، کتاب نویس
yazarlık نویسندگی ، شغل نویسندگی ، مقاله یاکتاب نویس
yazdırmak نویساندن ، نوشتن توسط دیگری
yazgı سرنوشت ، تقدیر ، قدر ، مقدرات
yazı ۱ـ نوشته ، مکتوب ، نامه ، مقاله ۲ـ کارنوشتنی ۳ـ خط، نوشته ۴ـ (مج) سرنوشت، تقدیر ۵ـ جلگه ، دشت ، اراضی مسطح و هموار
yazıbilimi فن یا علمی که ازروی دستخط یا نوشته اخلاق طرف را تشخیص می‌دهد و تعریف میکند
yazıcı کمك‌نویسنده درنظام، محرر، کاتب
yazıcı kadın مشاطه ، زنی که عروسان را بزك میکند
yazıcılık ۱ـ نویسندگی یا کاتبی درنظام ۲ـ عمل مشاطه‌گری
yazıhane ۱ـ دفتر ، محکمه وکالت و امثال‌آن ۲ـ میزمخصوص تحریر
yazık حیف، افسوس ، اسفا
yazıklanmak تأسف‌کردن ، افسوس خوردن، متأثر شدن
yazıklar olsun! حیف ، شدا افسوس!
yazılı ۱ـ کتبی، نوشته شده ۲ـ مقدر، سرنوشت ، تقدیرالهی
yazılmak ۱ـ نوشته شدن ۲ـ اسم نویسی‌کردن، ثبت نام‌کردن
yazın=edebiyat ادبیات
yazın در فصل یا موسم تابستان
yazış ۱ـ عمل یا طرزنوشتن ۲ـ بقلم گرفتن ، نوشتن
yazışma عمل مکاتبه ، نامه‌نویسی بهمدیگر
yazışmak بهمدیگرنامه نوشتن ، مکاتبه کردن
yazıt قطعه نوشته شده روی تخته سنگ ، سنگ‌نبشه، نوشته یاحك‌شده روی سنگ

مرکب از چندین ستاره که هفت ستاره از آن دیده میشود

yazlamak تابستان را بسر بردن یا گذراندن

yazlık تابستانی ، مخصوص تابستان ، تابستانه

yazma ۱ـ عمل نوشتن ۲ـ روسری نازك نقش‌دار ۳ـ (عو) اوریون ، ورم غـده زیـر گوش ۴ـ دست نوشته ، نوشته خطی

yazmacı کسی که نقش‌کاری یا نقش‌کشی روی یا و دست یا روی قماش را انجام میدهد

yazmak ۱ـ نوشتن ۲ـ آرایش دادن یا بزك‌کردن روی عروس ۳ـ پهن کردن ، گستردن ۴ـ مقاله نوشتن ، نامه نوشتن ۵ـ ثبت نام ، نام نویسی کردن ۶ـ فعل کمکی که فوریت و درحال انجام شدن عملی را میرساند (düşeyazmak) مشرف‌بافتادن، کم مانده بود بیفتد

yazman کاتب، نویسنده، محرر، منشی

yazmanlık منشی‌گری ، محرری

yedek ۱ـ یدك، اضافی، یدکی، احتیاطی، ذخیره ۲ـ چیزی یـا کسی که برای یدك یا احتیاط درنظر گرفته میشود

yedekçi کسی که اسب یاقایق یاچیز یدکی در دست داشته باشد

yedeklemek ذخیره یا یدك تأمین کردن، چیز اضافی بعنوان یدك یاذخیره کنار گذاردن

yedeklik یدکی، احتیاطی، برای یدك ، ذخیره‌ای

yedeksubay افسر احتیاط، افسر نظام‌وظیفه

yedi هفت

yedi canlı هفت جان، جان سخت

yedigen هفت‌گوشه، هفت ضلعی

Yedigir دب اکبر، بنات‌النعش کبری،شکلی

yedili هفت‌تائی، هفت عددی، ورق هفت‌لو یا هفت خال

yedinci هفتم ، هفتمین

yedirmek ۱ـ خوراندن ۲ـ تحمل کردن، تاب‌آوردن

yedişer هفت هفت ، هفت تا هفت‌تا

yediveren درخت یاگیاهی که پشت‌سرهم درهرفصل سال گل بازکند ومیوه میدهد

yedmek یدك کشیدن ، یدك‌کشی کردن

yegâh نوعی آهنگ موسیقی، یك‌گاه

yegâne یگانه ، منحصرفرد

yeğ بهتر، مرجح، ترجیح داشته ، برتر

yeğen برادرزاده یا خواهرزاده

yeğin با شدت، تند، با سرعت وقوت یافشار

yeğinleşmek تند شدن ، شدید شدن

yeğinlik شدت

yeğlemek ترجیح دادن، برترشمردن

yeğlik رجحان

yegni,yeğnik خفیف ، سبك

yeğrek مرجح، برتر، بهتر

yeis یاس، ناامیدی ، حرمان

yek یك

yekdiğeri بهمدیگر ، به‌یکدیگر

yeke دسته یا بازوی بالای سکان که برای چرخاندن‌آن بکارمیرود

yeknesak = biteviye یك نسق ، یك‌جور ، یکنواخت ، یکسان

yekpare یك پارچه، یك تکه‌ای

yeksan یکسان، یکی شدن، همانند

yekta یکتا ، تنها ، بی‌شریك ، بی‌همتا

yekten ناگهان، یك باره، یك‌هو، یکدفعه

yekûn جمع

yel ۱ـ باد ، هوا ۲ـ (عو) رماتیسم ، استخوان درد ۳ـ (عو) گوز

yeldirme ۱ـ (قد) نوعی روپوش که بجای

چادر نماز بکار میرفته ۲ـ تور ماهیگیری چندتائی

yele یال

yeleç هوادار

yelek ۱ـ جلنقه ۲ـ شاه بال پرنده یا مرغ

yeleklemek پرمرغ به ته‌تیر (تیر کمان) اضافه کردن

yeleli یال‌دار

yeleme آدم غیرجدی ، بی‌بند وبار

yelengeç درختی که پوست‌آن به آسانی ترك خورده کنده میشود

yelken بادبان‌کشتی

yelken açmak بادبان‌کشتی را کشیدن یا بازکردن برای حرکت

yelken bezi پارچه بادبان‌کشتی

yelkenci ۱ـ استاد بادبان دوز یابادبان ساز ۲ـ مأمور یا کارگر کشتی برای باز و بسته کردن بادبان کشتی وراه‌انداختن‌آن

yelkenlemek بادبان بازکردن و براه افتادن‌کشتی

yelkenli کشتی بادبان‌دار ،کشتی بادبانی

yelkovan ۱ـ عقربه بزرگ ساعت، دقیقه شمار ۲ـ صفحه بادنما که سمت باد را نشان میدهد

yelkovankuşu نوعی مرغ دریائی

yellemek باد زدن بابادبزن یاچیزدیگر

yellenmek گوزیدن، باد درکردن

yelli ۱ـ بادگیر ، محل پرباد ، هوادار ۲ـ (عو)رماتیسم‌دار ۳ـکسیکه زیاد باد درمیکند

yelloz زن پست ، سبك ، بوالهوس

yelmek با شتاب ودستپاچگی دویدن

yelpaze بادبزن، بادزن

yelpazelemek با بادبزن باد زدن

yelpazelenmek خود را با بادبزن باد زدن

yelpik نفس تنگی متناوب ، مرض آسم

yeltek دمدمی مزاج ، بی‌تصمیم

yeltenmek هوس‌کردن؛ چیزی راآرزو کردن ودرپی‌آن دویدن

yelve نوعی مرغ دریائی شبیه بلدرچین، نوك‌دراز ، پاشله ، توکا (Gallinago)

yelyeperek عجله ، شتاب،کاری که باعجله و شتاب انجام شود

yelyutan نقص و عیبی است دراسبها که هوای زیاد می‌بلعند

yem ۱ـ غذایا خوراك حیوانات، طعمه ، دان یا دانه ۲ـ (مج) باغ سبز و سرخ برای‌گول زدن ، پول یا چیزیکه بـرای گول زدن و تله انـداختن بـه کسی داده میشود ۳ـ باروتی که‌درسابق برای آتش کردن گلولـه در دهـانه تـوپ میگذاردند

yeme ۱ـ عمل‌خوردن ۲ـ غذا، خوراك، خورد وخوراك

yemek ۱ـ خوردن ۲ـ غذا خوردن ۳ـ غذا،طعام، خوراك، خوراکی ۴ـ پول یا دارائی را زیاد خرج کردن یا پول کسی را ندادن و خوردن ۵ـسائیدن،بردن،خوردن ۶ـگزیدن (مانند پشه که بدن انسان را میگزد)

yemekhane جای نهارخوری ، محل رستوران (درکارخانه یا مدرسه وغیره) ، سالن غذاخوری

yemekli باغذا، با غذا وخوراك

yemeklik لوازم خوراکی ، مخصوص خوردن ، چیزمربوط به‌خوراك و یا طعام

yemeksiz بدون خوراك ، بی‌غذا

yemeni ۱ـ نوعی چارقد توری نقش و نگاردار قالبی که با دست رنگ

میشود زنهای دهاتی بسر می بندند.
یمنی ۲- نوعی کفش سبک دهاتی

yemenici فروشنده یا سازنده نوعی کفش یمنی

yemin = ant سوگند، قسم

yeminli سوگند خورده ، قسم خورده

yemiş میوه ، (انجیر ، بلهجه ناحیه ازمیر و سواحل دریای اژه)

yemişçi = manav میوه فروش ، سبزی فروش

yemişli میوه دار (درخت)

yemişlik ۱- باغ میوه ، باغ انجیر ۲- جای نگاهداشتن میوه ۳- طرف میوه ، میوه خوری

yemişsiz بی میوه

yemleme طعمه که در تله میگذارند یا به قارماق ماهیگیری بند میکنند

yemlemek ۱- طعمه یا دانه گذاردن در تله ۲- برای گول زدن و تله انداختن کسی حرکات ساختگی و خوش آب و رنگ انجام دادن

yemlik ۱- جای خوراک حیوانات در آخور ۲- (مج) رشوه ۳- کسیکه همیشه درقمار می بازد و طعمه خوبی برای قمار بازان محسوب میشود ۴- طعمه یا دانه برای شکار یا صید

yemyeşil سبز و خرم ، سرسبز ، کاملا سبز

yen ۱- سر آستین پیراهن ۲- نوعی گیاه که غالباً با برگ گیاهای خود روی بته‌های موز و امثال آن را می پوشاند ، گریبانه ۳- واحد پول ژاپن

yenge ۱- زن برادر یا زن عمو یا زن دائی ۲- زنی که شب زفاف همراه عروس میشود ، ینگه

yengeç خرچنگ

Yengeç برج سرطان ، برج چهارم از دوازده برج فلکی ، نام برج چهارم از تقویم شمسی قدیم مطابق با تیرماه

yengeç dönencesi مدار برج سرطان

yengi غلبه ، غالب شدن ، تسلط

yeni نو ، جدید ، تازه

yenibahar نوعی گیاه از جنس مورد یا آس که در نقاط گرمسیر امریکا میرود و میوه آن بعنوان ادویه‌جات استعمال میشود (Capsicun annuum)

yenice تازه ، خیلی تازه و نو

yeniçağ عصر جدید ، از ۴۵۳ (فتح استانبول توسط ترکها تا ۱۷۸۹ انقلاب کبیر فرانسه)

yeniçeri ۱- ینی‌چری ، سرباز یا صنف پیاده نظام دوره عثمانی (در سنه ۱۳۲۶ دوره اورخان غازی تا دوره سلطان محمود دوم سنه ۱۸۲۶)

yeniden از نو ، از سر ، از سر نو ، مجدداً ، از اول

yenidünya ۱- امریکا ، ینگی دنیا ۲- زرد آلوی ژاپنی ۳- نوعی توپ شیشه‌ای رنگارنگ که برای زینت آویخته میشود

yenik ۱- خورده شده ، سائیده شده ، رفته ۲- بیدخوردگی ، موش خوردگی ۳- مغلوب

yenilemek ۱- تازه کردن ، تجدید کردن ۲- تایید و تجدید کردن

yenilenmek تازه شدن ، نوشدن

yenileşmek نو کرده شدن ، تازه کرده شدن ، تجدید شدن

yenileştirmek تجدید کرده شدن ، نو ، تازه کرده شدن

yeniletmek تازه کردن ، تجدید کردن

yenilgi مغلوبیت ، شکست

yenilik تجدد ، تازگی

yenilikçi متجدد

yenilmek مغلوب شدن ، شکست خوردن، باختن در بازی
yenirce ۱ـ زخمی که بتدریج گود و بزرگ شود ۲ـ مرض خوره،ضایع‌شدن جسم دندان یا استخوان
yenişememek دو پهلوان یا کشتی گیر یا دوطرف بازی که نتوانند همدیگر را مغلوب کنند
yeniyetme نوجوان
yenli سرآستین‌دار (پیراهن یا لباس)
yensiz بی‌سرآستین
yenmek مغلوب کردن، غالب شدن ، تسلط یافتن ، بردن (در بازی)
yepyeni کاملا تازه ، نونو
yer ۱ـ جا ، محل ، مکان ، موقعیت ۲ـ زمین، خاك ۳ـ رد، نشان، اثر
yer açmak جاباز کردن ، جا دادن
yeraltı زیرزمینی، تحت‌الارضی
yerberi حضیض (نقطه مقابل اوج) ، نزدیکترین نقطه از مسیر زمین اطراف آفتاب
yerbilim زمین‌شناسی
yerçekimi جاذبه ارضی ، جاذبه زمین
yerdeğiştirmek جا عوض کردن
yerel محلی ، مخصوص یك جا یا محل
yerelması یرآلماسی ، سیب زمینی که مخصوص ترشی انداختن است (Helianthus tuberosus)
yereşeği (oniscus asellus) خرخاکی
yerey اراضی ، قسمتی ازسطح زمین
yerfıstığı پسته زمینی، بادام زمینی (Arachis hgpogaea)
yergi هجونامه ، هجویه
yergici هجوکننده
yergin قبیح ، زشت، بد، مذموم ، منفور
yerginlik بدی ، زشتی ، قباحت
yerinde بجا، لایق ، شایسته، سزاوار
yerine عوض ، بعوض ، بجای ، بالنیابه
yerinmek متأسف شدن، متأثر شدن، غصه خوردن ، افسوس خوردن
yerkabuğu قشرزمین
yerküre کره زمین
yerleşik جای گرفته ، جای گزین ، ساکن یا مقیم شده، مسکون
yerleşmek ۱ـ جابجا شدن ، جاگرفتن ۲ـ جایا کار پیدا کردن ۳ـ در جائی مقیم یاساکن شدن، سکونت یافتن
yerleştirilmek جابجا کرده شدن، جا گرفته شدن
yerleştirmek ۱ـ جای دادن ، ساکن کردن،مسکون کردن ۲ـ (مج) چك زدن ، سیلی چسباندن
yerli ۱ـ محلی، اهل یك مکان یا محل ۲ـ ثابت
yerli yerinde هرچیزی درجای خودش است
yermantarı=domalan قارچ زمینی (خوراکی)،دنبلان(نوعی ازقارچ)
yerme هجو، بدگوئی
yermeci هجوکننده
yermek بدگوئی کردن ، هجوکردن ، ذم و قدح کردن
yermumu موم طبیعی، موم معدنی، موم کانی
yeröte اوج، دورترین نقطه ازمسیرزمین دراطراف آفتاب
yerpalamudu=kurtluca نوعی گیاه از نعنائیها کـه درجای مرطوب میروید وبوئی شبیه سیردارد
yerpırasası نوعی گیاه معرق که درطب بکار میرود (Leonurus)
yersakızı=bitüm قیر معدنی
yersarsıntısı=deprem زلزله
yersel=yöresel موضعی، محلی، مربوط به‌محلی یاجا یانقطه‌ای مخصوص

yersıçanı=köstebek موش کور زیر زمینی ، کورموش

yersiz ۱ـ بی‌جا یا بی‌محل ، کسیکه جا یا محل سکونت ندارد ۲ـ مزخرف ، بیمعنی ، نابجا

yersizlik ۱ـ کم جائی ، بی‌جا یا بدون خانه و جا یا محل بودن ۲ـ بیمعنی گری ، نابجائی ، مزخرف بودن

yeryuvarlağı کره زمین ، کره‌ارض

yeryüzü سطح زمین ، روی زمین

yestehlemek (عو) تقود کردن ، بیرون رفتن، کثافت کردن

yeşermek سبزشدن، روئیدن، برگ دادن

yeşerti سبزه‌زار

yeşertmek رویانیدن ، سبز کردن

yeşil سبز ، سبزرنگ، تازه، سبز (درمورد سبزیجات وبقولات مانند لوبیا و نخودتازه)، نارس یاخام(درمورد میوجات مانند زردآلود ، هلو و غیره)

Yeşilay علامت جمعیت ضد مسکرات و دخانیات (هلال سبز) در ترکیه

yeşilbağa وزغ ، نوعی قورباغه سبز (Hyla arborea)

yeşilbaş مرغابی وحشی نر (Anas boscas)

yeşilimsi,yeşilimtrak قدری‌سبزرنگ، سبز فام

yeşillenmek ۱ـ سبزشدن،روئیدن ۲ـ سبزرنگ شدن ۳ـ (عو)ازذنی خوش آمدن و هوس کردن ، آب دهان راه افتادن برای زن ۴ـ (عو) روی‌مال کسی دست گذاشتن، سعی کردن‌برای صاحب شدن مال دیگری

yeşilli ۱ـ رنگ سبزدار ۲ـ لباس سبز پوشیده

yeşillik ۱ـ سبزه‌زار ، چمن ، سبزه‌دار ۲ـ سبزی ، سبزیجات ، سبزی خوردن

yeşim یشم، سنگ یشمی رنگ قیمتی

yetenek قابلیت ، استعداد

yeter کافی ، کافی است

yeterince بقدر کفایت ، بقدر کافی

yeterli با کفایت ، خبره ، بااطلاع ، بلد

yeterlik ۱ـ وقوف، بلد بودن، خبره بودن ۲ـ کفایت

yeterlilik کافی بودن، بدون نقص

yeterlık önergesi پیشنهاد کفایت مذاکرات

yetersayı نصاب ، حد نصاب عده کافی

yetersiz بی کفایت ، بی‌اطلاع، نابلد

yetersizlik بی کفایتی

yeti قوه ، ملکه ، قدرت (مانند قوه ادراک یا قوه حافظه)

yetıklik=yetenek استعداد ، قابلیت

yetim یتیم ، پدرمرده

yetimhane دارالایتام ، یتیم‌خانه

yetimlik یتیمی

yetinmek اکتفاء کردن ، کفایت یافتن

yetirmek رساندن، ابلاغ کردن، تمام کردن ، بانتها رساندن

yetişkin رسیده ، کامل

yetişmek ۱ـ رسیدن،واصل‌شدن، تمام‌شدن ۲ـ کافی بودن ، بس بودن ۳ـ رسیدگی کردن

yetişmiş رسیده، کامل شده ، تمام شده

yetiştirici استحصال کننده ، تهیه‌کننده ، آماده کننده ، رساننده

yetiştirme ۱ـ عمل رساندن ۲ـ کامل کردن ۳ـ نگاهداری اولاد یا فرزند یا نافرزندی

yetiştirmek ۱ـ رساندن ۲ـ کامل کردن ۳ـ تربیت کردن ۴ـ سخن چینی کردن،خبر کشی کردن

yetke ۱ـ ولایت ، ولی بودن ، قیمومت، قیومت ۲ـ سلطه ، اختیار
yetki صلاحیت ، اجازه ، اختیار
yetkilendirmek صلاحیت دادن، توکیل، وکالت دادن
yetkili صلاحیت‌دار ، اختیاردار
yetkin کامل ، مکمل ، رسیده
yetkinleşmek تکامل ، کمال یافتن
yetkinlik کمال
yetkisiz بی‌صلاحیت
yetmek ۱ـ کافی بودن، کفایت کردن، بس بودن ۲ـ رسیدن، واصل شدن
yetmiş هفتاد
yetmişer هفتاد هفتاد، هفتادتائی
yetmişinci هفتادم ، هفتادمین
yetmişlik ۱ـ هفتاد دانه‌ای ، هفتادتائی ۲ـ هفتاد ساله
yevmî روزانه ، هر روز
yevmiye ۱ـ اجرت‌روزانه ۲ـ هرروز، یومیه ، روزانه
yevmiyeci کارگر روز مزد، اجرت یا دستمزد بگیر
Yezidî طریقت یامذهبی از اسلام درناحیه موصل یااهل این مذهب، یزیدی
yezit (مج) دشنام که بعنوان ابراز نفرت ادا میشود، یزید
yezitlik خیانت
yığdırmak جمعآوری کردن ، جمع کردن توسط دیگری
yığılı توده شده، جمع شده، جمعاوری شده
yığılışma ازدحام، شلوغی
yığılmak ۱ـ جمع شدن ،گرد آمدن ۲ـ (مج) بیحال شدن وجمع‌شدن و بی‌حرکت افتادن
yığın توده ، انبوه پشته
yığınak ۱ـ جای‌توده وانبوه شدن ۲ـ (نظ) جمعآوری‌وتمرکزقوا ۳ـ جمع شدن چندگیاه یك حجره‌ای که توده‌ای تشکیل میدهند
yığıntı جمع شدگی ،گردآمدگی از اشیاء یا اشخاص
yığışık دورهم یا در کنار یکدیگر جمع شده، ازدحام کرده
yıgışım = konglomera شفته‌ای از توده‌های طبیعی سنگ
yığışmak دورهم جمع شدن،گردآمدن
yığmak جمع کردن ، توده کردن ،گرد آوردن
yıkamak شستن
yıkanmak خود را شستن، استحمام کردن، شسته شدن، شستشو شدن
yıkatmak شستن بوسیله دیگری
yıkı خرابه ، ویرانه
yıkıcı ۱ـ خراب کننده ، نابرد کننده ۲ـ کسیکه خانه‌های کهنه رامیخرد آنرا خراب کرده بجای‌آن بنای نو میسازد
yıkık خراب شده ، ویرانه ، خرابه
yıkılmak ۱ـ خراب شدن ، ازبین رفتن ۲ـ گم شدن، ازجلوچشم دورشدن ۳ـ منهدم شدن
yıkım ضرربزرگ ، خرابی ، خرج فوق العاده که انسان زیرآن له شود
yıkıntı خرابه ، تکه‌های بزرگ خانه یا ساختمان خراب شده
yıkışma تناقض ، ضد و نقیض همدیگر
yıkkın خراب ، حالت خرابی
yıkmacı کسیکه ساختمان یا خانه‌های کهنه را خریده خراب میکند
yıkmak ۱ـ خراب‌کردن ۲ـ ازپا انداختن ، انداختن درخت یـا دیوار ۳ـ کج کردن به یك‌طرف (مثل کلاه) ۴ـ ضررفاحش‌دادن
yıktırılmak دیوار یا ساختمان یا جائی بوسیله دیگری خراب کرده شدن
yıktırmak خراب یا ویران کردن بوسیله

دیگری

yıl سال ، سنه

yılan مار

yılanbalığı مارماهی (Anguilla)

yılanbaşı نوعی گوش ماهی که بەروسری اسبها برای زینت دوخته میشود

yılancık مرض باد سرخ

yılancıl پرندەای است که غالباً خوراك آن مار است

yılankavî مانند مار، شکل مار، مارپیچی

yılantaşı نوعی سنگ سماق ، سنگ‌مار، حجر الحیه

yılanyastığı نوعی نبات زهرناك که در جاهای‌مرطوب میروید که درریشه آن‌هاعصاره‌بسیار تلخ برنگ شیر موجود است ، گل مار شیر گیاه (Dracunculus)

yılbaşı سرسال نو، روزاول سال نو

yıldırak ۱- درخشنده ۲- صاعقه، برق، آذرخش

Yıldırak ستاره سهیل (که یکی ازدسته ستارگان قطب جنوب و درخشنده ترین ستارهٔ آسمان است)

yıldırım صاعقه، برق، آذرخش

yıldırımkıran برق گیر

yıldırımsavar برق گیر

yıldırmak ترسیدن ، مرعوب شدن

yıldız ستاره

yıldızböceği کرم شب تاب

yıldızçiçeği گل کوکب (Dahliya)، گل ستاره‌ای

yıldızkarayel بادی که ازبین شمال و شمال غربی میوزد

yıltaşı سنگ قیمتی زرد تیره رنگ که نقطه های ستاره‌ای در درون آن موجود است ، حجر البرق

yıldızyağmuru شهاب ثاقب ، ریزش چندین‌شهاب که‌یکمرتبه‌در آسمان دیده میشود

yıldızyeli باد شمال

yıldönümü سرسال ،گردش سال، جشن سالیانه ، سالگرد

yılgı هراس، دهشت ، رعب ، وحشت

yılgın ترسیده ، مرعوب ، وحشت‌زده

yılgınlık رعب ، ترس ، هراس ، وحشت

yılık کج،چپ، پیچ‌دار (دهان، بینی، چشم)

yılışık بی‌عار ، پررو، پوست کلفت

yılışıklık پرروئی ، پوست کلفتی،بیعاری

yılışmak تبسم ساختگی کردن، خنده کردن ازروی‌سردی وبی‌اعتنائی، لوس شدن

yılkı ایلخی ، رمه اسب یاالاغ ، چهار پایانی‌ازاین‌قبیل که‌برای چریدن در صحرا رهاکرده باشند

yıllanmak ۱- یکسال را تمام کردن ، یکساله شدن ۲- کهنه شدن که سالها از رویش گذشته باشد ، مانده شده

yıllık ۱- چیزیکه یکسال از رویش گذشته شده باشد ۲- یکساله ، برای مدت یکسال ۳- سالیانه ۴- اجرت سالیانه ۵- سالنامه

yıllıkçı کسیکه اجرتش بطورسالیانه باشد

yılmak ترسیدن، مرعوب شدن، رم‌کردن

yıpranmak ریخته وپاشیده شدن، خرد وخراب شدن ، پاره پوره شدن ، پیروپاتال شدن ، از پا افتادن ، خرد وخمیرشدن

yıpratmak خراب‌کردن، ازپا انداختن، ازبین بردن ، کهنه وخراب کردن

yır آواز ، آهنگ، نوا

yırılmak کمی شکسته یا پاره شدن ، چاك یا ترك خوردن

yırlamak آواز خواندن ، ترنم کردن

yırtıcı درنده ، وحشی ، خونخوار ، پاره کننده

yırtıcılar وحوش، پرندگان وحشی ودرنده گوشتخوار ازقبیل عقاب
yırtıcılık درندگی ، خونخواری ، وحشیگری
yırtık ۱ـ پاره ۲ـ دریده ، پررو، پوست کلفت ، بیعار
yırtık pırtık پاره پوره
yırtılmak ۱ـ پاره شدن ۲ـ (مج) چشم وگوش بازشدن ، جسورشدن
yırtınmak خود را پاره کردن ، داد و فریادزیادکردن‌مثل‌اینکه‌بخواهد خود را پاره کند
yırtmaç چاك طرفین یاپشت‌کت ویاپالتو ولباسهای دیگر
yırtmaçlı چاك‌دار ،کت یاپالتو وغیره که طرفین یاپشت‌آن چاك‌داشته باشد
yırtmak ۱ـ پاره کردن ۲ـ دریدن ۳ـ چنگ زدن حیوان باچنگال خود ۴ـ سواری‌آموختن‌به‌کره اسب
yısa تکیه کلامی است‌که چندنفر درموقع کارکردن یاکشیدن طناب وغیره بیك صدا میگویند مانند، یاالله!
yiğit ۱ـ دلیر ، جسور ، شجاع، باجرات ۲ـ جوان ، جوانمرد
yiğitbaşı (قد) مامور اجرای مقررات سازمان اصناف
yiğitlik جسارت، شجاعت، دلیری، جرات، جوانمردی
yine=gene باز ، بازهم ، مجددا، دوباره، نیز
yinelemek تکرارکردن ، تجدیدکردن
yinelemeli مکرر ، مجدد
yirmi بیست
yirminci بیستم ، بیستمین
yirmişer بیست بیست، بیست تا بیست‌تا، بیست تائی
yitik غایب،گم شده، ضایع شده، تلف شده
yitirmek کم کردن ، ضایع کردن
yitmek کم‌شدن،فوت شدن، ازبین رفتن، تلف شدن ، ضایع شدن
yiv شیار، تورفتگی،گودی که‌باچاقویاچیزی درآورده باشندمانندشیارچوب‌خط
yivli شیاردار
yiyecek خوراکی ، خوردنی ، ماکولات، غذا، طعام
yiyici ۱ـ پرخور ، بد شکم، شکمو ۲ـ رشوه‌خور ، مرتشی
yiyim عمل خوردن ، اکل
yiyimli خوردنی ، قابل اکل
yiyinti خوراکی ، خوردنی‌ها ، ماکولات
yo مخفف(yok) نه، علامت‌نفی یااعتراض مانندخیر، نخیر
yobaz متعصب ،کسیکه بنام (دین درکار مردم) مداخله میکند
yoğalmak نیست شدن، نابودشدن، ازبین رفتن
yoğaltım مصرف ، استهلاك ، خرج
yoğaltmak مستهلك‌کردن ، مصرف یا خرج کردن ، بمصرف رساندن
yoğrulmak ۱ـ زواله شدن خمیر ۲ـ بهم مالیدن‌وتوده شدن‌مانندخمیر ۳ـ خردوخمیر شدن
yoğun ۱ـ غلیظ ، سفت ۲ـ شدید
yoğunlaç کندنساتور برق
yoğunlaşmak غلیظ شدن ، سفت شدن ، متکاثف شدن
yoğunlaştırmak غلیظ‌کردن،سفت‌کردن
yoğunluk ۱ـ غلظت ۲ـ وزن‌مخصوص
yoğurmak خمیرکردن ، مالیدن وبشکل خمیر درآوردن ، زواله‌کردن
yoğurt ماست
yoğurt çalmak ماست زدن
yoğurtçu ماست فروشی ، ماست‌چی
yoğurtçuluk ماست فروشی ، صنعت ماست‌سازی

yoğurtlu ماست‌دار
yoğurtotu گیاهی ازجنس رنگ بیخ که باشتباه تصورمیشودشیر را میبرد (Galium)
yok ۱ـ نیست ، ندارم ، موجود نیست ۲ـ خیر، نخیر، نه ۳ـ علامت نفی
yok etmek نیست‌کردن ، نابود کردن ، محو کردن ، ازبین بردن
yoklama ۱ـ جستجو سراغ گیری ، استمزاج ۲ـ حاضرغایب‌کردن حضور غیاب کردن ۳ـ امتحان قوه درمدرسه
yoklamak ۱ـ سراغ‌گرفتن ، جستجو کردن ، از زیر نظرگذراندن ، معاینه‌کردن ۲ ـ استمزاج کردن، پرسیدن، مزه‌دهن کسی‌را فهمیدن ۳ـ احوال‌پرسی کردن، دیدنی کردن
yoklanmak احوال پرسی شدن ، سراغ‌گرفته شدن ، جستجوشدن ، تفتیش‌شدن
yoklatmak جستجو کردن ، معاینه کردن ، استمزاج‌کردن ، احوال پرسی کردن ، تفتیش کردن، توسط دیگری
yokluk ۱ـ نیستی ، نبودن ، فقدان ، عدم ۲ـفقر ، مسکنت، بینوائی
yoksa ۱ـ وگرنه ۲ـ مگر،آیا ،مبادا ۳ـ یا ، یااینکه
yoksul فقیر ، بی‌چیز، مسکین ، بینوا ، بی‌بضاعت
yoksullaşmak فقیرشدن ، بحالت بینوائی یامسکنت درآمدن
yoksulluk فقیری، بینوائی، بی‌بضاعتی ، مسکنت ، فقر
yoksun محروم ، بی‌بهره
yoksunluk محرومیت ، عدم بهره
yoksunmak محروم‌بودن ، بهره‌نداشتن، دارا نبودن
yoksuzluk=yoksunluk محرومیت
yokumsamak انکارکردن ، «چیزی ندارم‌گفتن»
yokuş سربالائی ، روبه فراز
yokuş aşağı سرازیری، شیب ، نشیب ، سرپائینی
yokuş yukarı سربالائی ،بطرف بالا ، روبه‌بالا ، روبه‌فراز
yol ۱ـ راه ، طریق ، خط ، جاده ۲ـ اسلوب ، طرز ۳ـ سرعت ۴ـ دفعه ، مرتبه
yol açmak ۱ـ راه بازکردن ۲ـ سبب‌شدن، منجرشدن ، باعث‌شدن
yol ağzı=yol kavşağı محل تقاطع راه ، دهانه راه یاکوچه
yol almak طی طریق، راه‌قطع‌کردن
yolak کوره راه ، راه مالرو
yol bilmek بلد بودن ، راه چیزی را دانستن
yol bulmak چاره جستن ، راه پیدا کردن ، حل کردن یك مسئله یا مشکل
yolcu ۱ـ مسافر ۲ـ (مج) طفلی که انتظار تولدش میرود ۳ـمریض سخت ، مریض رفتنی
yolcu etmek مشایعت‌کردن مسافر
yolcu salonu سالن مسافرین
yolculuk مسافرت ، سفر
yoldaş ۱ـرفیق راه ، همراه ۲ـ (قد) دوست ، رفیق (کلمه‌ای که سابقا یني چریها بهمدیگر میگفتند اکنون‌کمونیستها بهمدیگرخطاب میکنند، رفیق یا یولداش!)
yoldurmak کندن مویا پشم یا پرمرغ توسط دیگری
yol görünmek وقت سفررسیدن، واجب

شدن سفر یا مسافرت

yol göstermek راهنمائی کردن ، راه نشان دادن ، راه چاره نشان دادن

yol kesici راه زن ، قطاع الطریق

yol kesmek راه زنی کردن

yollamak فرستادن ، ارسال داشتن ، گسیل داشتن

yollanmak ۱- فرستاده شدن ، ارسال شدن ۲- طی طریق کردن ، دور شدن

yollu ۱- دارای راه یا خط (در پارچه و غیره) ، راه‌راه ۲- سریع ، با سرعت (کشتی و غیره) ۳- کاری که راه افتاده باشد ۴- طرز، راه ، اسلوب

yolluk ۱- توشه راه ، غذای مخصوص مسافرت ۲- سرراهی ، هدیه‌ای که بمسافر داده میشود ۳- فرش یا قالی باریکی که درراهرو انداخته میشود ، کناره ۴- خرج سفر

yolmak ۱- کندن مو یا پشم یا پر ۲- پول کشیدن از کسی

yolsuz ۱- بدون راه ، بی‌راه ، جائیکه راه نداشته باشد، نقلیه بطی السیر، وسیله نقلیه که یواش میرود ۲- نامشروع ، نادرست

yolsuzluk ۱- نبودن راه ۲- نامشروعی، سوءاستفاده ، نادرستی

yoluk موهایش یا پشمهایش یا پرهایش کنده شده

yolunmak ۱- مو یا گیس یا لباسهای خود را کندن ودریدن ۲- پر، پشم، موی کسی یا چیزی کنده شدن ۳- از غصه و غم زیاد خود را باینطرف و آنطرف زدن، به‌سر و صورت خود کوبیدن(از غم و غصه یا مصیبت

yoluyle ۱- از راه ، ازطریق، بوسیله ، بواسطه ۲ - از راه درست ، موافق قاعده

yom یمن، شگون ، خوش خبر ، میمنت

yom tutmak با یمن ، باشگون شمردن، خوش یمن دانستن

yonca یونجه

yoncalık مزرعه یونجه ، یونجه‌زار

yonda موهای نرم زیر پرهای مرغ

yonga تراشه نجاری ، براده آهن

yongar نوعی سه‌تار ، یاتارسه سیمی ترکی

yonmak=yontmak رنده کردن ، تراشیدن، خراشیدن

yont مادیان تازه نابلد که درگله اسب راه میرود

yont kuşu دم‌جنبانک ، چلچله ، پرستو

yontma ۱- عمل تراشیدن یا رنده کردن ۲- تراشیده ، خراشیده ، رنده کرده

yontmak ۱- رنده کردن ، تراشیدن ۲- (مج) پول کندن یا پول کشیدن از کسی

yontucu ۱- سنگ‌تراش ، مجسمه‌ساز ۲- استفاده جو

yontuk ۱- جای تراشیده شده یا رنده شده ۲- تراشه ، براده

yontulmak ۱- تراشیده شدن ، رنده‌شدن، خراشیده‌شدن ۲- آدم پخته و تربیت شده وخوب بارآمده که خشونت و ناپختگی‌اش برطرف شده باشد

yordam ۱- مهارت ، زبردستی، استادی، راه کار دانستن ، زرنگی ۲- ملکه ، عادت

yorga یورغه ، نوعی راه‌رفتن ملایم اسب

yorgan لحاف

yorgancı لحاف فروش، لحاف دوز

yorgu تفسیر، تعبیر

yorgun خسته ، مانده ، کسل

yorgun argın خسته ومانده ، از پا افتاده ، شل شهید

yorgunluk خستگی

yormak ۱ـ خسته کردن ۲ـ تعبیر یا تفسیر کردن

yortmak ول گشتن، بی کار و بیمار گردیدن

yortu جشن یا عید مسیحیان ، روزه یا پرهیزعیسویان

yorulmak ۱ـ خسته شدن ۲ـ تفسیر یا تعبیرشدن

yorum تفسیر ، تعبیر

yorumcu تفسیر کنندهٔ وقایع سیاسی

yorumlamak تفسیر کردن، تعبیر کردن

yosma ۱ـ زن قشنگ جوان مد پوش ، طناز ، لوند ۲ ـ زن جلف

yosun خزه

yosunlanmak = yosunlaşmak خزه پیدا کردن ، خزه بستن

yoz بحالت طبیعی مانده ، بکر ، خام (مانند زمین بکر)

yozlaşmak پس‌رفتن، عقب رفتن ، پست شدن ، تردی ، ردائت

yön سمت ، طرف ، جهت

yöndeş هم طرف ، همسمت ، همجهت

yönelmek بسمتی متوجه‌شدن، توجه کردن

yöneltim جهات یابی ، سمت شمال و جنوب‌وشرق‌وغرب محلی راتعیین وتثبیت کردن

yöneltmek بسمتی راندن ، متوجهاً بطرفی سوق دادن ، توجه دادن

yönerge مقررات ، تعلیمات،دستورات

yönetici اداره کننده، مدیر

yöneticilik مدیریت ، طرزاداره

yönetilmek اداره شدن، پیش‌برده‌شدن

yönetim ۱ـ هیئت مدیره ۲ـ طرز اداره

yönetim kurulu هیئت اجراء ، هیئت اداره یا هیئت مدیره

yönetimsel ازنوع اداری یا مدیریت، اداری

yönetme طرز اداره ، عمل اداره یا مدیریت

yönetmek اداره کردن

yönetmelik نظامنامه، آئین‌نامه

yönetmen مدیر، اداره کننده

yönseme تمایل ، توجه ، میل باطنی

yöntem اصول، اسلوب ، طرز ، راه

yöntembilim اسلوب شناسی ، متدولوژی

yöre حومه ، اطراف ، حوالی

yöresel محلی،وابسته به‌یك‌محل یامنطقه

yörünge مدار، مسیر

yudum جرعه ، غورت

yudumlamak غورت زدن ،جرعه جرعه نوشیدن ، یك جرعه خوردن

yudumluk بقدریك غورت یا جرعه

yuf اف،اه، حرف‌نداءکه نفرت‌را میرساند

yufka ۱ـ خمیرلواش ۲ـ نان لواش ۳ـچیزخیلی‌نازك وشکننده ،ترد

yufka açmak خمیرلواش‌بازکردن

yufka böreği خمیر بازشده بسیار نازك‌که باآن نوعی پیراچکی از پنیروگوشت وغیره درست‌میکنند

yufkacı فروشنده خمیرلواش

yufka ekmeği نان لواش

yufka yürekli نازك دل ، رحم دل ، خوش‌قلب، حساس

yuh ۱ـ هوهو ، اوه ۲ـ مرده باد

yuha مرده باد، هو

yuha çekmek هو کردن،مرده‌بادگفتن

yuhalamak هو کردن ، مرده بادگفتن

yukarı بالا ، فوق ، رو ، مافوق

yukarısı سمت بالا ، طرف یا قسمت بالا

yulaf جودوسر ، جو صحرائی

yular افسار، طناب‌گردن الاغ

yuma, yoma طناب‌کلفت‌که باآن کشتی را باسکله می‌بندند

yumak ۱ـ نخ گوله یاگلوله یا لوله کرده ۲ـ شستن (بلهجه دهاتی)
yumaklamak گلوله یاگوله کردن نخ
yummak سفت بستن،محکم‌بستن (چشم ، دست ، دهان)
yumru گرد، کروی، گلوله‌ای
yumruk مشت
yumruklamak بامشت زدن
yumruklanmak مشت خوردن
yumruklaşmak همدیگررا بامشت‌زدن، مشت کاری کردن
yumrulanmak, yumrulmak گرد شدن ، لوله شدن ،گلوله شدن
yumuk بسته شده ،بهم بسته شده
yumulmak بهم بسته شدن
yumurcak ۱ـ بچه کوچك شیطان ۲ـ دمل زیر بغل‌که در اثر وبا حاصل‌میشود·
yumurta ۱ـ تخم ۲ـ تخم مرغ ۳ـ دنبلان ۴ـ خصیه، خایه ، بیضه ۵ـ تخته بیضی شکل که جوراب نازك را روی آن گذارده تعمیر میکنند
yumurta akı سفیده تخم‌مرغ
yumurtacı تخم مرغ فروش ، تخم‌مرغی
yumurtacık تخمك
yumurtalık ۱ـ تخمدان ۲ـ جای تخم‌مرغی
yumurtlamak ۱ـ تخم کردن ، تخم‌گذاردن ۲ـ حرف نابجا گفتن
yumuşak ۱ـ نرم ، ملایم ، لطیف
yumuşak yüzlü خبول ، محجوب ، کم‌رو
yumuşakçalar تیرهٔ جانوران نرم تن دریائی‌مانند صدف
yumuşaklık نرمی، ملایمت

yumuşamak نرم یا ملایم شدن
yumuşatmak نرم یا ملایم‌کردن ، معتدل کردن
yuna جل‌اسب یا الاغ
yunak محل‌رختشوئی ، جای شستشو
yunmak شستشوشدن ، شسته شدن
yunusbalığı ماهی یونس ،گرازدریائی
yurdu سوراخ سوزن
yurt ۱ـ کشور،مملکت ۲ـ وطن ،میهن ۳ـ جای‌فراوان‌بودن چیزی، پاتق ۴ـ خانه،خوابگاه‌محصلین
yurtlandırmak جای دادن ، مسکن دادن، ساکن کردن
yurtluk مالکانه ، ملك اربابی، قلمرو، ده‌ومتعلقات‌آن‌که متعلق بمالکی باشد
yurtsamak غریبی‌کردن،یاد وطن کردن، برای وطن دلتنگ شدن
yurtsever وطن‌پرست، میهن پرست
yurttaş هم‌وطن ، هم‌میهن
yurttaşlık هم‌وطن‌بودن ، اهل یك‌میهن بودن
yusufçuk ۱ـ نوعی قمری (Turtur auritus) ۲ـ سنجاقك (Formica leo)
yusyumru کاملاگرد، بکلی مدوریا کروی یاگلوله‌وار
yusyuvarlak کاملاگرد
yutak حلقوم،حلق ،گلوگاه (Pharynx)
yutkunmak ۱ـآب دهان غورت دادن ۲ـ حرفرا دردهان نگاهداشتن، تردیدکردن ، مرددبودن‌درگفتن چیزی
yutmak ۱ـ بلعیدن ، غورت دادن ، درگلوفروبردن ۲ـ مال‌کسی‌را بلعیدن یا خوردن ۳ـ حرف یا عمل‌کسی را تحمل کردن و صدا درنیاوردن ۴ـ بردن‌دربازی‌یا

قمار ۵ـ دانش یا علمی را با تمام تفرعات احاطه کردن وعامل شدن

yutturmaca شوخی ادبی (جناس) که با کلمات معنی مشترك (جناس) حرفی را بطرف مشتبه میکنند، با حرف دوپهلو طرف راگول‌زدن

yutulmak ۱ـ بلعیده شدن ، غورت داده شدن ۲ـباختن

yuva ۱ـ لانه،آشیانه ۲ـ خانه، جا، مکان ، مرکز ،کانون ۳ـ سوراخ(مانندسوراخ مار و غیره)

yuvak استوانه ، استوانه‌ای

yuvalamak لانه‌کردن ،آشیانه‌کردن ، خانه‌کردن

yuvalanmak ۱ـصاحب‌خانه‌ولانه شدن ، خانه‌دارشدن ۲ـ (نظ) استتار نظامی ، پنهان شدن قوایا اسلحه نظامی در یك‌جای محفوظ ،موضع گرفتن

yuvar گلبول (خون)

yuvarlak گرد ، مدور ،کروی

yuvarlaklaşmak گردکرده شدن ، مدور کرده شدن

yuvarlamak ۱ـ غلتانیدن ، غلتاندن ۲ـپیچاندن ۳ـ بزمین‌غلتاندن یا انداختن ۴ـ بلع کردن ، غورت دادن ۵ـ دروغ گفتن ، دروغ‌چاپ زدن ۶ـ پیچاندن یا طومارکردن۷ـگرد یا استوانه‌ای کردن

yuvarlanmak ۱ـغلتیدن، غلت‌خوردن ۲ـ ناگهانی‌مردن ۳ـازمقامی افتادن ۴ـ پرت شدن در دره، سرنگون یا واژگون شدن‌پرتاب شدن به جای عمیق یا پرتگاه بزیریا پائین افتادن

yuvarlatmak پرت‌کردن،پائین‌انداختن

یاغلتاندن،غلتانیدن‌توسط‌دیگری

yuvgu ۱ـ سیلندربزرگ که روی جاده اسفالت برای صاف کردن عبور میکند ، جاده صاف‌کن ۲ـ بام غلتان

yuvgulamak جاده صاف‌کن از روی جائی گذراندن، بام‌غلتان گرداندن روی بام

yüce بلند،بالا،مرتفع، عالی، شامخ ، متعالی ، متعال

yücelik عالی یا بلند یا مرتفع یا متعالی بودن

yücelmek بالارفتن، بلندشدن، متعالی شدن، مرتفع شدن

yüceltmek بلندکردن ، بالابردن، عالی‌کردن ، مرتفع‌کردن

yük ۱ـبار،محمول ۲ـ زحمت،مسئولیت ۳ـ گنجه بزرگ دیواری که رختخواب وغیره را درآن جای میدهند

yükçü باربر ، حمال

yükçülük باربری ، حمالی

yüklem (دس) فعل ، مسند، خبر

yükleme عمل بارکردن

yüklemek ۱ـ بارکردن ۲ـ اسناد کردن، اتهام‌کردن

yüktenilmek بارکرده شدن،سربار کرده شدن

yüklenmek ۱ـ بارشدن، زیرباررفتن ۲ـخودرا روی چیزی انداختن یا فشار دادن ۳ـ سربارکردن، بار روی دوش‌کسی‌گذاردن ۴ـ زحمت‌یا باری را بگردن گرفتن

yükletmek بارکردن بوسیله دیگری

yüklü ۱ـ بارکرده شده، پربار ، باردار ۲ـ سنگین ، سخت ۳ ـگرفتار ۴ـ حامله ، باردار ۵ ـ (عو) مست

yüklük گنجه بزرگ دیواری که رختخوابها را درآن جا میدهند
yüksek بالا ، بلند ، مرتفع ، عالی
yükseklik ارتفاع ، بلندی
yüksekokul مدرسه عالی، دانشکده
yükselim موقعیت نجومی یك ستاره از لحاظ ارتفاع و زاویه وغیره
yükselmek بالارفتن ، بلند شدن، مرتفع شدن ، صعود کردن ، ترقی کردن
yükselteç (فیز) افزاینده، زیادکننده یا شدت‌دهنده فرکانس الکتریکی
yükselti ارتفاع یا بلندی زمین از سطح دریا
yükseltilmek ترقی داده شدن، بالابرده شدن
yükseltmek ۱ـ بالا بردن ، مرتفع کردن ، بلندکردن ۲ـ ترقی دادن ۳ـ (ریض) چند مرتبه بزرگ کردن یا در خود ضرب کـردن رقم ، به چندین قـوه رسانیدن رقم
yüksük ۱ـ انگشتانه ۲ـ انساج سخت شده دربیخ یا ته‌ریشه نباتات
yüksükotu گل پنجه علی، نباتی که‌ازآن ماده دیژیتالین که درطب برای تـداوی قلب بکار میرود گرفته میشود(Digitalis purpurea)
yüksünmek چیزی را زحمت یا بارتلقی کردن، بار یا زحمت‌شمردن
yüküm مجبوریت ، اجبار ، تکلیف ، وظیفه ، مکلف بودن
yükümlü مجبور ، موظف ، مکلف
yükünmek تعظیم کردن
yülgü تیغ سلمانی (لهجه دهاتی)
yülük عضو بدنی که با تیغ تراشیده شده باشد
yülümek تراشیدن با تیغ‌سلمانی
yün پشم ، پشمی

yünlü پشمی
yüpürmek با عجله و شتاب دویدن ، شتافتن (لهجه دهاتی)
yürek ۱ـ قلب ، دل ۲ـ (مج) جسارت ، جرأت ۳ـ (عو) معده
yürek çarpıntısı ۱ـ طپش قلب ، زدن قلب ۲ـ ترس ، رعب ، وحشت که دراثرآنها قلب انسان میزند
yüreklendirmek دل وجرأت دادن
yüreklenmek جرأت یافتن
yürekli پردل، پرجرأت، جسور ، شجاع
yüreklilik جسارت ، جرأت ، شجاعت
yüreksiz ترسو، جبون ،کم جرأت
yüreksizlik ترسوئی ، جبن
Yürük ترکمنهای چادرنشین که باماللداری زندگی‌میکنند، ترکمن‌چادرنشین
yürük ۱ـ راهوار ، حیوانی که خوب یا زیاد راه‌میرود ۲ـ(قد) نظامی پیاده که درسابق درنظام‌ینی‌چری وارد میشده
yürümek ۱ـ راه رفتن ، راه افتادن ، پیاده رفتن ، تند رفتن ، قدم زدن ، جلـو رفتن ، پیش رفتن ۲ـ فرو رفتن یا نفوذ کردن یا رسیدن (مانندآب که‌بریشه‌درخت میرسد) ۳ـ پیش‌رفتن (سرباز درجبهه) ۴ ـ (عو) مردن (در اصطلاح بکتاشی) رحلت کردن
yürünmek راه رفتن، رد شدن
yürürlük رایج‌بودن، در جریان‌بودن، جاری بودن (قوانین) ، اعتبار قانونی
yürütmek ۱ـ راه‌بردن ،حرکت‌دادن ، پیش بردن، جلوانداختن ۲ـ اجراء قوانین ، مجری داشتن ۳ـقبولاندن ۴ـازکارانداختن، عزل‌کردن ۵ـ(عو) دزدیدن ، بلندکردن، زدن

yürüm اجراء ، انفاذ
yürüyüş ۱ـ طرز راه رفتن ۲ـ حرکت کردن، رژه رفتن، نمایش دادن با راه رفتن دسته‌جمعی ۳ـ پیاده‌روی
yüsrü یسر ، درختی است که دانه‌های سیاه‌وسخت‌وخوشبودارد وازآنها تسبیح درست میکنند
yüz ۱ـ صد ۲ـ رو ، چهره ، صورت ، قیافه ۳ـ سطح،رویه ۴ـ(مج) حیا ، شرم ، آبرو ۵ـ سبب ، علت ، جهت
yüzbaşı سروان
yüz bulmak روپیدا کردن،پرروشدن ، لوس شدن
yüzdelik نسبت چند درصد ، کمیسیون، دلالی
yüzden سطحی ، غیرعمقی
yüzdürmek ۱ـ شناور کردن ، روی سطح آب انداختن یاآوردن ۲ـ پوست‌حیوان‌را کندن‌یا سلخ کردن بوسیله شخص دیگر
yüzdürülmek ۱ـ روی‌آب‌آورده شدن ، شناور کرده شدن ۲ـ کنده شدن پوست حیوان ، سلخ کرده شدن
yüzegelen اعیان ، سران قوم ، سرکردگان ، اشراف
yüzer صدتاصدتا ، صدصد، صدعددی
yüzerlik=üzerlik اسپند ، اسفنددانه
yüzey سطح ، رویه
yüzeysel سطحی
yüzgeç ۱ـ شناگر ۲ـ بال ماهی‌که بوسیله‌آن شنامیکند
yüzgeçayaklılar تیره حیوانات پستاندار دریائی امثال فوك و مورس که برای‌راه‌رفتن‌درخشکی از بالهای شناوری خود استفاده میکنند
yüzgörümlüğü رونمای عروس
yüzgöz (olmak) خودمانی بودن، باهم بدون تکلف و رودربایستی شدن یا بودن
yüzkarası روسیاهی
yüzlemece روبرو ، توروی کسی صحبت کردن، جلوی روی کسی
yüzlemek عیب کسی رابرویش‌زدن ، شرمسار کردن
yüzleşme مواجهه
yüzleşmek مواجهه شدن ، روبروشدن
yüzleştirmek مواجهه کردن ، روبرو کردن
yüzlü ۱ـ رودار ، سطح‌دار ۲ـ پررو
yüzlük صدی ، اسکناس صدلیره‌ای
yüzmek ۱ـ شنا کردن ۲ـ پوست کندن، سلخ کردن ۳ـ (مج) پول زیاد گرفتن و پوست کسی را کندن
yüznumara مستراح ، جائی
yüzölçümü مساحت، اندازه‌سطح‌یك چیزی
yüzsuyu آبرو ، شرف
yüzsuyu dökmek آبروبردن آبروهدردادن ،آبروریختن
yüzsüz پررو، بیعار،بی‌آبرو
yüzsüzleşmek بیعارشدن ، پرروشدن
yüzsüzlük پرروئی
yüzücü ۱ـ شناگر ۲ـ پوست‌کن ، سلخ کننده ۳ـ کسیکه پوست کسی را میکند (یعنی پول زیاد ازاو میگیرد)

yüzük انگشتر

yüzükoyun دمر، رو بزمین

yüzük oyunu انگشتر بازی، نوعی بازی است که انگشتر را در دستها پنهان میکنند

yüzükparmağı انگشت بنصر، انگشت چهارم از طرف شست ، انگشت ماقبل انگشت کوچك

yüzülmek ۱ـ شناور شدن ۲ـ کنده شدن پوست حیوان

yüzüncü صدم، صدمین

yüzünden بسبب، به جهت، از بالای کسی، بواسطه

yüzüstü نیمه کاره، بلاتکلیف ، کار ناتمام، ناقص

yüzyıl قرن، سده، عصر

yüzyıllık صدساله، یك قرنی، صدسالگی

Z

Z, z ذ، ز،ض ، ظ، بیست و نهمین یا آخرین حرف الفبای ترکی که بجای تمام چهار حرف بالا استفاده میشود
zabıt = tutanak صورتمجلس یا صورتجلسه نوشتن
zabıta ضابطه، پلیس، مامور آگاهی
zabıtname صورتمجلس، صورتجلسه
zabit = subay افسر، صاحبمنصب
zaç زاج، جسمی است از ترکیبات گوگرد و آهن
zaçyağı اسیدسولفوریك، جوهر گوگرد
zadegân اعیان، اشراف، اشخاص با اصل و نسب، بزرگ زادگان
za'f = zaıf ضعف، ناتوانی، بی‌قوتی
zafer پیروزی، فتح، ظفر
zafiyet ضعف، لاغری، ضعیفی، بی‌قوتی
zağ = kılağı پرز یا براده یا اضافی لبه کارد وچاقو و تیغ سلمانی که با کشیدن به تسمه یا سنگ چخماق از بین رفته صاف میشود
zağanos نوعی بازشکاری
zağar سگ شکاری ، تازی
zağara پوست یقه پالتو وغیره
zağcı = bileyici کارد تیزکن ، کسیکه کارد وچاقو وغیره راتیز میکند
zağlamak با تسمه سلمانی یا سنگ چخماق نرم لبه تیغ سلمانی یا کارد را تمیز و تیز کردن
zağlı کارد یا تیغ تیز کرده شده، به تسمه سلمانی کشیده شده ، لبه آن صاف شده
zâhir ۱ـ ظاهر ، هویدا ، نمایان ۲ـ صورت ظاهر (خلاف باطن) ۳ـ معلوم، یقین ، بی‌شبهه ۴ـ گویا ، مگو ، معلوم میشود
zâhire غله ، غلات ، جو و گندم (ذخیره)
zâhiren ظاهراً ، ازقرار معلوم ، بصورت ظاهر
zâhirî ۱ـ ظاهری، آنچه به ظاهر دیده میشود ۲ـ غیر باطنی، غیر صمیمی
zahit زاهد ، متقی ، پرهیزکار
zahmet زحمت ، رنج
zahmet etmek زحمت کشیدن
zahmetli زحمتدار، پرزحمت
zahmetsiz بی‌زحمت
zaıf ضعف، ناتوانی ، بی‌قوتی
zail زائل ، زایل ، زدوده ، دورشونده، ناپدید
zait ۱ـ زائد ، زاید ، زیادی ، بی‌لزوم ۲ـ (ریض) علاوه ، بعلاوه

(+) جمع ، علامت جمع
zakkum گیاه‌زقوم(Nerium oleander)، نوعی گیاه سمی که گلهای قشنگ دارد
zalim ظالم، غدار، ستمکر، بیرحم
zalimlik ستمکری ، ظلم
zam افزایش ، زیاد کردن، علاوه کردن ، افزودن (ضم) ، اضافه شدن یا کردن حقوق یا قیمت اشیا
zaman ۱- زمان ، موقع ، وقت ۲- اوان ، موسم ۳- عهد ، عصر، دور
zamanaşımı مرور زمان
zamane زمانه، روزگار، دهر، سال وزمانه
zanbak زنبق
zanbakgiller تیره زنبقیان
zamir ۱- باطن ۲- (دس) ضمیر
zamk ۱- چسب ۲- صمغ، انگم، زنج
zamklamak چسباندن (برای کاغذ ، پاکت و غیره)
zamklı چسب‌دار
zammetmek افزودن ، زیاد کردن ، اضافه کردن، علاوه کردن (قیمتها یا حقوقها)
zampara زن باره ، خانم‌باز، زن‌باز
zam yapmak افزودن ، زیاد کردن ، اضافه کردن ، بالا بردن (قیمتها)
zan ظن ، شبهه ،گمان ، تصور
zanaat صنعت یا صنایع دستی از قبیل آهنگری ، نجاری، لحیم کاری ، حلبی‌سازی
zangırdamak لرزیدن و صدا درآوردن، دریك دریك لرزیدن
zangır zangır دریك دریك (درمورد لرزش یا لرزیدن)
zangoç زنگ زن یا ناقوس زن یا خادم کلیسا
zanka سورتمه دواسبه روسی
zannetmek گمان کردن ، تصور کردن ، خیال کردن ، فکر کردن
zaparta=saparta توبیخ ، سرزنش ، دعوا ، اوقات تلخی
zapt etmek ۱- ضبط کردن ، بزور گرفتن ۲- نگاه داشتن ۳- فتح کردن ۴- ثبت یا ضبط کردن اظهارات یا بیانات طرف، یادداشت کردن
zaptiye (قد) مأمورین پلیس یا آگاهی یا ژاندارمری
zapturapt ضبط و ربط ، دیسیپلین
zar ۱- غشاء، پرده نازك ۲- چادر سیاه زنانه ۳- طاس، تاس(تخته‌بازی)
zar tutmak طاس گرفتن در تخته بازی
zarafet ظرافت ، زیرکی، خوش طبعی، زیبائی ، خوشگلی
zarar ضرر، زیان
zarar etmek ضرر کردن ، زیان‌کردن
zarar görmek ضرر یا زیان دیدن
zararlı مضر، ضرردار ، زیان‌دار
zararsız ۱- بی‌ضرر، بی‌زیان ۲- خوب است، بدنیست
zarf ۱- پاکت‌پستی ۲- ظرف ، ظروف ۳- غلاف ۴- (دس) ظرف
zarfçı نوعی کلاه‌بردار یا جیب‌بر که پاکت پول را جلو راه مردم میاندازد و یقه یابنده را گرفته بیجهت دعوا میکند و به‌آن بهانه جیب طرف را می‌زند
zarfında درمدت ، درظرف
zarflamak پاکت کردن ، توی پاکت پستی گذاردن
zargana نوعی ماهی شبیه مارماهی که نك دراز دارد (Belone)
zarif ۱- ظریف، حساس ۲- شوخ، مزاح
zarkanatlılar تیره حشرات نازك بالان ازقبیل زنبور ، مگس وامثال‌آن

zarp ۱ـ ضرب ۲ـ ضربه، تأثیر شدید
zarplı (عو) پرتأثیر ، مؤثر ،آدم پرقوت
zarta گوز
zaruret ضرورت، احتیاج، لزوم
zarurî ضروری ، واجب، لازم
zar zor بزور وزر ، بسختی
zat ذات ، خود ، خویش ، شخص
zaten اصلا ، اساسا ، ذاتا
zatî شخصی ، خصوصی
zat işleri کارگزینی ، پرسنل
zatülcenp ذات‌الجنب ، ورم پرده درونی پهلو که باعث درد پهلو و تب و تنگ نفس وسرفه میشود
Zatülkürsi دسته ستارگان شش برادران
zatürree ذات‌الریه
zavallı بیچاره، بدبخت، فلکزده ، عاجز
zavallılık بیچارگی ، مسکنت ، بدبختی، عاجزی
zaviye ۱ـ (هن) زاویه، گوشه ۲ـ تکیه، درگاه یا خانقاه درویشان
zayıf ۱ـ ضعیف ، لاغر ۲ـ کم قوت ، ناتوان
zayıflamak لاغرشدن ، ضعیف شدن
zayıflatmak ضعیف‌کردن ، لاغرکردن
zayıflık ضعف، ضعیفی ، لاغری ، بی‌قوتی
zayi گم شده ، مفقود
zayiat ۱ـ گم شدگی ۲ـ فقدان (در مورد فوت اشخاص مهم)
zayiçe جدولی کــه موقعیت و محل ستارگان را در مــواقع مختلفه نشان میدهد
zayi olmak گم شدن ، مفقود شدن ، فقدان یافتن
zoamet (قد) اراضی که در دوره عثمانی بەزعیم یا سرکرده عده‌ازسپاهیان که در جنگ شرکت میکردند داده میشد وازآن اراضی عشریه دریافت میشد (زعامت)

zebanî نگهبان جهنم
zebanzet زبانزد، چیزی که سرزبانها باشد که در همه‌جا بگویند ، سخنی که همه مردم بگویند
zebellâ آدم لندهور، گنده ، غول بیابانی
zebercet زبرجد، از سنگهای قیمتی معدنی که برنگهای زرد یا سبز بدست میآید
zebir گورخر (Hippotigris)
zebun زبون، ناتوان، خوار، زیردست، بیچاره ، ضعیف، بدبخت
zebunküş زبون‌کش ، ضعیف‌کش
Zebur زبور ،کتاب داود پیغمبر ، مزامیر داود
zecir فشار ، سختگیری ، زور
zecıren از راه زور وفشار، زجراً
zecrî سخت، پرزور ، شدید
zedelemek ۱ـ رنجیده‌کردن، صدمه زدن ۲ـ ضرردن، زیان وارد کردن
zedelenmek ۱ـ صدمه خوردن، رنجیدن ۲ـ ضرر دیدن
zefir ۱ـ نوعی قماش نخی نازك پیراهنی ۲ـ نفس بیرون دادن ، زفیر (برعکس شهیق)
zehap تصور ، فکر ، ظن ، خیال ،گمان
zehir زهر ، سم
zehirlemek مسموم‌کردن ، زهرآلود یا زهرناك‌کردن
zehirlenmek مسموم شدن ، زهرناك شدن
zehretmek زهرکردن ، تلخ‌کردن ، ناگوارکردن
zehrolmak زهرشدن ، ناگوارشدن ، تلخ‌شدن
zekâ ذکاء ، تیزهوشی، زیرکی
zekât زکوة، زکاة ، قسمتی از مال‌که بەدستور شرع در راه خدا داده میشود

zekâvet ذکاوت ، تیزهوشی ، هوشیاری
zeker ذکر،آلت مردی
zeki ذکی ، زیرك ، تیزهوش ، هوشیار
zelil ذلیل ، خوار ، پست
zelzele زلزله ، زمین لرزه
zem ذم ، بدگوئی ، عیبجوئی ، نکوهش
zemberek ۱ـ فنر ۲ـ قفل یا کلید فنری درخانه ۳ـ کشو ،گیره یا چفت فنری ۴ـ فنر رقاصك ساعت
zembil زنبیل حصیری
zemheri زمهریر ، شدت سرما ، سرمای سخت زمستان
zemin ۱ـ زمین، سطح یا روی چیزی ، زمینه ۲ـسطح گلدار یارنگی چیزی ازقبیل پارچه مشمع قالی و غیره ۳ـ متن قالی پارچه و غیره ۴ـ پایه ، اساس
zeminlik زیر زمین ، مخزن زیرزمینی
zemmetmek بدگوئی کردن ، ذم و قدح کردن
zemzem زمزم ، نام چاهی است نزدیك کعبه ،آب زمزم
zencefil زنجبیل ، زنجفیل
zenci زنگی، سیاه پوست (این کلمه مأخوذ است از زنگبار افریقا)
zendost زن پرست ، زن دوست
zengin ۱ـ متمول، توانگر، پولدار، غنی ۲ـ وسیع،گشاد، جادار (لباس وغیره)
zenginerki دولتی که متمولین برآن حکومت میکنند
zenginleşmek متمول شدن ، غنیشدن ، پولدار یا مالدار شدن
zenginlik تمول، مال ومنال ، دارائی ، متمول بودن
zenne ۱ـ زنانه، متعلق یا مربوط بهزنها ۲ـ مردی که در نمایش دل زن بازی میکند
zenneci اشیاء زنانه فروش
zephiye (قد) عوارضی که در مذبحه بابت هرحیوانی کهمیکشند گرفتهمیشد، ذبحیه
zeplin زپلین ، نوعی بالون هوائی که توسط هوانوردآلمانیبنام زپلین ساخته شده
zerdali نوعی زردآلوی ریز که هسته تلخ دارد
zerde شلهزرد
zerdeçal زرد چوبه
zerdeva, zerdava دله ، جانوری است گوشتخوار شبیه سمور که پوست قیمتی دارد (Martes)
Zerdüştî زردشتی
zeri, zer' زرع ، زراعت ،کشاورزی
zerk تزریق ، آمپول زدن ، داخل کردن دارو و محلول به زیر پوست یا توی رگ توسطآمپول
zerre ذره
zerzevat سبزی، سبزیجات
zerzevatçı سبزی فروش
zevahir ظاهر، صورت ظاهر
zeval ۱ـ زوال ، زدوده شدن ، نابودی ۲ـ تمایلخورشید ازسمتالرأس یا وسطآسمان بهطرف مغرب
zevalî ساعت ظهر کوك ، ساعتی که روی اصول زوال آفتاب یا اذان ظهر کوك میشود
zevat ذوات ، اشخاص معتبر و مهم
zevce = eş زوجه ، عیال ، زن ، خانم ، همسر
zevcelik زوجیت، عیال بودن ، همسری
zevç شوهر ، زوج ، همسر
zeveban حال ذوب شدن
zevk ۱ـ سلیقه ، ذوق ، قابلیت فرق گذاشتن زیبا اززشت ۲ـ ذائقه

چشائی ٣ـ کیف، بساط خوشی، حظ

zevk almak حظ کردن ، خوش آمدن ، کیف کردن

zevk etmek کیف کردن، خوشی کردن ، حظ بردن

zevklenmek مسخره کردن، استهزاء کردن

zevkli ١ـ خوش ، خوب ، با نشاط ٢ـ با سلیقه ، باذوق

zevksiz ١ـ بی‌سلیقه ، بی‌ذوق ٢ـ بی‌مزه ، زشت

zevzek پرحرف ، پرچانه ، روده دراز

zevzeklenmek پرحرفی کردن ، پرچانگی کردن

zevzeklik پرچانگی

zeybek اشخاصی که زیردست یا پیشخدمت یا زیردست افه‌ها بودند

zeyil ذیل، دامن ، پائین، علاوه چیزی، نوشته اضافی یا کتاب فرعی که برای تکمیل یك کتاب یا نوشته اصلی برشته تحریر درمیآید

zeyrek زرنگ، با ذکاوت ، باهوش ، زیرك

zeytin زیتون

zeytincilik شغل یا تجارت زیتون ، زیتونکاری

zeytinlik باغ زیتون ، منطقه یا محل کاشت زیتون

zeytinyağı روغن زیتون

zeytinyağlı چیزی که دارای روغن زیتون باشد یا با روغن زیتون پخته شده باشد

zeytunî زیتونی ، رنگ زیتونی ، رنگ سبز مایل بقهوه‌ای

zıbarmak (عو) مردن ، (مج) (عو) کلمهٔ مرگ بزمین گذاشتن یاخوابیدن که درمقام تحقیر گفته میشود

zıbın روپوش یا روپیراهنی کوتاه‌آستین‌دار که ازپارچه کرکی برای نوزادان میدوزند

zıddiyet ١ـ ضدیت، تباین ٢ـ دشمنی ، مخالفت

zıh ١ـ زه ، باریکه ، قیطان ، نوار ٢ـ تخته باریکه نجاری که کنار پنجره یاقاب‌عکس گذارده میشود

zıhlamak نوار یا قیطان یا زه گذاردن اطراف لباس یا در و پنجره یا قاب عکس و غیره

zıkkım زقوم، خیلی تلخ زهر، (مج) تلخ و بدمزه ، (عو) زهرمار

zıkkımlanmak (عو) زهر مار کردن ، زقوم خوردن

zılgıt سرزنش ، نکوهش ، توبیخ ، اوقات تلخی ، حرف بد

zılgıt yemek اوقات تلخی یا حرف بد شنیدن

zımba ١ـ سوراخ کن، منگنه ٢ـسوراخی که با منگنه یا سوراخ کن بـاز میشود ٣ـ منگنه کاغذدوز که با سیم یا مفتول کاغذها یا چرمها را بهم‌وصل میکند

zımbalamak منگنه کردن، سوراخ کردن، بهم دوختن کاغذ ها بـا منگنه سیمی

zımbalanmak منگنه شدن، سوراخ شدن، بهم دوخته شدن، وصل کرده شدن کاغذها با منگنه سیمی

zımbalı منگنه شده ، سوراخ شده ، با سیم مفتولی بهم دوخته یا وصل شده

zımbırdatmak دنگ دونگ کردن با یك آلت موسیقی ، ناشیانه آلت موسیقی بصدا درآوردن

zımnen ضمناً ، درضمن

zımnında درضمن ، دراثناء

zımnı ضمنی

zımpara سنگ سمباده

zımpara kağıdı كاغذ سمباده

zındık زندیق ، بیدین ، ملحد ، مرتد ، گناهکاری که در باطن بی دین باشد ولی تظاهر بایمان کند

zıngadak ناگهان وبا تکان (افتادن یا نشستن)

zıngıldamak=zangırdamak لرزیدن، دریك دریك لرزیدن بطوریکه دندانها بهم بخورد

zıngırdamak لرزیدن ، دندانها بهم خوردن ، تکان خوردن، ناگهان یافی‌الفور توقف کردن،آناً ایستاده

zıpçıktı سرزده‌آمده ، کسی بی‌خبر و در وقت نامناسب پیدا میشود (عو) سرخر

zıpır سبك سر ، آدم سبك که حرکات نامناسب وبی‌معنی وخشن میکند

zıpırlık سبك سری ، سبك مغزی

zıpka شلواری که پاچه های تنگ دارد بیشتر اهالی ساحل دریای سیاه می‌پوشند

zıpkın نیزه قلاب‌دار که با ضربه به پشت ماهی‌های بزرگ زده آنرا صید میکنند

zıplamak بالا پریدن ، جهیدن ، روی‌پا خود را بالا انداختن ، جست و خیز کردن ، جستن

zıplatmak بالاانداختن ، بالا پراندن، هوا انداختن (بچه وغیره)

zıpzıp ۱ـ تیله ، گوی کوچك شیشه‌ای یا سنگی ۲ـ یویو

zıp zıp لی‌لی کردن، جستن وپریدن

zırdeli دیوانه صرف ، دیوانه حسابی ، کاملا دیوانه

zırh زره

zırhlı ۱ـ زره پوش ، زره‌دار ۲ـ کشتی جنگی زره‌دار

zırıldamak (عو) زر زر کردن ، حرف بیخود زدن

zırıltı ۱ـ زر زر ۲ـ دعوا ، جنجال، قال ومقال

zırlamak=zırıldamak زر زر کردن

zırnık زرنیخ ، آرسنیك ، جسم معدنی ، مرکب‌ازگوگرد وارسنیك‌برنگ سرخ یا زرد یا سفید

zırtapoz=zırzop (عو)آدم مزخرف ، آدم بی‌معنی ،آشغال کله

zırva مزخرف ، بی‌معنی (اسط) ،کشك

zırvalamak حرف مزخرف گفتن ،کشك گفتن ، چرند گفتن ، چرند بافی

zır zır صدای زر زر

zırzop آدم مزخرف ، بی‌معنی

zıt ضد ، مخالف ، مقابل ، برعکس

zıt gitmek بسمت مخالف رفتن، برعکس کردن

zıtlaşmak برضدکسی حرکت کردن ، برخلاف رفتار کردن ، حرکت مخالف کردن

zıvana ۱ـ لوله کوچك دوطرفه ، لوله کوچکی که دوطرفش باز باشد ۲ـ زبانه ، فاق وزبانه

zıvanalı زبانه‌دار ، لوله‌دار (سیگار مشتوك‌دار یا فیلتردار)

zıvanasız بدون لوله (سیگار بی‌مشتوك یا بی فیلتر)

zıya فقدان ، زیان ، ضیاع ، ضرر

zıypak لین ، لزج

zibidi ۱ـ کسی که لباس بسیار تنگ و کوتاه پوشیده باشد ۲ـ آدم دیوانه ، مزخرف

zibidilik لوسی ، بی‌معنی‌گری ، سبکی

zifaf زفاف ، به‌حجله رفتن عروس وداماد

zifir چرك یا سیاهی که ازدود و نیکوتین سیگار حاصل میشود

zifirî تاریکی شدید ، سیاهی شب یاتاریکی

zifos گلی که از زمین به‌اطراف پخش شود

zift قیر ، قطران ، زفت
ziftlemek قیرمالیدن ، قیرمالی کردن
ziftlenmek ۱- قیر مالی شدن ۲- (اصط) (عو) کـوفت خوردن ، زهرمار خوردن ۳- (مج) از راه نـامشروع عـایدات بدست آوردن
zigot حجره یا سلولی که از اجتماع دوگاما حاصل میشود ، تخمك ماده باردار، زیگوت
zihaf (ادب) برای رعایت وزن شعر کلمه‌ای را بطور تصغیر با هجای کمترخواندن ، زحاف
zibayat ذیحیات ، ذیروح ، جاندار
zihin ذهن ، حافظه ، ادراك، درك ، فهم ، شعور
zihniyet فکر، نظر، روحیه
zikıymet ذیقیمت، گران قیمت، گرانبها، عزیز
zikir ۱- ذکر، یادکردن ، نام بردن ۲- دعاوثنا، ورد وذکردرویشان
zikretmek ۱- ذکر کردن، نام بردن ، یادکردن ۲- ورد وذکر ودعا خواندن
zikzak منکسر ، خط منکسر ، خط چپ و راست ، زیکزاك
zil زنگ ، زنگوله
zilhicce ذی‌الحجه، نام دوازدهمین ماه تقویم قمری
zilkade ذی‌القعده ، نام یازدهمین ماه تقویم قمری
zillet ذلت، بدبختی ، خواری
zilli ۱- زنگ‌دار، زنگوله‌دار ۲- (مج) زن بی‌تربیت شریر
zillimaşa انبرك زنگوله‌دار که نوعی آلت موسیقی است
zilyet ذالید ، کسی که اختیار مال در ید او باشد
zilzurna (sarhoş) مست لایعقل، کسیکه بیش از حد مشروب خورده خود را نشناسد
zimamdar زمامدار ، اختیاردار ، رئیس صاحب اختیار
zimmet قرض ، بدهی ، (ذمة)
zina زناء ، جفت شدن نامشروع و حرام زن با مرد
zincifre زنجرف ، سولفور طبیعی جیوه که برنگ قرمز است ، شنگرف و زنجفر وزنجرف نیز گویند در نقاشی بکار میرود و درطب نون برای بیماریهای پوست بکار میرود
zincir زنجیر ، سلسله
zincirleme زنجیروار، متسلسل
zincirlemek ۱-زنجیر کردن ، با زنجیر بستن ۲- زنجیروار کردن ، متسلسل و پشت سرهم‌آوردن
zincirli ۱- زنجیردار ، زنجیری ۲- زنجیربند، به‌زنجیربسته شده
zindan زندان ، محبس، حبسخانه، دستاق
zindancı زندانبان
zinde با روح، شاداب ، تروتازه ، زنده ، سرحال
zinhar مبادا ، زنهار
zira زیرا ، چونکه
ziraat کشاورزی ، فلاحت ، زراعت
ziraatçı ۱-کشاورز ، زارع ، فلاح ۲- مأمور کشاورزی
ziraî زراعتی ، فلاحتی ، مربوط به کشاورزی
zirkonyum جسم معدنی بشکل گرد سیاه رنگ که علامت شیمیائی آن (Zr) و دارای عدد اتمی ۴۰ ، وزن اتمی آن ۹۱/۲۲ و وزن مخصوص ۶/۲۵ میباشد
zirve قله ، سر ، نك ، نوك (ذروه)

zirve toplantısı اجتماع یا جلسه سران دول
ziya روشنائی ، نور، ضیاء
ziyade زیاد ، افزون ، فراوان
ziyade olsun زیاد باشد، خدا زیاد کند، پر برکت باشد (که مهمان به میزبان یـا شخص عابـر به غذا خورندگان میگوید) ، کم نشود !
ziyadesiyle فوق‌العاده ، بسیار، زیاده ازحد ، بیش ازحد
ziyafet جشن و مهمانی ، ضیافت بزرگ
ziyafet çekmek مهمانی دادن، ضیافت دادن
ziyan زیان ، ضرر، حیف،آسیب
ziyankâr ضرررسان، خرابکار، زیانکار
ziyansız بی‌ضرر ، بدون ضرر و زیان ، بی‌عیب ، بدنیست
ziyaret ملاقات ، دیدن ، دیدار ، زیارت
ziyaretçi مهمان ، ملاقات‌کننده ، دیدار کننده ، زائر
ziyaretgâh زیارتگاه
zinet زینت ، زیور ،آرایش
zodyak منطقةالبروج
zoka سرب قارماق ، سربی که به قارماق ماهیگیری وصل میکنند
zonklamak زرق زرق‌کردن ، نبض زدن و درد زخم والتهاب
zooloji حیوان‌شناسی
zootekni فن حیوان داری ، فن پرورش حیوانات
zor ۱ـ سخت ، دشوار ، مشکل ۲ـ مجبوریت، فشار ، بار ۳ـ (ندا) نمیتوانی
zoraki زورکی ! ، بدون میل ، روی بی‌میلی وبزور
zorba گردن‌کلفت ، زورگو
zorbalık استبداد،گردن‌کلفتی، زورگوئی
zorla بزور ، بازور ، بافشار
zorlama ۱ـ فشار ۲ـ زورآوری ، ضرب دیدن ۳ ـ زورکی ، مجبوریت
zorlamak فشارآوردن ، مجبورکردن، وادارکردن ، زور دادن
zorlanmak زور داده شدن ، فشار داده شدن ، مجبور شدن ، وادار شدن
zorlaşmak سخت شدن ، دشوار ومشکل شدن
zorlu پرزور ، پرقوت ، شدید
zorluk سختی، شدت ، زحمت ، اشکال
zorunlu ضروری ، مجبوری، لازم ، واجب
zorunluk ضرورت، اجبار،لزوم، اضطرار
zuhur ظهور، بروز
zuhurat وقایع غیر منتظره ، حوادث پیش‌بینی نشده، پیشآمد ناگهانی
zuhurî تقلید درآورنده در نمایش یا تآترهای قدیمی ترکی
zulmet تاریکی، ظلمت
zulmetmek ظلم‌کردن ، اذیت کردن ، ستم‌کردن
zulüm ظلم ، ستم ، بی‌عدالتی
zurna سورنا ، زرنا
zurnacı سورناچی ، سرنا زن
zübde خلاصه ، جوهر ، برگزیده ، زبده
züçaciye لوازم بلور فروشی ، از قبیل استکان نعلبکی بشقاب و غیره
zücaciyeci بلور فروش
züğürt بی‌پول ، آسمان جل ، لات ، جیب خالی
züğürtlemek بی‌پول شدن ، لات‌آسمان جل شدن
züğürtlük بی‌پولی، لات جیب خالی بودن
Zühal ستاره زحل ،کیوان ، (ساتورن)
Zühre ستاره زهره ، ناهید ، ونوس
zührevî امراض مقاربتی ،امراض زهروی
züht زهد ، تقوی ، پرهیزکاری
zühul زهول ، فراموشی ، غفلت

zükâm = nezle زکام، نزله

zül ذل، ذلت، بدبختی، خواری

zülüf زلف، گیسو، موی طرفین سر و بناگوش

zümre زمره، دسته، گروه، جماعت

zümrüdüanka سیمرغ، عنقا

zümrüt زمرد

züppe جلف، سبکسر، لوس

züppelik جلفی، سبکی

zürafa ۱ــ ظرافه ۲ــ (مج) زنی که مناسبت جنسی با زن دیگر داشته باشد

zürra کشاورزان، زارعین، دهاقین، روستائیان، زارع

zürriyet ذریت، نسل

züyuf [illegible] قلب یا کم قیمت

Sayılar اعداد

Türkçe - ترکی		Farsça - فارسی	
0	sıfır	صفر	۰
1	bir	یك	۱
2	iki	دو	۲
3	üç	سه	۳
4	dört	چهار	۴
5	beş	پنج	۵
6	altı	شش	۶
7	yedi	هفت	۷
8	sekiz	هشت	۸
9	dokuz	نه	۹
10	on	ده	۱۰
11	on bir	یازده	۱۱
12	on iki	دوازده	۱۲
13	on üç	سیزده	۱۳
14	on dort	چهارده	۱۴
15	on beş	پانزده	۱۵
16	on altı	شانزده	۱۶
17	on yedi	هفده	۱۷
18	on sekiz	هجده	۱۸
19	on dokuz	نوزده	۱۹
20	yirmi	بیست	۲۰

Türkçe - ترکی		فارسی - Farsça	
21	yirmi bir	بیست‌ویک	۲۱
22	yirmi iki	بیست‌ودو	۲۲
23	yirmi üç	بیست‌وسه	۲۳
24	yirmi dört	بیست‌وچهار	۲۴
25	yirmi beş	بیست‌وپنج	۲۵
26	yirmi altı	بیست‌وشش	۲۶
27	yirmi yedi	بیست‌وهفت	۲۷
28	yirmi sekiz	بیست‌وهشت	۲۸
29	yirmi dokuz	بیست‌ونه	۲۹
30	otuz	سی	۳۰
40	kırk	چهل	۴۰
50	elli	پنجاه	۵۰
60	altmış	شصت	۶۰
70	yetmiş	هفتاد	۷۰
80	seksen	هشتاد	۸۰
90	doksan	نود	۹۰
100	yüz	صد	۱۰۰
200	iki yüz	دویست	۲۰۰
300	üç yüz	سیصد	۳۰۰
400	dört yüz	چهارصد	۴۰۰
500	beş yüz	پانصد	۵۰۰
600	altı yüz	ششصد	۶۰۰
700	yedi yüz	هفتصد	۷۰۰
800	sekiz yüz	هشتصد	۸۰۰
900	dokuz yüz	نهصد	۹۰۰
1000	bin	هزار	۱۰۰۰
2000	iki bin	دوهزار	۲۰۰۰
milyon		میلیون	
milyar		میلیارد	

sıra sayıları — **اعداد ترتیبی**

1. birinci — اول، اولین، نخست، نخستین، یکم
2. ikinci — دوم

سوم	3, üçüncü
چهارم	4. dördüncü
پنجم	5. beşinci
ششم	6. altıncı
هفتم	7. yedinci
هشتم	8. sekizıncı
نهم	9. dokuzuncu
دهم	10. onuncu

اسامی روزهای هفته Haftanın günleri

یکشنبه	pazar
دوشنبه	pazartesi
سه‌شنبه	salı
چهارشنبه	çarşamba
پنجشنبه	perşembe
جمعه	cuma
شنبه	cumartesi

اسامی ماهها Aylar

اوجاق	(مطابق ۱۰ دی تا ۱۰ بهمن)	1. Ocak
شباط	(مطابق ۱۱ بهمن تا ۸ اسفند)	2. Şubat
مارت	(مطابق ۹ اسفند تا ۱۱ فروردین)	3. Mart
نیسان	(مطابق ۱۲ فروردین تا ۱۰ اردیبهشت	4. Nisan
مائیس	(مطابق ۱۱ اردیبهشت تا ۱۰ خرداد)	5. Mayıs
حزیران	(مطابق ۱ خرداد تا ۹ تیر)	6, Haziran
تموز	(مطابق ۱۰ تیر ۹ تامرداد)	7. temmuz
آغوستوس	(مطابق ۱۰ مرداد تا ۹ شهریور)	8. Ağustos
ایلول	(مطابق ۱۰ شهریور تا ۸ مهر)	9. Eylül
اکیم	(مطابق ۹ مهر تا ۹ آبان)	10. Ekim
کاسیم	(مطابق ۱۰ آبان تا ۹ آذر)	11. Kasim
آرالیک	(مطابق ۱۰ آذر تا ۱۰ دیماه)	12. Aralık

ASKERI RÜTBELER

درجات نظامی

Kara Ve hava زمینی‌وهوائی	DENIZ دریائی	KARA KVUVET LERI نیروی زمینی	HAVA KUVVET LERI نیروی‌هوائی	DENIZ KUVVET LERI نیروی‌دریائی
Er		سرباز	سرباز	ملوان
onbaşı		سرجوخه	سرجوخه	مهناوی سوم
Çavuş		گردهبان ۳	گروهبان ۳	مهناوی دوم
Ustçavuş		گروهبان ۲	گروهبان ۲	مهناوی یکم
Başçavuş		گروهبان ۱	گروهبان ۱	استواردوم
Kıdemli başçavuş		استواریکم	استواریکم	استواریکم
Asteğmen		ستوان سوم	ستوان‌سوم	ناوبان سوم
Teğmen		ستوان دوم	ستوان‌دوم	ناوبان دوم
Usteğmen		ستوان یکم	ستوان یکم	ناوبان یکم
Yüzbaşi		سروان	سروان	ناوسروان
Binbaşı		سرگرد	سرگرد	ناخدا ۳
Yarbay		سرهنگ ۲	سرهنگ ۲	ناخدا ۲
Albay		سرهنگ	سرهنگ	ناخدا
Tuğgeneral	Tuğamiral	سرتیپ	سرتیپ	دریادار
Tümgeneral	Tümamiral	سرلشکر	سرلشکر	دریابان
Korgeneral	Koramiral	سپهبد	سپهبد	دریاسالار
Orgeneral	Oramiral	ارتشبد	ارتشبد	دریابد
Maresal	Büyük Amiral	درجه بالاتراز ارتشبدی (در ارتش ماوجود ندارد) ترکها میگویند مارشال	درجه بالاتراز ارتشبدی (در ارتش ماوجود ندارد) ترکها میگویندمارشال	(درارتش‌ما وجود ندارد) ترکها میگویند آدمیرال بزرگ